SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 02.06.2025

Pöytäkirjan kansilehti ... 1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 3
2 § Pöytäkirjan tarkastaminen ... 4
3 § Kokouksen selostukset ... 5
4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset ... 6
5 § Kaupunginvaltuuston 12.5.2025 pitämän kokouksen täytäntöönpanot ... 8
6 § Strategia- ja taloustoimikunnan perustaminen ... 9
7 § Kaupunginvaltuuston vaalilautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 10
8 § Kaupunginvaltuuston puheenjohtajien vaali ajalle 1.6.2025–31.5.2026 ... 11
9 § Keskusvaalilautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 12
10 § Tarkastuslautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 13
11 § Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan vaali toimikaudelle 2025–2029 ... 15
12 § Kaupunkitilalautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 17
13 § Kaupunkiympäristölautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 19
14 § Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 21
15 § Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 22
16 § Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 24
17 § Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan yksilöasioiden jaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 25
18 § Kaupunginhallituksen ja kaupunginhallituksen konsernijaoston vaali toimikaudeksi 2025–2027 ... 26
19 § Kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaoston vaali toimikaudelle 2025–2027 ... 28
20 § Valtuustovaliokunnan vaali ajalle 1.6.2025–31.5.2026 ... 29
21 § Vantaan käräjäoikeuden lautamiesten vaali toimikaudeksi 2025–2029 ... 30
22 § Kiinteistötoimitusten uskottujen miesten valinta valtuustokaudelle 2025–2029 ... 31
23 § Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimialueen kuntien poliisin neuvottelukunta 2025-2029 ... 32
- Liite:Poliisin neuvottelukunnan jäsenmäärät kunnittain ja kaupungeittain/Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimialueen kuntien poliisin neuvottelukunta 2025-2029 ... 33
24 § Uudenmaan liiton kuntien edustajainkokouksen edustajien nimeäminen 2025 ... 35
- Nimeämispyyntö kuntien edustajainkokoukseen 19.8.2025 ... 36
25 § Kaupunginhallituksen kokousaikataulu 2026 ja ehdotus kaupunginvaltuuston 2026 kokousaikatauluksi ... 38
- Kokousaikataulu luonnos 2026 ... 40
26 § Osavuosikatsaus 1/2025 ... 41
- Liite 1: Vantaan kaupungin ensimmäinen osavuosikatsaus 2025 ... 47
- Liite 2: Suurimpien tytäryhtiöiden osavuosikatsaukset 1/2025 ... 117
- Liite 3: Sitovien tavoitteiden raportointi 1/2025 ... 149
27 § Vuoden 2026 talousarviolaadinnan kehys ... 164
- Liite 1 Kehyspäätös 2026 ... 169

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 02.06.2025

28 § Taloussuunnitelman laadintaohjeet 2026–2029 ... 173
- Taloussuunnitelman 2026 - 2029 laadintaohje ... 175
29 § Hallintosäännön muutokset 16.6.2025 ... 213
- Hallintosäännön muutokset 16.6.2025, puhdas versio ... 215
- Hallintosäännön muutokset 16.6.2026, muutokset näkyvissä ... 216
30 § Kaupunginjohtajan sijaisen määrääminen ajalle 7. - 13.7.2025 ... 217
31 § Kulttuurijohtajan viran täyttäminen ... 218
- Hakijaluettelo kulttuurijohtaja KH 2.6.2025 ... 221
32 § Kaupungininsinöörin viran auki julistaminen ... 223
33 § Vantaan kaupungin lausunto julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoituksesta ... 226
- Vantaan kaupungin lausunto ... 228
34 § Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2024 ... 231
- Vantaan kaupungin tietotilipäätös 2024 ... 233
35 § Helsinki EU Officen voimassa olevan sopimuksen irtisanominen ... 327
- HEO Liite 1. Yhteistyömallin ja pakettien A B ja C kuvaukset ... 329
- HEO Liite 2. Jäsenmaksujen luokittelu ... 334
- HEO Liite 3. Jäsenmaksut 2025 ... 336
- HEO Yhteistyösopimus 21.5.2024 ... 338
36 § Kumppanuussopimuksen solmiminen Finnish Business Angels Network ry:n kanssa ... 348
- Kumppanuussopimus Vantaan kaupungin ja FiBAN ry:n välillä ... 351
37 § Amcham Finland ry:n jäseneksi liittyminen ... 354
- Säännöt Amcham Finland ry ... 357
- Sopimus Vantaan kaupungin ja Amchamin välillä ... 361
38 § Tikkurilan III päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen ... 364
- Liite: Tikkurilan III päiväkoti - tarveselvitys 25.4.2025 ... 366
39 § Jumbon kirjaston tarveselvityksen hyväksyminen ... 407
- Jumbon kirjaston tarveselvitys 10.4.2025 ... 411
40 § Kivivuoren päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen ... 462
- Kivivuoren päiväkoti, tarveselvitys liitteineen ... 465
41 § Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasäännön päivittäminen toimikaudelle 2025-2027 ... 508
- Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasääntö (KH 20.09.2021 / 15 §) ... 510
- Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasääntö, KH 2.6.2025 § 41 ... 512
42 § Laaja hyvinvointikertomus 2025 ... 514
- Liite: Laaja hyvinvointikertomus 2025 ... 516
43 § Vantaan yleiskaavan 2020 A- ja AP-alueita koskevan kolmikerroksisia taloja koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta ... 576
- Vantaan pientaloalueita koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta asemakaavoja laadittaessa ... 581
- Ekroos, Ari: Oikeudellinen arviointi yleiskaavan ja asemakaavan suhteesta, 3.3.2025 ... 590

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 02.06.2025

- Yleiskaavatoimikunnan kokous 22.1.2020 605

- Maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutus ja siitä poikkeaminen asemakaavoituksessa, Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja XI 2018 624

- Asemakaavahankkeet suuralueittain, A- ja AP-alueita koskevan kolmikerroksia kerrostaloja koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta 687

- YK2020 kolmikerroksisuussääntö yleiskaavan A-alueilla, KH 2.6.2025 § 43 692

44 § Muutos maankäyttösopimukseen / A. Kunnallistekniikan rakentamissopimus, B. Esisopimus määräalojen luovutuksesta ja C. Esisopimus määräalan kaupasta / Asemakaavamuutos 002357 701

- SRV Rakennus Oy:n hakemus maankäyttösopimuksen muutoksen allekirjoitusajan jatkamisesta (henkilötiedot peitetty) 704

- Karttaliite 706

45 § Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan myynti / Lujatalo Oy 707

- Kartta tontista 23153/1 ja määräosasta tonttia 23152/2 myynti 721

46 § Tonttien 92-52-131-4, -5- ja-6 ostaminen Veromiehen kaupunginosassa / Kiinteistö Oy:t Avia Centre 1, Avia Centre 2A ja Avia Centre 2B / c/o YIT Rakennus Oy 722

- Kohdekartta ostettavista tonteista (kaupan kohde) 725

47 § Rakennuskiellon jatkaminen II / 90103R Kivistön asemakorttelit 726

- Rakennuskieltoaluekartta: 90103R Kivistön asemakorttelit 728

48 § Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit) 729

- Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit) KH 2.6.2025 § 48 731

49 § Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä 733

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä, 2.6.2025 735

- Lausuntopyyntö / Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä 736

50 § Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista 742

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista, 2.6.2025 744

- Lausuntopyyntö / Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista 746

51 § Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen parannetaan Vantaan demokratiakasvatusta 752

- Aloite: Parannetaan Vantaan demokratiakasvatusta 758

52 § Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen: Lopetetaan KiVa koulu -malliin osallistuminen ja siirrytään Etelä-Karjalan malliin 760

- Aloite: Lopetetaan KiVa koulu -malliin osallistuminen ja siirrytään Etelä-Karjalan malliin 765

- Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta väkivallalta ja häirinnältä 767

- Haastavien tilanteiden puheeksi ottamisen materiaali 803

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 02.06.2025

53 § Vastaus Antero Eerolan, Funda Demirin, Naima El-Issaouin, Faysal Abdin sekä 14 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan annettava humanitaarista apua Gazan sodan uhreille, erityisesti lapsille 813

- Antero Eerolan, Funda Demirin, Naima El-Issaouin, Faysal Abdin sekä 14 muun valtuutetun aloite Vantaan annettava humanitaarista apua Gazan sodan uhreille, erityisesti lapsille 816

54 § Vastaus Jari Sainion ja Sirkka-Liisa Kähärän sekä 22 muun valtuutetun aloitteeseen Kuusijärven pysäköinti tulee säilyttää maksuttomana 817

- Jari Sainion ja Sirkka-Liisa Kähärän sekä 22 muun valtuutetun aloite Kuusijärven pysäköinti tulee säilyttää maksuttomana 820

55 § Vastaus Faysal Abdin ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen väliaikainen luistinrata ja kesällä tapahtumapaikka Korson keskustaan 822

- Faysal Abdin ja 25 muun valtuutetun aloite väliaikainen luistinrata ja kesällä tapahtumapaikka Korson keskustaan 825

56 § Vastaus Susanna Kaijun ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen jalkapallojuniorien pelien kannustuskulttuurin edistäminen 826

- Susanna Kaijun ja 18 muun valtuutetun aloite jalkapallojuniorien pelien kannustuskulttuurin edistäminen 829

57 § Vastaus Antero Eerolan ja 19 muun valtuutetun aloitteeseen nuorisotilojen aukioloja laajennettava 830

- Antero Eerolan ja 19 muun valtuutetun aloite nuorisotilojen aukioloja laajennettava 836

58 § Vastaus Jari Jääskeläisen ja 17 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan kaupungin rakennushankkeisiin urakoiden ketjuttamiskielto 837

- Jari Jääskeläisen ja 17 muun valtuutetun aloite Vantaan kaupungin rakennushankkeisiin urakoiden ketjuttamiskielto 841

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 842

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen 843

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto 844

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus 845

Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa 850

Muutoksenhakuohje 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa 851

Muutoksenhakuohje 7. Valitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa 852

Muutoksenhakuohje Hallintovalitus hallinto-oikeudelle 853

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 2.6.2025 klo. 17.00 – 21.15
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	**Läsnä**	**Varajäsenet**	**Läsnä**
Rokkanen Sakari, puheenjohtaja	x	Kaiju Susanna	
Kaukola Ulla, I varapuheenjohtaja	x (klo. 17.00 – 19.43, 19.44 – 21.15; § 1 – 34, 36 – 58)	Vesa Tiina	
Niikko Mika, II varapuheenjohtaja	x	Virkamäki Pekka	
Abdi Faysal	x	Hilden Joni	
Karinen Ville	x	Nguyen Chau	
Kasonen Mika	x	Hakala Heli	
Lundell Kai-Ari	x	Hartikainen Janne	
Orpana Anitta	-	Kanerva Sami	x
Raja-Aho Maarit	x	Rehnström Kristian	
Rämö Eve	x	Kuusela Minna	
Räsänen Minna	x	Haapalainen Tuija	
Suoniemi Juha	x	Kärki Niilo	
Tammi Visa	x	Kähkönen Osmo	
Tuomela Tiina	x	Vacker Marjo	
Valtanen Hanna	x	Seppänen Tia	
Nuorisovaltuuston edustaja		**Varajäsenet**	
Joki Vincent	x		

Muut osallistujat	**Läsnä**
Tahvanainen Säde, kaupunginvaltuutettu	x
Kaira Lauri, kaupunginvaltuutettu	x
Aidanjuuri Tanja, kaupunginvaltuutettu	x (klo. 17.00 – 19.23; § 1 – 30)
Timonen Pekka, kaupunginjohtaja	-
Kalske Katri, vs. kaupunginjohtaja	x
Kalo Ilkka, vs. apulaiskaupunginjohtaja	-
Åstrand Riikka, apulaiskaupunginjohtaja	x
Anttila Tero, apulaiskaupunginjohtaja	x (Klo. 17.19 – 21.-15; § 3 – 58)
Kalmari Mari, viestintäjohtaja	x
Ruusula Matti, talous- ja strategiajohtaja	x
Pennanen Sari-Anna, kaupunginlakimies	x
Lentämäki Tiina, hallintosihteeri	x

Takala Matias, pöytäkirjanpitäjä		x
Rusanen Leena, hallintojohtaja		x (klo. 17.15 – 18.15)
Pauna Ella, vaalitoimiston päällikkö		x (klo. 17.15 – 18.15)
Perttula Sampo, kaupunkisuunnittelujohtaja		x (klo. 18.15 – 18.57)
Kiljander-Kiiskinen Riikka, konsernipalvelujohtaja		x (klo. 18.57 – 19.12)

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Sakari Rokkanen

Pöytäkirjanpitäjä Matias Takala

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 9.6.2025 klo. 16, sähköisesti.

Pykälät 6, 32, 33, 48, 49 ja 50 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Eve Rämö Minna Räsänen

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 11.6.2025, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 1

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Todettiin, että annetaan kokoukseen puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginvaltuuston toimikauden 2021 – 2025 puheenjohtajistolle ja kaupunginvaltuutetuille Säde Tahvanainen, Lauri Kaira sekä Tanja Aidanjuuri.

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 2

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus sähköisesti maanantaina 9.6.2025 klo 16.00 ja

Jäsenet	Kokous pvä
Abdi Faysal	
Karinen Ville	
Kasonen Mika	
Kaukola Ulla	
Lundell Kai-Ari	
Niikko Mika	26.5.2025
Orpana Anitta	
Raja-Aho Maarit	26.5.2025
Rämö Eve	2.6.2025
Räsänen Minna	2.6.2025
Suoniemi Juha	
Tammi Visa	
Tuomela Tiina	
Valtanen Hanna	

b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 11.6.2025 lähtien.
c) todeta, että pöytäkirjantarkastajat toimivat myös ääntenlaskijoina, jos kokouksessa äänestetään suljetulla lippuäänestyksellä.

Päätös:
Päätettiin
a) valita Eve Rämö ja Minna Räsänen toimittamaan pöytäkirjan tarkastus sähköisesti maanantaina 9.6.2025 klo 16.00 ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 11.6.2025 lähtien.
c) todeta, että pöytäkirjantarkastajat toimivat myös ääntenlaskijoina, jos kokouksessa äänestetään suljetulla lippuäänestyksellä.

3 § **Kokouksen selostukset**

Kokouksessa annetaan seuraavat selostukset:

- Kunta- ja aluevaalit 2025 / vaalitoimiston päällikkö Ella Pauna ja hallintojohtaja Leena Rusanen
- Vantaan yleiskaavan 2020 A- ja AP-alueita koskevan kolmikerroksisia kerrostaloja koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta / Kaupunkisuunnittelujohtaja Sampo Perttula
- Käynnistyvä innovaatiohanke / konsernipalvelujohtaja Riikka Kiljander-Kiiskinen

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 3

Päätös:
Merkittiin tiedoksi saadut selostukset ja käyty keskustelu.

4 § **Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset**

PT/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Tarkastuslautakunnan pöytäkirjat nro 7/23.4.2025, 29.4.2025 ja nro 8/20.5.2025
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan pöytäkirja nro 5/13.5.2025
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan pöytäkirja nro 5/5.5.2025
Kaupunkiympäristön lautakunnan pöytäkirja nro 5/13.5.2025
Kaupunkitilalautakunnan pöytäkirja nro 5/14.5.2025

Kaupunginjohtajan päätös
§ 26 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n yhtiökokous 16.5.2025

Hallintojohtajan päätös
§ 19 Valtuustoryhmän toiminnan tukeminen vuonna 2025 / Vihreä valtuustoryhmä

Talouspalvelujen päällikön päätös
§ 3 Perintäpalveluiden hankinta (n. 550 000 euroa / 4 vuotta, alv 0 %)

Rahoitusjohtajan päätös
§ 19 Vantaa-Info, Korson kassavarojen enimmäismäärän tilapäinen nostaminen keväällä 2025

Hankintajohtajan päätökset
§ 30 Monitoimikoneen hankinta katujen kunnossapitoon
§ 32 Ajoneuvonostimien hankinta 187 750,00 euroa (alv. 0 %)
§ 33 Koulukuvausten hankinta

Tietohallintojohtajan päätökset
§ 51 Uutiskirjepalvelun hankinta (131 142,00 €, alv 0%)
§ 52 ICT idea- ja projektisalkun sekä AI-ominaisuuden hankinta hankintasalkun järjestelmään

Työllisyyden ja kotoutumisen palveluiden suunnittelupäällikön päätös
§ 8 Päätös Isännöinnin RekryKoulutuksen hankinnasta

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 4

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana vs. kaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavilla päätöksillä:

Konsernijaoston pöytäkirja nro 4/19.5.2025

Kaupunginjohtajan päätös
§ 28 Espoon ja Tampereen DigiOne irtautumista koskeva sovintosopimus

Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

5 § **Kaupunginvaltuuston 12.5.2025 pitämän kokouksen täytäntöönpanot**

PT/MT

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (39 §). Päätökset voidaan pannan täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, kuitenkin niin, että täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon (143 §). Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on tällöin viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi (96 §).

Kaupunginvaltuusto teki 12.5.2025 päätökset seuraavissa asioissa:

§ 3	Vuoden 2024 arviointikertomus
§ 4	Vantaan kaupungin tilinpäätös 2024
§ 5	Hallintosääntö 1.1.2025, muutokset 1.6.2025 alkaen
§ 6	Keskusvaalilautakunnan ilmoitus kaupunginvaltuutetuiksi valituista ja heidän varajäsenistään
§ 7	Vantaan työllisyyden edistämisen periaatteet vuodelle 2025
§ 8	Maahanmuuton ja kotoutumisen periaatteet 2025
§ 9	Vantaan kaupungin vammaispoliittinen ohjelma 2025
§ 10	Vastaus Eva Tawasolin ja 20 muun valtuutetun aloitteeseen panttiputket pulloille ja tölkeille Vantaan roskakoreihin
§ 11	Vastaus Funda Demirin ja 19 muun valtuutetun aloitteeseen eläinten hyvinvointiohjelmasta
§ 12	Vastaus Naima el Issaouin ja Tarja Eklundin sekä 34 muun valtuutetun aloiteeseen: vetovoimainen ja kaikkien asukkaiden yhteinen leikkipuisto Hakunilan alueelle
§ 13	Vastaus Paula Lehmuskallion ja 22 muun valtuutetun aloitteeseen mahdollisuudesta kaupungin yhteyksiin myös loma-aikana ulkomailla

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 5/12.5.2025 on kokonaisuudessaan nähtävänä kaupunginvaltuuston extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 5

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta, että kaupunginvaltuuston 12.5.2025 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön, ja
b) lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu/ao. toimialat

6 § Strategia- ja taloustoimikunnan perustaminen

VD/3930/00.00.01.01/2025

PT/MT

Vantaan kaupunkistrategian 2026 – 2029 valmistelu sekä Vantaan taloustilanteen arviointi vaativat erillisen strategia- ja taloustoimikunnan perustamista. Jotta työ strategian ja talouden parissa saadaan aloitettua pikaisesti ja jouhevasti, on syytä perustaa kaupunginhallituksen talous- ja strategiatoimikunta jo kesäkuun ajaksi.

Toimikunta nimetään uudelleen kaupunginhallituksen kokouksessa 18.6., kun uusi kaupunginhallitus on valittu. Toimikunta jatkaa työskentelyään vähintään uuden kaupunkistrategian valmistumiseen asti.

Toimikunnan tehtävänä on valmistella uutta kaupunkistrategiaa sekä käsitellä kaupungin talouden tilannekuvaa ja rakennetarkastelua. Lisäksi toimikunnan työskentelyssä tarkastellaan sekä kaupungin menorakennetta ja tuloja että tuottavuutta, kasvua ja elinvoimaa luovia elementtejä.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 6

Käsittely:
Vs. kaupunginjohtaja veti esityksensä pois asian käsittelyn aikana.

Liitteet:
-

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Lisätiedot:
Talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

7 § Kaupunginvaltuuston vaalilautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3909/00.00.01.00/2025

PT/JK/MT

Hallintosäännön 18 luvun 2 §:n mukaan valtuusto valitsee keskuudestaan toimikaudekseen suhteellisten vaalien ja suljetuin lipuin toimitettavien enemmistövaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon kuuluu neljä varsinaista ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

Valtuusto valitsee vaalilautakuntaan valituista yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi noudattaen samaa menettelyä kuin valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa valittaessa.

Lautakunta voi kutsua avukseen asiantuntijoita.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 7

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) toimitettavaksi kaupunginvaltuuston vaalilautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja
b) valittavaksi yksi valituista vaalilautakunnan puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohtajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

8 § Kaupunginvaltuuston puheenjohtajien vaali ajalle 1.6.2025–31.5.2026

VD/3905/00.00.01.00/2025

PT/JK

Kuntalain 18 §:n mukaan valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Hallintosäännön 21 luvun 1 §:n mukaan valtuusto valitsee vuosittain kesäkuun ensimmäisessä kokouksessa keskuudestaan puheenjohtajan sekä ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 8

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle toimitettavaksi kaupunginvaltuuston puheenjohtajien vaali ajalle 1.6.2025–31.5.2026.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

9 § Keskusvaalilautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3890/00.00.01.00/2025

PT/JK

Vaalilain 13 §:n mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta. Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Vaalilain tiukentuneen esteellisyystulkinnan takia vaalitoimisto katsoo, että varajäseniä tulisi olla enemmän kuin viisi.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 9

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää valtuustolle
a) vahvistettavaksi keskusvaalilautakunnan jäsenten ja varajäsenten lukumäärä toimikaudeksi 2025–2029
b) toimitettavaksi keskusvaalilautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja
c) valittavaksi keskusvaalilautakunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

10 § **Tarkastuslautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029**

VD/3897/00.00.01.00/2025

PT/JK

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:
1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kuntalain 75 §:n mukaan vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole:
1) kunnanhallituksen jäsen;
2) pormestari ja apulaispormestari;
3) henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain (434/2003) esteellisyysperusteita koskevan 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen;
4) henkilö, joka on kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa kunnan määräysvallassa olevassa yhteisössä tai säätiössä;
5) henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

Hallintosäännön 7 luvun 3 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee tarkastuslautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi vähintään kolme jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi, sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Muiden lautakunnan jäsenten tulee olla valtuutettuja tai kunkin valtuustoryhmän varalletulojärjestyksessä ensimmäisiä tai toisia varavaltuutettuja. Lautakunta voi arviointityötään suorittaessaan jakaantua työryhmiin. Työryhmät raportoivat toiminnastaan lautakunnalle.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 10

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

a) vahvistettavaksi tarkastuslautakunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumäärä toimikaudeksi 2025–2029,
b) toimitettavaksi tarkastuslautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja
c) valittavaksi tarkastuslautakunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

11 § **Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan vaali toimikaudelle 2025–2029**

VD/3898/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurilautakunta vastaa:
- kaupungin omista elinikäisen oppimisen palveluista, kulttuuri- ja kirjastopalveluista, liikuntapalveluista, nuoriso- ja yhteisöpalveluista sekä niiden kehittämisestä
- kuntalaisten osallisuuden sekä yhteisöjen, järjestöjen ja vapaaehtoistoiminnan tukemisesta
- taiteen perusopetuksen järjestämisestä ja kuvataidekoulun ja musiikkiopiston palveluista
- kaupungin museotoiminnasta
- aikuisopiston toiminnasta ja aikuisten perusopetuksen järjestämisestä
- terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtamisesta ja koordinoinnista
- ehkäisevän päihdetyön koordinaatiosta

Hallintosäännön 7 luvun 4 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee lautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään yhdeksän jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnan varsinaisista jäsenistä vähintään 40 prosenttia tulee olla valtuutettuja tai kunkin valtuustoryhmän varalletulojärjestyksessä ensimmäisiä tai toisia varavaltuutettuja.

Kaupunginvaltuusto nimeää lautakunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Vähintään yhden jäsenen ja varajäsenen tulee olla ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Kuntalain 74 §:n mukaan vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:
1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 11

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) vahvistettavaksi kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumäärä toimikaudeksi 2025–2029,
b) toimitettavaksi kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja

c) valittavaksi kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

12 § Kaupunkitilalautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3899/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 9 luvun 4 §:n mukaan kaupunkitilalautakunta toimii alueiden käyttölain 13 a-luvun tarkoittamana kunnan monijäsenisenä toimielimenä ja viranomaisena, rakentamislain 142§:n 3 momentissa tarkoitettuna viranomaisena, eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettuna viranomaisena ja postilaissa tarkoitettuna kunnan rakennusvalvontaviranomaisena.

Kaupunkitilalautakunta vastaa:
- kaupungin toimitilajohtamisesta, toimitilastrategiasta sekä kaupungin eri toimialojen tarvitsemien riittävien ja asianmukaisten toimitilojen hankkimisesta, hallinnasta ja isännöintitehtävistä
- kaupungin rakennetun ja muun kaupunginhallituksen päättämän kiinteistöomaisuuden kehittämisestä, kunnossapidosta ja kiinteistönhoidosta
- toimitilojen hankevalmistelusta ja rakennuttamisesta
- liikenteen ja yhdyskuntatekniikan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä julkisen kaupunkitilan hallinnasta ja hoidosta
- yhdyskuntateknisten rakentamis- ja ylläpitopalvelujen ja varikkotoimintojen tuottamisesta ja kaupungin varikkotoiminnasta
- kaupungin liikenneturvallisuustyöstä
- maanhankinnasta ja -luovutuksesta sekä alueiden rakentumista edistävien sopimusten ja muiden toimenpiteiden valmistelusta
- kaupungin rakentamattoman kiinteistöomaisuuden kehittämisestä
- kaupungille kuuluvien asuntoasioiden hoidosta
- yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa siltä osin kuin toisin ei ole määrätty.

Hallintosäännön 7 luvun 4 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kaupunkitilalautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään yhdeksän jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnan varsinaisista jäsenistä vähintään 40 prosenttia tulee olla valtuutettuja tai kunkin valtuustoryhmän varalletulojärjestyksessä ensimmäisiä tai toisia varavaltuutettuja. Kaupunginvaltuusto nimeää lautakunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kuntalain 74 §:n mukaan vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:
1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 12

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

a) vahvistettavaksi kaupunkitilalautakunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumäärä toimikaudeksi 2025–2029,
b) toimitettavaksi kaupunkitilalautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja
c) valittavaksi kaupunkitilalautakunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

13 § Kaupunkiympäristölautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3900/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 9 luvun 2 §:n mukaan kaupunkiympäristölautakunta vastaa:
- kaupunkirakenteen ja ympäristön kokonaisvaltaisesta kehittämisestä
- rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä
- kaavojen noudattamisen sekä osaltaan rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapidon ja hoidon valvonnasta
- kaupungin ympäristövastuullisuuden kehittämisestä
- yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa siltä osin kuin toisin ei ole määrätty.

Hallintosäännön 7 luvun 4 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kaupunkiympäristölautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään yhdeksän jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnan varsinaisista jäsenistä vähintään 40 prosenttia tulee olla valtuutettuja tai kunkin valtuustoryhmän varalletulojärjestyksessä ensimmäisiä tai toisia varavaltuutettuja. Kaupunginvaltuusto nimeää lautakunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kuntalain 74 §:n mukaan vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:
1. asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2. henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3. henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 13

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) vahvistettavaksi kaupunkiympäristölautakunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumäärä toimikaudeksi 2025–2029,
b) toimitettavaksi kaupunkiympäristölautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja
c) valittavaksi kaupunkiympäristölautakunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

14 § Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3901/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 7 luvun 5 §:n mukaan kaupunkiympäristölautakunnassa on lupajaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee kaupunkiympäristölautakunnan jäsenistä tai varajäsenistä vähintään viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä lupajaostoon.

Valtuusto nimeää jaoston jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 14

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää valtuustolle
a) vahvistettavaksi kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumäärä toimikaudeksi 2025–2029,
b) toimitettavaksi kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja
c) valittavaksi kaupunkiympäristölautakunnan lupajaostolle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

15 § Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3902/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta vastaa:

- kasvatuksen ja oppimisen toimialan kehittämisestä ja palveluiden tuloksellisesta järjestämisestä siten, että asukkaille ja käyttäjille varataan mahdollisuus osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen
- palveluiden vaikuttavuuden seurannasta ja arvioinnista
- varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen, perusopetuksen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä

Hallintosäännön 7 luvun 4 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kasvatuksen ja oppimisen lautakunaa nkaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään yhdeksän jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnan varsinaisista jäsenistä vähintään 40 prosenttia tulee olla valtuutettuja tai kunkin valtuustoryhmän varalletulojärjestyksessä ensimmäisiä tai toisia varavaltuutettuja.

Kaupunginvaltuusto nimeää lautakunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa vähintään yhden jäsenen ja varajäsenen tulee olla ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Kuntalain 74 §:n mukaan vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1. asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2. henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3. henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 15

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

a) vahvistettavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumäärä toimikaudeksi 2025–2029,
b) toimitettavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja

c) valittavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

16 § Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3904/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 7 luvun 6 §:n mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa on ruotsinkielinen jaosto. Jaostossa on vähintään viisi kaupunginvaltuuston toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Jaoston jäsenet ja varajäsenet on valittava ruotsinkieliseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä.

Valitsemistaan jäsenistä kaupunginvaltuusto nimeää jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 16

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

a) vahvistettavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä määrä toimikaudeksi 2025–2029,
b) toimitettavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja
c) valittavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

17 § Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan yksilöasioiden jaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3903/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 7 luvun 6 §:n mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa on yksilöasioiden jaosto, johon kaupunginvaltuusto valitsee kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan jäsenistä tai varajäsenistä vähintään viisi jäsentä ja jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen.

Valitsemistaan jäsenistä valtuusto nimeää jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Jaosto kokoontuu tarvittaessa puheenjohtajan kutsusta

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 17

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) vahvistettavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan yksilöasioiden jaoston jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä määrä toimikaudeksi 2025–2029,
b) toimitettavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan yksilöasioiden jaoston vaali toimikaudeksi 2025–2029, ja
c) valittavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan yksilöasioiden jaostolle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle.

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

18 § Kaupunginhallituksen ja kaupunginhallituksen konsernijaoston vaali toimikaudeksi 2025–2027

VD/3906/00.00.01.00/2025

PT/JK

Kuntalain 32 §:n mukaan toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi, tai jäljempänä toisin säädetä.

Hallintosäännön 7 luvun 2 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kaupunginhallitukseen kahden vuoden toimikaudeksi kerrallaan vähintään yhdeksän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien tulee olla valtuutettuja.

Kuntalain 73 §:n mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

1) välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2) henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta;
4) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä.

Hallintosäännön 7 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksessa on konsernijaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee konsernijaostoon kaupunginhallituksen jäsenistä tai varajäsenistä kaupunginhallituksen toimikautta vastaavaksi toimikaudeksi vähintään seitsemän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi, sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 18

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

a) vahvistettavaksi kaupunginhallituksen jäsenten lukumäärä toimikaudeksi 2025–2027,
b) toimitettavaksi kaupunginhallituksen vaali toimikaudeksi 2025–2027,
c) valittavaksi kaupunginhallitukselle puheenjohtaja sekä I ja II varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2025–2027,
d) vahvistettavaksi kaupunginhallituksen konsernijaoston jäsenten lukumäärä toimikaudeksi 2025–2027,
e) toimitettavaksi kaupunginhallituksen konsernijaoston vaali toimikaudeksi 2025–2027, ja
f) valittavaksi kaupunginhallituksen konsernijaostolle puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat toimikaudeksi 2025–2027.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

19 § Kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaoston vaali toimikaudelle 2025–2027

VD/3907/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 7 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksessa on elinvoima- ja työllisyysjaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee elinvoima- ja työllisyysjaostoon kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen jäsenistä kaupunginhallituksen toimikautta vastaavaksi toimikaudeksi vähintään seitsemän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 19

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) vahvistettavaksi kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaoston jäsenten määrä,
b) toimitettavaksi kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaoston jäsenten ja varajäsenten vaali, ja
c) valittavaksi kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaostolle puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

20 § Valtuustovaliokunnan vaali ajalle 1.6.2025–31.5.2026

VD/3908/00.00.01.00/2025

PT/JK

Hallintosäännön 23 luvun 1 §:n mukaan valtuusto asettaa vuosittain pysyvän valtuustovaliokunnan käsittelemään valmistelevasti valtuustossa vireillä olevia asioita sekä muita valtuuston työskentelyyn liittyviä kysymyksiä.

Valtuustovaliokunnan jäseninä ovat valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä valtuuston kulloinkin päättämä määrä valtuuston valitsemia jäseniä ja heidän henkilökohtaisia varajäseniään.

Valtuustovaliokunnan puheenjohtajana toimii valtuuston puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan valtuuston I varapuheenjohtaja tai valtuuston II varapuheenjohtaja.

Valtuustovaliokunnan kokouksiin osallistuvat asiantuntijoina kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä kulloinkin asian käsittelyn kannalta tarvittavat henkilöt.

Valtuustovaliokunnan kokoukset eivät ole yleisölle avoimia.

Tässä määräyksessä mainitulla valtuustovaliokunnalla ei tarkoiteta kuntalain 35 §:ssä säädettyä valiokuntaa.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 20

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) määrättäväksi valtuustovaliokunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumäärä ajalle 1.6.2025–31.5.2026, ja
b) toimitettavaksi valtuustovaliokunnan vaali ajalle 1.6.2025–31.5.2026.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

21 § Vantaan käräjäoikeuden lautamiesten vaali toimikaudeksi 2025–2029

VD/3910/00.00.01.00/2025

PT/JK

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus on vuoden 2019 alusta lukien muodostettu yhdistämällä neljä käräjäoikeutta; Itä-Uudenmaan, Tuusulan ja Vantaan käräjäoikeus sekä osa Hyvinkään käräjäoikeudesta. Itä-Uudenmaan käräjäoikeus on asiakasmäärältään Suomen suurin ja henkilöstömäärältään toisiksi suurin käräjäoikeus.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 4 §:n mukaan kunnanvaltuusto valitsee lautamiehet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Jos pääkäsittely on kesken 1 momentissa säädetyn toimikauden loppuessa, lautamiehen tehtävä jatkuu, kunnes asia on käräjäoikeudessa ratkaistu.

Kunnasta valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 2 §:n mukaan lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä.

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 3 §:n mukaan käräjäoikeuden lautamiesten lukumäärän vahvistaa Tuomioistuinvirasto.

Tuomioistuinvirasto on päätöksellään **TIV/303/2025** vahvistanut Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden lautamiesten määräksi 134 lautamiestä, joista Vantaa nimittää 60 lautamiestä. Määrä on samana kuin aikaisempina toimikausina.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 21

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle toimitettavaksi Vantaan käräjäoikeuden lautamiesten vaali toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

22 § Kiinteistötoimitusten uskottujen miesten valinta valtuustokaudelle 2025–2029

VD/3911/00.00.01.02/2025

PT/JK

Kiinteistönmuodostamislain 6 §:n mukaan valtuuston tulee valita kunnan kiinteistötoimitusten uskotuiksi miehiksi vähintään kuusi henkilöä valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Käytännössä on tarkoituksenmukaista valita heitä enemmän.

Uskotun miehen tulee olla kiinteistöasioihin perehtynyt ja paikalliset olot tunteva henkilö. Vaalikelpoisuudesta uskotun miehen toimeen on voimassa, mitä käräjäoikeuden lautamiehistä säädetään. Uskotuksi mieheksi ei saa siten valita henkilöä, joka on valintahetkellä alle 25-vuotias tai täyttänyt 65 vuotta.

Kiinteistötoimitusten luonteen takia tulisi uskotuiksi miehiksi valita sellaisia henkilöitä, joilla on mahdollisuus suorittaa tätä luottamustehtävää arkipäivisin päiväsaikaan ja maasto-olosuhteissa. Myös aiemmin uskottuna miehenä toimineiden uudelleenvalinta olisi suositeltavaa. Kiinteistötoimitukset ovat usein pitkäkestoisia, jolloin jatkuvuudesta olisi hyötyä.

Kiinteistönmuodostamislain 7 §:n mukaan uskotun miehen on ennen toimeensa ryhtymistä annettava käräjäoikeudessa tai maaoikeudessa vakuutus siitä, että hän parhaan ymmärryksensä ja omantuntonsa mukaan täyttää rehellisesti uskotun miehen toimensa eikä tee siinä kenellekään vääryyttä mistään syystä.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 22

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) vahvistettavaksi Vantaan kiinteistötoimituksen uskottujen miesten lukumäärä toimikaudeksi 2025–2029, ja
b) toimitettavaksi Vantaan kiinteistötoimituksen uskottujen miesten vaali toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

23 § Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimialueen kuntien poliisin neuvottelukunta 2025-2029

VD/4225/00.00.01.02/2025

PT/EJ

Poliisin hallinnosta annetun asetuksen 11 §:n mukaan poliisilaitoksen yhteydessä toimii poliisin neuvottelukunta, jonka tehtävänä on seurata poliisin toimintaan vaikuttavan ympäristön kehitystä sekä poliisin toimintaa, tehdä aloitteita poliisin toiminnan kehittämiseksi, antaa lausuntoja poliisia koskevista asioista sekä käsitellä ne muut asiat, jotka sen käsiteltäviksi toimitetaan.

Edellä mainitun asetuksen 13 §:n mukaan Poliisihallitus vahvistaa poliisin neuvottelukunnan jäsenten määrän. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kunnanvaltuusto valitsee neuvottelukunnan jäsenet toimikaudekseen. Lisäksi neuvottelukuntaan kuuluu poliisilaitoksen päällikkö. Neuvottelukunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimialueeseen kuuluvat Vantaan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Loviisan ja Porvoon kaupungit sekä Askolan, Lapinjärven, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Pukkilan, Sipoon ja Tuusulan kunnat.

Itä-Uudenmaan poliisin neuvottelukunnan jäsenmäärä uudelle toimikaudelle on 31 jäsentä. Vantaa nimeää neuvottelukuntaan viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 23

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle nimettäväksi Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimialueen kuntien poliisin neuvottelukuntaan viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä toimikaudeksi 2025–2029.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite
- Poliisin neuvottelukunnan jäsenmäärät kunnittain ja kaupungeittain/Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimialueen kuntien poliisin neuvottelukunta 2025-2029

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Poliisin neuvottelukunnan jäsenmäärät kunnittain ja kaupungeittain toimikaudella 2025-2029

Poliisihallituksen 30.12.2013 päätöksen 2020/2013/5622, ID-1552288310 mukaisesti Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen neuvottelukunnan jäsenmäärä on 31.

Jäsenmäärä jaetaan kuntien ja kaupunkien kesken seuraavasti:

Kunta/kaupunki	Jäsenmäärä
Askola	1
Hyvinkää	3
Järvenpää	3
Kerava	2
Lapinjärvi	1
Loviisa	2
Myrskylä	1
Mäntsälä	1
Nurmijärvi	3
Pornainen	1
Porvoo	3
Pukkila	1
Sipoo	2
Tuusula	2
Vantaa	5

Poliisin hallinnosta annetun asetuksen 16 §:n mukaan kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lisäksi neuvottelukuntaan kuuluu poliisilaitoksen päällikkö.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos
Jokiniemenkuja 2, PL 98, 01301 Vantaa
kirjaamo.ita-uusimaa@poliisi.fi
Puhelin 0295 430 291, poliisi.fi

24 § Uudenmaan liiton kuntien edustajainkokouksen edustajien nimeäminen 2025

VD/4044/00.00.01.02/2025

PT/EJ

Uudenmaan liiton perussopimuksen mukaan kuntien edustajainkokous valitsee maakuntavaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Sekä varsinaisten että varajäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja.

Kukin jäsenkunta valitsee kuntien edustajainkokoukseen edustajan ja hänelle henkilökohtaisen varajäsenen. Kunnan äänimäärä määräytyy kunnan edellisen vuoden alun asukasluvun mukaan niin, että jokaista alkavaa 25 000 kunnan asukasta kohden on yksi ääni.

Vantaan asukasluku vuoden 2024 lopussa oli 251 269, joten Vantaan äänimäärä on 11.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 24

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle valittavaksi Uudenmaan liiton kuntien edustajainkokoukseen 2025 yksi edustaja ja hänelle henkilökohtainen varajäsen.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Nimeämispyyntö kuntien edustajainkokoukseen 19.8.2025

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Uudenmaan liiton jäsenkunnille

Nimeämispyyntö kuntien edustajainkokoukseen 19.8.2025

Uuden kuntavaalikauden alkaessa myös kuntayhtymille on tarpeen valita uudet luottamushenkilöt. Muista kuntayhtymistä poiketen Uudenmaan maakuntavaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet valitsee kuntien edustajainkokous.

Uudenmaan liiton perussopimuksen mukaan maakuntahallitus päättää edustajainkokouksen ajasta ja paikasta. Maakuntahallitus päätti 12.5.2025 § 67 kutsua edustajainkokouksen koolle tiistaina 19.8.2025 kello 10.00. Kokouspaikkana on Uudenmaan liitto, Esterinportti 2 B, 000240 Helsinki. Kokous pidetään läsnäkokouksena.

Maakuntahallituksen 16.12.2024 § 174 nimeämä vaalien valmistelutoimikunta valmistelee parhaillaan edustajainkokousta varten maakuntavaltuuston valintaa liiton perussopimuksen pohjalta. Toimikunta avustaa muun muassa poliittisen suhteellisuusperiaatteen ja tasa-arvolain mukaisten vaatimusten yhteensovittamisessa.

Edustajien nimeäminen kuntien edustajainkokoukseen

Uudenmaan liiton perussopimuksen mukaan jokainen jäsenkunta valitsee edustajainkokoukseen edustajansa ja hänelle henkilökohtaisen varajäsenen.

Pyydämme jäsenkuntia nimeämään edustajansa ja hänelle henkilökohtaisen varaedustajan edustamaan kuntaanne edustajainkokoukseen 19.8.2025.

Kuntien nimeämille edustajille lähetetään edustajainkokouksen kokouskutsu ja esityslista perussopimuksen mukaisesti viimeistään seitsemän (7) päivää ennen kokousta. Kunnanjohtajia lukuun ottamatta edustajien tulee todentaa edustamisoikeutensa pöytäkirjanotteen tai valtakirjan avulla.

Kuntien edustajainkokouksen edustajien nimet (edustaja ja henkilökohtainen varaedustaja) tulee ilmoittaa sähköpostiosoitetietoineen 6.8.2025 mennessä osoitteeseen
toimisto@uudenmaanliitto.fi

Edustajainkokouksen esityslista toimitetaan viimeistään 12.8.2025 kuntien nimeämille edustajille. Samassa yhteydessä heille toimitetaan lisäohjeistusta.

Ystävällisin terveisin,

Uudenmaan liitto
Tuija Telén
maakuntajohtaja

Lisätietoja antavat:

Hallintojohtaja Liisa Isokangas
p. 040 168 1989
liisa.isokangas@uudenmaanliitto.fi

Vaalien valmistelutoimikunnan sihteeri Janne Tamminen
p. 050 558 6303
janne.tamminen@uudenmaanliitto.fi

Lakimies Tero Suursalmi
p. 050 569 3391
tero.suursalmi@uudenmaanliitto.fi

Liitteet

1. Kokouskutsu kuntien edustajainkokoukseen

25 § Kaupunginhallituksen kokousaikataulu 2026 ja ehdotus kaupunginvaltuuston 2026 kokousaikatauluksi

VD/4085/00.02.00.05/2025

PT/LR/EJ/MT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 3 §:n mukaan toimielimet päättävät kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös tarvittaessa puheenjohtajan ja tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan kutsusta tai jos enemmistö toimielimen jäsenistä esittää puheenjohtajalle kokouksen pitämistä. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Kuntalain 94 §:n mukaan valtuusto kokoontuu päättäminään aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi. Valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäsosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti.

Vuoden 2026 alustava kaupunginhallituksen ja valtuuston kokousaikatauluehdotus on esityslistan liitteenä. Esityksen mukaan kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto kokoontuvat aiempaan tapaan yhteisinä maanantaipäivinä (pääsääntöisesti klo 14.00 ja klo 18.00). Myös valtuustovaliokunnan kokoukset,
kaupunginhallituksen iltakoulut ja kaupunginhallituksen kokoukset ajoitetaan yhteisille maanantaipäiville (klo 12.00, klo 13.00 ja klo 17.00). Kaupunginvaltuuston selostustilaisuudet ja iltakoulut pidetään torstaisin. Kaupunginvaltuuston iltakoulut eivät ole yleisölle avoimia.

Aikataulua suunniteltaessa on otettu huomioon kaupungin talousarvioprosessi sekä vuoden 2026 juhlapyhät ja koulujen loma-ajat siltä osin kuin ne ovat olleet saatavilla.

Liitteenä olevan aikatauluehdotuksen mukaan kokousaikavarauksia on vuonna 2026:
- kaupunginvaltuustolla: 11 kokousta, 9 selostustilaisuutta ja 3 iltakoulua, kolme seminaaria ja 9 valtuustovaliokuntaa
- kaupunginhallituksella: 22 kokousta ja 9 iltakoulua

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 25

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä kaupunginhallituksen kokousaikataulu vuodelle 2026 liitteenä olevan ehdotuksen mukaisena, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi kaupunginvaltuuston vuoden 2026 kokousaikataulu liitteenä olevan ehdotuksen mukaisena.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Vuoden 2026 kokousaikataulut luonnos

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
hallintojohtaja Leena Rusanen,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

16.5.2025

Viikko	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen iltakoulu	voima ja työllis jaosto	Konserni-jaosto	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston info	Kaupunginvaltuuston iltakoulu	Kaupunginvaltuuston valtuustovaliokunta	Huomioitavaa	Keskusvaali lautakunta	Kaupunki-ympäristö	Lupa-jaosto	Kasvatuksen ja oppimisen	Ruotsin-kielinen	Yksilö-asioiden	Tar-kastus	Kaupunki-tila	Kaupunki-kulttuuri
	klo 14 tai 17	klo 13	klo 17	klo 13	klo 18	klo 17	klo 17	klo 12		klo 17	klo 17	klo 17	klo 17	klo 15	klo 17	klo 17	klo 17	klo 17
Tamm	**Tammikuu**																	
1																		
2									Loppiainen ti 6.1									
3	12.1.	12.1.						12.1.										
4						22.1.												
5	26.1.				26.1.													
Helmi	**Helmikuu**																	
6																		
7	9.2.	9.2.				12.2.		9.2.										
8									Hiihtoloma									
9	23.2.				23.2.													
Maalis	**Maaliskuu**																	
10																		
11	9.3.	9.3.					12.3.	9.3.										
12							**19.-20.3. seminaari**											
13	23.3.				23.3.													
Huhti	**Huhtikuu**																	
14									Pitkäperjantai 3.4.									
15									Toinen pääsiäispäivä 6.4.									
16	13.4.	13.4.						13.4.										
17						23.4.												
18	27.4.				27.4. lähetekeskustelu				Vappu pe 1.5.									
Touko	**Toukokuu**																	
19																		
20	11.5.	11.5.					13.5. (ke)	11.5.	Helatorstai 14.5.									
21							**21.5. seminaari**											
22	25.5.				25.5.													
Kesä	**Kesäkuu**																	
23						4.6.												
24	8.6.				8.6.													
25									Juhannusaatto pe 19.6									
26	22.6.	22.6.						22.6.										
Heinä	**Heinäkuu / Kesätauko**																	
Elo	**Elokuu**																	
32																		
33	10.8.	10.8.						10.8.										
34						20.8.												
35	24.8.				24.8.		**27.8. seminaari**											
Syys	**Syyskuu**																	
36																		
37	7.9.	7.9.						7.9.										
38							17.9.											
39	21.9.				21.9.													
40						TS I 28.9. & TS II 1.10.												
Loka	**Lokakuu**																	
41	5.10.	5.10.						5.10.										
42									Syysloma									
43	19.10.				19.10.													
44																		
Marras	**Marraskuu**																	
45	2.-3.11. TS																	
46						12.11.												
47	16.11.				16.11. TS				veroprosentin ilmoittaminen ti 17.11.									
48																		
Joulu	**Joulukuu**																	
49	30.11.	30.11.						30.11.	tsenäisyyspäivä su 6.12									
50						10.12.												
51	14.12.				14.12.													
52									Joulu to-la 24.-26.12									

26 § **Osavuosikatsaus 1/2025**

VD/VD/4208/02.01.00.00/2025

PT/MR/PK/MT

Vuoden 2025 ensimmäinen osavuosikatsaus 1.1.-30.4.2025

Talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain tammi-huhtikuun, tammi-elokuun sekä koko vuoden osalta tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden 2025 ensimmäinen osavuosikatsaus on laadittu tilanteen 30.4.2025 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Vuosi 2025 on talousennusteissa hitaan elpymisen vuosi. Ennustettuun kasvuun kohdistuu kuitenkin suurta epävarmuutta. Noustuaan Yhdysvaltojen presidentiksi Donald Trump on ilmoittanut huomattavista tulleista kauppakumppaneilleen, EU mukaan lukien. USA on Suomen tärkein kauppakumppani ja näin ollen epävarmuudet USA:n kaupassa heijastuvat Suomen talouteen. Lievimmilläänkin investointeja saattaa lykkääntyä, vaikka korkeimmat tullit eivät koskaan toteutuisi. Tämä leikkaa osaltaan muutenkin heikkona orastavaa kasvua.

Geopoliittinen jännitteisyys ei myöskään ole vähentymässä. Tulitaukotunnusteluista huolimatta Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu, Lähi-idän levottomuudet eivät osoita lientymisen merkkejä ja jännitteet Pakistanin ja Intian välillä ovat kärjistyneet suoriin iskuihin maiden välillä. Nämä yhdessä eivät tue maailman talouden toipumista.

Suomen Pankki ennusti 3/2025 ennusteessa Suomessa kuluvalle vuodelle 0,8 prosentin kasvua. Kasvu on kuitenkin liian heikkoa siihen, että työllisyys alkaisi voimistua vielä vuonna 2025. Työttömyyden ennustetaan vuoden aikana kasvavan 8,9 prosenttiin. Vuonna 2026 kasvun ennustetaan kiihtyvän 1,8 prosenttiin ja työttömyyden alkavan laskea. Inflaation ennustetaan nousevan 1,9 prosenttiin vuonna 2025 ja lähtevän tämän jälkeen jälleen laskuun.

Vantaan kannalta taloussuhdanteen kääntyminen on hyvin tärkeää. Rakentamisen elpyminen piristäisi Vantaa taloutta ja parantaisi kaupungin työllisyystilannetta. Myös muiden investointien kasvu ja kasvava kulutuskysyntä tukevat Vantaan taloutta.

Vantaalla oli 251 269 asukasta vuoden 2024 lopussa. Väestö kasvoi 3 800 asukkaalla (1,5 %), joka oli 800 henkeä vähemmän kuin vuonna 2023. Vantaan väestö kasvoi jo viidettä vuotta peräkkäin ainoastaan vieraskielisten ansiosta. Vuonna 2024 vieraskielisten määrä lisääntyi 5 570 hengellä, kun kotimaankielisten määrä väheni 1 740 hengellä. Vantaalla asui 72 150 vieraskielistä, joka oli 28,7 prosenttia koko väestöstä. Kaikista Suomen kunnista väestönkasvu oli vuonna 2024 selvästi suurinta Helsingissä. Seuraavaksi eniten väestö kasvoi Espoossa, Tampereella, Turussa ja Vantaalla. Vantaa on edelleen Suomen neljänneksi suurin kaupunki ja ero kolmantena olevaan Tampereeseen on 8 900 asukasta.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2025 ensimmäisen neljänneksen aikana Vantaan väestö on kasvanut 670 asukkaalla, joka oli 550 henkilöä vähemmän kuin samaan aikaan viime vuonna. Ero johtuu suurelta osin pienentyneestä maahanmuutosta. Tammi-maaliskuussa Vantaa on saanut

ulkomailta muuttovoittoa 400 henkeä, kun vuonna 2024 muuttovoitto oli runsaat tuhat henkeä vastaavana ajankohtana. Kotimaan nettomuutto jäi tammi-maaliskuussa yhdeksän hengen verran positiiviseksi ja syntyneitäkin oli 110 enemmän kuin kuolleita. Kotimaan muuttoliike ja luonnollinen väestönkasvu olivat samalla tasolla kuin edellisvuonna. Viime vuosina Tampere on ollut kotimaisen muuttoliikkeen suurimpia voittajia, mutta alkuvuoden 2025 aikana Tampere on menettänyt asukkaita muualle Suomeen. Sama kehityskulku on koskenut useita muitakin suuria kaupunkeja, sillä ainoastaan pääkaupunkiseudun isot kaupungit ja Lahti jäivät alkuvuonna plussalle kotimaan muuttoliikkeessä.

Vantaan työttömyys on noussut selvästi korkeammalle tasolle kuin kolmena edellisenä vuotena. Työttömiä on ollut alkuvuoden aikana noin 18 500 ja tätä enemmän työttömiä oli viimeksi vuoden 2021 kesällä. Maaliskuussa työttömien määrä kääntyi kuitenkin loivaan laskuun ja työttömiä oli 250 vähemmän kuin helmikuussa.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on Vantaalla kasvanut vuoden 2023 lokakuusta lähtien. Alkuvuoden 2025 aikana pitkäaikaistyöttömien määrä on ollut ennätyskorkealla tasolla, mutta kasvuvauhti on kuitenkin hidastunut. Maaliskuussa 2025 Vantaalla oli ensimmäistä kertaa yli 7 000 pitkäaikaistyötöntä. Heikko kehitys saattaa jatkua vielä pitkään, sillä TEM:in työmarkkinaennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömyyden ennustetaan kasvavan vuoteen 2026 saakka.

Nuorisotyöttömyydelle on tyypillistä selkeä kausivaihtelu vuodenaikojen mukaan, mikä johtuu muun muassa koulujen alkamisesta ja loppumisesta. Kausivaihtelusta huolimatta alle 25-vuotiaiden työttömyys on ollut Vantaalla noususuunnassa vuoden 2023 keväästä lähtien. Tammi-maaliskuussa 2025 Vantaalla oli vajaa 2 000 nuorisotyötöntä, jota enemmän heitä oli viimeksi vuonna 2021.

Vantaan työttömyysaste, 13,8 prosenttia, oli suurten kaupunkien keskitasoa. Viimeisten kahdeksan kuukauden ajan työttömyysaste on ollut korkein Turussa, kun sitä ennen se oli Oulussa. Alhaisinta työttömyys on jo vuosien ajan ollut Espoossa. Kaikissa suurissa kaupungeissa sekä alle 25-vuotiaita työttömiä että pitkäaikaistyöttömiä oli maaliskuussa 2025 enemmän kuin samaan aikaan edellisvuonna. Vantaalla ja Oulussa pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut ennätyskorkealle tasolle.

Rakentamisessa on ollut pitkä pohjakosketus Vantaalla. Taloudessa on kuitenkin positiivisia merkkejä, joiden oletetaan kääntävän rakentamisen vähitellen kasvuun. Korkojen laskun, inflaation hidastumisen ja palkkojen korotusten seurauksena kuluttajien reaaliansiot ovat kääntyneet kasvuun. Käytettyjen asuntojen markkinat ovat elpyneet hieman muualla kuin pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunkiseudulla pitäisi myös olla kysyntää, sillä maan sisäinen muuttoliike ja vilkas maahanmuutto kasvattavat asuntojen tarvetta.

Asuntorakentamisen nopea toipuminen kuitenkin kestää, sillä valmiita asuntoja on edelleen myymättä. Asuntorakentamisen aloitukset olivat tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana alhaisella tasolla, mutta huhtikuu toi mukanaan reilun 170 asunnon rakentamisen aloitukset. Näin korkea kuukausittainen asuntojen rakentamisen aloitusten määrä oli viimeksi reilut kaksi vuotta sitten. Suurin osa aloitetuista rakentamisen aloituksista liittyy kuitenkin vain parin toimijan kerrostalokohteisiin eli suuria johtopäätöksi ei luvuista voida vielä tehdä. Rakentamisen taso on edelleen alhainen verrattaessa lukuja pitkän aikavälin keskiarvoon.

Verorahoituksen kehitys

Kaupunki on saanut tammi-huhtikuussa 2025 verotilityksiä yhteensä 185,4 milj. euroa (2024: 184,5 milj. euroa), josta kunnallisveroja 149,3 milj. euroa (2024: 143,2 milj. euroa), yhteisöveroja 29,2 milj. euroa

(2024: 36,0 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 6,8 milj. euroa (2024: 5,2 milj. euroa). Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-huhtikuussa 5,0 prosenttia edellisvuotta enemmän, Vantaalla 4,2 prosenttia enemmän. Kuluvana vuonna tilitettävät kunnallisverot nousevat koko maassa arviolta yhteensä noin 2,0 prosenttia.

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa toukokuussa vuoden 2023 valmistuneen verotuksen, vuoden 2024 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun kuntakohtaisen väestön kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kertyvän Vantaalla vuonna 2025 noin 10,0 milj. euroa vähemmän kuin muutetussa talousarviossa on oletettu. Suurin syy löytyy edelleen heikentyneestä työllisyystilanteesta sekä vuoden 2024 verotilitysten negatiivisesta oikaisusta. Vuoden 2024 verotus valmistuu lokakuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus sekä marraskuun tilityksen suuruus varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastetaan myös vuoden 2025 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet. Kuntaliitto päivittää koko maan kunnallisveroennusteen ja kuntakohtaiset kehikot seuraavan kerran elokuussa sekä syys-lokakuussa, kun valtion budjetin linjaukset ovat tiedossa.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 29,2 milj. euroa tammi-huhtikuussa, laskua 18,8 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen lasku edellisvuoteen oli 12,4 prosenttia. Kuluvana vuonna tilitettävät yhteisöverot laskevat koko maassa arviolta yhteensä noin 8 prosenttia. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan alittavan muutetun talousarvon (69 milj. euroa) noin 2,0 milj. eurolla yleisen taloussuhdannetilanteen heikkenemisen takia. Kuntaliiton yhteisöveroennuste on vielä hyvin epävarma ja tarkentuu, kun valmistuvan yhteisöverotuksen 2024 tiedot valmistuvat.

Tammi-huhtikuussa on kaupungille kertynyt kiinteistöverotilityksiä 6,8 milj. euroa. Ennusteen mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 116,0 milj. euroa vuonna 2025, joka ylittäisi muutetussa talousarviossa arvioidun 1,0 milj. eurolla.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan alittavan muutetun talousarvion noin 11,0 milj. eurolla ja alkuperäisen talousarvion noin 34,0 milj. eurolla. Veroennusteet tarkentuvat vielä loppuvuoden aikana.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta Kuntaliiton valtionosuuslaskelman mukaan 182,6 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvausta 19,4 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 35,0 milj. euroa vuonna 2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 237,1 milj. euroa, eli toteutuvan muutetun talousarvion mukaisena ja 17,1 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempana.

Käyttötalous

Tammi-huhtikuussa kaupungin ja rahastojen toimintatuottoja on kertynyt 118,4 milj. euroa, toimintakuluja -356,8 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -238,4 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 32-prosenttisesti, toimintakulut 31-prosenttisesti ja toimintakate 31-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 376,3 milj. euroon ja toimintakulut -1 146,4 milj. euroon vuoden loppuun mennessä. Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan ylittämään muutetun talousarvion noin 3,0 milj. eurolla. Talousarvion tuloennustetta korotettiin 4,6 milj. eurolla (KV 28.4.2025

§ 6), koska Työ- ja elinkeinoministeriö korvaa kunnille työvoimapalveluiden järjestämisestä aiheutuneita valtiolle kuuluvia kustannuksia. Toimintatuottoihin ennustetaan ylitystä hanketoiminnan muutoksista sekä joukkoliikenteestä. Toisaalta maanmyyntivoittojen ennustetaan alittuvan rakentamisen matalasuhdanteen ja hiljaisen tonttikysynnän vuoksi.

Toimintakulut alittavat muutetun talousarvion ennusteen mukaan noin 2,6 milj. eurolla. Toimintakuluihin on tehty talousarviomuutos, jossa huomioitiin Kasvatuksen ja oppimisen toimialan opetuksen tuen lakimuutoksen vaikutuksia sekä työllisyyspalvelujen tukiin ja etuksiin kohdennettuja määrärahojen korotuksia. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla varhaiskasvatuksen sijais- ja avustuskustannukset tulevat ylittämään talousarvion, vaikka ne ovatkin alemmalla tasolla edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Lisäksi varhaiskasvatuksen palvelusetelimenoissa ennustetaan ylitystä oletettua suuremman indeksikertymän ja tuen kustannusten vuoksi. Työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan ylittävän talousarvion yleisen talouden suhdannetilanteen ja sen johdosta yhä heikentyneen työllisyystilanteen vuoksi. Kaupunkiympäristön toimialalla menoylitystä aiheuttaa lämmityskustannusten ylitysennuste, mutta toisaalta joukkoliikenteen toimintakulujen ennustetaan alittuvan. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 5,6 milj. euroa positiivisempana muutettuun talousarvioon nähden.

Verotuloihin tehtiin myös määrärahamuutos, jossa verotuloja laskettiin yhteensä 23,0 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon 2025 verrattuna. Kuntaliiton toukokuisen ennusteen mukaisesti verotulojen ennustetaan alittavan muutetun talousarvion vielä 11,0 milj. eurolla. Valtionosuustuottojen arvioidaan toteutuvan muutetun talousarvion mukaisena. Valtionosuuksiin tehtiin lisätalousarviossa, jossa niitä tuloarviota korotettiin 17 milj. eurolla lähinnä OKM:n valtionosuusnousun vuoksi.

Rahoituserien ennakoidaan toteutuvan talousarvion mukaisena. Korkokulujen talousarvio vuodelle 2025 on 20,2 milj. euroa, mikä on 2,8 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöksen 2024 toteuma. Ennusteen mukaan korkokulut alittavat talousarvion hieman, noin 0,5 milj. eurolla. Kaupungin lainasalkun suojausaste on edelleen korkea ja markkinakorot ovat laskeneet, mikä vaikuttaa kaupungin korkokustannuksia laskevasti, vaikka lainamäärä onkin kasvanut.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-huhtikuussa toteutunut 37,4 milj. euroa ja koko vuonna niitä ennustetaan kertyvän yhteensä noin 117,1 milj. euroa.

Vuoden 2025 ensimmäisessä osavuosikatsauksessa vuosikatteeksi ennustetaan 58,2 milj. euroa, joka alittaa muutetussa talousarviossa oletetun noin 5,3 milj. eurolla. Talouden synkkä suhdanne heijastuu edelleen vahvasti ennusteeseen. Tulosennuste päätyy huhtikuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella noin 58,9 milj. euron alijäämään (muutettu talousarvio -55,4 milj. euroa). Vuoden 2024 tulos oli Vantaalla heikko (tilikauden tulos -58,8) ja vuoden 2025 ennuste on aivan samoissa luvuissa. Vaikka Suomen yleisen taloustilanteen ennustetaan lähtevän hiljalleen nousuun, niin nousu on hidasta ja Vantaan taloutta on tasapainotettava tulevina vuosina.

Investoinnit

Tammi-huhtikuussa kaupungin ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 0,5 milj. euroa, investointiosan menoja -40,6 milj. euroa ja investointiosan netto on -40,1 milj. euroa.

Kaupungin ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2025 toteutuvan 247,4 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 6,2 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 17,3 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -230,1 milj. euroa

(talousarvio -235,1 milj. euroa). Investointiosan tuloista valtaosa kertyy valtion rahoitusosuudesta Vantaan ratikan rakentamiseen.

Investointimenojen ennustetaan tällä hetkellä hieman alittuvan rakentamisinvestoinneissa (2,3 milj. euroa) ja julkisen käyttöomaisuuden osalta (3,9 milj. euroa). Rakentamisen muutokset ennusteeseen johtuvat hankealoitusten siirtymisistä sekä odotuksista poikkeavista urakkahinnoista. Julkisen käyttöomaisuuden hankeryhmässä alitusta ennustetaan tulevan Vantaan ratikan osalta.

Rahoitus

Vuoden 2025 nettolainanoton arvioidaan olevan enintään 203,4 milj. euroa ja kaupungin lainakannan ennustetaan ylittävän jälleen miljardin euron rajan. Lainakannan kasvu jatkuu voimakkaana myös tulevina vuosina, kun kaupungin muiden investointien lisäksi myös Vantaan ratikka -hanke etenee. Kaupunki lyhentää kuluvana vuonna pitkäaikaisia lainoja niiden lyhennysohjelmien mukaisesti noin 36,6 milj. euroa. Uuden lainanoton lopullinen määrä tarkentuu loppusyksystä, kun rahoitukselle on muodostunut tarkempi kuva kuluvan vuoden talousarvion toteumasta ja kaupungin likviditeettitilanteesta. Kaupunki nosti ensimmäisen, 100 milj. euron suuruisen erän pitkäaikaista lainaa huhtikuun alussa. Laina kytkettiin Kuntarahoitus Oyj:n ns. Kestävän kehityksen lainaan. Kyseinen laina on kunnille tarkoitettu talousarviolaina, jossa on asiakkaan päästövähennyksiin linkitetty mahdollisuus lainan marginaalin alennukseen. Asiakkailta edellytetään lainanhaun yhteydessä ilmastosuunnitelmaa, joka osoittaa asiakkaan sitoutumisen toimenpiteisiin päästöjen vähentämiseksi.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 26

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi vuoden 2025 ensimmäinen osavuosikatsaus, ja
b) esittää vuoden 2025 ensimmäinen osavuosikatsaus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Liite 1: Vantaan kaupungin ensimmäinen osavuosikatsaus 2025
- Liite 2: Suurimpien tytäryhtiöiden osavuosikatsaukset 1/2025
- Liite 3: Sitovien tavoitteiden raportointi 1/2025

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

OSAVUOSIKATSAUS 1-2025

2.6.2025

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 26 §

RAPORTIN TOIMITUSKUNTA

Pekka Timonen	kaupunginjohtaja
Matti Ruusula	talous- ja strategiajohtaja
Päivi Kandolin	talousarviopäällikkö
Päivi Kunnas	taloussihteeri

OSAVUOSIKATSAUKSEN VASTUUHENKILÖT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Teemu Laakso	Talous ja strategia, strategia ja tutkimus p. 040 775 7634

KAUPUNKITASON TALOUS

Matti Ruusula	Konsernijohto ja elinvoima, p. 043 824 9254
Päivi Kandolin	Talous ja strategia, talousohjaus, p. 040 626 7613
Vesa Kokkonen	Talous ja strategia, strategia ja tutkimus, p. 050 318 1582
Pirjo van Nues	Talous ja strategia, rahoitus, p. 0400 889 180

TOIMIALAT

Päivi Kandolin	Konsernijohto ja elinvoima, p. 040 626 7613
Raakel Tiihonen	Kasvatus ja oppiminen, p. 050 302 5187
Jussi Perämäki	Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi, p. 044 722 2313
Jonna Hohti	Kaupunkiympäristö, p. 043 836 8687

RAHASTOT

Ossi Huuskonen	Kiinteistörahasto, p. 0400 815 428
Hannele Nordman	Vahinkorahasto, p. 040 682 4975
Saija Männistö	Lasten ja nuorten juhlarahasto, p. 050 355 5051

HENKILÖSTÖ

Tiina Harju-Kukkula	Henkilöstöpalvelut, p. 040 358 1764

KONSERNIYHTIÖT

Riikka Kiljander-Kiiskinen	Konserniohjaus ja -valvonta, p. 040 632 7880

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAYMPÄRISTÖ 1

Vantaan väestönkasvu painottui edelleen maahanmuuttoon vuonna 2024 1

Väestönkasvu on hidastunut alkuvuonna 2025 2

Pitkäaikaistyöttömyys on noussut ennätyskorkealle tasolle 3

Asuntorakentaminen elpymässä Vantaalla? 8

TALOUDEN KEHITYS 10

Yleinen talouskehitys 10

Kaupungin verorahoitus 12

Käyttötalous 14

Investoinnit 16

Rahoitus 16

Rahoitusmarkkinat 17

SITOVAT TAVOITTEET 18

Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet 18

Vantaan kaupungin suurimpien tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet 18

KESKEISET TUNNUSLUVUT 19

VEROTULOT 20

TULOSLASKELMA 21

RAHOITUSLASKELMA 21

10 YLEISHALLINTO 22

11 KONSERNIJOHTO JA ELINVOIMA 25

13 KASVATUS JA OPPIMINEN 37

16 KAUPUNKIKULTTUURI JA HYVINVOINTI 41

14 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ 48

RAHASTOT 53

Kiinteistörahasto 53

Vahinkorahasto 53

Lasten ja nuorten juhlarahasto 54

INVESTOINNIT 55

Rakentaminen 55

Aineeton omaisuus 58

Julkinen käyttöomaisuus 58

Irtain omaisuus 59

Kiinteä omaisuus 60

Osakkeet ja osuudet 60

HENKILÖSTÖ 60

Henkilöstömäärän ja henkilöstökulujen kehitys 61

Rekrytointi ja onnistunut työn aloitus 61

Suunnitelmallista osaamisen vahvistamista 62

VANTAAN KAUPUNGIN SUURIMMAT TYTÄRYHTIÖT 65

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vantaan väestönkasvu painottui edelleen maahanmuuttoon vuonna 2024

Vantaalla oli 251 269 asukasta vuoden 2024 lopussa. Väestö kasvoi 3 800 asukkaalla (1,5 %), joka oli 800 henkeä vähemmän kuin vuonna 2023. Vaikka väestönkasvu jäi edellisestä vuodesta, nousi se korkeammalle tasolle kuin vuosina 2020–2022.

Kasvun taustalla on maahanmuutto, josta Vantaa sai ennakkotietojen perusteella muuttovoittoa 3 700 henkilöä. Toteutuessaan tämä olisi Vantaan toiseksi suurin muuttovoitto ulkomailta. Melko kauaksi jäädään kuitenkin ennätysvuodesta 2023, jolloin ulkomaan muuttovoitto kohosi 4 800 henkeen.

Kotimaan nettomuutto jäi ennakkotietojen mukaan negatiiviseksi, sillä Vantaalta muutti 420 henkeä enemmän muualle Suomeen kuin sieltä muutettiin Vantaalle. Vaikka kotimaan nettomuutto jäi negatiiviseksi, oli muuttotappio puolet pienempi kuin vuonna 2023.

Vantaan väestö kasvoi jo viidettä vuotta peräkkäin ainoastaan vieraskielisten ansiosta. Vuonna 2024 vieraskielisten määrä lisääntyi 5 570 hengellä, kun kotimaankielisten määrä väheni 1 740 hengellä.

Vantaalla asui 72 150 vieraskielistä, joka oli 28,7 prosenttia koko väestöstä. Vantaan yleisin vieras kieli oli venäjä, jota äidinkielenään puhui 4,3 prosenttia väestöstä. Sen jälkeen tulivat viro (3,4 %), arabia (2,4 %), albania (2,0 %) ja somali (1,3 %). Arabiankielisten määrä ohitti ruotsinkielisten määrän vuonna 2023 ja nykytahdilla myös albaniankielisiä tulee piakkoin olemaan ruotsinkielisiä enemmän. Vironkielisten määrä on puolestaan vähentynyt jo kaksi vuotta peräkkäin.

Kaikista Suomen kunnista väestönkasvu oli vuonna 2024 selvästi suurinta Helsingissä (9 500). Seuraavaksi eniten väestö kasvoi Espoossa (6 900), Tampereella (5 100), Turussa (4 200) ja Vantaalla (3 800). Vantaa on edelleen Suomen

neljänneksi suurin kaupunki ja ero kolmantena olevaan Tampereeseen on vain kasvanut. Tampereella oli 8 900 asukasta enemmän kuin Vantaalla.

Väestönkasvu on hidastunut alkuvuonna 2025

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2025 ensimmäisen neljänneksen aikana Vantaan väestö on kasvanut 670 asukkaalla, joka oli 550 henkilöä vähemmän kuin samaan aikaan viime vuonna. Ero johtuu suurelta osin pienentyneestä maahanmuutosta. Tammi-maaliskuussa Vantaa on saanut ulkomailta muuttovoittoa 400 henkeä, kun vuonna 2024 muuttovoitto oli runsaat tuhat henkeä vastaavana ajankohtana.

Kotimaan nettomuutto jäi tammi-maaliskuussa yhdeksän hengen verran positiiviseksi ja syntyneitäkin oli 110 enemmän kuin kuolleita. Kotimaan muuttoliike ja luonnollinen väestönkasvu olivat samalla tasolla kuin edellisvuonna.

Kuvio 1: Väestönmuutokset Vantaalla tammi-maaliskuussa 2022–2025 (2024* ja 2025* ovat ennakkotietoja)

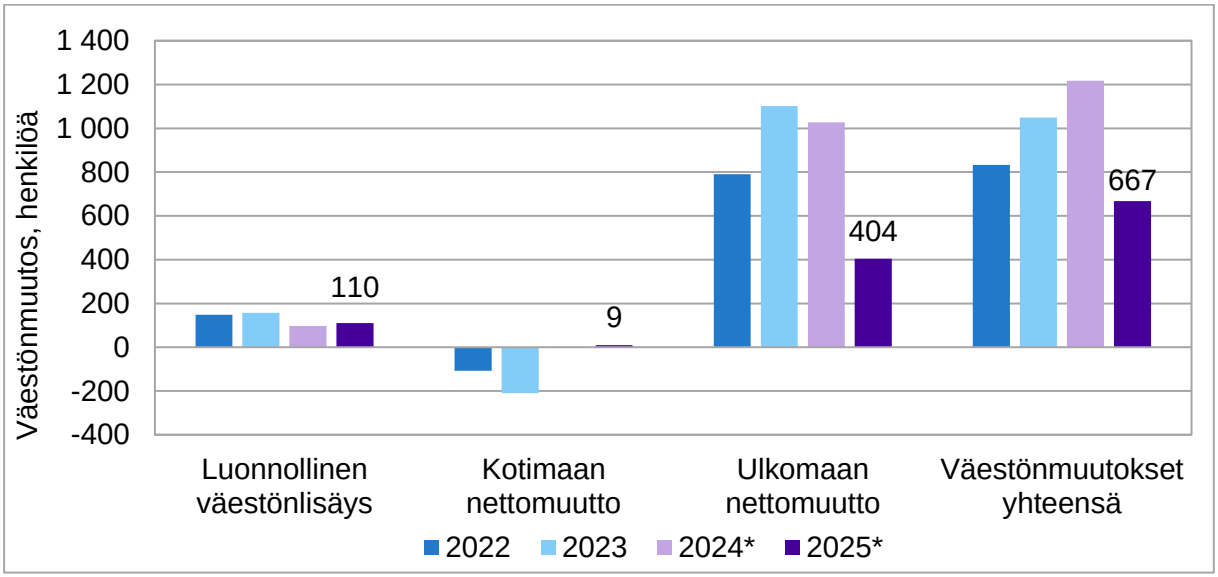

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: Tilastokeskus (päivitetty 25.4.2025)

Kun tarkastellaan kymmenen suurimman kaupungin ennakkotietoja, oli Helsingin väestö kasvanut tammi-maaliskuun aikana selvästi eniten, lähes 2 600 henkeä. Tämän jälkeen tulivat Espoo (+1 249) ja Vantaa (+667). Ainoastaan näissä kaupungeissa kaikki väestönmuutoksen osatekijät jäivät plussalle (luonnollinen väestönkasvu, kotimaan muuttoliike sekä ulkomaan muuttoliike).

Viime vuosina Tampere on ollut kotimaisen muuttoliikkeen suurimpia voittajia, mutta alkuvuoden 2025 aikana tilanne on kääntynyt ja Tampere on menettänyt asukkaita muualle Suomeen. Sama kehityskulku on koskenut useita muitakin suuria kaupunkeja, sillä ainoastaan pääkaupunkiseudun isot kaupungit ja Lahti jäivät alkuvuonna plussalle kotimaan muuttoliikkeessä. Heikoin tilanne oli Porissa, jonka väestö on vähentynyt alkuvuodesta 2025.

Kuvio 2: Väestönmuutosten ennakkotiedot kymmenessä suurimmassa kaupungissa tammi-maaliskuussa 2025 (Alla olevassa kuviossa on mukana tilastoviranomaisen jälkikäteen tekemät väkiluvun korjaukset, koska ne ovat olleet poikkeuksellisen isoja alkuvuonna 2025.)

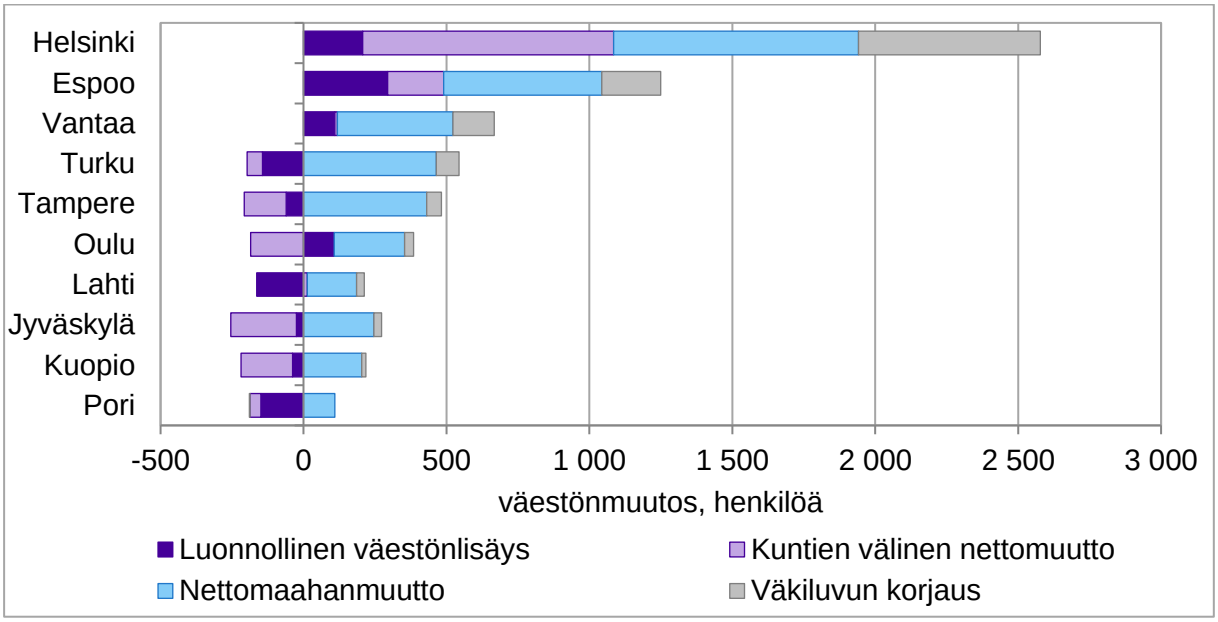

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: Tilastokeskus (päivitetty 25.4.2025)

Pitkäaikaistyöttömyys on noussut ennätyskorkealle tasolle

Vantaan työttömyys on noussut selvästi korkeammalle tasolle kuin kolmena edellisenä vuotena. Työttömiä on ollut alkuvuoden aikana noin 18 500 ja tätä enemmän työttömiä oli viimeksi vuoden 2021 kesällä. Maaliskuussa työttömien määrä kääntyi kuitenkin loivaan laskuun ja työttömiä oli 250 vähemmän kuin helmikuussa.

Kuvio 3: Työttömät (lomautetut mukaan lukien) kuukauden lopussa vuosina 2022–2025

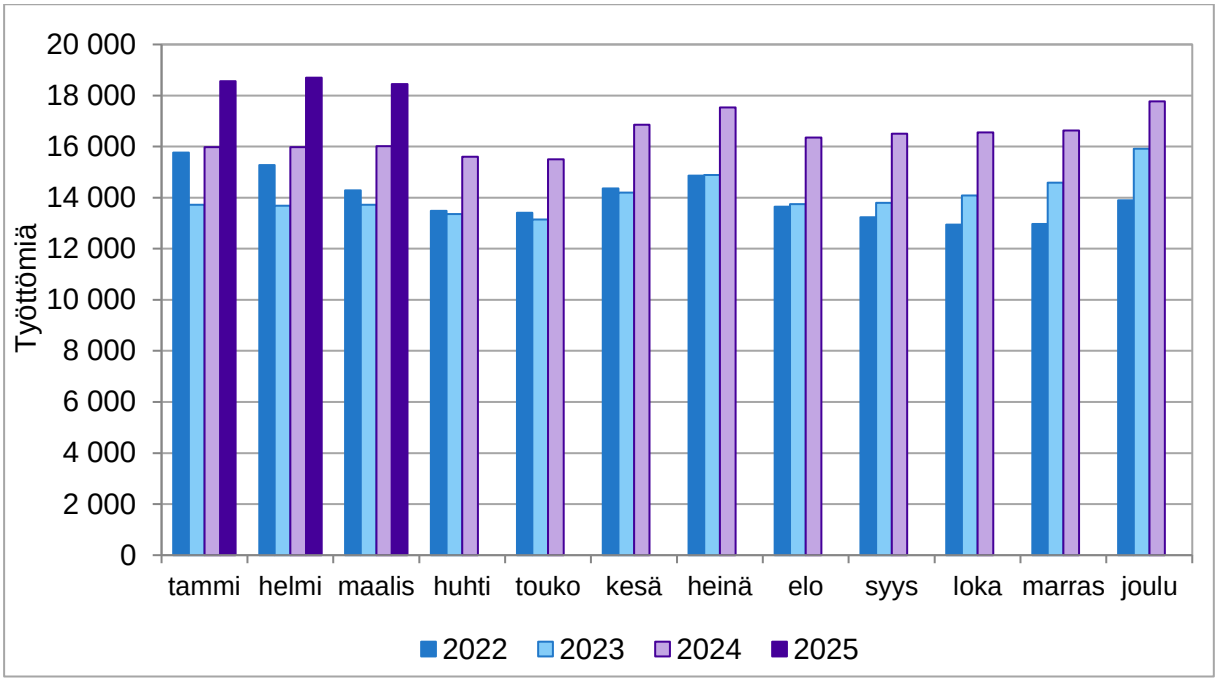

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: TEM (päivitetty 24.4.2025)

Pitkäaikaistyöttömien määrä on Vantaalla kasvanut vuoden 2023 lokakuusta lähtien. Alkuvuoden 2025 aikana pitkäaikaistyöttömien määrä on ollut ennätyskorkealla tasolla, mutta kasvuvauhti on kuitenkin hidastunut. Maaliskuussa 2025 Vantaalla oli ensimmäistä kertaa yli 7 000 pitkäaikaistyötöntä. Heikko kehitys saattaa jatkua vielä pitkään, sillä TEM:in työmarkkinaennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömyyden ennustetaan kasvavan vuoteen 2026 saakka.

Nuorisotyöttömyydelle on tyypillistä selkeä kausivaihtelu vuodenaikojen mukaan, mikä johtuu muun muassa koulujen alkamisesta ja loppumisesta. Kausivaihtelusta huolimatta alle 25-vuotiaiden työttömyys on ollut Vantaalla noususuunnassa vuoden 2023 keväästä lähtien. Tammi-maaliskuussa 2025 Vantaalla oli vajaa 2 000 nuorisotyötöntä, jota enemmän heitä oli viimeksi vuonna 2021.

Kuvio 4: Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrät Vantaalla vuoden 2015 tammikuusta lähtien

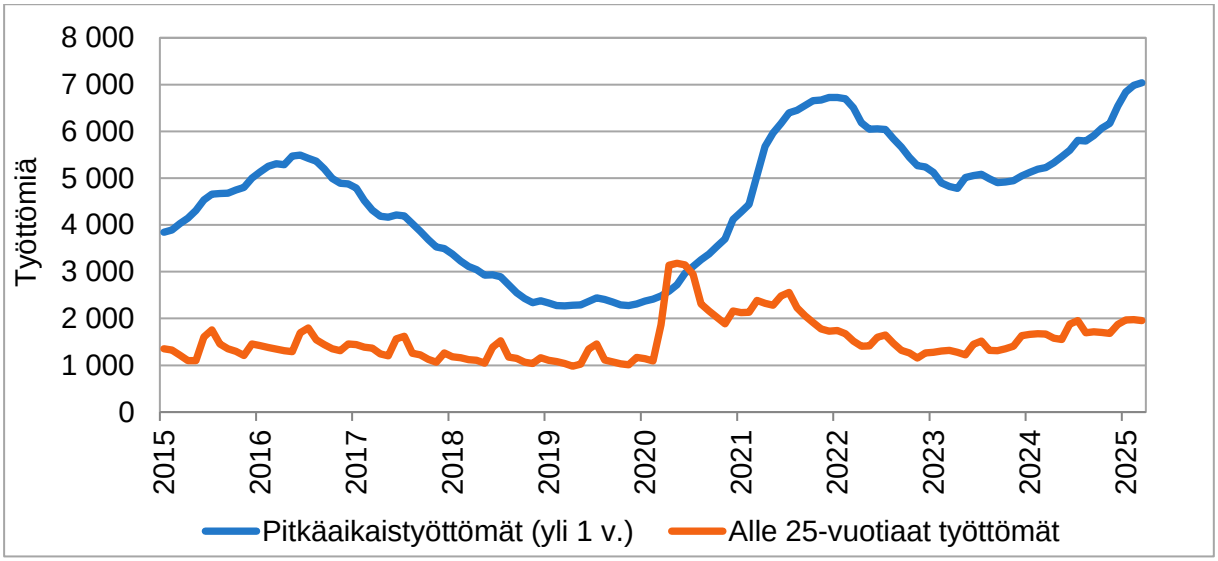

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: TEM (päivitetty 24.4.2025)

Miesten työttömyys on selkeästi korkeammalla tasolla kuin naisten. Maaliskuussa 2025 Vantaalla oli työttömänä 10 600 miestä ja 7 800 naista. Työttömiä miehiä oli siis 2 800 enemmän kuin naisia ja tämä oli yksi suurimmista sukupuolten välisistä eroista vuodesta 2006 lähtien. Yksi syy sukupuolten välisen eron kasvuun on rakentamisen heikko suhdanne, joka on vaikuttanut enemmän miesten kuin naisten työllisyyteen.

Kuvio 5: Työttömien miesten ja naisten määrät Vantaalla vuoden 2021 tammikuusta lähtien

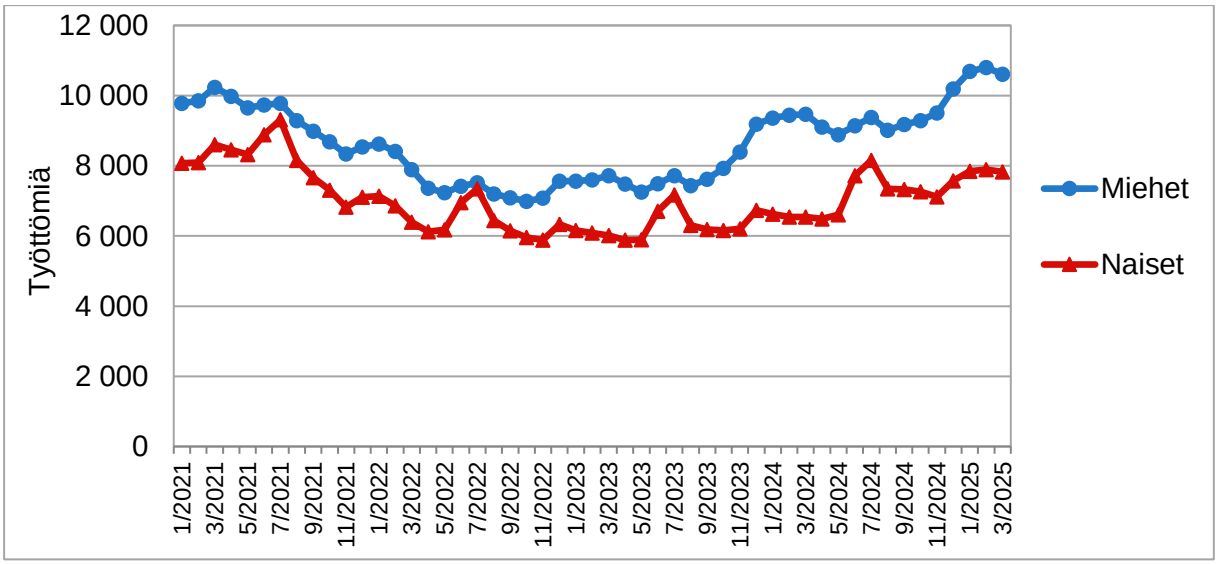

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: TEM (päivitetty 24.4.2025)

Kielen mukaan tarkasteltuna Vantaan työttömistä 53 prosenttia oli suomenkielisiä, 46 prosenttia vieraskielisiä ja yksi prosentti ruotsinkielisiä. Vieraskielisten osalta tilanne oli samantapainen Espoossa, jossa vieraskielisten osuus työttömistä oli 43 prosenttia. Helsingissä osuus oli selvästi alhaisempi, 34 prosenttia.

Kuudesta suurimmasta kaupungista työttömyysaste oli maaliskuussa 2025 korkein Turussa (14,2 %) ja alhaisin Espoossa (10,9 %). Vantaan 13,8 prosentin työttömyysaste oli suurten kaupunkien keskitasoa. Viimeisten kahdeksan kuukauden ajan työttömyysaste on ollut korkein Turussa, kun sitä ennen se oli Oulussa. Alhaisinta työttömyys on jo vuosien ajan ollut Espoossa.

Kaikissa suurissa kaupungeissa sekä alle 25-vuotiaita työttömiä että pitkäaikaistyöttömiä oli maaliskuussa 2025 enemmän kuin samaan aikaan edellisvuonna. Lisäksi suurissa kaupungeissa (Turkua lukuun ottamatta) pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut jo seitsemän kuukauden ajan, mutta vain Vantaalla ja Oulussa pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut ennätyskorkealle tasolle.

Kuvio 6: Työttömyysaste (%) Vantaalla ja muissa suurissa kaupungeissa vuoden 2021 tammikuusta lähtien

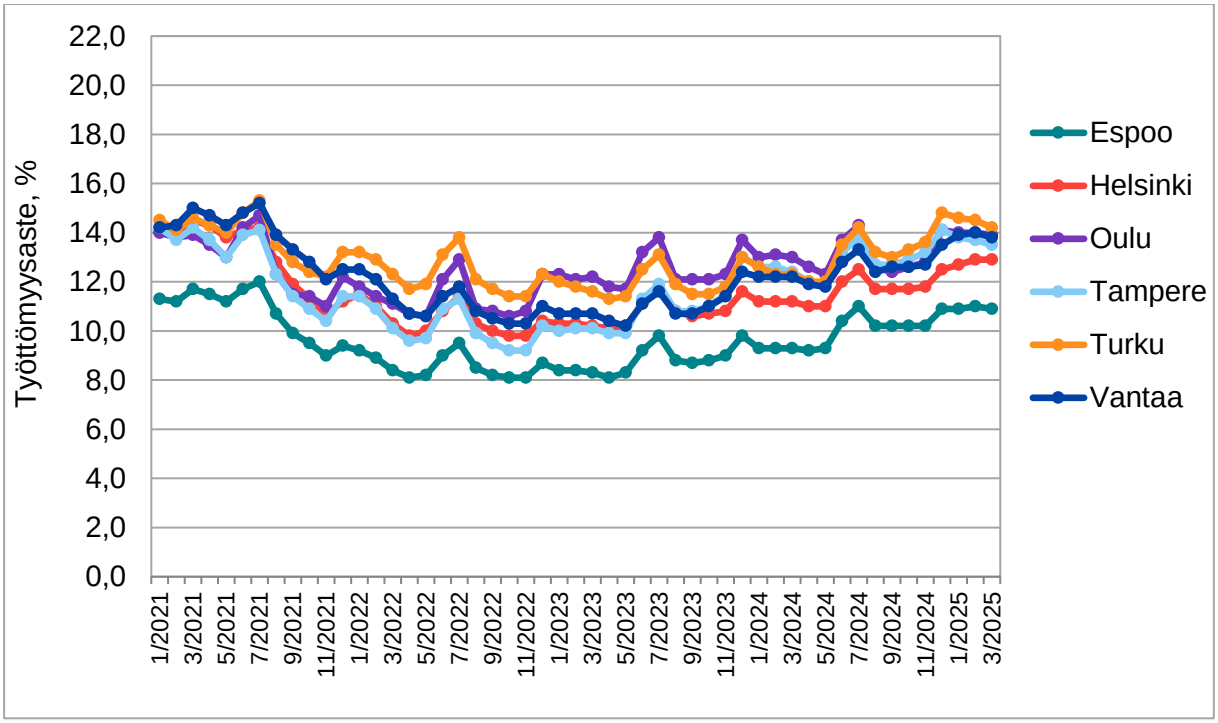

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: TEM (päivitetty 24.4.2025)

Vuoden 2024 kesäkuusta joulukuuhun Vantaalla oli avoimia työpaikkoja auki poikkeuksellisen vähän, alle tuhat per kuukausi. Aallonpohja saavutettiin joulukuussa, jolloin auki oli ainoastaan 545 työpaikkaa. Tämä oli alhaisin lukema koko aikasarjalla, joka alkaa vuoden 2006 tammikuusta.

Vuoden 2025 alkukuukausina tilanne on hieman kehittynyt parempaan suuntaan ja maaliskuussa Vantaalla oli avoinna 1 450 työpaikkaa. Taso oli kuitenkin edelleen alhainen, sillä työpaikkoja oli selvästi vähemmän auki kuin edellisten vuosien tammi-maaliskuussa.

Vähäinen työpaikkojen määrä tarkoittanee sitä, ettei työllisyys ole lähdössä elpymään kovinkaan nopeasti lähitulevaisuudessa. Vantaalla on esimerkiksi paljon rakennusalalla työskenteleviä, joten rakennusalan heikko tilanne vaikuttaa suoraan vantaalaisten työllisyyteen ja sitä kautta koko talouden kehitykseen.

Kuvio 7: Avoimet työpaikat kuukauden lopussa vuosina 2022–2025

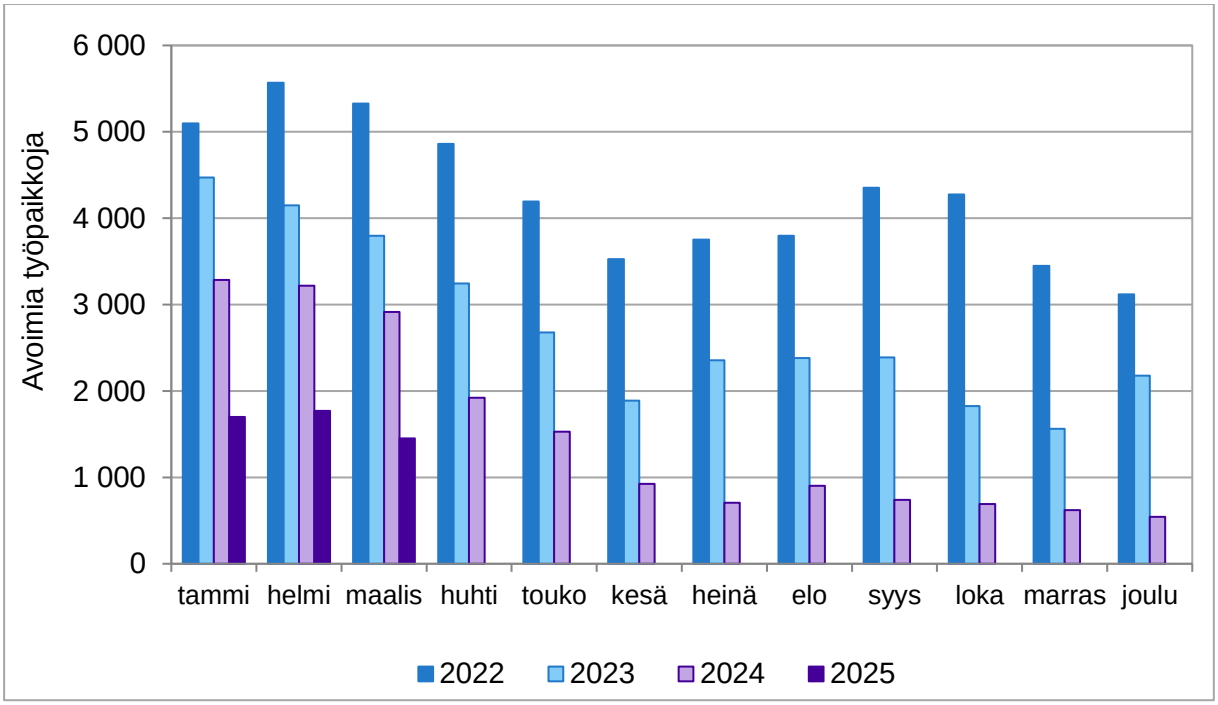

Lähde: Vantaan strategia ja tutkimus, aineistolähde: TEM (päivitetty 24.4.2025)

Asuntorakentaminen elpymässä Vantaalla?

Rakentamisessa on ollut pitkä pohjakosketus Vantaalla. Taloudessa on kuitenkin positiivisia merkkejä, joiden oletetaan kääntävän rakentamisen vähitellen kasvuun. Korkojen laskun, inflaation hidastumisen ja palkkojen korotusten seurauksena kuluttajien reaaliansiot ovat kääntyneet kasvuun. Käytettyjen asuntojen markkinat ovat elpyneet hieman muualla kuin pääkaupunkiseudulla, joka näkyy vähitellen myös paikoittain hintojen laskun kääntymisenä nousuun. Pääkaupunkiseudulla pitäisi myös olla kysyntää, sillä maan sisäinen muuttoliike ja vilkas maahanmuutto kasvattavat asuntojen tarvetta.

Asuntorakentamisen nopea toipuminen kuitenkin kestää, sillä valmiita asuntoja on edelleen myymättä. Lisäksi vanhojen asuntojen hinnat ovat laskeneet enemmän kuin uusien asuntojen, joka on johtanut siihen, että asuntokysyntä on suuntautunut lähinnä käytettyihin asuntoihin. Asuntokysyntä ei ole vieläkään Vantaalla vahvalla pohjalla. Tämän pystyy havainnoimaan esimerkiksi siinä, että vapaarahoitteisten asuntojen vuokrat alenivat tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana noin kahdella prosentilla.

Asuntorakentamisen aloitukset olivat tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana alhaisella tasolla, mutta huhtikuu toi mukanaan reilun 170 asunnon rakentamisen aloitukset. Näin korkea kuukausittainen asuntojen rakentamisen aloitusten määrä oli viimeksi reilut kaksi vuotta sitten. Suurin osa aloitetuista rakentamisen aloituksista liittyy kuitenkin vain parin toimijan kerrostalokohteisiin eli suuria johtopäätöksi ei luvuista voida vielä tehdä. Kokonaisuudessa asuntojen aloituksia oli vuoden 2025 ensimmäisen kolmanneksen aikana reilut 310, joka oli kuusi kertaa enemmän kuin viime vuonna ja kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2023. Kuitenkin vuosina 2015–2024 aloitettiin ensimmäisen kolmanneksen aikana keskimäärin 840 asunnon rakentaminen eli taso on alhainen verrattaessa lukuja pitkän aikavälin keskiarvoon.

Kuvio 8: Vantaalla aloitettujen asuntojen (ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2022–2025

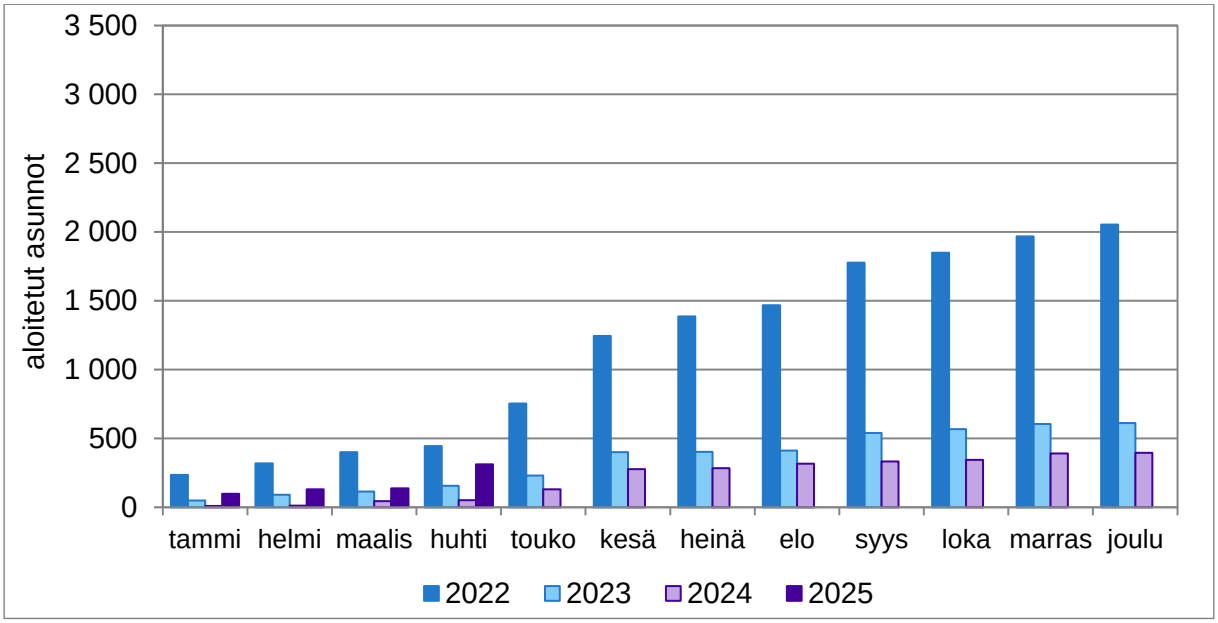

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 12.5.2025

Vuoden 2025 ensimmäisen kolmanneksen aikana myönnettiin luvat vajaan 110 asunnon rakentamiseen. Vuonna 2024 oli myönnettyjä lupia samalla aikavälillä vain 70. Vuosina 2015–2024 myönnettiin kuitenkin ensimmäisen kolmanneksen aikana keskimäärin noin 950 lupaa asuntojen rakentamiseen.

Kuvio 9: Vantaalla myönnettyjen asuntorakentamislupien (asuntoja, ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2021–2025

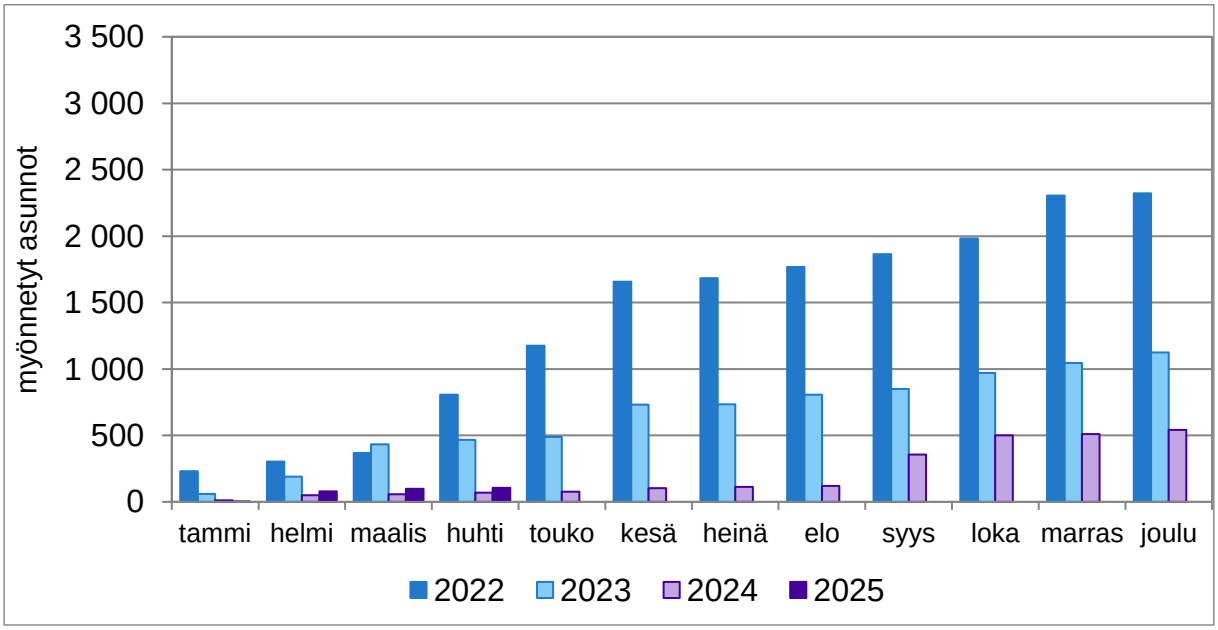

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 12.5.2025

Vuoden 2025 ensimmäisen kolmanneksen aikana valmistui reilut 100 asuntoa. Viime vuonna samalla aikavälillä valmistui reilut 500 asuntoa. Vuosina 2015–2024 valmistui samalla aikavälillä keskimäärin reilut 800 asuntoa. Viimeisen reilun vuoden aikana tapahtuneista aloituksista voidaan päätellä, että valmistuneiden asuntojen määrä tulee koko vuonna 2025 jäämään alle viime vuoden 975 asunnon tason.

Kuvio 10: Vantaalla valmistuneiden asuntojen (ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2022–2025

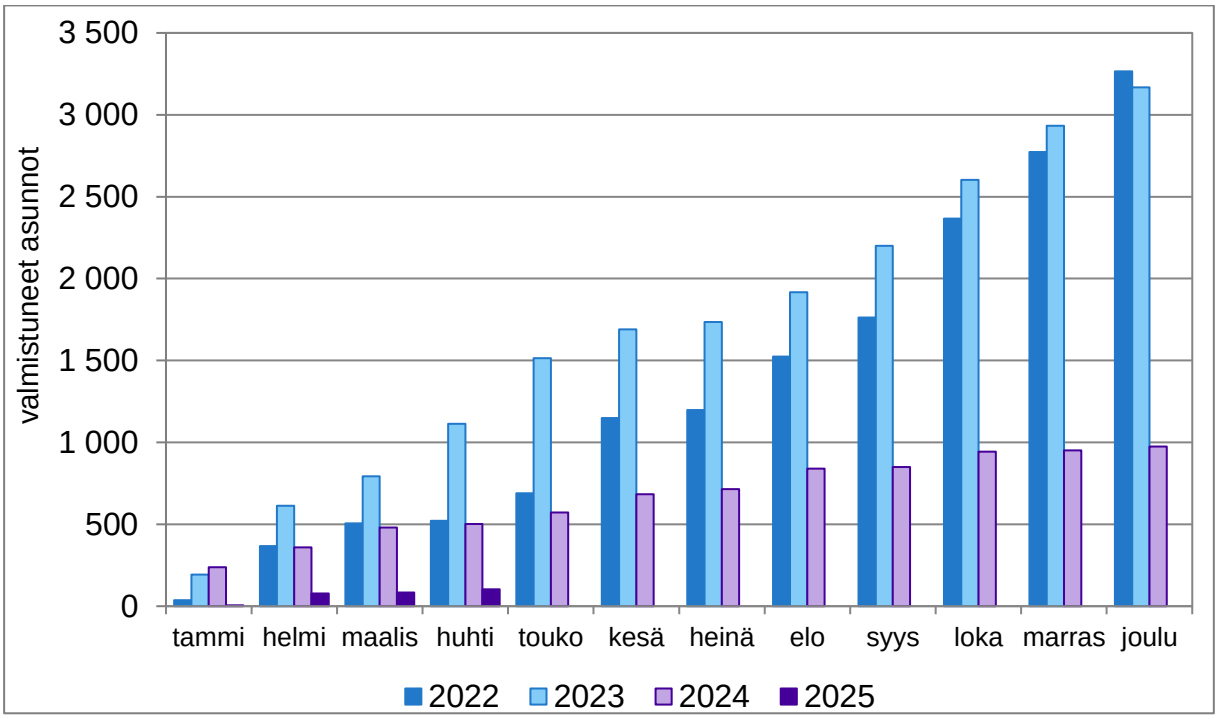

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 12.5.2025

TALOUDEN KEHITYS

Yleinen talouskehitys

Vuosi 2025 on talousennusteissa hitaan elpymisen vuosi. Ennustettuun kasvuun kohdistuu kuitenkin suurta epävarmuutta. Noustuaan Yhdysvaltojen presidentiksi Donald Trump on ilmoittanut huomattavista tulleista kauppakumppaneilleen, EU mukaan lukien. Korkeimpien tullien käyttöönottoa on alkuvuoden aikana lykätty ja mutta niiden voimaantulo on yhä mahdollista. Kiinan ja USA:n välillä on kauppasota korkeiden tullien muodossa kuitenkin jo käynnissä.

USA on Suomen tärkein kauppakumppani ja näin ollen epävarmuudet USA:n kaupassa heijastuvat Suomen talouteen. Lievimmilläänkin investointeja saattaa lykkääntyä, vaikka korkeimmat tullit eivät koskaan toteutuisi. Tämä leikkaa osaltaan muutenkin heikkona orastavaa kasvua. Geopoliittinen jännitteisyys ei myöskään ole vähentymässä. Tulitaukotunnusteluista huolimatta Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu, Lähi-idän levottomuudet eivät osoita lientymisen merkkejä ja jännitteet Pakistanin ja Intian välillä ovat kärjistyneet suoriin iskuihin maiden välillä. Nämä yhdessä eivät tue maailman talouden toipumista.

Suomen Pankki ennusti 3/2025 ennusteessa Suomessa kuluvalle vuodelle 0,8 prosentin kasvua. Kasvu on kuitenkin liian heikkoa siihen, että työllisyys alkaisi voimistua vielä vuonna 2025. Työttömyyden ennustetaan vuoden aikana kasvavan 8,9 prosenttiin. Vuonna 2026 kasvun ennustetaan kiihtyvän 1,8 prosenttiin ja työttömyyden alkavan laskea. Inflaation ennustetaan nousevan 1,9 prosenttiin vuonna 2025 ja lähtevän tämän jälkeen jälleen laskuun.

Euroalueen inflaatio oli vuoden 2025 maalikuussa 2,2 prosenttia. Tämä on hieman yli Euroopan keskuspankin inflaatiotavoitteen. Tästä huolimatta EKP on laskenut korkoja vuoden 2025 aikana ja koronlaskujen uskotaan jatkuvan vielä vuoden 2025 aikana. Koronlaskujen tavoitteena on elvyttää Euroopan taloutta.

Vantaan kannalta taloussuhdanteen kääntyminen on hyvin tärkeää. Rakentamisen elpyminen piristäisi Vantaa taloutta ja parantaisi kaupungin työllisyystilannetta. Myös muiden investointien kasvu ja kasvava kulutuskysyntä tukevat Vantaan taloutta.

Kuntatalouden tilinpäätösarvioiden perusteella kuntatalous heikkeni vuonna 2024 niin vuosikatteella, tilikauden tuloksella kuin toiminnan ja investointien rahavirrallakin mitattuna. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,5 mrd. euroa ja kuntatalouden lainakanta kasvoi n. 0,7 mrd. eurolla 20,6 mrd. euroon.

Kuntatalouden kuluvan vuoden tilanne on viime vuotta huomattavasti haastavampi. Toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,6 miljardiin euroon. Toimintamenojen kasvu on voimakasta, sillä TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyi vuoden alusta kunnille ja kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Lisäksi toimintamenoja kasvattaa kunta-alan ansiokehitys, joka on yleisten työmarkkinoiden ansiokehitystä ripeämpää kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Kuntatalouden tulokehitys on kuluvana vuonna vaimeaa. Verotulot kehittyvät heikosti erityisesti yhteisöveron osalta, mutta kasvanut työttömyys leikkaa myös kunnallisverojen kasvua. Valtionosuudet kasvavat TE-uudistuksen vuoksi, mutta samanaikaisesti valtionosuuksiin tehdään leikkauksia mm. sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien, hallituksen päättämän valtionosuuksiin kohdentaman yhden prosenttiyksikön indeksijarrun ja muiden säätötoimenpiteiden vuoksi.

Kaupungin verorahoitus

Kaupunki on saanut tammi-huhtikuussa 2025 verotilityksiä yhteensä 185,4 milj. euroa (2024: 184,5 milj. euroa), josta kunnallisveroja 149,3 milj. euroa (2024: 143,2 milj. euroa), yhteisöveroja 29,2 milj. euroa (2024: 36,0 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 6,8 milj. euroa (2024: 5,2 milj. euroa).

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-huhtikuussa 5,0 prosenttia edellisvuotta enemmän, Vantaalla 4,2 prosenttia enemmän. Kuluvana vuonna tilitettävät kunnallisverot nousevat koko maassa arviolta yhteensä noin 2,0 prosenttia.

Kuvio 11: Kunnallis- ja yhteisöveron kumulatiiviset kuukausittaiset tilitykset 2023–2025

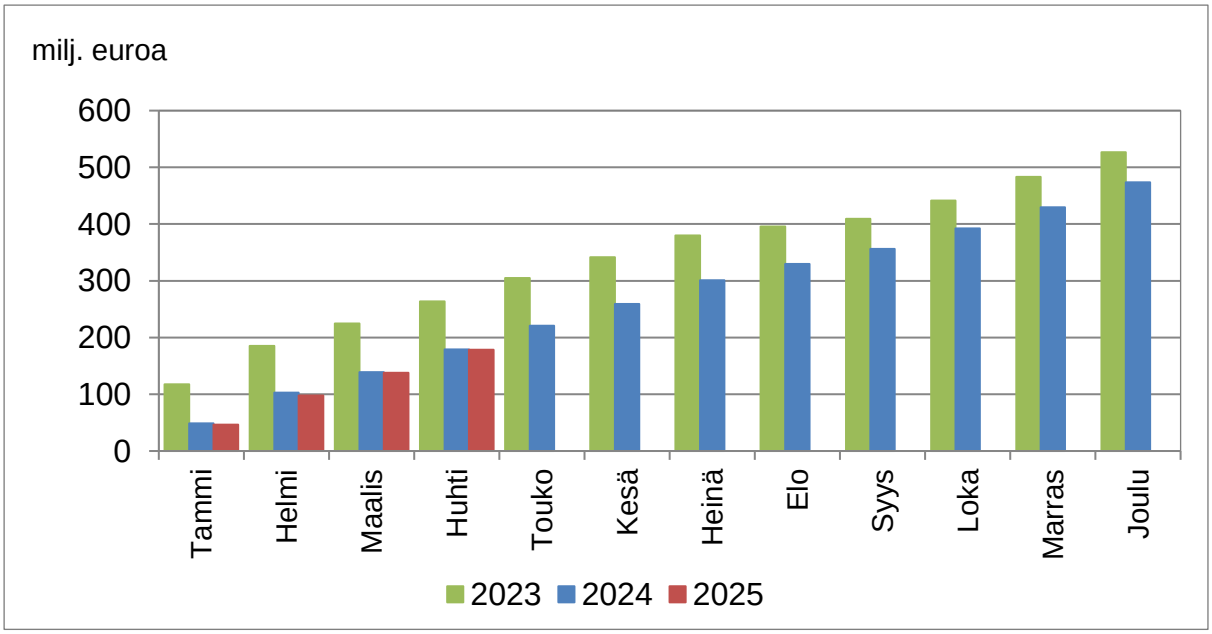

Kuntaryhmän ja Vantaan jako-osuudet kunnallisveroista vuosille 2023–2025

Verovuosi	Kuntaryhmä	Jako-osuus
Verovuosi 2025	0,2644	0,0399809
Verovuosi 2024	0,2568	0,0404297
Verovuosi 2023	0,2481	0,0401685

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa toukokuussa vuoden 2023 valmistuneen verotuksen, vuoden 2024 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun kuntakohtaisen väestön kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kertyvän Vantaalla vuonna 2025 noin 10,0 milj. euroa vähemmän kuin muutetussa talousarviossa on oletettu. Suurin syy löytyy edelleen heikentyneestä työllisyystilanteesta sekä vuoden 2024 verotilitysten negatiivisesta oikaisusta. Vuoden 2024 verotus valmistuu lokakuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus sekä marraskuun tilityksen suuruus varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastetaan myös vuoden 2025 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet. Kuntaliitto päivittää koko maan kunnallisveroennusteen ja kuntakohtaiset kehikot seuraavan kerran elokuussa sekä syys-lokakuussa, kun valtion budjetin linjaukset ovat tiedossa.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 29,2 milj. euroa tammi-huhtikuussa, laskua 18,8 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen lasku edellisvuoteen oli 12,4 prosenttia. Kuluvana vuonna tilitettävät yhteisöverot laskevat koko maassa arviolta yhteensä noin 8 prosenttia. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan alittavan muutetun talousarvon (69 milj. euroa) noin 2,0 milj. eurolla yleisen taloussuhdannetilanteen heikkenemisen takia. Kuntaliiton yhteisöveroennuste on vielä hyvin epävarma ja tarkentuu, kun valmistuvan yhteisöverotuksen 2024 tiedot valmistuvat.

Tammi-huhtikuussa on kaupungille kertynyt kiinteistöverotilityksiä 6,8 milj. euroa. Ennusteen mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 116,0 milj. euroa vuonna 2025, joka ylittäisi muutetussa talousarviossa arvioidun 1,0 milj. eurolla.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan alittavan muutetun talousarvion noin 11,0 milj. eurolla ja alkuperäisen talousarvion noin 34,0 milj. eurolla. Veroennusteet tarkentuvat vielä loppuvuoden aikana.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta Kuntaliiton valtionosuuslaskelman mukaan 182,6 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten

korvausta 19,4 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 35,0 milj. euroa vuonna 2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 237 milj. euroa, eli toteutuvan muutetun talousarvion mukaisena ja 17,1 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempana.

Käyttötalous

Tammi-huhtikuussa kaupungin ja rahastojen toimintatuottoja on kertynyt 118,4 milj. euroa, toimintakuluja -356,8 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -238,4 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 32-prosenttisesti, toimintakulut 31-prosenttisesti ja toimintakate 31-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 376,3 milj. euroon ja toimintakulut - 1 146,4 milj. euroon vuoden loppuun mennessä. Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan ylittämään muutetun talousarvion noin 3,0 milj. eurolla. Talousarvion tuloennustetta korotettiin 4,6 milj. eurolla (KV 28.4.2025 § 6), koska Työ- ja elinkeinoministeriö korvaa kunnille työvoimapalveluiden järjestämisestä aiheutuneita valtiolle kuuluvia kustannuksia. Toimintatuottoihin ennustetaan ylitystä hanketoiminnan muutoksista sekä joukkoliikenteestä. Toisaalta maanmyyntivoittojen ennustetaan alittuvan rakentamisen matalasuhdanteen ja hiljaisen tonttikysynnän vuoksi.

Toimintakulut alittavat muutetun talousarvion ennusteen mukaan noin 2,6 milj. eurolla. Toimintakuluihin on tehty talousarviomuutos, jossa huomioitiin Kasvatuksen ja oppimisen toimialan opetuksen tuen lakimuutoksen vaikutuksia sekä työllisyyspalvelujen tukiin ja etuksiin kohdennettuja määrärahojen korotuksia. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla varhaiskasvatuksen sijais- ja avustuskustannukset tulevat ylittämään talousarvion, vaikka ne ovatkin alemmalla tasolla edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Lisäksi varhaiskasvatuksen palvelusetelimenoissa ennustetaan ylitystä oletettua suuremman indeksikertymän ja tuen kustannusten vuoksi. Työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan ylittävän talousarvion yleisen talouden suhdannetilanteen ja sen johdosta yhä heikentyneen työllisyystilanteen vuoksi. Kaupunkiympäristön toimialalla menoylitystä aiheuttaa lämmityskustannusten ylitysennuste, mutta toisaalta joukkoliikenteen toimintakulujen ennustetaan alittuvan. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 5,6 milj. euroa positiivisempana muutettuun talousarvioon nähden.

Verotuloihin tehtiin myös määrärahamuutos, jossa verotuloja laskettiin yhteensä 23,0 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon 2025 verrattuna. Kuntaliiton toukokuisen ennusteen mukaisesti verotulojen ennustetaan alittavan muutetun talousarvion vielä 11,0 milj. eurolla. Kuntaliiton verotuloennusteen poikkeama vuoden 2024 syys-talven ja vuoden 2025 ennusteiden välillä on poikkeuksellisen suuri erityisesti kunnallis- ja yhteisöveroissa. Kunnallisverotilitysten kehitykseen vaikuttaa erityisesti kasvaneet työttömyysluvut ja yhteisöveroissa ennustettua tuloa laskee talouden suhdannetilanne. Vantaa on hyvin suhdanneherkkä kaupunki ja erityisesti rakentamisalan ahdinko on vaikuttanut verotulokehitykseen. Kiinteistöverotulojen kertymä oli heikko vuonna 2024, koska toteutunut kiinteistöverotulo oli huomattavasti maksuunpantua veroa pienempi. Ennusteen mukaan kiinteistöverotulo on vuonna 2025 normaalimmalla tasolla, vaikka se kasvaakin hitaasti, koska kiinteistökanta ei juurikaan kasva.

Valtionosuustuottojen arvioidaan toteutuvan muutetun talousarvion mukaisena. Valtionosuuksiin tehtiin lisätalousarviossa, jossa niitä tuloarviota korotettiin 17 milj. eurolla lähinnä OKM:n valtionosuusnousun vuoksi.

Rahoituserien ennakoidaan toteutuvan talousarvion mukaisena. Korkokulujen talousarvio vuodelle 2025 on 20,2 milj. euroa, mikä on 2,8 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöksen 2024 toteuma. Ennusteen mukaan korkokulut alittavat talousarvion hieman, noin 0,5 milj. eurolla. Kaupungin lainasalkun suojausaste on edelleen korkea ja markkinakorot ovat laskeneet, mikä vaikuttaa kaupungin korkokustannuksia laskevasti, vaikka lainamäärä onkin kasvanut.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-huhtikuussa toteutunut 37,4 milj. euroa ja koko vuonna niitä ennustetaan kertyvän yhteensä noin 117,1 milj. euroa.

Vuoden 2025 ensimmäisessä osavuosikatsauksessa vuosikatteeksi ennustetaan 58,2 milj. euroa, joka alittaa muutetussa talousarviossa oletetun noin 5,3 milj. eurolla. Talouden synkkä suhdanne heijastuu edelleen vahvasti ennusteeseen. Tulosennuste päätyy huhtikuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella noin 58,9 milj. euron alijäämään (muutettu talousarvio -55,4 milj. euroa). Vuoden 2024 tulos oli Vantaalla heikko (tilikauden tulos -58,8) ja vuoden 2025 ennuste on aivan samoissa luvuissa. Vaikka Suomen yleisen taloustilanteen ennustetaan lähtevän hiljalleen nousuun, niin nousu on hidasta ja Vantaan taloutta on tasapainotettava tulevina vuosina.

Investoinnit

Tammi-huhtikuussa kaupungin ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 0,5 milj. euroa, investointiosan menoja -40,6 milj. euroa ja investointiosan netto on -40,1 milj. euroa.

Kaupungin ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2025 toteutuvan 247,4 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 6,2 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 17,3 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -230,1 milj. euroa (talousarvio -235,1 milj. euroa). Investointiosan tuloista valtaosa kertyy valtion rahoitusosuudesta Vantaan ratikan rakentamiseen.

Investointimenojen ennustetaan tällä hetkellä hieman alittuvan rakentamisinvestoinneissa (2,3 milj. euroa) ja julkisen käyttöomaisuuden osalta (3,9 milj. euroa). Rakentamisen muutokset ennusteeseen johtuvat hankealoitusten siirtymisistä sekä odotuksista poikkeavista urakkahinnoista. Julkisen käyttöomaisuuden hankeryhmässä alitusta ennustetaan tulevan Vantaan ratikan osalta.

Rahoitus

Vuoden 2025 nettolainanoton arvioidaan olevan enintään 203,4 milj. euroa ja kaupungin lainakannan ennustetaan ylittävän jälleen miljardin euron rajan. Lainakannan kasvu jatkuu voimakkaana myös tulevina vuosina, kun kaupungin muiden investointien lisäksi myös Vantaan ratikka -hanke etenee. Kaupunki lyhentää kuluvana vuonna pitkäaikaisia lainoja niiden lyhennysohjelmien mukaisesti noin 36,6 milj. euroa. Uuden lainanoton lopullinen määrä tarkentuu loppusyksystä, kun rahoitukselle on muodostunut tarkempi kuva kuluvan vuoden talousarvion toteumasta ja kaupungin likviditeettitilanteesta. Kaupunki nosti ensimmäisen, 100 milj. euron suuruisen erän pitkäaikaista lainaa huhtikuun alussa. Laina kytkettiin Kuntarahoitus Oyj:n ns. Kestävän kehityksen lainaan. Kyseinen laina on kunnille tarkoitettu talousarviolaina, jossa on asiakkaan päästövähennyksiin linkitetty mahdollisuus lainan marginaalin alennukseen. Asiakkailta edellytetään lainanhaun yhteydessä ilmastosuunnitelmaa, joka osoittaa asiakkaan sitoutumisen toimenpiteisiin päästöjen vähentämiseksi.

Alkuvuoden likviditeettitilanne on ollut toistaiseksi hieman ennustettua parempi, mutta todennäköisesti tasaantuu vuoden kuluessa. Likviditeettitilanne huomioidaan kaupungin ja sen yhtiöiden pitkäaikaisten lainojen nostojen ajoituksessa. Kassanhallinnan strategisena tavoitteena on riittävän likviditeetin turvaaminen konsernitasolla kaikissa tilanteissa.

Kuvio 12: Kaupungin pitkäaikainen lainakanta

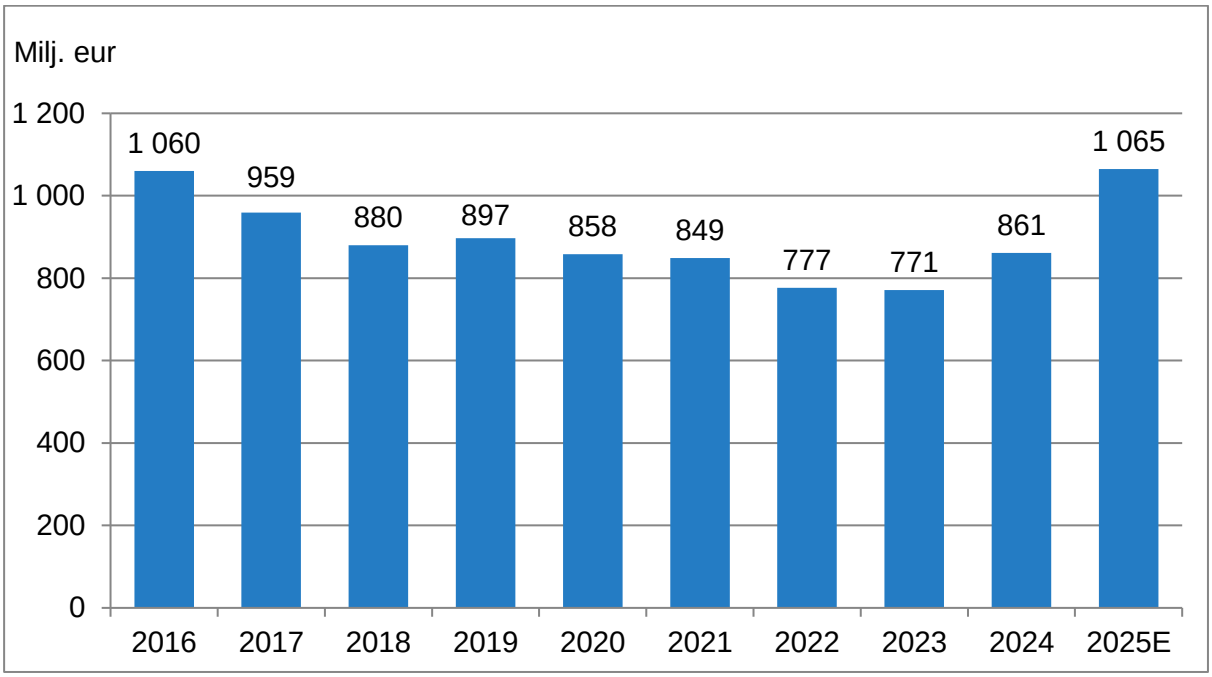

Rahoitusmarkkinat

Maailmantalous ja markkinat ovat olleet jatkuvassa myllerryksessä Trumpin presidenttikauden alusta alkaen. Trumpin kauppapolitiikan luoma shokkivaikutus ja jatkuva epävarmuus on jo heikentänyt maailmantalouden kasvuodotuksia sekä nostanut inflaatio-odotuksia USA:ssa. Muiden maiden vastatoimista sekä pitkän aikavälin epäsuorista talousvaikutuksista ei ole toistaiseksi varmuutta.

EKP laski ohjauskorkonsa 2,25 prosenttiin huhtikuussa, mikä oli seitsemäs koronlasku vuoden sisällä. Dollari on heikentynyt merkittävästi kaikkia päävaluuttoja ml. euroa vastaan ja öljyn maailmanmarkkinahinta on laskenut, mikä auttaa pitämään euroalueen tuonti-inflaation kurissa. Rahoitusmarkkinoilla odotetaan EKP:n laskevan korkoa vielä ainakin kerran johtuen mm. Trumpin kauppapolitiikan luomasta negatiivisesta vaikutuksesta euroalueen talouskasvulle.

Markkinoiden alkuvuoden volatiliteetti ei ole ainakaan toistaiseksi vaikeuttanut kaupungin pitkäaikaista varainhankintaa eikä näkynyt merkittävästi lainojen marginaaleissa. Markkinakorkojen lasku auttaa sekä kaupungin että sen tytäryhteisöjen uuden varainhankinnan kustannuksiin, mutta korkokäyrän jyrkentyessä (pitkät korot korkeammalla kuin lyhyet) korkosuojausten kustannus nousee. Huolimatta lyhyiden markkinakorkojen laskusta kaupungin korkokulut tulevat vääjäämättä nousemaan jatkossa uuden lainanoton ja lainakannan kasvun myötä.

SITOVAT TAVOITTEET

Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet ovat kuntalain 110 §:n tarkoittamia valtuuston asettamia toiminnallisia tavoitteita. Vuonna 2025 niitä on 30 kappaletta.

Sitovista tavoitteista raportoidaan 30.4.2025 tilanteen mukaisesti. Tavoitteista 11 toteutunee täysin, 10 osittain ja kolme ei lainkaan. Kuuden tavoitteen osalta arviointia ei voitu vielä tehdä. Raportointi sisältää tiiviin sanallisen selostuksen sitovan tavoitteen toteutumiseksi tehdyistä toimenpiteistä ja tilannearvion tavoitteiden toteutumisesta. Sitovien tavoitteiden raportointi on liitteenä.

Vantaan kaupungin suurimpien tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Kaupunginvaltuusto on asettanut tytäryhtiöille talouteen, toimintaan, henkilöstöön ja vastuullisuuteen liittyviä tavoitteita, joiden toteutumisesta raportoidaan konsernijaostolle tilanteesta 30.4, 31.8. ja 31.12.2025. Lisäksi suurimpien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan kaupungin osavuosikatsauksen yhteydessä.

KESKEISET TUNNUSLUVUT

Keskeiset tunnusluvut	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	Ennuste 2025	Ero muutettu TA / ennuste
Toimintakate (milj. eur)	-776	-238	-770	5,6
Toimintakatteen kasvu %	8,3 %		7,6 %	-0,7 %
Vuosikate (milj. eur)	63,6	20,5	58,2	-5,3
Vuosikatteen muutos % edelliseen vuoteen	8,0 %		-1,0 %	-8 %
Vuosikate/poistot, %	53 %	55 %	50 %	-4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-119,0	-37,4	-117,1	1,8
Tilikauden tulos (milj. eur)	-55,4	-16,8	-58,9	-3,5
Investointiosa netto (milj. eur)	-235,1	-40,2	-230,1	5,0
Investointiosa netto tulorahoitus %	27 %	51 %	25 %	-2 %
Pitkäaikainen lainakanta (milj. eur)	1 065		1 065	0

- Ennusteen 2025 mukaan toimintakate pienenee 0,7 prosenttia eli 5,6 milj. euroa muutettuun talousarvioon 2025 nähden.

- Vuosikatteen ennustetaan vuonna 2025 pienenevän 8,4 prosenttia eli 5,3 milj. euroa muutettuun talousarvioon nähden.

- Tilikauden tuloksen ennustetaan heikentyvän 3,5 milj. euroa muutettuun talousarvioon 2025 nähden.

- Investointien tulorahoituksen ennustetaan heikkenevän 2 prosenttia eli 5 milj. euroa muutettuun talousarvioon nähden.

VEROTULOT

1 000 €	TP 2023	TP 2024	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT -%
Verotulot yhteensä	**638 679**	**585 163**	**592 000**	**185 365**	**31,3 %**
Kunnallisvero	431 249	398 766	408 000	149 310	36,6 %
Kiinteistövero	112 094	111 625	115 000	6 817	5,9 %
Yhteisövero	95 336	74 772	69 000	29 239	42,4 %

Kuvio 13: Verotulojen kehitys kuukausittain 2023–2025

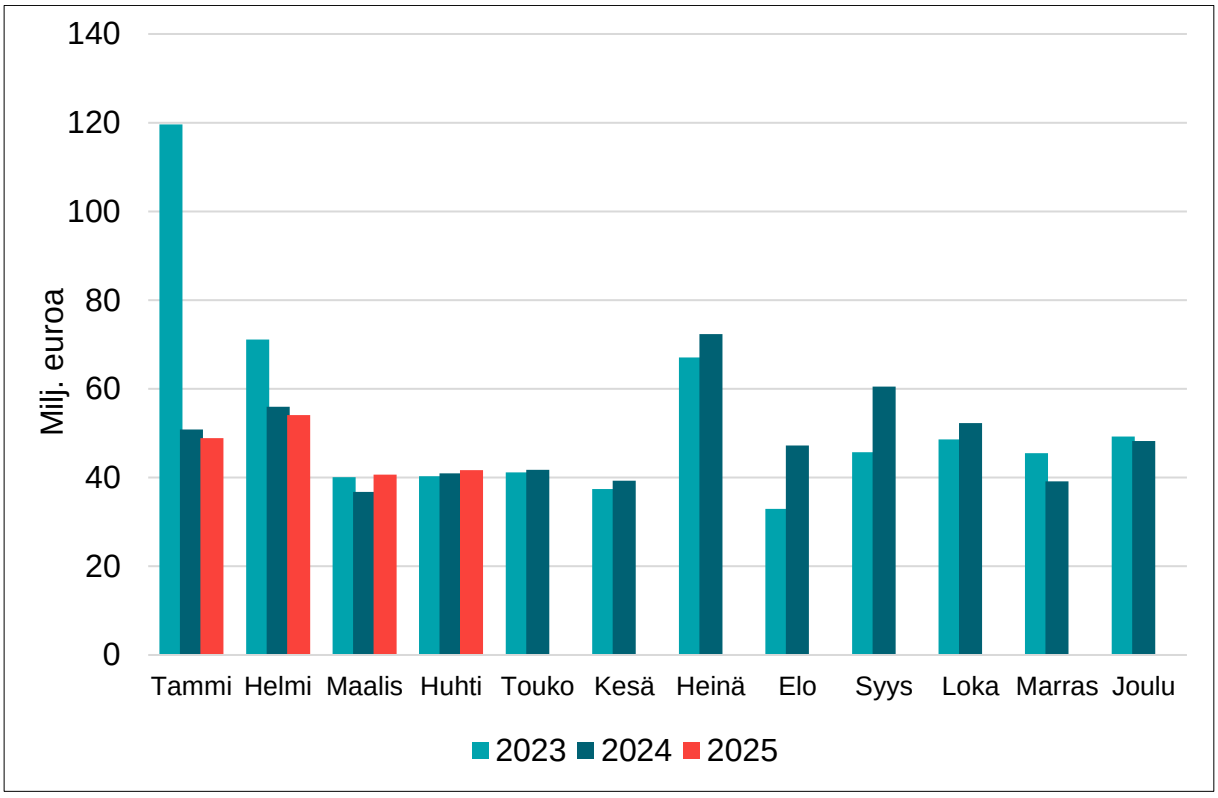

TULOSLASKELMA (KAUPUNKI JA RAHASTOT)

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	Ennuste 2025
Toimintatulot	373 273	118 411	376 263
Toimintamenot	-1 148 978	-356 825	-1 146 370
Toimintakate	**-775 705**	**-238 414**	**-770 107**
Verotulot	592 000	185 365	581 000
Valtionosuudet	237 000	79 019	237 057
Korkotulot	16 400	1 125	15 900
Muut rahoitustulot	14 483	792	14 483
Korkomenot	-20 200	-7 295	-19 700
Muut rahoitusmenot	-405	-52	-405
Vuosikate	**63 573**	**20 541**	**58 228**
Poistot ja arvonalentumiset	-118 951	-37 385	-117 118
Satunnaiset erät	0	0	0
Tilikauden tulos	**-55 379**	**-16 844**	**-58 890**

RAHOITUSLASKELMA (KAUPUNKI JA RAHASTOT)

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	Ennuste 2025
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	63 573	20 541	58 228
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-30 744	-784	-30 744
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-253 606	-40 621	-247 413
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15 000	10	13 800
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutukset	34 244	1 300	34 244
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-171 533**	**-19 554**	**-171 885**
Antolainauksen muutokset	-1 500	45	-1 500
Antolainasaamisten lisäykset	-5 000	0	-5 000
Antolainasaamisten vähennykset	3 500	45	3 500
Lainakannan muutokset	203 400	94 764	203 400
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	240 000	100 000	240 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 600	-5 236	-36 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-13 000	-18 362	-13 000
Rahoituksen rahavirta	**188 900**	**76 447**	**188 900**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**17 367**	**56 892**	**17 015**
Nettolainanotto	**203 400**	**94 764**	**203 400**

10 YLEISHALLINTO

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2024	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%	Ennuste 2025
TOIMINTATULOT	1 909	350	-2	-1	350
TOIMINTAMENOT	-16 172	-22 085	-4 649	21	-21 954
TOIMINTAKATE	-14 264	-21 735	-4 651	21	-21 604

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%
Yleishallinto yhteensä			
Toimintatulot	**350**	**-2**	**-1**
Toimintamenot	**-22 085**	**-4 649**	**21**
Toimintakate	**-21 735**	**-4 651**	**21**
Keskusvaalilautakunta			
Toimintatulot	350	0	
Toimintamenot	-2 725	-183	7
Toimintakate	-2 375	-183	8
Kaupunginvaltuusto			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-1 744	-355	20
Toimintakate	-1 744	-355	20
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-682	-153	22
Toimintakate	-682	-153	22
Kaupunginhallitus			
Toimintatulot	0	-2	
Toimintamenot	-11 625	-2 554	22
Toimintakate	-11 625	-2 556	22
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-5 309	-1 404	26
Toimintakate	-5 309	-1 404	26

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Menojen toteumaprosentti tammi-huhtikuussa oli 21. Tuloihin kirjattava korvaus aluevaalien järjestämisestä maksetaan myöhemmin.

Huhtikuussa järjestettiin ensimmäistä kertaa samaan aikaan alue- ja kuntavaalit. Kaupunki vastasi molempien vaalien järjestelyistä ja äänestysaktiivisuus oli molemmissa noin 45 prosenttia.

Nykyisen kaupunginvaltuuston toimikausi päättyy toukokuun 2025 lopussa.

Kaupunginhallitukselle perustettiin vuoden 2025 alusta uusi työllisyys- ja elinvoimajaosto.

Talousarvion toteutuminen 2025

Menojen toteumaprosentti tammi-huhtikuussa oli 21. (Keskusvaalilautakunta 7 %, Kaupunginvaltuusto 20 %, Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus 22 %, Kaupunginhallitus 22 % ja Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset 26 %)

Tuloihin ei ole vielä kirjautunut aluevaalien järjestämisestä maksettavaa korvausta, joka maksetaan myöhemmin.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Huhtikuussa järjestettiin ensimmäistä kertaa samaan aikaan alue- ja kuntavaalit. Kaupunki vastasi molempien vaalien järjestelyistä ja vaalit toteutettiin onnistuneesti.

Kuntavaalien äänestysaktiivisuus oli 45,7 prosenttia ja se laski edellisistä kuntavaaleista 2,7 prosenttia. Valtakunnallinen äänestysprosentti oli 54,2. Aluevaaleissa äänestysaktiivisuus nousi 6,3 prosenttiyksikköä edellisistä vaaleista ollen 44,4 prosenttia. Koko maassa aluevaaleissa äänesti 51,7 prosenttia äänioikeutetuista. Valtakunnallisestikin vaaleja leimasi suuri hylättyjen äänten määrä, mikä oli Vantaalla keskiarvon mukainen ja aluevaaleissa sen alle.

Keskusvaalilautakunnan talousarvio toteutuu suunnitellun mukaisesti. Suurin osa keskusvaalilautakunnan kuluista painottuu alkuvuodelle vaaliajankohtaan, minkä jälkeen osa tilapäisestä henkilökunnasta huolehtii vaaliprojektin loppuunsaattamisesta. Seuraavat vaalit järjestetään keväällä 2027.

Nykyisen **kaupunginvaltuuston** toimikausi päättyy toukokuun 2025 lopussa. Valtuustolle järjestettiin kaksipäiväinen seminaari maaliskuussa.

Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus on toiminut vahvistetun toimintasuunnitelman ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Tilintarkastus on toteutunut suunnitellusti. Toimintaa kehitetään resurssien puitteissa.

Kaupunginvaltuusto valitsi tammikuussa tarkastuslautakunnan valmistelun pohjalta vuosien 2025–2027 hallinnon ja talouden tarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Sopimukseen sisältyvien optiokausien 2028–2029 sekä 2030 käyttämisestä päätetään erikseen.

Kaupunginhallitukselle perustettiin vuoden 2025 alusta uusi työllisyys- ja elinvoimajaosto. Jaosto on kokoustanut noin kerran kuukaudessa. Kaupunginhallituksen toiminta on ollut tavanomaista.

Historiatoimikunnan Vantaa50-tutkimushankkeen toisen kirjan käsikirjoitus valmistui. Kaupungiksi kasvanut -teos käsittelee Vantaan kaupunkisuunnittelun historiaa ja kirja julkaistaan syyskuussa 2025. Myös Oikeaksi kaupungiksi -teoksen ruotsinkielinen versio julkaistaan samaan aikaan. Håkansbölen kartanon arkistotutkimus etenee sovitusti. Tutkija Eeva Kotioja kävi esittelemässä tutkimusta kansainväliselle tutkijayhteisölle sosiaalihistorian konferenssissa Leidenissa.

11 KONSERNIJOHTO JA ELINVOIMA

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2024	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%	Ennuste 2025
TOIMINTATULOT	8 931	18 592	7 099	38	19 185
TOIMINTAMENOT	-109 388	-162 394	-50 706	31	-169 338
TOIMINTAKATE	-100 457	-143 801	-43 607	30	-150 153

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%
Konsernijohto ja elinvoima yhteensä			
Toimintatulot	**18 592**	**7 099**	**38**
Toimintamenot	**-162 394**	**-50 706**	**31**
Toimintakate	**-143 801**	**-43 607**	**30**
Yleisjohto			
Toimintatulot	0	-4	
Toimintamenot	-7 260	-525	7
Toimintakate	-7 260	-529	7
Sisäinen tarkastus			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-431	-125	29
Toimintakate	-431	-125	29
Talous ja strategia			
Toimintatulot	313	90	29
Toimintamenot	-6 432	-1 912	30
Toimintakate	-6 119	-1 822	30
Henkilöstöpalvelut			
Toimintatulot	1 277	28	2
Toimintamenot	-13 188	-3 444	26
Toimintakate	-11 911	-3 416	29
Konsernipalvelut			
Toimintatulot	1 635	617	0
Toimintamenot	-40 507	-13 228	0
Toimintakate	-38 873	-12 611	0
Elinvoimapalvelut			
Toimintatulot	1 306	6	0
Toimintamenot	-6 631	-1 087	16
Toimintakate	-5 325	-1 081	20
Työllisyys ja kotoutumispalvelut			
Toimintatulot	14 062	6 356	45
Toimintamenot	-81 095	-28 406	35
Toimintakate	-67 033	-22 050	33

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%
Viestintä			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-2 976	-826	28
Toimintakate	-2 976	-826	28
Kuntademokratia			
Toimintatulot	0	5	
Toimintamenot	-3 874	-1 152	30
Toimintakate	-3 874	-1 147	30

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan toimintatuottojen toteuma muutettuun talousarvioon nähden on huhtikuun lopussa 38 prosenttia ja toimintakulujen 31 prosenttia. Toimialan tulojen ennakoidaan ylittävän muutetun talousarvion noin 0,6 milj. eurolla ja menojen noin 6,9 milj. eurolla. Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden talousarvion tuloarviota korotettiin 4,6 milj. eurolla ja menoja 3,0 milj. eurolla kaupunginvaltuuston päätöksellä 28.4.2025.

Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden järjestämisvastuu siirtyi TE2024 ja Koto2024 -uudistusten perusteella pysyvästi kuntien tehtäväksi 1.1.2025 alkaen.

Ennusteen mukaan työmarkkinatuen kuntaosuuden toimintakulut tulevat ylittämään muutetun talousarvion noin 7,5 milj. eurolla. Kuntaosuuden kasvuun vaikuttaa talouden suhdannetilanne, jonka vuoksi työllisyystilanne on yhä heikentynyt.

Talousarvion toteutuminen 2025

Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan toimintatuottojen kumulatiivinen toteuma muutettuun talousarvioon nähden on huhtikuun lopussa 38 prosenttia ja toimintakulujen 31 prosenttia. Toimialan tulojen ennakoidaan ylittävän muutetun talousarvion noin 0,6 milj. eurolla ja menojen noin 6,9 milj. eurolla.

Työllisyys ja kotoutumispalveluiden toimintatuottoihin tehtiin talousarviomuutos huhtikuussa 2025. Toimintatuottoja korotettiin 4,6 milj. eurolla, koska työ- ja elinkeinoministeriö maksaa kertakorvauksena työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain mukaisia korvauksia kunnille ja työvoimaviranomaisille. Korvaus sisältää vanhojen päätösten korvausten lisäksi kertyneen lomapalkkavelan osuuden.

Tuloylityksiä arvioidaan tulevan henkilöstöpalveluiden sekä konsernipalveluiden palvelualueilla. Muiden palvelualueiden ja -yksiköiden tulojen ennakoidaan toteutuvan muutetun talousarvion mukaisina.

Työllisyys ja kotoutumispalveluiden toimintakulujen ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion noin 7,5 milj. eurolla työmarkkinatuen kuntaosuuden vuoksi. Kuntaosuuden kasvuun vaikuttaa talouden suhdannetilanne, jonka vuoksi työllisyystilanne on yhä heikentynyt. Heikentynyt työllisyystilanne näkyy etuuskulujen kasvun lisäksi työllisyyspalveluiden kasvaneina asiakasmäärinä.

Valtio korvaa työllisyyspalveluille vuonna 2024 tekemiensä tuki- ja etuuspäätösten kuluja noin 3 milj. eurolla kevään 2025 aikana. Työllisyys ja kotoutumispalveluiden toimintamenojen määrärahaa korotettiin vastaavalla summalla talousarviomuutoksena huhtikuussa 2025. Tällä summalla saadaan katettua 30.4. mennessä tulleet hakemukset, mutta todennäköisesti palkkatuen määräraha loppuu kesään mennessä uudestaan.

Työllisyys ja kotoutumispalveluiden menojen ylitystä kompensoi hieman konsernipalveluiden menojen ennakoitu alitus. Muiden palvelualueiden ja yksiköiden menojen ennustetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisina.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Talouden ja strategian palvelualue

Segregaation ehkäisyn tiimi on aloittanut työnsä. Yhteistyötä on rakennettu eri toimialojen ja kaupungin ulkopuolisten organisaation kanssa. Alkuvaiheessa työssä keskitytään segregaation ehkäisyn tietopohjan rakentamiseen, aluejohtamisen organisoinnin rakentamiseen sekä uudenlaisten avausten sekä rahoitusmallien tutkimiseen.

Talousohjaus valmistelee talousarvion 2026 kehystä taloudellisesti haastavissa olosuhteissa. Vuosi 2024 oli taloudellisesti heikko kaupungin alijäämän ollessa -61,3 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarvioennuste on lähes yhtä negatiivinen ja tulevien vuosien taloudellista tilannetta kuvaa suuri epävarmuus. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää merkittäviä toimenpiteitä ja siksi talousarvion valmistelun yhteydessä laaditaan kaupungin menojen ja tulojen rakennetarkastelu.

Vuoden 2025 alusta työllisyyden- ja kotoutumisen palvelut siirtyivät kuntien hoidettavaksi TE2024-uudistuksen myötä. Siirto tapahtui haastavassa suhdanteessa työttömyyslukujen ollessa Vantaalla huippulukemissa. Valtio kompensoi menoja valtionosuuksilla, mutta arvioiden mukaan kompensaatio ei ole täysimääräinen. Vuodesta 2025 lähtien kaupungin investointitasoa nostaa Vantaan ratikan rakentamisen aloittaminen, korkeana pysyvä rakentamisinvestointien taso sekä maanhankinnat.

Rahoitus kilpailutti alkuvuonna kaupunkikonsernin maksuliike- ja konsernitilikokonaisuuden. Uudet sopimukset astuvat voimaan 1.6.2025. Kaupunkikonsernin likviditeettiä parannettiin nostamalla huhtikuun alussa 100 milj. euron suuruinen pitkäaikainen ns. kestävän kehityksen laina.

Kaupungin ja joidenkin sen tytäryhteisöjen uusi vakuutusturva astui voimaan vuoden alussa. Myös Vahinkorahaston sääntö sekä vahinkorahaston prosessit päivitettiin.

Talouspalveluissa on edistetty alkuvuonna 1.1.2025 voimaan tulleen TE2024-uudistuksen talousprosessien sujuvuutta sekä automatisointia. Lisäksi talouspalveluissa on käynnistetty perintäpalveluiden kilpailutus sekä valmistauduttu uuden laskujen välitysoperaattorin käyttöönottoprojektiin. Sanomavälitysoperaattorin kilpailutus valmistui huhtikuussa 2025.

Talouspalveluissa valmistellaan Vantaan kaupungin talousjärjestelmähanketta laatimalla kustannushyötyanalyysia sekä tekemällä tarkempaa tarvekartoitusta. Myös Vantaan kaupungin konsernin talousjärjestelmien yhtenäistämistä edistettiin, kun uuden konserniyhtiön taloushallinto siirrettiin SAP-järjestelmään vuoden 2025 alusta lähtien.

Strategia ja tutkimus yksikössä on edistetty uuden strategialuonnoksen laadintaa. Strategia yksikkö on vastannut luonnoksen laadinnasta ja tietopalveluyksikkö on rakentanut toimintaympäristötietoutta. Tiedolla johtamisen organisoitumista on edistetty.

Voluntary local review (kestävän kehityksen vapaaehtoisen paikallisarvio) on saatu julkaistua ja sen pohjalta laadittuja toimenpiteitä voidaan lähteä jalkauttamaan.

Henkilöstöpalveluiden palvelualue

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) ja Kunnallisen opetusalan (OVTES) G-osion palkkausjärjestelmän uudistaminen alkoi. Vuoden 2025 aikana luovutaan 2000-luvun alun työn vaativuuteen perustuneesta palkkausjärjestelmästä ja siirrytään nk. tasopalkkajärjestelmään, jossa palkkaus perustuu osaamiseen ja vastuuseen. Uusi palkkausjärjestelmä otetaan käyttöön 1.10.2025. Sitä ennen pääluottamusmiehistä ja työnantajan edustajista koostuvat sopimusalakohtaiset palkkausryhmät vievät uudistusta eteenpäin yhteistoiminnassa, yhdessä oppien. Kaikki ei uudistuksessa muutu, esimerkiksi henkilökohtainen lisä ja työkokemuslisä säilyvät.

Kehittämispalveluissa on valmisteltu työterveyshuollon kilpailutusta, tavoitteena on löytää yksi sopimuskumppani ja sopimus astuisi voimaan vuoden 2026 alusta. Tällä hetkellä kaupungilla on kaksi palvelun toimittajaa.

Vantaalla on ollut käytössään vuodesta 2017 lähtien koulutustenhallintajärjestelmä Osuma henkilöstökoulutukseen ja koulutusten hyväksymisprosessiin. Palvelusopimus päättyy vuoden lopussa ja Vantaa kilpailuttaa koulutusten hallintajärjestelmän, joka on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2026 alkupuolella.

Vantaan kaupungilla on erilaisia yhteistyökumppaneita työyhteisöjen toiminnan, esihenkilötyön ja johtamisen kehittämiseen. Kaupunkitasoisesti on kilpailutettu palvelutuottajia (yhteensä noin 70 kumppania) toimialojen ja työyhteisöjen tarpeeseen. Esihenkilöt ja linjajohto voivat hyödyntää näitä puitesopimuskumppaneita johtamisen, esihenkilötyön, henkilöstön yhteisen osaamisen tai työyhteisöjen kehittämisessä. Vuoden 2025 aikana kilpailutetaan myös nämä strategiset kehittämiskumppanisopimukset uudelle strategiakaudelle.

Yksi hr:n pitkän aikavälin tavoitteista on se, että digi-HR ratkaisut edistävät työn tuottavuutta ja sujuvaa arkea. Toimialojen hr-palveluissa on käynnistetty hr-digivision rakentaminen vuoteen 2030. Hankintalain mahdollinen muuttuminen edellyttää toteutuessaan hr-palveluilta ratkaisuja lyhyellä aikavälillä. Mahdolliseen muutokseen valmistautumisen rinnalla hr on lähtenyt valmistelemaan pidemmän aikavälin hr-digivisiota, jotta pystyisimme tekemään hr- ja palkkajärjestelmän osalta ratkaisuja, jotka olisivat tarkoituksenmukaisia myös koko henkilöstöjohtamisen ja pidemmän aikavälin näkökulmasta.

Seuraavissa työskentelyvaiheissa hr-digivision laatimiseen pääsevät osallistumaan virtuaalisesti sekä hr-ammattilaiset että toimialojen esihenkilöt ja johto. Tämän visiotyöskentelyn rinnalla toimialojen hr-palveluissa on käynnistetty markkinavuoropuhelu hr- ja palkkajärjestelmän osalta. Lisäksi on myös selvitetty, millaisia ratkaisuja markkinoilla on tarjolla henkilöstöjohtamisen kokonaisuuteen ja miten ne vastaavat kaupungin tulevaisuuden kehittämistarpeisiin.

Edellisten vuosien aikana työkykyjohtamisen kehittäminen palvelualueilla jatkuu. Kevan kanssa yhteistyössä rakennettu palvelualueen työkykyjohtamisen vuosikello on otettu käyttöön varhaiskasvatuksessa vuoden alussa. Mallia kehitetään vielä HR-raportoinnin kehittyessä. Työkykyjohtamisen vuosikellomalli rakennetaan syksyn aikana myös kasvatuksen ja oppimisen toimialan muille palvelualueille.

Henkilöstöpalveluja uudistetaan ja otetaan käyttöön hr-partnerimalli. Malli vahvistaa hr:n sisäistä yhteistyötä ja hr:n palvelua toimialoille sekä tukee toimialojen johtoa henkilöstöjohtamisessa.

Koronapandemian jälkeen kaupungissa oli tilanne, jossa etätyökäytänteet eivät olleet yhtenäiset tai edes samansuuntaiset kaikilla toimialoilla. Lisäksi tunnistettiin tarvetta vahvistaa työyhteisöjen yhteisöllisyyttä ja yhteistä työtä sekä osaamisen jakamista. Kaupungin johtoryhmä linjasi loppuvuodesta 2024 uusista kaikille yhteisistä etätyön pelisäännöistä. Uutta ohjeistusta alettiin noudattamaan helmikuun alusta 2025 lähtien. Keskeistä uudessa ohjeistuksessa on periaate, jossa lähinnä hallinnossa ja eräissä asiantuntijatehtävissä etätyön osuus voi olla 50 prosenttia työtehtävien niin salliessa. Tällaisia tehtäviä on kaupungissa noin 1 000 sen yli 8 000 tehtävästä.

Uusi etätyöohjeistus on aiheuttanut joiltain osin kritiikkiä. Ohjeistusta ja uutta käytäntöä on tärkeä arvioida. Henkilöstökyselyn avulla tullaan arvioimaan uutta ohjeistusta ja käsittelemään tuloksia kaupungin johtoryhmässä ja kaupungin yhteistoimintaryhmässä ennen kesälomia.

Konsernipalveluiden palvelualue

Konserniohjauksessa ja -valmistelussa on valmisteltu edelleen hyvinvointialueen käytössä olevien kiinteistöjen yhtiöittämistä. Lisäksi on ryhdytty selvittämään vaihtoehtoja hankintatavoiksi HR-järjestelmän ja DigiOne järjestelmän osalta mahdollisen hankintalain sidosyksikkösäännösten muutoksen myötä. Valtuustokauden

vaihtuessa suurten konserniyhtiöiden hallituksiin valittaville tehdään hallitusten kollektiiviseen osaamiseen liittyen osaamiskartoituskysely, jonka tulokset raportoidaan konsernijaostolle hallitusten nimeämisen yhteydessä. Lisäksi kaikkien yhtiöiden hallituksiin valittavilta kerätään ansioluettelot, jotka ovat konsernijaoston nähtävillä hallituksen jäsenten nimeämisen yhteydessä. Hallitusosaajavalmennuksen sopimuskumppanin kilpailutuksen valmistelu on käynnistynyt osana kehittämispalveluiden kumppanien hankintaa. Syksyllä 2025 käynnistyvä hallitusosaajakoulutus toteutetaan vielä nykyisen sopimuskumppanin FCG:n kanssa.

Tietohallinnon toiminnan kehittämisessä on alkuvuonna keskitytty kaupungin työasemien päivittämiseen uusimpaan Windows versioon, Googlen hallintapalveluiden kilpailutukseen, perustietotekniikkapalveluiden käyttöönottoprojektin suunnitteluun sekä tietoaltaan ja sen hallintamalliin käyttöönottoon. Projektien yhteydessä etsitään keinoja tukea muutosjohtamista paremmin. Lisäksi kokeillaan MS Copilotin soveltuvuutta kaupungin toimintaan ja kehitetään projektitoiminnassa muutosjohtamista.

Hankinnassa on toteutettu toinen yritysauditointi puhtauspalvelun toimittajalla yhteistyössä KPMG Oy Ab:n kanssa. Postitustapaan ja hygieniatarvikkeiden tilauskäytäntöön on suunniteltu muutoksia säästöjen toteuttamiseksi. Hankintojen tiedolla johtamisen kehittämistä jatketaan ja on päätetty perustaa hankintojen strateginen ohjausryhmä. Henkilöstöruokailijamäärät sopimusravintoloissa ovat läsnätyön lisääntymisen vuoksi nousseet.

Elinvoimapalveluiden palvelualue

Elinvoimapalvelut on edistänyt yritysmyönteisen toimintaympäristön kehittymistä Vantaalla, jonka osina on mm. osallistuttu Aviapoliksen alueen sekä Tikkurilan osaamiskampuksen kehitystyöhön yhdessä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Ensimmäiset pilotointikohteet tulevalle osaamiskampuksen Business Vantaa Hub -palvelukokonaisuudelle on tunnistettu.

Elinvoimainen ja osaava Vantaa strategiateemaan liittyen elinvoimapalvelut koordinoivat kasvu- ja elinvoimaohjelman toteuttamista. Ohjelman puitteissa on käynnistynyt lukuisia toimenpiteitä, joista elinvoimapalveluiden vastuulla on ollut mm. startup- ja kasvuyritystoiminnan vahvistaminen, yrittäjyyden edistäminen maahanmuuttajien keskuudessa, osaamisen ennakoinnin vahvistaminen, pk-yritysten osaamisen kehittäminen, klusteritoiminnan vahvistaminen, luovien alojen kehittämistoiminnan

käynnistäminen sekä 48 tunnin palvelulupaus yrityksille. Elokuussa 2024 avatun Vantaa Startup Runway -yhteistyötilan palveluita on kehitetty edelleen ja uusia ulkomaisia startup-yrityksiä on saatu sijoittumaan Vantaalle. Lisäksi uuden logistiikka-alan kehittämisklusterin toimintaa on kehitetty ja Korkean teknologian klusteri käynnistyi vuoden 2025 alussa.

Kaupunkitasoisesti palvelevaa projektitoimistoa on vahvistettu. Se rakentaa hankkeilla tapahtuvaa kaupunkikehittämistä muun muassa edistämällä EU-rahoitteisten hankkeiden käynnistymistä Vantaalla. Projektitoimisto välittää tietoa toimialojen ja kaupungin ulkopuolisten sidosryhmien välillä sekä edistää sisäistä yhteistyötä ja verkostoitumista mm. Innovaatioverkoston kautta, jossa toimii yli 100 kaupungin työntekijää.

Elinvoimapalveluiden uusi johtamisjärjestelmä ja organisaatio astui voimaan 1.5.2024. Uudistuksessa vahvistettiin nykyisiä toimintoja ja käynnistettiin uusia palveluita. Uusi organisaatio on aloittanut toimintansa täysimääräisesti vuoden 2025 alussa. TE-uudistukseen liittyviä rekrytointeja on toteutettu alkuvuodesta 2025. Uusia tai päivitettyjä palveluita ovat muun muassa uusi asiakkuudenhoitomalli, ennakointitoimisto sekä nuorten yrittäjyyden tukemisen pysyvä toiminto.

Lokakuussa 2024 perustettu Asiakkuusyksikkö on organisoitu kolmeen tiimiin, ja yksikkö on käynnistänyt proaktiiviset yrityskäynnit Vantaan alueen merkittäville työllistäjille. Alkuvuonna 2025 toteutettiin yli 100 yritystapaamista. Yritysten tavoittavuutta on parannettu laajentamalla Business Vantaan uutiskirjeen jakelua 10–49 henkilöä työllistäviin yrityksiin. Yritysneuvontapalvelu siirrettiin Vantaan Uusyrityskeskus ry:ltä Vantaan kaupungille asiakkuusyksikön toiminnaksi 1.3.2025 alkaen. Kaupunkitasoisen CRM-järjestelmän kilpailutus saatiin päätökseen alkuvuodesta 2025. Valintapäätöksestä on tehty valitus, jonka käsittely on vielä kesken. Lisäksi kehitystyö laajemman elinvoiman tiedolla johtamisen kokonaisuudesta on käynnistetty. Sen ensimmäiset tulokset, mm. elinvoiman tilanteen kokoava mittaristo, valmistuivat joulukuussa 2024.

Palvelualueen toiminta perustuu vahvaan verkostotoimintaan ja yhteydenpitoon vantaalaiseen elinkeinoelämään. Elinvoimapalveluiden OKR (Objectives and Key Results) -johtamismallilla on kiihdytetty strategian mukaisten tavoitteiden etenemistä.

Työllisyys ja kotoutumispalvelujen palvelualue

Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden järjestämisvastuu siirtyi TE2024 ja Koto2024 uudistusten perusteella pysyvästi kuntien tehtäväksi 1.1.2025 alkaen. Työllisyyspalveluiden palveluyksikkö tukee vantaalaisten työllistymistä ja varmistaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa kohtaannon toteutumisesta. Palveluyksikkö vastaa Vantaan vantaalaisten työttömien työnhakijoiden asiakaspalvelusta yhdessä kansainvälisten asiakkaiden palveluyksikön kanssa. Kansainvälisten asiakkaiden palveluissa on lisäksi työvoiman ulkopuolisia kotoutuja-asiakkaita. Kuntalaispalveluiden palvelualue vastaa kuntalaisten monikanavaisesta asiakaspalvelusta. Työllisyyden- ja kotoutumisen palvelualueelle siirtyi TE2024 uudistuksessa 191 uutta työntekijää, joista 148 sijoittuu työllisyyspalveluihin. Vuoden vaihteessa Vantaa vastaanotti 30 279 henkilöasiakasta. Asiakkaiden siirto Vantaalle toteutettiin onnistuneesti.

Haastavasta työllisyystilanteesta huolimatta palvelualueella on aloitettu toimenpiteet sujuvan palveluprosessin toteuttamiseksi siten, että palvelut auttavat asiakkaita kohti työllistymistä. Asiakaspalvelussa on panostettu erityisesti nuorten (alle 30-vuotta) palveluun ja kaikkien uusien nuorien asiakkaiden ensimmäinen tapaaminen on aina kasvokkain. Myös muissa tapaamisissa pyritään resurssien puitteissa lähitapaamisiin.

Vantaa on pyrkinyt yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa kehittämään asiakkaiden ohjausta oikeiden palveluiden piiriin, kuten työkyvyn arviointiin ja kuntoutukseen. Neuvottelut lain edellyttämän Tym-sopimuksen (työllistymisen monialainen edistäminen) toteuttamiseksi Kelan ja hyvinvointialueen kanssa ovat kesken.

Yhteistyössä Helsingin ja Espoon kanssa tuotettu PKS-työnantajapalvelu käynnistyi 2.1.2025. Alkuvuoden puhelinpalvelua koskevat palautteet ovat olleet pääsääntöisesti erittäin positiivisia, yli 90 prosenttia arvioinneista saivat arvosanat 9 tai 10.

Kansainvälisten asiakkaiden palveluissa on huomioitu erityisesti kotoutuja-asiakkaat sekä aloitettu yksilöllisten palvelupolkujen rakentaminen asiakkaille. Asiakaskunnassa on erityisesti huomioitu nopeasti työhön etenevät, nuoret, korkeakoulutetut, sekä työvoiman ulkopuolella olevat naiset. Kotoutumisajan lyheneminen kahteen vuoteen on vaatinut palveluiden tiivistämistä ja tehokasta alkuvaiheen ohjausta. Palveluissa on jatkettu toimivaa yhteistyötä sekä kolmannen sektorin että hyvinvointialueen kanssa niiden asiakkaiden osalta, joille nopea työmarkkinoille siirtyminen ei ole heti mahdollista.

31.12.2024 saakka voimassa olleen kotoutumislain mukaisen kotouttamisohjelman (2023–2026) seurantaa jatketaan ja toiminnasta raportoidaan valtuustolle. Kansainvälisten asiakkaiden palvelut vastaavat raportoinnista. Kotoutumisohjelman tavoitteena on kestävän kotoutumisen edistäminen kaupunkitasoisesti.

Vantaan edelläkävijyyttä kotoutumisen hoidossa kuvastaa se, että olemme saneet valtakunnallisen kotoutumisen alan asiantuntijatapahtuman, Integration 2026:n, järjestämisvastuun Vantaalle. Järjestämisen tueksi on haettu EU:n AMIF-rahoitusta. Tapahtuma järjestetään yhteistyössä ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa marraskuussa 2026.

Vantaalainen tapa on toimia vahvasti verkostoissa. Hyvien väestösuhteiden edistämisen osalta kaupunkitasoisesti rakennetaan erilaisia ja eri tasoisia kohtaamisen ja dialogin paikkoja muunkielisten yhteisöjen kanssa

Uusi laki kotoutumisen edistämisestä vahvistaa kunnan roolia myös väestöryhmien välisten suhteiden edistämisessä. Kotouttamisohjelmaa seurataan erityisesti hyvien väestösuhteiden vahvistamisen näkökulmasta samalla kun kotoutumisen seurantaa kehitetään kansainvälisten asiakkaiden palveluissa.

Kaupunkitasoisen asiakaspalvelun laadun mittarin jalkautus asiakaspalvelua antaviin yksiköihin aloitettiin, kun CES-mittari (Customer Effort Score) otettiin käyttöön Vantaa-infon ja varhaiskasvatuksen palveluohjauksen puhelinlinjoilla. Mittari mittaa asioinnin vaivattomuutta. Se on ollut aikaisemmin käytössä Vantaa-infon asiointipisteissä ja mittarin käyttöä on tarkoitus laajentaa vuoden aikana yhteensä kymmeneen asiakaspalvelupisteeseen.

Kaupungin palautepalvelun uusi versio otettiin käyttöön. Versio parantaa järjestelmän työntekijäpuolen käytettävyyttä ja lyhentää palautteiden vastaamiseen kuluvaa aikaa.

Huhtikuussa kuntalaispalveluissa aloitti uusi digiohjaajien tiimi. Digiohjaajat jalkautuvat työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen palveluihin sekä tarpeen mukaan myös muihin kaupungin palveluihin tukemaan asiakkaita digiasioinnissa.

Kuntademokratian palvelualue

Kirjaamon ja kaupunginarkiston lakisääteiset tehtävät on hoidettu normaalisti. Kirjaustoiminnan sujuvoittamiseksi käyttöön otetut sähköiset lomakkeet ovat aiheuttaneet lisätöitä, koska asiakkaat valitsevat asioidessaan vääriä lomakkeita. Tätä

pyritään ehkäisemään parantamalla ohjeistusta. Suomi.fi valtuutuksille on laadittu hallintamalli. TE-uudistus työllisti niin tiedonhallinnan kuin lomakkeidenkin suunnittelussa. Työvoimapalveluiden tehtävien tiedonohjausta päivitettiin sekä henkilöstölle annettiin koulutusta Asta- asianhallintajärjestelmästä. Asian- ja kokoushallinnan uudistamisen hankkeen esiselvitysvaihe on valmistunut, kilpailutusmateriaalia viimeistellään ja toiminnan muutoksen projekti on käynnistetty. Myös tiedonohjaussuunnitelman uudistaminen on aloitettu.

Kaupunginarkistossa suunnitellaan toimialojen arkistojen järjestämisprojektia ja laaditaan arkistokaavoja arkistoille, joilta kaavat puuttuvat. Sammiolle eli sähköiselle arkistolle on laadittu hallintamalli. Digitoidun aineiston säilytyspaikkaa on harkittava uudestaan, koska Sammio on osoittautunut toimimattomaksi ratkaisuksi vanhemman aineiston tiedonohjauksen osalta.

Kaupunkiturvallisuustiimin kokoonpanoon on kuulunut kahdeksan henkilöä vuoden alusta, kun tiimiä vahvistettiin kahdella turvallisuuskoordinaattorilla ja vakinaistettiin yksi turvallisuusasiantuntijan tehtävä. Kaupunkitasoista varautumista ja valmiussuunnittelua on jatkettu toimialojen toimeenpanosuunnitelmien ja toimintakorttien valmistelulla. Kaupungin uuden turvallisuussuunnitelman laadinta on aloitettu toimintaympäristön arviolla ja teemojen määrittelyllä. Turvallisuuden parantaminen on teemana mukana myös segregaatio-ohjelmassa, jossa suunnitellaan toimenpiteitä kohdealueille. Myyrmäki on valikoitunut yhdeksi kohdealueeksi, jossa vahvistetaan läsnäoloa ja tiivistetään viranomaisyhteistyötä. Myös asemaseutujen turvallisuuteen panostetaan kaupunkitasoisesti.

Huhtikuussa järjestettiin ensimmäistä kertaa samaan aikaan alue- ja kuntavaalit. Kaupunki vastasi molempien vaalien järjestelyistä ja vaalit toteutettiin onnistuneesti. Vaaliviestintää toteutettiin aiempaa monipuolisemmin.

Uusi kaupunginhallituksen alainen työllisyys- ja elinvoimajaosto on aloittanut toimintansa. Päätösten ennakkovaikutustenarviointimallin suunnittelu käynnistettiin. Uuteen valtuustokauteen on valmistauduttu kontaktoimalla kaikki valitut luottamushenkilöt sekä suunnittelemalla koulutuksia.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman toteutus on edennyt suunnitellusti. Väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanavaan tuli tammi-huhtikuun aikana 21 ilmoitusta, kun

vuonna 2024 vastaavana aikana saapui 8 ilmoitusta. Ilmoitusten määrä on ollut selvässä kasvussa viimeisen 12 kk aikana.

Viestintä

Kaupungin viestinnässä käynnistettiin vuoden 2025 alussa Vantaan brändin tarkastelu. Nykyinen brändi on laadittu vuonna 2015. Tarkastelun tavoitteena on päivittää kaupungin brändi vastaamaan muutosta ja kasvua, joka on tapahtunut kaupungissa tämän jälkeen. Osana brändityötä aloitettiin myös ratikkakaupungin viestinnän ja brändin suunnittelu. Vantaan maine on edelleen suurten kaupunkien vertailussa heikoimpia, joten maineohjelman toteutus jatkuu sekä kaupungin viestinnässä että markkinoinnissa. Lisäksi viestinnässä käynnistettiin vuodenvaihteessa aloittaneen uuden työllisyys- ja kotoutumispalveluiden palvelualueen sisäinen henkilöstöviestintä ja asiakasviestintä.

Kaupungin viestinnän saavutettavuuden parantamista jatkettiin mm. järjestämällä selkokielen koulutuksia kaupungin henkilöstölle ja laajentamalla selkokielen käyttöä kaupungin viestinnässä, mm. verkkosivuilla. Kaupunginvaltuuston huhtikuun kokouksessa testattiin ensimmäistä kertaa viittomakielen tulkkausta osana kokouksen striimausta. Pilotin kokemusten perusteella päätetään tulkkausten mahdollisesta jatkosta.

Vantaan verkkosivut ovat kaupungin tärkein viestintäkanava ja niitä kehitetään jatkuvasti. Vantaa.fi ylsi kuntien internet-sivujen kävijäkyselyssä jälleen uuteen ennätykseen. Kysely tehtiin helmikuussa 2025. Kaikissa arvioitavissa kohdissa oli parannusta verrattuna edelliseen kyselyyn. Eniten olivat parantuneet arviot sivuston helppokäyttöisyydestä ja erottumisesta edukseen. Myös maineohjelman sisältöteemat - turvallisuus, viihtyisyys ja yhteisöllisyys - näkyivät sivuilla hyvin.

Kaupunkimarkkinoinnissa käynnistettiin uusi tuotantokausi Vantaan omasta kaupunkipodcastista Vantasticista. Vantastic on kerännyt tähän mennessä yli 85 000 kuuntelu- ja katselukertaa ja sitä on kuunneltu yli 21 000 tuntia. Vantastic on kaupunkimarkkinoinnin pääkampanja ja siinä tuodaan esiin maineohjelman mukaisia teemoja kuten turvallisuutta, asuinalueiden viihtyisyyttä ja kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä.

13 KASVATUS JA OPPIMINEN

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2024	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%	Ennuste 2025
TOIMINTATULOT	37 974	30 457	13 064	43	30 868
TOIMINTAMENOT	-578 063	-605 292	-189 477	31	-616 789
TOIMINTAKATE	-540 090	-574 834	-176 412	31	-585 920

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%
Kasvatus ja oppiminen yhteensä			
Toimintatulot	**30 457**	**13 064**	**43**
Toimintamenot	**-605 292**	**-189 477**	**31**
Toimintakate	**-574 834**	**-176 412**	**31**
Kasvatus ja oppiminen, bruttoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	29 445	12 015	41
Toimintamenot	-521 385	-164 668	32
Toimintakate	-491 940	-152 653	31
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-110	-25	23
Toimintakate	-110	-25	23
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	0	724	
Toimintamenot	-6 252	-1 970	32
Toimintakate	-6 252	-1 246	20
Perusopetus			
Toimintatulot	17 826	3 951	22
Toimintamenot	-264 870	-83 770	32
Toimintakate	-247 044	-79 819	32
Varhaiskasvatus			
Toimintatulot	11 204	7 186	64
Toimintamenot	-233 634	-73 842	32
Toimintakate	-222 429	-66 656	30
Svenskspråkiga servicen			
Toimintatulot	415	154	37
Toimintamenot	-16 520	-5 062	31
Toimintakate	-16 105	-4 908	30

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%
Kasvatus ja oppiminen, nettoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	1 013	1 049	104
Toimintamenot	-83 907	-24 809	30
Toimintakate	-82 894	-23 760	29
Toisen asteen koulutus			
Toimintatulot	1 013	1 049	104
Toimintamenot	-83 907	-24 809	30
Toimintakate	-82 894	-23 760	29

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on valmistauduttu oppimisen tuen ja erityisen tuen lakimuutosten täytäntöönpanoon. Lakimuutokset tulevat voimaan perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa elokuun alussa. Lakimuutokseen vaikutuksia koskeva lisätalousarvion on hyväksytty kaupunginvaltuustossa huhtikuussa.

Tikkurilan osaamiskampushankkeen rakentamisen 2. vaiheen karsittu kilpailuohjelma palautui valmisteluun tammikuussa. Rakentamisen suhdannetilanteen vuoksi kilpailun valmisteluun ja avaamiseen haluttiin lisää aikaa. Oppilaitoskorttelin urakkakilpailutus on kesken. Kampusalueen katu- ja infrarakentaminen valmistuu toukokuussa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö- ja työvoiman vuokrauksen kustannukset ovat korkealla tasolla vuodenaikaan nähden, ja kustannukset tulevat ylittämään talousarvion. Myös varhaiskasvatuksen palvelusetelin kustannukset ovat kasvaneet. Lisäksi perusopetuksen oppilasprofiilin muutoksen vaikutus näkyy opetusjärjestelyjen kustannuksissa kasvua ja aiheuttaa lisätalousarviopainetta toimialan menomäärärahoihin. Lisätalousarvion tarve ja kokonaisuus varmistuu syksyn aikana.

Sitovien tavoitteet ennustetaan toteutuvan pääosin.

Talousarvion toteutuminen 2025

Ensimmäinen lisätalousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 28.4.2025. Lisätalousarvio piti sisällään tuen lakimuutoksen vaikutukset (2,1 milj. euroa) kuluvan vuoden talousarvioon. Lisätalousarviossa siirrettiin myös puuttuva palkkavaraus toimialalle.

Varhaiskasvatuksen henkilöstömenoja kasvattavat palkankorotukset ja lapsimäärän kasvusta ja lisääntyneistä tuen tarpeista johtuva henkilöstömäärän kasvu. Työvoiman vuokrauksen kustannukset ovat alemmalla tasolla edelliseen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden, mutta siihen varatut määrärahat eivät edelleenkään kata kaikkia kustannuksia. Talousarvio tulee tältä osin ylittymään. Palvelusetelimenojen arvioidaan ylittyvän 1,4 milj. euroa oletettua suuremman indeksikertymän ja tuen kustannusten vuoksi.

Perusopetuksen palvelualueen toimintakulut ovat hieman suuremmat kuin ensimmäisessä vuosikolmanneksessa tulisi olla. Kuluja pyritään karsimaan palvelutasoa heikentämättä ja on syytä varautua mahdolliseen lisätalousarvioesitykseen, jonka tarve arvioidaan alkusyksyn 2025 aikana.

Toimintatuottojen ja irtaimen omaisuuden investointien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on valmistauduttu oppimisen tuen ja erityisen tuen lakimuutosten täytäntöönpanoon. Muutokseen varaudutaan rekrytoimalla mm. erityisopettajia. Uusi laki korostaa ryhmämuotoisen tuen järjestämistä, mutta laki sisältää aiempaa vahvemmin ryhmien muodostamiseen vaikuttavia elementtejä. Tämä lisää henkilömääriä sekä haastaa tilajärjestelyjä. Moniammatillisen yhteistyön järjestäminen vaativan erityisen tuen oppilaille on välttämätöntä, jotta vältytään pahoinvoinnin aiheuttamilta lisäkustannuksilta. Tämä edellyttää yhteistyörakenteiden löytämistä hyvinvointialueen kanssa. Lakimuutokset tulevat voimaan perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa 1.8.2025 ja ammatillisessa koulutuksessa 1.8.2026.

Lapsiystävällinen kunta -työn toinen kausi on käynnistynyt. Lapsivaikutusten arviointia pilotoidaan, jonka kokemusten perusteella kootaan kaupunkitasoinen toimintamalli lapsivaikutusten arviointien toteuttamiseen Vantaalla. Turvallisemman tilan periaatteiden mukaista toimintakulttuuria on vahvistettu kaupungin työyhteisöissä, kokousrakenteissa, tilaisuuksissa ja tiloissa.

Tikkurilan osaamiskampushankkeen rakentamisen 2. vaiheen karsittu kilpailuohjelma palautui valmisteluun tammikuussa. Rakentamisen haastavan suhdannetilanteen vuoksi kilpailun valmisteluun ja avaamiseen haluttiin lisää aikaa. Oppilaitoskorttelin urakkakilpailutus on kesken. Kampusalueen katu- ja infrarakentaminen on edennyt aikataulussa ja valmistuu toukokuussa. Kampuksen koulutuspalveluiden

kehittämisen pilotointivaiheeseen liittyivät Haaga-Helia, Metropolia ammattikorkeakoulu, TTS Työtehoseura sekä Berlitz Oy. Business Vantaa Hub palvelukonseptin yhteiskehittäminen eteni suunnitelman mukaisesti palvelukartan ja yhteisen ohjauspalvelun kehitystyön osalta. Toimijakohtaiset tavoitteet Business Vantaa Hubin kehittämistyölle tarkennettiin työpajassa. Huhtikuun aikana valmistui kampushankkeen väliarviointiraportti, joka esiteltiin sidosryhmille. Hankkeen visiota päivitetään kevään aikana vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin sekä väliarvioinnin havaintojen pohjalta.

Tammikuussa 2025 varhaiskasvatuksessa on ollut 188 lasta enemmän kuin edellisen vuoden tammikuussa. Yli 3- vuotiaiden määrä on kasvanut 294 ja alle 3- vuotiaiden määrä on vähentynyt 79 lapsella. Osallistumisaste on kasvanut ja tällä hetkellä varhaiskasvatukseen / esiopetukseen osallistuu 81 prosenttia vantaalaisista varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Kolme vuotta täyttäneistä varhaiskasvatukseen osallistuu 94 prosenttia ja alle 3- vuotiaista 57 prosenttia.

Perusopetuksen oppilasprofiilin muutos on edelleen merkittävä. Vammaisopetuksen kasvusta vaikeavammaisten osuus on suhteellisesti kasvanut muita enemmän ja vieraskielisen väestön osuus vammaisopetuksen sisällä on suurempi kuin kokonaisoppilasmäärässä. Vieraskielisen väestön lisääntyminen näkyy myös opetusjärjestelyjen kustannuksissa niin S2-opetuksen, oman äidinkielen opetuksen, valmistavan opetuksen kuin uskontojenkin osalta.

Valtion hankerahoitus on vähentynyt merkittävästi ja hankkeilla käynnistetyt toiminnot kiusaamisen ehkäisemiseksi, poissaoloihin puuttumiseksi sekä hyvinvoinnin ja turvallisuuden lisäämiseksi tulee vakiinnuttaa osaksi koulun toimintoja. Oppilaiden hyvinvointia rakennetaan tiiviillä yhteistyöllä Harrastusten Vantaan ja liikuntapalveluiden kanssa.

Ammattiopisto Variassa on yhteistyössä työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen kanssa aloitettu työllistymistä tukevien koulutuskokonaisuuksien tarjoaminen. Varia toteuttaa koulutukset ja asiakkaat ohjautuvat niihin työllisyys- ja kotoutumispalveluiden toimesta.

Varian Vehkalan uusi toimipiste on valmistumassa aikataulussa elokuussa 2025. Mårtensdals bildningsrum valmistui keväällä. Mårtensdals daghem ja Mårtensdals förskola muuttivat uusiin tiloihin huhtikuussa ja Mårtensdals skola muuttaa toukokuussa peruskorjattuihin tiloihin.

16 KAUPUNKIKULTTUURI JA HYVINVOINTI

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2024	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%	Ennuste 2025
TOIMINTATULOT	12 368	12 357	6 982	57	12 852
TOIMINTAMENOT	-88 114	-93 826	-29 448	31	-94 287
TOIMINTAKATE	-75 746	-81 469	-22 466	28	-81 435

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi yhteensä			
Toimintatulot	**12 357**	**6 982**	**57**
Toimintamenot	**-93 826**	**-29 448**	**31**
Toimintakate	**-81 469**	**-22 466**	**28**
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi lautakunta			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-117	-18	16
Toimintakate	-117	-18	16
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	1 045	393	38
Toimintamenot	-6 017	-2 109	35
Toimintakate	-4 972	-1 715	34
Kulttuuri- ja kirjastopalvelut			
Toimintatulot	472	363	77
Toimintamenot	-22 472	-7 453	33
Toimintakate	-22 000	-7 090	32
Liikunta			
Toimintatulot	5 683	2 423	43
Toimintamenot	-33 471	-10 327	31
Toimintakate	-27 788	-7 904	28
Nuoriso- ja yhteisöpalvelut			
Toimintatulot	1 771	2 033	115
Toimintamenot	-16 997	-5 227	31
Toimintakate	-15 226	-3 194	21
Elinikäinen oppiminen			
Toimintatulot	3 386	1 770	52
Toimintamenot	-14 752	-4 315	29
Toimintakate	-11 366	-2 545	22

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Toimialan talousarvio on toteutunut suunnitellusti. Poikkeamaa talousarvioon aiheuttavat hanketoiminnan muutokset. Toimialan sitovien tavoitteiden ennustetaan pääosin toteutuvan.

Osallistuvan budjetoinnin hankkeiden toteutus on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Kuusijärven luonto- ja virkistysalueella valmistaudutaan uusien savusaunojen avaamiseen. Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa on tapahtumarikas kevät käynnissä. Museoiden käyntimäärät ovat nousussa ja Håkansbölen kartanon peruskorjaus etenee aikataulussa. Liikuntapalveluissa on jatkettu liikkumisohjelman toimeenpanoa ja mm. uuden liikuntapaikkasuunnitelman laatimista. Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden palvelualueen kaikissa toiminnoissa alkuvuosi on ollut asiakasmäärien suhteen vilkasta. Elinikäisen oppimisen palvelualueella kehitetty edelleen aktiivisesti tarjontaa ja palveluita eri kohderyhmille. Harrastusten Vantaan toimivuuden ja palautteiden tiedonkeruu on käynnissä, ja selvitys valmistuu syksyllä 2025.

Talousarvion toteutuminen 2025

Tarkasteluajanjaksolla toimialan talousarvio on toteutunut suunnitellusti. Vuoden lopun ennusteessa poikkeamaa talousarvioon aiheuttavat pääasiassa hanketoiminnan muutokset. Ennusteessa hanketoiminnan muutosten vaikutus toimintatuloihin on 0,43 milj. euroa ja toimintamenoihin 0,54 milj. euroa.

Jumbon kirjaston perustamiseen oli vuodelle 2025 varattu käyttötalouteen määrärahaa 350 000 euroa ja irtaimen investointeihin 470 000 euroa. Hanke on siirtynyt ja määrärahatarve kohdistuu vuoteen 2026. Hankkeesta kuluvana vuonna säästyvää määrärahaa on kohdistettu uudelleen tarpeisiin, joiden osalta ylitystarve koskee vain vuotta 2025 ja joista ei synny jatkuvaa menoa.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Yhteisten palveluiden toiminta on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Alkuvuonna on jatkettu yhteistyötä kaupungin sisällä ja yhteistyökumppaneiden kanssa sujuvasti. Toimialalla on valmisteltu laajempaa avustuskäytäntöjen selkiyttämiseen tähtäävää kokonaisuutta, joka koostuu muun muassa avustusperiaatteiden päivittämisestä, avustusjärjestelmän parantamisesta ja avustuskäsittelyn selkiyttämisestä. Valmiussuunnitelman jalkauttaminen toimialatasolle on aloitettu.

Osallistuvan budjetoinnin hankkeet ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. Ensimmäinen tilanneraportti on kerätty tammikuussa ja toinen kerätään toukokuussa. Hankkeiden tilannetta on esitelty kaupunkikeskustojen kehittämissuunnitelmien seurantaryhmille. Asukasvuorovaikutusvaiheen tuloksia ja kustannuksia esiteltiin kaupungin johtoryhmälle 31.3.2025.

Toimialan palveluverkkosuunnittelussa on perustettu Martinlaakson yhteisötilan pilotti kulttuuritehdas Vernissan entiseen väistötilaan vuoden 2027 loppuun saakka. Järjestötilojen kehittämistyö on jatkunut. Lautakunta on käsitellyt Aviapoliksen nuoriso- ja asukastilojen tarveselvityksen, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo –hankkeen tarveselvityksen sekä kaupunginmuseon kokoelmatilojen siirtoon liittyvän tarveselvityksen. Digitaalisia palveluita on kehitetty käynnistämällä strategisen digisuunnitelman laadinta ja hyväksymällä 2026 digi-investointitarpeet.

Toimialan tiedolla johtamisen kehittämistä on aloitettu osana kaupunkitasoista tiedolla johtamisen kehittämisprojektia. Samalla valmistaudutaan vuoden 2026 tiedolla johtamisen digi-investointeihin ja pilotoidaan päätöksenteon ennakkovaikutusten arviointia alkaen lapsivaikutuksista ja päätyen ensi vuonna laajempaan kaupunkitasoiseen vaikutustenarviointimalliin.

Kuusijärven luonto- ja virkistysalueella on valmistauduttu uusien savusaunojen avaamiseen tarkistamalla palveluiden hinnoittelu. Palveluiden kulunvalvontaa kehitettään, millä tähdätään myös verkkokaupan käyttöönoton mahdollisuuksiin.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman toimeenpano on siirtynyt konsernijohdon ja elinvoiman toimialalle 1.3.2025 alkaen, jonne on perustettu uusi segregaatio-ohjelman tiimi työtä jatkamaan ohjelmajohtaja Hannu Rusaman johdolla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä on laadittu vammaispoliittista ohjelmaa hyvinvointisuunnitelman liitteeksi sekä laajaa hyvinvointikertomusta 2025, joka antaa kokonaisvaltaisen kuvan vantaalaisten hyvinvoinnin tilasta. Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateeman parissa valmistaudutaan seuraavaan hyvinvointisuunnitelmakauteen 2025–2029.

Tapahtumakalenterin kävijämäärä 1.1.-23.4.25 oli 83 651. Tämä on 20 prosenttia enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Kalenteriin ohjataan kolmella markkinointikampanjalla vuoden 2025 aikana sekä jatkuvilla

viestintätoimenpiteillä. Sitovien tavoitteiden sanamuoto “kävijämäärä kalenterin etusivulla” on harhaanjohtava. Mittaamme kävijämäärää koko kalenterissa, emme vain etusivulla.

Yhteinen markkinointi- ja viestintäsuunnitelma on luotu toimialalle. Suunnitelma kattaa toimialan tärkeimmät yhteiset viestinnälliset painopistealueet sekä palvelualuekohtaiset painopistealueet ja tärkeimmät tapahtumat. Lisäksi suunnitelma sisältää erillisen markkinointisuunnitelman tapahtumatoiminnan sekä harrastustoiminnan viestinnän tukemiseksi toimialatasolla.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa toiminta on alkanut suunnitelmien mukaan. Tapahtumarikas kevät on vauhdissa. Kulttuuritalo Martinuksessa on keväällä toteutunut jo lähes 80 esitystä ja tapahtumapuiston rakentaminen on aloitettu. Lumosalissa vakiokäyttövuorojen lisäksi salissa on toteutettu noin 40 esitystä eri asiakasryhmille. Myös Mosaiikkisalin ja Kino Myyrin täyttöaste on ollut hyvä.

Kaupunginmuseon ja taidemuseo Artsin näyttelyissä viime vuonna alkanut nousujohteinen trendi kävijämäärissä on jatkunut. Håkansbölen päärakennuksen peruskorjaus etenee aikataulussa ja kartanomuseon avaamista valmistellaan toimintasuunnitelman mukaisesti. Kaupunginmuseon kokoelmatilahankkeen tarveselvitys valmistui ja eteni päätöksentekoon.

Kirjastojen fyysisten käyntien ja lainaustoiminnan määrä on jälleen kasvanut viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vantaan kirjastojen käyttö on kokonaisuudessaan palautunut hyvin korona-ajan aiheuttamasta laskusta. Lukutaitotyö yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa jatkuu suunnitelmallisesti. Helmet-kirjastojen (Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupunginkirjastot) yhteinen kirjastojärjestelmähanke on edennyt kilpailutusvaiheeseen.

Lasten ja nuorten kulttuuripalvelut tuottaa toimintaa kaikissa kolmessa lastenkulttuurikeskuksessa (Pessi Tikkurilassa, Toteemi Myyrmäessä ja Pyykkitupa Hakunilassa) täydellä teholla. Toiminta on ollut vilkasta ja tapahtumissa on käynyt paljon lapsia ja perheitä koko alkuvuoden. Vantaan kulttuurilapset laajenee tänä vuonna uuteen ikäluokkaan suunnitellusti. Yhteensä mukana on nyt hieman yli 2 000 kulttuurilasta perheineen. Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa ohjelmaa peruskouluihin ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista käynnistellään. Tempo-orkesteri toimii seitsemällä koululla ja kaksivuotisen

orkesterikauden jälkeisiä valinnaisaineryhmiä ollaan käynnistelemässä ensi syksystä alkaen.

Liikuntapalveluiden palvelualueella liikkumisohjelman toimeenpano aloitettiin 2024 vuoden alussa. Tähän kuului Liikkuva Vantaa -työryhmän, -johtoryhmän ja -poliittisen ohjausryhmän nimeämiset. Liikkuva Vantaa -työryhmä koostuu palvelualueiden edustajista. Edustajat vastaavat toimenpiteiden toteutuksesta ja resurssitarpeiden arvioinnista. Vuosien 2024–2025 toimenpiteitä on toteutettu ohjelman mukaisesti. 2025 vuoden aikana uusia toimenpiteitä ovat mm. työllisyyspalveluista asiakaspolun kehittäminen elintapaneuvontapalveluun.

Uuden liikuntapaikkasuunnitelman laatiminen on käynnissä ja uusi suunnitelma astuu voimaan 2026. Tilannekuvaa on laadittu syksystä 2024 lähtien hyödyntäen muun muassa valtakunnallista ja paikallista tietopohjaa liikuntaolosuhteista sekä kartoittaen eri käyttäjäryhmien tarpeita. Tulevaisuuskuva ja päätavoitteet määritellään vuoden 2025 aikana. Suunnitelmassa esitetään olosuhteiden kehittämistarpeet vuosille 2026–2035.

Yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa on otettu käyttöön lasten motorista kehittymistä tukeva Taitis-malli, jossa yhdistyvät päiväkotipäivänä toteutettava toiminta sekä vapaa-ajalla tarjolla oleva perheliikunta Myyrmäen ja Hakunilan suuralueilla. Malli on suunniteltu ja otettu käyttöön yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Taitis-toiminta on käynnistynyt maaliskuussa Myyrmäen ja Hakunilan suuralueilla. Alueiden varhaiskasvatusyksiköistä on yhteensä 900 lasta toiminnassa mukana.

Uimaopetuksen laatua ja turvallisuutta on parannettu pienentämällä perusopetuksen ryhmäkokoja sekä jakamalla Itä-Vantaan uimaopetus Tikkurilan ja Hakunilan uimahalleille, jotta yksi luokka voi tulla kerrallaan uimaan kahden sijaan. Esiopetuksen osalta pohditaan mahdollisuutta kohdennettuun resurssointiin, jossa ryhmäkokoja pienennettäisiin maahanmuuttajavaltaisten alueiden kohdalla. Liikuntapalvelut ovat myös kehittäneet ja ottaneet käyttöön uuden uimaopetuksen sähköisen hallinnointijärjestelmän, Vellamon.

Kaupunki on mukana Uimataito kuuluu kaikille -kampanjassa, jossa tarjotaan ilmaisia pop up -uimakouluja lapsille koulujen loma-aikoina. Markkinointi on kohdistettu uimaopettajien tekemien merkintöjen avulla suoraan uimataidottomien lasten vanhemmille. Kohdennetun viestinnän jälkeen pop up -uimakoulut ovat avautuneet kaikille vantaalaisille, mikäli paikkoja on ollut vielä saatavilla.

Hakunilan entisen terveysaseman seniorikuntosalin toiminta on ollut lakkautettuna kesästä 2024 alkaen terveysaseman sulkeuduttua. Vertaisohjattujen ryhmien jäsenet ovat päässeet tutustumaan tilan uusiin järjestelyihin, ja kuntosalitoiminta käynnistyy uudelleen entisissä tiloissa kevään aikana.

Elmon uimahallin rakentaminen etenee suunnitellusti.

Elmon jäähallin edistäminen on edennyt hyvässä yhteistyössä kaupunkiorganisaation sisällä.

Ulkoliikuntapaikkojen suunnittelun, hankinnan, rakentamisen, ylläpidon ja valvonnan järjestämiskeinojen edistämiseen liittyvä työskentely on käynnistynyt ja yhteistyömuodoista ja -tavoista on keskusteltu kevään aikana.

Motocross-alueen kilpailutus on käynnistymässä.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden palvelualueen kaikissa toiminnoissa on alkuvuosi ollut asiakasmäärien suhteen vilkasta. Palvelualuetta on erityisesti haastanut toimitilojen sisäilmahaasteet, joita on pyritty ratkomaan yhdessä tilahallinnan ja sisäilma-asiantuntijoiden kanssa. Nuorisotiloilla on ollut paljon kävijöitä ja ajoittain tiloilla on ollut myös levotonta. Alueellisessa nuorisotyössä ja jalkautuvassa työssä on ollut huolta erityisesti hatkaavista nuorista sekä tietyillä osittain uusillakin alueilla ilmenneestä kasvavasta nuorten levottomuudesta. Nuorisotyössä on otettu käyttöön uusi tilastointijärjestelmä, joka mahdollistaa paremman aluekohtaisen raportoinnin. Keväällä on myös rekrytoitu paljon nuoria kesätöihin ja suunniteltu kesäajan toimintoja. Vernissan toiminnan avautumista myös valmistellaan kovaa vauhtia.

Nuorten työpajatoiminnassa ja etsivässä nuorisotyössä on ollut edelliseen kevääseen nähden hyvin kiireistä ja työpajoille ja yksilövalmennukseen on tällä hetkellä jonoa. Etsivää nuorisotyötä työllistää kasvaneet asiakasmäärät sekä nuorten lisääntynyt tuentarve. Työpajatoiminnan 40 –vuotisjuhlia vietettiin maaliskuun lopussa Liidon monitoimitalossa. Oppilaitosnuorisotyössä valmistaudutaan Varian toimipisteiden muutoksiin järjestäytymällä uudella tavalla. Katutyön toimintamallia edelleen kehitetään mm. Laurean kanssa käynnistyvässä MoveOn -hankkeessa.

Yhteisöpalveluissa on raportoitu ensimmäisen kerran STM:lle (Sosiaali- ja terveysministeriö) valtionavun käytöstä ruoka-aputoimintaan ja valmisteltu uutta rahoitushakemusta THL:lle (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos). Yhteisen pöydän toiminnan ja

ruoka-avun kysyntä on kasvanut. Asukastiloilla on ollut erityisen vilkasta ja henkilöstöä on haastanut lisääntyvässä määrin asukkaiden levoton käytös ja siitä johtuvat turvallisuuspoikkeamat. Asukastilojen aukioloaikoja ja yhteisöruokailuja on jouduttu supistamaan henkilöstöresurssien vähentyessä. Asumisneuvonnassa asiakasluvut ovat selvässä kasvussa. Osana asumisneuvontaa on käynnistynyt Asunto kaikille -hanke yhdessä VakeHyvan kanssa pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Järjestöavustuksissa uutena avustusmuotona on valmisteltu Kohtaamispaikka –toiminnan avustamista ja tavattu järjestöjä mm. yhteiskehittämisen merkeissä. Kohtaamispaikka –avustusten haku on käynnistynyt.

Elinikäisen oppimisen palvelualueella kehitetään aktiivisesti tarjontaa ja palveluita eri kohderyhmille.

Aikuisopistossa laajennetaan kansalaisopiston opintopistekurssivalikoimaa sekä kehitetään kurssitoimintaa sisällöllisesti ja määrällisesti vastaamaan entistä paremmin kuntalaisten tarpeisiin. Maahanmuuttajakoulutusta ja aikuisten perusopetusta vahvistetaan. Syksystä 2024 alkaen kaikki Vantaan aikuisten perusopetus keskitetään Aikuisopistoon, ja muutokseen valmistautuminen on käynnissä.

Musiikkiopisto laajensi 1.8.2024 opetustaan kattamaan myös taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän. Uusina sisältöinä on aloitettu koulukuoroja, Mikro- ja Minipoppariryhmiä sekä muuta ryhmäopetusta. Pedagoginen strategia on julkaisuvaiheessa, ja kehittämistä tuetaan kokeiluilla, koulutuksilla ja valmennuksilla. Musiikkiopisto osallistuu aktiivisesti taiteen perusopetuksen lakiuudistuksen valmisteluun.

Kuvataidekoulu laajentaa tarjontaansa uusiin opetusryhmiin ja viikonlopuille. Oppilaaksi hakevien 9–11-vuotiaiden määrän lasku on havaittu. Harrastuspolkujen, kuten siirtymien Harrastusten Vantaasta taiteen perusopetukseen, kehittäminen on keskeistä.

Harrastusten Vantaa -toimintaa on kehitetty alueellisten toimijoiden tarpeisiin vastaavaksi. Uudistetun hankintarekisterin ja onnistuneen Etappi-luokkien harrastustoimintapilotin myötä toiminta voi tavoittaa entistä laajemmin kaikki peruskouluikäiset. Harrastusten Vantaan toimivuuden ja palautteiden tiedonkeruu on käynnissä, ja selvitys valmistuu syksyllä 2025. Harrastuspolkujen kehittämistyö on käynnistetty, alkaen 0–17-vuotiaille suunnatun tarjonnan kartoituksesta, tavoitteena muodostaa saavutettavia ja johdonmukaisia polkuja lasten ja nuorten osallisuuden ja oppimisen tueksi.

14 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2024	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%	Ennuste 2025
TOIMINTATULOT	276 281	311 095	91 268	29	310 745
TOIMINTAMENOT	-261 719	-263 803	-82 151	31	-262 903
TOIMINTAKATE	14 562	47 292	9 117	19	47 842

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%
Kaupunkiympäristö yhteensä			
Toimintatulot	**311 095**	**91 268**	**29**
Toimintamenot	**-263 803**	**-82 151**	**31**
Toimintakate	**47 292**	**9 117**	**19**
Kaupunkiympäristölautakunta yhteensä			
Toimintatulot	**6 106**	**1 399**	**23**
Toimintamenot	**-17 250**	**-5 041**	**29**
Toimintakate	**-11 144**	**-3 641**	**33**
Kaupunkiympäristölautakunta			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-175	-53	30
Toimintakate	-175	-53	30
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-2 868	-885	31
Toimintakate	-2 868	-885	31
Kaupunkirakenne ja ympäristö			
Toimintatulot	6 106	1 399	23
Toimintamenot	-14 206	-4 102	29
Toimintakate	-8 100	-2 703	33
Kaupunkitilalautakunta yhteensä			
Toimintatulot	**304 989**	**89 869**	**29**
Toimintamenot	**-246 554**	**-77 110**	**31**
Toimintakate	**58 435**	**12 758**	**22**
Kaupunkitilalautakunta, bruttoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	73 684	16 083	22
Toimintamenot	-132 669	-41 439	31
Toimintakate	-58 985	-25 356	43
Kaupunkitilalautakunta			
Toimintatulot	0	0	
Toimintamenot	-88	-16	18
Toimintakate	-88	-16	18

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%
Kadut ja puistot			
Toimintatulot	27 434	6 500	24
Toimintamenot	-45 198	-14 255	32
Toimintakate	-17 764	-7 755	44
Joukkoliikenne			
Toimintatulot	11 954	4 176	35
Toimintamenot	-55 900	-17 932	32
Toimintakate	-43 946	-13 757	31
Kiinteistöt ja tilat			
Toimintatulot	34 296	5 408	16
Toimintamenot	-31 483	-9 236	29
Toimintakate	2 813	-3 828	-136
Kaupunkitilalautakunta, nettoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	231 305	73 786	32
Toimintamenot	-113 885	-35 672	31
Toimintakate	117 420	38 114	32
Kiinteistöt ja tilat netto			
Toimintatulot	225 258	71 372	32
Toimintamenot	-108 237	-33 441	31
Toimintakate	117 021	37 931	32
Varikko			
Toimintatulot	6 047	2 414	40
Toimintamenot	-5 648	-2 231	39
Toimintakate	399	183	46

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Alkuvuotta 2025 on leimannut yhä asuntorakentamisen matalasuhdanne, mikä on vaikuttanut toimialan tuloihin, tonttien kysyntään ja kaavahankkeiden etenemiseen. Kaupungin omat investoinnit ja kärkihankkeet ovat kuitenkin edenneet. Vantaan ratikan rakennustöiden aloitus lähestyy.

Kaupunkiympäristön toimialan Tikkurilassa toimistotiloissa työskentelevä henkilöstö muutti uusiin toimitiloihin tammikuussa 2025. Lauri Korpisen katu 9:ssa sijaitsevassa modernissa toimitilassa työskentelee noin 500 työntekijää.

Toimialan käyttötalouden toimintatuottojen ennustetaan alittavan talousarvion yhteensä 0,4 milj. euroa ja toimintakulujen alittavan talousarvion yhteensä 0,9 milj. euroa. Investointimenojen arvioidaan alittavan talousarvion 6,2 milj. euroa ja tulojen 1,2 milj. euroa. Toimialan sitovien tavoitteiden ennustetaan toteutuvan pääosin. Toimiala osallistui alkuvuonna kaupungin laajuiseen tulojen ja menojen rakennetarkasteluun.

Talousarvion toteutuminen 2025

Maanmyyntivoittojen ennustetaan alittuvan rakentamisen matalasuhdanteen ja hiljaisen tonttikysynnän vuoksi. Samasta syystä rakennusvalvonnan toimintatuottoihin ennustetaan 0,9 milj. euron alitusta. Myös maanläjitysmaksutulot ovat edelleen alhaiset asuntorakentamisen vähäisyyden vuoksi.

Toimitilojen lämmityskustannusten ylitysennuste on 0,9 milj. euroa. Investointien sisäisten tilien kustannukset kirjataan vuoden 2025 alusta käyttötalouteen, jolloin toimitilajohtamisen palvelujen ostojen ennustetaan ylittyvän 0,25 milj. euroa ja kadut ja puistot -palvelualueen menojen ylittyvän 0,5 milj. euroa.

Talvi oli suhteellisen leuto ja vähäluminen, joten katukunnossapidon alkuvuoden kulut vastasivat talousarviota. Kustannustason nousu näkyi edelleen erityisesti urakoitsijoiden hinnoittelussa sekä poltto- ja raaka-aineiden hinnoissa. Kaupungin oman kaluston käyttö- sekä huolto- ja korjauskustannukset ovat olleet normaalia talvikauden tasoa. Päällysteiden korjaaminen ja Koivukylän uusi alueurakkasopimus aiheuttavat myös lisäkustannuksia.

HSL:lle maksetaan kuntaosuutta 53,8 milj. euroa, jolloin joukkoliikenteen toimintakulujen ennustetaan alittuvan 2,1 milj. euroa ja toimintatuottojen ylittyvän 0,5 milj. euroa. HSL:n matkustajamäärät olivat alkuvuodesta noin 7 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2019.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Rakentaminen on edelleen matalasuhdanteessa. Vantaalle on valmistunut 25.4.2025 mennessä vain 85 asuinhuoneistoa, joista 62 kerrostaloihin ja 23 pientaloihin. Valtion tukemia pitkän korkotuen vuokra-asuntoja on rakenteilla 320 kappaletta ja näistä 174 asuntoa valmistunee vuoden 2025 aikana. Uutta asuinkerrosalaa on kaavoitettu 36 401 k-m².

Uudisasuntojen heikko kysyntätilanne vaikuttaa vahvasti kaupungin asuntotonttien myyntiin; alkuvuodesta 2025 on vuokrattu yksi asuinkerrostalotontti ja omakotitontteja on myyty kaksi. Kysyntää on jonkin verran yhtiömuotoisiin pientalotontteihin ja kaupunki järjestääkin tänä vuonna tonttikilpailuja yhtiömuotoiseen

pientaloasumiseen ja kerrostaloasumiseen tarkoitetuista tonteista muun muassa Leinelästä, Koivuhaasta ja Korsosta.

Yritystontteja on myyty yksi Nikinmäestä ja tehty päätös yhden tontin luovuttamisesta Veromiehestä. Yritystonttitiedusteluja on tullut, mutta rahoitusvaikeuksien vuoksi moni hanke on viivästynyt. Vehkalan kinkerein asemakaava-alueen tonttien maanrakennustyöt ovat valmistuneet ja tontit ovat valmiita luovutettaviksi.

Pientaloalueiden kaavoitusta on edistetty kaavoitusohjelman mukaisesti. Katrinebergin asemakaavoitus on käynnistynyt ja kaavarunkotyö Rauhalanlaaksossa jatkuu. Väritehtaan, Fazerilan ja Hanhiniityn (Jokiniemi 6) alueille suunnitellaan pientaloja osaksi tehokkaampaa kaupunkirakennetta. Uutta pientalojen kerrosalaa on kaavoitettu 9 811 k-m². Pientaloalueiden taloudellisista vaikutuksista laaditaan Vantaan, Helsingin ja Espoon kaupunkien yhteinen selvitys vuoden 2025 aikana.

Työpaikkojen asemakaavoitus edistyy mm. Hakkilan Rusokallio 2 ja Vehkalan länsipuoli 2 kaava-alueilla. Lisäksi kaupunkikeskuksissa ja uusilla alueilla, kuten Väritehtaan alueella ja Fazerilassa, uutta toimi- ja kivijalkaliiketilaa suunnitellaan osaksi monipuolista kaupunkirakennetta. Kivistön tapahtuma-areenan toiminnallinen ja kaupunkikuvallinen tarkastelu valmistuu kevään aikana.

Helsingin seudun MAL-sopimuksessa sovitut Vantaan ratikkaa ja Hosantien kuormauspaikkaa koskevat toimenpiteet ovat edenneet suunnitellusti. Ratikkahanketta toteutetaan yhtenäisesti kahdella eri allianssisopimuksella. Allianssit ovat ns. kehitysvaiheessa, jolloin ne tarkentavat suunnitelmia, kustannuksia ja tekevät rakentamisen valmistelutöitä. Valmistelevia töitä aloitetaan Tikkurilan ratapihalla mahdollisesti jo kesällä. Laajemmin rakennustyöt alkavat syksyllä 2025. Hosantien kuormauspaikan asemakaavoitus on käynnissä. Vantaan kaupungin ja Väyläviraston välinen toteuttamissopimus tehdään asemakaavan ja ratasuunnitelman valmistuttua. Ratikkakaupungin suunnittelua on edistetty mm. käynnistämällä Fazerilan-Santamalmin suunnittelukilpailu 15.4.2025. Ratikan katualueiden kaavoista lainvoimaisia on 17 kpl ja vireillä 5 kpl.

Muista kaupungin kärkihankkeista Myyrmäen kaupunkikulttuuritalon tarveselvitys on edennyt päätöksentekoon ja hanke jakaantuu kahteen vaiheeseen: vuonna 2028 valmistuvaan Oivallustentaloon ja vuonna 2031 valmistuvaan Elämystentaloon. Tikkurilan osaamiskampuksen alueen rakentaminen on alkanut katu- ja kunnallistekniikan rakentamisella ja 1. korttelin oppilaitoskampuksen rakentaminen alkaa

loppuvuodesta 2025. Kortteleiden 2 ja 3 toteutumisen varmistamiseksi tehdään vaihtoehtotarkasteluja. Kampusalueella sijaitsevasta Grönbergin huvilasta tavoitellaan kulttuurikahvilaa. Kuusijärvellä käynnissä on uusien savusaunojen ja palvelutilojen rakentaminen. Kuusijärven uusi hallintomalli otettiin käyttöön vuoden 2025 alusta ja managerin kilpailutus on vielä kesken.

Resurssiviisaustyö etenee suunnitelmallisesti. Neutralpath-hankkeen ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä valmistellaan keinoja ja vaatimustasoja rakennusten hiilijalanjäljen ohjaamiseksi Vantaalla. Kiila–Ruotsinkylän kiertotalousalueen yhteisvaikutuksia arvioidaan EU:n vihreän siirtymän rahoituksella ja Tuusulan kunnan kanssa laaditaan vuosina 2025–2026 Kiilan Kiertolan kehityskuva. Alueellisen vihertehokkuuden laskentamenetelmää kehitetään ARVO-hankkeessa.

Vantaan tavoitteena on olla luontopositiivinen vuoteen 2030 mennessä. Käyttöönotetun luonnon heikentymättömyyden mallin mukaan haittaa luonnolle pyritään ensisijaisesti välttämään tai lieventämään, ja viimeisenä keinona kompensoimaan luonnonsuojelulain ja -asetuksen mukaisesti. Vapaaehtoista ekologista kompensaatiota on pilotoitu Siltaniitykuja 1b:n asemakaavahankeessa. Myös vieraslajiohjelman laatiminen sekä sopeutumisen nykytilan selvittäminen on käynnissä.

Kaupungin ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen välisen kiinteistöjen ja maankäytön hankeyhteistyö jatkuu tavoitteenaan yhteisesti edistää hankkeita niin uudisrakentamisen kuin olemassa olevien toimitilojen osalta sekä sovittaa yhteen kaupungin ja hyvinvointialueen palveluverkot. Kaupungin tavoitteena on myös myydä emokaupungin omistuksessa olevat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintaan vuokrasopimuksen nojalla siirtyneet kohteet. Myynnin edellytyksenä on, että hyvinvointialue sitoutuu kohteissa pitkiin vuokrasopimuksiin, mikä edellyttää heiltä kohteiden lisäämistä valtiolle hyväksyttäväksi esitettävään investointisuunnitelmaan. Sopimuksiin päästäneen vasta syksyllä, mikä on viivästyttänyt kohteiden myyntiä. Kohteille, jotka eivät kuulu Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palveluverkkoon, kaupunki etsii muuta käyttöä.

Kaupunginhallitus on vapauttanut vuonna 2022 noin 150 vapaarahoitteista yksittäistä asuntoa myyntiin. Päätöksen mukaisesti asuntoja on myyty aluksi yksittäin ja loppusalkku oli tarkoitus myydä vuonna 2024. Loppusalkun myyntiä on lykätty parempaan markkinatilanteeseen. Yksittäisten asuntojen myyntiä on jatkettu ja asuntoja on myyty yhteensä 33 kappaletta. Alkuvuoden 2025 aikana on myyty yksi salkun ulkopuolinen perintönä kaupungille saatu asunto.

Kaupunkiympäristön toimialan eriytymisen ehkäisyn tiekartan (ERKKO) keskeisten toimenpiteiden määrittely on käynnissä. Työ yhteensovitetaan uuden investointimallin sekä kaupunkitasoisen eriytymisen ehkäisyn toimenpideohjelman kanssa vuoden 2025 aikana.

Rakentamislaki tuli voimaan 1. tammikuuta 2025. Hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölaiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025.

Myönteisen erityiskohtelun toimenpiteitä ei ole toteutettu alkuvuonna.

RAHASTOT

Kiinteistörahasto

Vantaan kaupungin Kiinteistörahaston tarkoituksena on edistää pitkäaikaisen lainarahoituksen muodossa kiinteistöjen ja muun kiinteän omaisuuden rakentamista, hankintaa ja kehittämistä, vuokra-asuntotuotantoa, infrastruktuurin rakentamista ja elinkeinopolitiikalle kriittisten hankkeiden tukemista.

Rahaston pääoma oli vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan 105 753 498,70 euroa. Lainasaamisten määrä oli 59 680 549,77 euroa. Arvio vuoden 2025 aikana rahastoon palautuvista lyhennyksistä on 2 901 372,36 euroa ja koroista 2 308 600,96 euroa. Rahaston käytettävissä oleva määrä vuodelle 2025 on 46 072 948,93 euroa.

Alkuvuonna 2025 rahastosta ei ole myönnetty uusia lainoja.

Vahinkorahasto

Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana rahastosta on maksettu noin 400 000 euroa, josta noin 13 000 euroa on toiminnasta aiheutuneita vahinkoja, noin 11 500 euroa vastuuvahinkoja ja noin 380 000 euroa vakuutusmaksuja.

Toteutumistietojen perusteella käyttösuunnitelman arvioidaan toteutuvan.

Lasten ja nuorten juhlarahasto

Lasten ja nuorten juhlarahasto on perustettu 1.1.2025 alkaen kaupunginvaltuuston päätöksellä (KV 16.12.2024 § 11). Rahaston tarkoitus on mahdollistaa harrastustukea perheille, joilla on taloudellisia haasteita ja jotta perheiden 7–17-vuotiailla lapsilla olisi mahdollisuus osallistua ohjattuun vapaa-ajan toimintaan kuten urheiluun, musiikkiin, taiteeseen tai muihin harrastuksiin.

Rahasto koostuu kahdesta erillisestä rahastosta, jotka ovat oman pääoman rahasto sekä toimeksiantojen pääomien rahasto. Lasten ja nuorten juhlarahaston oman pääoman rahaston alkupääoma muodostuu aiempien tilikausien ylijäämästä siirrettävästä 1 000 000 euron pääomasta. Vuoden 2025 aikana oman pääoman rahastosta ei ole jaettu eikä ennakoida jaettavan tukea, sillä tuen jakamiseen käytetään toimeksiantojen pääomien rahastoa. Rahastoa kartutetaan vuonna 2025 sen pääomalle maksettavalla korkotuotolla.

Toimeksiantojen pääoman rahastosta on jaettu ensimmäiset harrastustuet, jotka on kohdistettu pienituloisten vantaalaisperheiden lasten harrastusten aloittamiseen tai jatkamiseen yhteistyössä kohtaavaa työtä tekevien tahojen ja alueellisten toimijoiden kanssa. Alkuvuoden aikana harrastustukihakemuksia on käsitelty 132 kpl ja tukea on jaettu 56 155 euroa (keskimääräinen tukisumma 426 euroa). Rahaston varoja on jäljellä 505 426 euroa. Toimeksiantojen pääoman rahaston varat voivat kasvaa korkotuoton lisäksi kaupungille saatujen perintöjen tai lahjoitusten seurauksena.

INVESTOINNIT

1 000 €	Muutettu TA 2025	TOT 1–4 2025	TOT-%	Ennuste 2025
INVESTOINTITULOT	**18 500**	**526**	**2,8**	**17 300**
Rakentaminen	**-116 403**	**-22 087**	**19,0**	**-114 140**
Uudisrakentaminen	-66 000	-12 533	19,0	-62 720
Korjausrakentaminen	-48 983	-9 545	19,5	-50 000
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	-1 420	-9	0,6	-1 420
Aineeton omaisuus	**-7 000**	**-1 691**	**24,2**	**-7 000**
Julkinen käyttöomaisuus	**-95 040**	**-14 690**	**15,5**	**-91 140**
Liikennealueet	-30 200	-7 212	23,9	-30 200
Urheilualueet	-3 930	-123	3,1	-3 930
Virkistysalueet	-1 680	-29	1,7	-1 680
Ympäristörakentaminen	-9 180	-1 081	11,8	-9 180
Yhteishankkeet	-50	-2	4,2	-50
Vantaan ratikka	-50 000	-6 243	12,5	-46 100
Irtain omaisuus	**-15 063**	**-862**	**5,7**	**-15 033**
Kiinteä omaisuus	**-18 000**	**-1 224**	**6,8**	**-18 000**
Osakkeet ja osuudet	**-2 100**	**-66**	**3,2**	**-2 100**
INVESTOINTIMENOT	**-253 606**	**-40 621**	**16,0**	**-247 413**
INVESTOINNIT NETTO	**-235 106**	**-40 095**	**17,1**	**-230 113**

Rakentaminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.12.2024 vuoden 2025 toimitilainvestointeihin 116,4 milj. euron määrärahan. Toimitilainvestointeihin ennustetaan käytettävän määrärahoja yhteensä noin 114,1 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion 2,3 milj. euroa.

Uudisrakentaminen

Uudisrakentamiseen ennustetaan käytettävän 62,72 milj. euroa, jolloin investointikustannusten ennustetaan alittavan määrärahat noin 3,3 milj. euroa. Alitukset selittyvät osin hankealoitusten siirtymisestä myöhempään ja osin myös odotuksista poikkeavista urakkahinnoista. Suurimmat poikkeamat talousarvioon nähden muodostuvat Aviapoliksen yhtenäiskoulun ja liikuntahallin sekä Asukastupa Leinelän aikatauluviiveistä. Lisäksi määrärahoja on säästymässä Lentolan päiväkodista. Määrärahojen ennustetaan ylittyvän Ojahaan peruskoulun ja liikuntahallin suunnittelukustannusten osalta.

Hankkeiden aikataulupoikkeamat syntyvät hankevalmistelu- ja suunnitteluvaiheen sekä urakkakilpailutusten pitkittyessä johtuen mm. asemakaavoituksen etenemisestä viiveellä sekä suunnitteluratkaisujen sovittamisesta tavoitehintoihin ja talussuunnitelman määrärahavarauksiin.

Uudisrakentamisen määrärahoilla valmistui Mårtensdals bildningsrum -päiväkoti. Rakennusvaiheessa olivat Elmon uimahalli, Kanniston koulun II-vaihe, Kuusijärven rakennuksia, Kytöpuiston koulun laajennus ja Lentolan päiväkoti. Urakkakilpailutuksessa olivat Puutarhatien ja Karhunkierroksen päiväkodit. Suunnitteluvaiheessa olivat Tikkurilan alueen koulun laajennus (Viertolan koulu) ja Metsikköpolun päiväkoti.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa olivat Aviapoliksen yhtenäiskoulu ja liikuntahalli sekä päiväkoti (Muuran hanke), Ojahaan yhtenäiskoulu, esiopetustilat ja liikuntahalli, Metsolanmäen päiväkodin laajennus, Päiväkoti Silva, Vaaralan Talkootien päiväkoti, Tikkurilan III päiväkoti, Kivivuoren päiväkoti sekä Sammakkolammen päiväkoti -hanke, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo (Elämysten talo) ja Myyrmäen uimahallin laajennus.

Kivenkolon ja Ruutulipun päiväkotien hankkeet on keskeytetty. Vaaralan lampien rakennukset -hanke on siirretty myöhemmin toteutettavaksi.

Tulevien vuosien investointiesitysten tarkistamiseksi Aviapoliksen ja Myyrmäen alueiden päiväkotiverkkoselvityksiä päivitettiin.

VTK Kiinteistöt Oy:n hankkeista rakennusvaiheessa oli Vehkalan ammatillinen oppilaitos. Suunnitteluvaiheessa olivat Aviapoliksen uusi lukio, Koillis-Vantaan liikuntahalli ja Tikkurilan osaamiskampuksen kortteli 62001. Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa oli Myyrmäen opistotalo (Oivallusten talo).

Kaupunkikonsernin ulkopuolisista vuokrahankkeista valmistui Sotungin lukiopaviljonki. Suitsikujan korvaava päiväkoti oli toteutusvaiheessa. Suunnitteluvaiheessa olivat Kielo ja Satulakujan päiväkotipaviljongit. Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa olivat Aviapoliksen asukastilat ja uusi nuorisotila sekä Tikkurilan kirjaston väistötiloja.

Palveluverkkojen kehittämisen osalta Myyrmäen alueen päiväkotiverkkoselvitystä päivitettiin. Selvitysvaiheessa ovat Tilapäisten koulu- ja päiväkotirakennusten käyttöedellytykset, Hakunilan kouluverkkoselvitys, Hakunilan keskustan vapaa-

ajanpalveluiden sijoittuminen, Kivistön päiväkotiverkkoselvitys sekä Vantaan jäähalliselvitys.

Korjausrakentaminen

Korjausrakentamiseen ennustetaan käytettävän 50,0 milj. euroa, jolloin investointikustannusten ennustetaan ylittävän määrärahat noin 1,0 milj. euroa. Suurimmat poikkeamat talousarvioon verrattuna ovat syntymässä Kivimäen koulun ja Simonkallion koulun aikatauluviiveistä sekä Nikinmäen opetuspisteen tilamuutosten, Itä-Hakkilan koulun peruskorjauksen ja eri koulujen keittiöiden korjausten määrärahan ylityksistä. Yleisesti ottaen poikkeamat selittyivät joko hankealoituksen siirtymisestä myöhempään tai saatujen tarjousten odotuksia poikkeavasta hintatasosta. Lisäksi osaa hankkeita ovat viivästyttäneet ennakoitua suuremmat korjaustarpeet. Päiväkotihankkeiden ajoitusta on pyritty aikatauluttamaan olemassa olevien väistötilojen ajallisen käytettävyyden mukaan.

Mårtensdals skolan korjaustyöt valmistuivat alkuvuodesta 2025. Kivimäen koulun perusparannuksen urakoitsija valittiin huhtikuussa.

Laajimmat pihakorjaushankkeet tehtiin Koivukylän, Kilterin ja Lehtikuusen kouluilla sekä Mistelin ja Vallinojan päiväkodeissa.

Merkittävimmät rakennusvaiheessa olevat hankkeet olivat Håkansbölen kartanon päärakennuksen peruskorjaus, Hakunilan lisäoppimistilat, Kulomäen koulun tilamuutos- ja korjaustyöt, Kytöpuiston koulun peruskorjaus, Simonkallion koulun korjaus- ja muutostyöt, Kimaran päiväkodin palokorjaushanke sekä peruskorjaukset Näätäpuiston, Maauuninpolun ja Kivistön päiväkodeissa.

Suunnitteluvaiheessa olivat Hakunilan urheilupuiston alueellinen energiaratkaisu, Kivimäen koulun peruskorjauksen vaihe 2, Viertolan koulun peruskorjaus ja Itä-Hakkilan koulun peruskorjaus.

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa olivat Kaivokselan koulun muutos- ja korjaushanke, Lehtikuusen koulun Havu rakennus, Rajakylän koulun tilamuutokset, Ilolan koulun muutos- ja korjaushanke, Myyrmäen urheilutalon uimahallin peruskorjaus, Tikkurilan kulttuuri- ja kirjastotalon muutokset ja perusparannus sekä Hepopuiston, Hämeenkylän ja Näätäpuiston päiväkotien osakorjaukset.

Sisäilmaongelmien korjaustyöt jatkuivat monessa toimitilassa niihin suunniteltujen korjaustarpeiden mukaisesti ja resurssien sallimalla tavalla. Sisäilmakorjauksia tehtiin mm. Koivukylän koulussa, Kuusikon koulussa, Länsimäen koulussa, Päiväkummun koulussa, Sotungin koulussa ja Varia Hiekkaharjussa sekä Maarukan päiväkodissa. Sisäilmakorjaukset ennustetaan toteutuvan budjetin 3,5 milj. euroa mukaisesti.

Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

Vuokra- ja osaketilojen muutostöiden ennustetaan toteutuvan budjetoidun mukaisesti. Toteutuneita kustannuksia on kertynyt vain vähän tässä vaiheessa vuotta. Budjetti on koottu pääosin varauksista pikaisia muutos- ja korjaustarpeita varten perustuen aikaisempien vuosien toteumiin. Sisäilmakorjausten arvioidaan toteutuvan 0,2 milj. euron budjetin mukaisesti.

Aineeton omaisuus

Aineettoman omaisuuden investointeja on toteutunut 1,7 milj. euroa. Taloudellisesti vuoden keskeisimmät IT projektit ovat Digione, tiedolla johtamisen hankkeet, HR-järjestelmän kehitys, maankäytön päätietojärjestelmän kehitys, CRM järjestelmän uudistaminen, Asia- ja kokoushallinnan uudistaminen, TE2024 muutoksen uudistus ja Vasa-järjestelmän käyttöönotto.

Julkinen käyttöomaisuus

Vuonna 2024 aloitettujen hankkeiden toteutusta on jatkettu leudon talven yli ja uusia urakkakohteita on kilpailutettu rakentamisohjelman mukaisesti. Eräitä kohteita joudutaan siirtämään tuleville vuosille, jotta investoinnit pysyisivät määrärahakehyksen sisällä. Julkisen käyttöomaisuuden määrärahojen ilman ratikkaa ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Merkittävimpiä jatkuvia liikennealueiden hankkeita ovat Laurintien, Vihertien ja Tikkurilan osaamiskampuksen kunnallistekniikka. Uusia hankkeita ovat mm. Kulleropuiston ja Vehkalan kinkereiden kunnallistekniikan rakentaminen. Tikkuraitin

saneerauksen urakan valmistelu on käynnistetty. Ympäristörakentamisen merkittävimpiä jatkuvia kohteita on Annefredin ja Rälssipuisto sekä alkavia kohteita ovat mm. Kirkonkylänkosken padon purku ja Paalukylänpuisto. Urheilualueista alkavia hankkeita ovat Hakunilan yleisurheilukentän päällysteen uusiminen, Vehkalan ja Petikon välinen ulkoilureitti, Tikkurilan tekonurmikenttä sekä Kaivokselan kenttä ja kuntoportaat. Virkistysalueiden osalta valmistellaan Vaaralan lampien ruoppausta yhteishankkeena Helsingin kanssa. MAL-sopimuksen mukaisena yhteishankkeena valtion kanssa suunnitellaan Hosantien uuden kuormausalueen ratayhteyttä.

Vantaan ratikan kulujen ennustetaan alittavan talousarvio noin 3,9 milj. eurolla. Syynä alitukseen on allianssikumppaneiden tuottamat tarkemmat kustannusennusteet. Kulujen alittumisen myötä myös ratikan saama valtionavustus on pienempi kuin talousarviossa.

Irtain omaisuus

Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan irtaimen omaisuuden hankintoihin on varattu Työllisyyspalveluiden Vernissakadun toimitilojen kalustamiseen 100 000 euroa, josta on toteutunut tähän mennessä 11 prosenttia.

Kuntademokratialle on varattu 250 000 euroa varavoimakontin hankintaa varten.

Elinvoimapalveluiden uusien tilojen kalustamiseen on varattu 50 000 euroa, jonka toteuma jäänee alle alkuperäisen arvion.

Kasvatuksen ja oppimisen irtaimen omaisuuden investointien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Kaupunkikulttuurin toimialan irtaimen määrärahalla toteutetaan Vernissan remontin vaatimat hankinnat, jotka siirtyivät hankintaprosessien ja sopimustoimittajan kilpailutuksen viivästymisen vuoksi tälle vuodelle. Muutoin toimialan irtaimen ennustetaan toteutuvan suunnitellusti.

Kaupunkiympäristön toimialan irtaimen omaisuuden investoinneista ajoneuvojen ja työkoneiden osalta hankintasuunnitelma on toteutumassa talousarvion mukaisesti. Kaupunkiympäristön uuden toimitilan ensikertaisen kalustamisen arvioidaan ylittävän talousarvion määrärahat työpisteiden lisäämisen ja kaluston uusimisen vuoksi.

Kiinteä omaisuus

Kiinteää omaisuutta on hankittu noin 20 ha vapaaehtoisin kaupoin ja osana maankäyttösopimuskorvauksia. Hankinnat ovat suurelta osin olleet Vantaan Ratikan tarpeisiin suunniteltuja maa-alueita Muuran kaupunkikylien vaikutuspiiristä. Maanhankintamenojen ennustetaan toteutuvan budjetoidun mukaisesti. Maa-alueiden kunnostusmäärärahojen, joka sisältää myös myytävän ja vuokrattavan tonttimaan esirakentamisen, arvioidaan myös toteutuvan budjetoidun mukaan.

Osakkeet ja osuudet

Ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana osakkeita hankittiin 0,07 milj. eurolla.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	30.4.2024	30.4.2025
Konsernijohto ja elinvoima	516	777
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi	929	943
Kasvatus ja oppiminen	5 810	5 895
Kaupunkiympäristö	683	689
Yhteensä	**7 938**	**8 304**

Lähde: Henkilöstömäärät on raportoitu henkilöstöjärjestelmästä.

Henkilöstömäärän ja henkilöstökulujen kehitys

Kaupunkitasolla henkilöstömäärä kasvoi 366 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna. Kasvua tapahtui kaikilla toimialoilla, maltillisinta se oli kaupunkiympäristön toimialalla. Konsernijohdon ja elinvoiman toimialan henkilöstömäärän kasvu selittyy pitkälti TE-uudistuksella, jonka myötä työllisyys- ja kotoutumispalveluiden henkilöstömäärä kasvoi vuoden vaihteessa noin 200 henkilöllä työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuun siirtyessä valtioilta kunnille.

Kokonaishenkilöstökulut olivat vuoden 2025 ensimmäisellä vuosikolmanneksella 142,4 milj. euroa, joka on 13,8 milj. euroa (10,7 %) enemmän kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana (128,6 milj. euroa). Kasvua selittää henkilöstömäärän kasvu sekä kunta-alan valtakunnallisen palkkaratkaisun 2022–2025 vuoden 2024 palkankorotukset.

Rekrytointi ja onnistunut työn aloitus

Vuoden 2025 alussa Vantaan kaupunki osallistui viiteentoista eri rekrytointimessuun ja -tapahtumaan. Isoimmat tapahtumat olivat Educa ja Contact Forum. Erityisesti Educa messujen osasto sai paljon positiivista huomiota messukävijöiltä ja omilta työntekijöiltämme. Messuosaston suunnittelussa ja toteutuksessa kasvatuksen ja oppimisen palvelualueilta koottu työryhmä käytti tukena yhtä kilpailutettua rekrytointimarkkinointikumppaniamme. Uutena avauksena kaupunkitasoisessa messukalenterissa oli yrityspäivät, joka järjestettiin Tampereella. Työnantajakuvan tunnettavuutta erityisesti opiskelijoiden keskuudessa lisättiin osallistumalla SOOLin talvipäiviin, OAJn valmistuvien opettajien tapahtumaan sekä LGBTQ & approt tapahtumaan yhteistyössä eri palvelualueiden edustajien kanssa. Alkuvuodesta tuettiin myös aine- ja opiskelijajärjestöjen tapahtumia ja lisättiin tätä kautta Vantaan kaupungin tunnettavuutta työnantajana opiskelijoiden keskuudessa.

Vantaan kaupungin näkyvyyttä lisättiin erityisesti perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen opettajien sekä kesätyö/harjoitteluhakujen aikana erilaisilla lisänäkyvyyskampanjoilla. Kohdennettua markkinointia opettajille testattiin myös sähköposti- ja bannerimainonnan avulla opettajien käyttämän Freed alustan kautta sekä rekrytointimarkkinointikumppaniemme kautta ostetuilla lisänäkyvyyskampanjoilla eri kanavissa.

Tammi-helmikuussa toteutui useita perusopetuksen opettajarekrytointeihin suunnattuja koulutuksia yhteistyössä HRn eri yksiköiden sekä muiden sisäisten tahojen kanssa. Työllisyyspalveluille räätälöitiin myös omia perehdytyksiä virkarekrytointeihin sekä uusia esihenkilöitä tuettiin rekrytointiprosesseissa. Kaupunkitasoinen koko henkilöstön verkkoperehdytys ja vertaismentorointi on tuotannossa.

Kokonaishakijamäärät näyttävät edelleen pysyvän nousujohteisina verrattuna edellisten vuosien tilanteeseen. Tammikuussa toteutuneessa vakituisten opettajien haussa, hakijoita oli kaiken kaikkiaan 2 720 kpl, joista kelpoisia oli 59 prosenttia (vuonna 2024 kelpoisuusaste 53 %). Helmikuussa toteutettiin varhaiskasvatuksen opettajien, sosionomien ja erityisopettajien massahaku, jossa hakijoita oli kaiken kaikkiaan 74 kpl, joista kelpoisia oli 39 prosenttia (vuonna 2024 hakijoita oli 49 kpl, joista kelpoisia 12 %). Kesätyö ja harjoittelijahakuja oli yhteensä 339 kpl (vuonna 2024 285 kpl/muutos +18,9 %) ja hakijoita oli kaikkiaan 6 187 kpl (vuonna 2024 6 609 kpl/ muutos -6,4 %).

Huhtikuussa saimme pilotointikäyttöön hakijakokemustyökalun rekrytointijärjestelmäkumppaniltamme. Pilotointijakson aikana pyrimme löytämään toimivan tavan, jolla keräämme ja jalkautamme hakijoilta tulevaa palautetta rekrytointiprosessistamme.

Suunnitelmallista osaamisen vahvistamista

Osaamisen kehittämistä viedään toimialoilla ja palvelualueilla eteenpäin laadittujen koulutussuunnitelmien mukaisesti. Kaupungin ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen / henkilöstökoulutuspalvelun tuottajana toimii Metropolia ammattikorkeakoulu. Yhteistyö perustuu vuosikellopohjaiseen systemaattiseen osaamisen johtamisen malliin.

Esihenkilöille on toteutettu avoimena eri valmennuksia johtamisen kehittämiseen. Näitä mm. uusille esihenkilöille suunnattu Esihenkilönä Vantaalla- valmennus sekä erilaiset lyhyemmät esihenkilöiden työpajat, luennot tai ryhmäcoaching-ohjelmat sekä ryhmävetäjien valmennus. Lisäksi kevään aikana sai päätöksensä Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinnon koulutusohjelma (tutkinnon suorittaneita 13 esihenkilöä) sekä keskijohdolle suunnattu nykyisen strategiakauden Strateginen johtamisvalmennus. Huhtikuussa toteutettiin ylimmän johdon ja päälliköiden foorumit teemalla strateginen kyvykkyys ja strateginen osaaminen, päivien oltiin aiheen

äärellä ja omaksuttiin uutta tietoa ja samalla valmisteltiin tulevan strategian sisäistä painopistealuetta, Näin toteutamme strategiaa.

Vantaan kaupunki on myös mahdollistanut Eduhouse verkkokoulutuspalveluiden kautta koko henkilöstölle verkko- ja etäkoulutukset, tarjolla koulutuksina on kunta-alalle toimialasta riippumattomien yleisten koulutusten ja esihenkilökoulutusten lisäksi substanssikoulutuksia eri toimialoille. Sopimukseen kuuluvat kaikki kuntakokonaisuuteen kuuluvat kategoriat. Eduhousen verkkokoulutuspalvelut ovat olleet Vantaan kaupungin työntekijöiden käytössä tammikuusta 2025 alkaen. Kaiken kaikkiaan noin 700 työntekijää on löytänyt tiensä verkkokoulutuspalveluun ja suoritettuja koulutuksia on noin 1 600.

Hr-järjestelmistä käytössä ovat Osuma koulutusten hallintajärjestelmä sekä Oppiva verkko-oppimisalusta, jonne toimialat voivat rakentaa myös omia koulutuksiaan ja perehdytyksiä.

Saatavuuden toimenpideohjelmassa (2023–2024) tunnistettujen vaikuttavien toimintatapojen varmistaminen ja jatkokehittäminen kaupunkitasoisesti ja toimialoittain on jatkunut. Kestävän työkyvyn tiedolla johtamisen vuosikello otettu käyttöön varhaiskasvatuksessa ja toimintatapa laajenee Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla. Kunta10-tulosten käsittely toimialoilla ja jatkotoimenpiteet käynnistetty. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden ammatilliseen pätevöitymiseen on ohjattu omaehtoisen koulutuksen tukea kaupunkitasoisesti.

Toimialoilla on myös käytössään työyhteisön ja esihenkilötyön sekä johtamisen kehittämiseen ulkoiset kaupunkitasoiset kumppanit. Näitä palveluita on hyödynnetty työnohjaukseen, valmennuksiin, kehittämispäiviin ja coachingiin.

Työhyvinvoinnin ja työsuojelun arviointia ja tuloksia

Työterveyshuollon toimijoina jatkoivat vuodelta 2025 tutut Terveystalo ja Aava. Lakisääteinen toiminta on käynnistynyt vuoden alusta toimintasuunnitelmien mukaisesti ja työpaikkaselvityskäyntejä on tehty eri toimialoille sovitusti. Sairausvastaanottoja on ollut alkuvuoden aikana paljon ja pitkittyneiden sairauksien ja/tai oireiden vuoksi esimerkiksi kuvantamisen palveluja on jouduttu hyödyntämään runsaasti. Yhteistyö työterveyshuoltotoimijoiden kanssa on sujunut toimintasuunnitelmien ja sopimuksien mukaisesti.

Ajalla 1–4/2025 sairauspoissaoloprosentti on 5,66 (lähde Hertta). Esihenkilön luvalla olevia sairauspoissaoloja on ollut 50,0 prosenttia kaikista sairauspoissaoloista,

kun vastaava luku viime vuonna 41,5 prosenttia kaikista sairauspoissaoloista. Tuunatun työn päivien osuus suhteessa sairauspoissaolopäiviin ajalla 1–4/2025 on ollut 3,26 prosenttia, kun vastaava luku vuonna 2024 oli 1,97 prosenttia. Mielenterveysperusteisten sairauspoissaolojen prosentti on 0,87.

Mielenterveysperusteiset poissaolot haastavat yhä ja niiden rinnalla myös tuki- ja liikuntaelinperusteiset poissaolot ovat kasvaneet voimakkaasti. Mielen hyvinvoinnin tukemiseksi yksilöille käynnistettiin huhtikuussa ryhmämuotoinen coahcing, joka on toteutettu jo kolme kertaa aiemmin. Myös työterveyshuollon tarjoamaa yksilötukea mieltä haastavissa työasioissa on käytetty työpsykologin vastaanottojen kautta. Tuki- ja liikuntaelimistön tueksi henkilöstön käyttöön on vuoden 2025 ajan olemassa SatsOnline-liikuntasovellus.

Alkuvuonna toteutettiin yksi kaupunkitasoinen ajankohtaista työhyvinvoinnista Teams-esihenkilöinfo, johon osallistui 117 henkilöä. Infot ovat saaneet hyvän vastaanoton ja niitä tullaan järjestämään myös myöhemmin vuoden 2025 aikana.

Vuoden 2025 alussa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen yhtiönä aloitti Pohjola. Henkilöstön vakuutusturva täydentyi etätyövakuutuksella.

Työolojen haittojen ja vaarojen arviointien osalta Vantaan arviointipohjia on kehitetty alkuvuonna 2025 henkisen kuormittumisen sekä psykososiaalisten kuormitustekijöiden osalta vastaamaan nykytyöelämää ja helpottamaan aiheesta keskustelua koko työyksiköissä. Kaikissa Vantaan työyksiköissä haittojen ja vaarojen arvioinnin tulee olla ajan tasalla ja arviointien tehtynä kattavasti. Vantaan prosesseissa arviointi on ohjeistettu tekemään Kunta10-tulosten tultua, mikäli arviointia ei ole tehty muuten, esimerkiksi työterveyshuollon työpaikkaselvitykseen liittyen edeltävän 12 kuukauden aikana.

Työturvallisuusjärjestelmä Tutkaan tehtyjen ilmoitusten määrä lisääntyi 1–4 /2025 tarkasteluajanjaksolla 532 kappaleella eli 29 prosentilla verrattaessa vastaavaan ajanjaksoon edellisenä vuonna. Etenkin uhka-/väkivaltatilanteet lisääntyivät (lisäys 399 kpl / 35 %). Huomattavaa lisäystä on myös sisäilmaoireiluun liittyvien ilmoitusten osalta etenkin varhaiskasvatuksen palvelualueella, mutta myös esimerkiksi ammatillisen koulutuksen ja nuorisopalvelujen osalta. Joissakin päiväkodeissa sisäilmaoireilu on arvioitu jopa luokan 5 riskiksi. Tutkaan tehtyjen tapaturmailmoitusten määrä väheni (1–4/2025: 366 kpl, 1–4/2024: 427 kpl). Vakuutusyhtiöön oli toimitettu yhteensä 272 tapaturmailmoitusta.

VANTAAN KAUPUNGIN SUURIMMAT TYTÄRYHTIÖT

Tytäryhtiöiden osavuosiraportissa raportoidaan näiden toimintaa ja taloutta ajalta 1.1.–30.4.2025. Raportin tiedot perustuvat konserniohjauksen lähettämiin, yhtiöiden talous- ja toimitusjohtajien huhtikuun 2025 loppuun mennessä palauttamien Targetor-raportoinnin tietoihin.

Yhtiöiden toimittamat tulos- ja tasetiedot ovat tietojen keruuhetkellä olleet vielä osin keskeneräisiä, minkä takia huhtikuun osalta toimitetut tiedot ovat ennusteita. Yhtiöiden kokoeroista, toimialojen- ja toiminnan erilaisuuksista sekä toimitusjohtajien toimittamien raporttien sisällöstä johtuen raportoinnissa on vaihtelua yhtiöiden välillä. Lisätietoa yhtiöistä antavat niiden toimitusjohtajat sekä konserniohjauksen ja -valvonnan yksikkö.

Vantaa
Vanda

TYTÄRYHTIÖIDEN OSAVUOSIRAPORTTI 1–4/2025

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 26 §

SISÄLLYSLUETTELO

OLENNAISET TAPAHTUMAT VANTAAN KAUPUNKIKONSERNISSA JA KAUPUNGIN OSAKKUUSYHTEISÖISSÄ 2

SUURTEN TYTÄRYHTIÖIDEN TUNNUSLUKUJA 3

VANTAAN ENERGIA OY 4

VAV YHTYMÄ OY 7

VTK KIINTEISTÖT OY 12

VANTAAN TILAPALVELUT VANTTI OY 15

MERCURIA KAUPPAOPPILAITOS OY 20

KIINTEISTÖOSAKEYHTIÖT 24

Julkaisija
Vantaan kaupunki
05/2025
Konserniohjaus ja -valvonta
Kansikuva: Vantaan kaupungin Aineistopankki, Alisa Kaukio

OLENNAISET TAPAHTUMAT VANTAAN KAUPUNKIKONSERNISSA JA KAUPUNGIN OSAKKUUSYHTEISÖISSÄ

Alkuvuosi 2025 näyttäytyi konserniyhteisöille odotetun mukaisena. Rahoitusmarkkinoilla heittelyä on aiheutunut erityisesti Yhdysvaltojen kauppapolitiikka, joka uhkaa globaalia kasvua. Inflaatio on kuitenkin pysynyt maltillisella tasolla ja korkokehitys ollut suotuisa. Nämä vaikuttavat edelleen positiivisesti yhtiöiden kustannuskehitykseen ja korkomenoihin.

Vantaan Energia Oy:n välitavoitteena on luopua fossiilisten polttoaineiden käytöstä normaalissa energiantuotannossa vuonna 2026. Strategialinjausten mukaisesti yhtiö julkisti 20.3.2025 poistavansa käytöstä Martinlaakson maakaasukäyttöisen kaasuturbiinilaitoksen huhtikuun alussa ja luopuvansa lopullisesti kivihiilen käytöstä toukokuussa, kun Martinlaakson voimalaitoksen kivihiilikattila poistetaan käytöstä.

VAV Asunnot Oy:llä on rakenteilla ARA-kohteet Myyrmäentie 2 c ja Lipstikkakuja 2. Molemmat ovat edenneet aikataulussaan ja valmistuvat syksyllä 2025. VAV Palvelukodit Oy:llä on rakenteilla Tikkurilan Vanhustenkeskus, jonka rakentaminen on edennyt aikataulussaan. Kohde tulee valmistumaan vuonna 2026. Vuoden 2025 aikana VAV seuraa aktiivisesti Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palveluverkon kehittämistä, sillä VAV-konserni on Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen suurin yksittäinen vuokranantaja. Hyvinvointialueen kustannussäästöpaineet ovat johtaneet keskusteluihin VAV:n ja hyvinvointialueen välillä myös omakustannusperiaatteella vuorattavien kohteiden vuokriin liittyen.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palveluverkon kehittäminen vaikuttaa myös VTK-konserniin kuuluvaan Vivamus Kiinteistöt Oy:n liikevaihtoon, sillä hyvinvointialue suunnittelee siirtävänsä toimintaansa pois useammasta Vivamus Kiinteistöt Oy:n liiketilasta. Tilojen vuokraus on erittäin haasteellista toimitilamarkkinan nykytilanteessa.

Suuret konserniyhtiöt, lukuun ottamatta Mercuriaa, valmistautuivat CSRD-säännösten mukaiseen vastuullisuusraportointiin vuonna 2024. EU:n Omnibus Green -asetus kuitenkin korottaa raportointivelvoitteiden raja-arvoja. Tästä johtuen kaikki suuret yhtiöt eivät tee tulevaisuudessa varmennettavaa CSRD-raportointia. Suuret yhtiöt raportoivat kuitenkin vastuullisuustyöstään toimialallaan relevantin viitekehyksen mukaisesti. Raportoinnissa otetaan huomioon myös kaupungin yhtiöille asettamat SDG-tavoitteet.

Koivukylän ja Hakunilan ostoskeskukset omistavat yhtiöt edistävät ostoskeskustelun uudistushankkeita tekemällä tarkastelun kiinteistöjen kehittämismahdollisuuksista. Ostoskeskusten uudistaminen on tärkeä osa alueiden kehittämistä sekä Koivukylässä että Hakunilassa.

Muut olennaiset tapahtumat konserniyhteisöissä raportoidaan yhteisökohtaisesti alla.

SUURTEN TYTÄRYHTIÖIDEN TUNNUSLUKUJA

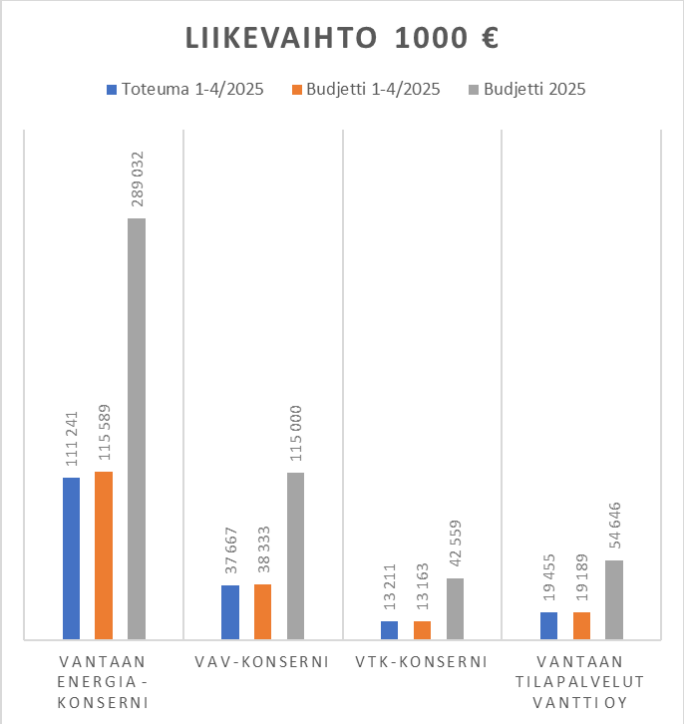

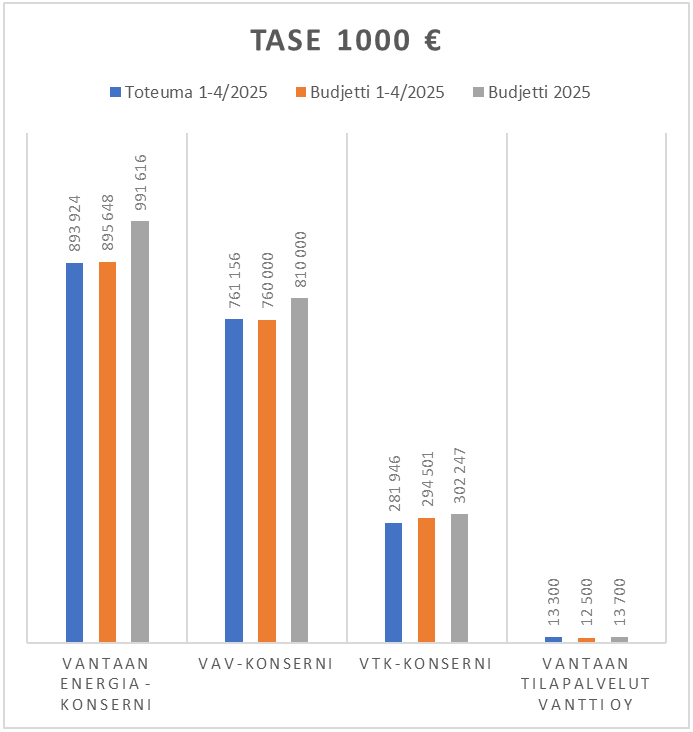

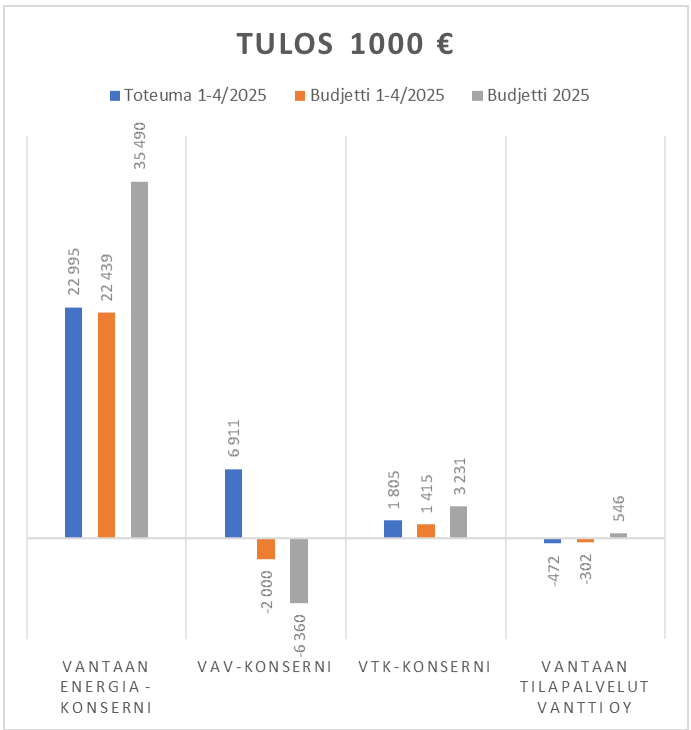

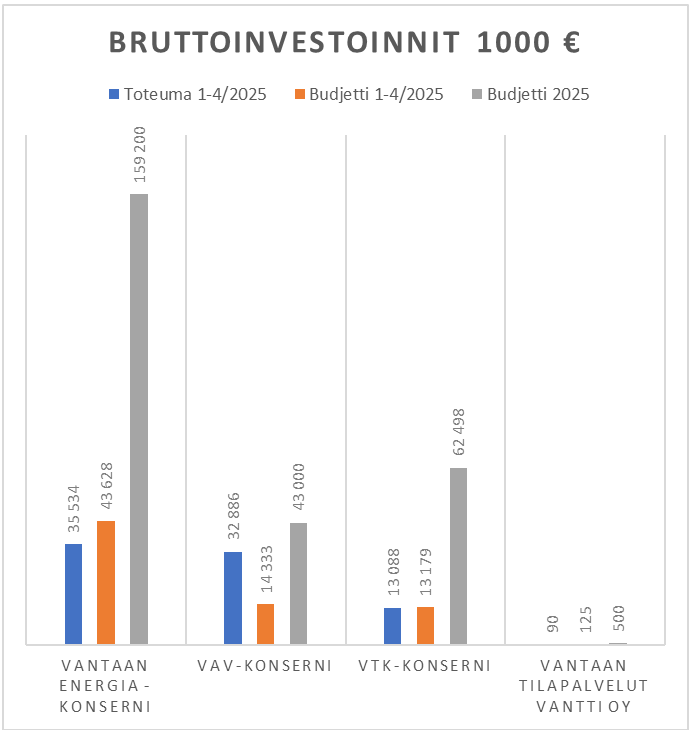

VANTAAN ENERGIA OY

Vantaan Energia on yksi Suomen suurimmista kaupunkienergiayhtiöistä, joka tuottaa sähköä ja kaukolämpöä sekä myy lämpöpalveluita. Vantaan kaupunki omistaa yhtiöstä 60 prosenttia ja Helsingin kaupunki 40 prosenttia.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Vantaan Energian tavoitteena on olla Pohjoismaiden johtava kierrätysenergiayhtiö vuonna 2035, ja välitavoitteena on luopua fossiilisten polttoaineiden käytöstä normaalissa energiantuotannossa vuonna 2026. Strategialinjaustensa mukaisesti yhtiö julkisti 20.3.2025 poistavansa käytöstä Martinlaakson maakaasukäyttöisen kaasuturbiinilaitoksen huhtikuun alussa ja luopuvansa lopullisesti kivihiilen käytöstä toukokuussa, kun Martinlaakson voimalaitoksen kivihiilikattila poistetaan käytöstä. Yhtiö rakentaa korkealämpötilalaitosta ja suunnittelee jätteen lajittelulaitosta sekä hiilidioksidin talteenottolaitosta jätevoimala-alueelle. Yhtiö toteuttaa lämmön kausivarastoa eli Varantoa Kuusikonmäkeen, sähkökattilaa ja siihen liitettyä lämpöakkua Martinlaaksoon sekä sähköakkua Rekolan sähköaseman yhteyteen. Nämä ovat yhtiölle erityisen tärkeitä mahdollistaen sekä maakaasun käytön lopettamisen normaalissa energiantuotannossa että edullisen, vakaahintaisen ja yhä vähäpäästöisemmän lämmön myös tulevaisuudessa.

Vantaan Energian omistaman tuulivoiman tuotantokapasiteetti kasvaa ja Vantaan Energia Oy perusti tammikuussa yhdessä kolmen muun suomalaisen energiayhtiön kanssa aurinkosähkön tuotantoon investoivan Suomen Aurinkovoima Oy:n.

Vantaan Energia panostaa vahvasti asiakasratkaisujen ja asiakaskokemuksen kehittämiseen, joista erinomaisina osoituksina ovat Suomen paras yritysasiakkaiden asiakastyytyväisyys sekä kaukolämmössä että sähkön siirrossa.

Tuloskehitys ja investoinnit

Alkuvuoden 2025 liikevoitto on hieman budjettia edellä. Keskeisinä tekijöinä ovat lämpimän alkutalven myötä toteutuneet alhaisemmat polttoainekustannukset. Lisäksi kiinteissä kuluissa korjauskulut ovat alkuvuoden osalta alittaneet budjetin hieman. Koko vuoden tuloksen ennustetaan ylittävän budjetin erityisesti alhaisempien polttoainekulujen, kaukolämmön hinnoittelurakenteen muutosten sekä nousseiden porttimaksutuottojen johdosta. Vantaan Energia käynnisti alkuvuodesta tulosparannusohjelman.

Vaasan hallinto-oikeus päätti kesäkuussa 2024 kumota aluehallintoviraston Vantaan Energian korkealämpölaitokselle myöntämän ympäristöluvan ja palauttaa asian uudelleen käsittelyyn lupaviranomaiselle. Vaasan hallintooikeuden päätöksestä on jätetty kaksi valituslupahakemusta ja valitusta

korkeimpaan hallinto-oikeuteen heinäkuussa 2024. Vantaan Energian hallitus päätti 27.8.2024, että yhtiö tulee jättämään kokonaan uuden ympäristölupahakemuksen. Lupahakemus on toimitettu aluehallintovirastolle 2.9.2024. Ympäristölupahakemuksen käsittely on edennyt Etelä-Suomen Aluehallintovirastossa ja lupapäätöksen odotetaan annettavan lähiviikkoina.

Avainluvut (K) 1000 €	TA 2025	TA 4/2025	TOT 4/2025
Liikevaihto	289 032	115 589	111 241
Liikevoitto	56 476	29 641	31 368
Tilikauden tulos	35 490	22 439	22 995
Taseen loppu-summa	991 616	895 648	893 924
Henkilöstön lukumäärä	410	398	383
Bruttoinves-toinnit	159 200	43 628	35 534
Quick ratio	0,72	0,58	0,48
Omavarai-suusaste	32,4 %	33,6 %	34,1 %
Pitkäaikainen vieras pääoma	415 070	375 703	427 119
Leasing-vastuut	181 483	195 755	196 047

Tavoitteiden saavuttamiseen ja muu-hun toimintaan liittyvät riskit ja tulevai-suuden näkymät

Konsernin toimintaan kohdistuu riskejä, joista tärkeimmät on määritetty avainriskeiksi ja niille on laadittu hallintasuunnitelmat.

Riskienhallinnassa on erityisesti kiinnitetty huomiota huoltovarmuuteen ja turvallisuustason parantamiseen. Konsernin keskeiset avainriskit ovat polttoaineiden saatavuuteen ja hintatasoon liittyvät riskit ja muut huoltovarmuutta uhkaavat riskit, tietoturvariskit sekä muut taloudelliset riskit. Fyysisen turvallisuuden kehittämiseen toimipaikoilla kiinnitetään erityistä huomiota. Kyberturvallisuuden parannustoimia tehdään aktiivisesti.

Monipuolinen ja kustannustehokas energiantuotantorakenne on Vantaan Energian vahvuus. Voimalaitosten käytettävyyttä on varmistettu hankkimalla riittävästi niin varsinaisia kuin varapolttoaineita sekä kriittisiä varaosia. Yhtiössä on käynnistetty tulosparannusohjelma, jolla varaudutaan tulevien investointitarpeiden rahoittamiseen ja tässä yhteydessä käynnistetty myös muutosneuvottelut. Alustavan arvion mukaan muutosneuvottelut voisivat johtaa enintään 30 henkilötyövuoden vähentymiseen. Yhtiö lopettaa tänä keväänä hiilenpolton ja valmistautuu luopumaan fossiilisen poltosta vuonna 2026.

Konsernissa tai toimialalla yleisesti voi toteutua myös riski suuresta häiriöstä energian tuotannossa tai toimituksessa asiakkaille. Häiriöiden juurisyynä voi olla esim. luonnontapahtuma, konerikko, suuronnettomuus tai inhimillinen virhe. Riskien hallinnan keinoina ovat tehokkaat kunnossapito-ohjelmat ja varautumissuunnittelu, sekä erilaisten kriisitilanteiden harjoittelu. Paloturvallisuuteen ja työturvallisuuteen on lisätty uusia riskienhallintatoimenpiteitä.

Vantaan Energia on kierrätysenergiayhtiö, joka pyrkii omilla toimillaan vauhdittamaan vihreää siirtymää. Tuotannolliset kehityshankkeet ovat tässä

avainasemassa. Menestyäkseen energiamarkkinan suuressa murroksessa Vantaan Energian on oltava innovatiivinen, rohkea ja ketterä. Yhtiö on määrittänyt toiminnassa ratkaisevat strategiset kyvykkyydet, joita vahvistetaan. Menestymiseen tarvitaan vahva kumppaniverkosto sekä osaava ja motivoitunut henkilöstö.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Kestävä ja vastuullinen taloudenpito	Tuloksellisuus: Konsernin liikevoitto M€ Pääomatehokkuus: Konsernin ROIC Osingonjakotavoite: %-osuus tilikauden tuloksesta Vakavaraisuus: Omavaraisuusaste % (>30 %) (luvut leasing oikaistuja)	60,6 M€ 8,2 % 57 % 35 %	56,5 M€ 5,7 % 50 % >30 %	60,4 M€ 5,9 % 50 % >30 %	Toteutuu täysin
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Työturvallisuus	Työtapaturmien lukumäärä	2,8	0	1	Toteutuu osittain
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Henkilöstötyytyväisyys	Great place to work -tutkimus Todella hyvä työpaikka -väittämä, samaa mieltä	82 % Great Place to Work -henkilöstötutkimukseen osallistuneista on sitä mieltä, että Vantaan Energia on kokonaisuudessaan todella hyvä työpaikka	82 %	87 % Great Place to Work -henkilöstötutkimukseen osallistuneista on sitä mieltä, että Vantaan Energia on kokonaisuudessaan todella hyvä työpaikka	Toteutuu täysin
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Ilmastomuutoksen hillintä (Ympäristövastuu) (SDG tavoite 13 -Ilmastotekoja ja SDG tavoite 9 -kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja)	Tuotannon ja hankinnan ominaispäästöt hiilidioksidin osalta, g/ kWh Fossiilisista polttoaineista luopuminen mahdollisimman nopeasti. Hiilinegatiivisuus 2030 ohjelman toteuttaminen.	115 HWP etenee aikataulun mukaisesti. Sähkökattila ja lämpöakku etenee aikataulussa. Molempien käyttöönotto v. 2025	95 Korkelämpötilalaitoksen valmistuminen sekä sähkökattilan ja akun käyttöönotto.	99 Korkealämpötilalaitoksen valmistuminen sekä sähkökattilan ja akun käyttöönotto.	Toteutuu osittain
Materiaalitehokkuuden parantaminen (ympäristövastuu) (SDG 12 -vastuullista kuluttamista)	Kaukolämmön lisäveden käytön vähentäminen Oman energiakulutuksen vähentäminen (vuotuinen polttoainekäyttö v.2022 2590 GWh)	Lisävettä meni 83 211 kuutiota. Toteutunut kerroin 1,9 Energiatehokkuustavoite on saavutettu. Tehdyistä parannustoimista syntyy säästöjä	Lisävettä max. 1,5 X kaukolämpöverkon tilavuus Energiatehokkuussopimuksen mukainen vähennys 50 GWh vuosittain	Ei tiedossa raportointihetkellä Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
		84,3 GWh vuosittain.			
Edullinen, vähäpäästöinen ja luotettava energia (sosiaalinen ja taloudellinen vastuu) (SDG 7 -edullista ja puhdasta energiaa ja SDG 11 -kestävät kaupungit ja yhteisöt)	Vähäpäästöisempi ja edullisempi lämmitys kuin suurissa suomalaisissa kaupungeissa keskimäärin	Vantaan kaukolämmön päästökerroin ylitti keskiarvon. Kiinteistöliiton indeksitalo 2024 vertailusta 6 suurimman kaupungin keskiarvo oli 1,64 €/m2 ja Vantaan Energian 1,56 €/m2.	Päästöt: Vantaan kaukolämmön päästökerroin pienempi kuin 6 suurimman kaupungin päästökertoimien keskiarvo Edullisuus: Kiinteistöliiton indeksitalovertailun 6 suurimman kaupungin keskiarvoa pienemmät lämmityskustannukset/m2	Ei tiedossa raportointihetkellä Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐
	Energiatoimituksen luotettavuus	Sähkön toimityshäiriöt 0,041 h/asiakas/vuosi Lämmön toteutunut keskeytysaika lämmityskaudella 0,52 h/asiakas/vuosi	Sähkön ja lämmön toimituksen luotettavuus erittäin hyvä. Sähkön toimitushäiriöt alle 0,2 h/as/v ja lämmön alle 0,8 h/as/lämmityskausi	Ei tiedossa raportointihetkellä	

VAV YHTYMÄ OY

VAV Yhtymä Oy on Vantaan kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö. VAV-konserni koostuu emoyhtiö VAV Yhtymä Oy:stä sekä kolmesta tytäryhtiöistä: VAV Asunnot Oy, VAV Palvelukodit Oy ja VAV Hoiva-asunnot Oy:stä. VAV Asunnot Oy rakennuttaa ja hallinnoi valtion tukemia ara-asuntoja, jotka muodostavat enemmistön konsernin asuntokannasta. VAV Yhtymä Oy rakennuttaa ja hallinnoi muita kohtuuhintaisia asuntoja ja VAV Palvelukodit palveluasuntoja.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Vuokraustoiminta sekä korjaustoiminta ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti kaudella. VAV Palvelukodit Oy:n kohde Merjantie 10 saatiin haettua vapaaksi ARA-rajoituksesta ja kohde myytiin tammikuussa 2025. VAV Yhtymä Oy:lle kuuluvan kohteen Hakopolku 4:n vuokrasopimukset irtisanottiin päättymään 31.12.2024 mennessä. Kohde on nyt tyhjillään ja odottaa purkulupaa.

Tuloskehitys ja investoinnit

Kauden tuloskehitys on selvästi budjetoitua edellä. Korjaustoiminta painottuu loppuvuodelle, jonka takia tulosluvut ovat talousarvion vastaavia edellä. Investoinnit painottuvat tänä vuonna alkuvuoteen, sillä kaksi rakenteilla olevaa kohdetta tulevat valmistumaan elo-syyskuussa.

VAV Palvelukodit Oy:llä on rakenteilla Tikkurilan Vanhustenkeskus, jonka rakentaminen on edennyt aikataulussaan. Kohde tulee valmistumaan vuonna 2026. VAV Asunnot Oy:n rakenteilla olevat ARA-kohteet Myyrmäentie 2 c ja Lipstikkakuja 2 ovat niin ikään edenneet aikataulussaan ja molemmat tulevat valmistumaan syksyllä 2025. VAV Asunnot Oy:llä on suunnitteilla kaksi ARA-kohdetta osoitteisiin Kelokuusenmäki ja Tikkurilantie 129.

Avainluvut (K) 1000 €	TA 2025	TA 4/2025	TOT 4/2025
Liikevaihto	115 000	38 333	37 667
Liikevoitto	4 130	1 376	10 323
Tilikauden tulos	-6 360	-2 000	6 911
Taseen loppusumma	810 000	760 000	761 156
Henkilöstön lukumäärä	62	62	62
Bruttoinves-toinnit	43 000	14 333	32 886
Quick ratio	2	2	2
Omavarai-suusaste	20	20	23
Pitkäaikainen vieras pääoma	500 000	490 000	488 426
Leasingvas-tuut	0	0	0

Tavoitteiden saavuttamiseen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Valtakunnallisesti suunnitellaan muutoksia valtion tukemien vuokra-asuntojen tulorajoihin. Näiden muutosten myötä yhtiössä tapahtuu merkittäviä muutoksia vuokrattavuuden ja vuokranmäärityksen osalta, mikä lisää hallinnollista työtä huomattavasti.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Kestävä ja vastuullinen taloudenpito	Keskivuokra suhteessa markkinavuokraan (VAV Asunnot Oy) Vuokrausaste (konserni) Omavaraisuusaste (konserni)	Alle 32 % markkinavuokran 98,0 % 23,3 %	Vähintään 30 % alle markkinavuokran 98,5 % 20 %	alle 32 % 98,8 % 23 %	Toteutuu täysin
Asuntotuotanto	Asuntotuotanto (360 as./v)	62	174	174	Toteutuu täysin
Ylläpidon hoitokulujen muutos	Kiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksi (2015 =100)	Suurempi kuin indeksin nousu	Maks. indeksin nousua vastaava kustannustason nousu	Maks. indeksin nousua vastaava kustannustason nousu	Toteutuu täysin
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Asuntokannan arvon ja vuokrattavuuden säilyminen	PTS:n toteuttaminen Toteutuneet kustannukset suhteessa budjetoituun (%) Laajuus asuntoina: toteutuneet suhteessa budjetoituun (%)	77,5 % (Budjetoitua Kannuskujan perusparannusta lykätty. Ilman Kannuskujan perusparannusta toteuma 95 %) 87 %	95–105 % 95–105 %	95–105 % 95–105 %	Toteutuu täysin
Asiakastyytyväisyys	NPS (Net Promote Score)	32,8	39,0	35,8	Toteutuu osittain
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Työtyytyväisyys	Yli kiinteistötoimialan vertailuaineiston keskiarvon (Työeläkevakuuttajan tutkimus)	4,01 (Kiinteistötoimialan vertailuarvo 3,83)	Yli kiinteistötoimialan vertailuaineiston keskiarvon (Työeläkevakuuttajan tutkimus)	Mitataan syksyllä 2025	Ei tietoa
Terveysperusteiset poissaolot	%:a henkilöstöstä/v	2,7 %	3,5 %	2,6 %	Toteutuu täysin

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Segregaation torjuminen tarjoamalla kohtuuhintaista asumista ja tukemalla asumisen haastavissa tilanteissa (SDG-tavoite 10: Eriarvoisuuden vähentäminen)	VAV Asunnot Oy:n keskivuokra suhteessa markkinavuokraan	Alle 32 % markkinavuokran	Vähintään 30 % alle markkinavuokran	alle 32 %	Toteutuu täysin 🟩
Hiilineutraali VAV (SDG-tavoite 11: Kestävät kaupungit ja yhteisöt sekä SDG-tavoite 13: Ilmastotekoja)	Hiilineutraali VAV 2030	Ilmastotiekartta valmis	Vuoden 2024 aikana tehdään ilmastotiekartta, jossa polkuja kohti hiilineutraaliutta tunnistetaan ja mittaroidaan.	Ilmastotiekartta valmistui vuoden 2024 aikana. Yksi ensimmäisistä tavoiteltavista ilmastotiekartan toimenpiteistä on laskea korjausrakentamisen isoimpien hankkeiden hiilijalanjälki (tehdään 2025 aikana) ja löydösten perusteella määritellä korjausrakentamisen tavoitteet myös osaksi ilmastotiekarttaamme (tehdään 2025 aikana).	Ei tietoa ☐
Lämmitysenergian kulutuksen vähentäminen (SDG-tavoite 11: Kestävät kaupungit ja yhteisöt sekä SDG-tavoite 13: Ilmastotekoja)	Lämmitysenergian kulutus, kWh/m3	37,5	38,9	37,5	Toteutuu täysin 🟩
Vastuulliset hankinnat (SDG-tavoite 17: Yhteistyö ja kumppanuus)	VAV kehittää vastuullisia hankintoja yhdessä kumppaniverkostonsa kanssa	Vastuullisuuskriteeri käytössä kaikissa hankinnoissa	Kestävyys- ja vastuullisuusteema nostetaan erikseen esiin kaikissa VAV:n pitämissä hankintoihin liittyvissä markkinavuoropuheluissa	Kestävyys- ja vastuullisuusteema nostettu erikseen esiin kaikissa VAV:n pitämissä hankintoihin liittyvissä markkinavuoropuheluissa	Toteutuu täysin 🟩

VTK KIINTEISTÖT OY

VTK Kiinteistöt Oy vuokraa kaupungille peruspalveluiden käyttöön tiloja, kuten toisen asteen koulutilat ja liikuntahallit. Lisäksi sen toimintaan kuuluu niiden tilojen rakennuttamis- ja ylläpitotoiminta. Yhtiö toimii emoyhtiönä konsernissa.

Toiminta ja merkittävät tapahtumat

Konsernin toiminta on toteutunut suunnitellusti kauden aikana. VTK Kiinteistöt Oy:n keskeneräiset hankkeet taseessa olivat raportointihetkellä n. 73 milj. euroa, josta Varia Vehkala -hankkeen osuus on n. 68 milj. euroa. Varia Vehkala uudisrakennushankkeen kokonaiskustannusarvio on n. 81 milj. euroa ja sen on tarkoitus valmistua elokuussa 2025.

Aviapoliksen lukion rakennuttaminen alkaa 5/2025, hankkeen kustannusarvio on n. 38 milj. euroa ja se valmistuu alkuvuodesta 2027. Koillis-Vantaan lukion rakentamisurakan arvioidaan alkavan 10/2025, hankkeen kustannusarvio on n. 10 milj. euroa ja hanke valmistuu 2026 lopussa.

Varia Tennistien peruskorjauksen suunnittelu on käynnissä, hankkeen kustannusarvio n. 42 milj. euroa ja peruskorjaus valmistuu arvion mukaan keväällä 2028.

Tikkurilan osaamiskampushankeen projektinjohtourakan kilpailutus on raportointihetkellä meneillään. Ensimmäinen kilpailutus jouduttiin keskeyttämään budjetin ylittymisen vuoksi. Hankkeessa joudutaan tekemään uudelleensuunnittelua, jotta hankekustannus saadaan lähemmäs budjettia. Uudella urakkamallilla tavoitellaan osaltaan säästöjä hankkeessa. Hankkeen kustannusarvion on n. 102 milj. euroa. Lisäksi VanPark Oy:n toteuttaman Tikkurilan osaamiskampuksen pysäköintiratkaisun velvoitepaikkojen kustannuksen arvioidaan olevan n. 10,5 milj. euroa. Osaamiskampushanke valmistuu arviolta loppuvuonna 2028.

Myyrmäkeen rakennettavan Oivallusten talon (Myyrmäen opistotalo) tarvesuunnitelma on valmistunut ja seuraavaksi alkaa hankesuunnittelu, hankkeen arvioidaan valmistuvan vuonna 2028 ja sen kustannusarvio on n. 57 milj. euroa. Muissa konsernin yhtiöissä ei ole merkittäviä investointeja.

Tuloskehitys ja investoinnit

VTK-konsernin liikevaihto toteutui raportointikaudella budjetoidun mukaisesti ja liikevaihtoa kertyi tammi-huhtikuun aikana yhteensä 13,2 miljoonaa euroa. Konsernin tulos toteutui kaudella n. 0,4 milj. euroa budjetoitua parempana.

Avainluvut (K) 1000 €	TA 2025	TA 4/2025	TOT 4/2025
Liikevaihto	42 559	13 163	13 211
Liikevoitto	10 535	3 972	4 122
Tilikauden tulos	3 231	1 415	1 805
Taseen lop-pusumma	302 247	294 501	281 946
Henkilöstön lukumäärä	12	12	13
Brutto-investoinnit	62 498	13 179	13 088
Quick ratio	4,0	4,0	4,2
Omava-raisuusaste	25,7	26,0	26,1
Pitkäaikainen vieras pääoma	215 628	193 328	191 113
Leasingvastuut	25 343	26 543	26 244

Tavoitteiden toteutumisen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Konsernin johto arvioi, että sille asetetut tavoitteet vuodelle 2025 tullaan saavuttamaan. VTK Kiinteistöt Oy:n toteuttaa kaupungille vuokrattavia toisen asteen koulu- ja liikuntahallihankkeita taseeseensa seuraavan viiden vuoden aikana n. 0,4 mrd. eurolla. Tavoitteena on rahoittaa hankkeet kaupungin 100 % omavelkaisilla takauksilla Kuntarahoitukselta. Ennusteiden mukaan korkojen lasku jatkuu, mutta VTK:n lainakannan merkittävä kasvu kasvattaa rahoitukseen liittyvää korkoriskiä. Rakennushankkeisiin liittyy henkilöstöriski, sillä hankkeiden onnistumiseen vaikuttaa myös hankkeista vastaavien henkilöiden vaihtuvuus. Yhtiö onkin kehittämässä tapoja sitouttaa henkilöstöään pitkäaikaisiin työsuhteisiin. Merkittävä osa konsernin nykyisestä rakennuskannasta on iältään yli 20 vuotta. Ikääntymisestä johtuvaa riskiä hallitaan mm. suunnitelmallisella ja ennakoivalla PTS-suunnittelulla ja vakuutusturvalla.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue suunnittelee siirtävänsä toimintaansa pois useammasta Vivamus Kiinteistöt Oy:n liiketilasta. Vuokralaisen mahdollinen irtisanoutuminen aiheuttaa yhtiölle vuokratuottojen laskun, sillä tilojen vuokraus on haasteellista nykytilanteessa.

VTK:n tytäryhtiöllä Vivamus Kiinteistöt Oy:llä on meneillään kaavamuutoshankkeet Joukontie 42:ssa sekä sen tytäryhtiössä Kiinteistö Oy Myyrinselässä osoitteessa Patotie 2. Vivamuksen omistaman Joukontie 42:n kaavamuutoksen arvioidaan valmistuvan tämän vuoden lopussa, ja Patotie 2:n kaavamuutostyö käynnistyy. Lisäksi Tuupakantie 4:n, jossa tällä hetkellä sijaitsee varikkorakennus, tontin kehittämissuunnitelma tehdään tämän vuoden aikana.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Vakavaraisuuden säilyttäminen	Konsernin omavaraisuusaste %	24,5	>20	26,1	Toteutuu täysin ■
Positiivinen ja kasvava tulos	Vivamus Kiinteistöt Oy:n tulos, milj. eur	1,8	1,9	0,3	Toteutuu täysin ■
Hyvän vuokrausasteen ylläpito ja kehittäminen	Vivamus Kiinteistöt Oy:n vuokrausaste (%)	96	93	96	Toteutuu täysin ■
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Terveelliset, turvalliset ja viihtyisät toimitilat (sisältäen sisäilmaparannukset)	Konsernin liikevaihdosta vähintään n. 10 % käytetään peruskorjauksiin.	10	10	Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐
Asiakastyytyväisyys, konserni	Asteikko 1–5, vastausten keskiarvo	-	3,6	Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Konsernin henkilöstön hyvinvointikysely	Asteikko 1–5, vastausten keskiarvo	4,5	4,4	Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Energiatehokkuuden parantaminen uudishankkeissa ja peruskorjauksissa (SDG-tavoite 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt)	Kaupungin hankesuunnitelmissa asettamien energiatehokkuuden vertailulukujen (E-luku) alittaminen		Varia Vehkala hanke: alle 80 kWhE/m2, vuosi.	Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐
Energiakatselmusten mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen (SDG-tavoite 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt)	Kappalemäärä VTK, rakennuksia 17: toimenpiteitä yht. 179 kpl Vivamus: rakennuksia 6, toimenpiteitä yht. 38 kpl	VTK: 68 kpl Vivamus: 9 kpl	VTK: 87 kpl Vivamus: 16 kpl	Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐

VANTAAN TILAPALVELUT VANTTI OY

Vantti on Vantaan kaupungin kokonaan omistama in house -yhtiö, joka tuottaa ateria-, puhtaus-, kiinteistö- sekä aula- ja turvapalveluja Vantaan kaupungille.

Toiminta ja merkittävät tapahtumat

Vantin uusi palveluorganisaatio aloitti vuoden 2025 alussa. Aikaisempi palvelukohtainen linjaorganisaatio korvautui alueellisella kokonaispalveluorganisaatiolla.

Kaupunginhallituksen tekemään päätökseen (16.12.2024 § 13, kaupungin keittiöiden palveluverkkosuunnitelman laatimisen periaatteet) liittyen sovittiin, että Vantti maksaa vuoden 2026 alusta käytössään olevista keittiötiloista vuokraa Vantaan kaupungille. Lähtökohtana on, että tuleva vuokra on kustannusneutraali Kasolle, joka nyt maksaa vuokran keittiötiloista. Vuoden 2025 alussa on käynnistetty neuvottelut Vantaan kaupungin tilavuokrista ja talousarviosta vastaavien sekä Kason kanssa.

Vuoden alkupuolella Vantissa otettiin käyttöön viikoittain päivittyvä, helppokäyttöinen, asiakaskokemusta kuvaava NPS-mittari. Asiakas antaa asiakastapaamisen jälkeen arvionsa suositteluhalukkuudestaan sekä palvelukohtaisen laatuarvion asteikolla 1–5. Asiakkaalla on mahdollisuus arvionsa yhteydessä antaa myös vapaata palautetta.

Alustavat hinnanmuutokset vuodelle 2026 annettiin maaliskuun lopulla. Hinnat kuitenkin vielä tarkentuvat kevään aikana ja lopulliset hinnat annetaan toukokuun lopulla.

Tuloskehitys ja investoinnit

Vantin tulos huhtikuun jälkeen on -472 000 € ja budjetin mukainen tulos -302 000 €. Yhtiön kassan määrä oli noin 7,2 m€ 10.4.2025 (5,3 m€ 10.4.2024).

Vantin alkuvuoden aikana tekemät investoinnit ovat huhtikuun jälkeen noin 90 000 €. Vuoden 2025 investointibudjetti on yhteensä 500 000 €.

Avainluvut (K) 1000 €	TA 2025	TA 4/2025	TOT 4/2025
Liikevaihto	54 646	19 189	19 455
Liikevoitto	563	-296	-473
Tilikauden tulos	546	-302	-472
Taseen loppusumma	13 700	12 500	13 300
Henkilöstön lukumäärä	935	930	924
Bruttoinvestoinnit	500	125	90
Quick ratio	1,35	1,35	1,34
Omavaraisuusaste	38 %	35 %	32 %
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0	0
Leasingvastuut	1 026	257	315

Tavoitteiden toteutumiseen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Yhtiön tilikauden tulostavoite on 1 % liikevaihdosta, maaliskuun jälkeen ennuste kauden tulokseksi on 1,10 %. Huhtikuun jälkeen tuloskehitys on -170 000 € alle budjetin.

Henkilöstötyytyväisyyden osalta tulos saadaan loppuvuodesta 2025.

Asiakastyytyväisyyttä kuvaavan NPS-mittauksen tulos koko yhtiön osalta on tällä hetkellä 38,3. Tulos vaihtelee asiakasalueittain.

Ateriapalveluiden laatua on alkuvuoden osalta seurattu kysymällä asiakkaan tyytyväisyyttä juuri ateriapalveluihin. Arvio 1–5 asteikolla on raportointihetkellä 4,12.

Henkilöstöä koskeva sairauspoissaolo-% on maaliskuun jälkeen 5,67 %.

Arvion mukaan useimmat vastuullisuustavoitteet saavutetaan.

Maaliskuun jälkeen biojätteen tilanne on 45 g per / ruokailija.

Ateriapalveluiden käyttämien raaka-aineiden hiilijalanjälkitieto on viety Aromi-järjestelmään alkuvuoden aikana. On käynyt ilmi, että Luonnonvarakeskukselta käyttöön saatu data ei sisällä kaikkea tarvittavaa tietoa. Tämän seurauksena, tavoitteesta poiketen, ei hiilijalanjälkeä tässä vaiheessa saada kaikille Vantin ruokalistalla oleville aterioille. Asiaa pyritään ratkomaan mm. yhdessä tavarantoimittajien kanssa.

Vantin käyttämien autojen sähköistyminen on edennyt hyvin vuoden 2025 aikana ja se näkyy positiivisesti CO2-päästöissä.

ENPS:n (henkilöstön suositteluindeksi) kehittymistä seurataan kuukausittain ja annettu palaute huomioidaan toiminnan kehittämisessä ja viestinnässä. Mittarin tilanne raportointihetkellä on -2,2 vuoden 2025 tavoitetason ollessa 12. Yhtiölle tavanomaista on, että alkuvuonna henkilöstön suositteluindeksi on matalammalla tasolla. Myös palveluorganisaatiomuutoksella ja työntekijöiden vaihtuneilla esihenkilöillä saattaa olla vaikutusta alkuvuoden toteumaan.

Henkilöstön ammatillisia lisäkoulutuksia on tässä vaiheessa ollut jo 68 kpl.

Riskien ja tulevaisuuden näkymien osalta liiketoimintaympäristössä ei ole tunnistettu merkittäviä muutoksia riskeihin liittyen ja riskienhallintatoimenpiteet ovat olleet riittäviä.

Kehittämisohjelmien eteneminen

Omistajapoliittisten linjausten toteuttamiseksi Vantissa käynnistettiin kehittämisohjelma, joka hyväksyttiin konsernijaostossa huhtikuussa 2023. kehittämisohjelma sisälsi 4 pääteemaa.

Ateriapalvelujen laadullinen parantaminen:

Ateriapalvelujen kehittämisen keskeisin tavoite on ruokatuotannon keskittäminen ja siirtyminen joustavampaan tuotantotapaan. Tavoitteen taustalla on pyrkimys kustannustehokkaaseen ja tasalaatuiseen ateriatuotantoon. Vantaan kaupungin nimeämä keittiöverkkotyöryhmä laati periaatteet

tulevalle Vantaan kaupungin keittiöverkkosuunnitelmalle vuoden 2024 lopussa. Jatkossa keittiöverkkosuunnitelma laaditaan 10 vuodeksi ja on osa kaupungin palveluverkkosuunnitelmaa. Kehittämis-ohjelma sisälsi Ateriapalveluiden osalta 13 kohtaisen muutosohjelman, joiden toimenpiteistä suurin osa saatu päätökseen, esim. muutos ruokalistakiertoon ja sisäisen valvontaresurssin lisäys. Osa toimenpiteistä oli toimintatapojen muutoksia, jotka nyt ovat muuttuneet jatkuviksi käytännöiksi kuten esim. toiveruokakysely, asiakastyytyväisyyskysely valituille luokka-asteille ja yhteydenpito nuorisovaltuustoon.

Toiveruokakysely tehtiin maaliskuussa 2025 ja vastaajia kyselyyn oli yhteensä 2759. Toiveruokakyselyssä kysyttiin toiveruokia syksyn teemapäiviin, kasvisruokasuosikkeja ja koulu- ja päiväkotiaterioiden arviointia. Useita toiveruokia on nostettu tai nostetaan vuoden 2025 ruokalistalle.

Palautteiden arvio koulu- ja päiväkotiruoalle oli 3,12 ja asteikko oli 1–5.

Seuraava asiakastyytyväisyyskysely oppilaille on toukokuussa 2025.

Asiakaskokemuksen parantaminen ja palveluorganisaation kehittäminen:

Uusi kokonaispalveluorganisaatio aloitti vuoden 2025 alussa. Toimintatapojen, vastuiden ja roolien osalta on vielä paljon kehitettävää. Asiakaspalautteet tehdystä muutoksesta ovat asiakaskohteiden yhteyshenkilöiltä olleet pelkästään kiittäviä. NPS-indeksi Vantin kokonaispalvelualueilla on 38,3.

Kustannustehokkuuden läpinäkyvyys:

Vantin kustannustehokkuutta arvioidaan vertaamalla vuosittain kustannushintojen ja myyntihintojen välistä muutosta. Kustannusten muutosten vaikutus Vantin liiketoiminnassa vuodelle 2026 on 4,89 %. Maaliskuun lopussa Vantti on esittänyt asiakkaalle 3,40 % hinnantarkistusta palveluhintoihinsa. Keittiövuokrien vaikutus ei ole mukana nyt esitetyssä hinnantarkistuksessa.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Positiivinen tilikauden tulos	Tilikauden tulos vähintään 1 % liikevaihdosta.	1,30 %	1,00 %	1,10 %	Toteutuu täysin ■
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Asiakastyytyväisyyden parantaminen (NPS)	NPS pisteluku	5	13	38	Toteutuu täysin ■
Kehittämisohjelma: Ateriapalveluiden asiakastyytyväisyyden positiivinen kehittyminen	Ateriapalveluiden NPS Pisteluku	8	5	Ateriapalveluiden palvelun laatuarvio 4,12 ja asteikko on 1–5.	Ei tietoa ☐
Kehittämisohjelma: Puhtauspalveluiden kustannustehokkuus	Kustannustehokkuus vähintään 1 %-yksikkö (Hinnankorotus alittaa yleisen kustannustason nousun)	1,12	1,00	1,00	Toteutuu täysin ■
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Henkilöstötyytyväisyys	Numeerinen 1–5	4,11	4,20	Ei saatavilla raportointihetkellä	Ei tietoa ☐
Sairauspoissaolot %	%	5,67	5,70	5,67	Toteutuu täysin ■
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Kokonaisbiojätteen määrän vähentäminen SDG-tavoite 12. Vastuullista kuluttamista (ympäristövastuullisuus)	Kokonaisbiojätteen määrä gram-maa/ruokailija	43	45	45	Toteutuu täysin ■
Ruokatuotannon hiilijalanjäljen vähentäminen	LUKEn ruokatuotannon hiilijalanjäljen mittarin käyttöönotto vuoden 2024 aikana, mutta varsinaisia seurantatuloksia on		Hiilijalanjäljen vähentäminen	Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
SDG-tavoite 12. Vastuullista kuluttamista (ympäristövastuullisuus)	saatavilla vuoden 2025 aikana				
Aiheutettujen CO2-päästöjen vähentäminen SDG-tavoite 12. Vastuullista kuluttamista (ympäristövastuullisuus)	Aiheutetut CO2 päästöt (t) / tuotantoauto	0,53	0,40	0,45	Toteutuu täysin 🟩
eNPS (työntekijöiden nettosuositteluindeksi) positiivinen kehittyminen SDG-tavoite 3. Terveyttä ja hyvinvointia (sosiaalinen vastuullisuus)	eNPS (työntekijöiden nettosuositteluindeksi)	8	12	-2,2	Ei toteudu lainkaan ⦸
Henkilöstön osaamisen kehittäminen SDG-tavoite 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua (hyvä hallintotapa ja organisaation johtaminen)	Henkilöstön ammatillisen kehittymisen lisäkoulutukset vuodessa (kpl määrä)	285	100	68	Toteutuu täysin 🟩

MERCURIA KAUPPAOPPILAITOS OY

Mercuria kauppaoppilaitos Oy on Vantaan kaupungin ja Helsingin Kauppiaitten Yhdistys ry:n omistama yhtiö, joka ylläpitää liiketalouden alan koulutusta tarjoavaa Mercuriaa. Vantaan kaupungin omistusosuus on 95,5 %.

Toiminta ja merkittävät tapahtumat

Vuosi 2025 on alkanut yhtiössä hyvin. Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt Toiminnanohjauksen kokeilun, johon ammatillisen koulutuksen järjestäjät voivat hakea mukaan. Hakuaika päättyi 28.3.2025. Kokeilun on kahdeksanvuotinen ja siihen valitaan 40 koulutuksen järjestäjää eri puolilta Suomea. Mercuria kauppaoppilaitos Oy:n hallitus päätti 12.3. pidetyssä kokouksessa, että Mercuria hakee mukaan tähän kokeiluun. Päätökset asiasta saadaan syksyllä 2025.

Kevään yhteishaussa 2025 Mercuria menestyi hienosti ja sai kaikkien aikojen ennätyksen ensisijaisten hakijoiden määrässä, joita oli yhteensä 283. Kaiken kaikkiaan ammatilliseen koulutukseen haki 2800 hakijaa enemmän kuin vuonna 2024. Kaksoistutkintojen suosio on ollut jatkuvassa kasvussa, mikä lisää opiskelijoiden valmiuksia työllistymiseen tai jatko-opintoihin siirtymiseen.

Tuloskehitys ja investoinnit

Tuloskehityksen näkökulmasta vuosi 2025 on käynnistynyt odotetun kaltaisena. Valtionosuusrahoituksen leikkaukset ovat laskeneet yhtiön liikevaihtoa edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Henkilöstökulut ovat pysyneet vuoden 2024 tasolla. Yhtiön taloushallinnossa on siirrytty vuoden 2025 alusta nettokirjausmenettelyyn, mikä vaikeuttaa kirjanpidon ja sisäisen laskennan vertailuja aikaisempiin vuosiin. Vuoden 2025 kustannukset esitetään raporteilla ilman arvonlisäveroa, kun taas aikaisempien vuosien tiedot ovat sisältäneet arvonlisäveron. Raportit näyttävät merkittävää kulujen laskua, joka osin selittyy esitystavan muutoksella. Jakson liiketulos on arviolta 207.000 euroa ylijäämäinen, talousarvion näyttäessä 64.000 euroa.

Vuodelle 2025 on suunniteltu noin 500.000 euron investointiohjelma. Investoinnit pitävät sisällään luokkatilojen korjauksia, ilmanvaihtokoneiden uusimista, neuvontapisteen muutostöitä, tilojen uudelleen kalustamista sekä muita pienempiä hankintoja. Investoinnit toteutetaan pääosin oppilaitoksen kesäkeskeytyksen aikana. Yhtiön maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat säilyneet erinomaisella tasolla.

Avainluvut (K) 1000 €	TA 2025	TA 4/2025	TOT 4/2025
Liikevaihto	9 107	3 037	3 034
Liikevoitto	294	64	207
Tilikauden tulos	414	64	207
Taseen loppu-summa	23 500	23 500	23 400
Henkilöstön lu-kumäärä	66	66	66
Bruttoinves-toinnit	500	0	0
Quick ratio	11	11	11
Omavaraisuus-aste	95	95	95
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0	0
Leasingvastuut	320	320	320

Tavoitteiden toteutumisen ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja tulevaisuuden näkymät

Omistajaohjauksessa asetettujen tavoitteiden tilanne on hyvä. Valtionosuusrahoituksen leikkaukset vaikuttivat kuitenkin tavoitteellisiin opiskelijavuosiin. Leikkaukset olivat odotettua suuremmat ja tältä osin vuoden 2025 tavoitetta ei saavuteta. Kaikkia mittaritietoja ei ole vielä saatavilla.

Maan hallituksen kehysriihessä on luvassa 75 miljoonan euron lisäsäästöt opetusministeriön toimialalle. Näistä osa tullee kohdistumaan ammatilliseen koulutukseen. Myös rahoituslainsäädäntö muuttuu 1.1.2026. Uudessa rahoituslaissa tullaan painottamaan koulutuksen vaikuttavuutta ja suoritteita perusrahoituksen sijaan. Mercurian kannalta tämä rahoitusuudistus voi olla myös positiivinen asia, koska yhtiön toiminnan tulokset ovat niin korkealla tasolla.

Epävarmuutta aiheuttaa epätietoisuus nykyisen tontin vuokrasopimuksen jatkosta vuoden 2033 jälkeen. Tämä vaikeuttaa yhtiön pitkän tähtäimen suunnitelmien tekemistä ja nykyisen koulutalon remonttien suunnittelua. Yhtiö toivoo aikalisää mahdollisen uuden rakennuksen suunnittelussa ja toivoo esimerkiksi tontinvuokrasopimuksen jatkamista 20 vuodella. Vaihtoehtoisesti yhtiö olisi kiinnostunut käynnistämään neuvottelut kaupungin kanssa nykyisen tontin ostamisesta.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
Talouteen liittyvät tavoitteet					
Positiivinen tilikauden tulos	Nettotulos, Euroa Tulokseen vaikuttavat heikentävästi vuodesta 2025 alkaen valtionosuusrahoituksen mahdolliset leikkaukset.	1033394	200000	206450	Toteutuu täysin ■
Rakennuksen PTS:n mukaisten vuosittaisten toimenpiteiden toteuttaminen hiilineutraalilla ja resurssiviisaalla tavalla huomioiden rakennuksen tuleva käyttöikä	Toteutusaste %	100	100	100	Toteutuu täysin ■
Toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät tavoitteet					
Tavoitteelliset opiskelijavuodet	kpl Rahoitusjärjestelmä on muuttumassa vuonna 2026. Uudessa rahoitusmallissa tavoitteelliset opiskelijavuodet ovat poistumassa käytöstä. Tarkemmat tiedot uudesta rahoituksesta saadaan syksyn 2024 aikana. Opiskelijavuosiennusteissa on huomioitu ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkaukset.	870 + 1 lisäsuoritepäätöksellä	855	825	Toteutuu osittain ◧
Opiskelijapalaute (amispalaute, päättökysely)	nps-indeksi	66	66	78	Toteutuu täysin ■
Työelämäpalaute työpaikkaohjaajakysely	Tyytyväisyys 1–5	4,5	4,3	4,5	Toteutuu täysin ■
Henkilöstöön liittyvät tavoitteet					
Henkilöstön työfiilis	Tyytyväisyys 1–5	4,1	4,1	4,1	Toteutuu täysin ■

Tavoite	Mittari	Toteuma 2024	Tavoitetaso 2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tila
Vastuullisuuteen liittyvät tavoitteet					
Hyvän koulutuksen ylläpito ja kehittäminen (SDG-tavoite 4 "Hyvä koulutus")	Opiskelijapalaute, (amispalaute) tyytyväisyys koulutukseen, kokonaisarvosana 1–5	4,6	4,5	4,5	Toteutuu täysin 🟩
Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen (SDG-tavoite 3 ”Terveyttä ja hyvinvointia”)	Vuotuinen opiskelijakysely, keskiarvo osiosta ilmapiiri ja hyvinvointi 1–5	4,3	4,3	Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐
Sukupuolten tasa-arvon edistäminen (SDG-tavoite 5 ”Sukupuolten tasa-arvo”)	Vuotuinen opiskelijakysely, tasa-arvoa koskeva kysymys 1–5	4,4	4,3	Ei tiedossa raportointihetkellä	Ei tietoa ☐
Ruokahävikin vähentäminen (SDG-tavoite 12 ”Vastuullista kuluttamista”)	Ruokahävikki, g/myyty annos		38	37	Toteutuu täysin 🟩

KIINTEISTÖOSAKEYHTIÖT

1. KOy Tiedepuisto
1988

2. KOy Tikkurilan Terveysasema
1979/1982

3. Tikkuparkki Oy
2012

4. Ratakujan Pysäköinti Oy
2013

5. KOy Lehdokkitien virastotalo
1983

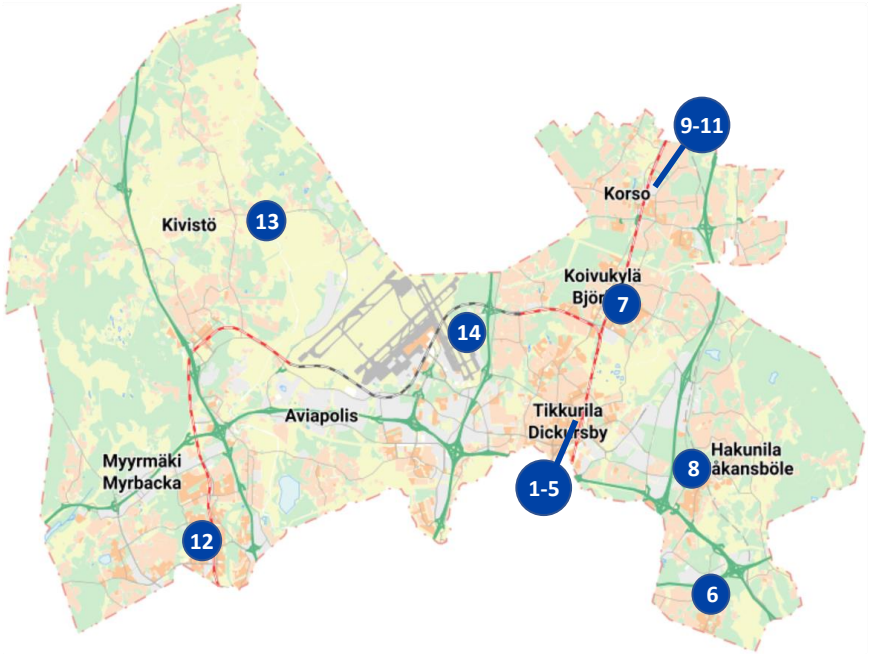

6. Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy 1977

7. Hakopolun Liikekiinteistö Oy
1981

10. KOy Vantaan Maakotkantie 10 1989

11. Korson Pienteollisuustalo Oy 1965

8. KOy Hakucenter
1986

12. Ruukkukujan Autopaikat
1987

9. KOy Korson Toimistokeskus
1992/1997

13. As Oy Vantaan Katriinanrinne
1991

14. KOy Vantaan Helikopteritukikohta
2009

KIINTEISTÖYHTIÖ JA KAUPUNGIN OMISTUS% AVAINLUVUT 1000 euroa	Laajuus m2	Tase 2024	Oma pääoma 2024	Tuotot 1-4/2025	%-osuus tuotot budjetoi-dusta	Hoitoku-lut 1-4/2025	%-osuus hoitokulut budjetoi-dusta	Arvioidut poistot 2025	Ennustettu tilikauden tulos 2025	Kassa 30.4.2025	Quick Ratio
KOy Tiedepuisto 100 %	10 883	16562	12395	458	24	-88	55	-1320	379	+635	2,1
KOy Tikkurilan Terveys-asema 62,2/73,8 %	5657	6670	5805	180	32	-164	21	-417	-222	+582	2,2
Vantaan Pysäköintiratkai-sut Oy 100 %	13530	9532	9498	4	26	-4	7	0	-26	+1127	33,7
VanPark Oy 0 / 100 %		55	18	129	26	25	12	-314	-31	+434	41,3
KOy Korson Toimistokes-kus 77,1 %	3775	6001	5972	92	31	-77	27	0	0	+157	23,4
KOy Lehdokkitien Viras-totalo 85 / 100 %	3678	670	641	105	0	-80	0	0	0	+136	12,2
As Oy Vantaan Katriinan-rinne 100 %	2400	1864	1552	70	35	-62	26	0	0	+76	0,5
Korson Pienteollisuustalo Oy 83,1 %	3590	522	118	74	33	-48	34	-27	0	+469	90,4
Ratakujan Pysäköinti Oy 100 %	9983	2268	2251	46	33	-42	39	-87	-67	-48	-7,8
KOy Vantaan Helikopterii-tukikohta 100 %	961	1921	1908	24	37	-43	34	-70	-137	+458	132,3
KOy Vantaan Maakotkan-tie 10 33,1 / 88,3 %	768,5	962	955	25	25	-29	30	-38	-31	+7,6	3,3
Pallastunturintien Liike-kiinteistö Oy 52,4 %	1606	1512	1444	41	29	-24	22	0	-40	+73	3,4
Ruukkukujan Autopaikat Oy 87,2 / 88,3 %	10 036	828	611	23	33	-12	26	-61	-47	+124	6,8
Hakopolun Liikekiinteistö Oy 88,4 %	3498,5	2 562	2 530	121	31	-93	24	0	-4	+95	5,8
KOy Hakucenter 59,2 %	4840	5 019	4 995	154	33	-122	25	0	-17	+133	9,7

Tavoitteiden toteutuminen	Ylläpidon kustannusten hillitseminen	PTS:n mukaisten vuosittaisten toimenpiteiden toteuttaminen	Energiankäytön tehostamistoimien kartoitus	Elinkaaren loppuvaiheessa olevien kiinteistöyhtiöiden vastuullisuustavoite	Selite tavoitteiden saavuttamisen ja muun toiminnan osalta
KOy Tiedepuisto 100 %	Ei asetettu.	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Ei asetettu.	Yhtiö saavuttaa tavoitteensa kuluvana vuotena. Energiankäyttöön liittyvät selvitykset tehdään yhdessä Tiedekeskussäätiön kanssa.
KOy Tikkurilan Terveysasema 62,2/73,8 %	Ei toteudu lainkaan	Toteutuu täysin	Ei asetettu	Toteutuu osittain	Rakennuksen tulevaisuus on epäselvä, mutta oletus on, että terveysasema toimii tiloissa vielä vuoteen 2030. Tämän takia eri asioiden aikataulutus on hieman hankalaa ja korjaukset pyritään tekemään minimillä, jolloin vain pakolliset tehdään. Yhtiö joutuu teettämään toiseen lämmönjakokeskukseen osasaneerauksen kuluvana vuotena ja saneeraus edellyttää jonkinasteista patteriverkoston perussäätöä. Tämä aiheuttaa sen, että ylläpidon kustannukset nousevat edellistä vuotta korkeammaksi.
Vantaan Pysäköintiratkaisut Oy 100 % (tavoitteet koskevat soveltuvin osin tytäryhtiö VanPark Oy:tä, jolle emoyhtiö siirsi liiketoimintasiirrolla Tikkuparkki-pysäköintilaitoksen 1.1.2025)	Ei toteudu lainkaan	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Ei asetettu.	Muut tavoitteet: Kestävä ja vastuullinen taloudenpito: voitollisen tuloksen saavuttaminen. Ei tietoa ☐
KOy Korson Toimistokeskus 77,1 %	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Ei asetettu	Ennakoidut ylläpidon kustannukset vastaavat edellisen vuoden tasoa, joten lopputulos on sidonnainen indeksin kehittymiseen ja ennakoimattomien korjausten kustannuksista. Energiankäytön tehostamistoimien kartoitus tehdään kesän tai syksyn aikana.

KOy Lehdokkitien Virastotalo 85/100 %	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Ei asetettu	Toteutuu täysin	Yhtiön vastuullisuustavoitteena on kiinteistön uuden käyttötarkoituksen toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden käynnistäminen esim. kaavoituksen kautta. Yhtiö on valmis keräämään rahaa purkamista varten ja tekemään tarvittavan purkukartoituksen. Rakennushistoriaselvitystä ei tarvita.
As Oy Vantaan Katriinanrinne 100 %	Ei toteudu lainkaan	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Ei asetettu	Yhtiössä ei edellisenä vuotena tehty isompia korjauksia, joten kuluvan vuoden ylläpidon kustannukset tulevat olemaan n. 50 000 euroa korkeammat.
Korson Pienteollisuustalo Oy 83,1 %	Ei toteudu lainkaan	Toteutuu täysin	Ei asetettu	Toteutuu täysin	Ylläpidon kustannukset ylittävät edellisen vuoden johtuen purkukartoituksen kustannuksia. Rakennukset on tarkoitus purkaa vuonna 2028, joten yhtiö varautuun rakennusten purkamiseen 500 tuhannen euron kustannustasolle. Yhtiön vastuullisuustavoitteena on Rakennuksen elinkaaren loppuajan PTS:n toteuttaminen resurssiviisaalla tavalla.
Ratakujan Pysäköinti Oy 100 %	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Ei asetettu	Muut tavoitteet: Kestävä ja vastuullinen taloudenpito: voitollisen tuloksen saavuttaminen. Ei toteudu ollenkaan Yhtiön tavoitteena oleva positiivinen tulos, ei ole realistinen korkeallakaan vuokrausasteella, kun huomioidaan poistot.
KOy Vantaan Helikopteritukikohta 100 %	Ei toteudu lainkaan	Toteutuu täysin	Toteutuu täysin	Ei asetettu	Ylläpidon budjetoidut kustannukset tulevat hieman nousemaan edellisestä vuodesta. Lopputulos riippuu ennakoimattomista

					korjauksista ja loppuvuoden ulkoalueiden hoitotöistä.
KOy Vantaan Maakotkantie 10 33,1/88,3 %	Ei toteudu lainkaan ☒	Toteutuu täysin ■	Ei tietoa ☐	Ei asetettu	Ylläpidon kustannukset nousevat kasvaneen korjaustarpeen myötä. Pienenä yhtiönä myös todennäköisesti energiansäästötoimenpiteet ovat pienet ja yhtiö yrittää kevyemmin toimin kartoittaa mahdollisuuksia.
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy 52,4 %	Ei toteudu lainkaan ☒	Toteutuu täysin ■	Toteutuu täysin ■	Ei asetettu	Ylläpidon ennustetut kustannukset ylittävät niukasti edellisvuoden ja arvioidun indeksin.
Ruukkukujan Autopaikat Oy 87,2/88,3 %	Ei toteudu lainkaan ☒	Toteutuu täysin ■	Toteutuu täysin ■	Ei asetettu	Ylläpidon kustannukset tulevat olemaan edellistä vuotta korkeammat johtuen asiantuntijapalveluiden käytöstä, jonka avulla kartoitetaan tulevia korjaustarpeita ja energiankäytön tehostamista.
Hakopolun Liikekiinteistö Oy 79 %	Ei toteudu lainkaan ☒	Toteutuu täysin ■	Ei asetettu	Toteutuu täysin ■	Yhtiön talousarviossa on varauduttu erilaisiin asiantuntijapalveluiden kustannuksiin, joka nostaa kuluvan vuoden ylläpidon kustannuksia. Lisäksi vuonna 2024 korjaukset olivat matalalla tasolla, mutta yhtiö joutuu varautumaan isompiin korjauksiin. Yhtiön vastuullisuustavoitteena rakennuksen elinkaaren loppuajan PTS:n toteuttaminen resurssiviisaalla tavalla.
KOy Hakucenter 59,2 %	Ei toteudu lainkaan ☒	Toteutuu täysin ■	Ei asetettu	Toteutuu täysin ■	Ylläpidon kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi käynnissä olevan kehittämishankkeen kustannukset, jolloin ylläpidon kustannukset ovat merkittävästi suuremmat kuin edellisenä vuotena

					Yhtiön vastuullisuustavoitteena on kiinteistön uuden käyttötarkoituksen toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden käynnistäminen. Kehityshanke on meneillään ja selvitys asemakaavamuutoksesta on käynnissä.

Mittarit

Ylläpitokustannusten hillitseminen: Ylläpitokustannusten suhteellinen nousu on pienempi kuin Tilastokeskuksen julkaiseman Kiinteistön ylläpidon kustannusten vertailuindeksin muutos. Mittarin tilanne kuvaa ennustettu tavoitteen saavuttamisesta vuoden 2025 lopussa.

PTS:n mukaisten vuosittaisten toimenpiteiden toteuttaminen: Toimenpiteiden toteuttaminen hiilineutraalilla ja resurssiviisaalla tavalla sekä rakennuksen käyttöiän huomioiminen PTS:ssa. Vuodelle asetettujen toimenpidetavoitteiden toteuttamisaste.

Energiankäytön tehostamistoimien kartoittaminen: kartoittaminen tehty vuoden aikana.

Elinkaaren loppuvaiheessa oleville kiinteistöyhtiöille on asetettu oma soveltuva vastuullisuustavoite seuraavista:

- Kiertotalouden edistäminen kestävän purkamisen elementein: purkumateriaalien uudelleenkäyttö ja kierrättäminen.
- Kiinteistön uuden käyttötarkoituksen toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden käynnistäminen esim. kaavoituksen kautta.
- Rakennuksen elinkaaren loppuajan PTS:n toteuttaminen resurssiviisaalla tavalla.

Vantaa
Vanda

Vantaa

Sitovat tavoitteet OVK 1/2025

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki							
Valtuustokauden tavoite 1. Varmistetaan pitkäjänteisesti taloudellisesti vahva kaupunki ja kaupunkikonserni							
1.1 Hallittu käyttötalouden menokehitys	Toimintakatteen muutos-%	Toimintakate toteutui 4,2 % talousarviota heikompana	Talousarvion 2025 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu: Matti Ruusula	Valtuustokauden strategian, talousarvion 2025 sekä tuottavuus- ja kasvuohjelman mukaiset kehittämistoimenpiteet.	Ennusteen mukaan toimintakate heikkenee 7,5 %, joka on parempi kuin talousarvion 8,2 % heikkeneminen.	Tavoite toteutunee täysin.
1.2 Maanluovutuksen ja maankäyttösopimusten nettotulot vuodelle 2025 25,4 milj. euroa	Maanluovutuksen ja maankäyttösopimusten tulot (netto), milj. euroa = maanmyyntivoitot (kauppahinta vähennettynä hankintahinnalla ja tonttien luovutuskuntoon saattamisen kustannuksilla) + maanvuokratulot + maankäyttösopimuskorvaukset (vähennettynä maanhankintamenoilla)	Yhteensä 16,35 milj. euroa	Yhteensä 25,4 milj. euroa	Tero Anttila	Yritystontteja on myyty yksi ja tehty päätös yhden tontin luovuttamisesta. Alkuvuodesta 2025 on vuokrattu yksi asuinkerrostalotontti (vuosivuokra 42600 euroa) ja omakotitontteja on myyty kaksi kappaletta (myyntivoitto yhteensä 359 000 euroa).	Maankäytön nettotulot 30.4.2025, kun huhtikuun raportointi valmis mittarin laskentaperiaatteen mukaisesti 5,6 milj. euroa. Maanmyyntivoittoja on toteutunut 0,83 milj. euroa ja maanvuokratuloja noin 3,46 milj. euroa. Maankäyttösopimuskorvauksia on kertynyt noin 2,42 milj. euroa. Maanhankintoihin käytettiin noin 0,61 milj. euroa, ja tonttien luovutuskuntoon laittamiseen 0,48 milj. euroa.	Tavoite toteutunee osittain.
1.3 Sote- ja Pela -kiinteistöjen, asunto-omaisuuden sekä ulkopaikkakunnilla sijaisevien kiinteistöjen myynnit etenevät markkinatilanne huomioon ottaen	Sote- ja Pela -kiinteistöt on myyty vuoden 2025 aikana Yksittäisten rajoituksista vapautuneiden osakehuoneistojen myyntiä jatketaan markkinatilanne huomioiden	Sote- ja Pela -kiinteistöihin liittyvät arvioinnit on tehty, mutta pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin ei ole saatu hyvinvointialueelta allekirjoituksia, jotka ovat myynnin edellytys	Sote- ja Pela -kiinteistöt on myyty vuoden 2025 aikana	Tero Anttila	VAKE-hyvan kanssa on käyty läpi rahoituksen saaneita sote- ja pela-kohteita ja niiden pitkiä vuokrasopimuksia, jotka tarvitaan ennen myyntiprosessin aloittamista.	Arviolta kesäkuussa 2025 saadaan lisätietoja uusista rahoituksen saavista kohteista, jonka jälkeen myyntejä voidaan edistää.	Tavoite toteutunee osittain.
Valtuustokauden tavoite 2. Vahvistetaan osaamista ja työllisyyttä elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämiseksi							

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
2.1 Työttömyys vähenee taloussuunnitelmakaudella 2024 - 2027 koronaa edeltävälle vuoden 2019 tasolle	Pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus työvoimasta	5049 pitkäaikaistyöttöntä (12/2023), 5237 pitkäaikaistyöttöntä (12/2022)	4990	Susanna Taipale-Vuorinen	Tavoitteeseen pääseminen edellyttää talouden kasvua, joka voi luoda uusia työpaikkoja. Vaikutus työttömyyteen, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyteen, näkyy vasta myöhemmin. Työllisyyden parantamiseksi on tärkeää panostaa koulutukseen ja uudelleenkoulutukseen, jotta työnhakijoiden osaaminen vastaisi paremmin työmarkkinoiden tarpeita.	7040 pitkäaikaistyötöntä, 5,3 % työvoimasta (3/2025)	Tavoite ei toteutune lainkaan.
	Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä ja osuus alle 30-vuotiaasta työvoimasta	3580 alle 30-vuotiasta työtöntä (12/2023) 2852 alle 30-vuotiasta työtöntä (12/2022)	3510		Tavoitteeseen pääseminen edellyttää talouden kasvua, joka voi luoda uusia työpaikkoja. Taloussuhdanteen paranemisen vaikutus työttömyyteen näkyy vasta myöhemmin. Työllisyyden parantamiseksi työllisyyspalveluissa panostetaan nuorten asiakkaiden aktiiviseen työllisyyspalveluun heti työttömyyden alussa. Alle 30-vuotiaat asiakkaat pyritään kontaktoimaan kasvokkain.	4107 alle 30-vuotiasta työtöntä työnhakijaa, 14,9 % alle 30-vuotiaasta työvoimasta (3/2025)	
	Vieraskielisten työttömien määrä ja osuus vieraskielisestä työvoimasta	7232 vieraskielistä työtöntä (12/2023) 5885 vieraskielistä työtöntä (12/2022)	7100		Tavoitteeseen pääseminen edellyttää talouden kasvua, joka voi luoda uusia työpaikkoja. On myös huomioitava, että Vantaan väestö kasvoi jo viidettä vuotta peräkkäin ainoastaan vieraskielisten ansiosta. Vieraskielisten työllisyyden parantamiseksi on tärkeää panostaa aktiiviseen työnantajayhteistyöhön ja kielikoulutukseen. Kansainvälisten asiakkaiden palveluissa on huomioitu erityisesti kotoutuja-asiakkaat sekä aloitettu yksilöllisten palvelupolkujen rakentaminen asiakkaille. Asiakaskunnassa on erityisesti huomioitu nopeasti työhön etenevät, nuoret, korkeakoulutetut, sekä työvoiman ulkopuolella olevat naiset.	8548 vieraskielistä työtöntä työnhakijaa, 23,5 % vieraskielisestä työvoimasta (3/2025)	

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
2.2 Työpaikkamäärältään merkittävien yritysten tai muiden organisaatioiden Vantaalle sijoittumis- tai laajentumispäätöksien määrä kasvaa	Tonttivarauksen tai tontinluovutuspäätöksen (vuokraus tai myynti) saaneiden yritysten sekä laajennushankkeiden mahdollistama yhteenlaskettu kokonaistyöpaikkamäärä kasvaa vähintään 400 työpaikalla vuonna 2025.	Uusia työpaikkoja saatiin Vantaalle arviolta 600	Kokonaistyöpaikkamäärä vähintään 400	Tero Anttila ja Tommo Koivusalo	Yritystonttitiedusteluja on tiedossa lukuisia, mutta useista syistä johtuen moni hanke on viivästynyt tai ei etene. Vehkalan kinkerein asemakaava-alueen tonttien maanrakennustyöt ovat valmistuneet ja tontit ovat valmiita luovutettaviksi.	Yritystontteja on myyty yksi ja tehty päätös yhden tontin luovuttamisesta. Luovutetun tontin työpaikkamäärä on 3.	Tavoite toteutunee osittain.
	Sijoittumis- tai laajentumispäätöksien määrä	3	10 uutta sijoittumista tai investointia, jossa yritys tuo Vantaalle vähintään 30 työpaikkaa ja puolessa tapauksista vähintään 50 työpaikkaa		Asiakkuusyksikkö kasvattanut yrityskontaktointia merkittävästi.	4	
Valtuustokauden tavoite 3. Vantaa on vetovoimainen asumisen kaupunki							
3.1 MAL-asuntotavoitteet toteutuvat	Tavoitaso määritellään tulevassa MAL-sopimuksessa. MAL-suunnitelman 2023 mukainen kokonaistavoite on 2 720 asuntoa.	Asuntoja valmistui vuonna 2023 yhteensä 3173 asuntoa. Pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantona valmistui 440 asuntoa. Asumisoikeusasuntoja ja lyhyen korkotuen asuntoja valmistui yhteensä 172 asuntoa.	2 720 asuntoa vuosittain (MAL -suunnitelman tavoitetaso), josta korkotuettujen VAV asuntojen määrä 360. Uutta kaupunkistrategiaa varten kaupunki laatii asuntopoliittisen suunnitelman, jonka tavoitteena on tukea asuinalueiden elinvoimaa ja monimuotoisuutta sekä ehkäistä segregaatiota. Suunnitelman laadinnassa otetaan huomioon erityisesti vanhojen lähiöiden uudistamistarpeet sekä vanhan ARA-asuntokannan uudelleensijoittamismahdollisuudet tarvittaessa	Tero Anttila	Kaupunki järjestää vuonna 2025 tonttikilpailuja yhtiömuotoiseen pientaloasumiseen ja kerrostaloasumiseen tarkoitetuista tonteista muun muassa Leinelässä, Koivuhaassa ja Korsossa. Kaupunkiympäristön toimialalla on valmisteltu eriytymisen ehkäisyn tiekartta (ERKKO), jossa on tuotu esiin toimenpiteitä, joilla vaikutetaan vanhojen lähiöiden uudistamismahdollisuuksiin.	Tilanne 30.4.2025: Asuntoja on alkuvuonna valmistunut yhteensä 104 kpl. Näistä valmistuneita asumisoikeusasuntoja on 62 kpl.	Tavoite ei toteutune lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
			purkavan rakentamisen avulla.				
3.2 Valmistuvien pientaloasuntojen määrä 400 asuntoa	Vantaalle valmistuu 400 pientaloasuntoa (rivi-, pari-, erillis- ja omakotiasuntoja)	Vantaalle valmistui 2023 yhteensä 451 pientaloasuntoa (rivi-, pari-, erillis- ja omakotiasuntoja)	Vantaalle valmistuu 400 pientaloasuntoa (rivi-, pari-, erillis- ja omakotiasuntoja)	Tero Anttila	Vuonna 2025 on käynnissä useita pientalokaavoja eri puolilla Vantaata. Lisäksi pientalotuotantoa suunnitellaan osaksi tiiviimpiä alueita mm. Väritehtaan ja Fazerilan alueilla. Katrinebergin asemakaavatyö on käynnistynyt vuodenvaihteessa ja Rauhalanlaakson kaavarunkotyö jatkuu.	Tilanne 30.4.2025: Pientaloasuntoja on alkuvuonna valmistunut 48 kpl. Lukema sisältää omakoti-, pari-, ja erillistalojen lisäksi rivitalot.	Tavoite ei toteutune lainkaan.
3.3 Tapahtumat lisäävät kaupungin elinvoimaa ja viihtyvyyttä	Tapahtumien elinvoimavaikutusten lisäämiseksi on rakennettu systemaattinen kaupunkitasoinen suunnitelma ja roolijako	Tapahtumien elinvoimavaikutuksia ei systemaattisesti mitata eikä arvioida systemaattisesti.	Tapahtumien elinvoimavaikutusten lisäämiseksi on rakennettu systemaattinen ja kaupunkitasoinen kaikki suuralueet ja kaupunginosat huomioiva suunnitelma ja roolijako.	Riikka Åstrand	Kaupunkitasoisen tapahtumastrategian sekä tulevan tapahtumatoiminnan organisoinnin mallin työstö on aloitettu tapahtumatyöryhmässä projektiasiantuntijan vetämänä. Tapahtumien tiedolla johtamisen mallin jalkautus on aloitettu.	Kaupunkitasoisen tapahtumastrategian sekä tulevan tapahtumatoiminnan organisoinnin mallin työstö on aloitettu tapahtumatyöryhmässä projektiasiantuntijan vetämänä. Tapahtumien tiedolla johtamisen mallin jalkautus on aloitettu.	Tavoite toteutunee täysin.
3.4 Vantaan vetovoima ja pitovoima paranee	Kaupunkien maine/vetovoimatutkimus	Vetovoima: 3.10 Pitovoima: 3.43	Vetovoima: 3.20 (+0.10) Pitovoima: 3.53 (+0.10)	Mari Kalmari	Maineohjelman toteutus osana viestinnän ja markkinoinnin vuoden 2025 toimintasuunnitelmia.	Kaupunkien maine- ja vetovoimatutkimuksen tulokset valmistuvat alkuvuodesta 2026.	Arviointi tehdään vuoden lopussa.
Hyvät asukaslähtöiset palvelut							
Valtuustokauden tavoite 4. Sujuvat hyvinvointia rakentavat palvelut							
4.1 Kuntalaisten fyysinen aktiivisuus lisääntyy	Terveysliikuntasuositusten mukaan liikkuvien %-osuus nousee	40,7 % 5.- ja 8.-luokkalaisista toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia haittaavalla tasolla (Move!-mittaus). 28,2 % 8.- ja 9.-luokkalaisista harrastaa hengästyttävää liikuntaa	Prosenttiarvot laskevat eli hengästyttävän liikunnan harrastamisen osuus lisääntyy.	Riikka Åstrand	Koulu-PT toimintaa laajennetaan ja kohdennetaan syyslukukaudella 5- ja 8-luokkalaisille oppilaille, ja kevätlukukaudella 4- ja 7-luokkalaisille (Move-prosessien kehittäminen). Toimintaa koordinoidaan moniammatillisen Move! työryhmän toimesta yhteistoiminnallisesti perusopetuksen, liikuntapalveluiden ja hyvinvointialueen kanssa.	40,7 % 5.- ja 8.-luokkalaisista toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia haittaavalla tasolla. Vuoden 2024 tuloksien osuus sama kuin lähtöarvo (Move! 2023). Ei vertailutietoa vähintään tunnin hengästyttävästi liikkuvien osuuden lähtöarvoihin (2023) verrattuna.	Arviointi tehdään vuoden lopussa.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
		vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa. 34,4 % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa. 28,6 % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa.				Kouluterveyskyselyn vuoden 2025 tulokset julkaistaan syyskuussa 2025.	
	Hyvinvointivalmennukseen osallistuneiden toimintakyky paranee	Fyysisen aktiivisuuden määrä (Physical Activity Rating PA-R, International Physical Activity Questionnaire, asiakkaan subjektiivinen arvio fyysisestä aktiivisuudesta) kohderyhmästä riippuen mitattuna valmennuksen alkaessa Koettu terveys (EQ-5D-5L, asiakkaan subjektiivinen arvio omasta terveydestä) kohderyhmästä riippuen mitattuna valmennuksen alkaessa	Fyysisen aktiivisuuden määrä lisääntyy 50%:lla asiakkaista valmennusjakson aikana. Koettu terveys paranee 50%:lla asiakkaista valmennusjakson aikana.		Toimintamallin jatkuvaa kehitystyötä on jatkettu. Elintapaneuvonnan ekosysteemiä on laajennettu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa sekä kaupungin sisäisesti varhaiskasvatuksen perusopetuksen, toisen asteen ja työllisyyspalveluiden kanssa.	Fyysisen aktiivisuuden määrä (Physical Activity Rating PA-R, International Physical Activity Questionnaire, asiakkaan subjektiivinen arvio fyysisestä aktiivisuudesta) parani 50 % asiakkaista (n=86). Koettu terveys (EQ-5D-5L, asiakkaan subjektiivinen arvio omasta terveydestä) parani 73 % asiakkaista. (n=93)	
4.2 Kootaan systemaattinen malli	Lapsivaikutusten arvioinnin malli ja ohjeistus on luotu	Ei ole lapsivaikutusten arvioinnin mallia tai	Lapsivaikutusten arvioinnin tekoon on	Katri Kalske	Kaupunkitasoinen työryhmä on aloittanut työskentelyn. Työryhmä on laatinut pilotoitavan lapsivaikutusten	Lapsivaikutusten arvioinnin malli on luotu.	Tavoite toteutunee täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoon		ohjeistusta ja arviointeja tehdään satunnaisesti	laadittu arvioinnin malli ja ohjeistus.		arvioinnin mallin ja mallin pilotointi on käynnistynyt kaikilla toimialoilla.		
Valtuustokauden tavoite 6. Tuetaan oppijan tarpeisiin pohjautuvaa oppimista ja mahdollisuuksia edetä omien edellytystensä mukaan							
6.1 Perusopetuksen oppilaiden luku- ja matemaattiset taidot paranevat	Lukuseula-testi (2. lk ja 7 lk.)	Lukuseulan kuntaraportissa (6/2024) vantaalaisten oppilaiden lukutaito-osaaminen on jaettu neljään ryhmään suoritusprosenttien mukaan (alin 20 %, 20–50 %, 50–80 %, ylin 20 %). Lisäksi tuloksissa on eroteltu S1- ja S2-oppimäärän opiskelijat. Mikäli oppilas sijoittuu alimpaan viidennekseen, se ennakoi oppimisvaikeuksia peruskoulun oppiaineiden tavoitteiden saavuttamisessa. Tavoitteena on, että kyseiseen alle 20 % suoritustasoon jäisi mahdollisimman vähän oppilaita. Raportista ilmeni seuraavat tulokset: 2. luokka: S1 oppimäärää opiskelevista 28 % suoritustaso jäi alimpaan viidennekseen S2 oppimäärää opiskelevista 64 % suoritustaso jäi alimpaan viidennekseen	Tavoitteena vuonna 2025 on, että alimpaan viidennekseen jää 2 prosenttiyksikköä vähemmän oppilaita kuin 6/2024 mittauksessa.	Katri Kalske	Syyslukukaudella on syys-marraskuussa tehty 7. luokan Lukuseula kaikissa yläkouluissa. Kevätlukukaudella on helmi-huhtikuussa tehty 2. luokan Lukuseula kaikissa alakouluissa. Tarkemmat tulokset Lukuseulan tuloksista saadaan loppuraportissa elokuussa.	Lukuseula on toteutettu kaikissa peruskouluissa. Tulokset selviävät elokuussa saatavassa loppuraportissa.	Arviointi tehdään vuoden lopussa.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
		7. luokka: S1 oppimäärää opiskelevista 31 % suoritustaso jäi alimpaan viidennekseen S2 oppimäärää opiskelevista 78 % suoritustaso jäi alimpaan viidennekseen					
	Funa -matemaattisten perustaitojen arviointi (3.lk ja 7.lk)	Keväällä 2023 tehdyn matematiikan Funa-arvioinnin yleistuloksen mukaan vantaalaisten oppilaiden matematiikan perustaitojen hallinta on valtakunnallista keskitasoa ja osittain jopa sitä parempaa. Arvioinnin mukaan alimpaan kahteen taitotasoluokkaan kuuluvien oppilaiden määrä on 25 %. Uudet mittaukset on tehty marraskuussa 2023 ja niiden tulokset saadaan kevään 2024 aikana.	Funa-arvioinnin tuloksien osalta alimpaan kahteen taitotasoluokkaan kuuluvien oppilaiden määrä vähenee 25 %:sta 22 %:iin.		Funa-testi ei ollut käytettävissä, joten tuloksia ei saatu.	Funa-testi ei ollut käytettävissä, joten tuloksia ei saatu.	
Valtuustokauden tavoite 7. Eri-ikäisten kuntalaisten jatkuvan oppimisen ja koulutuksen tarpeisiin panostetaan							
7.1 Tikkurilan osaamiskampushankkeessa yhteiskehitetään asiakaslähtöistä palvelukokonaisuutta yritys- ja henkilöasiakkaiden tarpeisiin. Palvelukokonaisuudella on yhteinen palvelukartta ja valmius yhteiseen, organisaatiorajat ylittävään asiakasohjaukseen	Osaamiskampuksen (osaamisen kehittäminen, työnantaja-, yritys-, työllisyys- ja kotoutumis- ja neuvontapalvelut) palvelukartta yritys- ja henkilöasiakkaille on valmis ja palveluiden organisaatiorajat ylittävälle asiakasohjaukselle on alustava prosessikuvaus.	Osaamiskampukselle sijoittuville yritys- ja henkilöasiakkaiden palveluille ei ole yhteistä palvelukarttaa eikä asiakasohjauksen mallia.	Osaamiskampuksen palvelukartta yritys- ja henkilöasiakkaille on valmis. Organisaatiorajat ylittävälle asiakasohjaukselle on alustava prosessikuvaus.	Katri Kalske	Palvelukartan kokoaminen on käynnissä. Toimijakohtaisia työpajoja on pidetty seitsemän kappaletta ja lisäksi yksi yhteinen työpaja, jossa määriteltiin Business Vantaan Hubin toimijakohtaisia tavoitteita kehitystyössä. Yhteisestä ohjauspalvelusta ja siihen liittyvästä prosessikuvauksesta on käyty keskusteluja verkoston kanssa ja luotu alustava asiakkaan ohjauksen polku.	Palvelukartan kokoaminen on kesken. Asiakasohjauksen eli yhteisen ohjauspalvelun prosessikuvausta työstetään kevään ja syksyn aikana.	Tavoite toteutunee täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
					Työ jatkuu yhteiskehittämistyöpajoilla kevään aikana.		
Eriarvoistumisen estäminen							
Valtuustokauden tavoite 9. Syrjäytymis- ja eriarvoistumiskehitys katkaistaan							
9.1 Lasten ja nuorten turvallisuuden tunne lisääntyy ja kiusaaminen vähenee	Viikoittain kiusaamista kokeneet (%) (KTK)	Vähintään viikoittain kiusaamista kokeneet: 4.-5.-lk 10,8 %, 8-9 lk 8,2 % (KTK 2023)	Viikottaista kiusaamista kokeneiden määrä laskee vähintään: 4–5 lk. 7 %, 8–9 lk. 4 % (KTK)	Katri Kalske	Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen toimenpideohjelmaa arvioidaan ja päivitetään. Arviointitietoa kerätään laajasti henkilöstöltä, sidosryhmiltä, lapsilta, nuorilta ja huoltajilta. Kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntija tukee kouluja erityisesti haastavissa kiusaamistilanteissa ja kouluttaa henkilöstöä. Perusopetuksessa on käytössä K-0 -mallin mukainen sovittelutoiminta. Sähköistä kiusaamistilanteiden kirjaamisen lomakkeen pilotointia jatketaan. Pilotoivilta kouluilta on saatu myönteistä palautetta ja lomake on tukenut kiusaamistilanteiden selvittelyn systemaattisuutta. Oppilailta on kerätty kyselyllä tietoa kiusaamisen vastaisen työn toteutumisesta. Tulokset analysoidaan kevään 2025 aikana ja niitä hyödynnetään Kason kiusaamisen vastaisen toimenpideohjelman arvioinnissa.	KTK-tulokset valmistuvat syksyllä -25 ja raportoidaan loppuvuodesta.	Arviointi tehdään vuoden lopussa.
	Kartoitetaan lasten ja nuorten turvattomiksi kokemat paikat ja tilanteet	Ei ole kartoitettu	Lasten ja nuorten turvattomiksi kokemat paikat ja tilanteet on kartoitettu ja kartoituksen tulosten perusteella on laadittu toimenpiteitä On kartoitettu lasten ja nuorten turvattomiksi kokemat paikat ja tilanteet		Lasten ja nuorten turvallisuuden kokemusta koulussa ja koulun eri tiloissa on kartoitettu Turvallinen koulu -oppilastiedonkeruulla (kyselyllä n = 4004 ja haastatteluilla n. 780 oppilasta) syksyllä 2024. Kyselyyn osallistuneet koulut ovat saaneet tuloksista koulukohtaisen koonnin, jonka perusteella ne ovat voineet laatia tarvittavia toimenpiteitä.	Turvallinen koulu -oppilastiedonkeruussa oppilailta kysyttiin koettua pelkoa likert-asteikolla eri tilanteissa ja paikoissa koulussa (oppitunnilla, välitunnilla, ruokailussa, koulumatkalla, muualla koulussa). Keskimääräisesti harvimmin pelkoa koettiin ruokailussa ja useimmin koulumatkalla. Oppilaat kertoivat haastatteluissa myös vessoihin liittyvästä	

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
					Turvattomia tiloja ja tilanteita on kartoitettu myös Vaikuttajapäivän ennakkotehtävien ja dialogien avulla. Aineiston analyysi valmistuu lokakuussa.	turvattomuudesta. Usein toistui kokemus siitä, että koulussa turvattomia ovat paikat, joissa aikuinen ei ole näköpiirissä.	
9.2 NEET-nuorten määrän kasvu kääntyy laskuun	NEET –nuoria koskevan toimialojen yhteisen toimenpideohjelman toteuttaminen on aloitettu	Toimenpideohjelma on valmis ja toimialat ovat sitoutuneet sen toteuttamiseen.	Vähintään kaksi vaikuttavaa ja kiireellisintä toimintamallia on toteutettu. Vastuut toimenpideohjelman toteuttamisesta on määritelty.	Riikka Åstrand	NEET-toimenpideohjelman toteuttaminen on aloitettu suunnitelmallisesti ja NEET-työryhmä on aloittanut toimintansa. Työryhmä tekee kevään aikana yhdessä valinnat priorisoitavista toimenpiteistä.	Nyt perustettu NEET-työryhmä tekee priorisoinnin ja määrittelee jatkossa vastuut toimenpiteiden edistämisestä. Tavoite toteutunee. Riskinä, että työttömyystilanne edelleen heikkenee.	Tavoite toteutunee täysin.
9.3 Rakennetaan kaupungille vaikuttava segregaatiota ehkäisevä ohjelma	Ohjelma on tehty / ei ole tehty	Kaupungilla on vuoden 2025 loppuun jatkuva Myönteisen erityiskohtelun ohjelma, mutta ei ohjelmaa siitä eteenpäin.	Yhdessä kaikkien kaupungin toimialojen ja merkittävien yhteistyökumppanien kanssa on rakennettu ohjelma tavoitteineen, mittareineen ja toimenpiteineen. Ohjelmassa ratkotaan laajassa yhteistyössä ja aiempaa systemaattisemmin kysymyksiä, jotka kytkeytyvät alueiden eriarvoistumiseen ja ovat ilmenneet mm. nuorisorikollisuuden ja NEET-nuorten määrän kasvuna. Ohjelman toteuttamiseen haetaan myös ulkoista rahoitusta.	Riikka Åstrand	Segregaation toimintaohjelman rakentamisen tiimi on aloittanut työnsä. Ensimmäisten kuukausien aikana on lähdetty tarkemmin määrittelemään segregaatiokysymystä Vantaalla työn kohdealueilla (Myyrmäki, Koivukylä-Havukoski ja Hakunila). Työ on käynnistynyt ja edistyy suunnitelmien mukaisesti.	Työ on kesken. Segregaation ehkäisyn ohjelmasta voi tuskin koskaan tulla valmis. Työ on jatkuvaa eteenpäin viitoittamista ja strategisesti vaikuttavimpien keinojen löytämistä. Työtä rakennetaan askel kerrallaan eteenpäin.	Tavoite toteutunee osittain.
Valtuustokauden tavoite 10. Eriytymiskehityksen alla olevien alueiden kiinnostavuus ja vetovoima kasvaa asuntorakentamisen, palveluiden ja investointien osalta							
10.1 Business Vantaa -yrityspalvelut edesauttavat maahanmuuttajataustaisten yrittäjyyttä ja sitä	Vantaan startup- palvelut ja yritysneuvontakäyntien määrä muunkielisille	1100	1500	Tommo Koivusalo	Startup-toimintaa ja siihen liittyvää Soft Landing -osuutta toteutettu aktiivisesti. Yritysneuvonnassa on tilapäinen henkilöstövaje, ennen kuin kaikki uudet neuvojat saatu rekrytoitua,	335, joista 70 startup-yrittäjiä. Toteutuminen riippuu uusien yritysneuvojien rekrytoinnista. Startuppien osalta toteutunee täysin.	Tavoite toteutunee osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
kautta edesauttavat segregaation torjuntaa					mikä pudottanut kokonaisvolyymiä alkuvuonna.		
10.2 Vantaan kaupunkikeskusten palvelutaso paranee lisäten elinvoimaa ja vähentäen alueellista eriytymistä	Keskustojen elinvoimaluku (Vantaan kaikki kaupunkikeskukset)	1,942	2	Tommo Koivusalo	Tehty lukuisia eri poikkihallinnollisia toimenpiteitä keskeisissä keskuksissa osana aluetyötä tavoitteena kaupan ja palveluiden kehittäminen	1,985 (2024)	Tavoite toteutunee täysin.
10.3 Arvioidaan segregaation purkamisen keinojen vaikuttavuutta Vantaalla ja tehdään kansallista sekä kansainvälistä vertailua. Työn tulee sisältää ainakin kaavoitus- ja asuntopolitiikka, elinkeinopolitiikka, työllisyyspolitiikka, positiivisen erityiskohtelun ohjelman arviointi ja koulujen tasa-arvorahoituksen sekä kotoutumispalveluiden vaikuttavuuden arviointi. Tavoitteena on löytää vaikuttavimmat keinot asuinalueiden välisen segregaation purkamiseksi	Arviointi tehty kesäkuussa 2025	Ei ole tehty	On tehty	Apulaiskaupunginjohtajat, Susanna Taipale-Vuorinen ja Tommo Koivusalo	Vuoden 2025 alusta on aloitettu segregaatiovaikutusten arvioinnin määrittely. Tavoitteena luoda tiedon jäsennys, jossa tutkitaan keskeisimpiä mittareita segregaatiokehitykseen ja sen seurauksiin Vantaalla. Vasta tämän jälkeen voidaan arvioida toimenpiteiden vaikuttavuutta, koska on olemassa jäsennettyä tietoa, johon toimenpiteiden vaikuttavuutta peilataan. Alkuvuoden 2025 aikana ei ole ehditty vielä etsiä kunnolla kansallisia ja kansainvälisiä benchmarkeja. Työ aloitetaan vielä vuoden 2025 aikana.	On aloitettu.	Tavoite toteutunee osittain.
Valtuustokauden tavoite 12. Jatketaan alueellista myönteisen erityiskohtelun ohjelmaa							
12.1 Asuinalueiden eriarvoistuminen vähenee	Segregaatiovaikutusten arvioinnille on luotu malli.	Segregaatiovaikutuksia ei arvioida systemaattisesti.	Työkalu segregaatiovaikutusten arviointiin on valmis ja käytössä.	Riikka Åstrand ja Tero Anttila	Segregaatiovaikutuksille on ryhdytty luomaan mallia. Keskeisimmät tutkittavat osa-alueen on kaupunginosan turvallisuuteen sekä koulutukseen ja työllistymiseen liittyvät kysymykset. Malli tulee sisältämään sekä dataan pohjautuvaa tarkastelua että laadullista tarkastelua.	Mallin luominen on aloitettu. Työ etenee ja jollekin tasolle malli tullaan saamaan vuoden 2025 aikana.	Tavoite toteutunee osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
	Eriytymisen tiekartan perusteella laaditaan toimenpidesuunnitelma kaupunkistrategian 2025-2029 pohjaksi	Eriytymiskehityksen ehkäisyn toimenpiteet ovat hajallaan ja niiden vaikuttavuuden ymmärrys on epäselvä.	Eriytymiskehityksen ehkäisyn tiekartta ja sen toimenpidesuunnitelma on valmis ja käytössä.		Kaupunkiympäristön toimialan eriytymisen ehkäisyn tiekartan toimenpiteet on määritelty kevään 2025 aikana ja työtä jatketaan mittarien määrittelyllä sekä yhteensovittamalla sisältöjä kaupunkitasoisen eriytymisen ehkäisyn toimintaohjelman sekä uuden investointimallin kanssa.	Eriytymisen ehkäisyn tiekartan valmistelu etenee suunnitellusti.	
Valtuustokauden tavoite 13. Yhteisöllisen ja toimintaedellytyksiä tukevan kulttuurin rakentaminen							
13.1 Äänestysaktiivisuus kunta- ja aluevaaleissa kasvaa	Vantaan äänestysaktiivisuus kunta- ja aluevaaleissa	Kuntavaalit (2021) 48,4 % Aluevaalit (2022) 38,1 %	Äänestysaktiivisuus: Kuntavaalit vähintään 50 %, aluevaalit vähintään 40 %	Leena Rusanen yhteistyössä viestinnän sekä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan osallisuustiimin kanssa	Yhdistetyt kunta- ja aluevaalit järjestettiin sujuvasti, vaaliviestintää tehtiin aiempaa monipuolisemmin. Vantaalla käytettiin muihin suuriin kaupunkeihin nähden poikkeavaa järjestelyä äänestyspaikoilla käyttäen kahta äänestyskoppia. Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa jäi edellistä kertaa alhaisemmalle tasolle, kun taas aluevaalien äänestysaktiivisuus nousi. Valtakunnallisesti hylättyjä ääniä kertyi erityisesti aluevaaleissa poikkeuksellisen paljon. Vantaalla aluevaalien hylättyjen äänien osuus oli suurista kaupungeista alhaisin. Tarkempi tutkimus vaaleista valmistuu myöhemmin.	Kuntavaalien äänestysprosentti oli 45,7. Aluevaalien äänestysprosentti oli 44,4.	Tavoite toteutunee osittain.
Valtuustokauden tavoite 14. Kotoutumisessa onnistuminen monialaisena yhteistyönä (myös työllisyysnäkökulma)							
14.1 Kaupungin palvelut ja toimialat toteuttavat kotoutumista	Kotoutumisohjelman (vanhan lain mukainen kotouttamisohjelma) mukaiset toimenpiteet on toteutettu.	Kotouttamisohjelma vuosille 2023–2026 hyväksytty 2023 lopussa. Toimenpiteiden seuranta aloitettu kansainvälisyys strategiateeman johtoryhmässä joulukuussa 2023.	Kotouttamisohjelman seuranta jatkuu. Kotouttamisohjelman vuodelle 2025 suunnitellut toimenpiteet on toteutettu.	Apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu Susanna Taipale-Vuorinen	Kotoutujien ja kansainvälisten työnhakija-asiakkaiden palvelut organisoitiin uudelleen TE-hallinnon palveluiden siirtyessä kaupungille. Uuden kotolain edellyttämä kotoutumisohjelma (palvelutarjotin) verkkoon kehitteillä. Kotouttamisohjelman (2023-2026) ja uuden kotoutumisohjelman yhteensovittamista työstetty.	Toimenpiteet aloitettu.	Tavoite toteutunee täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
	Uuden lain mukainen kotoutumisohjelma on valmistunut	Valmistelu aloitettu	Uuden kotoutumislain mukainen kotoutumisohjelma valmis kaupunkitasoiseen käyttöön		Ohjelma on valmis, mutta sitä ei ole vielä jalkautettu.	Ohjelma on kirjoitettu.	
Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa							
Valtuustokauden tavoite 18. Vantaa edistää hiilineutraalisuutta yhteistyössä konserniyhtiöiden kanssa							
18.1 Edistetään päästövähennystoimia hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi viimeistään vuonna 2030	Ympäristövahdista toteutuksessa olevien (valmis, jatkuva käytäntö) hiilineutraalisuustavoitetta tukevien CO2-päästöjä vähentävien toimenpiteiden osuus kaikista toimenpiteistä	Kaupunginvaltuusto hyväksyi tiekartan 28.2.2022 ja toimialat laativat omat toteutussuunnitelmansa keväällä 2022, jossa on esitetty 102 toimenpidettä hiilineutraalisuuden toteuttamiseksi. Toimenpiteiden määrä voi muuttua toteutussuunnitelmien päivityksien yhteydessä. Lähtötaso: 52 %	70 % toimenpiteistä edennyt Ympäristövahdissa valmiiksi tai jatkuvaksi käytännöksi	Tero Anttila	Uudet päästöskenaariot valmistuivat vuosille 2030 ja 2035 (VE:n hiilineutraalisuusskenaario siirtyi). Vantaan rakentamisen hiilijalanjälkityöryhmä aloitti työnsä. Kuutoskaupungeissa asukaslukuun suhteutettu energiankulutus on laskenut eniten Vantaalla jo vuodesta 2018. Energiatehokkuutta edistävä Taloyhtiöklubihankkeen viimeinen vuosi käynnistyi.	Valmiina ja jatkuvan käytännön toimenpiteitä on 62,1 %.	Tavoite toteutunee osittain.
Valtuustokauden tavoite 20. Huolehditaan Vantaan luonnon monimuotoisuuden säilymisestä							
20.1 Edistetään luonnon monimuotoisuutta Resurssiviisauden tiekartan Monimuotoinen luonto -kaistan toimenpiteitä toteuttamalla	Ympäristövahdista toteutuksessa olevien (valmis, jatkuva käytäntö) toimenpiteiden osuus kaikista toimenpiteistä Lumo-kaistalla	Kaupunginvaltuusto hyväksyi tiekartan 28.2.2022 ja toimialat laativat omat toteutussuunnitelmansa keväällä 2022, jossa on esitetty 38 toimenpidettä lumo-kaistan toteuttamiseksi. Toimenpiteiden määrä voi muuttua toteutussuunnitelmien päivityksien yhteydessä. Lähtötaso: 55 %	70 % toimenpiteistä edennyt Ympäristövahdissa valmiiksi tai jatkuvaksi käytännöksi	Tero Anttila	Suomen ensimmäinen rakentamisen luontohaittojen hyvitystoimi Palokalliossa. KYLKI (Kaupunkiseutu ja yritykset luontopositiivisuuden kirittäjinä) -hanke haettiin ja se sai rahoituksen. Vantaan vieraslajien torjunnan suunnitelman laadinta käynnistyi.	Valmiina ja jatkuvan käytännön toimenpiteitä on 70,6 %.	Tavoite toteutunee täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
Valtuustokauden tavoite 22. Kestävien liikkumismuotojen osuus kasvaa							
22.1 Vantaan ratikkakaupungin toteuttaminen etenee kokonaisvaltaisesti kaupunginvaltuuston hyväksymien reunaehtojen mukaisesti	Vantaan ratikan allianssien rakentamisvaiheen (TAS-vaihe) toteuttamisesta on päätetty	Vantaan ratikan rakentamispäätös on tehty. Allianssikilpailutus on valmisteilla.	Vantaan ratikan siirtyminen rakentamisvaiheeseen (TAS-vaihe) on päätetty ja rakentaminen on käynnistynyt.	Tero Anttila	Hankelaajuuden arviointi ja kustannuslaskenta on jatkunut.	Vantaan ratikan allianssien rakentamisvaiheeseen siirtymisestä ei ole päätetty. Vantaan ratikan rakentamisvaiheeseen siirrytään vuoden 2025 aikana.	Tavoite toteutunee täysin.
22.2 Kestävien liikkumismuotojen osuus kasvaa	Joukkoliikenteen matkustajamäärä palaa koronaa edeltävälle tasolle vuoteen 2025 mennessä	Joukkoliikenteen nousijamäärä: 133 218 nousua/arkipäivä	Joukkoliikenteen nousijamäärä: 140 000 nousua/arkipäivä	Tero Anttila	Joukkoliikenteen toimivuutta seurataan jatkuvasti yhteistyössä HSL:n kanssa. Aloitetaan asemanympäristöjen turvallisuuden kehittäminen Myyrmäen, Koivukylän ja Kivistön asemilta. Suunnitellaan joukkoliikenteen sujuvuutta parantavia toimenpiteitä sekä parannetaan pysäkkien ja terminaalien olosuhteita.	Joukkoliikenteen matkustajamäärätiedot saadaan vasta vuoden lopussa.	Arviointi tehdään vuoden lopussa.
	Pyöräilijöiden määrä mittauspisteissä kasvaa 4 % vuodessa. (Lähtötasona vuoden 2017 indeksiluku 1000)	Pyöräilyindeksi: 980	Pyöräilyindeksi: 1369		Pyöräilyä edistetään monipuolisesti pyöräliikenteen edistämisohjelman ja tavoiteverkon pohjalta kehittämällä erityisesti pyöräilyn infraa ja pysäköintiä.	Tiedot saadaan vasta vuoden lopussa.	
	Pyöräliikenteen tavoiteverkon kriteerit täyttävät pyörätiet (km)	Baanoiksi ja pääpyöräreiteiksi luokiteltuja reittejä on yhteensä 16,2 kilometriä	Baanoiksi ja pääpyöräreiteiksi luokiteltuja reittejä on yhteensä 18 kilometriä		Läntisen Valkoisenlähteentien (väl. Talvikkitie - Osmankäämintie) pääpyöräreitin parantaminen.	Läntisen Valkoisenlähteentien (väl. Talvikkitie - Osmankäämintie) pääpyöräreitin parantaminen tuottaa 700 metriä uutta pyörätietä.	
Kukoistavat kaupunkikeskukset							
Valtuustokauden tavoite 24. Toteutamme kaupunkikeskukset viihtyisinä, turvallisina ja toimivina							
24.1 Vantaalaisen tunne asuinalueensa turvallisuudesta paranee	Turvallisuuskyselyn kysymys "kuinka turvalliseksi koet oman naapuruston, oman asuinalueen ja Vantaan kaupungin?" (vastausasteikko 1-5)	Lähtötaso ei ole vielä tiedossa (saadaan loppuvuodesta). Laaja turvallisuuskysely tehdään kolmen vuoden välein, tiiviimpi seurantamittaus toteutetaan vuoden kuluttua.	Mittarissa tapahtuu positiivinen kehitys	Leena Rusanen yhteistyössä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan kanssa	Turvallisuuden parantaminen on teemana mukana segregaatio-ohjelmassa. Suunnitellaan toimenpiteitä kohdealueille. Myyrmäki on valikoitunut POR-kohdealueeksi, jossa vahvistetaan läsnäoloa ja tiivistetään viranomaisyhteistyötä. Asemaseutujen turvallisuuteen panostetaan mm.	Mittarien lähtötasona vuoden 2024 Turvallisuuskyselyn kysymyksen tulos (valittu 4-5 asteikolla 1-5) Kuinka turvallisena koet oman naapuruston: 70 %	Arviointi tehdään vuoden lopussa.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
					lisäämällä valaistusta, ylläpitoa ja kunnossapitoa sekä tarvittaessa vartiointia.	oman asuinalueen: 51 % Vantaan kaupungin alueena: 21 % Kysely toteutetaan loppuvuodesta.	
Valtuustokauden tavoite 27. Hyvät toiminnalliset kehittymisedellytykset palveluille ja yrityksille							
27.1 Kaupunkikeskustojen houkuttelevuus paranee	EKK:n kaupunkikeskustamittari	3,685	yli 3,685	Tero Anttila	Keskustojen kehittäminen jatkuu ja sitä toteutetaan mm. useilla keskustoissa käynnissä olevilla asemakaavahankkeilla. Aviapoliksen visiotyö on edennyt keväällä. Tikkurilassa on valmistunut uuden terveys- ja perhekeskuksen asemakaava. EKK:n kaupunkikeskustamittarin tilaus ohjelmoitu syksylle 2025.	Viimeisin mittaustulos vuosi 2024 oli 3,895.	Tavoite toteutunee täysin.
Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella							
Valtuustokauden tavoite 29. Henkilöstön pito- ja vetovoiman parantaminen							
29.1 Saatavuuden toimenpideohjelmassa (2023-24) tunnistettujen vaikuttavien toimintatapojen varmistaminen ja jatkokehittäminen kaupunkitasoisesti ja toimialoittain	Toimintatavat varmistettu	Saatavuusohjelman avulla löydetty toimenpiteet, joihin vaikutettu suunnitelmallisesti	Saatavuuden toimeenpano-ohjelma toteutettu	Apulaiskaupunginjohtajat, raportointivastuu: Tiina Harju-Kukkula	Kestävän työkyvyn tiedolla johtamisen vuosikello otettu käyttöön varhaiskasvatuksessa ja toimintatapa laajenee kasoon. Kunta10-tulosten käsittely toimialoilla ja jatkotoimenpiteet käynnistetty. Kaupunkitasoinen koko henkilöstön verkkoperehdytys ja vertaismentorointi tuotannossa. Omaehtoisen koulutuksen taloudellinen tuki varhaiskasvatukseen jatkuvana. Rekrytointi & TA-kuva: Vantaa oli mukana 15 rekrytointimessuilla ja tapahtumassa. Uutena avauksena oli yrityspäivät Tampereella. Vantaan tunnettavuutta erityisesti opiskelijoiden keskuudessa lisättiin osallistumalla SOOLin talvipäiviin, OAJn valmistuvien opettajien tapahtumaan sekä LGBTQ & approt tapahtumaan yhteistyössä	Toimintatavat tuotannossa.	Tavoite toteutunee täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio
					eri palvelualueiden edustajien kanssa. Erilaisia näkyvyyskampanjoita hyödynnettiin laajasti opettajahauissa sekä kesätyö-/harjoittelijahaussa. Kokonaishakijamäärät näyttävät edelleen pysyvän nousujohteisina verrattuna edellisten vuosien tilanteeseen. Vakituisten opettajien haussa, hakijoita oli kaiken kaikkiaan 2720 kpl, joista kelpoisia oli 59 % (vuonna 2024 kelpoisuusaste 53 %). Varhaiskasvatuksen opettajien, sosionomien ja erityisopettajien massahaussa hakijoita oli kaiken kaikkiaan 74 kpl, joista kelpoisia oli 39 % (v. 2024 hakijoita 49 kpl, joista kelpoisia 12 %). Kesätyö ja harjoittelijahakuja oli yhteensä 339 kpl (v.2024 285 kpl /muutos +18,9 %) ja hakijoita oli kaikkiaan 6187 kpl (v.2024 6609 kpl /muutos -6,4 %).		
Valtuustokauden tavoite 30. Kestävän työkyvyn vahvistaminen							
30.1 Kaikki sairauspoissaolot vähenevät ja erityisesti mielenterveysperusteiset poissaolot vähenevät	Sairauspoissaoloprosentti: kokonaistilanne ja mielenterveysperusteiset poissaolot	Sairauspoissaolot: 6 %, mielenterveysperusteiset: 1,11 % Laskentakaava KT:n suositellun ohjeen mukainen: ei vertailua 365 päivään vaan teoreettiseen työaikaan ohjeen mukaisesti eri ammattiryhmillä.	Sairauspoissaolot: 4,3 %, mielenterveysperusteiset: 1,0 % Strategiassa tavoitetasoksi määritelty 3,93 %, vanhalla laskentatavalla	Apulaiskaupunginjohtajat, raportointivastuu: Tiina Harju-Kukkula	Esihenkilötyö, työterveyshuolto, esihenkilökoulutukset sekä työkykyasiantuntijoiden tuki työkykyjohtamiseen.	Sairauspoissaoloprosentti 5,66 %, mielenterveysperusteisten sairauspoissaoloprosentti 0,87 %. Mielenterveysperusteisten sairauspoissaolojen osuus sairauspoissaoloista 15,33 %, kun se samaan aikaan vuonna 2024 oli 18,65 %.	Tavoite toteutunee osittain.

27 § Vuoden 2026 talousarviolaadinnan kehys

VD/VD/4213/02.01.00.03/2025

PT/MR/PK/MT

Yleinen taloudellinen tilanne

Viime vuosien talouskasvu on Suomessa ollut heikkoa. Globaalit kriisit, kuten korona sekä Venäjän hyökkäyssota nostivat inflaation korkealle tasolle, jonka vuoksi ohjauskorkoja nostettiin nopeasti vuosina 2022–2023. Korkea korkotaso vaimensi investointimääriä ja asuntojen kysyntää sekä leikkasi yksityistä kulutusta. Näiden lisäksi mm. lomautukset ja kasvaneet työttömyysluvut vaikuttivat kuluttajien luottamukseen ja kotimaiseen kysyntään, jonka palautuminen on ollut hidasta. Nyt sekä inflaatio että korkotaso ovat laskeneet, mutta kansainvälinen epävarmuus on poikkeuksellisen suurta erityisesti Yhdysvaltojen asettaminen tullien vuoksi. Korkeimpien tullien käyttöönottoa on alkuvuoden aikana lykätty Kiinaa lukuun ottamatta, mutta niiden voimaantulo on yhä mahdollista. Jos tullit jäävät korkealle tasolle pidemmäksi aikaa ja niihin joudutaan vastaamaan vastatulleilla, on riskinä talouskehityksen jääminen ennusteita heikommalle tasolle.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomen talouskasvu on varovaisen positiivinen. Vuonna 2024 bruttokansantuote supistui 0,1 prosenttia, mutta sen ennustetaan kasvavan 1,3 prosenttia vuonna 2025 ja noin 1,5 prosenttia vuosina 2026–2029. Myös Valtiovarainministeriön ennusteessa todetaan kasvuun liittyvän merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä, jotka voivat vaikuttaa ennustettuun kasvuun ja julkisen talouden tasapainoon.

Erityisesti asuntorakentaminen on ollut kuluttajien heikon kysynnän vuoksi lähes täysin pysähdyksissä. Jossain vaiheessa rakentaminen kuitenkin elpyy, jonka lisäksi energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja. Suomen investointien ennakoidaan siten kehittyvän positiivisesti lähivuosina. Suomen Pankin ennusteen mukaan investointien kasvu on 1,1 prosenttia vuodelle 2025 ja 1,8 prosenttia vuodelle 2026.

Työllisyystilanne on heikko ja se reagoi talouskasvuun viiveellä. Tilastokeskuksen tietojen mukaan työttömiä oli vuoden 2025 ensimmäisellä vuosineljänneksellä noin 38 000 enemmän ja työllisiä noin 28 000 vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2024. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman työmarkkinaennusteen mukaan työllisyyden ennakoidaan edelleen hieman laskevan vuonna 2025, mutta kääntyvän sitten asteittain nousuun. Pitkäaikaistyöttömyyden kuitenkin ennustetaan nousevan vielä vuonna 2026. Valtiovarainministeriön ennusteessa työttömyysaste olisi vuonna 2025 8,8 prosenttia ja lähtevän siitä suhteellisen tasaiseen laskuun ollen 7,3 prosenttia vuonna 2029. Työllisyysasteen valtiovarainministeriö arvioi nousevan 73,7 prosenttiin vuonna 2029.

Euroopan keskuspankin ennusteen mukaan euroalue kasvaisi 0,9 prosenttia tänä vuonna, 1,2 prosenttia vuonna 2026 ja 1,3 prosenttia vuonna 2027. Talouskasvuarviota on hieman heikennetty edellisiin arvioihin verrattuna geopoliittisen epävarmuuden ja kilpailukyvyn haasteiden vuoksi. Inflaation arvioidaan tasoittuvan lähelle EKP:n neuvoston 2 prosentin tavoitetasoa ja olevan 2,1 prosenttia vuonna 2025, 1,9 prosenttia vuonna 2026 ja 2,1 prosenttia vuonna 2027. Euribor 3kk ennustetaan asettuvan 1,8–2,2 prosentin tasolle vuoden 2025 loppuun mennessä, eli pysyttelevän lähellä nykyistä tasoa tai laskevan hieman.

USA:n keskuspankin mukaan Yhdysvaltojen talous kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,8 prosenttia vuonna 2026. Kasvu olisi siis hieman euroaluetta nopeampi. USA:n inflaation ennustetaan olevan lähellä euroalueen tasoa, 2,3 prosenttia vuonna 2025 ja 2,1 prosenttia vuonna 2026.

Kuntakentässä vallitsee merkittävä tulojen ja menojen epätasapaino, joka edellyttää talouden tasapainottamistoimenpiteiden jatkamista. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntien tehtäväkenttä on supistunut, jolloin kunnilla on aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen ja paine veronkorotuksille kasvaa. Kuntakentän alijäämää syventää vuonna 2025 muun muassa kulutusmenojen ja investointien kasvu, vaimea verotulojen kehitys sekä valtionosuuksiin tehtävät leikkaukset. Kuntien taloustilanteet myös vaihtelevat voimakkaasti ja kuntakentässä on nähtävissä sekä taloudellista että toiminnallista eriytymistä.

Kuntatalouden tilinpäätösarvioiden perusteella kuntatalous heikkeni vuonna 2024 niin vuosikatteella, tilikauden tuloksella kuin toiminnan ja investointien rahavirrallakin mitattuna. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,5 mrd. euroa ja kuntatalouden lainakanta kasvoi n. 0,7 mrd. eurolla 20,6 mrd. euroon.

Kuntatalouden kuluvan vuoden tilanne on viime vuotta huomattavasti haastavampi. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan kääntyvän 1,6 mrd. euroa negatiiviseksi vuonna 2025. Kuntien talouspaineita lisäävät muun muassa kevään 2025 palkkaratkaisu, palveluverkon sopeutuspaineet, kasvaneet rahoitusvastuut työttömyydenhoidossa, kasvukeskusten investointipaineet sekä sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättyminen. Lisäksi kuntatalouden tulokehitys on kuluvana vuonna vaimeaa. Verotulot kehittyvät heikosti erityisesti yhteisöveron osalta, mutta kasvanut työttömyys leikkaa myös kunnallisverojen kasvua. Valtionosuudet kasvavat TE-uudistuksen vuoksi, mutta samanaikaisesti valtionosuuksiin tehdään leikkauksia mm. sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien, hallituksen päättämän valtionosuuksiin kohdentaman yhden prosenttiyksikön indeksijarrun ja muiden säätötoimenpiteiden vuoksi. Toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan pysyvän noin 1,6 mrd. euroa negatiivisena vielä vuosien 2026–2027 ajan.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa vuosina 2026–2029. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kustannuskehitykseen. Kunta-alan palkkaratkaisusta sovittiin toukokuussa. Selvää on, etteivät kuntatalouden tulot riitä kuntatalouden kasvaviin menopaineisiin. Kuntatyönantajien henkilöstösäästökyselyn mukaan kunnat ja kuntayhtymät pyrkivät sopeuttamaan kuluvana vuonna henkilöstömenojaan noin 166 milj. eurolla.

Suurissa ja kasvavissa kunnissa on runsaasti investointitarpeita, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisoikäluokkien kunnissa haasteena on sopeuttaa palveluverkkoa ja toimintaa vastaamaan vähenevää palvelutarvetta. Eriytymiskehitys näkyy myös kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Ongelmat työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen sekä syntyvyyden pieneneminen edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja niin kunnissa kuin valtakunnallisestikin.

Hallituksen uudet sopeutustoimet kohdistuvat myös kuntasektoriin. Hallituksen uusilla toimenpiteillä on sekä kuntataloutta vahvistavia että heikentäviä vaikutuksia. Hallitusohjelmassa päätettiin alentaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustuksia asteittain siten, että vuodesta 2027 alkaen säästö olisi 125 milj. euroa. Kuntien aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitukseen kohdennetaan 7 milj. euron säästö ja toiminnan enimmäismaksuja korotetaan vastaavasti. Liikuntapaikkarakentamisen

investointiavustuksia vähennetään 2,4 milj. euroa ja kulttuuritilojen investointiavustuksia 1,6 milj. euroa. Jatkuvan oppimisen kehittämiseen kohdennetaan 1,3 milj. euron säästö.

Esi- ja perusopetuksen valmistavan opetuksen menoihin hallitus esittää 13,8 milj. euron lisäystä vuodelle 2026. Valmistavan opetuksen jatkuminen kahteen vuoteen mahdollistetaan tilanteissa, joissa se arvioidaan tarpeelliseksi riittävien kielellisten valmiuksien varmistamiseksi. Tämä toteutettaisiin kohdentamalla valmistavan opetuksen lisäopetus oppilaille, joiden osalta valmistavan opetuksen jatkumiselle on eniten tarpeita: luku- ja kirjoitustaidottomat, vaillinaisen kouluhistorian omaavat, yläkouluiässä maahan tulleet sekä psykososiaalista ja sosioemotionaalista tukea tarvitsevat (mm. kriisialueilta tulleet) lapset ja nuoret.

Yleisten kielitutkintojen järjestelmän kehittämiseen ja palvelun tuottamiseen osoitetaan 2,2 milj. euroa vuodelle 2026 ja lukutaito-ohjelmaan 1,25 milj. euroa vuosittain. Varhaiskasvatuksen täydennyskoulutusmalliin yhteistyössä C6-kaupunkien kanssa osoitetaan 6 milj. euroa vuosittain. Ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa otetaan käyttöön lukukausimaksut EU/ ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille. Kunnille eläinlääkintähuoltolain nojalla maksettaviin korvauksiin kohdennetaan korvausmenojen kasvua vastaava 4,4 milj. euron lisäys vuosittain.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuus kasvaa noin 320 milj. eurolla johtuen erityisesti edellisen kehyspäätöksen jälkeisistä valtionosuuden asukasluvun ja muiden laskentatekijöiden muutoksista, kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutoksesta sekä valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon ja indeksikorotuksen tarkistuksesta. Lisäksi oppimisen tuen uudistamiseen kohdennettiin noin 92 milj. euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjien kotikuntakorvaukset nostettiin 100 prosenttiin. Kotihoidon tuen Norjan mallin käyttöönoton arvioidaan kasvattavan varhaiskasvatuksen kysyntää, joka korvataan kunnille valtionosuutta lisäämällä. Toisaalta kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien indeksikorotukseen on tehty prosenttiyksikön vähennys vuosina 2024–2027. Vuonna 2026 vähennys pienentää valtionosuutta noin 31 milj. euroa. Lisäksi peruspalveluiden indeksikorotukseen toteutetaan uusi 75 milj. euron leikkaus.

Sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten mahdollinen päättyminen vuodesta 2026 alkaen vähentää kuntien vuokratuloja ja tiloja voi jäädä tyhjilleen. Tämän vuoksi sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuviin kustannuksiin kohdennetaan 150 milj. euroa valtion korvauksia vuosille 2027–2029. Korvauksesta huolimatta kunnille uhkaa jäädä merkittäviä menoja. Opetus ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valtionavustuksen tasoa alennetaan 70 milj. euroa vuonna 2025 ja 135 milj. euroa vuodesta 2026 lukien. Perustoimeentulotukeen tehdään rahoitusosuuden muutos, joka vähentää valtionosuutta n. 18 milj. euroa vuonna 2026. Muutoksella tavoitellaan säästöjä pitkällä aikavälillä.

Verotulomenetysten korvaukset ovat vuonna 2026 yhteensä 571 milj. euroa ja nousevat lähes 720 milj. euroon vuoteen 2029 mennessä.

Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuutta ollaan uudistamassa vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uusi lainsäädäntö on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta alkaen.

Vuoden 2026 talousarvion kehys

Taloussuunnitelman 2026–2029 keskeisenä lähtökohtana on valmisteilla oleva kaupungin strategia 2026–2029, kaupungin menojen ja tulojen rakennetarkastelu sekä valtuustosopimus, jossa sitoudutaan kaupungin talouden tasapainottamiseen valtuustokauden aikana.

Talouden taantuma on vaikuttanut Vantaan talouteen hyvin voimakkaasti. Asuntorakentamisen seisahtuminen on nostanut rakentamisalan työttömyyden huippuunsa. Lisäksi heikko ostovoiman kehitys on heikentänyt palvelusektorin työllisyyttä. Myös lentokenttäalue kärsii edelleen Venäjän ylilentokiellon vaikutuksista. Vantaan työttömyysluvut ovat uusissa ennätyslukemissa ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrän kehitys on jäämässä huomattavasti koronaa edeltävää aikaa korkeammalle tasolle. Työttömyyden kasvun ja yritysten heikon tuloskunnon takia Vantaan verotulokehitys on ollut erittäin heikolla tasolla. Talouden paremmat suhdannenäkymät toteutuessaan vaikuttavat kuntatalouteen positiivisesti, mutta viiveellä.

Kehys perustuu valtiovarainministeriön kevään 2025 taloudellisessa katsauksessa ja julkisen talouden suunnitelmassa esitettyihin talouden kasvuarvioihin. Vuoden 2025 väestönkasvuksi ennakoidaan voimassa olevassa väestöennusteessa yli 4 600 henkeä eli 1,8 prosenttia. Vantaan väestönkasvu on alkuvuoden 2025 aikana kuitenkin hidastunut selvästi. Väestöennuste päivittyy kesän 2025 aikana. Ennusteet päivitetään kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen, kuten myös valtion budjettiriihen ja -esityksen tarkentuneet vaikutukset.

Vuoden 2026 käyttötalouskehyksessä on huomioitu toimintamenojen osalta palvelutarpeen kasvu lakisääteisissä palveluissa. Kaupungin kasvaessa myös kaupungin henkilöstömäärä kasvaa. Uusien vakanssien perustamisessa pyritään kuitenkin harkittuihin ja maltillisiin lisäyksiin. Kehyksessä on varauduttu mm. 73 uuteen vakanssiin perusopetuksessa ja 76 vakanssiin varhaiskasvatuksessa. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla varaudutaan 35 uuteen vakanssiin ja kaupunkiympäristön toimialalla 6 vakanssiin. Kunta-alan palkkaratkaisu syntyi keväällä ja on voimassa helmikuuhun 2028 saakka. Palkkaratkaisun yleiskorotukset ja paikallisesti sovittavien erien määrärahavaraukset on kehysvaiheessa keskitetty konsernijohdon ja elinvoiman toimialalle.

Kehyksessä toimintakulut nousevat vuoden 2025 käyttösuunnitelmasta vuoteen 2026 noin 4,5 prosenttia. Vuonna 2026 toimintakulujen kasvua lisäävät palvelutarpeen kasvun ja yleisen hintatason nousun lisäksi mm. oppimisen tuen lakimuutos, TE2024-uudistuksen tarkentuneet vaikutukset sekä kunta-alan palkkaratkaisu. Myös uudet toimitilat, kuten Varian Vehkalan kampus ja Jumbon kirjasto, lisäävät määrärahatarvetta. Sisäisten vuokratulojen ja vuokramenojen muutos on päivitetty kehykseen. Kehyksessä on varauduttu myös kasvavan lainamäärän aiheuttamaan korkomenojen kasvuun. HSL-kuntayhtymän infrakorvaukset sekä joukkoliikennemaksut on esitetty kehyksessä arvioina ja ne tarkennetaan kaupunginjohtajan esitykseen talousarviovaiheessa.

Kehys pitää sisällään 17,8 milj. euron verran talouden tasapainottamista vuotta 2026 koskien. Talouden tasapainottaminen valtuustokauden 2026–2029 aikana vaatii arviolta noin 50 milj. euron verran taloutta vahvistavia toimenpiteitä vuoteen 2029 mennessä. Valtuustosopimuksen mukaisesti tullaan nimeämään talous- ja strategiatoimikunta, joka linjaa talouden tasapainottamistyötä ja tarvittavien toimenpiteiden kokonaismäärää.

Kehyksen verotuloarviot perustuvat kuntatalousohjelmassa esitettyihin veroperustemuutoksiin sekä Kuntaliiton veroennusteeseen. Verotulojen arvioidaan kasvavan noin 7,5 prosenttia vuoden 2025 ennusteeseen nähden. Vertailuvuoteen 2024 kohdistuu vuotta 2023 koskevia negatiivisia oikaisuja, jotka nostavat vuoden 2025 verotulokasvuprosenttia. Valtionosuusarviossa on huomioitu kevään 2025 kuntatalousohjelmassa esitetyt valtionosuusmuutokset sekä aiemmin tehtyjen valtionosuuspäätösten vaikutukset. Valtionosuustuottojen arvioidaan nousevan noin 9,5 prosentilla vuoden 2025 ennusteeseen nähden. Verotulo- ja valtionosuusarviot päivitetään talousarviovaiheessa.

Kehyksen tuloslaskelma päätyy 71,1 milj. euron vuosikatteeseen, -48,8 milj. euron tilikauden tulokseen ja -49,8 milj. euron alijäämään.

Kehyksessä kaupungin suunniteltu bruttoinvestointitaso vuodelle 2026 on 356,3 milj. euroa (investointiosa netto 312,8 milj. euroa). Uudis- ja korjausrakentamisen investointeihin on varattu 114,7 milj. euroa. Vuoden 2026 aikana on rakenteilla mm. Vantaan ratikka, 8 uutta päiväkotitilaa, Elmon uimahalli ja useampi koulun peruskorjaus. Julkiseen käyttöomaisuuteen kohdistuu investointeja 195 milj. euroa. Vantaan ratikan osuus tästä on 150 milj. euroa. Arvio tarkentuu talousarviovaiheeseen mennessä. Muuhun julkiseen käyttöomaisuuteen on varattu 45 milj. euroa pitäen sisällään mm. katujen ja puistojen investointeja. Kiinteän omaisuuden investointeihin on varattu 31,6 milj. euroa.

Kehyksessä vuoden 2026 lainakannan kasvuksi ennakoidaan 273 milj. euroa, jolloin lainakannan koko kasvaisi 1337 milj. euroon. Korkokuluarvio vuonna 2026 on 26 milj. euron tasolla.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 27

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä vuoden 2026 talousarvion käyttötalouden ja investointien laadintakehys liitteen mukaisesti,
b) ohjeistaa toimialoja laatimaan investointisuunnitelmansa kaikkien talousarvion hankeryhmien osalta kymmenvuotiskaudelle 2026–2035,
c) esittää vuoden 2026 talousarvion laadintakehys tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Liite 1 Kehystaulukot 2026

Täytäntöönpano: Kuntademokratia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VUODEN 2026 TALOUSARVION KEHYS
Kaupunginhallitus 2.6.2025

A. TULOSLASKELMA – SIS. KAUPUNKI JA RAHASTOT

TULOSLASKELMA (1 000 €) KAUPUNKI JA RAHASTOT	TP 2024	KS 2025	Ennuste 2025	K 2026	K 2027	K 2028	K 2029
TOIMINTATUOTOT	337 931	368 682	376 263	377 358	385 282	393 373	401 634
TOIMINTAKULUT	-1 054 371	-1 143 855	-1 146 370	-1 195 824	-1 231 170	-1 270 323	-1 311 925
TOIMINTAKATE	**-716 440**	**-775 173**	**-770 107**	**-818 466**	**-845 887**	**-876 950**	**-910 291**
VEROTULOT	585 163	615 000	581 000	624 571	654 855	685 457	718 500
VALTIONOSUUDET	179 142	220 000	237 057	259 630	294 962	329 796	353 796
KORKOTUOTOT	18 795	16 400	15 900	15 500	15 000	15 000	15 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	15 533	14 483	14 483	15 783	19 783	23 783	25 783
KORKOKULUT	-23 034	-20 200	-19 700	-25 500	-36 100	-43 200	-50 300
MUUT RAHOITUSKULUT	-322	-405	-405	-405	-405	-405	-405
VUOSIKATE	**58 837**	**70 105**	**58 228**	**71 113**	**102 208**	**133 481**	**152 083**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-114 183	-118 951	-117 118	-119 909	-130 427	-140 264	-149 638
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	-3 446	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	**-58 792**	**-48 847**	**-58 890**	**-48 796**	**-28 219**	**-6 782**	**2 446**
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOS	-2 461	-1 061	-1 061	-1 032	-1 002	-972	-935
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**-61 253**	**-49 907**	**-59 951**	**-49 828**	**-29 221**	**-7 754**	**1 511**

	KS2025–2026	E2025–2026	2026–2027	2027–2028	2028–2029
Toimintatuottojen kasvu	2,4 %	0,3 %	2,1 %	2,1 %	2,1 %
Toimintakulujen kasvu	4,5 %	4,3 %	3,0 %	3,2 %	3,3 %
Toimintakatteen kasvu	5,6 %	6,3 %	3,4 %	3,7 %	3,8 %

VUODEN 2026 TALOUSARVION KEHYS
Kaupunginhallitus 2.6.2025

B. TOIMIALOJEN JA RAHASTOJEN KEHYKSET

YLEISHALLINTO	TP 2024	KS 2025	Kehys 2026	Muutos-% (TA 2026/KS 2025)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	1 909	350	0	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-16 172	-22 085	-17 835	-19,2 %
TOIMINTAKATE	-14 264	-21 735	-17 835	-17,9 %

KONSERNIJOHTO JA ELINVOIMA	TP 2024	KS 2025	Kehys 2026	Muutos-% (TA 2026/KS 2025)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	8 931	14 002	16 849	20,3 %
TOIMINTAKULUT	-109 388	-159 941	-184 111 *)	15,1 %
TOIMINTAKATE	-100 457	-145 939	-167 262	14,6 %

*) Sisältää kunta-alan palkkaratkaisun vaikutukset 16,5 milj. euroa koko kaupungin tasolla.

KASVATUS JA OPPIMINEN	TP 2024	KS 2025	Kehys 2026	Muutos-% (TA 2026/KS 2025)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	37 974	30 457	31 103	2,1 %
TOIMINTAKULUT	-578 063	-602 629	-618 965	2,7 %
TOIMINTAKATE	-540 090	-572 172	-587 862	2,7 %

VUODEN 2026 TALOUSARVION KEHYS
Kaupunginhallitus 2.6.2025

KAUPUNKIKULTTUURI JA HYVINVOINTI	TP 2024	KS 2025	Kehys 2026	Muutos-% (TA 2026/KS 2025)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	12 368	12 357	14 267	15,5 %
TOIMINTAKULUT	-88 114	-93 826	-95 165	1,4 %
TOIMINTAKATE	-75 746	-81 469	-80 898	-0,7 %

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ	TP 2024	KS 2025	Kehys 2026	Muutos-% (TA 2026/KS 2025)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	276 281	311 095	314 718	1,2 %
TOIMINTAKULUT	-261 719	-263 803	-278 170 *)	5,4 %
TOIMINTAKATE	14 562	47 292	36 548	-22,7 %

*) Sisältää ulkoisten vuokrien nousun 10,2 milj. euroa

RAHASTOT YHTEENSÄ	TP 2024	KS 2025	Kehys 2026	Muutos-% (TA 2026/KS 2025)
1 000 €				
TOIMINTATUOTOT	468	421	421	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-914	-1 578	-1 578	0,0 %
TOIMINTAKATE	-446	-1 157	-1 157	0,0 %

VUODEN 2026 TALOUSARVION KEHYS
Kaupunginhallitus 2.6.2025

C. INVESTOINTIOSA – SIS. KAUPUNKI JA RAHASTOT

1000 eur	TP 2024	KS 2025	Ennuste 2025	KEHYS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
KAUPUNGIN INVESTOINTIOSAN TULOT	**4 696**	**18 500**	**18 500**	**43 500**	**53 500**	**38 500**	**3 500**
RAKENTAMISINVESTOINNIT	-71 280	-116 403	-114 140	-114 700	-161 570	-133 870	-89 860
AINEETON OMAISUUS	-5 303	-7 000	-7 000	-6 000	-6 000	-7 000	-7 000
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS	-45 878	-95 040	-91 140	-195 000	-225 000	-225 000	-75 000
Josta Vantaan ratikka	-7 426	-50 000	-50 000	-150 000	-180 000	-180 000	-30 000
Muu julkinen käyttöomaisuus	-38 452	-45 040	-45 040	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
IRTAIN OMAISUUS	-7 017	-15 063	-15 033	-7 100	-6 945	-8 890	-8 000
KIINTEÄ OMAISUUS	-17 873	-18 000	-18 000	-31 600	-12 000	-12 000	-12 000
OSAKKEET JA OSUUDET	-2 199	-2 100	-2 100	-1 900	-2 000	-2 000	-2 000
KAUPUNGIN INVESTOINTIOSAN MENOT	**-149 551**	**-253 606**	**-247 413**	**-356 300**	**-413 515**	**-388 760**	**-193 860**
KAUPUNGIN INVESTOINTIOSAN NETTO	**-144 855**	**-235 106**	**-228 913**	**-312 800**	**-360 015**	**-350 260**	**-190 360**

28 § Taloussuunnitelman laadintaohjeet 2026–2029

VD/VD/4207/02.01.00.01/2025

PT/MR/PK/MT

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.

Talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota ja muutoksista talousarvion sitoviin eriin päättää valtuusto.

Taloussuunnitelman 2026–2029 lähtökohtana on valmisteilla oleva valtuustokauden 2026–2029 strategia sekä kaupungin menojen ja tulojen rakennetarkastelu ja talouden tasapainottaminen. Talouden ja strategian palvelualue on valmistellut taloussuunnitelman 2026–2029 laadintaohjeet, joissa on ohjeistettu muun muassa kaupungin talousarvioprosessin aikataulut, budjetointiperiaatteet sekä keskeisiä budjetoinnin erityiskysymyksiä. Taloussuunnitelman laadintaohjeet sisältävät myös ohjeet konsernin vastuiden ja velvoitteiden koontiin sekä henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaohjeet.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 28

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä liitteen mukaisesti taloussuunnitelman 2026–2029 laadintaohjeet ja velvoittaa toimialat (ml. rahastot) laatimaan talousarvioesityksensä ohjeiden ja kaupunkitason talousarvion valmistelun aikataulun mukaisesti, ja
b) valtuuttaa talouden ja strategian palvelualue antamaan tarkentavia ohjeistuksia taloussuunnitelman laatimisesta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Taloussuunnitelman 2026–2029 laadintaohjeet

Täytäntöönpano: Talous ja strategia, toimialat

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTAOHJE 2026-2029

KAUPUNGINHALLITUS 2.6.2025

Sisällys

1 Taloussuunnitelman 2026–2029 valmistelun lähtökohdat 1
1.1 Taloussuunnitelman lähtökohdat 1
1.2 Vantaan toimielinrakenne ja organisaatio 1.1.2025 alkaen 1
1.3 Toimintaympäristön muutokset 5
1.3.1 Väestöennuste 5
1.3.2 Yleiset talousnäkymät 5
1.3.3 Kuntatalouden kehitys 6
1.4 Taloussuunnitelman laadintaa ohjaavia periaatteita 8
1.4.1 Taloussuunnitelman laadinnan lähtökohdat 8
1.4.2 Taloussuunnitelman laadintaa sekä seurantaa koskeva lainsäädäntö 9
1.4.3 Toimintaa kuvaavien tietojen avaaminen julkisiksi 10
1.4.4 Ilmiöpohjainen ja osallistuva budjetointi 10
1.5 Riskienhallinta 11
2 Kaupunkistrategian 2026–2029 valmistelu ja toteuttaminen 13
2.1 Strategiatyön malli ja valmisteluprosessi 13
2.1.1 Raportointi ja seuranta 14
2.1.2 Strategiaa toteuttavat ohjelmat 14
2.2 Sitovat tavoitteet 14
2.3 Toimialojen tavoitteet 14
2.4 Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset 15
3 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaohje 2026–2029 16
3.1 Yleistä 16
3.2 Henkilöstösuunnitelman lähtökohdat 2026 16
3.2.1 Toimenpiteet vakanssin vapautuessa – ennen täyttöluvan hakemista ja rekrytointia 17
3.3 Henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelman laatiminen 17
3.4 Suunnitelmien kokoaminen, käsittely ja aikataulu 18
3.5 Suunnitelmien seuranta 18
4 Taloussuunnittelun tehtävät ja periaatteet 19
4.1 Taloussuunnittelun tehtävät 19
4.2 Taloussuunnittelun periaatteet 19
4.3 Yhteenveto toimialojen käyttötalousosan sisällöstä 21
4.3.1 Talousarvion tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut 21
4.3.2 Käyttötalouden budjetointiohjeet 21
4.3.3 Sisäinen vuokra ja toimitilojen tarkistaminen 24
4.3.4 Projektien budjetointi ja seuranta 25
4.3.5 Suunnitelman mukaiset poistot 25
4.3.6 Arvonlisävero 26
4.3.7 Taloussuunnitelmavuosien 2027–2029 budjetointi 26

4.3.8 Toimialojen taloussuunnitelmien tarkistaminen 26
4.4 Investoinnit 27
4.4.1 Investointiosan hankeryhmät 27
4.4.2 Toimitilainvestointien valmistelu 28
4.5 ICT-investointien ja tietohallinnon käyttötalouden talousarvion valmistelu 29
4.5.1 ICT-investoinnit 29
4.5.2 ICT-käyttötalous 29
4.5.3 Tukea valmisteluun ICT-asiakkuus- / kehitys- / palvelupäälliköiltä 30
5 Konserni kunnan talousarviossa 31
5.1 Konsernin vastuut ja velvoitteet 31
5.2 Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet 32
6 Budjetointijärjestelmä 33
6.1 Järjestelmän rakenne 33
6.1.1 Talousarvion laadinta SAP-järjestelmässä 33
6.1.2 Henkilöstömenosuunnittelun tiedot 34
6.2 Suunnitteluhierarkian ylläpito 34
7 Liitteet 35

Lisätietoja:

- Taloussuunnitelma: Päivi Kandolin 040 626 7613 ja Teija Oras 050 314 5084
- Kaupunkistrategia: Vesa Kokkonen 050 318 1582, Antti Torkkeli 050 318 1586 ja Anu Salmela 040 187 3404
- Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma: Tiina Harju-Kukkula 040 358 1764
- Sisäisen vuokran budjetointi: Kts. luku 4.2.3
- Käyttäjäpalvelujen (ateria-, siivous-, vahtimestari- ja turvallisuuspalvelut) budjetointi: Sirpa Viinikari-Kauria 043 826 6495
- Toimitilainvestoinnit sekä investointien käyttötalousvaikutukset: Petri Kokkonen 043 826 8086
- Tietojärjestelmähankkeet: Jarkko Karjalainen 043 825 6305
- SAP budjetointijärjestelmä: Teija Oras 050 314 5084

1 Taloussuunnitelman 2026–2029 valmistelun lähtökohdat

1.1 Taloussuunnitelman lähtökohdat

Koko 2020-luku on ollut julkisen ja kuntatalouden kannalta poikkeuksellista aikaa. Korona ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa aiheuttivat työttömyys- ja lomautusaallon ja korot sekä inflaatio kääntyivät jyrkkään nousuun. Erityisesti asuntorakentaminen pysähtyi lähes kokonaan ja on edelleen hyvin hiljaista. Korkotaso on sittemmin kääntynyt laskuun, mutta julkisen talouden heikko tilanne jatkuu edelleen ja vaikka ennustelaitokset povaavatkin kasvua, niin se ei ole nopeaa eikä jyrkkää. Lisäksi maailman taloustilanne mm. USA:n ailahtelevan politiikan vuoksi aiheuttaa suurta epävarmuutta, mikä onkin oikea sana kuvaamaan talouden tilannetta.

Vuoden 2025 alussa työllisyys- ja elinvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirrettiin pysyvästi kuntien hoidettavaksi. Uudistuksen yhteydessä rahoitus ja resurssit eivät siirtyneet täysimääräisesti kunnille. Kuntatalouteen on valmisteilla myös muita merkittäviä uudistuksia mm. kiinteistöverouudistus ja jo pitkällä oleva rahoitusuudistus, jonka on määrä astua voimaan vuoden 2027 alussa. Rahoitusuudistuksen lopullisia vaikutuksia valtionosuustuloihin ei vielä tiedetä.

Vuoden 2024 tilinpäätösarvioiden perusteella kuntatalous heikkeni, vaikka useat kunnat toteuttivat talouden tasapainottamisohjelmia. Kuntien taloudessa näkyy myös eriytymistä ja kolme yli 100 000 asukkaan kuntaa teki negatiivisen tuloksen Vantaan tuloksen ollessa näistä ylivoimaisesti heikoin. Vantaan vuoden 2024 tilinpäätös oli -61,3 milj. euroa alijäämäinen. Myös vuoden 2025 talousarvio on lähes -50 milj. euroa alijäämäinen ja ennusteiden mukaan alijäämä tulee olemaan lähes -60 milj. euroa. Kuntakentällä kuluvan vuoden tilanne on vielä viime vuotta huomattavasti haastavampi. Rakentamisen saralla on edelleen kovin hiljaista ja työttömyysluvut ovat ennätyskorkealla. Nämä ovat yksittäisiä asioita, jotka heikentävät Vantaan kaupungin tulopohjaa ja pitävät menot korkealla kasvavan palvelutarpeen lisäksi. Vantaan talouden tasapainottaminen on siis edessä ja siksi kaupungissa on käynnistetty menojen ja tulojen rakennetarkastelu.

Taloussuunnitelmaan 2026–2029 vaikuttaa keskeisesti valmisteilla oleva valtuustokauden 2026–2029 strategia, kaupungin menojen ja tulojen rakennetarkastelu ja sen tuomat toimenpiteet sekä valtuustosopimus. Verotulojen ja valtionosuuksien arviot tarkentuvat vuoden edetessä ja myös niillä on suuri merkitys kaupungin talouden tasapainottamistarpeen suuruuteen.

1.2 Vantaan toimielinrakenne ja organisaatio 1.1.2025 alkaen

Talouden vuosikello 2025

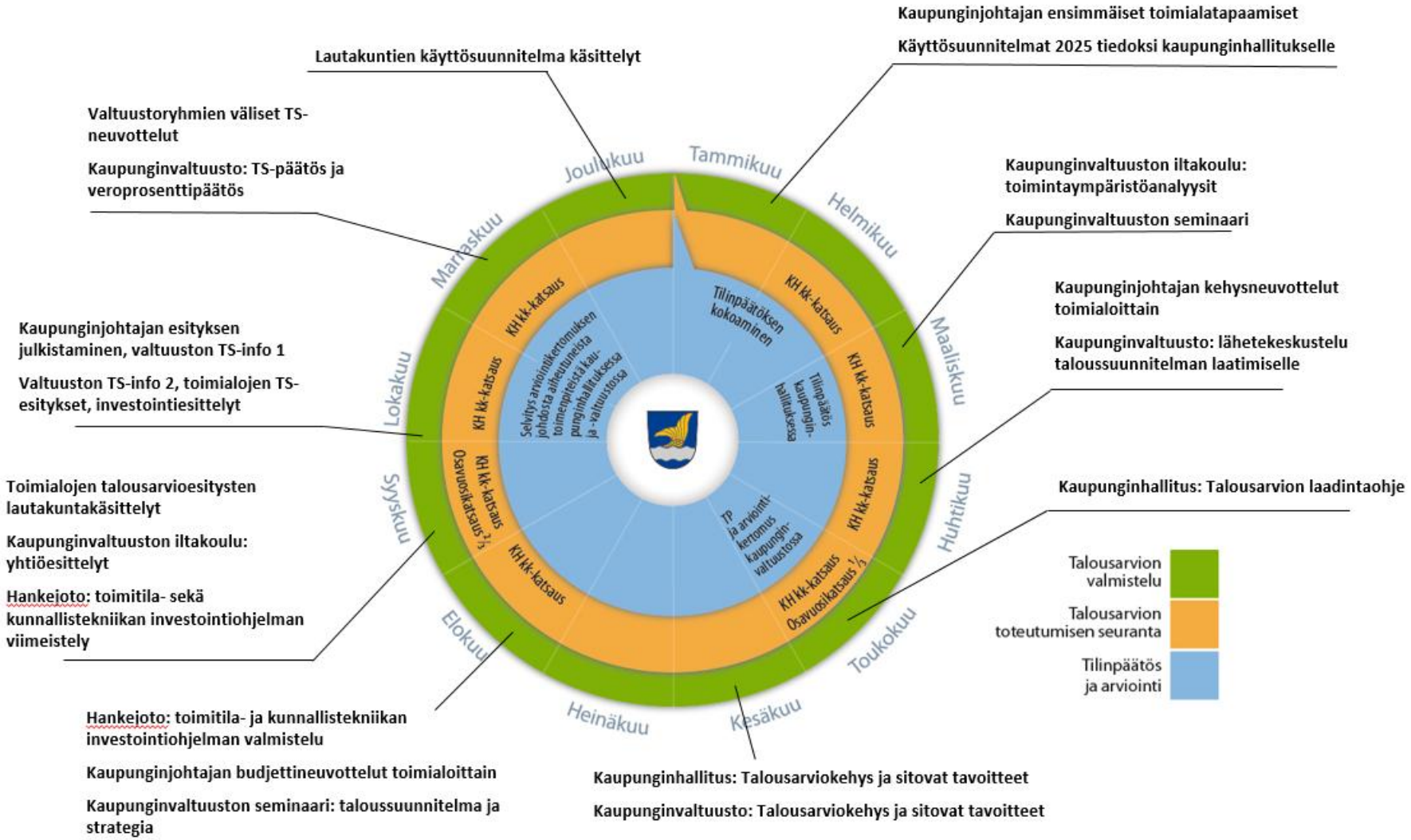

Taloussuunnitelman laadinnan keskeisimpiä päivämääriä

Maaliskuu	**Pvm**
Kaupunginvaltuuston iltakoulu; toimintaympäristöanalyysit toimialoittain	13.3.2025
Hankejoto III	13.3.2025
Kaupunginvaltuuston seminaari (2 päivää)	20.-21.3.2025
Huhtikuu	
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop II	3.4.2025
Toimialojen kehysneuvottelut, meno- ja tulorakennetarkastelu	
Konsernijohto ja elinvoima	9.4.2025
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala	9.4.2025
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala	15.4.2025
Kaupunkiympäristön toimiala	17.4.2025
Kaupunginvaltuuston lähetekeskustelu	28.4.2025
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop III	29.4.2025
Toukokuu	
Hankejoto IV	8.5.2025
Kaupunginhallituksen kehysinfo	12.5.2025
TS-laadintaohjeet kaupunginhallituksessa	12.5.2025
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop IV	28.5.2025
Toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma	30.5.2025
Kesäkuu	
Kaupunginhallitus; kehyspäätös	2.6.2025
Hankejoto V	12.6.2025
Kaupunginvaltuusto; kh:n kehyspäätös tiedoksi	16.6.2025
Elokuu	
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop V	14.8.2025
Hankejoto VI	21.8.2025
Toimialojen budjettineuvottelut, meno- ja tulorakennetarkastelu	
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala	12.8.2025
Kaupunkiympäristön toimiala	18.8.2025
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala	20.8.2025
Konsernijohto ja elinvoima	21.8.2025
Kaupunginvaltuuston koulutus 1 pv + seminaari 1 pv	28.-29.8.2025
Syyskuu	
Hankejoto VII	4.9.2025
Lautakuntakäsittelyt, viikko 37 - 38	
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta	15.9.2025
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta	15.9.2025
Kaupunkiympäristölautakunta	16.9.2025
Kaupunkitilalautakunta	17.9.2025
Toimielimen talousarvioesityksen materiaalit talousohjaukseen	**Ennen ltk käsittelyä**
Kaupunginvaltuuston iltakoulu; yhtiöesittelyt	18.9.2025
Kaupunginjohtajan tasapainotettu TS esitys (YTR, lehdistö, TS-info 1)	29.9.2025
Lokakuu	
TS-info 2; toimialojen TS-esitykset, investointiesittelyt	2.10.2025
Valtuustoryhmät palauttavat talousarviota koskevat selvityspyynnöt	8.10.2025
Hankejoto VIII	9.10.2025

Toimialojen vastaukset selvityspyyntöihin julkaistaan Extranetissä	15.10.2025
Valtuustoryhmät palauttavat muutosesitykset talousarvioon (korilista)	21.10.2025
Muutoslista toimitetaan toimialoille kommentointia varten	22.10.2025
Kommentit korilistan muutosesityksistä toimialoilta talousohjaukseen	27.10.2025
Kommentoidun muutoslistan läpikäynti kh:n pj, kj, talous- ja strategiajohtaja	31.10.2025
Marraskuu	
Koonti muutosesityksistä lähetetään neuvottelijoille (korilista)	29. ja 31.10.2025
Valtuustoryhmät palauttavat muutosesityslistan liikennevaloilla	2.11.2025
Valtuustoryhmien välinen TS-neuvottelu	3.11.2025
Kaupunginhallituksen TS 2026-2029 esitys	4.11.2025
Hankejoto IX	13.11.2025
Kaupunginvaltuusto; TS 2026-2029 päätös, veroprosenttipäätös	17.11.2025
Toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma ja arvio riskienhallinnan onnistumisesta	28.11.2025
Joulukuu	
Käyttösuunnitelmat ja työohjelmat 2025 käsitelty lautakunnissa	31.12.2025
Tammikuu	
Käyttösuunnitelmat 2025 tiedoksi kaupunginhallituksessa	1/2026

1.3 Toimintaympäristön muutokset

1.3.1 Väestöennuste

Väestöennuste laaditaan vuosittain. Sitä tehtäessä otetaan huomioon edellisten vuosien väestökehitys ja arvioidaan tulevan kehityksen suuntaa. Viimeisin, vuonna 2024 laadittu ennuste ulottuu koko kaupungin tasolla vuoteen 2050 ja kaupunginosatasolla vuoteen 2033. Uusi väestöennuste tehdään sen jälkeen, kun Kaupunkiympäristön toimiala on valmistellut vuoden 2025 asuntorakentamisennusteen ja kaikki vuotta 2024 koskevat väestörakenne- ja väestömuutostiedot on saatu Tilastokeskuksesta.

Väestöennuste antaa kehitysnäkymän, jonka avulla toimialat voivat mitoittaa palvelunsa ja niiden vaatimat kustannukset kaupungin taloussuunnitelmassa ja varautua myös suunnitelmaa pidemmällä aikavälillä väestörakenteessa ja -määrässä tapahtuvien muutosten edellyttämiin kustannusmuutoksiin. Väestöennusteen keskeisimmät taulukot ovat käytettävissä heinäkuussa ja ne julkaistaan elo-syyskuussa osoitteessa:

https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennusteet

Vuoden 2026 talousarviota ja vuosien 2026–2029 taloussuunnitelmaa laadittaessa otetaan lisäksi huomioon kunnassa asuvan ruotsinkielisen väestön määrä ja ikärakenteen kehitys siten kuin se on ennustettu vuonna 2024 laaditussa Vantaan ruotsinkielisen väestön ennusteessa. Ruotsinkielisen väestön ennuste lasketaan kolmen vuoden välein. Samoin huomioidaan vieraskielisen väestön määrän, ikärakenteen ja kieliryhmien kehitys siten kuin se on ennustettu "Uudenmaan maakunnan vieraskielisen väestön ennuste vuosille 2022–2040” -raportissa. Ruotsinkielisen ja vieraskielisen väestön valmistuneet ennusteet ovat käytettävissä osoitteissa:

https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennusteet/vantaan-ruotsinkielisen-vaeston-ennuste

https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennuste/vieraskielisen-vaeston-ennuste

1.3.2 Yleiset talousnäkymät

Viime vuosien talouskasvu on Suomessa ollut heikkoa. Globaalit kriisit, kuten korona sekä Venäjän hyökkäyssota nostivat inflaation korkealle tasolle, jonka vuoksi ohjauskorkoja nostettiin nopeasti vuosina 2022–2023. Korkea korkotaso vaimensi investointimääriä ja asuntojen kysyntää sekä leikkasi yksityistä kulutusta. Näiden lisäksi mm. lomautukset ja kasvaneet työttömyysluvut vaikuttivat kuluttajien luottamukseen ja kotimaiseen kysyntään, jonka palautuminen on ollut hidasta. Nyt sekä inflaatio että korkotaso ovat laskeneet, mutta kansainvälinen epävarmuus on poikkeuksellisen suurta erityisesti Yhdysvaltojen asettaminen tullien vuoksi. Korkeimpien tullien käyttöönottoa on alkuvuoden aikana lykätty Kiinaa lukuun ottamatta, mutta niiden voimaantulo on yhä mahdollista. Jos tullit jäävät korkealle tasolle pidemmäksi aikaa ja niihin joudutaan vastaamaan vastatulleilla, on riskinä talouskehityksen jääminen ennusteita heikommalle tasolle.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomen talouskasvu on varovaisen positiivinen. Vuonna 2024 bruttokansantuote supistui 0,1 prosenttia, mutta sen ennustetaan kasvavan 1,3

prosenttia vuonna 2025 ja noin 1,5 prosenttia vuosina 2026–2029. Myös Valtiovarainministeriön ennusteessa todetaan kasvuun liittyvän merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä, jotka voivat vaikuttaa ennustettuun kasvuun ja julkisen talouden tasapainoon.

Erityisesti asuntorakentaminen on ollut kuluttajien heikon kysynnän vuoksi lähes täysin pysähdyksissä. Jossain vaiheessa rakentaminen kuitenkin elpyy, jonka lisäksi energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja. Suomen investointien ennakoidaan siten kehittyvän positiivisesti lähivuosina. Suomen Pankin ennusteen mukaan investointien kasvu on 1,1 prosenttia vuodelle 2025 ja 1,8 prosenttia vuodelle 2026.

Työllisyystilanne on heikko ja se reagoi talouskasvuun viiveellä. Tilastokeskuksen tietojen mukaan työttömiä oli vuoden 2025 ensimmäisellä vuosineljänneksellä noin 38 000 enemmän ja työllisiä noin 28 000 vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2024. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman työmarkkinaennusteen mukaan työllisyyden ennakoidaan edelleen hieman laskevan vuonna 2025, mutta kääntyvän sitten asteittain nousuun. Pitkäaikaistyöttömyyden kuitenkin ennustetaan nousevan vielä vuonna 2026. Valtiovarainministeriön ennusteessa työttömyysaste olisi vuonna 2025 8,8 prosenttia ja lähtevän siitä suhteellisen tasaiseen laskuun ollen 7,3 prosenttia vuonna 2029. Työllisyysasteen valtiovarainministeriö arvioi nousevan 73,7 prosenttiin vuonna 2029.

Euroopan keskuspankin ennusteen mukaan euroalue kasvaisi 0,9 prosenttia tänä vuonna, 1,2 prosenttia vuonna 2026 ja 1,3 prosenttia vuonna 2027. Talouskasvuarviota on hieman heikennetty edellisiin arvioihin verrattuna geopoliittisen epävarmuuden ja kilpailukyvyn haasteiden vuoksi. Inflaation arvioidaan tasoittuvan lähelle EKP:n neuvoston 2 prosentin tavoitetasoa ja olevan 2,1 prosenttia vuonna 2025, 1,9 prosenttia vuonna 2026 ja 2,1 prosenttia vuonna 2027. Euribor 3kk ennustetaan asettuvan 1,8–2,2 prosentin tasolle vuoden 2025 loppuun mennessä, eli pysyttelevän lähellä nykyistä tasoa tai laskevan hieman.

USA:n keskuspankin mukaan Yhdysvaltojen talous kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,8 prosenttia vuonna 2026. Kasvu olisi siis hieman euroaluetta nopeampi. USA:n inflaation ennustetaan olevan lähellä euroalueen tasoa, 2,3 prosenttia vuonna 2025 ja 2,1 prosenttia vuonna 2026.

1.3.3 Kuntatalouden kehitys

(Lähde: VM, julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026–2029 sekä kuntatalousohjelma vuosille 2026–2029: Kevät 2025)

Kuntakentässä vallitsee merkittävä tulojen ja menojen epätasapaino, joka edellyttää talouden tasapainottamistoimenpiteiden jatkamista. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntien tehtäväkenttä on supistunut, jolloin kunnilla on aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen ja paine veronkorotuksille kasvaa. Kuntakentän alijäämää syventää vuonna 2025 muun muassa kulutusmenojen ja investointien kasvu, vaimea verotulojen kehitys sekä valtionosuuksiin tehtävät leikkaukset. Kuntien taloustilanteet myös vaihtelevat voimakkaasti ja kuntakentässä on nähtävissä sekä taloudellista että toiminnallista eriytymistä.

Kuntatalouden tilinpäätösarvioiden perusteella kuntatalous heikkeni vuonna 2024 niin vuosikatteella, tilikauden tuloksella kuin toiminnan ja investointien rahavirrallakin mitattuna. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,5 mrd. euroa ja kuntatalouden lainakanta kasvoi n. 0,7 mrd. eurolla 20,6 mrd. euroon.

Kuntatalouden kuluvan vuoden tilanne on viime vuotta huomattavasti haastavampi. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan kääntyvän 1,6 mrd. euroa negatiiviseksi vuonna 2025. Kuntien talouspaineita lisäävät muun muassa kevään 2025 palkkaratkaisu, palveluverkon sopeutuspaineet, kasvaneet rahoitusvastuut työttömyydenhoidossa, kasvukeskusten investointipaineet sekä sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättyminen. Lisäksi kuntatalouden tulokehitys on kuluvana vuonna vaimeaa. Verotulot kehittyvät heikosti erityisesti yhteisöveron osalta, mutta kasvanut työttömyys leikkaa myös kunnallisverojen kasvua. Valtionosuudet kasvavat TE-uudistuksen vuoksi, mutta samanaikaisesti valtionosuuksiin tehdään leikkauksia mm. sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien, hallituksen päättämän valtionosuuksiin kohdentaman yhden prosenttiyksikön indeksijarrun ja muiden säätötoimenpiteiden vuoksi. Toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan pysyvän noin 1,6 mrd. euroa negatiivisena vielä vuosien 2026–2027 ajan.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa vuosina 2026–2029. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kustannuskehitykseen. Kunta-alan palkkaratkaisusta sovittiin toukokuussa. Selvää on, etteivät kuntatalouden tulot riitä kuntatalouden kasvaviin menopaineisiin. Kuntatyönantajien henkilöstösäästökyselyn mukaan kunnat ja kuntayhtymät pyrkivät sopeuttamaan kuluvana vuonna henkilöstömenojaan noin 166 milj. eurolla.

Suurissa ja kasvavissa kunnissa on runsaasti investointitarpeita, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisoikäluokkien kunnissa haasteena on sopeuttaa palveluverkkoa ja toimintaa vastaamaan vähenevää palvelutarvetta. Eriytymiskehitys näkyy myös kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Ongelmat työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen sekä syntyvyyden pieneneminen edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja niin kunnissa kuin valtakunnallisestikin.

Hallituksen uudet sopeutustoimet kohdistuvat myös kuntasektoriin. Hallituksen uusilla toimenpiteillä on sekä kuntataloutta vahvistavia että heikentäviä vaikutuksia. Hallitusohjelmassa päätettiin alentaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustuksia asteittain siten, että vuodesta 2027 alkaen säästö olisi 125 milj. euroa. Kuntien aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitukseen kohdennetaan 7 milj. euron säästö ja toiminnan enimmäismaksuja korotetaan vastaavasti. Liikuntapaikkarakentamisen investointiavustuksia vähennetään 2,4 milj. euroa ja kulttuuritilojen investointiavustuksia 1,6 milj. euroa. Jatkuvan oppimisen kehittämiseen kohdennetaan 1,3 milj. euron säästö.

Esi- ja perusopetuksen valmistavan opetuksen menoihin hallitus esittää 13,8 milj. euron lisäystä vuodelle 2026. Valmistavan opetuksen jatkuminen kahteen vuoteen mahdollistetaan tilanteissa, joissa se arvioidaan tarpeelliseksi riittävien kielellisten valmiuksien varmistamiseksi. Tämä toteutettaisiin kohdentamalla valmistavan opetuksen lisäopetus oppilaille, joiden osalta valmistavan opetuksen jatkumiselle on eniten tarpeita: luku- ja kirjoitustaidottomat, vaillinaisen kouluhistorian omaavat, yläkouluiässä maahan tulleet sekä psykososiaalista ja sosioemotionaalista tukea tarvitsevat (mm. kriisialueilta tulleet) lapset ja nuoret.

Yleisten kielitutkintojen järjestelmän kehittämiseen ja palvelun tuottamiseen osoitetaan 2,2 milj. euroa vuodelle 2026 ja lukutaito-ohjelmaan 1,25 milj. euroa vuosittain. Varhaiskasvatuksen täydennyskoulutusmalliin yhteistyössä C6-kaupunkien kanssa osoitetaan 6 milj. euroa vuosittain. Ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa otetaan käyttöön lukukausimaksut EU/ ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille. Kunnille eläinlääkintähuoltolain nojalla maksettaviin korvauksiin kohdennetaan korvausmenojen kasvua vastaava 4,4 milj. euron lisäys vuosittain.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuus kasvaa noin 320 milj. eurolla johtuen erityisesti edellisen kehyspäätöksen jälkeisistä valtionosuuden asukasluvun ja muiden laskentatekijöiden

muutoksista, kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutoksesta sekä valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon ja indeksikorotuksen tarkistuksesta. Lisäksi oppimisen tuen uudistamiseen kohdennettiin noin 92 milj. euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjien kotikuntakorvaukset nostettiin 100 prosenttiin. Kotihoidon tuen Norjan mallin käyttöönoton arvioidaan kasvattavan varhaiskasvatuksen kysyntää, joka korvataan kunnille valtionosuutta lisäämällä. Toisaalta kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien indeksikorotukseen on tehty prosenttiyksikön vähennys vuosina 2024–2027. Vuonna 2026 vähennys pienentää valtionosuutta noin 31 milj. euroa. Lisäksi peruspalveluiden indeksikorotukseen toteutetaan uusi 75 milj. euron leikkaus.

Sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten mahdollinen päättyminen vuodesta 2026 alkaen vähentää kuntien vuokratuloja ja tiloja voi jäädä tyhjilleen. Tämän vuoksi sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuviin kustannuksiin kohdennetaan 150 milj. euroa valtion korvauksia vuosille 2027–2029. Korvauksesta huolimatta kunnille uhkaa jäädä merkittäviä menoja. Opetus ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valtionavustuksen tasoa alennetaan 70 milj. euroa vuonna 2025 ja 135 milj. euroa vuodesta 2026 lukien. Perustoimeentulotukeen tehdään rahoitusosuuden muutos, joka vähentää valtionosuutta n. 18 milj. euroa vuonna 2026. Muutoksella tavoitellaan säästöjä pitkällä aikavälillä.

Verotulomenetysten korvaukset ovat vuonna 2026 yhteensä 571 milj. euroa ja nousevat lähes 720 milj. euroon vuoteen 2029 mennessä.

Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuutta ollaan uudistamassa vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uusi lainsäädäntö on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta alkaen.

1.4 Taloussuunnitelman laadintaa ohjaavia periaatteita

1.4.1 Taloussuunnitelman laadinnan lähtökohdat

Taloussuunnitelman 2026–2029 keskeisenä lähtökohtana on valmisteilla oleva strategia 2026–2029, kaupungin menojen ja tulojen rakennetarkastelu sekä valtuustosopimus, jossa sitoudutaan kaupungin talouden tasapainottamiseen valtuustokauden aikana.

Koko 2020-luku on ollut poikkeuksellista aikaa – korona, Venäjän hyökkäyssota, hyvinvointialueuudistus ja TE-uudistus ovat muuttaneet kuntien taloudellista pelikenttää. Valmistelussa ja suunnitteilla on paljon muitakin kuntien toimintaan vaikuttavia muutoksia, mm. kuntien rahoitusjärjestelmäuudistus, uudistukset lukio- ja ammatilliseen koulutukseen, opetuksen tuen muutokset, normien purkuhanke, muutokset rakentamislakiin sekä kiinteistöverouudistus. Isot uudistukset aiheuttavat myös epävarmuutta ainakin siihen saakka, kun toiminta saadaan vakiinnutettua ja viimeisetkin laskelmat ja vaikutusarvioinnit tehtyä. Myös taloudellisessa toimintaympäristössä on tapahtunut suuria muutoksia, ja tulevaisuus on epävarma mm. geopoliittisen tilanteen vuoksi.

Kuntatalouden tila parani hieman vuonna 2024, mutta on edelleen heikko ja kuntien välillä on nähtävillä paljon eriytymistä. Kuntatalouden parantaminen tulee vaatimaan talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Talouden taantuma muodostui oletettua syvemmäksi ja esimerkiksi rakentamisen lähtemistä uuteen kasvuun edelleen odotellaan. Vantaan työttömyysluvut ovat uusissa ennätyslukemissa ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrän kehitys on jäämässä huomattavasti koronaa edeltävää aikaa korkeammalle tasolle.

Taloussuunnitelma laaditaan luvussa 1.2 esitetyn organisaation mukaisille toimialoille, palvelualueille ja yhteisille palveluille. Kaupunginhallitus päättää 2.6.2025 kokouksessaan vuoden

2026 talousarvion käyttötalouden ja investointien laadintakehyksen. Kehyspäätös tehdään toimialoille käyttötalouden osalta toimintatuottojen ja -menojen sekä investointien osalta. Toimialojen tulee laatia taloussuunnitelmansa tämän kehyspäätöksen linjausten mukaisesti.

1.4.2 Taloussuunnitelman laadintaa sekä seurantaa koskeva lainsäädäntö

Kuntalain 14 § mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kuntastrategiasta, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista, varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista, takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteista. Valtuuston tulee päättää myös kunnan liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla mahdollinen alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan huomioida brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota. Toimielin ei saa ylittää talousarviossa sille asetettua määrärahaa. Muutoksista talousarvion sitoviin eriin päättää valtuusto. Muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Kuntalain 113 § mukaan kirjanpito tulee järjestää siten, että sen avulla voidaan seurata talousarvion toteutumista ja laatia tilinpäätökseen sisältyvä talousarvion toteutumisvertailu. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan tilinpäätöksestä säädetään kuntalain lisäksi kirjanpitolaissa. Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto. Talousarvion toteutumisvertailussa esitetään erikseen käyttötalouden ja investointien toteutuminen sekä tuloslaskelma- ja rahoitusosien toteutuminen. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen esitetään valtuuston hyväksymien sitovuustasojen mukaisesti sekä siitä laaditaan yhdistelylaskelma. Tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmaosien toteutuminen esitetään laskelmamuodossa.

Talousarviossa esitettyjen sitovien tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista seurataan kuten tehtävät on esitetty talousarviossa. Investoinnit raportoidaan hankeryhmittäin. Kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle laaditaan osavuosikatsaukset vuosikolmanneksittain, joista viimeinen talousarvion toteutumisvertailu on osa kaupungin tilinpäätöstä. Lisäksi Talousohjaus kokoaa kuukausittain talousraportin kaupungin johdolle ja kaupunginhallitukselle (sis. kaupunki- ja toimialatasot). Raportointien aikatauluista, laadinnan ohjeista muista siihen liittyvästä löydät oheisesta linkistä Talousraportointi, ohjeet ja aikataulu

1.4.3 Toimintaa kuvaavien tietojen avaaminen julkisiksi

Toimialojen toiminnan lähtökohtana ovat avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaate ja avoimien rajapintojen käyttö. Toimintaa kuvaavat tiedot avataan julkisiksi siltä osin kuin tietosuoja- ym. lait sen sallivat. HRI (Helsinki Region Infoshare) -palvelussa on avattu kaupungin ostolaskut vuodesta 2012 alkaen sekä tilinpäätökset, talousarviot ja investointisuunnitelmat vuodesta 2011 alkaen. Toimialat edistävät omalta osaltaan palveluja koskevien tietojen avaamista HRI-palvelussa.

1.4.4 Ilmiöpohjainen ja osallistuva budjetointi

Ilmiöpohjaista budjetointia ovat esimerkiksi ilmasto-, kestävä kehitys-, lapsilähtöinen- tai sukupuolitietoinen budjetointi.

Ympäristöbudjetointia varten osa kaupunkiympäristön toimialan yksiköistä on pilotoinut ympäristökeskuksen kanssa uusia toimenpiteitä sekä perustoimintaan sisältyviä toimenpiteitä käyttötaloudesta ja investoinneista niiltä osin, kun ne talousarviosta on eriteltävissä. Tietoja kootaan myös suurimpien tytäryhtiöiden investointien osalta. Pilotoinnin kokemukset kootaan syksyllä 2025, jonka perusteella suunnitellaan sen toteuttaminen keväällä 2026. Lisäksi kaikki toimialat arvioivat investointien osalta luonnon monimuotoisuuden edistämiseen esitettävät kustannukset.

Vantaan kaupunkitasoisen osallistuvan budjetoinnin periaatteet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 21.8.2023. Osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovaroja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Asukkailla on ollut käytössään vuosina 2023–2025 osallistuvassa budjetoinnissa 1,2 milj. euroa. Rahoitus jakaantui suuralueille asukaslukuun perustuen. Vuoden 2025 osallistuvan budjetoinnin toteutus jatkunee vuoden 2026 puolelle. Uusi malli osallistuvan budjetoinnin jatkamiseksi on suunnitteilla.

Osallistuvasta budjetoinnista lisätietoja: Kaisa Kutilainen p. 040 579 9391

Sukupuolitietoista budjetointia vakiinnutetaan ja kehitetään eri teemoilla ja hankkeilla. Toimialojen valitsemat kohteet ja lisäohje löytyvät liitteestä 2.

1.5 Riskienhallinta

Vantaan kaupungissa riskien arvioinnin tavoitteena on tunnistaa ja arvioida tilanteet, tapahtumat tai tapahtumaketjut, jotka voivat estää saavuttamasta asetettuja tavoitteita, uhata toiminnan jatkuvuutta, aiheuttaa henkilövahinkoja tai omaisuuteen kohdistuvia menetyksiä tai vaikuttaa negatiivisesti organisaation julkisuuskuvaan sekä maineeseen. Merkittävimmiksi tunnistetuille tai muutoin toiminnan kannalta keskeisille riskeille määritetään hallintatoimenpiteet ja toimenpiteiden toteutukselle vastuutahot sekä aikataulutus. Toimenpiteiden toteutusta tulee seurata ja arvioida onko niillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt päivitetyn riskienhallinnan, sisäisen valvonnan järjestämisen ja korruption ennaltaehkäisemisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa, joka on tullut voimaan 1.9.2024. Ohjeessa kuvattuja periaatteita noudatetaan Vantaan kaupungin riskienhallinnassa. Tavoitteena on varmistaa, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sovelletaan yhtenäisin perustein koko organisaatiossa. Periaatteiden tukena on Sisäisen valvonnan ohje, joka on hyväksytty 21.10.2024.

Vantaan kaupungissa riskit jaetaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Riskien tunnistamisessa ja arvioinnissa on huomioitava, että osa riskeistä on kaupunkikonsernin ulkopuolelta tulevia (esimerkiksi toimintaympäristöstä johtuvia), mutta edellä mainittujen lisäksi on tärkeää tunnistaa myös organisaation sisäiset riskit.

Riskienhallintasuunnitelman laatiminen tulee toteuttaa niin palvelualue- kuin toimialatasolla. Toimialan riskienhallintasuunnitelma pohjautuu sen palvelualueiden laatimiin riskien arviointeihin, joista tunnistetaan koko organisaation toiminnan ja tavoitteiden kannalta olennaisimmat ja merkittävimmät riskit sekä näiden riskien hallintatoimenpiteet. Toimialojen riskikorteista muodostetaan Vantaan kaupunkitasoinen riskikortti.

Riskienhallintasuunnitelman ajantasaisuus tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa alempana olevan aikataulun mukaisesti. Aiemmin tunnistetut riskit arvioidaan tässä yhteydessä uudelleen ja erityisesti pyritään arvioimaan, onko jo toteutetuilla riskienhallintatoimenpiteillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen. Mikäli uudelleen arvioinnissa riski osoittautuu edelleen merkittäväksi, tulee pohtia, ovatko määritetyt riskienhallintatoimenpiteet riittäviä ja tarkoituksenmukaisia.

Sekä kaupungin palvelualueet, konserniyhtiöt että kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt raportoivat tunnistamistaan ja arvioimistaan riskeistä organisaationsa johdolle käyttäen tähän laatimaansa riskienhallintasuunnitelmaa. Toimialan ja konserniyhtiöiden johto käsittelee, arvioi sekä laatii näiden tietojen perusteella arvion organisaatioonsa kohdistuvista merkittävimmistä riskeistä.

Toimiala- ja konserniyhtiötasoinen riskienhallintasuunnitelma laaditaan TargetorPro-alustalle päivitysmerkinnän kera vielä vuoden 2025 keväällä. Riskienhallintaohjelman uudistus ja hankinta on siirtynyt vähintään vuoden 2025 syksyyn, mutta sen tarvetta on tarkennettu vuoden 2024 aikana. Alla kuvatut tiedot tulee kuitenkin löytyä riskienhallintaohjelmasta riippumatta.

30.5.2025 mennessä toimitetaan kevätkaudella päivitetty toimialatasoinen riskienhallinta-suunnitelma

- Syksyllä tunnistettujen riskien uudelleen arviointi + mahdollisten uusien riskien tunnistaminen esim. toimintaympäristön muutosten myötä
- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selonteko osa 1 / kevätkausi = ajankohtaisiin riskikysymyksiin vastaaminen.

28.11.2025 mennessä toimitetaan syyskaudella päivitetty toimialatasoinen riskienhallinta-suunnitelma sekä arvio riskienhallinnassa onnistumisesta ja haasteista, että selonteko organisaation sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä.

- Riskien tunnistaminen, arviointi, vastuutus ja hallintatoimenpiteiden kirjaus.
- Tarkastellaan kuluneen vuoden kokonaisuutta ja varaudutaan tulevaan vuoteen.
- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selonteko osa 2 / loppuvuosi = arviot riskienhallinnan onnistumisista ja haasteista sekä sisäisestä valvonnasta vuoden 2025 aikana.

2 Kaupunkistrategian 2026–2029 valmistelu ja toteuttaminen

2.1 Strategiatyön malli ja valmisteluprosessi

Kaupunkistrategian 2026–2029 valmistelu on käynnissä ja valtuusto hyväksyy sen kokouksessaan 15.12.2025. Strategian laadintaan osallistuvat luottamushenkilöt sekä kaupungin johtoryhmän ja toimialojen laajennettujen johtoryhmien lisäksi myös henkilöstö, kuntalaiset, yritykset ja sidosryhmät.

Kaupunkistrategia sisältää kaupungin arvot, vision ja ne strategiset tavoitteet, joita toteutetaan valtuustokauden aikana. Strategiassa kaupungin toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet ovat kaupungin talouden suunnittelun lähtökohtana. Joka vuosi talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy sitovat tavoitteet, jotka ovat askelia valtuustokauden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Strategiaa toteutetaan kaupunkitason sitovien tavoitteiden lisäksi myös ohjelmien, toimialojen ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tavoitteiden sekä yksilötason tavoitekeskustelujen kautta. Nämä eri tasoiset, toisiinsa liittyvät tavoitteet muodostavat strategian tavoitehierarkian. Tavoitteille asetetaan mittarit, joiden avulla niiden toteutumista seurataan. Seuranta tapahtuu osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä 3 kertaa vuodessa. Strategia on johtamisen tärkein työväline. Se ohjaa päätöksentekoa ja johtamista organisaation kaikilla tasoilla. Tuloskortit ovat osa kaupungin johtamisjärjestelmää.

Kuva 2: Strategiatyön malli strategiakaudella 2026–2029

2.1.1 Raportointi ja seuranta

Kaupunginvaltuustolle ja -hallitukselle raportoidaan:

- kaupunkistrategia 2 krt/valtuustokausi (väliarviointi v. 2027 loppu ja loppuarviointi keväällä 2030; kaupunkistrategian 2022–2025 loppuarviointi keväällä 2026)
- talousarvion yhteydessä päätettävät vuotuiset sitovat tavoitteet (KuntaL 110 §) 3 krt/vuosi
- ohjelmat vähintään 2 krt/valtuustokausi kh tai kv

Lautakunnille raportoidaan:

- kaupunkitason sitovat tavoitteet ja toimialan tavoitteet 3 krt/vuosi

2.1.2 Strategiaa toteuttavat ohjelmat

Strategian lisäksi Vantaalla valmistellaan ohjelmia, jotka tukevat valtuustokauden strategisten tavoitteiden toteutumista. Strategiaa toteuttavat ohjelmat on pyritty nimeämään kaupunkistrategian laadinnan yhteydessä.

Pääsääntöisesti ohjelmien sisältämien toimenpiteiden resursoinnista päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Suositus on, että ohjelmat raportoidaan vähintään kaksi kertaa valtuustokaudessa eli strategian väliarvioinnin ja loppuarvioinnin yhteydessä kaupunginhallitukselle tai -valtuustolle. Myös ohjelmia tarkentavat poikkihallinnolliset ja toimialatasoiset kehittämissuunnitelmat toteuttavat kaupunkistrategiaa.

2.2 Sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet (KuntaL 110 §) ovat vuosittain valtuustossa talousarviokäsittelyn yhteydessä hyväksyttäviä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita, jotka edistävät valtuustokauden tavoitteiden toteutumista vuositasolla. Esitykset sitoviksi tavoitteiksi vuodelle 2026 valmistellaan kaupunkistrategialuonnoksen pohjalta. Kaikista valtuustokauden tavoitteista ei johdeta sitovia tavoitteita valtuustokauden jokaiselle vuodelle, mutta näitäkin tavoitteita toteutetaan toimialojen ja palvelualueiden tuloskorttien kautta.

Sitovat tavoitteet vuodelle 2026 valmistellaan yhteistyössä toimialojen kanssa. Tavoitteiden mittareille valmistellaan lähtötasot (vuosi 2024, viimeisin tieto) sekä tavoitetasot vuodelle 2026. Kaupunkitason sitovat tavoitteet sisällytetään toimialojen tuloskortteihin niiden vastuutuksen mukaan.

Esitykset luonnoksiksi kaupunkitason sitovien tavoitteiden valmisteluun vuodelle 2026 valmisteltiin toimialoilla huhtikuun toimialakohtaisiin kehysneuvotteluihin. Valmistelua jatketaan yhdessä toimialojen kanssa. Sitovat tavoitteet valmistellaan Targetor Pro -järjestelmään.

2.3 Toimialojen tavoitteet

Toimialojen ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tuloskorteilla esitetään tavoitteet, joilla edetään kohti valmistelussa olevan kaupunkistrategian mukaisia tavoitteita. Toimialojen vuoden 2026 tuloskortit laaditaan toimintaympäristöanalyysien, kaupunkistrategialuonnoksen, kehyksen, sitovien tavoitteiden sekä toimialojen toiminnan muiden keskeisten tavoitteiden pohjalta. Tuloskorttivalmistelussa huomioidaan hyvinvointikertomus 2024 sekä tulevaa kaupunkistrategiaa toteuttavat valmistelussa olevat ohjelmat.

Tuloskorttien tavoitteet mittaroidaan ja niille määritellään lähtötasot (vuosi 2024, viimeisin tieto) sekä tavoitetasot vuodelle 2026. Kaupunkitason sitovat tavoitteet sisällytetään toimialojen tuloskortteihin niiden vastuutuksen mukaan. Talousarvion käyttötalousosan tekstissä esitetään toimialoittain ja palvelualueittain vuoden 2026 keskeiset tavoitteet.

Toimialojen ja palvelualueiden tuloskortit (ml. yhteiset palvelut) valmistellaan Targetor Pro -järjestelmään. Tuloskorttipohjaa voi myös täydentää toimialan/palvelualueen tarpeiden mukaan, esim. lisäämällä toimialan tuloskortille toimenpidesarake. Toimialan tuloskortti liitetään toimialan taloussuunnitelmaesitykseen (käsittely lautakunnassa).

Toimialan keskeisistä tavoitteista valmistellaan tiivis teksti taloussuunnitelman käyttötalousosan Toimiala yhteensä -kohtaan. Käyttötalousosassa esitetään myös tekstinä palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) keskeiset tavoitteet.

Käyttösuunnitelmaan liitetään toimialan tuloskortti ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tuloskorttien tiivistelmät. Tavoitteet ja toimenpiteet on kytkettävä määrärahoihin siten, että viimeistään käyttösuunnitelmassa sitovien tavoitteiden resurssit ovat määriteltyinä.

2.4 Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talousarvion käyttötalousosan Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset -kohdassa esitellään tiiviisti toimialan keskeiset tehtävät, organisaatio sekä toiminnassa tapahtuvat muutokset.

Toimialat koostavat toimintaympäristöanalyysinsa talousarvion 2026 ja uuden kaupunkistrategian 2026–2029 valmisteluun. Toimialojen keskeiset toimintaympäristön muutokset esiteltiin kaupunginvaltuuston iltakoulussa 13.3.2025 sekä kaupunginjohtajan kehysneuvotteluissa huhtikuussa 2025. Toimintaympäristöanalyysiselostukset valtuuston iltakoulussa kohdentuvat seuraavaan talousarviovuoteen 2026 sekä tulevaan strategiakauteen 2026–2029 (keskeiset nostot).

Toimintaympäristöanalyysissä tarkastellaan erityisesti ulkoista toimintaympäristöä: mahdollisuudet, uhat ja riskit. Aikajana on taloussuunnitelmakausi.

Taustamateriaalina mm.

- Hyvinvointikertomus 2024
- Tietopalvelu on päivittänyt keskeiset taustatiedot (väestö, työttömyys, asuminen jne.) huhtikuussa 2025.
- Tietopalvelun toimintaympäristöä kuvaavat tulossa olevat tutkimukset ja katsaukset (ks. Tietopalvelun uutiskirjeet ja https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset)

Lyhyt kuvaus toimialan toiminnasta laaditaan taloussuunnitelman käyttötalousosan Toimiala yhteensä -kohtaan.

Kuvaus toimialan toimintaympäristön muutoksista valmisteltiin kaupunginvaltuuston iltakouluun 13.3.2025.

Lyhyt yhteenveto toimialan toimintaympäristöanalyysin keskeisistä tuloksista kirjataan taloussuunnitelman käyttötalousosan Toimiala yhteensä -kohtaan.

3 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaohje 2026–2029

3.1 Yleistä

Henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelman laatiminen perustuu lakiin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (449/2007). Laki määrittää myös vuosittain laadittavan suunnitelman sisältöä. Vantaalla henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelma laaditaan yhdeksi kokonaisuudeksi. Tarkempi ohjeistus sekä laadintapohjat löytyvät Virkusta Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu.

Mahdolliset resurssitarpeet on pyrittävä priorisoimaan mahdollisimman tarkasti siten, että vapautuvien vakanssien kautta pystytään priorisoimaan uudet tarpeet. Lähtökohta on, ettei henkilöstömäärää kasvateta, vaan ensisijainen keino on vakanssien uudelleen kohdentaminen palvelualue, toimiala ja kaupunkitasolla. Vuoden 2026 henkilöstösuunnittelua tehdään pitkälti eläköityjien / lähtijöiden mahdollistamien uusrekrytointien puitteissa etenkin tehtävissä, joissa ei ole lakisääteistä mitoitusta. Tehtävänkuva- ja osaamisprofiilimuutokset nykyiseen vakanssipohjaan on keskeinen keino hillitä henkilöstömenojen kasvua samalla, kun huolehditaan tarvittavan tehtävä- ja osaamisprofiilien varmistamisesta organisaation strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi myös keskipitkällä aikavälillä. Tehtävien uudelleen järjestelyjen kautta mahdollistetaan sisäisiä urapolkuja.

Henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelman ydintä ovat henkilöstön määrän, rakenteen ja osaamisen määrittely seuraavien vuosien tarpeita varten. Henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnittelu on ennen kaikkea toimenpiteiden suunnittelua ja varautumista toiminnan edellyttämiin henkilöstöä koskeviin muutoksiin strategiakauden ja annetun kehyksen sallimissa rajoissa. Osaamisen kehittämissuunnitelmassa määritellään tarve- ja tavoitelähtöisesti keinot työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseen ja edistämiseen.

Strategisen henkilöstösuunnittelun elementtejä ovat: henkilöstöanalytiikka, työvoimatarpeen suunnittelu, työtehtävien muotoilu, osaamisen kehittämisen suunnitelma ja kyvykkyyksien johtaminen.

3.2 Henkilöstösuunnitelman lähtökohdat 2026

Strategiakauden 2026–2029 tavoite on, että kaupungin henkilöstömäärän kokonaiskasvu on maltillista. Koska Vantaa on kasvava kaupunki, edellä mainittuun tavoitteeseen päästään vain tekemällä aktiivisia toimenpiteitä ja valintoja, jotka nostavat tuottavuutta, määrittelevät palvelutasoa sekä siirtävät luonnollisen lähtövaihtuvuuden kautta vapautuvia vakansseja toimintoihin, joiden mitoituksesta säädetään laissa.

Strategisessa henkilöstösuunnittelussa on kaksi keskeistä osa-aluetta: **henkilöstömäärä** sekä **strategisten kyvykkyysien tunnistaminen**.

Henkilöstömäärää priorisoidaan vapautuvien vakanssien kautta. Työtä tulee aktiivisesti järjestellä toisin. Osa vapautuvista vakansseista tulee siirtää muuhun käyttöön kuin mistä vakanssi vapautuu. Osa vapatuvista vakansseista lakkautetaan.

Jotta henkilömäärään liittyvät strategiset tavoitteet saavutetaan, edellyttää se palvelualueilla **strategisten kyvykkyysien tunnistamista**. Tämä tarkoittaa asioiden uudelleenajattelua mu-

kaan lukien sen, mikä on tehokkain ja tarkoituksenmukaisin tapa tuottaa ja järjestää työtehtävät.

3.2.1 Toimenpiteet vakanssin vapautuessa – ennen täyttöluvan hakemista ja rekrytointia

Vakanssin vapautuessa, ennen täyttöluvan hakemista ja korvaavan resurssin täyttöä tulee pohtia rekrytointia tarkemmin palvelualueen, toimialan ja kaupungin näkökulmasta. Tätä varten kehitetään vuoden 2025 aikana täyttölupaprosessia siten, että henkilöstöresurssien priorisoinnille on oma luonteva paikkansa ja ajankohtansa ennen varsinaisen täyttöluvan mahdollista etenemistä.

Palvelualueella pohditaan vakanssin vapautuessa ensin:

a) Minkälaisia rooleja tehtäväkokonaisuuksien hoitamiseen tulevaisuudessa tarvitaan.

Tämän jälkeen etsitään vaihtoehtoisia ratkaisuja:

b) Miten vapautuneen vakanssin tehtävät olisivat järjestettävissä muulla tavoin kuin rekrytoimalla tilalle uusi henkilö. Tehtäviä voidaan yhdistellä tai osasta tehtäväkuvan tehtäviä voidaan luopua, jolloin tilalle mahtuu uusia elementtejä. Tällaisessa tilanteessa voi syntyä palvelualueella tilanne, jossa useat tehtävät ja roolit muokkautuvat ja kokonaiset toimintaprosessit voivat muuttua ja kehittyä. Töiden uudelleen muotoilulla voidaan mahdollistaa myös urapolkuja. Etenkin, jos tehtävät järjestellään siten, että vapautuvasta vakanssista voidaan tehtäväjärjestelyjen seurauksena lopullisesti luopua. Edellä mainittua ohjaa kaupungin strategiset tavoitteet ja niiden toteutumisen resursoinnin varmistaminen.
c) Täyttölupa haetaan vasta a) ja b) kohtien jälkeen, mikäli sille edelleen on priorisoitu ja perusteltu tarve.

Vuoden 2026 kehyksessä henkilökunnan kokonaismäärää ei tule lisätä kehys- ja budjettineuvottelussa sovittua enempää. Täyttölupavaiheessa käydään läpi vielä huolellisesti edellä ohjeistetut vaiheet: a, b ja c. Siksi prosessi dokumentoidaan täyttölupaan.

3.3 Henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelman laatiminen

Henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelmaan kuuluu kaksi osaa: **henkilöstösuunnitelma ja osaamisen kehittämissuunnitelma**. Molempiin osiin löytyy valmiit pohjat Virkusta sekä tarkempi ohjeistus suunnitelmien laatimiseen Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu.

Hr kokoaa palvelualueiden suunnitelmista toimialatasoisen ja kaupunkitasoisen henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelman. Näin ollen toimiala- ja kaupunkitason suunnitelmat perustuvat palvelualueiden suunnitelmiin. Toimialojen yhteiset palvelut tekevät omat suunnitelmansa, joka sisällytetään toimialan suunnitelmaan ja sitä kautta kaupungin henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

Kaupunkitasoiseen suunnitelmaan liitetään lisäksi periaatteet, joilla pyritään ylläpitämään työkyvyttömyysuhan alaisten ja ikääntyneiden työntekijöiden työkykyä sekä työttömyysuhan alaisten työntekijöiden mahdollisuuksia löytää uusi ura. Kaupunkitasoiseen suunnitelmaan liitetään myös tavoitteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiselle.

3.4 Suunnitelmien kokoaminen, käsittely ja aikataulu

Talousarviokehyksen julkaisemisen jälkeen apulaiskaupunginjohtaja linjaa palvelualuejohtajien ja toimialle nimetyn henkilöstökonsultin kanssa, millä prosessilla vuoden 2026 palvelualueiden henkilöstösuunnitelmat kootaan ja missä aikataulussa, jotta ne ovat valmiita hyvissä ajoin ennen elokuun budjettineuvotteluja. Vastaavasti osaamisen kehittämisen asiakkuusvastaavat tukevat ja konsultoivat palvelualueiden osaamisen kehittämissuunnitelman laadintaa.

Elokuun toimialakohtaisten budjettineuvottelujen jälkeen toimialan johto ja henkilöstökonsultti varmistavat, että palvelualueiden vuoden 2026 henkilöstösuunnitelmaan tehdään mahdolliset budjettineuvotteluissa sovitut muutokset välittömästi budjettineuvotteluiden jälkeen. Toimialojen tulee huomioida, että henkilöstösuunnitelma saattaa muuttua tämän jälkeenkin, mikäli tilannekuva esimerkiksi taloudessa muuttuu.

Valmiit henkilöstösuunnitelmat ja Palvelualuetasoisten osaamisen kehittämissuunnitelmien lähetetään keskitettyyn hr:ään HR-palvelukanavan kautta 31.8.2025 mennessä.

Kun kaikki elokuun budjettineuvottelut on käyty, hr kokoaa talousohjaukseen talousarviokirjaan tulevat toimiala- ja palvelualuekohtaiset henkilöstömäärät sekä kaupunkitasoisen henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelman käsiteltäväksi kaupunkitasoiselle yhteistyöfoorumille syksyllä 2025.

Elokuussa 2025 aloittaville hr-partnerille tulee ilmoittaa mahdolliset henkilöstösuunnitelmiin tulleet muutokset käyttösuunnitelman hyväksymisen jälkeen, viimeistään 31.1.2026. Tiedot ilmoitetaan HR-palvelukanavan kautta tai muulla hr-partnerin kanssa sovitulla tavalla.

3.5 Suunnitelmien seuranta

Toimialalla sovitaan johtamisjärjestelmään parhaiten sopiva tapa seurata toimialan ja palvelualueiden henkilöstö- ja osaamisen kehittämissuunnitelmien toteutumista (määrällistä ja laadullista). Määrällistä henkilöstösuunnitelmaa seurataan myös kaupunkitasolla osavuosiraportoinnin ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Työnantajalla on mahdollisuus saada verovähennys osaamisen kehittämisestä, joka perustuu osaamisen kehittämissuunnitelmien. Osaamisen kehittymistä ja suunnitelman toteutumista tulee seurata työntekijäkohtaisesti ja koulutukseen käytetty aika tulee todentaa. Vantaalla kaikki osaamisen kehittämisen tiedot kootaan ja raportoidaan Osuma koulutustenhallintajärjestelmässä.

4 Taloussuunnittelun tehtävät ja periaatteet

4.1 Taloussuunnittelun tehtävät

Vuoden 2026 talousarvion ja suunnitelmakauden 2027–2029 valmistelu perustuu tulevaan kaupunkistrategiaan ja talouden tasapainottamiseen valtuustokauden aikana. Taloustavoitteita voidaan arvioida uudelleen, jos taloudellisessa toimintaympäristössä tapahtuu olennaisia muutoksia.

Kaupungin talouteen vaikuttaa voimakkaasti yleinen taloustilanne. Vantaa on hyvin suhdanneherkkä kaupunki taloudellisesti ja viime vuosien heikentynyt taloustilanne heijastuu voimakkaasti kaupungin talouteen. Toiminnan tavoitteilla ohjataan toimintaprosesseja ja talouden tavoitteilla tulo- ja pääomarahoitusta sekä resurssien jakoa. Valtuusto ohjaa asettamillaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omissa tavoitteiden asetteluissa. Tuleva strategian tullaan hyväksymään loppuvuoden 2025 aikana.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Luvussa 2 on kaupunkistrategiaa koskeva ohje kokonaisuudessaan ja luku 5 sisältää keskeisimpiä tytäryhteisöjä koskevan ohjeen osana kaupungin talousarviota ja -suunnitelman laadintaa.

Taloussuunnitteluprosessi on kytketty osaksi riskienarviointia. Riskienhallintasuunnitelman laadinnasta on ohjeistus luvussa 1.5.

4.2 Taloussuunnittelun periaatteet

Toimialojen taloussuunnitelmaesityksen valmistelu noudattaa kaupunginhallituksen kehyspäätöstä. Taloussuunnitelma laaditaan vuosille 2026–2029, joista vuosi 2026 on sitova talousarviovuosi. Lautakunnat esittävät ehdotuksensa talousarvioksi ja -suunnitelmaksi, jonka jälkeen valmistelu etenee kaupunginjohtajan esitykseksi kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus tekee esityksensä valtuustolle, joka päättää taloussuunnitelmasta 2026–2029. Kaupunginvaltuuston päätös voi muuttaa eri vaiheiden esityksiä, jotka toimialojen on huomioitava vuoden 2026 käyttösuunnitelman ja investointien työohjelman 2026 laadinnassa.

Tasapainoperiaate velvoittaa Kuntalain mukaan huolehtimaan tulorahoituksen riittävyydestä ja maksuvalmiuden säilyttämisestä. Suunnitellun toiminnan ja investointien on oltava realistisia suhteessa käytettäviin varoihin.

Bruttoperiaate tarkoittaa sitä, että tulot ja menot budjetoidaan erikseen määrärahoina ja tuloarvioina. Menettely on perusteltu silloin, kun tehtävä rahoitetaan pääsääntöisesti verorahoituksella. Myös silloin, kun tehtävän menot eivät riipu siihen kohdistuvasta tuloista, on bruttoperiaate ensisijainen, vaikka tulojen määrä olisi merkittävä.

Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään tulojen ja menojen erotuksen määrärahana tai tuloarviona. Tämä on tarkoituksenmukaista tehtävissä, jotka rahoitetaan pääosin palvelujen myynti- ja maksutuloilla. Nettobudjetoidut tehtävät/yksiköt budjetoidaan aina omana talousarviokohtanaan käyttötalousosaan. Toimialan talousarvion loppusummassa esitetään näiden yksiköiden bruttotulot ja -menot, vaikka valtuusto päättää sitovaksi tulojen ja menojen erotuksen eli **toimintakatteen.**

Talousarvioesitykset tulee valmistella palvelualuittain, nettoyksiköille ja erikseen esitettäville tehtäville, jotta valtuustolla on mahdollisuus palvelutoiminnan ohjaamiseen ja valmistelun aikana päätetyt muutokset voidaan kohdistaa tarkoituksenmukaisesti. Toimielimet valmistelevat talousarvio ja -suunnitelmaehdotukset kaupunginhallituksen antaman kehyksen ja ohjeiden pohjalta.

Kaupunginjohtajan budjettiesitys valmistellaan talousohjauksessa. Kaupunginjohtajan ja toimialojen välisissä neuvotteluissa tasapainotetaan annettua kehystä, jos siinä ei ole pysytty tai jos toiminnan ja talouden perusteet ovat olennaisesti muuttuneet kehyksen antamisen jälkeen.

Talousarvion ja -suunnitelman laatimisesta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Talousarvion laadinnan yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy vuosittain sitovat tavoitteet valtuustokauden tavoitteiden toteuttamiseksi, kts. luku 2.2. Sitovat tavoitteet esitetään taloussuunnitelmakirjan alkuosassa yhteenvetotaulukkona.

Toimialan keskeisissä tavoitteissa esitetään lautakuntien toimivaltaan kuuluvat tavoitteet, joilla saavutetaan mm. vuosittain talousarviossa valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet. Toimialan keskeiset tavoitteet esitetään tuloskortilla 2026.

Palvelualueen / tehtävän ja nettobudjetoidun yksikön keskeisissä tavoitteissa esitetään ne osatavoitteet, jotka kytkeytyvät joko suoraan sitovaan tavoitteeseen tai ovat muita lautakunnan hyväksymiä tavoitteita. Perustelujen mukaiset menot ja tulot lautakunnan asettamien tavoitteisiin ja tehtäviin on sisällyttävä esitykseen. Perustelut muodostavat samalla vuosikolmanneksittain toteutuneesta toiminnasta annettavan raportoinnin perustan. Toimialan ja palvelualueen tavoitteista tarkemmin luvussa 2.3.

Muut perustelutekstit ovat toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset, toiminnan keskeisen muutokset ja palvelujen kehittäminen TS-kaudella sekä menojen ja tulojen käyttötarkoitusta kuvaavat ja täydentävät muut perustelut sekä tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut. Käyttötalousosan tekstien sisältöä on kuvattu tarkemmin kohdissa 2.3–2.4 sekä 4.3 ja taloussuunnitelman laadintaohjeiden liitteenä olevissa mallipohjissa Toimiala ja palvelualue yhteensä (Liite 3).

Toimialan ja sen palvelualueiden ja nettobudjetoitujen tehtävien tuloslaskelmiin ei sisällytetä suunnitelmavuosia, vaan ne esitetään tulot, menot ja toimintakate yhteenvetotaulukossa kunkin palvelualueen / tehtävän kohdalla. Talousarviovuoden tulot ja menot suunnitellaan Automatisoidun talousraportoinnin (Aura) käsikirjaan perustuvaa ohjetta sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita noudattaen. Jatkovuosien laskenta tehdään keskitetysti talousohjauksessa. Oikeille tiliryhmille budjetointia edellyttää myös valtioneuvoston asetus 524/2020 taloutta koskevien tietojen toimittamisesta. Raportointikokonaisuus KTAS sisältää kuntien kuntalain mukaiset talousarvio- ja suunnitelmatiedot kokonaistalouden kannalta. Tarkka suunnittelu myös nopeuttaa käyttösuunnitelmien laatimista.

Taloussuunnitelmakauden 2026–2029 tuloslaskelmaan yhdistellään kaupunki ja rahastot. Suunnitelmakauden lisäksi vertailutietoina esitetään valmisteluvuoden talousarvio sekä edellinen tilinpäätös.

Taloussuunnitelma 2026–2029 sisältää talousarvion 2026 täytäntöönpanon lautakuntien noudatettavaksi, joka sisältää käyttösuunnitelmien, investointien työohjelmien sekä rahoitusta ja raportointia koskevan ohjeen. Lisäksi siihen on sisällytetty toimielimien käyttötalouden, tuloslaskelman, investointi- ja rahoitusosien sitovuustasot. Budjetointiprosessi käynnistyy vuoden 2025 voimassa olevien sitovuustasojen mukaisesti.

Lyhyt yhteenveto toimialan toimintaympäristöanalyysin keskeisistä tuloksista kirjataan taloussuunnitelman käyttötalousosan Toimiala yhteensä -kohtaan

4.3 Yhteenveto toimialojen käyttötalousosan sisällöstä

Käyttötalousosan teksteissä kuvataan toimialan, palvelualueen, nettoyksiköiden ja muiden tehtävien perustelut sekä esitetään niiden määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi kuvataan lautakuntien hyväksymät keskeiset tavoitteet, joilla saavutetaan mm. vuosittain valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet. Mallitekstipohja liite 3 noudattaa alla olevaa otsikointia.

Toimiala yhteensä tekstit:

1. Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset
   Lyhyt yhteenveto toiminnan kuvauksesta sekä toimialan toimintaympäristöanalyysin keskeisistä tuloksista. Lisäksi esitetään keskeiset nostot tulevalle valtuustokaudelle, jotka tukevat strategiaa 2026–2029 sekä mainitaan strategialuonnoksen strategiset valinnat, jotka vaativat toimialojen välistä yhteistyötä.

2. Toimialan keskeiset tavoitteet
   *Esitetään toimialan **tuloskortille 2026** valmistellut lautakuntien toimivaltaan sisältyvät keskeiset tavoitteet, joilla saavutetaan mm. vuosittain talousarviossa valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet.*

Palvelualue / -yksikkö tekstit:

1. Toiminnan kuvaus
2. Palvelualueen / -yksikön keskeiset tavoitteet
3. Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen
4. Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut taulukkona (luku 4.3.1)

4.3.1 Talousarvion tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

Palvelualueen käyttötalousosan perustelutekstien jälkeen esitetään sen tehtävien tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut. Talousarviokirjassa esitettävät tunnusluvut ovat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen, lautakuntien ja toimialojen ylimmän johdon työkaluja. Lautakunnan talousarvioesitysmateriaaliin sekä käyttösuunnitelmiin voidaan sisällyttää myös muita esim. volyymia kuvaavia tunnuslukuja.

Talousarviokirjassa esitetään tunnusluvuista aikasarja, joka sisältää TP 2023, TP 2024, KS 2025 ja TA 2026. Taloussuunnitelmavuosille ei laadita tunnuslukuja. Tunnusluvut laaditaan vuoden 2025 talousarvion laadinnassa olleille pohjille ja ne tuotetaan toimialan budjettineuvotteluun mennessä. Palvelualueen tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavien tunnuslukujen maksimimäärä on 10 kappaletta.

Kaupungin tuloslaskelman sekä rahoituslaskelman tunnusluvut laaditaan talousohjauksen toimesta ja ne esitetään taloussuunnitelmakaudelle sisältäen vertailuvuosina kuluvan vuoden alkuperäinen talousarvio ja edellinen tilinpäätös.

4.3.2 Käyttötalouden budjetointiohjeet

Toimialat budjetoivat tulot ja menot toimintakatteeseen asti. Sisäiset toimitilavuokrat ladataan toimialojen tarkistamien tilojen ja tilahallinnan vuokralaskentaan perustuen. Henkilöstömenot budjetoidaan jäljempänä olevan henkilöstömenosuunnittelun ohjeen mukaisesti. Kaikki muut käyttötalouden tulot ja menot budjetoidaan tilikohtaisesti sille kuuluvaan tiliryhmään.

Toimintatuottojen budjetoinnissa on huomioitava maksujen ja taksojen korotukset, toiminnan ja volyymin muutokset sekä suunnitteilla olevat kertaluontoiset myyntituotot. Tulot on budjetoitava sille kuuluvaan tiliryhmään. Sisäisiä tuloja budjetoidessa on varmistettava, että tuloa

vastaava meno on budjetoitu ostavalla yksiköllä ja että se perustuu keskinäiseen sopimukseen. Sisäisten tulojen ja menojen on täsmättävä kaupungin tuloslaskelmassa. Myös tuet ja avustukset tulee perustua saatuihin päätöksiin esimerkiksi projekteihin liittyen. Tällöin toimiala budjetoi myös niitä vastaavat menot.

Toimintamenojen budjetointi aloitetaan henkilöstömenojen budjetoinnilla. Vuoden 2026 talousarviota varten ajetaan budjetoidut toimet SAP-suunnittelujärjestelmään kesäkuun alussa 2025. Budjetoinnissa suositellaan ensisijaisesti käytettävän budjetoituja toimia. Prosessin sujuvoittamiseksi toimiala tekee tarvittavat muutokset euromääräisen syöttölomakkeen kautta. Muutoksina voidaan hyväksyä uudet vakanssit, joille on hyväksytty täyttölupa jo vuodelle 2025. Muut vakanssilisäykset hyväksytään lopullisesti kaupunginjohtajan toimialakohtaisissa budjettineuvotteluissa elokuussa 2025. Lisäksi euromääräisenä tallennetaan syöttölomakkeen kautta esim. erilliskorvaukset, kokouspalkkiot jne. Palkkasumma tallennetaan sisältäen sivukulut (brutto). Järjestelmä jakaa bruttosumman palkan, lomarahan ja sivukulujen osuudet, niille kuuluville tileille. Bruttosumman laskentaan on avuksi tehty Laske bruttosumma lomake, jota voi hyödyntää.

Henkilöstömenosuunnittelua varten vuodelle 2026 on budjetointijärjestelmään tallennettu pääkäyttäjän toimesta eri palkkatileiltä veloitettavat sivukulujen ja lomarahan prosenttiosuudet. Tällöin euromääräisesti syötettävät luvut budjetoidaan bruttomääräisinä (varsinainen palkka, lomaraha ja sivukulut yhteensä). Henkilöstökuluista vähennetään kaupungin työnantajan saamat yksittäistä viranhaltijaa tai työntekijää koskevat henkilöstökorvaukset kuten Kansaneläkelaitoksen ja muiden vakuutuslaitosten suorittamat sairaus- ja vanhempainpäivärahat, perhevapaakorvaukset sekä niihin liittyvät lomakustannuskorvaukset.

Henkilöstösivukulujen prosentit vuoden 2026 talousarvion laadinnassa:

- Tämänhetkisen arvion mukaan palkkaperusteinen eläkemaksu on keskimäärin 21,41 %, joka sisältää tasausmaksun 4,36 %.
- Muut henkilösivukulut yhteensä 3,34 % muodostuvat seuraavista maksuista:
    - Sairasvakuutusmaksu 1,84 %
    - Taloudellinen tuki (sosiaalivakuutusmaksu) 0,03 %
    - Työttömyysvakuutusmaksu 0,80 %
    - Tapaturmavakuutusmaksu kaupunki 0,67 %
- Lisäksi henkilöstökorvaus -1,3 % vähennetään automaattisesti laskennassa.
- Siirtyneiden toimintojen eläkemenoperusteisia maksuja ei budjetoida enää erikseen, vaan ne sisältyvät sen tilalle tulleeseen tasausmaksuun.
- Huomioittehan, että kunnan maksamat eläkkeet tili 412005 on käytössä henkilöstöpalveluissa, ei toimialoilla.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten palkankorotukset

Kunta-alan uusi sopimuskausi on voimassa 1.5.2025–29.2.2028. KT irtisanoi vuosille 2023–2027 sovitun palkkauksen ja palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman ja tilalle neuvoteltiin uusi kehittämisohjelma vuosille 2026–2028. KVTES:n osalta siirrytään myös uuteen tasopalkkajärjestelmään 1.10.2025 alkaen. Kunta-alan sopimukseen sisältyy lisäksi yleiskorotuksia.

Talousarvioon 2026 vaikuttaa 1.10.2025 voimaan astuva yleiskorotus, 2,50 % sekä 1.8.2026 yleiskorotus 2,27 %. Nämä erät sisällytetään kehyspäätökseen keskitettynä varauksena (kaupunginhallituksen päätös 2.6.2025). Sopimukseen sisältyy 1.6.2025 voimaan astuvat kehittämisohjelmaerät 0,25 % - 0,80 % sopimusalasta riippuen, jotka kohdennetaan toimialoille hr:n ja henkilöstöjärjestöjen välisten neuvottelujen mukaisesti. Nämä erät sisällytetään toimialojen talousarvioon myöhemmin prosessin edetessä.

Asiakaspalveluostot ovat kuntalaisille hankittuja palveluita, joita ostetaan kunnan ulkopuolisilta palvelun tuottajilta. Nämä perustuvat pääosin kunnan ja palvelutuottajan välisiin sopimuksiin. Budjetoinnissa arvioidaan ostettavien palveluiden hinnan ja volyymin muutokset. Myös palvelun saajalle myönnetyt palvelusetelit ovat asiakaspalveluostoja. Palvelusetelillä korvataan palvelun kustannukset ennalta määriteltyyn arvoon palvelun tuottajalle.

Muiden palvelujen ostoja ovat palvelutuotantoon liittyviä tuki- ja asiantuntijapalveluita sekä sopimusten mukaisia palvelukokonaisuuksia. Alla on hankinnan antama tarkempi ohje käyttäjäpalveluista.

Ateria- puhtaus- ja muiden käyttäjäpalveluiden budjetointi

Henkilöstö- ja konsernipalvelut, Hankinnan ostotiimi vastaa Vantaan kaupungin ateria-, puhtaus-, aula- ja turvapalveluiden sekä posti- ja kuljetuspalveluiden keskitetystä tilaamisesta, laadunvalvonnasta sekä sopimuksen aikaisesta toiminnasta.

Ateriapalvelujen *ostot* palveluntuottajilta budjetoidaan arvonlisäverottomana tilille 441084 Ruokailupalvelut. Hankinnan ostotiimi huolehtii henkilöstöruokailun budjetoinnista.

Vuoden 2026 ateriapalveluiden budjetointiin vaikuttavat mm.:
- koulujen ja päiväkotien oppilas- ja lapsimäärien muutokset
- uusien ja poistuneiden tilojen vaikutukset
- huhtikuussa ilmoitetut palvelutuottajien arvioidut hinnanmuutokset vuodelle 2026
- toimialojen tulee kuitenkin budjetoinnissaan huomioida niiden ateriapalvelutuottajien hinnankorotukset, joiden sopimusehto mahdollistaa hintojen korotusesityksen muuna ajankohtana kuin 31.3.

Valvonta-ateriat budjetoidaan tilille 441084 arvonlisäverolliseen hintaan. Valvonta-aterioiden ostolaskujen tiliöinnissä arvonlisävero käsitellään vähennysrajoitteisena ostona (laskun alv-koodi 01).

Kokouslounaat budjetoidaan tilille 441084 toimialan omalle kustannuspaikalle.

Puhtaanapitoon sisältyvät siivouspalvelujen ostot palveluntuottajilta budjetoidaan tilille 447083 Siivouspalveluiden ostot.

Vuoden 2026 puhtauspalveluiden budjetointiin huomioitavia asioita mm.:
- pohjalukuna käytetään vuoden 2024 toteutunutta laskutusta. Tätä toteutunutta summaa verrataan vuoden 2025 budjetoituun erään
- talousarvioon on huomioitava myös uusien ja poistuneiden tilojen vaikutukset
- huhtikuussa ilmoitetut palvelutuottajien arvioidut hinnanmuutokset vuodelle 2026
- toimialojen budjetoitaessa on huomioita niiden puhtauspalvelutuottajien hinnankorotukset, joiden sopimusehto mahdollistaa hintojen korotusesityksen muuna ajankohtana kuin 31.3.
- olemassa olevien ja uusien tilojen siivottavat neliötiedot löytyvät kiinteistöhallintajärjestelmästä (KIHA)

Aulapalvelut budjetoidaan tilille 447085 Vahtimestari-palvelujen ostot. Se osa aulapalveluista, jossa toimialalla on omaa henkilöstöä, tulee budjetoida normaalisti henkilöstömenosuunnittelun kautta. Lisäksi säännöllisen aula- / kouluisäntäpalvelun ylittävät palvelujen hankinnat on arvioitava erikseen talousarviota laadittaessa.

***Turvapalvelut*,** kiinteän vartijan- ja kiertävän vartijan hankinnat, mobiilivartiointi sekä rahojen kuljetuspalvelut budjetoidaan tilille 447087 Turvapalveluiden ostot. Lisäksi säännöllisen vartijapalvelun ylittävät hankinnat on arvioitava erikseen talousarviota laadittaessa.

Mikäli toimialat tarvitsevat tilastotietoa palveluntuottajien laskutuksesta kohteittain / palveluittain, voimme pyytää niitä tarvittaessa palveluntuottajilta.

Lisätietoa käyttäjäpalveluista antaa Sirpa Viinikari-Kauria p. 043 826 6495

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin budjetoidaan mm. toimisto- ja koulutarvikkeet, kirjallisuus, elintarvikkeet, vaatteisto, lääkkeet ja hoitotarvikkeet, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet sekä lämmön, veden ja sähkön hankintamenot. Kalustohankinnat, jotka alittavat pienhankintarajan (10 000 euroa) ja lisähankinnat ensikertaiseen kalustamiseen budjetoidaan tähän tiliryhmään kuuluville tileille.

Avustuksiin budjetoidaan kotitalouksille maksetut tuet ja avustukset. Avustukset yhteisöille sisältää myös työmarkkinatuen kuntaosuuden.

Ulkoiset vuokrat budjetoidaan rakennusten ja huoneistojen lisäksi koneista ja laitteista ml. leasingvuokrat.

Sisäisiä menoja budjetoidessa on varmistettava, että sitä vastaava tulo on budjetoitu myyvällä yksiköllä ja että se perustuu keskinäiseen sopimukseen. Sisäisten tulojen ja menojen on täsmättävä kaupungin tuloslaskelmassa.

4.3.3 Sisäinen vuokra ja toimitilojen tarkistaminen

Tilahallinta on toimittanut 6.2.2025 toimialoille kirjeen, jossa on ohjeistettu tarkistamaan toimialansa käytössä olevat tilat vuoden 2026 talousarvion laadintaa varten. Tarkistuksessa on pyydetty ilmoittamaan uudet ja poistuvat kohteet sekä niiden kustannuspaikat vuosien 2025–2026 aikana. Ohje sisälsi toimialakohtaisen Excel-tiedoston tarkistusta varten sekä tarkemmat ohjeet sen täydentämisestä.

Korjatut / tarkistetut tiedostot muutospyyntöineen on pyydetty palauttamaan tilahallintaan sähköpostilla osoitteeseen **YHT Toimitilat isännöinti (toimitilat.isannointi@vantaa.fi) viimeistään 7.3.2025**. Yhteyshenkilöinä toimivat alueisännöitsijät, heidät tavoittaa edellä mainitusta yhteissähköpostista.

Toimialojen ilmoittamien tietojen perusteella tilahallinta tekee tarvittavat korjaukset ja laskee sisäiset vuokrat Optimaze-järjestelmässä. Talousohjaus lataa sisäiset vuokrat tilille 905800 tilahallinnan toimittaman aineiston perusteella toukokuussa 2025.

Toimialojen vastuuhenkilöille on tilattu henkilökohtaiset tunnukset Optimaze-järjestelmään, jolla tiloja voi tarkastella pohjakuvaselaimen avulla. Rakennuskohtaisesta raportista ja Optimaze-järjestelmän tunnuksista voi olla yhteydessä **YHT Toimitilat isännöinti** (toimitilat.isannointi@vantaa.fi).

Talousohjaus huomioi sisäisten vuokrien muutoksen toimialojen kehykseen, joka on voimassa koko talousarviovuoden 2026. Talousarviovuoden aikana ilmenevistä poikkeuksista on oltava yhteydessä tilahallintaan sekä talousohjaukseen.

4.3.4 Projektien budjetointi ja seuranta

Vuonna 2024 päättyvien projektien sekä 2025 alkavien ja jatkavien projektien vaikutus talousarvioon tulee esitellä kaupunginjohtajan TA 2026 toimialakohtaisissa kehysneuvotteluissa. Projektit, joiden osalta talousarvion laadintavaiheessa on olemassa toteutus- tai rahoituspäätös tai, että päätöksen saaminen on todennäköistä, budjetoidaan niiden hankerahoitusta vastaavat tulot ja menot kokonaisuudessaan sisältäen omarahoitusosuuden.

Omarahoitteiset projektit, jotka päätetään käynnistää kesken talousarviovuoden, tulee pääsääntöisesti rahoittaa kuluvan vuoden käyttösuunnitelmasta.

Taloudellisesti merkittävistä projekteista, jotka päätetään toteuttaa ja joista saadaan rahoituspäätös vasta talousarviovuoden kuluessa, tulee sitovuustason ylittyessä tehdä määrärahamuutosesitys rahoituspäätösten mukaisesti loka-marraskuussa 2025.

Vuoden 2025 kevään aikana on projektien ohjeistusta täsmennetty yhdessä Elinvoimapalvelujen Projektitoimiston kanssa. Virkun ”Johtaminen / Projektien johtaminen” -osiossa on Vantaan projektimallin sivustot, jonne on tallennettu projektimalli, järjestelmän käyttöohjeet sekä hyödyllistä tietoa projektien hallinnoinnista Thinking Portfolio -projektisalkkujärjestelmässä.
https://vantaa.sharepoint.com/sites/Projektitoimisto

Vantaan kaupungin hankkeita ja projekteja hallinnoidaan projektisalkkujärjestelmässä. Järjestelmän käyttöoikeudet ja käyttöopastuksen saat: tilasto@vantaa.fi (Projektisalkun täyttäminen edellyttää projektipäällikköoikeuksia).

4.3.5 Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelmapoistot edellyttävät kunnalta poistosuunnitelman laatimista sekä erillistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden seurantaa ja poistojen laskentajärjestelmän ylläpitämistä. Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luku § 4 mukaan kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää suunnitelmapoistojen perusteet hyväksymisestä ja hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat sekä vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

Poistonalaisia investointeja ovat pysyvien vastaavien muiden hyödykkeiden kuin maa- ja vesialueiden ja sijoitusten hankinnat. Alle 10 000 euroa koskevat hankintamenot budjetoidaan käyttötalousmenoksi.

Taloussuunnitelman poistojen luotettava budjetointi edellyttää, että investoinnit suunnitellaan riittävällä tarkkuudella. Investointien pl. rakentamisinvestoinnit kuluvan vuoden ennuste syötetään taloussuunnittelujärjestelmässä investointien talousarvioon. Budjetoitavien tilausnumeroiden taakse on määritelty poistoajat, joihin laskenta perustuu. Suunniteltujen rakentamisinvestointien poistot laskettuvat Scudo -järjestelmästä saadun latausaineiston perusteella. Valmistuneista / päättyneistä investoinneista poistot lasketaan SAP ERP:istä poistosimulaatiolla suunnitelmavuosille 2026–2029.

Suunnitelmapoistot esitetään toimialan tuloslaskelmaosan poistot -rivillä sekä kaupungin tuloslaskelmissa. Toimialat eivät budjetoi poistoja, vaan järjestelmä laskee ne taseessa olevan käyttöomaisuuden osalta poistosimulaatiolla sekä suunniteltujen investointien osalta niiden käyttöönottoajan perusteella. Suunnitelman mukaiset poistot vaikuttavat kaupungin talousarvion- ja suunnitteluvuosien tilikauden tulokseen sekä tuloslaskelmasta laskettaviin tunnuslukuihin sekä muuhun taloussuunnitelman valmisteluun.

4.3.6 Arvonlisävero

Tavaroiden ja palveluiden hankintamenot budjetoidaan pääsääntöisesti arvonlisäverottomin hinnoin. Kunta saa viiden prosentin suuruisen laskennallisen palautuksen arvonlisäverolain 130 §:ssä tarkoitetuista verottomista terveyden- ja sairaudenhoitoon sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta.

Talousarvioon sisältyvät menot, joiden vähennysoikeutta on rajoitettu, esimerkiksi edustusmenot, tulee budjetoida arvonlisäveroineen. Henkilökunnan valvonta-ateriat budjetoidaan arvonlisäveroineen ulkoiselle tilille 441084 Ateriapalveluostot. Ne myös kirjataan suoraan toimialalle alv-koodilla 00. Valvonta-ateriat säilyvät kuitenkin palkkakirjanpidon ajossa.

Rakentamispalvelujen käänteinen arvonlisävero ei aiheuta poikkeuksia budjetointiin. Talouspalvelukeskus on laatinut erillisen ohjeen kaupunkiympäristön toimialalle rakentamispalveluja koskevien ostolaskujen käsittelystä.

4.3.7 Taloussuunnitelmavuosien 2027–2029 budjetointi

Toimialojen ja kaupunginjohtajan väliset kehysneuvottelut pidettiin huhtikuussa 2025. Talousarviovuoden 2026 alustavat määrärahat ja tuloarviot toimitettiin toimialoille 7.5.2025 ja lopullisesta kehyksestä päätetään kaupunginhallituksessa 2.6.2025.

Suunnitelmavuosien 2027–2029 valmistelu perustuu valmisteilla olevaan valtuustokauden strategiaan 2026–2029, valtuustosopimukseen sekä tulojen ja menojen rakennetarkasteluun. Talousohjaus laskettaa suunnitelmavuosille kehyksen mukaiset korotukset kaikille toimialoille sekä tekee muut tarvittavat muutokset suunnitelmavuosille. Suunnitelmavuosien budjetointi lasketaan talousohjauksessa sovitun korotuksen mukaisesti ja hyväksytyt poikkeukset huomioiden.

4.3.8 Toimialojen taloussuunnitelmien tarkistaminen

Sisäiset erät budjetoidaan niille varatuille tulo- ja menotileille. Sisäiset suoritteet laskutetaan ennalta sovittuun hintaan ja ostaja voi vaikuttaa laskutettavien suoritteiden määrään. Sisäisten erien budjetointi tulee perustua myyjän ja ostajan väliseen sopimukseen kaupungin toimialojen välillä. Sisäisten tulojen ja menojen on oltava kaupunkitasolla yhtä suuret ja niiden budjetoinnissa tulee olla huolellinen. Määrärahat ja tuloarviot voi syöttää järjestelmään vain kustannuspaikka- ja tilitasolla. Oikean sisäisen tilin voi tarkistaa voimassa olevasta tililuettelosta.

Sisäisille tileille ei saa kirjata menoja, jotka ovat ulkoista ostoa. Kustannuksia ei jaeta sisäisellä laskutuksella, laskut joko tiliöidään useammalle kustannuspaikalle tai maksavan yksikön menoa oikaistaan muistiotositteella jälkikäteen.

Toimialan tulee tarkistaa SAP suunnittelujärjestelmästä:

- Ettei lakkautetuilla tulosyksiköillä ole lukuja talousarviossa.
- Sisäiset tulot ja menot perustuvat ostajan ja myyjän välisiin sopimuksiin, jolloin ne ovat molempien osapuolien tiedossa oikean suuruisina.
- Investointien tulosyksiköille ei ole jäänyt henkilöstömenoja.
- Investointien pl. rakentaminen budjetoidaan suunnitelmavuosien 2026–2029. Sen lisäksi järjestelmään tallennetaan kohteelle kuluvan vuoden talousarvio tai ennuste, jotta suunnitelmanmukaiset poistot laskettuvat oikean tasoisina.
- Apulaiskaupunginjohtajan budjettiesitys lautakunnalle on hyväksytyn kehyksen mukainen sisältäen kaupunginjohtajan ja toimialan välisissä neuvotteluissa sovitut muutokset.

4.4 Investoinnit

Investointiosassa valtuusto käsittelee määrärahat hankeryhmäkohtaisesti, voimassa olevien sitovuustasojen mukaisesti. Investoinnit esitetään taloussuunnitelmakaudelle 2026–2029.

Rakentamisinvestoinnit ladataan SAP:iin Scudosta tuotetun aineiston perusteella suunnitelmavuosille 2026–2029 sekä kuluvan vuoden 2025 talousarvion mukaisesti. Liitetietona esitetään rakentamisinvestoinnit kymmenelle vuodelle. Muut investointien hankeryhmät syötetään suoraan SAP-järjestelmään ja ne esitetään suunnitelmavuosille 2026–2029 ja arvioidaan kuluvan vuoden 2025 ennuste. Mikäli toimialalla on tiedossa hankkeelle tulevasta valtionosuudesta tai muun rahoittajan avustus tulee ne myös budjetoida esityksiin.

Taloussuunnitelman 2026–2029 rakentamisinvestointien määrärahat ja tuloarviot määritetään alustavasti hankejohtoryhmässä huhtikuussa ja kaupunginhallitus päättää kehyksestä 2.6.2025.

4.4.1 Investointiosan hankeryhmät

Irtain omaisuus
Pysyvillä vastaavilla (aiemmin käyttöomaisuus) tarkoitetaan jatkuvasti useana tilikautena tuloa tuottavia hyödykkeitä, koneita ja kalustoa sekä ICT-ohjelmistoja. Hankintoihin käytetään investointiosan irtaimistomäärärahaa tai aineettoman omaisuuden määrärahaa. Investointimäärärahan pienhankintaraja on 10 000 euroa. Laitteen asennus kuuluu hankintamenoon. Laitteen käytön koulutus ei kuitenkaan ole investointia.

Ensikertainen kalustaminen on irtainta omaisuutta, joka hankitaan kohteen uudisrakentamisen tai perusparantamisen yhteydessä. Ensikertainen kalustaminen käsitellään yhtenä pysyvien vastaavien kohteena, vaikka sen hankinta kertyisi pidemmällä aikavälillä ja useammista pienemmistä hankinnoista. Lisähankinnat ensikertaiseen kalustamiseen ovat käyttötalousmenoja. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis.

Toimialan irtaimen omaisuuden hankintaesitykset toimitetaan talousohjaukseen toimialan budjettineuvottelumateriaalien yhteydessä.

Aineeton omaisuus
Aineettoman omaisuuden investoinnit suunnitellaan vuosille 2026–2029. Tietohallinto luo toimialojen esityksistä tuottavuuspriorisointiin pohjautuvan esityksen uudeksi investointiohjelmaksi. Aineettoman omaisuuden budjetointivastuu on tietohallinnossa ja määrärahat budjetoidaan kohdetasolla (sisäinen tilaus).

Osakkeet ja osuudet
Osakkeiden ja osuuksien budjetointivastuu on keskitetty talousohjaukseen.

Rakentaminen
Kiinteistöt ja tilat -palvelualue vastaa uudisrakentamisen, korjausrakentamisen ja vuokra- ja osaketilojen muutostöiden budjetoinnista investointiosaan kohdetasolla (sisäinen tilaus).

Kiinteä omaisuus ja julkinen käyttöomaisuus
Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kiinteän omaisuuden sekä julkisen käyttöomaisuuden hankeryhmien budjetoinnista.

4.4.2 Toimitilainvestointien valmistelu

Vantaan uusi investointimalli tulee jatkossa ohjamaan ennakoiden ja kestävästi Vantaan kasvun suuntia. Investointiohjelmista päätetään kuten ennenkin, mutta ohjelmat ovat valmisteluvaiheessa nykyistä paremmin synkronoitu ja muodostavat selkeämmän kokonaisuuden. Jatkossa yhteensovitamme nykyistä vahvemmin maankäytön suunnittelun, infrainvestointien, talonrakennusinvestointien, palveluverkon kehittämistarpeiden ja talousohjauksen prosessit.

Uuden investointimallin valmistelu on kesken ja sen vuoksi toimialoilta ei pyydetä muutosesityksiä voimassa olevaan investointiohjelmaan perinteisen ohjekirjeen mukaisesti, vaan tarkoitus on perustaa investointiesitykset jatkossa investointimalliin.

Talousohjaus on kutsunut toimialat palveluverkkoihin liittyviin alueellisiin workshop-tilaisuuksiin. Niiden yhteydessä keskustellaan hankkeiden priorisoimisesta ja investointisuunnitelman sovittamisesta talousohjauksen antamaan investointikehykseen. Talousohjaus on ohjeistanut ja aikatauluttanut workshop-tilaisuudet.

Tarkastelu tehdään kaupunginvaltuuston 18.11.2024 hyväksymän toimitilainvestointiohjelman pohjalta. Tällöin toimialoilla on mahdollisuus tehdä hanke-esitykset uusista korjaus- ja muutostyötarpeista seuraavan 10 vuoden jaksolla talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2029 investointiohjelman esitystä varten. Uusia uudisrakennushanke-esityksiä ei tehdä. Uudisrakentamisen ohjelma tarkistetaan hankekohtaisten kustannusennusteiden ja tiedossa olevien aikataulumuutosten perusteella.

Investointiohjelmaan ei enää sisällytetä hyvinvointialueen hankkeita, mutta korjaus- ja muutostarpeista voidaan tehdä esityksiä hyvinvointialuetta palveleviin kaupungin omistamiin kiinteistöihin. Konserniyhtiöiltä ja muualta vuokraamiin tiloihin liittyvät hyvinvointialueen esitykset tulee osoittaa ko. kiinteistön omistajataholle.

Esitykset luokitellaan kahteen investointihankeryhmään:

- uudisrakennusinvestoinnit tai vastaavien uusien vuokratila- /osaketilojen hankinta
- Korjausrakennusinvestoinnit sisältäen korjaus- ja muutostyöt kaupungin kokonaan omistamissa toimitilarakennuksissa tai niiden piha-alueilla sekä kaupungin hallinnoimissa vuokra- ja osaketiloissa tai niihin liittyvillä piha-alueilla.

Tulevassa uudessa kaupunkistrategiassa tullaan todennäköisesti asettamaan menokatto kaupungin investoinneille sekä lainakannalle.

Toimitilajohtaminen kokoaa uuden investointiohjelmaesityksen alueellisten workshop-tilaisuuksien pohjalta. Toimialat käsittelevät investointiohjelmaluonnoksen omissa johtoryhmissään. Hankejohtoryhmä vertailee tehtyä investointiohjelmaluonnosta sovittuun investointikehykseen, priorisoi hankkeita sekä valmistelee 10-vuotisinvestointiohjelman osana kaupunginjohtajan talousarvio- / taloussuunnitelmaesitystä kaupunginhallitukselle.
Vuosikorjaustyöesitykset vuodelle 2026 tehdään erikseen toimitettavan ohjeen mukaisesti kiinteistönhallinnan Granlund Manager-järjestelmään. Vuosikorjaustyöesitykset koskevat alle 10 000 euron korjaustöitä.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2029 laaditaan talousohjauksen antaman aikataulun ja ohjeistuksen mukaisesti.

Lisätietoja antavat:

- tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius
- hankeohjelmoija Petri Kokkonen
- pihavastaava Marika Suotula (pihat)
- keittiöasiantuntija Tarja Aaltola (keittiölaitteet)

4.5 ICT-investointien ja tietohallinnon käyttötalouden talousarvion valmistelu

Tietohallinto esittää keskitetysti määrärahat palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvien suunnitelmiensa sekä toimialojen toimittamien esitysten perusteella.

Jotta tietohallinto voi tehdä talousarvioesityksen tarvittavista määrärahoista vuodelle 2026, toimialojen on toimitettava sille hanke-ehdotukset ja käyttötalousarviot. Toimialat priorisoivat hanke-ehdotuksensa tietohallinnon digisuunnitelmien pohjalta, toimialan asiakkuus- ja kehityspäälliköiden johdolla viimeistään 28.2.2025. Samassa yhteydessä on toimitettava käyttötalousarviot uusista toimipisteistä, laitteista ja tietoliikenteestä. Tätä ennen hanke-ehdotukset ja niihin liittyvät käyttötalousarviot tulee käsitellä yhdessä tietohallinnon ICT-asiakkuus- ja kehityspäälliköiden kanssa. Samassa yhteydessä osapuolien on käytävä läpi ja päivitettävä olemassa olevat viime vuoden ehdotukset Thinking Portfolio projektisalkkuohjelmaan.

4.5.1 ICT-investoinnit

Toimialan talous- ja hallintojohtajan / yhteisten palveluiden päällikön sekä tarvittaessa johtoryhmän hyväksymien hanke-ehdotusten pohjalta tietohallinnon kehityspäällikkö yhdessä toimialan kanssa täyttää ideasalkkuun ideoiden esittelyt. Muista kuin lakisääteisistä hanke-ehdotuksista kehityspäällikkö täyttää yhteistyössä toimialan kanssa kustannushyötylaskelman. Investointiesityksestä täytetään tarkempi hyötyjenhallinta-arvio, mikäli kehityskohteen ensisijainen hyötytavoite on kustannustason pienentäminen.

Ideoiden priorisointi tehdään priorisointi-excelissä. Asiakkuus- ja kehityspäällikkö tarkastavat ja tarvittaessa päivittävät Thinking Portfoliossa jo olevat hanke-ehdotukset. Aiemmin esitetyt ideat ja kustannushyötylaskelmat löytyvät Thinking Portfoliosta, tarvittaessa tietohallinnon asiakkuus-, kehitys- tai palvelupäälliköt auttavat toimialaa.

Vuoden 2026 TAE-käsittelyssä tullaan painottamaan kaupungin strategiassa määriteltyä Digitaalista siirtymää. Digitaalisen siirtymään alakohdat ovat kuntalaisten sähköisten palveluiden lisääminen ja sisäisten prosessien automatisointi.

Investointiehdotusten käsittelyssä on edelleen vahva painotus kustannushyötytarkastelulla. Investointiehdotuksilla, joilla havaitaan saatavan selkeitä kustannussäästöjä, on parhaat mahdollisuudet hyväksyntään.

Toimialojen tulee lunastaa päättyneiden investointien osalta kustannushyötylaskelmissaan ilmoittamansa hyödyt. Hankkeen aikaiset koulutuskulut (pääkäyttäjä- ja loppukäyttäjäkoulutukset) ovat käyttötalousmenoa, johon toimialojen tulee varautua.

Tietohallinto luo toimialojen esityksistä päivitetyn esityksen uudeksi investointiohjelmaksi.

4.5.2 ICT-käyttötalous

Käyttötalouteen liittyviä kustannuksia ovat mm. työasemiin liittyvät hankinta- ja leasing-kulut, lisenssit, tietojärjestelmien ylläpito- ja käyttökulut sekä tietoliikennekulut. Investointeihin liittyvät käyttötalousarviot tulee dokumentoida ideasalkkuun.

Toimialojen on ilmoitettava https://link.webropolsurveys.com/S/0CDF093585015A33
IT-kuluihin (käyttötalous) liittyvistä tarpeista:

- Toimipisteissä tapahtuvat muutokset (uusi toimipiste, toimipisteiden laajennukset, suuret remontit)
- Muutokset henkilömäärissä

- Lisäykset tietojärjestelmien ja/tai ohjelmistojen käyttäjämäärissä (lisenssitarpeet)
- Päätelaitteisiin liittyvät tarpeet

Jos toimialalle on budjetoitu rahaa tietojärjestelmähankintaan, budjetti tulisi siirtää osaksi tietohallinnon budjettia. Tavoitteena on, että kaikki ICT-hankinnat menevät tietohallinnon budjetista, jotta hankinnat ovat kaupunkitasoisesti tiedossa ja seurattavissa.

Huom! Tietohallinto sitoutuu ajoissa ilmoitettuihin ja sovittuihin muutoksiin, mikäli tietohallinnon käyttötalousvaikutukset huomioidaan. Muussa tapauksessa palvelutasoa ja rahoitusta ei voida luvata.

Toimialojen tulee itse varautua omassa talousarviossaan seuraaviin käyttötalouskuluihin:
- AV-laitteiston kulut (esim. kokoustilat)
- Toimialan erikoislaitteistojen kulut (esim. erityisvalmisteiset kannettavat)
- Mobiili- ja tablettipäätelaitteista aiheutuvat hankintakulut (hankkiminen yhteistyössä tietohallinnon kanssa)
- Mobiililiittymien kulut
- Yksittäisissä työasemissa tai vain joissakin yksiköissä käytössä olevat ohjelmat (esim. Adobe-julkaisutuotanto- ja kuvankäsittelyohjelmat, koulujen opetusohjelmat)
- Tulostuskustannukset osana pilvitulostusratkaisua
- IT-tarvikkeet: näytöt, näppäimistöt, telakat, kuulokkeet, hiiret ja laukut
- Palauttamatta jääneet tai kadonneet leasing-laitteet
- Tietopalvelujen käyttökulut (esim. Trafin ajoneuvorekisteri, asiakastieto.fi)
- Tietotekniikan käyttöön ja tietojärjestelmähankkeisiin liittyvät koulutuskulut ja ohjelmien koulutuskulut
- ACE-puhelinjärjestelmän budjetoinnin ohjeistaa kuntalaispalvelut

4.5.3 Tukea valmisteluun ICT-asiakkuus- / kehitys- / palvelupäälliköiltä

- Kasvatuksen ja oppimisen toimiala: Laura Invenius, Lotta Sandholm, Jukka Sorsa, Päivi Tuohimäki
- Kaupunkikulttuurin toimiala: Kristiina Ahtiainen, Tuulia Haikarainen
- Kaupunkiympäristön toimiala: Taina Lampi, Juha Alho, Esa Suoranta
- Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala
    - Kuntademokratia, Hankinta, Sisäinen tarkastus: Kristiina Ahtiainen, Juha Alho, Teemu Peltonen
    - Henkilöstö- ja konsernipalvelut: Kristiina Ahtiainen, Minna Vierula, Teemu Peltonen
    - Talous ja strategia: Jarkko Karjalainen, Minna Vierula, Erikka Ralli, Heikki Laukkanen
    - Työllisyys- ja kotoutumispalvelut, Elinvoimapalvelut: Taina Lampi, Minna Vierula, Teemu Peltonen
    - Viestintä: Laura Invenius, Pekka Laitinen, Heikki Laukkanen

5 Konserni kunnan talousarviossa

Kuntalain (410/2015) 14 §:ssä korostetaan valtuuston asemaa ja kokonaisvastuuta kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto vastaa kuntastrategiasta, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kunnan toimintaan kuuluu 6 §:n tarkoitetuin tavoin kaikki toiminta, jossa kunta on mukana. Kunnan oman organisaation lisäksi strategiassa on arvioitava pitkän aikavälin tavoitteita koko kuntakonsernissa, kuntien yhteistoiminnassa sekä sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvassa toiminnassa.

Valtuusto vastaa kunnan strategisesta päätöksenteosta, koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Omistajaohjauksella ja konserniohjeilla on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön hallituksessa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisetu.

Kuntalain tavoitteena on ollut luoda kokonaisvaltainen näkökulma kunnan toimintaan, jolloin taloudellisen tilanteen arvioimisessa tulisi näkyä peruskunnan talouden lisäksi selkeästi myös kunnan toiminta ja vastuut kuntakonsernina ja kuntayhtymissä.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

5.1 Konsernin vastuut ja velvoitteet

Koska valtuuston tulee talousarviota hyväksyessä ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, liitetään talousarvioon ja -suunnitelmaan 2026–2029 luku Kuntakonserni 2026–2029. Luvussa esitetään:

1. Konsernirakenne 31.8.2025 sekä erilaiset järjestelyt ja konsernirakenteen muutokset

2. Konsernirakenteeseen suunnitellut muutokset taloussuunnitelmakaudella 2026–2029

3. Konsernin investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2026–2029

Investoinnit esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoon sisällytetään kaupungin investoinnit yhteensä, merkittävien tytäryhteisöiden investoinnit yhteisöittäin, muiden tytäryhteisöjen investoinnit yhteensä sekä kuntayhtymien investoinnit TS 2026–2029 mukaisesti. Luvut esitetään omistusosuuksien mukaisena osuutena yhteisön investoinneista (konsernitilinpäätöksen mukaisesti). Taulukossa tulee olla sarakkeet TP2024, TA2025, TA2026, TS2027, TS2028, TS 2029.

4. Kaupungin ja tytäryhteisöjen lainakannankehitys taloussuunnitelmakaudella 2026–2029

Lainakanta esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoon sisällytetään kaupungin lainakanta, merkittävien tytäryhteisöjen lainakanta yhteisöittäin, muiden tytäryhteisöjen lainakanta yhteensä sekä kuntayhtymien lainakanta TS 2026–2029 mukaisesti. Luvut esitetään omistusosuuksien mukaisena osuutena yhteisön lainakannasta (konsernitilinpäätöksen mukaisesti). Taulukossa tulee olla sarakkeet TP2024, TA2025, TA2026, TS2027, TS2028, TS 2029.

5. Konserniyhteisöille myönnetyt ja suunnitellut takaukset tekstinä sekä taulukkona.

5.2 Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa tavoitteita konsernijohdolle koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa. Vastaavaa menettelyä sovelletaan myös kuntayhtymän ja liikelaitoskuntayhtymän konserniohjauksessa.

Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan. Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

Kaupungin konserniohjaus ja -valvonta valmistelee tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet osaksi Vantaan kaupungin taloussuunnitelmaa 2026–2029. Kaupunginhallituksen konsernijaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Tavoitteiden yhteydessä esitetään myös merkittävien yhteisöjen investointiohjelman sisältö. Tavoitteet tulee valmistella talousarvioneuvotteluihin mennessä.

Kaupungin konserniohjaus ja -valvonta laatii konsernirakenteen kuvauksen, muutokset konsernirakenteessa sekä taulukot kuntakonsernin investoinneista, lainakannan muutoksista sekä takauksista.

Merkittävimpiä tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet ja investoinnit esitellään Kaupunginvaltuuston iltakoulussa 18.9.2025.

6 Budjetointijärjestelmä

6.1 Järjestelmän rakenne

Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan SAP BW4/HANA-budjetointijärjestelmässä. Budjetointijärjestelmä sisältää henkilöstömenosuunnittelun, muun käyttötalouden suunnittelun, investointisuunnittelun sekä rahoituserien suunnittelun.

Toimialat budjetoivat ainoastaan talousarviovuotta koskevat luvut. Talousohjaus laskettaa järjestelmään jatkovuosille kehyksen mukaisesti sovitut korotukset.

Suunnitteluhierarkia koostuu seuraavista tasoista:
- yritys (esim. Vantaan kaupunki, Vahinkorahasto, Kiinteistörahasto, Lasten ja nuorten juhlarahasto)
- toimiala (esim. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala)
- palvelualue (esim. Varhaiskasvatus)
- tulosyksikköryhmät (toimialojen määrittelemä)
- tulosyksikkö, taso, jolle budjetoidaan

Investoinnit budjetoidaan koko suunnitelmakaudelle. Rakentamisinvestoinnit ladataan Scudo -järjestelmästä laaditun aineiston pohjalta.

Järjestelmässä laadinta etenee koko kaupungissa samassa aikataulussa ja sitä hallinnoidaan talousohjauksen pääkäyttäjän toimesta. Koko järjestelmässä käyttöoikeuksia on noin 30. Suunnittelijoiden käyttöoikeudet rajataan toimiala / palvelualue-tasoisesti. Käyttöoikeudet rajataan investointeihin vastaavalla tavalla. Talousohjauksen pääkäyttäjä päivittää järjestelmään henkilöstömenojen suunnittelua varten henkilösivukulujen ja lomarahan prosentit.

6.1.1 Talousarvion laadinta SAP-järjestelmässä

Talousohjaus avaa uuden budjettiversion suunnittelukauden pohjaksi. Ennen kuin toimialat aloittavat talousarvion lukujen syötön järjestelmään talousohjaus tekee seuraavat toimenpiteet:

Keskitetysti talousohjauksesta ladataan
- budjetoidut toimet henkilöstömenosuunnittelun pohjaksi
- sisäiset vuokrat niiden tarkistuksen jälkeen.

Talousarvion ja käyttösuunnitelman päätöstasot (lautakuntapäätös, kj, kh, kv) hallitaan keskitetysti talousohjauksesta. Lautakuntapäätös tehdään sen jälkeen, kun kaikki lautakunnat ovat käsitelleet talousarvion.

Talousohjaus kopioi talousarvion käyttösuunnitelman pohjaksi keskitetysti kaikille toimialoille ja rahastoille. Toimialat tekevät käyttösuunnitelmaan tarkennukset ja tallentavat ne järjestelmään.

Talousohjaus järjestää eri talousarvioprosessin vaiheissa toimialojen käyttäjille Teams-tilaisuuksia prosessin etenemiseksi ja järjestelmän käyttöä varten.

6.1.2 Henkilöstömenosuunnittelun tiedot

Henkilöstömenot budjetoidaan pääosin budjetoitujen toimien kautta. Lähdejärjestelmän toimii Hertta palkanlaskentajärjestelmä. Talousohjaus lataa budjetoidut toimet talousarviota 2026 varten kesäkuun 2025 alkupuolella. Talousohjaus järjestää toimialojen budjetoijille erikseen Teams -tilaisuuden, jossa käydään läpi budjetointi SAP-järjestelmässä ja varmistetaan, että budjetoidut toimet on saatu ladattua järjestelmään.

6.2 Suunnitteluhierarkian ylläpito

Talousarvion laadinnassa käytetään Suunnitteluhierarkiaa ja sen ylläpidosta vastaa talouspalvelut. Kustannuspaikka tai tulosyksikkösolmumuutokset tilataan oheisesta linkistä avautuvalla kustannuspaikkahakemuksella: Kustannuspaikkahakemus.

Toimialojen tulee huomioida, että ennen seuraavan talousarvion laadintaa suunnitteluhierarkian tulisi olla kunnossa SAP järjestelmässä.

Suurimmista muutoksista on oltava etukäteen yhteydessä talousohjaukseen ja talouspalveluihin, jotta hierarkiamuutosten toteutus etenee ripeästi.

Kaupungin tilikarttaa koskevat muutokset ja päivitykset hoidetaan talouspalveluissa.

7 Liitteet

Liite 1 Taloussuunnitelman 2026–2029 ja sitovien tavoitteiden laadintaprosessin aikataulu
Liite 2 Sukupuolitietoisen budjetoinnin laadinta talousarviossa 2026
Liite 3 Mallitekstipohjat toimiala ja tehtäväalue yhteensä 2026

29 § **Hallintosäännön muutokset 16.6.2025**

VD/4069/00.01.01.00/2025

PT/S-AP/MT

Kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaosto perustettiin tämän vuoden alusta. Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto valitsee elinvoima- ja työllisyysjaostoon kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen jäsenistä kaupunginhallituksen toimikautta vastaavaksi toimikaudeksi vähintään seitsemän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi sekä yhtä monta henkilökohtaista jäsenentä.

Jäsenten valitseminen ainoastaan kaupunginvaltuutetuista ja kaupunginhallituksen jäsenistä aiheuttaa vaikeutta erityisesti pienille puolueille, koska vastaavia rajoituksia on muidenkin toimielinten kohdalla ja koska samalla on huolehdittava, että tasa-arvolain määräykset vähimmäismäärästä mies- ja naisjäseniä toteutuvat. Tämä vuoksi esitetään hallintosäännön 7 luku 2 §:n kolme momenttia muutettavaksi siten, että jäseniksi voidaan myös kunkin valtuustoryhmän ensimmäisiä tai toisia varavaltuutettuja.

Hallintosäännön 13 luvun hankintoja koskeva pykäliä muutettiin valtuustossa 13.5.2025 siten, että konsernijohdon ja elinvoiman toimialan ylimpien viranhaltijoiden hankintatoimivallalle asetettiin yhden tai kahden miljoonan yläraja. Poikkeuksena säädettiin useamman viranhaltijan kohdalla, että jos hankinta tehdään liittymällä Hansel Oy:n kilpailuttamaan yhteishankintaan, ylärajaa ei sovelleta.

Hallintosäännön 13 luvun 8 § 1 momentin 1 kohdan mukaan hankintajohtaja päättää sähkönhankinnasta 1 000 000 euroon saakka (alv 0%). Myös tämän kohdan nojalla on perusteltua mahdollistaa, että hankintajohtaja voi tehdä päätöksen liittymisestä Hansel Oy:n kilpailuttamaan sähkön yhteishankintaan.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 29

Vs. Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle muutettavaksi hallintosäännön 7 luvun 2 §:n kolmatta momenttia ja 13 luvun 8 § 1 momentin 1 kohtaa liitteiden mukaisesti.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Hallintosäännön pykälät 7: 2 § 1 mom. 3. kohta ja 13: 8 § 1 momentin 1 kohta, muutokset näkyvissä
- Hallintosäännön pykälät 7: 2 § 1 mom. 3. kohta ja 13: 8 § 1 momentin 1 kohta, puhtaat versiot

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Sari-Anna Pennanen, kaupunginlakimies
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

7 luku – Toimielinten kokoonpano

2 § Kaupunginhallitus ja sen jaostot

3. momentti

Kaupunginhallituksessa on elinvoima- ja työllisyysjaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee elinvoima- ja työllisyysjaostoon valtuutetuista tai kunkin valtuustoryhmän varalletulo-järjestyksessä ensimmäisistä tai toisista varavaltuutetuista tai kaupunginhallituksen jäsenistä kaupunginhallituksen toimikautta vastaavaksi toimikaudeksi vähintään seitsemän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

13 luku - Hankinnat

8 § Hankintajohtajan päätösvalta

Hankintajohtaja päättää:

4. sähkönhankinnasta 1 000 000 euroon saakka (alv 0 %) tai ilman ylärajaa, jos hankinta tehdään Hansel Oy:n kilpailuttamana yhteishankintana,

7 luku – Toimielinten kokoonpano

2 § Kaupunginhallitus ja sen jaostot

3. momentti

Kaupunginhallituksessa on elinvoima- ja työllisyysjaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee elinvoima- ja työllisyysjaostoon ~~kaupunginvaltuuston~~ valtuutetuista tai kunkin valtuustoryhmän varalletulojärjestyksessä ensimmäisistä tai toisista varavaltuutetuista tai~~ja~~ kaupunginhallituksen jäsenistä kaupunginhallituksen toimikautta vastaavaksi toimikaudeksi vähintään seitsemän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

13 luku - Hankinnat

8 § Hankintajohtajan päätösvalta

Hankintajohtaja päättää:

4. sähkönhankinnasta 1 000 000 euroon saakka (alv 0 %) tai ilman ylärajaa, jos hankinta tehdään Hansel Oy:n kilpailuttamana yhteishankintana,

30 § Kaupunginjohtajan sijaisen määrääminen ajalle 7. - 13.7.2025

VD/6280/00.01.01.03/2024

PT/S-AP/MT

Hallintosäännön 12 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginjohtajan sijaisista.

Kaupunginhallitus on 13.2.2023 § 6 päättänyt kaupunginjohtajan sijaistusjärjestyksestä. Tällä päätöksellä ei ole tarkoitus muuttaa sijaistusjärjestystä, vaan päättää kaupunginjohtajan sijaisen määräämisestä ajalle 7. – 13.7.2025, jolloin kaikki apulaiskaupunginjohtajat ovat estyneitä toimimaan sijaisina.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 30

Käsittely:
Vs. kaupunginjohtaja veti esityksensä pois asian käsittelyn aikana.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Sari-Anna Pennanen, kaupunginlakimies
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

31 § Kulttuurijohtajan viran täyttäminen

VD/4202/01.01.01.01/2025

PT/SM/MT

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan kulttuurijohtajan virka (vakanssi 401438) oli haettavana 25.3.-10.4.2025 (www.vantaa.fi, työmarkkinatori.fi, duunitori.fi, kuntarekry.fi) vakinaisena täytettäväksi 1.10.2025 alkaen.

Hallintosäännön 5 luvun 7 §:n mukaan kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualue vastaa kulttuurijohtajan johdolla kulttuuritoiminnoista, joilla edistetään paikallista ja alueellista elinvoimaa, kansainvälistä toimintaa, kulttuurista vuorovaikutusta sekä kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä. Lisäksi palvelualue vastaa asukkaiden omaehtoisen kulttuuritoimijuuden vahvistamisesta, kaupungin kulttuuripalveluiden ja -tapahtumien tuottamisesta, kaupungin omistamien museoiden toiminnasta, lastenkulttuurin, taidekasvatuksen sekä kurssi- ja harrastustoiminnan järjestämisestä taiteen eri aloilla, kirjaston tehtävien järjestämisestä sekä kulttuuri ja kirjastopalveluihin kohdentuvien avustusten valmistelusta.

Hallintosäännön 2 luvun 9 §:n mukaan palvelualuejohtaja vastaa palvelualueensa johtamisesta ja kehittämisestä sekä työnjohto-oikeuden käyttämisestä palvelualueellaan, palvelualueensa tuloksellisuudesta ja strategisesta ohjauksesta, siten että kaupungin kokonaistavoitteet toteutuvat. Lisäksi palvelualuejohtaja vastaa palvelualueensa määrärahojen jaosta, tietosuojan ja tietoturvan järjestämisestä, sopimushallinnasta, viestinnästä, palvelualueen hallinnassa olevien tilojen, alueiden, rakennusten, ja laitosten käyttösäännöistä sekä hakee tarvittavat luvat ja suostumukset.

Viran kelpoisuusvaatimukset ovat ylempi korkeakoulututkinto, käytännössä saavutettu hyvä kokemus johtamisessa sekä riittävä perehtyneisyys tehtäväalueeseen, suomen kielen hyvä ja ruotsin kielen tyydyttävä kirjallinen ja suullinen taito.

Virassa menestymisessä eduksi luetaan laaja-alainen ymmärrys kulttuurin merkityksestä kaupunkilaisten hyvinvoinnille ja kaupungin elinvoimalle, erinomaiset johtamisvalmiudet sekä strateginen, määrätietoinen ja näkemyksellinen johtamisote, ymmärrys Vantaan toimintaympäristöstä ja miten kulttuuri voi parhaiten toimia siinä voimavarana, kyky rakentaa monipuolisia kulttuuripalveluita erilaisten kumppaneiden kanssa sekä erinomaiset yhteistyö-, viestintä- ja esiintymistaidot. Englannin kielen taito luetaan tehtävässä myös eduksi.

Viran tehtäväkohtainen palkka on 6 530,80 euroa ja virkaan kuuluu puhelinetu.

Valintaprosessi

Kulttuurijohtajan virka on ollut julkisesti haettavissa 25.3.-10.4.2025. Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä 73 henkilöä, joista 59 täytti viran kelpoisuusvaatimuksen. Muilta hakijoilta puuttui kelpoisuusvaatimuksena edellytetty koulutusvaatimus tai riittävä johtamiskokemus tai perehtyneisyys tehtäväalueeseen.

Hakijaluettelo ja hakijayhteenveto ovat esityslistan liitteenä. Hakijayhteenvetoon on koottu tiedot hakijoiden koulutuksista ja valintaan vaikuttavasta työkokemuksesta. Hakemuksia arvioivat apulaiskaupunginjohtaja, elinikäisen oppimisen johtaja, yhteisten palvelujen päällikkö ja

rekrytointipäällikkö. Videohaastatteluun kutsuttiin kelpoisuusvaatimuksen täyttäneistä hakijoista viisitoista (15) hakijaa, jotka valittiin viran hoitamiseen liittyvien ansioiden eli koulutuksen, työkokemuksen ja hakuilmoituksessa mainittujen valintakriteereiden perusteella.

Videohaastattelun vastauksia arvioitaessa, painotettiin hakijan antamia konkreettisia vastauksia siihen, miten vastaukset peilautuivat kulttuurijohtajan vastuualueeseen ja toimintaympäristöön. Videohaastattelun perusteella ensimmäisen kierroksen yksilöhaastatteluun kutsuttiin viisi (5) hakijaa. Haastattelun suorittivat apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand, elinikäisen oppimisen johtaja Anne Raasakka, yhteisten palveluiden päällikkö Jussi Perämäki ja rekrytointipäällikkö Sirpa Mikkola.

Ensimmäisen yksilöhaastattelukierroksen perusteella toiseen haastatteluun valittiin kolme (3) henkilöä. Toiselle haastattelukierrokselle osallistuivat kaupunginhallituksen ryhmien nimeämät edustajat (ns. rekrytointiryhmä) ja apulaiskaupunginjohtaja sekä rekrytointipäällikkö. Haastatelluiden perustella kaksi (2) lähetettiin henkilöarviointiin.

Henkilöarviointien tulokset on esitelty kaupunginhallituksen rekrytointiryhmälle 21.5.2025. Tehdyt henkilöarvioinnit, jotka ovat salassa pidettäviä, on kaupunginhallituksen käytössä tutustumista varten ennen kokousta.

Henkilöarvioinnissa käyneet filosofian maisteri/Master of Arts (FM) **Sami Ylisaari** ja yhteiskuntatieteen maisteri (YTM) **Rosa Meriläinen** täyttävät vaaditut kelpoisuusvaatimukset, jotka on mainittu edellä.

Ylisaari on toiminut lähes 20 vuotta kulttuurialalla. Viimeiset seitsemän vuotta hän on toiminut kulttuurijohtajan tehtävässä Järvenpäässä sekä Oulussa. Hänellä on myös kokemusta projektijohtajana toimimisesta kulttuurialan konsultointiin ja viestintään keskittyneessä yrityksessä sekä toiminut toiminnanjohtajana kulttuurialan yhdistyksessä.

Meriläinen on toiminut kulttuuriammattilaisena mm. järjestöissä ja tutkijana. Työkokemus nojaa myös merkittäviin luottamustoimiin niin valtionhallinnossa, kunnassa kuin järjestöissäkin. Vuodesta 2018 lähtien hän on toiminut kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry: pääsihteerinä.

Valintapäätöksen tulee perustua kokonaisarviointiin hakijoiden soveltuvuudesta virkaan. Soveltuvuudessa huomioidaan koulutus, työkokemus, haastatteluissa esiin tulleet seikat sekä henkilöarvioinnin tulokset. Henkilöarvioinnissa käyneiden hakijoiden luottotiedot on tarkastettu.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 31

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) suorittaa valinta kulttuurijohtajan virkaan (vakanssi 401438)
b) todeta, että viranhaltijan tehtäväkohtainen palkka on 6 530,80 sekä viranhaltijalla on puhelinetu.
c) todeta, että virkaan valittavalla on kuuden kuukauden koeaika.

Käsittely:
Todettiin, että kaikilla kaupunginhallituksen jäsenillä on ollut mahdollisuus tutustua kaikkien virkaa hakeneisiin ja rekrytointiprosessin aikana teetettyihin henkilöarviointeihin.

Puheenjohtaja totesi, että vaali toimitetaan suljetuin lipuin. Vaalissa annettiin 15 ääntä, joista 15 hyväksyttiin. Hyväksytyt äänet jakautuivat seuraavasti: Sami Ylisaari 13 ääntä ja Rosa Meriläinen 2 ääntä.

Puheenjohtaja totesi, että Sami Ylisaari oli saanut enemmistön annetuista äänistä, joten hän oli tullut valituksi kulttuurijohtajan virkaan.

Asian käsittelyn aikana vs. kaupunginjohtaja teki seuraavan *lisäyksen esitykseensä*:

Päätetään
a) suorittaa valinta kulttuurijohtajan virkaan (vakanssi 401438)
b) todeta, että viranhaltijan tehtäväkohtainen palkka on 6 530,80 sekä viranhaltijalla on puhelinetu. *Lisäksi maksetaan 420 euron kuukausittainen rekrytointilisä.*
c) todeta, että virkaan valittavalla on kuuden kuukauden koeaika.

Päätös:
Päätettiin
a) valita FM Sami Ylisaari kulttuurijohtajan virkaan (vakanssi 401438)
b) todeta, että viranhaltijan tehtäväkohtainen palkka on 6 530,80 sekä viranhaltijalla on puhelinetu. Lisäksi maksetaan 420 euron kuukausittainen rekrytointilisä.
c) todeta, että virkaan valittavalla on kuuden kuukauden koeaika.

Liitteet:
- Hakijaluettelo kulttuurijohtajan virkaan

Täytäntöönpano: Henkilöstöpalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Rekrytointipäällikkö Sirpa Mikkola,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

	Nimi	Koulutus	Kelpoisuus	Haun status
1	Aarniosuo Athanasía	FM, TaM	on kelpoinen	
2	Alatalo Kaija-Leena	KM	on kelpoinen	
3	Arafa Nader	-	ei ole kelpoinen	
4	Cizmic Mirza	KuM	on kelpoinen	
5	van Dijken Marjo	M.Sc	on kelpoinen	
6	Ensola Olli	Kulttuurituottaja (YAMK)	on kelpoinen	
7	Eronen Jussi	VTM	on kelpoinen	
8	Ertolahti-Mertanen Susanna	MuM	on kelpoinen	
9	Essalim Nora	Sosionomi (YAMK)	on kelpoinen	
10	Hagelin Elina	TeM	on kelpoinen	
11	Heikkilä Iiro	Liikunnanohjaaja (YAMK)	on kelpoinen	
12	Huhta Mia	MuM	on kelpoinen	
13	Häiväoja Jenna	Tradenomi (YAMK)	on kelpoinen	
14	Illikainen Erno	Insinööri (AMK)	ei ole kelpoinen	
15	Jonasova Aneta	-	ei ole kelpoinen	
16	Juntunen Mikael	Tradenomi (AMK)	ei ole kelpoinen	
17	Kallio Kalle	FT, KM	on kelpoinen	1.haastattelukierros
18	Karemo Jenni	MuM	on kelpoinen	
19	Keltanen Minerva	FT	on kelpoinen	
20	Kettunen Kaisa	TaM	on kelpoinen	Videohaastattelu
21	Kinnunen Kirsi	FM	on kelpoinen	Videohaastattelu
22	Korhonen Pekka	FL	on kelpoinen	Videohaastattelu
23	Kuoppala Susanna	Tradenomi (AMK)	ei ole kelpoinen	
24	Kurki Sami	FM	on kelpoinen	
25	Kytöoja Vesa	KM, MuM	on kelpoinen	
26	Lahti Sirpa	MuM	on kelpoinen	1.haastattelukierros
27	Lehtinen Janina	YO	ei ole kelpoinen	
28	Leinonen Aija	Kuvataiteilija (AMK)	ei ole kelpoinen	
29	Lindholm-Ahlefelt Anders	KTM	on kelpoinen	Videohaastattelu
30	Luodeslampi Juha	FT, TM	on kelpoinen	
31	Majander Petra	FM, kulttuurituottaja (YAMK)	on kelpoinen	2.haastattelukierros
32	Mamia-Walther Hanna	FM	on kelpoinen	Videohaastattelu
33	Meriläinen Rosa	YTM	on kelpoinen	Henkilöarviointiin
34	Missi Mikko	FM	on kelpoinen	Videohaastattelu
35	Mistola Salla	FM, kulttuurituottaja (YAMK)	on kelpoinen	
36	Mäkelä Satu	Kulttuurituottaja (YAMK)	on kelpoinen	

37	Mänttäri Alina	FM	on kelpoinen	Videohaastattelu
38	Naskali Jani	KM	on kelpoinen	
39	Niemelä Satu	FM	on kelpoinen	
40	Nieminen Jaakko	VTM, YTM	on kelpoinen	
41	Pahkala Anne-Mari	Muotoilija (AMK)	ei ole kelpoinen	
42	Palin Susanna	MuM, KM	on kelpoinen	
43	Pohjola Mike	TaM	on kelpoinen	Videohaastattelu
44	Potchinchtchikov Petr	Kulttuurituottaja (AMK)	ei ole kelpoinen	
45	Priha Antero	MuK	ei ole kelpoinen	
46	Päivärinta Sari	FM	on kelpoinen	
47	Qasim Salaado	FM	on kelpoinen	
48	Rauvola Jussi	MuM	on kelpoinen	
49	Reinavaara Suvi	FM	on kelpoinen	
50	Rizvi Adel	Sairaanhoitaja (AMK)	ei ole kelpoinen	
51	Ruokangas Sami	Markkinointiviestinnän erikoisammattitutkinto	ei ole kelpoinen	
52	Salin Nana	TaM	on kelpoinen	
53	Salmio Leena	Kulttuurituottaja (YAMK)	on kelpoinen	
54	Salo Jessica	KM	on kelpoinen	
55	Santala Elsi	FM, KM	on kelpoinen	
56	Savela Mika	Arkkit.	on kelpoinen	
57	Sebrechts Jeroen	MuM	on kelpoinen	
58	Siirala Riikka	Teatteri-ilmaisun ohjaaja (YAMK)	on kelpoinen	
59	Silin Richard	Kulttuurituottaja (YAMK)	on kelpoinen	
60	Sirnö Minna	FM	on kelpoinen	Videohaastattelu
61	Siuruainen Ville	Konservaattori (AMK)	ei ole kelpoinen	
62	Stenman Anzhela		on kelpoinen	
63	Tanskanen Henna	TaM, TeM	on kelpoinen	
64	Tervo Kristian	Tradenomi (AMK)	ei ole kelpoinen	
65	Tiivola Sanna	Kulttuurituottaja (YAMK)	on kelpoinen	
66	Vanhatalo Riitta	FT	on kelpoinen	Videohaastattelu
67	Vartiainen Osmo	FM	on kelpoinen	
68	Vesalainen Milko	FM	on kelpoinen	
69	Vihanto Anette	Kulttuurituottaja (YAMK)	on kelpoinen	
70	Vähäsöyrinki Annukka	TaM, FM	on kelpoinen	
71	Vänttinen Matti	KT	on kelpoinen	
72	Ylisaari Sami	M.A. (FM)	on kelpoinen	Henkilöarviointiin
73	Äärilä Jyri-Matti Johannes	TaM	on kelpoinen	

32 § Kaupungininsinöörin viran auki julistaminen

VD/4136/01.01.00.00/2025

TeA/TH-K/SM/MT

Kaupunkiympäristö toimialan katujen ja puistojen palvelualuetta johtaa kaupungininsinööri.

Kaupungininsinööri Henry Westlin on jäämässä eläkkeelle kaupungininsinöörin virasta (vakanssi 500046) 31.12.2025.

Hallintosäännön 12 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallitus täyttää kaupungin eri toimialojen palvelualuejohtajien virat. **Hallintosäännön 12 luvun 7 §:n** mukaan viran julistaa haettavaksi valinnasta päättävä toimielin tai viranhaltija.

Hallintosäännön 6 luvun 5 §:n mukaan katujen ja puistojen palvelualue vastaa kaupungininsinöörin johdolla:

- liikennejärjestelmien, julkisen kaupunkitilan ja kaupungin omistaman luonnonympäristön kehittämisestä, toteuttamisesta sekä infraomaisuuden hallinnasta
- kokonaisvaltaisesta liikennesuunnittelusta sekä joukkoliikenneasioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän asioiden valmistelusta tehtäväalueensa osalta
- kaupungin keskitetyistä ajoneuvo- ja varikkotoiminnoista
- vaalien keskitetyn ulkomainonnan järjestelyistä kaupungin alueella
- julkisen kaupunkitilan teknisten järjestelmien toimintavarmuudesta ja turvallisuudesta
- kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän asioiden valmistelusta tehtäväalueensa osalta
- ylijäämämaiden vastaanottotoiminnasta
- liikkumisen ohjauksesta

Lisäksi kaupungininsinööri tai hänen määräämänsä päättää 6 luvun 5 §:n mukaisista asioista:

- kiinteistönmuodostamisesta annetun lain 2 §:n mukaisten yleisten alueiden lohkomiseksi katualueeksi koskevien hakemusten tekemisestä,
- katualueen tai sen osan ottamisesta kaupungin haltuun sekä tällaisella katualueella olevien rakennusten, puiden, istutusten ja laitteiden korvaamisesta,
- alueidenkäyttölaissa tarkoitettujen kadunpitopäätösten ja kadunpidon lopettamispäätösten tekemisestä,
- katusuunnitelmaehdotusten ja alueidenkäyttölain mukaisten muiden yleisten alueiden suunnitelmaehdotusten nähtäville asettamisesta,
- hyväksyä katusuunnitelmat sekä alueidenkäyttölain mukaiset muut yleisten alueiden suunnitelmat, joiden kustannusarvio on alle 1 milj. euroa (alv 0 %) ja joista ei ole tehty muistutuksia suunnitelmien nähtävillä oloaikana sekä muut palvelualueelle kuuluvat suunnitelmat,
- julkisen kaupunkitilan käyttöluvista,
- julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevien laitteiden ja rakennelmien sijoittamisluvista,

- kaupungin laitteista ja julkiselta kaupunkitilalta myytävää ilmoitus-, mainos- tai vastaavaa tilaa koskevista myyntisopimuksista,
- maa-aineksen ja puutavaran myymisestä ja muutoin käyttöön luovuttamisesta,
- yksityistiekunnille jaettavista luontais-, perusparannus- ja valaistusavustuksista,
- maanomistajan luvan myöntämisestä pääsytien rakentamista ja pysyttämistä varten katualueella, ja
- kaupungin vesihuollon toiminta-alueesta ja huleveden viemäröintialueesta,
- hulevesiä koskevien erityisten säännösten valvonnasta lukuun ottamatta hallintopakon ja oikaisuvaatimuksen määräämistä,
- toimintaan liittyvien yleissuunnitelmien, joiden kustannusarvio on enintään 1 000 000 euroa (alv 0%) hyväksymisestä ja
- tieliikennelain 4 luvun mukaisista liikenteenohjauslaitteita koskevista toimista
- tieliikennelain 190 a §:n mukaisten pysäköintitunnusten myöntämisestä ja peruuttamisesta kaupunkitilalautakunnan hyväksymien linjausten mukaisesti.

Hallintosäännön 2 luvun 9 §:n mukaan palvelualuejohtaja:

- vastaa palvelualueensa johtamisesta ja kehittämisestä sekä työnjohto-oikeuden käyttämisestä palvelualueellaan
- vastaa palvelualueensa tuloksellisuudesta ja strategisesta ohjauksesta, siten että kaupungin kokonaistavoitteet toteutuvat
- vastaa palvelualueen määrärahojen jaosta
- vastaa palvelualueensa tietosuojan ja tietoturvan järjestämisestä
- vastaa palvelualueensa sopimushallinnasta
- vastaa palvelualueensa viestinnästä
- vastaa palvelualueen hallinnassa olevien tilojen, alueiden, rakennusten, ja laitosten käyttösäännöistä
- hakee palvelualueella tarvittavat luvat ja suostumukset

Virassa on eduksi erinomaiset johtamisvalmiudet sekä strateginen, määrätietoinen ja näkemyksellinen johtamisote palvelualueen toimintoja ja sisäisiä yhteistyöverkostoja kehittäen, sekä erinomaiset yhteistyö-, viestintä- ja neuvottelutaidot. Englannin kielen taito luetaan tehtävässä myös eduksi.

Virassa menestymisessä eduksi luetaan kokemus kuntatekniikan tai väylänpidon johtamisesta sekä julkishallinnosta ja hankinnoista.

Viran tehtäväkohtainen palkka on 7482,20 euroa ja virkaan kuuluu puhelinetu. Lopullinen palkkataso riippuu henkilön kokemuksesta ja mahdollisesta rekrytointilisästä. Virka on tarkoituksenmukaista laittaa hakuun kesän jälkeen. Tässä yhteydessä tullaan myös perustamaan luottamushenkilöistä koostuva valintatyöryhmä.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 32

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) julistaa auki kaupungininsinöörin virka (vakanssi 500046),

b) vahvistaa viran tehtäväkohtaiseksi palkaksi 7482,20 euroa ja puhelinetu. Viran täyttämisessä noudatetaan 6 kuukauden koeaikaa.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
-

Täytäntöönpano: Toimialojen HR-palvelut
Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Henkilöstöjohtaja Tiina Harju-Kukkula, 040 358 1764
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

33 § Vantaan kaupungin lausunto julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoituksesta

VD/2758/00.04.03/2025

PT/S-AP/MT

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa julkisuuslain salassapitoperusteiden mahdollisista muutostarpeista.

Oikeusministeriön asettama työryhmä on laatinut mietinnön julkisuuslain ajantasaistamisesta. Työryhmän toimeksiantoon ei kuulunut lain salassapitosäännösten tarkastelu. Mietintöä koskeneessa lausuntopalautteessa nousi kuitenkin esiin tarve arvioida kattavammin salassapitoperusteiden uudistamistarpeita osana lain ajantasaistamista. Työtä julkisuuslain uudistamiseksi jatketaan lain salassapitoperusteiden muutostarpeiden kartoittamisella.

Tausta

Julkisuuslain ajantasaistamistyö käynnistyi tammikuussa 2021 tavoitteena luoda selkeä ja toimiva lainsäädäntö. Työryhmä luovutti mietintönsä oikeusministeriölle joulukuussa 2023 ja esitti siinä useita uudistuksia julkisuuslakiin. Linkki työryhmän mietintöön:
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165308

Mietinnöstä järjestettiin laaja lausuntokierros, johon osallistui yhteensä 280 lausunnonantajaa. Lausuntopalautteessa korostui tarve arvioida julkisuuslain salassapitoperusteiden muutostarpeita mietinnössä lakiin ehdotettujen muutosten kannalta. Lisäksi lausunnoissa kiinnitettiin huomiota muuttuneeseen turvallisuusympäristöön ja siitä johtuvaan tarpeeseen arvioida julkisuuslain salassapitoperusteita.

Lausuntopalautteen perusteella oikeusministeriö on päättänyt jatkaa julkisuuslain uudistamista keskittymällä lain salassapitoperusteiden muutostarpeiden arviointiin.

Tavoitteet

Lausuntopyynnön tarkoituksena on kerätä näkemyksiä julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden soveltamiseen liittyvistä keskeisistä haasteista ja lainsäädännön kehittämistarpeista.

Lausuntopyynnön vastaanottajia pyydetään vastaamaan alla esitettyihin kysymyksiin. Oikeusministeriö arvioi saatujen lausuntojen pohjalta tarvetta lisäselvityksille. Uudistamistarpeita koskevan riittävän tietopohjan keräämisen jälkeen siirrytään työryhmätyöskentelyyn.

Julkisuuslain uudistuksella pyritään kehittämään yleislaki, joka sääntelee viranomaisten toiminnan julkisuutta nykyistä selkeämmin ja toimivammin. Tavoitteena on laatia hallituksen esitys, jossa julkisuuslain ajantasaistamistarpeet on arvioitu kattavasti.

Lausunnot pyydetään toimittamaan oikeusministeriölle viimeistään **11.6.2025** mennessä.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 33

Vs. kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa oikeusministeriölle oheisen liitteen mukainen lausunto.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoituksesta

Täytäntöönpano: Lakiasian ja päätösvalmistele

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja muutoksenhakukielto

Lisätiedot:
Sari-Anna Pennanen, kaupunginlakimies,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaa

Lausunto

2.6.2025

Oikeusministeriö
lausuntopalvelu.fi

Vantaan kaupungin lausunto julkisuuslain salassapitotarpeiden uudistustarpeiden kartoituksesta

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Varhaiskasvatus ja koulutus

Vantaan kaupungin kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on erityisesti viime vuosina kouluissa tapahtuneiden ikävien väkivaltatilanteiden yhteydessä noussut esille, onko lasten edun mukaista luovuttaa julkisuuslain mukaisen tietopyynnön nojalla tieto, jotka liittyvät lapsiin ja alle 18-vuotiaisiin nuoriin. Erityisesti tämä on tullut esille, kun tietoja on pyydetty journalistiseen käyttötarkoitukseen.

Pyydettäessä tietoja journalistisiin käyttötarkoituksiin on tiedonsaantioikeus laaja ja EU:n tietosuoja-asetuksen soveltaminen rajoitettua.

Tällä hetkellä peruskoulun oppilastiedot ovat julkisia ja ne on luovutettava journalistisiin sekä henkilökohtaisiin käyttötarkoituksiin pyydettäessä. Myös oppilaiden koulumenestystä ja äidinkieltä koskevat ovat julkisia.

Viertolan kouluampumisen yhteydessä tiedotusvälineet pyrkivät saamaan kouluampujasta ja hänen luokkakavereistaan julkisia tietoja. Vaikka tiedotusvälineet eivät journalistien eettisten sääntöjen mukaan olisikaan julkaissut kyseisiä nimitietoja, olisi tietojen luovuttanut antanut toimittajille mahdollisuuden pyrkiä haastattelemaan oppilaita ja näiden omaisia. Tätä ei voida pitää lasten edun mukaisena tilanteessa, jossa oppilaat ja heidän vanhempansa ovat kokeneet hyvin traumaattisen tilanteen.

Samalla voidaan todeta, että vaikka viranomaistoiminnan julkisuus ja avoimuus on tärkeä perustuslaissa turvattu arvo, mutta opetuksen julkisuus ja avoimuus voidaan turvata, vaikka lasten ja nuorten nimet, äidinkieli ja arvosanat salattaisiin.

Vantaan kaupunki

Konserinjohdon ja elinvoiman toimiala

Asematie 7
PL 100
01030 Vantaa
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

puh. 09 09 839 11 839 11

Mikäli katsotaan, että perusteita oppilaiden tietoja kokonaisuudessaan salaamiselle ei olisi, voisi toisena vaihtoehtoa säätää, että käsiteltäessä tietopyyntöjä, jotka koskevat alaikäisten lasten tietoja, tulee huomioon ottaa lapsen etu ja ennen kaikkea lapsen edun vaarantuminen. Tällöin olisi mahdollisuus Viertolan kouluampumiseen verrattavassa tilanteessa lasten edun turvaamiseksi kieltäytyä tietojen luovuttamisesta niin journalistisessa käyttötarkoituksessa toimittajille kuin yksityisessä käyttötarkoituksessa kenelle tahansa. Yksityiseen käyttötarkoitukseen tietoja pyydettäessä on aina riskinä, että tiedot päätyvät kuitenkin lopulta muuhun kuin yksityiseen käyttötarkoitukseen.

Lisäksi pyydetään harkittavaksi, voisiko koulun/päivä ja kodin välisen viestien vaihdon määrätä salassa pidettäväksi. Tällä hetkellä huoltajien ja koulunkodin/päiväkodin välinen viestin vaihto on julkista samoin kaikki muukin kunnan viranomaisten viestinvaihto, jollei viestinvaihdossa nimenomaisesti todeta salassa pidettäviä tietoja. Koulun/päiväkohdin ja huoltajien viestinvaihdon luottamuksellisuuden turvaamiselle on vankat perusteet lapsen edun näkökulmasta.

Turvallisuus ja varautuminen

Turvallisuutta, varautumista, kriittistä infraa ja yhteiskunnan toimintakykyä ja kriisinkestävyyttä koskevat salassapitomääräykset tulisi kirjoittaa uusiksi siten, että ne vastaisivat muuttuneeseen kansalliseen ja kansainväliseen turvallisuustilanteeseen.

Myös kunnan tiedonsaantioikeutta olisi hyvä tarkistaa. Salassa pidettävää tietoa pitää voida jakaa eri viranomaisten ja kuntien kesken, jotta voidaan tehdä tarvittavaa, lakisääteistä yhteistyötä turvallisuuden ja varautumisen saralla.

Asiakirjojen turvaluokittelusta

Julkisuuslakia ja Lakia julkisesta tiedonhallinnasta (tiedonhallintalaki 906/2019) sovelletaan niin valtionhallintoon, kuntien ja hyvinvointialueiden hallintoon kuin muihinkin julkisiin toimijoihin. Laeissa on kuitenkin yksittäisiä pykäliä, jotka koskevat vain esimerkiksi valtionhallintoa mutta ei kuntia ja hyvinvointialueita.

Tiedonhallintalain 18 § koskee asiakirjojen turvaluokittelua valtionhallinnossa. Pykälän mukaan valtion virastoissa, laitoksissa ja valtion liikelaitoksissa toimivien viranomaisten, tuomioistuimien ja valitusasioita käsittelemään perustettujen lautakuntien on turvallisuusluokiteltava asiakirjat ja tehtävä niihin turvallisuusluokkaa koskeva merkintä sen osoittamiseksi, minkälaisia tietoturvallisuustoimenpiteitä asiakirjaa käsiteltäessä noudatetaan. Turvallisuusluokittelusta, turvallisuusluokiteltaviin asiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä ja turvallisuusluokiteltujen

Vantaan kaupunki

Konserinjohdon ja elinvoiman toimiala

Asematie 7
PL 100
01030 Vantaa
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

puh. 09 09 839 11 839 11

asiakirjojen käsittelyyn liittyvistä tietoturvallisuustoimenpiteistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kuntien ja hyvinvointialueiden hallinnossa joudutaan käsittelemään osittain samoja asiakirjoja, jotka valtionhallinnossa on luokiteltava. Jotta kuntien ja hyvinvointialueiden hallinnossa kyseisiä asiakirjoja käsitellään niiden turvallisuuden takaamiseksi samalla tavalla kuin valtionhallinnossa, olisi tarpeen laajentaa tiedonhallintalain 18 §:ää koskemaan myös kuntien ja hyvinvointialueiden hallintoa ainakin niiden turvaluokituksen tasojen osalta, joita käytännössä kuntien ja hyvinvointialueiden hallinnossa käsitellään.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Vantaan kaupungilla ei ole tältä osin kommentoitavaa.

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

Emme ole tunnistaneet tällaista erityislainsäädäntöä.

Vantaan kaupunki

Konserinjohdon ja elinvoiman toimiala

Asematie 7
PL 100
01030 Vantaa
Etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

puh. 09 09 839 11 839 11

34 § Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2024

VD/4114/00.01.02.01/2025

PT/MV/TA/MT

Tietotilinpäätös antaa kuvan kaupungin henkilötietojen käsittelyn tilasta ja arvion tietosuojan toteutumisesta. Tietotilinpäätöksen tavoite on myös tukea tietosuojatyön tekemistä ja kehittämistä. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisina rekisterinpitäjinä Vantaan kaupungin toimialat ja palvelualueet vastaavat siitä, että yleisen tietosuoja-asetuksen ja lainsäädännön vaatimuksia ja periaatteita henkilötietojen käsittelystä noudatetaan ja se pystytään osoittamaan. Tietotilinpäätös on keino täyttää tämä osoitusvelvollisuus.

Tämä tietotilinpäätös kuvaa henkilötietojen käsittelyä Vantaan kaupungissa vuonna 2024. Tietotilinpäätökset on laadittu Vantaalla vuodesta 2018 alkaen, jolloin EU:n yleistä tietosuoja-asetusta alettiin soveltaa.

Jokainen toimiala on valmistellut ennalta annettujen kysymysten perusteella tietotilinpäätökseen oman kuvauksen toimialan tietojen käsittelystä ja tietosuojasta.
Vuoden 2024 tietotilinpäätöksessä toimialat ja palvelualueet ovat vastanneet seuraavaan viiteen asiakokonaisuuteen:

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt
2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin
3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit
4) Informointiasiakirjat
5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä.

Tietotilinpäätökseen sisältyy myös kaupungin tietosuojavastaavan raportti. Tietosuojavastaavan tehtävät on määritelty EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu mm. seurata tietosuojasäännösten noudattamista koko organisaatiossa ja tuoda esiin havaitsemiaan puutteita. Tietosuojavastaavan raportissa vuonna 2024 painotetaan viittä eri asiakokonaisuutta:

1) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit
2) Tietosuojavastaavan tarkastus G-levyasemalla käsiteltävistä henkilötiedoista
3) Henkilötietojen luovutukset ja tarkastuspyynnöt
4) Oikeusperusteen valinta henkilötietojen käsittelylle
5) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin.
6)

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 34

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2024.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallitus jätti asiaan seuraavan yhteisen pöytäkirjalausuman:

”Tietosuojan vaikutustenarvioinnit on saatettava lain edellyttämälle tasolle. Vaikutustenarviointityölle on varattava riittävät resurssit.”

Liitteet:
- Vantaan kaupungin tietotilinpäätös 2024
-

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
tietosuojavastaava, lakimies Mikael Valtomaa
(tietosuojavastaava[at]vantaa.fi)

VANTAAN KAUPUNGIN TIETOTILINPÄÄTÖS

2024

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO **3**

TIETOSUOJAVASTAAVAN RAPORTTI VUODELTA 2024 ..... **5**

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA **12**

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA **19**

KAUPUNKISTRATEGIAN JA JOHDON TOIMIALA **22**

TALOUS JA STRATEGIA 22

ELINVOIMAPALVELUT 26

TYÖLLISYYDEN JA KOTOUTUMISEN PALVELUT 30

KUNTADEMOKRATIA 40

SISÄINEN TARKASTUS 45

VIESTINTÄ 46

HENKILÖSTÖ- JA KONSERNIPALVELUT 50

TIETOHALLINTO 58

KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA **59**

TIETOTILINPÄÄTÖKSEN LIITTEET **62**

Liite 1: vuoden 2024 tietotilinpäätöksen rakenne 62

Liite 2: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2024: tilastoja 65

Liite 3: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2024: luettelo 68

9.4.2025 Vantaan kaupunki

JOHDANTO

Tietotilinpäätös antaa kokonaiskuvan ja arvion henkilötietojen käsittelyn tilasta, kehityksestä, uhista ja kehittämistoimenpiteistä Vantaan kaupungissa. Vuoden 2024 tietotilinpäätös on Vantaan kaupungin seitsemäs tietotilinpäätös. Ensimmäinen tietotilin-päätös tehtiin vuodelta 2018, kun EU:n yleistä tietosuoja-asetusta alettiin soveltaa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön ja tietosuojapolitiikan mukaan toimialat ja palvelualueet vastaavat tietosuojan toteuttamisesta ja tietosuojan resursseista omalla toimialalla ja palvelualueella. Vuoden 2024 tietotilinpäätökseen on kerätty tiedot toimialoittain kuten aikaisempinakin vuosina.

Toimialat ja palvelualueet ovat kirjoittaneet oman osuutensa tietotilinpäätökseen ennalta annettujen aiheiden ja kysymysten perusteella. Näin saadaan kokonaiskuva asioiden tilasta koko kaupungissa. Tämän lisäksi toimialoilla ja palvelualueilla on ollut mahdollisuus nostaa esille muita tärkeinä pitämiään asioita. Toimialojen ja palvelu-alueiden osuudet on käsitelty toimialojen ja palvelualueiden johtoryhmissä omien käytänteiden mukaisesti.

Vuoden 2024 tietotilinpäätöksessä toimialat ja palvelualueet ovat vastanneet kysymyksiin, jotka käsittelevät viittä aihealuetta:

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt
2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin
3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit
4) Informointiasiakirjat
5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä.

Täydellinen kysymyslista löytyy sivulta 62 (Liite 1).

Henkilötietoja luovutetaan rekisteröidyille paitsi tietosuoja-asetuksen mukaisen henkilötietojen tarkastuspyynnön perusteella myös monenlaisten muiden pyyntöjen perusteella, esimerkiksi pyydetään koulutodistuksia, lausuntoja, kiinteistöomistaja-tietoja tai palkkatodistuksia. Tietotilinpäätöksestä käy ilmi, että yleisesti toimialoilla on jonkin verran haasteita saada täsmällistä tilastotietoa siitä, miten monta henkilötietojen luovutuspyyntöä on vuoden aikana tullut ja miten monta luovutusta on tehty. Työn alla on luovutuspyyntöjen käsittelyyn ja asianhallintajärjestelmään kirjaamiseen liittyvien ohjeiden ajantasaistaminen.

Sellaiset järjestelmät, joissa henkilötietoja siirretään **Yhdysvaltoihin**, on pääasiallisesti kartoitettu. Mikäli riittävyyspäätös lakkaisi olemasta pätevä siirtoperuste ja jouduttaisiin taas turvautumaan vakiolausekkeisiin ja lisäsuojatoimenpiteisiin, toimialat toivoisivat työn tueksi kaupunkitasoista linjausta ja kaupunkitasoisia toimenpiteitä.

Vaikutustenarviointeja toimialoilla tehdään ja päivitetään edelleen ahkerasti, vaikkakin useimmat toimialat ja palvelualueet raportoivat riittämättömistä resursseista tähän aikaavievään ja vaativaan työhön.

Tietosuoja-asetuksen edellyttämä henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyys otetaan kattavasti huomioon kaupungin työssä, ja **informointiasiakirjoja** laaditaan ja päivitetään jatkuvasti, ja niitä on saatavilla suomen lisäksi myös ruotsiksi sekä useimmissa tapauksissa myös englanniksi.

Tietotilinpäätökseen sisältyy lisäksi kaupungin **tietosuojavastaavan vuosikatsaus**, jossa tarkastellaan Vantaan kaupungin tietosuojan tilannetta viiden asiakokonaisuuden kautta: tietosuojan vaikutustenarviointien tila kaupungissa, henkilötietojen luovutukset, henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin, tietosuojavastaavan tarkastus G-aseman henkilötietokäytännöistä sekä ohjeistus henkilötietojen käsittelyperusteen valintaan.

TIETOSUOJAVASTAAVAN RAPORTTI VUODELTA 2024

Tietosuojavastaavan tehtävät on määritelty EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu mm. seurata tietosuojasäännösten noudattamista koko organisaatiossa ja tuoda esiin havaitsemiaan puutteita. Tietosuojasäännösten noudattaminen on kuitenkin aina rekisterinpitäjän vastuulla. Vantaalla rekisterinpitäjinä toimivat toimialat ja palvelualueet omien henkilötietojensa osalta.

Tietosuojavastaavan raportti on sisältynyt kaikkiin aikaisempiin tietotilinpäätöksiin, jotka on tehty vuodesta 2018 alkaen. Tietosuojavastaavan raportissa tuodaan esiin vuosittain kaupungissa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn liittyviä ajankohtaisia ja tärkeitä asioita.

Vuoden 2024 raportissa keskitytään seuraaviin aiheisiin:

1) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit
2) Tietosuojavastaavan tarkastus G-levyasemalla käsiteltävistä henkilötiedoista
3) Henkilötietojen luovutukset ja tarkastuspyynnöt
4) Oikeusperusteen valinta henkilötietojen käsittelylle
5) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin
6) Tietosuojavastaavan huomiot tiivistettynä.

1. Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Tietosuojan vaikutustenarvioinnit ovat keskeinen osa hyvän ja lainmukaisen henkilötietojen käsittelyn toteutusta. Tietosuojan vaikutustenarviointien tärkeyttä on korostettu jokaisessa tietotilinpäätökseen sisältyneessä tietosuojavastaavan raportissa vuodesta 2018 alkaen. Aikaisemmissa raporteissa on selvitetty tietosuojan vaikutustenarviointeja perusteellisesti.

Vaikutustenarvioinnit ovat lain mukaan pakollisia lähes kaikissa henkilötietojen käsittelytoimissa kaupungissa. Tietosuojan vaikutustenarvioinneilla on keskeinen merkitys siihen, miten tietosuoja toteutuu kaupungissa käytännössä.

Tietosuojan vaikutustenarvioinnit kuuluvat kiinteänä osana kaupungin prosesseihin. Kaupungilla on käytössä ajantasainen ohjeistus ja työkalut vaikutustenarviointien tekemiseen. Toimialojen ja palvelualueiden tehtävänä on huolehtia vaikutustenarviointien tekemisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Vaikutustenarviointi on

tehtävä ja henkilötietojen käsittelystä vastaavan johtajan/päällikön hyväksyttävä, ennen kuin henkilötietojen käsittely aloitetaan.

Vaikutustenarviointien tekemisessä on kaupungissa edistytty ja niiden tärkeys on periaatteellisella tasolla sisäistetty. Ongelmana kuitenkin on edelleen se, että resursseja vaikutustenarviointien tekemiseen ei ole riittävästi. Tämä tuli myös esiin vuoden 2024 tietotilinpäätöksessä, jossa kartoitettiin toimialojen ja palvelualueiden käytössä olevia resursseja vaikutustenarviointien tekemiseen. Vaikutustenarviointien tekeminen vaatii paljon aikaa ja osaamista. Vaikutustenarviointien keskittäminen tietyille työntekijöille on välttämätöntä, jotta vaikutustenarviointien tekemisestä selvitään lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Vaikutustenarviointien tekeminen on toimialoilla ja palvelualueilla pääsääntöisesti keskitetty määrätyille henkilöille. Näillä henkilöillä on kuitenkin paljon muita työtehtäviä, joista heidän tulee suoriutua. Vaikutustenarviointien tekemiseen ei ole varattu riittävästi aikaa, mikä näkyy vaikutustenarviointien tasossa. Vaikutustenarvioinnit voivat jäädä pintapuolisiksi, jolloin ne eivät täytä niille asetettuja edellytyksiä. Tällaiset pintapuoliset vaikutustenarvioinnit eivät palvele ketään. Vaikutustenarvioinnit myös viivästyvät, eli henkilötietojen käsittely aloitetaan, ennen kuin vaikutustenarviointi on tehty ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvät riskit ovat vielä kartoittamatta.

Isona ongelmana ovat myös vaikutustenarviointien päivitykset. Vaikutustenarviointeja tulisi päivittää säännöllisesti. Päivitystarvetta aiheuttavat järjestelmissä ja sovelluksissa tapahtuvat tekniset muutokset sekä prosesseissa tapahtuvat muutokset. Vaikutustenarviointien päivityksille tulisi olla selkeät suunnitelmat ja prosessit, jotta vaikutustenarvioinnit saataisiin pysymään ajan tasalla.

2. Tietosuojavastaavan tarkastus henkilötietojen käsittelystä G-levyasemalla

Tietosuojavastaavan tehtävänä on mm. tietosuoja-asetuksen ja muun tietosuojasääntelyn noudattamisen valvonta, henkilötietojen käsittelytoimien analysointi ja vaatimuksenmukaisuuden tarkistaminen. Vuonna 2024 tietosuojavastaava teki tarkastuksen G-levyasemalla käsiteltävistä henkilötiedoista. Asia nostettiin esille kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä. Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää kuinka paljon ja minkälaisia henkilötietoja G-levyasemalla käsitellään ja tapahtuuko käsittely lainmukaisesti. G-levyasema on laajalti käytössä kaupungin eri toimialoilla.

Tarkastuksen tulokset

Saadun selvityksen perusteella kaupungissa käytetään G-levyasemaa laajalti henkilötietojen käsittelyyn. Kaikilla toimialoilla on henkilötietoja tallennettuna G-levyasemalle. Ainoastaan muutama palvelualue ei ole käyttänyt lainkaan G-levyasemaa henkilötietojen käsittelyyn.

Toimialat ja palvelualueet eivät ole olleet tietoisia kaikista henkilötiedoista mitä G-levyasemalle on ollut tallennettuna. G-levyasemaa on käytetty myös henkilötietojen väliaikaiseen säilytykseen ennen kuin tiedot on siirretty järjestelmään, jossa niitä säilytetään henkilötiedoille määriteltyjen säilytysaikojen mukaisesti.

G-levyasemalla on käsitelty hyvin monentyyppisiä henkilötietoja. Eri henkilötietoryhmien kirjo on ollut hyvin laaja. Tällaisia yleisiä henkilötietoryhmiä ovat olleet mm. nimi, osoite, henkilötunnus, syntymäaika, ikä, sukupuoli. Lisäksi on käsitelty perheeseen, huoltajuuteen ja lapsiin kohdistuvia henkilötietoja. G-levyasemalla on käsitelty myös henkilön terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä henkilötietoja.

G-levyasemalla käsiteltyjen ja tallennettujen henkilötietojen määrä on ollut erittäin suuri. Saaduissa selvityksissä henkilötietojen määrää on ollut vaikea arvioida tarkasti. Koko kaupungin tasolla määrä on ollut kuitenkin kymmeniä miljoonia. G-levyasemalla on käsitelty esimerkiksi kaikkien kaupungin asukkaiden sekä koko kaupungin henkilöstön henkilötietoja.

G-levyasemalla käsiteltävät henkilötiedot ovat kuuluneet toimialojen/palvelualueiden hallinnoimiin henkilörekistereihin. Siitä, mihin tiettyyn toimialan henkilörekisteriin henkilötiedot ovat kuuluneet, ei toimialoilla/palvelualueilla ole aina ollut täyttä selvyyttä.

Pääsääntöisesti henkilötietojen käsittelyä G-levyasemalla ei ole huomioitu tietosuojan vaikutustenarvioinneissa. Tällöin ei ole myöskään arvioitu käsittelyyn liittyviä riskejä ja mahdollisia puutteita.

G-levyasemalle on ollut tallennettuna huomattava määrä henkilötietoja, jotka eivät ole olleet tarpeellista. Tallennettuna on ollut tuplatietoa, eli henkilötiedot ovat olleet tallennettuna G-levyasemalla, vaikka samat henkilötiedot ovat tallennettuna myös siellä mihin ne on kuulunut tallentaa eli yleensä toimialan/palvelualueen käyttämään pääjärjestelmään.

G-levyasemalle on ollut tallennettuna myös valmisteluaineistoa tai muuta vastaavaa aineistoa, jota on säilytetty varmuuden vuoksi. G-levyasemalle tallennettujen henkilö-

tietojen säilytysajoista ei ole pääsääntöisesti pystytty huolehtimaan, vaan levyasemalla on ollut paljon sellaisia henkilötietoja, jotka olisi tullut hävittää.

G-levyasemalle tallennettujen henkilötietojen osalta ei ole voitu turvata henkilötietojen täsmällisyyttä. Henkilöistä tallennettuja henkilötietoja ei ole valtaosin pystytty päivittämään eikä ole ollut varmuutta pitävätkö tiedot enää paikkansa. Tallennettujen henkilötietojen paikkansapitävyyteen ei ole voitu luottaa.

Henkilötietojen käsittelyn valvonta on perustunut pääsääntöisesti pelkästään käyttöoikeuksien myöntämiseen. Käyttöoikeudet on myönnetty tietyille henkilöille tiettyihin henkilötietoryhmiin.

Varsinainen käyttö, eli se kuka henkilötietoja on käsitellyt ja mitä henkilötietoja on käsitellyt ja milloin niitä on käsitellyt, on jäänyt valvomatta.

Rekisteröidyn tietopyyntöjä ei käytännössä pystytä turvamaan eli ei pystytä selvittämään, mitä henkilötietoja tietystä henkilöstä on G-levyasemalle tallennettu. Tietopyynnön toteuttaminen edellyttäisi kaikkien tiedostojen läpikäyntiä. Mikäli tietopyyntö on rajattu vain tiettyyn asiakokonaisuuteen, voisi tiedostojen läpikäynti olla mahdollista, vaikkakin erittäin työlästä.

Johtopäätökset

Henkilötietojen käsittelyssä G-levyasemalla löytyi paljon puutteita eikä käsittely ei ole ollut aina lainmukaista. Toimialat ja palvelualueet ovat kuitenkin reagoineet henkilötietojen käsittelystä G-levyasemalla johtuviin ongelmiin nopeasti ja vastuullisesti. Ongelmat on ymmärretty ja sisäistetty. Toimiin asioiden korjaamiseksi on ryhdytty välittömästi.

Tietosuojavastaava on tarkastuksen loppuraportissa ohjeistanut, että mikäli henkilötietoja aiotaan edelleen käsitellä G-levyasemalla, niin käsittelyn tulee täyttää lainsäädännön edellyttämät vaatimukset. Lisäksi tietosuojavastaava on ohjeistanut tarkastusraportissaan keskeisistä asioista, jotka käsittelyssä tulee jatkossa huomioida. Tällaisia asioita ovat muun muassa: kaikki sellaiset henkilötiedot tulee poistaa, joiden säilyttämiselle ei ole enää perusteita; säilytettäville tiedoille tulee määritellä säilytysaika; rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteutumisesta on huolehdittava; käsittelystä tulee jäädä lokimerkinnät; käsittely G-levyasemalla tulee huomioida tietosuojan vaikutustenarvioinneissa.

G-levyaseman tarkastuksessa esiintuodut huomiot koskevat myös kaikkia vastaavia alustoja, joilla kaupungissa henkilötietoja käsitellään.

3. Henkilötietojen luovutukset ja tarkastuspyynnöt

Vuoden 2024 tietotilinpäätöstä varten selvitettiin, miten kaupunki pystyy hallinnoimaan henkilötietojen pyyntöjä ja luovutuksia. Toimialat ja palvelualueet kartoittivat asiaa omalta osaltaan, ja toimialojen ja palvelualueiden tarkemmat tiedot löytyvät tietotilinpäätökseen sisältyvistä toimialojen ja palvelualueiden omista osioista.

Yleisesti ottaen voidaan todeta, että kaupungissa ei tällä hetkellä pystytä luotettavasti selvittämään kuinka paljon henkilötietoja luovutetaan rekisteröidyille tai muille kolmansille osapuolille. Ongelmana ovat kaupungin henkilötietojen käsittelyssä käyttämät järjestelmät ja sovellukset. Valtaosasta niistä ei saada automaattista tilastotietoa. Kaikkia henkilötietojen pyyntöjä ja luovutuksia ei myöskään kirjata, vaikka laki edellyttää niiden kirjaamista.

Kaupungissa tulisi sekä prosesseja ja käytäntöjä suunniteltaessa että järjestelmiä ja sovelluksia hankittaessa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että jokainen henkilötietoja koskeva pyyntö ja luovutus tulee kirjattua. Tämä on lainsäädännön edellyttämä vaatimus. Merkinnät tulee vähintään jäädä siitä, mitä henkilötietoja luovutettiin, milloin niitä luovutettiin, kuka niitä luovutti ja kenelle niitä luovutettiin.

Tilastoiden saaminen henkilötietojen pyynnöistä ja luovutuksista on mahdotonta, ellei järjestelmissä ja sovelluksissa ole automaattista toimintoa. Hankittavissa uusissa järjestelmissä ja sovelluksissa tällainen toiminto tulisi olla saatavilla, ja jo käytössä olevien osalta pitäisi selvittää, onko sellainen mahdollista toteuttaa.

4. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen valinta

Kaupungissa laadittiin vuonna 2024 yleinen ohje henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen valintaan. Ohje tuli tarpeeseen, sillä tätä ennen kaupungissa ei ole ollut oikeusperusteen valintaa koskevaa ohjetta. Ohje auttaa oikean perusteen valinnassa ja ohjaa henkilötietojen käsittelyn prosessia oikeaan suuntaan.

Henkilötietojen käsittely edellyttää aina laista löytyvää käsittelyperustetta. Peruste on määritettävä ennen käsittelyn aloittamista. Kun henkilötietojen käsittely sidotaan johonkin käsittelyperusteeseen, perustetta ei voi enää vaihtaa toiseen. Käsittelyperuste vaikuttaa merkittävästi siihen, mitä oikeuksia rekisteröidyllä on suhteessa rekisterinpitäjään.

Henkilötietojen käsittely on lainmukaista ainoastaan jos, ja vain siltä osin kuin vähintään yksi tietosuoja-asetuksessa määritelty edellytys täyttyy. Edellytykset henkilötietojen käsittelylle ovat suostumus, sopimus, lakisääteinen velvoite, elintärkeä etu, yleinen etu tai julkinen valta sekä oikeutettu etu.

Käsittelyperusteen valinta tulee tehdä kaikissa tietosuojan vaikutustenarvioinneissa. On tärkeää, että käsittelyperuste tulee ratkaistua oikein tietosuojan vaikutustenarvioinnissa ennen kuin henkilötietojen käsittely aloitetaan. Käsittelyperusteen valinnalla on monia eri vaikutuksia henkilötietojen käsittelyyn ja rekisteröidyn oikeuksiin.

5. Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Moniin kaupungin prosesseihin sekä kaupungissa käytettäviin järjestelmiin sisältyy henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin. Tämän johdosta on merkityksellistä, minkälaiseksi Yhdysvaltojen tietosuojan taso on katsottu. Yhdysvaltojen tietosuojan tason tulisi vastata EU:n tietosuojan tasoa, jotta henkilötietoja voitaisiin siirtää Yhdysvaltoihin. Henkilötietojen siirroissa on ollut paljon juridisia ongelmia 2020-luvulla, ja ne ovat aiheuttaneet paljon haasteita eri organisaatioille.

Tietosuojavastaavan aikaisemmissa raporteissa on tuotu esiin henkilötietojen siirron juridiset vaikeudet Yhdysvaltoihin. Tilanteet ovat muuttuneet hyvinkin nopeasti. Tällä hetkellä EU-kansalaisten henkilötietojen käsittelyn Yhdysvalloissa mahdollistaa Yhdysvaltojen presidentin vuonna 2023 antama asetus. Tämä asetus voidaan kuitenkin kumota uudella presidentin antamalla määräyksellä, ilman minkäänlaista siirtymäaikaa.

Euroopan komissio on tehnyt vuonna 2023 riittävyyspäätöksen henkilötietojen siirrosta Yhdysvaltoihin. Riittävyyspäätöksen mukaan Euroopan komissio arvioi EU:n ja Yhdysvaltojen välisen tietosuojakehyksen toimivuutta säännöllisesti yhdessä Euroopan tietosuojaviranomaisten ja Yhdysvaltojen toimivaltaisten viranomaisten edustajien kanssa. Ensimmäinen arviointi tehdään vuoden kuluessa riittävyyspäätöksen voimaantulosta.

Arvioinnilla varmistetaan, että kaikki asiaankuuluvat seikat on pantu täysimääräisesti täytäntöön Yhdysvaltojen lainsäädännössä ja että ne toimivat tehokkaasti käytännössä.

Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisi marraskuussa 2024 raportin EU:n ja Yhdysvaltojen tietosuojakehyksen toimivuudesta. Lisäksi tietosuojaneuvosto antoi lokakuussa lausunnon suosituksista, jotka koskevat henkilötietoihin pääsyä lainvalvonnassa.

Tietosuojaneuvosto on ollut tyytyväinen Yhdysvaltojen viranomaisten ja Euroopan komission pyrkimyksiin panna tietosuojakehys täytäntöön. Tietosuojaneuvosto on

todennut, että Yhdysvaltojen kauppaministeriö toteutti kaikki asiaankuuluvat toimet sertifiointiprosessin täytäntöönpanemiseksi.

Yhdysvalloissa on otettu käyttöön EU:n kansalaisia koskeva oikeussuojamekanismi, ja Atlantin molemmin puolin on julkaistu kattavat ohjeet valitusten käsittelystä. Tietosuojaneuvosto on kannustanut Yhdysvaltojen viranomaisia laatimaan ohjeita, joissa selvennetään vaatimuksia, joita tietosuojakehyksen mukaisesti sertifioitujen yritysten olisi noudatettava siirtäessään henkilötietoja, jotka ne ovat saaneet EU:n viejiltä.

Tietosuojaneuvosto on suositellut, että komissio seuraa Yhdysvaltojen ulkomaantiedustelun valvontaa koskevaan lakiin liittyvää tulevaa kehitystä. Tietosuojaneuvosto on suositellut myös, että EU:n ja Yhdysvaltojen tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen seuraava uudelleentarkastelu olisi tehtävä enintään kolmen vuoden kuluessa.

Tietosuojavastaava on aikaisempina vuosina jo tuonut esiin, että kaupungilla tulisi olla jonkinlaisia varasuunnitelmia henkilötietojen käsittelyn jatkamiselle, mikäli Yhdysvaltojen tilanteessa tapahtuu äkillisiä muutoksia. Mikäli joudutaan palaamaan tietosuojan vakiolausekkeiden käyttöönottoon, niin olisi hyvä olla jo olemassa suunnitelma, miten se käytännössä tapahtuu ja mistä tähän saadaan resurssit.

6. Tietosuojavastaavan huomiot tiivistettynä

Lopuksi tiivistettynä tietosuojavastaavan huomiot esiintuoduista asioista:

- Tietosuojan vaikutustenarviointeihin tarvitaan lisää resursointia, jotta pystytään täyttämään henkilötietojen käsittelylle asetetut lakisääteiset velvollisuudet.
- Kaikissa järjestelmissä ja sovelluksissa, joissa käsitellään henkilötietoja, tulee olla lainsäädännön edellyttämä lokitus ja henkilötietojen säilytysajat tulee määritellä. Lisäksi tulee pystyä osoittamaan yksityiskohtaisesti mitä kaikkia henkilötietoja järjestelmään/sovellukseen on tallennettu.
- Kaikki henkilötietojen luovutukset on dokumentoitava eli mitä tietoja luovutettiin, kuka luovutti, kenelle luovutti ja milloin luovutti.
- Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste on määriteltävä jo käsittelyn suunnitteluvaiheessa.
- Kaupungilla tulisi olla jonkinlainen varasuunnitelma, mikäli henkilötietojen siirrolle Yhdysvaltoihin tulee juridisia vaikeuksia.

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Tietotilinpäätös 2024

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla vuonna 2024 henkilötietojen tarkastuspyyntöjä oli 11. Julkisuuslain mukaisia tietopyyntöjä on vuosittain runsaasti (useita satoja), ja niitä menee myös suoraan päiväkoteihin, kouluille ja oppilaitoksiin. Näin ollen karkea arvio luovutetuista henkilötiedoista vuonna 2024 liikkuu tuhansissa. Asta-asianhallintajärjestelmästä pitäisi saada tilasto henkilötietojen luovutuksista. Tietopyyntöjä menee runsaasti suoraan myös toimintayksiköihin, joten suoraa tilastotietoa ei ole saatavilla. Toimintayksiköitä tulisi ohjeistaa selkeämmin tietopyyntöjen kirjaamisesta asianhallintajärjestelmään. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan yhteisten palvelujen palveluyksikössä on jo aloitettu työ yhdessä Vantaan kaupungin tiedonhallintayksikön tiedonhallinnan suunnittelijan kanssa henkilötietojen tarkastuspyyntöjä ja tietopyyntöjä koskevien prosessien kehittämiseksi.

Toimialalla henkilötietojen luovutukset tulisi kirjata aina asianhallintajärjestelmään. Tällä hetkellä tilanne on kuitenkin valitettavasti se, että kyseisiä tietoja ei ole saatavilla kaikkien luovutusten osalta. Mutta kuten jo aiemmin mainittiin, työ prosessien kehittämiseksi ja selkeämmän ohjeistuksen laatimiseksi on aloitettu kasvatuksen ja oppimisen toimialalla. Syynä siihen, miksi tällä hetkellä kaikista luovutuksista ei jää merkintää, saattaa olla se, että ohjeistus ei ole välttämättä ollut riittävän selkeää ja tavoittanut kaikkia tahoja.

2) Henkilötietojen tiedonsiirrot

Lähtökohtaisesti sovelluksista ja järjestelmistä on tehty tietosuojan vaikutusten-arviointi, mutta joidenkin sovelluksien osalta vaikutustenarviointi puuttuu. Toimialalla pitäisi siis olla selvitettynä kaikki järjestelmät/sovellukset, joiden osalta tapahtuu tiedonsiirtoja Yhdysvaltoihin. Ainakin ruotsinkielisellä palvelualueella on selvitetty kaikki järjestelmät ja sovellukset, joissa tapahtuu henkilötietojen osalta tiedonsiirtoja Yhdysvaltoihin. Toimialan muiden palvelualueiden osalta täyttä varmuutta tästä ei kuitenkaan ole, koska vaikutustenarviointi puuttuu osasta sovelluksista.

Tietojen siirron perusteena vaikutustenarvioinneissa on Euroopan komission 10.7.2023 hyväksymään päätös Yhdysvaltojen tietosuojan riittävästä tasosta (ns. tietosuojakehys).

ios-sovelluksen osalta henkilötietojen siirto EU- tai ETA-alueen ulkopuolelle perustuu kuitenkin Applen palvelujen sopimusehtoihin ja Euroopan komission hyväksymiin vakiolausekkeisiin. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ei ole vielä tehty suunnitelmia sen varalle, että tietojen siirtoon Yhdysvaltoihin tulisi aikaisempien vuosien kaltaisia juridisia ongelmia.

Toimialalla ei ole siis vielä mietitty sitä, miten toimitaan, jos jatkossa tarvitsee taas käyttää vakiolausekkeita ja lisäsuojatoimenpiteitä tietojen siirron osalta. Joka tapauksessa tilanne tulisi aiheuttamaan suuria haasteita, ja tästä olisi hyvä saada kaupunkitasoista ohjeistusta tilanteen koskettaessa kaikki toimialoja. Toimiala ei pysty vaikuttamaan esimerkiksi yhdysvaltalaisen yrityksen sopimusehtoihin. Lisäksi toimialalla ei ole Yhdysvaltojen lainsäädännön tuntemusta.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Vuonna 2024 kasvatuksen ja oppimisen toimialalla aloitettiin 16 (Astassa) uutta vaikutustenarviointia. Uusia tai päivitettyjä vaikutustenarviointeja vuonna 2024 hyväksyttiin 27 (syksyllä hyväksyttiin 7 vaikutustenarviointia ja keväällä 20 vaikutustenarviointia). Vuonna 2024 päivitettiin kolmea vaikutustenarviointia. Uusia vaikutustenarviointeja hyväksyttiin siis 24 kappaletta. Kesken vaikutustenarviointeja on viisi kappaletta. Osa vaikutustenarvioinneista oli aloitettu jo vuoden 2023 puolella.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ei ole riittävää resurssia vaikutustenarviointien tekemiseen. Toimialalla/palvelualueilla ei riittävästi hahmoteta vaikutustenarviointi-prosessia ja tunnisteta mihin kaikkeen se liittyy. Monet substanssiasiantuntijat törmäävät asiaan prosesseja uudistettaessa ensimmäisen kerran ja yllättyvät vaikutustenarviointiprosessin vaativuudesta ja työllistävyydestä.

Vuonna 2024 kasvatuksen ja oppimisen toimialalla oli yksi vaikutustenarvioinnin vetäjä jokaiselta palvelualueelta sekä yksi vaikutustenarvioinnin vetäjä yhteisten palveluiden yksiköstä. Vaikutustenarvioinnin vetäjien määrä oli siis viisi henkilöä vuonna 2024. Määrä ei ole riittävä tarpeeseen nähden, jos vaikutustenarviointeja haluttaisiin tehdä laadukkaasti ja viipymättä. Nyt vaikutustenarviointeja tehdään muun työn ohessa.

Prosessit työllistävät vetäjiä kausittaisesti todella paljon, jolloin muut työt jäävät helposti sivuun tai vaikutustenarvioinnit venyvät. Vetäjillä ei ole mahdollisuutta keskittyä vain vaikutustenarviointeihin. Lisäksi vetäjien työn hallittavuutta haastaa se, että palvelualueilla ei tunnisteta vaikutustenarviointien tarvetta ja ne tulevat prosessien vetäjille tietoon usein sattumalta, yllättäen ja suunnittelematta.

Perusopetuksen palvelualueella on resursoitu hyvin vähän vaikutustenarviointien tekemiseen. Toiveena olisi, että kasvatuksen ja oppimisen toimialan yhteisten palveluiden palvelualue suorittaisi keskitetysti vaikutustenarviointeja niihin palveluihin, joita käytetään useammalla toimialalla. Myös niiden sovellusten osalta, joita käytetään ainoastaan perusopetuksessa, koordinointi- ja vetovastuu vaikutustenarvioinneista tulisi perusopetuksen palvelualueen näkemyksen mukaan olla yhteisten palveluiden puolella. Prosessi vaikutustenarvioinnissa on omanlaisensa ja vaatii enemmänkin sovelluksien ja tietosuojan ja tietoturvallisuuden hallintaa kuin substanssiosaamista pedagogisista asioista.

Toisen asteen palvelualueella vaikutustenarviointeja olisi tehtävänä enemmän kuin on henkilöstöresurssia, jolloin arviointien teko viivästyy. Varsinaisesti toisen asteen palvelualueella ei ole sellaista henkilöä, joka pystyisi tekemään vaikutusten-arviointeja täysin itsenäisesti. Vaikutustenarvioinnit tehdään suunnittelu- ja kehittämisen tehtäväalan tieto- ja viestintätekniikan asiantuntijoiden sekä juristin avustuksella.

Ruotsinkielisellä palvelualueella ei ole mahdollista olla enempää kuin yksi vaikutustenarviointien vetäjä palvelualueen koon vuoksi.

Jos hankinta on lähtöisin varhaiskasvatuksesta, varhaiskasvatuksen palvelualue on ollut mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien sovellusten hankintoja. Vaikutustenarviointiprosessin vetäjänä on tällöin toiminut yhteisten palveluiden palveluyksikön asiantuntija. Kyse on usein ollut kyse jo käytössä olevan palvelun / järjestelmän käyttämisestä uudella tavalla. Lisäksi varhaiskasvatus on ollut osaltaan mukana muiden palvelualueiden / toimialojen vetämissä vaikutusten-arviointiprosesseissa.

Perusopetuksen palvelualueen asiantuntijat ovat olleet mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien sovellusten hankintoja. Vaikutusten-arviointiprosessin vetäjänä on tällöin toiminut yhteisten palveluiden palveluyksikön asiantuntija. Tämä yhteistyö on ollut tärkeää varmistamaan, että henkilötietojen käsittely on asianmukaista ja turvallista.

Jos hankinta on lähtöisin toisen asteen palvelualueelta (Variasta tai lukiosta), palvelualue tai oppilaitos on ollut mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien sovellusten hankintoja. Vaikutustenarviointiprosessin vetäjänä on tällöin toiminut yhteisten palveluiden palveluyksikön asiantuntija. Kyse on ollut uusien palveluiden hankintaprosesseista sekä käytössä olleiden palveluiden uudelleen arvioinneista.

Ruotsinkielinen palvelualue on ollut mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien järjestelmien tai sovellusten hankintoja.

4) Informointiasiakirjat

EU:n yleinen tietosuoja-asetus edellyttää, että henkilölle on annettava tieto, jos hänen henkilötietojaan kirjataan johonkin henkilörekisteriin. Kaikki kasvatuksen ja oppimisen toimialan informointiasiakirjat on päivitetty vuonna 2024 lukuun ottamatta vuonna 2024 julkaistuja joitakin uusia informointiasiakirjoja. Päivitetyt informointiasiakirjat ovat siis:

- Lasten päivähoito (varhaiskasvatus)
- Esiopetuksen oppilaat
- Perusopetuksen oppilaat
- Lukio-opetuksen opiskelijat
- Vantaan ammattiopisto Varian opiskelijat
- Opiskeluhuollon asiakkaat
- Tutkimuslupahakemuksien käsittely
- Kameravalvonnan henkilötiedot kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa
- Henkilötietojen käsittely Vaskivuoren lukion uusintakokeiden kameravalvonnassa

Kaikista muista informointiasiakirjoista, paitsi Vaskivuoren lukion kameravalvontaa koskevasta informointiasiakirjasta, on ruotsinkieliset versiot. Syynä tähän on se, että Vaskivuoren lukio on suomenkielinen lukio.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on useimmista informointiasiakirjoista myös englanninkieliset versiot (9 kpl), sillä Vantaa on kansainvälinen kaupunki, jossa on kansainvälinen koulu ja paljon vieraskielisiä huoltajia. Jos informointiasiakirjoja ei olisi käännetty englanniksi, informointi ei olisi läpinäkyvää ja suurempi osa ei ymmärtäisi niiden sisältöä.

Toimialan tietosuoja-asioista vastaava juristi huolehtii informointiasiakirjojen laatimisesta ja niiden päivittämisestä. Juristi tekee informointiasiakirjojen laatimisessa ja päivittämisessä yhteistyötä substanssiasiantuntijoiden kanssa. Tarvittaessa juristi saa viestinnältä apua uuden informointiasiakirjan viemisessä verkkosivuille.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan osalta verkkosivuilla ovat seuraavat informointiasiakirjat:

- Lasten päivähoito (varhaiskasvatus)
- Esiopetuksen oppilaat
- Perusopetuksen oppilaat
- Lukio-opetuksen opiskelijat
- Vantaan ammattiopisto Varian opiskelijat
- Opiskeluhuollon asiakkaat
- Tutkimuslupahakemuksien käsittely
- Kameravalvonnan henkilötiedot kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa
- Kameravalvonta ylioppilastutkinnon koetilaisuuksien valvonnassa
- Henkilötietojen käsittely Vaskivuoren lukion uusintakokeiden kameravalvonnassa
- Henkilötietojen käsittely kasvatuksen ja oppimisen toimialan tietopyynnöissä
- Henkilötietojen käsittely oppivelvollisten nuorten asuinkunnan ohjaus- ja valvontatehtävissä
- Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

5) Toimialan omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Vuonna 2024 kasvatuksen ja oppimisen toimialalla otettiin käyttöön automaattinen ratkaisumenettely varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen indeksitarkastuksissa ja varhaiskasvatuksen palvelusetelien tarkastuksissa ja vuositarkastuksissa. Talouspalvelukeskuksen palvelusihteerit voisivat tehdä indeksitarkastukset ja palvelusetelien tarkastukset kuten tähänkin saakka manuaalisesti. Automaattisella ratkaisumenettelyllä voidaan vähentää merkittävästi inhimillisten virheiden riskiä. Lisäksi automaattinen ratkaisumenettely tehostaa resurssien käyttöä, jolloin Vantaan kaupunki voi viranomaisena parantaa toimintansa tuloksellisuutta.

Yleinen tietosuoja-asetus sääntelee siitä, milloin henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta on sallittua tehdä automaattisia päätöksiä. Lähtökohtana yleisessä tietosuoja-asetuksessa on se, että rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta sellaisen päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn ja jolla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi (asetuksen artikla 22 kohta 1). Kielto ei kuitenkaan ole ehdoton, vaan siihen on olemassa poikkeuksia. Automaattinen päätöksenteko on sallittua, jos päätös on välttämätön rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän välisen sopimuksen tekemistä tai täytäntöönpanoa varten; on hyväksytty rekisterinpitäjään sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä tai perustuu

rekisteröidyn nimenomaiseen suostumukseen. Lisäksi tietosuoja-asetus edellyttää, että automaattisen päätöksenteon yhteydessä rekisterinpitäjän on huolehdittava vähintään seuraavista suojatoimenpiteistä:

a) rekisteröidyille kerrotaan tietojen käsittelystä; Rekisteröidylle kerrotaan automaattisesta päätöksenteosta asiakasmaksutiedotteessa ja verkkosivuilla varhaiskasvatuksen asiakasmaksut -kohdassa sekä henkilötietojen käsittely varhaiskasvatuksessa -informointiasiakirjassa. Lisäksi indeksitarkastusta tai palvelusetelin vuositarkastusta koskevassa päätöksessä kerrotaan, että päätös on tehty automaattisesti ja mistä löytyy päätös automaation käyttöönotosta.

b) rekisteröidyille tarjotaan yksinkertaisia tapoja vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelemiseen, esittää oma kantansa ja riitauttaa päätös; Varhaiskasvatuksen asiakasmaksua ja palveluseteliä koskevaan päätökseen voi hakea aina maksutta oikaisua. Oikaisua haetaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalta. Asiakkaalla on myös aina oikeus vaatia, että ihminen tekee tarkastuksen.

c) käsiteltävät tiedot ja algoritmit tarkistetaan säännöllisesti, jotta voidaan varmistaa, että päätöksentekoprosessi toimii kuten tarkoitettu, eikä johda esimerkiksi yksilöitä syrjivään tietojen käsittelyyn. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettuun lakiin perustuva automaattisen päätöksenteon logiikka on määritelty tarkasti ja dokumentoitu etukäteen 1.5.2023 voimaan tulleiden hallintolain ja tiedonhallintalain vaatimusten mukaisesti. Henkilötietoja käsitellään automaattisessa päätöksenteossa automatiikkaa lukuun ottamatta, samalla tavalla kuin jos päätös tehtäisiin ja annettaisiin manuaalisesti.

Asiasta tehtiin muiden vaadittujen asiakirjojen ohella tietosuojan vaikutustenarviointi ja myös varhaiskasvatuksen informointiasiakirjaa päivitettiin.

Toimialalla aloitettiin myös työ sähköisen lomakkeen käyttöönotolle tietopyynnöissä vahvalla tunnistautumisella (asianosaisen tietopyyntö). Sähköisellä lomakkeella parannetaan henkilötietojen suojaa, kun käytössä on vahva suomi.fi-tunnistautuminen. Sähköinen lomake myös tehostaa prosessia salassa pidettävien asiakirjojen osalta. Sähköisen lomakkeen käyttöönoton myötä henkilöllisyys voidaan tarkistaa vahvan tunnistautumisen yhteydessä, jolloin tietopyynnön esittäjän ei tarvitse käydä Vantaa-infossa tai häneltä ei tarvitse kysyä puhelimitse lisätietoja henkilöllisyyden varmistamiseksi tietopyynnön kohdistuessa salassa pidettävään

aineistoon. Asiasta tehtiin tietosuojan vaikutustenarviointi, seloste käsittelytoimista ja informointiasiakirja verkkosivuille. Lomake on tarkoitus julkaista alkuvuonna 2025.

Vuonna 2024 kasvatuksen ja oppimisen toimialalla täydennettiin Tekoälyn pelisääntöjä, jotka esiteltiin ja hyväksyttiin toimialan johtoryhmässä syksyllä 2023.

Pelisääntöjen tavoitteena on ohjeistaa erityisesti henkilötietojen käytössä, kun tekoälyä hyödynnetään osana opetusta ja oppimista. Pelisääntöjen *mukaan henkilötietoja ei tule syöttää mihinkään alustalle, jota ei ole erikseen ostettu tai tehty vaikutustenarviointia*. Muita tärkeitä näkökulmia ovat tekijänoikeudet ja ekologinen näkökulma.

Vuonna 2024 aloitettiin Tekoälyn tiekartan laatiminen. Tiekartan avulla on tarkoitus kirkastaa tekoälylle asetettuja toiveita ja tavoitteita sekä määrittää isompia suuntauksia toimialalla.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala antoi myös lausuntonsa opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen luonnokseen koskien tekoälyn käyttöä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, vapaassa sivistystyössä ja toisella asteella (Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa - lainsäädäntö ja suositukset, luonnokset tulevat lausunnolle vaiheittain).

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Kaupunkiympäristön toimialan tietotilinpäätös 2024

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

Kaupunkiympäristön toimialalla on vuoden 2024 aikana tehty 2 henkilötietojen luovutusta, josta on jäänyt merkinnät rekisteriin. Alkuvuodesta tehtiin yksi henkilötietojen tarkastuspyyntö ja lisäksi vuoden aikana oli yksi pyyntö saada julkisia henkilötietoja.

Jos kaupunkiympäristön toimialalla annetaan muita henkilötietojen luovutuksia, mutta niitä ei tilastoida, niin se johtuu tietämättömyydestä luovutusten tilastoinnin suhteen. Toimialalla on kuitenkin jo vuosien ajan ollut henkilötietojen luovutuksia hyvin maltillinen määrä, joten uskomme, että kaikki tehdyt henkilötietojen luovutukset näkyvät tilastoissa. Asiasta voitaisiin ehkä muistuttaa toimialan eri tiimeissä, että kaikista luovutuksista tulee tehdä päätös ja ne tulee ilmoittaa tietosuojavastuu-henkilöille, mutta muuten emme näe tarvetta muuttaa prosessia niiden suhteen.

Yksittäisiä kiinteistönomistajatietoihin liittyviä tietoja annetaan puhelimitse tai sähköpostilla. Tällaisesta yksittäisestä kiinteistönomistajatiedon kertomisesta ei ole koskaan tehty mitään listausta. Jos pyyntö koskee useampien henkilöiden tietoja, niin silloin pyytäjä täyttää lomakkeen, jolla pyytää tietoja ja perustelee miksi niitä pyytää ja mitä tarkoitusta varten. Tällöin kaupungingeodeetti tekee asiasta erillisen päätöksen. Toistaiseksi päätös on aina ollut myönteinen, eli tiedot on pyytäjälle luovutettu, pois lukien sellaiset henkilötiedot, joihin on liittynyt luovutuskielto.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Kaupunkiympäristön toimialan tiedossa ei ole, että toimialan hallussa olevista järjestelmistä olisi siirretty tietoja EU- tai ETA-alueen ulkopuolelle vuoden 2024 aikana. Toimialan näkemys on, että henkilötietojen mahdollisia siirtoja Yhdysvaltoihin ja niistä aiheutuvia toimenpiteitä tulisi aina ensisijaisesti arvioida kaupunkitasoisesti, jotta varmistettaisiin riittävä osaaminen. Kaupunkitasoinen arviointi ajankohtaistuu siinä vaiheessa, jos/kun tiedonsiirtojen tarve EU- tai ETA-alueen ulkopuolelle tulee jostakin syystä esille/tarpeelliseksi.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Vuonna 2024 toimialalla tehtiin 4 uutta tietosuojan vaikutustenarviointia. Lisäksi tehtiin kolme alkukartoitusta, joissa todettiin, että vaikutustenarviointia ei ole tarpeen tehdä. Yhtään vaikutustenarviointia ei ollut kesken vuoden vaihteen aikaan.

Tehdyt vaikutustenarvioinnit ovat hyväksyneet, aiheesta riippuen, joko kaupungin-insinööri, kiinteistöjohtaja tai kaupunkisuunnittelujohtaja.

Toimialalla vaikutustenarvioinnin vetäjänä on toiminut kaksi kolmesta tietosuoja-vastuuhenkilöstä. Lisäksi henkilöstössä tapahtui muutos, kun yksi tietosuoja-vastuuhenkilöistä vaihtoi työnantajaa. Uudeksi tietosuojavastuuhenkilöksi nimettiin toimialan juristi. Toistaiseksi henkilöstömäärä on riittänyt vaikutustenarviointien tekemiseen.

Vaikutustenarviointien päivittämisten suhteen ei ole mitään erillistä prosessia. Tieto päivitystarpeesta tulee joko tietohallinnosta, jos ohjelmistoa ollaan uusimassa/ päivittämässä tai ohjelmistojen pääkäyttäjiltä. Tämän jälkeen arvioidaan tapaus-kohtaisesti, miten prosessia on syytä viedä eteenpäin.

Toimialalla tehtiin tänä vuonna kolme neljästä vaikutustenarvioinnista niin, että ohjelmistoa oltiin vasta ottamassa käyttöön, kun vaikutustenarviointi tehtiin. Eli onnistuttiin tekemään arvioinnit oikea-aikaisesti. Se onnistui, kun tietohallinto oli hereillä ja pyysivät uusien järjestelmien hankinnan yhteydessä niiden hankkijoita olemaan yhteydessä tietosuojavastuuhenkilöihin.

4) Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

Kaupunkiympäristön toimialan informointiasiakirjat päivitettiin pääosin loppu-vuodesta 2023 vastaamaan uutta kaupunkitasoista ohjetta. Muutokset liittyivät pääasiassa asiakirjojen rakenteeseen ja luettavuuteen sekä yhteystietojen ajantasaistamiseen. Lisäksi katujen ja puistojen suunnittelu- ja varikkotoimintojen informointiasiakirjaan tehtiin sisällöllisiä päivityksiä. Alkuvuodesta päivitettäväksi tulee vielä pysäköinninvalvonnan informointiasiakirja. Toimialan informointiasiakirjat löytyvät kaupungin verkkosivuilta suomeksi ja ruotsiksi. Tämän jälkeen vuonna 2024 informointiasiakirjojen on katsottu olevan ajan tasalla eikä niitä ole ollut tarvetta päivittää.

Informointiasiakirjojen ylläpito ja päivittäminen on jatkuvaa työtä, joka on kaupunki-ympäristön toimialalla nimettyjen tietosuojavastuuhenkilöiden vastuulla. Asiakirjojen päivittämistarpeita saattaa tulla esiin esim. prosessien muuttuessa tai mikäli informointiasiakirjoissa havaitaan puutteita. Tyypillisesti prosessi etenee siten, että

esim. henkilötietojen vaikutustenarvioinnin yhteydessä havaitaan tarve informointi-asiakirjan päivittämiselle. Tämän jälkeen tietosuojavastuuhenkilöt tekevät tarvittavat muutokset, käännättävät informointiasiakirjan ruotsiksi ja toimittavat päivitetyt versiot toimialan viestinnälle verkkosivuille laittamista varten.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Yleisenä nostona kaupunkiympäristön toimiala toteaa edelleen toivovansa, että kaupungin tietosuoja-asioita keskitettäisiin enemmän kaupunkistrategian ja johdon toimialalle, jolloin niistä vastaisivat henkilöt, jotka tekevät niitä koko ajan ja enemmän. Nyt samoja asioita pyöritellään kaikilla toimialoilla, mikä ei todellakaan ole tehokasta työajan käyttöä. Nykyinen toimintamalli johtaa toisaalta päällekkäiseen työhön eri toimialoilla ja toisaalta siihen, että osa tarpeellisista tietosuoja-asioista putoaa organisaatiorajojen väliin ja jää hoitamatta. Vakavana huolena kaupunkiympäristön toimiala toteaa myös, että nykyinen hajautettu tietosuoja-asioiden käsittely ei mahdollista sellaista tietosuoja-asioiden osaamisen ja asiantuntemuksen kehittymistä, jota Vantaan kaupungin kokoisessa organisaatiossa tarvittaisiin.

KAUPUNKISTRATEGIAN JA JOHDON TOIMIALA

Toimialan nimi on Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala 1.1.2025 alkaen.

TALOUS JA STRATEGIA

Talous ja strategia -palvelualueen tietotilinpäätös 2024

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

Talouden ja strategian palvelualue ei ole luovuttanut henkilötietoja rekisteröidyille vuonna 2024.

Talouden ja strategian palvelualueella strategia- ja tutkimusyksikkö luovuttaa Vantaan kaupungin asukkaiden henkilötietoja Vantaan kaupungin sisäiseen viranomaiskäyttöön, mutta ei suoraan rekisteröidyille. Henkilötietojen luovutus-pyynnöt tulevat kirjallisina Vantaan kaupungin sisältä, joten strategia- ja tutkimusyksikön on mahdollista tarkistaa tietojen pyytäjän henkilöllisyys Vantaan järjestelmistä.

Henkilötietojen tarkastuspyyntöprosessissa palvelualue noudattaa Vantaan kaupungin ”Henkilötietojen tarkastuspyyntöön vastaaminen” -ohjetta. Palvelualueen eri yksiköissä on nimetty tarkastuspyynnöille yhteyshenkilö ja hänelle varahenkilö. Palvelualueen järjestelmissä on toiminnot, joilla yhteyshenkilöt tai yhteyshenkilön pyynnöstä tietojärjestelmätoimittaja saavat tulostettua rekisteröidyn pyytämät tiedot yhden kuukauden kuluessa.

Palvelualue on kuvannut luovutusprosessit tietosuojan vaikutustenarviointeihin.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Vantaan kaupunki luovuttaa henkilötietoja Intrum Oy:lle Vantaan kaupungin tekemien myyntilaskujen saatavien perintään. Pääsääntöisesti Intrum Oy ei luovuta henkilötietoja Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolelle. Intrum Oy käyttää kuitenkin ulkopuolisia palveluntarjoajia, jotka huolehtivat käsiteltyjen tietojen säilyttämisestä tai vastaavista palveluista ja joilla saattaa olla pääsy Intrumin käsittelemiin henkilötietoihin. Nämä palveluntarjoajat saattavat sijaita Euroopan talousalueen ulkopuolella, kuten Yhdysvalloissa. Intrum huolehtii siitä, että mahdolliset vastaanottajat ovat sertifioineet itsensä DPF-ohjelmaan ennen siirtoa.

Palvelualue käyttää SAP-talousraportoinnissa Microsoft PowerBI:tä ja SAP Analytics for Office -ohjelmistoa. Microsoft Oy saattaa siirtää henkilötietoja Yhdysvaltoihin, vaikka tietoja käsitellään pääasiassa EU/ETA-alueella. Vantaan kaupunki sallii tietojen siirron Yhdysvaltoihin tietosuojan riittävyyspäätökseen pohjautuvan tietosuojakehyksen (DPF) perusteella, koska Microsoft Oy löytyy DPF-ohjelmasta.

Palvelualue ei ole tehnyt varautumissuunnitelmaa sille, että tietojen siirtoon Yhdysvaltoihin tulee mahdollisesti aikaisempien vuosien kaltaisia juridisia ongelmia. Microsoftin ohjelmistoja käytetään Vantaan kaupungilla niin laajalti, että palvelualue tarvitsee kaupunkitasoisen linjauksen mahdollisten vakiolausekkeiden ja lisäsuojatoimenpiteiden käytössä.

Vantaa käyttää raportointiin Microsoft Azuren pilvipalveluita, joissa tietojen käsittelyn läpinäkyvyys on rajallista. Palvelualueen on haastavaa valvoa ja varmistaa, että EU:n ulkopuoliset vastaanottajat noudattavat EU:n tietosuojakäytäntöjä. Tämä voi johtaa tietosuojarikkomuksiin ja henkilötietojen väärinkäyttöön. Raportoinnissa käytettävien henkilötietojen pseudonymisointi kaupunkiyhteisellä salausalgoritmilla on yksi kehitysehdotus, jolla tietosuojarikkomusten todennäköisyyttä voi pienentää.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Talouden ja strategian palvelualueella aloitettiin ja valmistui neljä uutta tietosuojan hallintatyökaluun kirjattua vaikutustenarviointia vuonna 2024:

- IMS 18 2024
- Kirstu Vantaan talousraportointi 2024
- SAP BW4 2024
- Sanomavälityspalvelun hankinta 2025 (kilpailutusta varten).

Palvelualue päivitti kaksi vaikutustenarviointia vuonna 2024:

- Targetor Pro 2024
- Webropol 3.0 2024.

Kaikkiaan palvelualueella on tehty 19 vaikutustenarviointia eikä niistä ole yhtään kesken.

Palvelualueella on yksi vaikutustenarviointien vetäjä. Vetäjän työaika on riittänyt vaikutustenarviointien tekemiseen. Palvelualue oli mukana Sanomavälityspalvelun hankinnan vaikutustenarvioinnissa, jonka vetäjänä toimi tietohallinnon edustaja.

4) Informointiasiakirjat

Talouden ja strategian palvelualue on päivittänyt vuoden 2024 aikana tilastoinnin ja tutkimuksen sekä Webropolin informointiasiakirjat. Informointiasiakirjoihin palvelualue lisäsi ohjeet henkilötietojen tarkastuspyynnön tekemisestä sähköisessä asiointipalvelussa.

Taloushallinnon prosesseista ei ole informointiasiakirjaa, talouspalveluiden tavoitteena on kirjoittaa se vuonna 2025. Nykyinen taloushallinnon yhtä kokonaisuutta kuvaava informointiasiakirja ei kuvaa koko taloushallinnon henkilötietojen käsittelyn prosessia, vaikka toisaalta jokaisesta järjestelmästä ei kannata tehdä omaa informointiasiakirjaa. Taloushallinnon prosessien kokonaisuuteen kuuluvat Ceepos-palvelukassat, Kirstu Vantaan talousraportointi, DataCycle360 (entinen Rondo), SAP BW, SAP ERP moduuleineen, Cash Management, Financial Performance Management (FPM), iScala ja Sanomavälityspalvelu.

Informointiasiakirjat on julkaistu Vantaa.fi-sivustolla, joten niistä on myös ruotsinkieliset versiot. Palvelualue ei ole tehnyt muun kielisiä versioita informointiasiakirjoista.

Vantaan viestintä päivittää Vantaa.fi-sivustolle palvelualueen pyynnöstä informointiasiakirjojen tekstejä. Tekstien ajantasaisuuden varmistaa talouden ja strategian palvelualueen tietosuojavastuuhenkilö ja järjestelmien vastuuhenkilöt. Järjestelmien vastuuhenkilöt laativat uudet informointiasiakirjat ja päivittävät vanhoja yhdessä tietosuojavastuuhenkilön kanssa.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Talouden ja strategian palvelualueella oli kolme tietoturvaloukkausilmoitusta vuoden 2024 aikana, joista kahdessa syinä olivat liian laajat käyttöoikeudet ja yhdessä henkilötietojen meneminen väärälle vastaanottajalle. Missään niistä ei aiheutunut haittaa rekisteröidyille.

Palvelualueen strategia- ja tutkimusyksikön tutkimus- ja tietopalvelutiimillä on ollut haasteita tiedonhallintalain mukaisen henkilötietojen käsittelyn lokituksen toteutuksessa. Järjestelmätoimittajat ovat saaneet lokituksen käyttöön sekä Facta Väestö -osassa että tiimin käyttämillä jaetun verkkolevyaseman henkilötietohakemistoissa. Tietohallinto edisti lokituksen seurannan ja valvonnan toteutusta vuoden 2024 aikana, mutta toteutus on edelleen kesken. Kaupungin johtoryhmä suositteli syyskuussa 2024 henkilötietojen siivoamista jaetuilta verkkolevyiltä lähtien

liikkeelle kriittisimmästä päästä. Sen takia tutkimus- ja tietopalvelutiimi on toistaiseksi siirtänyt jaetuilla verkkolevyasemille säilytetyt henkilötiedot strategia- ja tutkimuspäällikön hallinnoimalle ulkoiselle tietosuojakovalevylle. Ilman jaettua verkkolevyä tiimi ei kuitenkaan voi tehdä kaikkia työtehtäviään, joten tiimin on jatkettava verkkolevyhakemistojen tietosuojaselvityksiä vuonna 2025.

ELINVOIMAPALVELUT

Tietotilinpäätös 2024, elinvoimapalvelut

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

1. Kuinka paljon henkilötietojen luovutuksia rekisteröidyille oli vuonna 2024? Koskee kaikkia henkilötietojen luovutuksia eikä ainoastaan henkilötietojen tarkastuksia.

    - Henkilötietoja ei ole luovutettu yhdellekään rekisteröidylle vuoden aikana. Henkilötietojen luovutuksia tapahtuu lähinnä rekisterinpitäjältä rekisterinpitäjälle, eli esimerkiksi hankkeiden toteuttajien ja rahoittajan välillä. Hankkeita on tällä hetkellä kymmenkunta ja niistä raportoidaan rahoittajalle kolmesti vuodessa.

2. Henkilötietojen luovutuksista tulee aina jäädä merkinnät: kuka tietoja luovutti, milloin tietoja luovutettiin, mitä tietoja luovutettiin ja miten tietojen luovutus tapahtui.
    2.1. Miten tämä toteutetaan käytännössä?
    2.2. Ovatko nämä tiedot saatavilla kaikkien luovutusten osalta?
    2.3. Jos kaikista luovutuksista ei jää näitä kaikkia välttämättömiä merkintöjä, niin mistä tämä johtuu?
    2.4. Onko tämän osalta kehitysehdotuksia?

    - Henkilötietoja ei ole luovutettu yhdellekään rekisteröidylle vuoden aikana. Elinvoimapalveluissa ei vielä ole luotu prosessia henkilötietojen luovuttamiseen liittyen. Käytännössä tieto luovutuspyynnöstä tulisi Vantaa-infosta ja suunnittelija veisi tiedon Astaan. Suunnittelija kokoaisi luovutettavat tiedot ja lähettäisi ne rekisteröidylle salatulla sähköpostilla. Sähköpostit voitaisiin otsikoida yhdenmukaisesti, jolloin tarvittaessa olisi helppo koota tieto siitä, mitä luovutuksia on tehty, milloin ja kenen toimesta.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

1. Onko toimialalla/palvelualueella kartoitettuna kaikki järjestelmät ja sovellukset, joissa tapahtuu henkilötietojen osalta tiedonsiirtoja Yhdysvaltoihin?

    - Kyllä, ja tunnistettu Teams ja Slack. Slackin osalta vaikutustenarviointia ei vielä ole tehty. Elinvoimapalveluissa ei myöskään ole aloitettu Teamsia koskevaa vaikutustenarviointia, vaan se on jäänyt odottamaan kaupunkitasoista M365-vaikutustenarviointia, jonka pohjalle oma käyttötarkoituksemme voitaisiin perustaa.

2. Onko tällä hetkellä kaikkien tiedonsiirtojen osalta vaikutustenarvioinneissa tietojen siirron perusteena komission riittävyyspäätös?
    - Teamsin ja Slackin osalta vaikutustenarviointeja ei ole tehty (näin ollen perusteet puuttuvat näistä).
3. Onko tehty suunnitelmia sen varalle, että tietojen siirtoon Yhdysvaltoihin tulisi aikaisempien vuosien kaltaisia juridisia ongelmia?
    - Palvelualueella ei ole tehty suunnitelmia tämän varalle.
4. Jos on, niin minkälaisia suunnitelmia?
    - -
5. Jos jatkossa tarvitsee taas käyttää vakiolausekkeita ja lisäsuojatoimenpiteitä tietojen siirron osalta, niin miten tämä prosessi on tarkoitus toteuttaa käytännön tasolla?
    - -
6. Mikä koetaan ongelmalliseksi tiedonsiirroissa EU:n ulkopuolelle käytännön tasolla? Onko kehitysehdotuksia tältä osin?
    - -

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2024?
    - Aloitettiin kuusi.
2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2024?
    - Kuusi.
3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2024?
    - Ei yhtään.
4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2024: Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?
    - Tehtiin kuusi, yhtään ei jäänyt kesken, aloittamatta kahden järjestelmän osalta: Slack ja yritysneuvonnan Hakosalo-ympäristö (CRM). Myös muutamalta hankkeelta puuttuu vaikutustenarviointi. Näiden hankkeiden

osalta on tiedossa, että niissä ei käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja, jolloin alkukartoitus riittänee. Näiden osalta tilanne pyritään saamaan kuntoon vuoden 2025 kuluessa.

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?
    - Ei.
6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2024 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?
    - Ei, yksi, ja vuonna 2025 ei yhtäkään.
7. Onko toimiala/palvelualue ollut mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien järjestelmien tai sovellusten hankintoja? Mikä taho toimii tällöin vaikutustenarvioinnin vetäjänä?
    - Tietohallinto on ollut useammassa mukana, vaikutustenarvioinnin vetäjänä on toiminut elinvoimapalvelut.

Tilastotiedot pitäisi löytyä toimialojen/palvelualueiden ylläpitämistä vaikutusten-arvointien hallintatiedostoista.

4) Informointiasiakirjat

1. Mitkä informointiasiakirjat on päivitetty vuonna 2024.
    - Henkilötietojen käsittely Vantaan kaupungin elinvoimapalveluissa, **linkki**
2. Mitkä informointiasiakirjat ovat vielä päivittämättä ja minkälainen aikataulu päivittämiselle on suunniteltu?
    - Uutta yritysneuvonta-palvelua koskevat asiakirjat, päivittäminen kevät 2025 ja uutta CRM:ää koskevat asiakirjat, päivitys palveluntoimittajan hyväksymisen jälkeen keväällä 2025.
3. Löytyykö kaikista informointiasiakirjoista ruotsinkieliset versiot?
    - Yritysneuvonta-palvelua koskevasta informointiasiakirjasta puuttuu ruotsinkielinen versio.
4. Muun kielisten versioiden tarve toimialalla/palvelualueella, ja kuinka paljon sellaisia on tehty?

- Yritysneuvonnassa voisi olla tarpeen esimerkiksi arabiankielinen informointiasiakirja, mutta resurssien rajallisuuden vuoksi joudutaan todennäköisesti pärjäämään englanninkielisellä informointiasiakirjalla.

5. Minkälainen prosessi toimialalla/palvelualueella on informointiasiakirjojen päivittämiseen?
    - Prosessia ei tällä hetkellä ole, tietojen päivittäminen on pistemäistä.
6. Kenen tehtäväksi informointiasiakirjojen päivittäminen on annettu ja kenen tehtävänä on laatia uusi informointiasiakirja uudesta prosessista?
    - Suunnittelija.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

- -

TYÖLLISYYDEN JA KOTOUTUMISEN PALVELUT

Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen tietotilinpäätös 2024

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

1. Kuinka paljon henkilötietojen luovutuksia rekisteröidyille oli vuonna 2024? Koskee kaikkia henkilötietojen luovutuksia eikä ainoastaan henkilötietojen tarkastuksia.

   Tykon vastaus:

   Rekisteröidyllä tarkoitetaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (TSA) mukaan luonnollista henkilöä, jonka henkilötietoja käsitellään rekisterinpitäjän toiminnassa sen tarkoituksia varten. Tyko käsittelee vastauksessaan vain tietojen luovuttamista rekisteröidyille, ei luovuttamista toiselle rekisterinpitäjälle, koska kysymyksessä tiedustellaan vain luovutuksista rekisteröidyille.

   Lakisääteiset rekisteröityjen ryhmät ovat olleet kokeilualueen kunnan toiminnassa (laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta 14 §):

   1) henkilöasiakkaat
   2) julkisia työvoima- ja yrityspalveluja hakeva tai saava työnantaja tai yritys sekä
   3) julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tuottaja.

   Rekisteröityjen henkilötietojen tarkastuspyyntöjä (TSA 15 art.) ja oikaisuvaatimuksia (TSA 16 art.) saapui palvelualueelle vain muutamia kaupungin kirjaamon kautta vuonna 2024. Nämä tarkastuspyynnöt löytyvät Astasta. Tarkastuspyynnön täyttäminen kirjataan Astaan, jolloin täsmennetään, kuka on tiedot luovuttanut, mitä tietoja on luovutettu, miten tiedot on luovutettu ja millä perusteella tiedot on luovutettu.

   Koska kokeilualueen kunnan (työvoimaviranomainen) asiakkaalla on ollut mahdollista tarkistaa itseään koskevat kirjaukset (henkilötiedot) valtakunnallisesta asiakastietojärjestelmäkokonaisuudesta kirjautumalla järjestelmään *Oma asiointi -palvelun* kautta, on henkilötietojen tarkastuksia/luovutuksia ollut käytännössä huomattavasti enemmän. Asiakkaiden järjestelmään kirjautumisesta jää jälki lokitietoihin mutta kokeilualueen kunta ei saa kirjautumisesta erikseen tietoa. Kokeilualueen kunta ei saa myöskään järjestelmästä tietoa, jos asiakas on ottanut sieltä itselleen GDPR-tulosteen (TSA 15 art.) Kuitenkin, jos asiakas aloittaa työnhaun, lähettää työllisyysasiantuntijalle viestin, merkitsee tehtävän

tehdyksi yms. niin näihin toimenpiteisiin työvoimaviranomaisella on järjestelmässä näkyvyys.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012, jäljempänä JTYPL) 13 luku 6 § 1 mom. nojalla valtion KEHA-keskus vastaa TE-hallinnon valtakunnallisen asiakastietojärjestelmän lokitietojen keräämiseen liittyvistä tehtävistä kokeilualueen kuntien sijaan. Kokeilualueen kuntien on tullut pyytää lokitietoja erikseen KEHA-keskukselta.

Tyko ei ole kuitenkaan pyytänyt vuoden 2024 tietotilinpäätöstä varten erikseen tietoja KEHA-keskukselta asiakkaidensa järjestelmään kirjautumisista, koska tällainen pyyntö olisi TE2024-uudistuksen yhteydessä tarpeettomasti kuormittanut KEHA:n toimintaa. Tieto kirjautumisista ei myöskään riitä vastaamaan kysymykseen henkilötietojen luovutusten määristä.

Palvelualueen data-asiantuntijoilta saadun tiedon mukaan kokeilualueen kunnan asiakkaiden määrän vuosikeskiarvo on ollut vuonna 2024:

1) kaikki asiakkaat (kaikki työllisyyskoodit): 25 730;
2) työttömät työnhakijat (työttömät ja lomautetut): 15 473.

Henkilötietojen luovutuksia rekisteröidylle on tapahtunut vuoden 2024 aikana käytännössä palveluprosessin eri vaiheissa merkittävässä määrin.

Asiakkaille annetaan järjestelmästä tietoja joko automaattisesti tai työllisyys-asiantuntijan antamana. Näitä ovat lausunnot, selvityspyynnöt, suunnitelmat ja suullisesti annettavat tiedot.

Lausunnoista osa menee automaattisesti (esim. T004, ei oikeutta etuuteen, koska asiakkuus ei ole voimassa xx.xx alkaen), mutta pääosa tehdään asiantuntijan toimesta. Asiakas näkee pääosan lausunnoista Asioinnissa. Vain muutama lausunto menee asiakkaalle postitse (kuten T004).

Selvityspyynnöt menevät asiakkaalle pääosin sähköisesti. Vain jos asiakkaan *suomi.fi*-palvelu ei ole lainkaan käytössä saa hän ne postitse.

Asiakkaan työllistymissuunnitelmat ovat luettavissa Asioinnissa. Asiakkaalle voidaan antaa suunnitelma tapaamisella tai lähettää se postitse.

Tyko joutuu toteamaan, että luotettavaa tilastotietoa luovutusten määristä ei ole mahdollista tuottaa vuoden 2024 osalta. Asiaa on selvitetty yhdessä palvelualueen data-asiantuntijoiden kanssa. Yksittäisen asiakkaan osalta tilanne

on toinen, koska asiakastietojärjestelmän kirjaukset (yhteydenottokenttä ja yhteistyötahojen yhteydenottopyynnöt -kenttä) sisältävät tietoja tiedon-luovutuksesta.

Vuoden 2024 osalta on mahdollista muodostaa ainoastaan hyvin karkea yleiskuva, mitä henkilötietojen luovutusten määrät voisivat olla. Tilastotiedon tuottamista hankaloittaa asiantuntijan työmarkkinatorin (A-TMT) versiopäivityksen 3.0 käyttöönotto vuonna 2024, jonka myötä dataympäristö muuttui olennaisesti. Väistyvän Ura-järjestelmän aikaisten tiedolla johtamisen (tilastoinnin) tarkoituksessa tehtyjen ns. boksiajojen tekeminen ei ole enää A-TMT:ssä mahdollista. Tosin Ura-järjestelmässäkään ei ole ollut mahdollista kohdistaa hakuja yhteydenottopyyntökenttään, johon työllisyysasiantuntijat ovat tehneet kirjaukset henkilötietojen luovutuksista. Huomionarvoista myös on, että mainittu kenttä ei sisällä tietoa asiakkaan (rekisteröidyn) itsensä tulostamista GDPR-tiedoista.

Volyymitietona voidaan esittää, että Vantaa-Kerava kuntakokeilun asiakkaisiin liittyviä yhteydenottoja oli välillä tammikuu-syyskuu 2024:

Selite	Arvo
Tekstiviesti asiakkaalle	40066
Sähköposti asiakkaalle	38279
Kirje asiakkaalle	30355
Asiakkaan sähköposti	29043
Soitto asiakkaalle	24139
Soittoyritys asiakkaalle	19595
Asiakkaan soitto	14514
Asiakkaan tekstiviesti	8514
Asiakkaan kirje	255

Vastaavia raporttitietoja ei ole kuitenkaan saatavilla syyskuusta 2024 lähtien A-TMT käyttöönoton vuoksi.

Vantaan kaupungin on käytettävä työvoimaviranomaisen lakisääteisissä tehtävissä valtakunnallista asiakastietojärjestelmää.

1.1 Mikäli luovutuksista ei saada tilastoa, niin mistä tämä johtuu?

Tykon vastaus:

Valtakunnan TE-hallinnon asiakastietojärjestelmäkokonaisuus *(laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 13 luku 3 §)* ei ole mahdollistanut tilastotiedon tuottamista henkilötietojen luovutuksista vuonna 2024. Tilastoinnin toteuttamista

on hankaloittanut entisestään siirtyminen URA-järjestelmästä asiantuntijan työmarkkinatoriin (A-TMT) ja sen vuoden 2024 aikana toteutettujen versiopäivitysten tuomat muutokset dataympäristöön. Vantaan kaupungilla on lakiin perustuva käyttövelvoite mainittuihin valtion järjestelmiin.

1.2 Miten tässä tapauksessa toimintaa tulisi muuttaa niin, että luovutuksista saataisiin tilastoa?

Tykon vastaus:

Tilaston tuottaminen tietojen luovutuksista A-TMT-järjestelmästä edellyttäisi järjestelmän kehittämistä sellaiseksi, että järjestelmän määrättyyn kenttään voitaisiin kohdistaa tilastoajoja. Tällöin kentästä tulisi ilmetä riittävät tiedot toteutetusta henkilötietojen luovutuksesta. Yhtenäinen rakenteellinen kirjaustapa tukisi tilastointia. Tilastointia ei voida kuitenkaan toteuttaa ilman KEHA-keskuksen myötävaikutusta, koska se vastaa järjestelmästä. Tilastoinnin kannalta olennaista olisi myös huomioida henkilötiedon laaja käsite.

2. Henkilötietojen luovutuksista tulee aina jäädä merkinnät: kuka tietoja luovutti, milloin tietoja luovutettiin, mitä tietoja luovutettiin ja miten tietojen luovutus tapahtui.

2.1 Miten tämä toteutetaan käytännössä?

Tykon vastaus:

Kirjaamon kautta saapuneita luovutuspyyntöjä toimeenpantaessa kirjataan Astaan tiedot siitä, kuka tietoja luovutti, milloin tietoja luovutettiin, mitä tietoja luovutettiin ja miten tietojen luovutus tapahtui.

Hoidettaessa Ura-järjestelmässä asiakkaan palveluprosessia on tiedot henkilötietojen luovutuksista kirjattu välilehdelle *”yhteistyötahojen yhteydenotto”*.

A-TMT:n seuraavassa päivitysversiossa (käyttöönotossa) yhteydenotot siirtyvät Ura-järjestelmästä A-TMT:hen, mutta vielä ei ole tiedossa, mikä kenttä tai välilehti tulee yhteydenottojen merkitsemistä varten. Versiopäivityksen on tarkoitus tapahtua toukokuussa 2025.

2.2 Ovatko nämä tiedot saatavilla kaikkien luovutusten osalta?

Tykon vastaus:

Lähtökohtaisesti pitäisi olla.

Koska henkilötietojen luovutuksia rekisteröidyille tapahtuu palveluprosessin eri vaiheissa, niin ei voida poissulkea tilannetta, jossa kirjaus jää esimerkiksi kiireessä tehtynä puutteelliseksi. Tai tilannetta, jossa ei ymmärretä käsillä olevan henkilötieto (henkilötiedon laaja käsite) tai luovutustilanne.

2.3 Jos kaikista luovutuksista ei jää näitä kaikkia välttämättömiä merkintöjä, niin mistä tämä johtuu?

Tykon vastaus:

- Valtakunnallisen TE-hallinnon asiakastietojärjestelmän toiminnallisuuksista, jotka eivät tue tällä hetkellä tilastointia (mm. ei ole olemassa nimenomaista kenttää henkilötietojen luovutusten merkitsemistä varten)
- Kirjaus on jäänyt kiireen takia puutteelliseksi
- Ei ole ymmärretty, että kyse on henkilötiedosta (henkilötiedon laaja käsite; rekisteröidyn suora ja epäsuora tunnistettavuus)
- Ei ole ymmärretty, että kyse on luovutustilanteesta.

2.4 Onko tämän osalta kehitysehdotuksia?

Tykon vastaus:

- Tiedonluovutusten tilastoinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa. Tilastointia ei ole mahdollista toteuttaa A-TMT:ssä ilman KEHA:n järjestelmäkehitystä ja toimeenpanoa. Uuden kentän luominen järjestelmään?
- Rakenteellisen kirjaamistavan terävöittäminen
- Henkilökunnan kouluttaminen/tietosuoja-asioiden kertaaminen: henkilötiedon käsite, milloin on käsillä tiedon luovutus, rakenteellinen kirjaaminen tiedon-luovutuksista yhtenäisellä tavalla asiakastietojärjestelmään, rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän käsitteet ym.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

1. Onko toimialalla/palvelualueella kartoitettuna kaikki järjestelmät ja sovellukset, joissa tapahtuu henkilötietojen osalta tiedonsiirtoja Yhdysvaltoihin?

Tykon vastaus:

Työvoimaviranomaisen ja kotoutumisviranomaisen toiminnan kannalta tilanne on tiedonsiirron osalta siinä mielessä hyvä, että asiakastietojen käsittely tapahtuu pääosin valtion lakisääteisissä tietojärjestelmissä, joissa tiedonsiirtoa Yhdysvaltoihin ei tapahdu. KEHA-keskus vastaa järjestelmien kehittämistyöstä ja

ylläpidosta rekisterinpitäjänä. Vuoden 2025 alusta kuntien kotoutumis-viranomaisille tulee mahdollisuus ottaa käyttöönsä kotoutumisen asiakas-tietojärjestelmä (ns. Koto-AJ), johon tulee nimenomainen käyttövelvoite. Uusi laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) astuu voimaan 1.1.2025.

Kun Tykossa suunnitellaan uuden järjestelmän tai sovelluksen hyödyntämistä henkilötietojen käsittelyyn, arvioidaan käsittelyn aiheuttamat riskit tietosuojan vaikutustenarvioinnissa, jossa otetaan kantaa myös henkilötietojen siirtoon Yhdysvaltoihin. Jos tiedonsiirto tapahtuu, niin siirron lailliseksi perusteeksi on merkitty/päivitetty vaikutustenarvioinnissa tällä hetkellä EU-komission riittävyyspäätös 10.7.2023.

Palvelualueen ICT-ryhmän ja tietosuojayhteishenkilöiden toimesta käydään varautumistoimena läpi vielä palvelualueen järjestelmät ja sovellukset tiedonsiirron osalta vuonna 2025.

2. Onko tällä hetkellä kaikkien tiedonsiirtojen osalta vaikutustenarvioinneissa tietojen siirron perusteena komission riittävyyspäätös?

   Tykon vastaus:

   Kyllä.

3. Onko tehty suunnitelmia sen varalle, että tietojen siirtoon Yhdysvaltoihin tulisi aikaisempien vuosien kaltaisia juridisia ongelmia?

   Tykon vastaus:

   Tykon toiminnassa ICT-häiriöt ovat tunnistettu osaksi häiriötilanteisiin varautumista. Niihin on valmisteltu toimintamalleja. Nimenomaista suunnitelmaa ei ole toistaiseksi laadittu sen varalle, että tiedonsiirtoa ei voisi enää toteuttaa komission 10.7.2023 riittävyyspäätöksen nojalla (art. 45).

   Tykon näkemyksen mukaan kaupungilla olisi hyvä olla yhteinen strategia asiassa, koska moni järjestelmä on kaupunkitasoisessa käytössä (M365). Miten siirrytään GDPR:n toiseen siirtoperusteeseen (46 art.)? Miten riskejä saataisiin pienennettyä nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa (vrt. Tukholman kaupungin linjaus pilvipalvelusta)?

4. Jos on, niin minkälaisia suunnitelmia?

   Tykon vastaus:

Nimenomaista suunnitelmaa ei ole, mutta Tykossa on tunnistettu, että määrättyjen työkalujen, kuten Teams-videoneuvotteluominaisuuden käyttömahdollisuus asiakastyössä voi estyä, jos nykyinen siirtoperuste (art. 45) poistuu käytöstä. Tällöin käytetään videoneuvottelun sijaan puhelinta.

5. Jos jatkossa tarvitsee taas käyttää vakiolausekkeita ja lisäsuojatoimenpiteitä tietojen siirron osalta, niin miten tämä prosessi on tarkoitus toteuttaa käytännön tasolla?

   Tykon vastaus:

   Tykon näkemyksen mukaan tähän pitäisi valmistella kaupunkitasoinen suunnitelma/strategia. Ei ole järkevää, että tehdään päällekkäistä työtä (M365), joka voi olla vielä kustannuksiltaan kallista (lisäsuojatoimenpiteet).

6. Mikä koetaan ongelmalliseksi tiedonsiirroissa EU:n ulkopuolelle käytännön tasolla? Onko kehitysehdotuksia tältä osin?

   Tykon vastaus:

   Yleinen maailmanpoliittinen epävarmuus on kasvanut viime aikoina niin paljon, että tiedonsiirtokysymystä olisi pohdittava perustavanlaatuisemmin kaupunkitasoisesti. Mitkä järjestelmä ja sovellusratkaisut ovat kestävimpiä erilaisissa häiriötilanteissa ja yhteiskunnallisissa poikkeusoloissa.

   Kehitysidea: tiedonsiirtokysymys tunnistetaan yhteiseksi tietosuojapolitiikkaan ja varautumiseen liittyväksi kysymykseksi, jolle laaditaan yhteinen strategia.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2024?

   Tykon vastaus:

   10 kpl.

2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2024?

   Tykon vastaus:

   7 kpl.

3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2024?

   Tykon vastaus:

   3 kpl.

4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2024: Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?

   Tykon vastaus:

   Tehty: 10 kpl (päivitykset mukaan lukien)
   Kesken: 3 kpl
   Aloittamatta: 1.

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?

   Tykon vastaus:

   Ei riittävää resurssia vuonna 2024.

6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2024 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?

   Tykon vastaus:

   Yksi nimetty. Ei ollut riittävä määrä tarpeeseen nähden. Jossain tapauksissa muukin henkilö, kuten data-asiantuntija on vetänyt omaan substanssiinsa liittyvän vaikutustenarvioinnin.

7. Onko toimiala/palvelualue ollut mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien järjestelmien tai sovellusten hankintoja? Mikä taho toimii tällöin vaikutustenarvioinnin vetäjänä?

   Tykon vastaus:

   Palvelualue on ollut vuonna 2024 mukana muutamissa järjestelmähankintoihin liittyvissä vaikutustenarvioinneissa (Yritys-CRM ja vuoronumerojärjestelmä). Niissä vetovastuu on ollut projektipäälliköllä.

   Tilastotiedot pitäisi löytyä toimialojen/palvelualueiden ylläpitämistä vaikutusten-arvointien hallintatiedostoista.

4) Informointiasiakirjat

1. Mitkä informointiasiakirjat on päivitetty vuonna 2024.

   Tykon vastaus:

   Vantaan työvoimaviranomaisen kokonaan uusi informointiasiakirja, joka huomioi 1.1.2025 voimaan tulleet lainsäädäntömuutokset (TE2024 uudistus) on saatavilla

Vantaan kaupungin verkkosivuilla. Vuoden 2024 aikana on päivitetty kuntalaispalveluiden informointiasiakirjaa.

2. Mitkä informointiasiakirjat ovat vielä päivittämättä ja minkälainen aikataulu päivittämiselle on suunniteltu?

   Tykon vastaus:

   Muilta osin palvelualueen kohdennetut informointiasiakirjat käydään läpi kevään 2025 aikana.

3. Löytyykö kaikista informointiasiakirjoista ruotsinkieliset versiot?

   Tykon vastaus:

   Kyllä.

4. Muun kielisten versioiden tarve toimialalla/palvelualueella, ja kuinka paljon sellaisia on tehty?

   Tykon vastaus:

   Kaikista informointiasiakirjoista on tehty myös englanninkielinen versio.

5. Minkälainen prosessi toimialalla/palvelualueella on informointiasiakirjojen päivittämiseen?

   Tykon vastaus:

   Tietosuojan vaikutustenarvioinnissa otetaan kantaa tarpeeseen päivittää olemassa olevaa informointiasiakirjaa tai laatia kokonaan uusi kohdennettu informointiasiakirja. On toimittu vaikutustenarvioinnissa linjatun mukaisesti.

   Myös lainsäädäntömuutosten jälkeen (mm. TE2024-uudistus) informointi-asiakirjoja on muutettu.

   Palvelualueen lakimies on pääsääntöisesti laatinut informointiasiakirjoja pois lukien kuntalaispalvelut-yksikkö, joka on laatinut ja päivittänyt asiantuntijoidensa toimesta informointiasiakirjan itse.

   Vuoden 2025 aikana palvelualueen tietosuojaprosesseja kehitetään myös informointiasiakirjojen päivittämisen osalta.

6. Kenen tehtäväksi informointiasiakirjojen päivittäminen on annettu ja kenen tehtävänä on laatia uusi informointiasiakirja uudesta prosessista?

   Tykon vastaus:

Käytännössä palvelualueen lakimies on laatinut ja päivittänyt informointi-asiakirjoja pois lukien kuntalaispalvelut-yksikkö. Jatkossa työhön tulee osallistumaan myös muita.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Tykon vastaus:

- Asiantuntijan työmarkkinatorin (A-TMT) käyttöönotto ja versiopäivitykset vuonna 2024 (järjestelmässä käsitellään työvoimaviranomaisen asiakkaiden henkilötietoja). Henkilökunnan perehtyminen uuteen järjestelmään.
- Henkilöstö on ilmoittanut tunnollisesti tapahtuneista tietoturvaloukkauksista vuoden 2024 aikana.
- Valmistautuminen 1.1.2025 voimaan tulevaan TE2024-uudistukseen on sitonut paljon palvelualueen resursseja vuonna 2024. Uudistuksessa valtion TE-toimistot lakkautettiin ja julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirrettiin kunnille. Yhteistyö KEHA-keskuksen kanssa. Suuri määrä valtion työntekijöitä siirtynyt v. 2025 alusta liikkeen luovutuksella palvelualueen palvelukseen.
- Tietosuojatyön linkittäminen osaksi palvelualueen varautumistyötä. Miten henkilötietojen käsittely toteutetaan häiriötilanteissa ja yhteiskunnallisissa poikkeusoloissa.
- Palvelualueen lausunnot työ- ja elinkeinoministeriölle lakiesityksiin, joilla merkitystä myös henkilötietojen käsittelylle.
- Tykon tietosuojayhteyshenkilön (avainhenkilö) siirtyminen toisiin tehtäviin keväällä 2024 vaikutti palvelualueen tietosuojatyöhön lamauttaen sitä; toiminnan haavoittuvaisuus.

KUNTADEMOKRATIA

Tietotilinpäätös 2024

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

1. Kuinka paljon henkilötietojen luovutuksia rekisteröidyille oli vuonna 2024? Koskee kaikkia henkilötietojen luovutuksia eikä ainoastaan henkilötietojen tarkastuksia.
    1.1. Mikäli luovutuksista ei saada tilastoa, niin mistä tämä johtuu?
    1.2. Miten tässä tapauksessa toimintaa tulisi muuttaa niin, että luovutuksista saataisiin tilastoa?
2. Henkilötietojen luovutuksista tulee aina jäädä merkinnät: kuka tietoja luovutti, milloin tietoja luovutettiin, mitä tietoja luovutettiin ja miten tietojen luovutus tapahtui.
    2.1. Miten tämä toteutetaan käytännössä?
    2.2. Ovatko nämä tiedot saatavilla kaikkien luovutusten osalta?
    2.3. Jos kaikista luovutuksista ei jää näitä kaikkia välttämättömiä merkintöjä, niin mistä tämä johtuu?
    2.4. Onko tämän osalta kehitysehdotuksia?

Tiedonhallinta kommentoi tietopyyntöjen nykytilannetta ja jatkokehitystä kaupungissa yleisesti:

tällä hetkellä Astan tilasto näyttää seuraavasti:

Asiaryhmän nimi	**Avatut asiat**
Tietojen luovutus henkilörekisteristä	357
Henkilörekisterissä olevien tietojen tarkistus ja korjaus (rekisteröidyn tarkastusoikeus)	33
Asiakirjallisen tiedon luovuttaminen	207

Luvut koskevat vain tietopyyntöihin avattuja asioita eli vastaanotettuja tietopyyntöjä. Saatavilla ei ole automaattista tietoa siitä, kuinka moneen on vastattu eli että tietoja olisi luovutettu tai oltu luovuttamatta. Manuaalisesti kyseisen vastaustiedon etsintä on haastavaa, sillä usein asioille ei ole tehty toimenpidettä, johon olisi merkitty esimerkiksi ”Tiedot luovutettu [pvm]”. Kaupungin käytäntö on aiemmin ollut, että erilaisia julkisuuslain alaisia tietopyyntöjä (asiakirjallisen tiedon luovuttaminen) esimerkiksi kaava-asioihin, hankintoihin jne. on viety omana toimenpiteenään kyseisen kaava- tai hankinta-asian alle. Näistä ei ole saatavissa tilastoitua tietoa

ilman runsasta manuaalisen työn määrää: jokainen asia pitäisi erikseen avata ja katsoa onko siellä tietopyyntöä tehtynä.
Tällä hetkellä laadinnassa on kaupunkitasoinen ohjeistus siitä, miten tietopyyntöjen kanssa toimitaan (mm. miten laaditaan toimenpide tiedon luovuttamisesta), jotta päästään eroon kirjavasta käytännöstä.

- **Lakiasiat ja päätösvalmistelu**: henkilötietoja sisältävät tietopyynnöt ovat käytännössä olleet julkisuuslain mukaisia tietopyyntöjä ja niissä on luovutettu vain julkisia henkilötietoja. Kaikkia näitä tietopyyntöjä saati vastauksia ei ole kirjattu Astaan, joten tarkkoja lukuja tai tilastotietoja aiheesta ei ole saatavilla. Vuoden 2024 kuluessa näitä pyyntöjä on ryhdytty kirjaamaan Astaan, joten jatkossa varmastikin saadaan tarkempia tilastoja.

- **Hallintopalvelut**: ei henkilötietojen luovutus- tai tarkastuspyyntöjä vuonna 2024.

- **Tiedonhallinta**: ei henkilötietojen luovutus- tai tarkastuspyyntöjä vuonna 2024.

- **Kaupunkiturvallisuus**: ei henkilötietojen luovutus- tai tarkastuspyyntöjä vuonna 2024.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

1. Onko toimialalla/palvelualueella kartoitettuna kaikki järjestelmät ja sovellukset, joissa tapahtuu henkilötietojen osalta tiedonsiirtoja Yhdysvaltoihin?
    - Aloittamatta on vielä 16 vaikutustenarviointia, joten on mahdollista, että jotain vielä tulee ilmi. Pääsääntöisesti palvelualueella käytössä olevat yhdysvaltalaiset järjestelmät ovat Microsoftin tai Googlen tuotteita, ja kyseiset yritykset ovat DPF-sertifioituja.
2. Onko tällä hetkellä kaikkien tiedonsiirtojen osalta vaikutustenarvioinneissa tietojen siirron perusteena komission riittävyyspäätös?
    - Kyllä.
3. Onko tehty suunnitelmia sen varalle, että tietojen siirtoon Yhdysvaltoihin tulisi aikaisempien vuosien kaltaisia juridisia ongelmia?
    - Vaikutustenarvioinnit päivitetään mahdollisten uusien ohjeistusten mukaisesti mahdollisimman pikaisesti.

- Varsinaista toiminnallista varasuunnitelmaa ei ole. Arkityö palvelualueella (kuten koko kaupungilla) käytännössä rakentuu Microsoftin tuotteiden perustalle (Outlook, Sharepoint, OneDrive, Teams, jne.).

4. Jos on, niin minkälaisia suunnitelmia?

   kts. kysymys 2.3.

5. Jos jatkossa tarvitsee taas käyttää vakiolausekkeita ja lisäsuojatoimenpiteitä tietojen siirron osalta, niin miten tämä prosessi on tarkoitus toteuttaa käytännön tasolla?

   - Palvelualueen käyttämät amerikkalaistuotteet ovat Tietohallinnon vastuulla.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2024?

   - Aloitettuja 2024: 13 kpl.

2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2024?

   - Hyväksytyt ja allekirjoitetut: 10 kpl.

     Valmistuneet vaikutustenarvioinnit: Käännöspalvelut; CaseM Henkilötietojen tarkastuspyyntö; Secapp; Valmiussuunnittelu ja varautuminen; Valtuustosalin ja KH-huoneen kokoustekniikan uusiminen -hanke; CaseM Luottamushenkilöt; CaseM Oikaisuvaatimus; CaseM Suojattu yhteydenotto kirjaamoon; Turvallisuusselvitysprosessi; Arkistoaineiston digitointi ostopalveluna.

3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2024?

   - Ei yhtään, sillä ennen vuotta 2024 ei ollut tehty loppuun asti yhtään vaikutustenarviointia.

4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2024: Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?

   - Yhteensä valmiina ja allekirjoitettuna kymmenen (10) vaikutustenarviointia (kts kysymys 3.2).

- Kesken on seitsemän (7) vaikutustenarviointia: Sammio/sähköinen arkisto; Asianhallintajärjestelmä-hanke; Vaaliprosessi; Luottamushenkilöprosessi; Luottamushenkilörekisteri (järjestelmähanke); Kirjaamon yhteydenottojen käsittely; Qbrick-videopalvelu (yhteinen Viestinnän kanssa).
- Aloittamatta: 16 kpl. Edellyttää tarkempaa tarkastelua (alkukartoitus), jotta selviää, onko **kaikista hallintatiedostoon merkityistä prosesseista ja järjestelmistä** tarpeellista tehdä vaikutustenarviointia.

5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?
    - Palvelualueen yksi vaikutustenarviointien vetäjä ei muiden työtehtäviensä ohessa pysty riittävästi keskittymään vaikutustenarviointeihin. Kesken-eräisiä ja kokonaan aloittamattomia arviointeja on edelleen runsaasti, ja niiden pikainen valmistuminen edellyttäisi lisäresursseja.
6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2024 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?
    - Virallisesti kuntademokratian palvelualueella on yksi nimetty vaikutusten-arviointien vetäjä. Tiedonhallinta on käytännössä vetänyt kahta vaikutustenarviointia omatoimisesti ja konsultoinut tarvittaessa Kuntademokratian vaikutustenarviointien vetäjää.
7. Onko toimiala/palvelualue ollut mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien järjestelmien tai sovellusten hankintoja? Mikä taho toimii tällöin vaikutustenarvioinnin vetäjänä?
    - Hankkeisiin liittyvät määrittelyt ovat tähän asti koskeneet lähinnä Kuntademokratian omia hankintoja, kuten luottamushenkilörekisteri, asianhallintajärjestelmä, tai arkistoaineiston digitointi ostopalveluna. Kameravalvonta- ja rikosilmoitinjärjestelmien hankintaan liittyvä prosessi on kesken, kuten myös neuvottelu siitä miten rekisterinpitäjyyteen liittyvät vastuut jakautuvat (Kato, Kaso, Koje/Kude/kaupunkiturvallisuus).

4) Informointiasiakirjat

1. Mitkä informointiasiakirjat on päivitetty vuonna 2024?
    - 2024 päivitettyjä: Henkilötietojen käsittely Vantaan kaupungin suhdetoiminnan asiakasrekisterissä (02/2024) ja Henkilötietojen käsittely Vantaan kaupungin hallintoasioissa (01/2024).

- Kokonaan uusia ovat Henkilötietojen käsittely Secapp-hälytysviestijärjestelmässä (05/2024) ja Henkilötietojen käsittely Vantaan valmiussuunnittelussa ja varautumisessa (12/2024).

2. Mitkä informointiasiakirjat ovat vielä päivittämättä ja minkälainen aikataulu päivittämiselle on suunniteltu?

    - Informointiasiakirjat ovat varsin hyvin ajan tasalla, sillä osa on päivitetty vuonna 2024 (kts. kysymys 4.1) ja loput on uutena laadittu vuoden 2024 aikana. Hallintoasioiden informointiasiakirja tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään myös vuonna 2025.

3. Löytyykö kaikista informointiasiakirjoista ruotsinkieliset versiot?

    - Ruotsinkielinen versio on olemassa suhdetoiminnan, hallintoasioiden sekä valmiussuunnittelun informointiasiakirjoista.

4. Muun kielisten versioiden tarve toimialalla/palvelualueella, ja kuinka paljon sellaisia on tehty?

    - Suhdetoiminnan informointiasiakirja on olemassa myös englanniksi. Hallintoasioita koskeva informointiasiakirja on suunniteltu käännettäväksi englanniksi vuoden 2025 tarkistuksen yhteydessä.

5. Minkälainen prosessi toimialalla/palvelualueella on informointiasiakirjojen päivittämiseen?

    - Informointiasiakirjan tarve huomioidaan vaikutustenarviointiprosessin yhteydessä, ja mikäli täytyy laatia uusi tai päivittää vanhaa, vastuuhenkilö on palvelualueen tietosuojavastuuhenkilö. Konkreettisesti esimerkiksi hallintoasioiden asiakirjan päivittää tiedonhallinta. Joissain tapauksissa, esimerkiksi turvallisuusselvitysten osalta, on sovittu että henkilöstöpalvelut päivittävät tältä osin omaa rekrytointi-informointiasiakirjaansa, ja työntekijöitä koskevilta osilta he päivittävät palvelussuhdekäsikirjaa.

6. Kenen tehtäväksi informointiasiakirjojen päivittäminen on annettu ja kenen tehtävänä on laatia uusi informointiasiakirja uudesta prosessista?

    - Pääsääntöisesti informointiasiakirjan laatiminen/päivittäminen on palvelualueen tietosuojavastuuhenkilön vastuulla.

SISÄINEN TARKASTUS

Sisäisen tarkastuksen selvitys vuodelta 2024 kaupungin tietotilinpäätökseen

1. Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

Sisäisestä tarkastuksesta ei ole luovutettu henkilötietoja rekisteröidyille vuonna 2024.

2. Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Sisäisellä tarkastuksella ei ole ollut vastuullaan vuonna 2024 sellaisia järjestelmiä /sovelluksia, joissa tapahtuu henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin.

3. Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Sisäisessä tarkastuksessa on tehty ainoastaan yksi vaikutustenarviointi. Arviointi koski väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanavaa ja se tehtiin vuonna 2023. Vuonna 2024 ei tehty vaikutustenarviointeja. Tällä hetkellä ei ole tiedossa tarve laatia muita vaikutustenarviointeja. Sisäisestä tarkastuksesta löytyy tarvittaessa riittävät resurssit vaikutustenarviointien tekemiseen/vetämiseen/ylläpitämiseen.

4. Informointiasiakirjat

Sisäisessä tarkastuksessa on laadittu ainoastaan yksi informointiasiakirja. Informointiasiakirja koski väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanavaa ja se tehtiin vuonna 2023. Informointiasiakirja on käännetty ruotsiksi ja englanniksi. Informointi-asiakirjojen ajan tasalla pidosta huolehtii tarkastusjohtaja.

VIESTINTÄ

Tietotilinpäätös 2024 viestintä

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

Viestinnällä ei ole ollut yhtään henkilötietojen luovutusta rekisteröidyille vuonna 2024. Eikä viestintä ole saanut myöskään yhtään henkilötietojen tarkastuspyyntöä vuonna 2024. Jos pyyntö/pyyntöjä tulisi, ne käsitellään kaupungin virallisen prosessin mukaisesti vantaa.fi-sivustolla olevalla tarkastuspyyntölomakkeen ja suomi.fi-tunnistautumisen kautta tai Vantaa-infon kautta.

Kehitysehdotus: Koska käytäntö on kaupunkitasoinen, niin saisiko suomi.fi-palvelun kautta tilaston pyynnöistä? Jos se on mahdollista tietoja ei tarvitsisi raportoida palvelualueittain erikseen tietotilinpäätöksessä.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Viestinnän omistamista palveluista Meltwater (mediaseuranta- ja tiedote-jakelupalvelu sekä sosiaalisen median hallinta-alusta Engage) kuuluu DPF-vaatimuksen piiriin. Kyseinen toimittaja on sertifioinut itsensä ISO 27001 standardilla. Kyseinen portaali kilpailutetaan vuoden 2025 alkupuolella ja uudet vaatimukset huomioidaan jatkuvien palveluiden sopimuksissa ICT-hankintojen toimesta.

Viestintä käyttää Microsoft Copilottia (osa M365-ympäristöä); tietohallinto on tehnyt ko. tuotteen teknisen arvioinnin tietosuojan osalta ja todennut sen sopivaksi toimialojen käyttöön. Viestinnän käyttämillä Google-tuotteilla on DPF-sertifiointi.

Kehittämisehdotus / tunnistetut ongelmat: Viestinnässä on tunnistettu, että useat viestintä- ja markkinointiteknologiat ovat monikansallisten yritysten tuottamia, joissa usein emoyritys on yhdysvaltalainen. Viestinnän ja markkinoinnin nykytarpeita tukevia ja isolle organisaatiolle soveltuvia SaaS-palveluita on vähän tarjolla, eli vaihtoehdot ovat hyvin rajalliset.

Viestinnän ja markkinoinnin näkemys on, että ko. aiheisiin tulisi varautua ennakkoon sopimuksellisesti ICT-hankinnoissa sekä konkreettisesti jatkuvien palveluiden seurannassa. Tiedonsiirron tarkka kartoittaminen esim. vaikutustenarviointeja varten palvelun omistaman toimialan toimesta ei ole realistinen toimintatapa.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Toimialojen/palvelualueiden tulee kerätä tietotilinpäätökseen seuraavat tiedot:

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2024?
    - 19 kpl.
2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2024?
    - 11 kpl valmistui.
    - 4 kpl todettiin yhteisesti, että arviointia ei tarvitse tehdä.
    - Verkkosivustojen lisäosien arvioinnit sisällytettiin julkaisujärjestelmien arviointeihin (Drupal ja WordPress).
3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2024?
    - 2 kpl.
4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2024: Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?
    - Google-tuotteista päätetty tehdä yhteisarviointi vuonna 2025 (6 kpl aloitettu 2024).
    - Somekanavien inventaario toteutetaan maaliskuun 2025 aikana. Jatkotoimenpiteet katsottava sen jälkeen.
5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?
6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2024 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?
    - Toimialalla on ollut vuonna 2024 riittävästi vaikutustenarviointien vetäjiä (yhteensä 6 kpl ja arviointeja on tehty yhteistyönä). Palvelualueen osaaminen aiheeseen liittyen on kasvanut merkittävästi. Työaikaa on mennyt melko paljon, mutta lähtötilanteeseen verrattuna uusia arviointeja on saatu edistettyä hyvin ja useimmat arvioinnit ovat viimeistelyä vaille valmiita Astaan vientiä ja hyväksyntää varten.
7. Onko toimiala/palvelualue ollut mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien järjestelmien tai sovellusten hankintoja? Mikä taho toimii tällöin vaikutustenarvioinnin vetäjänä?
    - Kyllä, järjestelmän tuoteomistaja (listattu alempana).

Vuonna 2024 viestinnässä aloitettiin uusia vaikutustenarviointeja

Ks. tietosuojasivustolla oleva koonti: **KAJO Hallintatiedosto_tietosuoja.xlsx**

1. Tekoäly (Microsoft Copilot / Bing Chat Enterprise) 2023/2024, valmis
2. Tekoäly (ChatGPT) 2023/2024
3. Videotuotanto/videoalusta (Qbrick) 2024, valmis
4. Maksettu mainonta (Meta Business Manager) 2024, valmis
5. Maksettu mainonta (LinkedIn Campaign Manager) 2024, valmis
6. Maksettu mainonta (Google Ads) 2024
7. Verkkosivusto Vantaa-kanava (WordPress) 2024, valmis
8. Brändipankki (Gredi käyttöönotto ei valmis) 2024, valmis
9. Saavutettavuuden monitorointi ja analytiikka (siirretty uudelle pohjalle, Siteimprove 2024)
10. Verkkopalvelu vantaa.fi / julkaisujärjestelmä (siirretty uudelle pohjalle, Drupal 2024), valmis
11. Google Search Console (verkkopalvelun indeksointi- ja optimointityökalu esim. ulkoiset hakusanat) 2024
12. Google Analytics GA4 (verkko- ja intrasivuston analytiikan seuranta) 2024
13. Kuvauslupa (Aineistopankki päivitetty 2024), valmis
14. Henkilötietojen käsittely Educa-messuilla alkukartoitus 2024 (Webropol, Tasa tehnyt arvioinnin), valmis
15. Henkilötietojen käsittely intran sisällöntuotannossa (SharePoint 2025, Valo poistuu / M365, tietohallinto tehnyt teknisen kuvauksen VD/6189/07.01.00/2022), valmis
16. Aineistopankki (Emmi) päivitetty 2024.

Uudet ICT-hankinnat 2025:

17. Mediaseuranta- ja tiedotejakelupalvelu (uusi prosessi / hanke, alkukartoitus tehty, täydennetään kun uusi järjestelmätoimittaja on valittu)
18. Uutiskirjepalvelu tiedotejakelupalvelu (uusi prosessi / hanke, alkukartoitus tehty, täydennetään kun uusi järjestelmätoimittaja on valittu)
19. Sosiaalisen median hallinta-alusta tiedotejakelupalvelu (uusi prosessi / hanke, alkukartoitus tehty, täydennetään kun uusi järjestelmätoimittaja on valittu).

4) Informointiasiakirjat

Viestintä päivittää informointiasiakirjojen puuttuvat kieliversiot (5 kpl) maaliskuun 2025 aikana. Jatkossa järjestelmien tuoteomistajat ja prosesseista vastaavat päivittävät vaikutustenarvioinnit ja niihin liittyvät julkiset informointiasiakirjat kieliversioineen. Vuonna 2024 on luotu yhteisesti prosessi informointiasiakirjojen päivittämiselle ja sovittu kenen tehtäviin uusien informointiasiakirjojen laatiminen kuuluu.

Informointiasiakirjat vantaa.fi:ssä: https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/selosteet-oikeudet-ja-tietosuoja/henkilotietojen-kasittely

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Kehitysehdotus: Prosessien kuvaamisesta puuttuu tarkempi kaupunkitasoinen ohje. Vaikutustenarviointeja varten tällainen tulisi kirjata, jotta toimialojen on selkeämpi kuvata niitä, eikä tehdä turhaa työtä.

Kaikkia toimialoja koskevista käytössä olevista palveluista tulisi tehdä tekninen arviointi pohjalle mihin toimialat voivat viitata omissa arvioinneissaan. Tällaisia palveluita esimerkiksi ovat (Entra ID) Azure AD ja M365 (tehty viestinnän pyynnöstä).

Vaikutustenarviointeja varten tarvitaan tietovuokaaviot, joten kyseisten palveluiden arkkitehtuurikuvat olisi hyvä päivittää tietohallinnossa ja mahdollistaa niiden hyödyntäminen toimialojen omissa arvioinneissa (ARC katseluoikeudet).

HENKILÖSTÖ- JA KONSERNIPALVELUT

Henkilöstöpalveluiden selvitys vuoden 2024 tietotilinpäätökseen

Selvitys koskee HR:n palveluyksiköitä kehittämispalvelut, toimialojen HR-palvelut sekä työantajanpalvelut. Kyseiset yksiköt olivat 31.7.2024 asti osa Henkilöstö- ja konsernipalveluiden palvelualuetta ja 1.8.2024 alkaen ne muodostivat oman Henkilöstöpalveluiden palvelualueen.

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

Henkilöstöpalveluista luovutettiin vuonna 2024 henkilötietoja pyynnöstä rekisteröidyille itselleen, liittymien kautta kaupungin sisällä sekä lakisääteisin perustein ulkoisille sidosryhmille. Lisäsi henkilötietoja luovutettiin päätöksillä ulkopuolisille tahoille.

Henkilötietojen tarkastuspyyntöjen kautta tietoja luovutettiin yhdeksälle rekisteröidylle.

Kaikki pyynnöt tulivat 1.8.2024 jälkeen ja määrä kasvoi edellisiin vuosiin nähden uuden sähköisen lomakkeen myötä. HR:ssä havaittiin, että uuden toimintatavan myötä pyyntöjä ohjautui kirjaamon kautta myös tilanteissa, joissa asiakas tarvitsi vain jonkin yksittäisen asiakirjan, esimerkiksi palkkalaskelman tai palvelutodistuksen.

Aikaisemmin tällaiset pyynnöt tulivat suoraan HR:n asiakaspalveluun joko puhelinsoittona tai sähköisenä yhteydenottona. Sinänsä lopputulema on sama eli asiakas saa pyytämänsä dokumentin, mutta tarkastuspyyntölomakkeen kautta pyydettynä prosessi työllistää useampia henkilöitä, ja tiedon välittämisessä menee enemmän aikaa, kun se kierrätetään nimettyjen yhteyshenkilöiden kautta, kuin jos se tulisi suoraan asiakaspalveluun.

HR-Palvelukanavan kautta yhteydenottojen määrä vuonna 2024 oli yhteensä 45 876 kappaletta. Osa yhteydenottolomakkeista on tehty jotain tiettyä tarkoitusta varten ja lomakkeelle kirjattava henkilötieto on määrämuotoista, mutta suurin osa yhteydenotoista tulee avoimen tukipyynnön kautta ja sen takia tarkasti luovutettuja tietoja ei saada tilastoitua. Silloin kun yhteydenotto koskee yhtä henkilöä, saadaan tiedot poimittua esim. henkilötietojen tarkistuspyyntöön.

Tiettyä tietoa varten tehdyillä lomakkeilla jokainen yhteydenotto sisältää ilmoittajan nimen ja työsähköpostiosoitteen sekä lomakkeella määritellyt tiedot. Näillä lomakkeilla ei lähtökohtaisesti *luovuteta* henkilötietoja Henkilöstöpalveluista, vaikkakin niillä saatetaan käsitellä muitakin kuin yhteydenottajasta lomakkeelle

automaattisesti tulostuvia henkilötietoja. Täyttölupiin, vakanssirekisteriin ja SAP HR:n budjetoituun toimeen liittyviä yhteydenottoja näistä oli 1 832, HR:lle toimitettiin palvelukanavan kautta 469 yhteydenottolomakkeella tutkintotodistuksia, rekrytoinnin tukeen tuli 104 yhteydenottoa, erilaisia hakemuksia HR:lle toimitettiin 237.

Avoimia yhteydenottoja rekisteröidyiltä itseltään tai heidän esihenkilöiltään tuli HR-palvelukanavan kautta yhteensä 43 234 (sisältäen puhelinyhteydenotot). Jokainen yhteydenotto sisältää ilmoittajan nimen ja työsähköpostiosoitteen, mutta muuten yksittäisillä tiketeillä käsiteltyjä henkilötietoja ei ole raportoitavissa, koska niitä kirjataan avoimeen kenttään. Niistä ei myöskään pystytä raportoimaan sitä, onko tiketillä ilmoitettu henkilöstöpalveluihin henkilötietoja, vai onko henkilöstöpalvelut luovuttanut tiketin kautta henkilötietoa, vaiko molempia. Puheluiden osalta keskitetty asiakaspalvelu arvioi, että 90 %:ssa käsiteltiin henkilötietoja.

Palkanlaskennasta luovutettiin rekisteröidyille palkkatodistuksia arviolta 150 kappaletta (sisältäen henkilötietoina nimen, henkilötunnuksen, tehtävänimikkeen), työantajan päivärahahakemuksia tehtiin Kelaan arviolta 700 kappaletta (sisältäen henkilötunnuksen, tehtävänimikkeen). Tapaturmayhtiölle luovutettiin 271 henkilöstä, työllisyysrahastolle 116 henkilöstä ja Kevalle 28 henkilöstä henkilötietoja vuoden 2024 aikana.

Työterveyslaitokselle luovutettiin 7 250 työntekijän työsähköpostiosoitteet Kunta 10 -tutkimusta varten, ja ***Kevaan*** luovutettiin noin 400 esihenkilön työsähköposti Kevan oppimisympäristön käyttöä varten.

Rekrytointiprosessiin liittyen työpaikkahakemukset ovat lähtökohtaisesti julkisia asiakirjoja, ja ne voidaan antaa pyytäjälle julkisuudesta annetun lain perusteella. Julkisia dokumentteja ovat hakijaluettelo ja hakijayhteenveto, joka tulee luovuttaa pyytäjälle. Pyynnöt tulevat kirjaamoon, jossa niitä ei erikseen kirjata eli määristä ei ole tietoa. Tämä kirjattu informaatioasiakirjaan.

Henkilöarviointeja rekrytointien yhteydessä tehdään esihenkilö-/johtajatehtävien sekä joidenkin asiantuntijatehtävien yhteydessä. Vuoden 2024 aikana luovutettiin henkilöstöarviointia tekevälle kumppanille hakijoiden tiedot 40 tehtävän osalta. Keskimääräisesti arviossa kävi 2–3 hakijaa eli yhteensä 107 henkilön tiedot luovutettiin kumppanillemme.

Henkilöintiarviointiin luovutettavat tiedot ovat: nimi, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite, koulutus- ja työhistoriatiedot sekä suosittelijoiden yhteystiedot.

Liittymillä luovutettiin vuonna 2024 seuraavat henkilötietoja sisältävät aineistot:

- ***Palkkalaskelmia*** luovutettiin palkansaajille verkkopankkiin vuoden 2024 aikana yhteensä 132 663 kappaletta. Sama määrä palkkalaskelmia oli henkilöstöllä käytössä myös Hertta-portaalin kautta. (Henkilötietoja: nimi, henkilötunnus, kotiosoite, tehtävänimike, pankkitilinumero)
- ***Tulorekisteriin*** luovutettiin 2024 yhteensä 132 663 palkkailmoitusta (sisältäen henkilötietoina nimen, henkilötunnuksen, tehtävänimikkeen).
- ***Käyttäjähallintaan*** siirrettiin vuonna 2024 arviolta noin 8 400 henkilön tiedot Hertasta integraatioalustan kautta kaksi kertaa päivässä eli vuositasolla 730 kertaa. Siirrettäviä henkilötietoja on Vantaa-ID, nimi, työpuhelinnumero, sähköpostiosoite, tehtävänimike sekä noin 6 170 henkilöä osalta myös per siirto henkilötunnus.
- ***Matkanhallintaan*** luovutettiin SAP HR:n kautta vuonna 2024 tiedot uusista henkilöistä ja henkilöiden muuttuneista tiedoista kerran päivässä. Luovutetut tiedot: nimi, sähköpostiosoite, kotiosoite, SAP HR:n keskeinen henkilönumero, henkilötunnus, pankkitilinumero. Hertan mukaan 4 845 henkilölle tehtiin uusi sopimus vuoden 2024 aikana eli saman verran arvioidaan luovutetuiksi henkilöiksi Matkanhallintaan. Yksittäisiä muutoksia ei pystytä arvioimaan.
- ***Matkatoimistojärjestelmä CWT:lle*** luovutettiin SAP HR:n kautta vuonna 2024 aktiiviset henkilöt ja päättyneet palvelussuhteet toukokuulle asti. Luovutetut tiedot: nimi, sukupuoli, sähköpostiosoite, SAP:n keskeinen henkilönumero sekä SAP:n sopimuksen numero. Luovutettuja henkilöitä oli arviolta yhteensä 21 000 (aineistoja ei säilytetä, joten siksi vain arvio). Luovutettuja henkilötietoja olivat: henkilötunnus, Vantaa-Id, nimi, tehtävänimike, esihenkilön nimi ja kotiosoite.
- Lakisääteisiä työterveyspalveluita järjestävälle ***Terveystalolle*** luovutettiin arviolta noin 5 058 henkilön tiedot Hertasta integraatioalustan kautta viisi kertaa viikossa. Luovutettuja henkilötietoja olivat: henkilötunnus, Vantaa-Id, nimi, kotiosoite, työsähköposti sekä tehtävänimike. Lisäksi integraatioalustan kautta luovutettiin arviolta 16 072 sairauspoissaolojaksoa sisältäen henkilön henkilötunnuksen sekä sairauspoissaolokoodin selitteen. Erillisellä suojatulla yhteydellä luovutettiin lääkärintodistuksia 785 kappaletta. Lääkärintodistuksia ei toimiteta, mikäli henkilö on kieltänyt niiden toimittamisen.
- Lakisääteisiä työterveyspalveluita järjestävälle ***Aavalle*** luovutettiin arviolta noin 3 406 henkilön tiedot Hertasta integraatioalustan kautta viisi kertaa viikossa. Luovutettuja henkilötietoja olivat: nimi, henkilötunnus, Vantaa-Id, tehtävänimike sekä työsähköpostiosoite. Lisäksi integraatioalustan kautta luovutettiin arviolta 16 170 sairauspoissaolojaksoa sisältäen henkilön

tunnisteen ja tiedon onko sairausloma myönnetty esihenkilön luvalla vaiko hoitohenkilökunnan myöntämällä todistuksella. Aavalle ei vuonna 2024 luovutettu lääkärintodistuksia.

- **Tilastokeskuksen palkkatilastoon** luovutettiin vuonna 2024 tietoja yhteensä 10 626 henkilöstä. Aineisto sisälsi henkilötunnuksen sekä ammattinimike-koodin. Lisäksi aineisto sisälsi henkilön palvelussuhteeseen liittyviä tietoja kuten sopimusalan, palvelussuhteen luonteen, palvelusajan organisaatiossa sekä palkkatietoja.

Erillisillä päätöksillä luovutettiin

- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle sinne siirtyneestä henkilöstöstä ansiotiedot. Tiedot sisälsivät myös henkilötietoja (henkilöstö- ja konserni-johtajan päätös VD/1395/01.01.00.00/2024).
- Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle sinne 1.1.2025 siirtyvästä henkilöstöstä sellaiset välttämättömät henkilötiedot, jotka Vantti Oy tarvitsee laista ja työ- ja virkaehtosopimuksista johtuvien työnantajavelvoitteiden – kuten palkanmaksun – täytäntöönpanemiseen (henkilöstöjohtajan päätös VD/8651/01.01.00.00/2024).

  Päätöksistä ei käy ilmi lukumäärät, eikä se, mitä henkilötietoja luovutettiin.

Tilastotiedot luovutuksista

Suurin osa luovutettavista määristä perustuu arvioon, koska tilastotietoa ei saada järjestelmästä tai koska liittymäaineistoja ei säilytetä kuin muutaman arkipäivän ajan Frends-integraatioalustalla, kun uusi liittymäaineisto korvaa aina vanhat. Hertasta Frendsille lähtevät vakioaineistot mm. henkilö- ja tehtävätiedoista säilyvät ajotulosteissa päivämääräleimalla ainakin noin vuoden. Näistäkin lukumäärät pitää katsoa manuaalisesti aineiston sisältä rivimääristä, ja sen takia tietotilinpäätökseen on laitettu vain arviomäärä pienellä otannalla.

Järjestelmiä, joista tieto otetaan tai joiden kautta tietoa luovutetaan, pitäisi kehittää merkittävästi, jotta tilastotieto saataisiin ilman, että siihen kuluisi juurikaan nykyistä enempää resurssia. Esim. HR-palvelukanavan kautta yhteydenottoja tuli vuonna 2024 yhteensä 45 876 kappaletta. Näistä 43 234 oli avoimia yhteydenottoja. Tämä tekee keskimäärin 173 yhteydenottoa per arkipäivä. Jos tilastoinnin kirjaamiseen menisi asiakaspalvelijalta yksi minuutti, tarkoittaisi se, että tilastointiin käytettäisiin 173 minuuttia päivässä, mikä viikossa tekisi liki 14,5 tuntia eli 40 % yhden henkilön teoreettisesta viikkotyöajasta. Siinäkin tapauksessa, että vaikkapa vain puolet

yhteydenotoista olisi sellaisia, että ne johtaisivat henkilötietojen luovutukseen, yhdeltä henkilöltä menisi viikosta yksi päivä pelkkään tilastointiin.

Merkinnät luovutuksista

Henkilötietojen tarkistuspyynnöistä tieto luovutuksesta kirjataan Astaan.

Hertan ajastettujen vakioaineistojen osalta ajotulosteisiin jää aineiston tietosisältö sekä aikaleima, milloin liittymäajo on ajettu. Sen sijaan Hertasta muuten luovutettujen tietojen osalta ei jää merkintää.

Palvelukanavan kautta tulleista pyynnöistä yksittäiseltä tiketiltä käy ilmi, mitä tietoja on annettu ja kenelle, mutta järjestelmään, josta tiedot katsotaan, ei jää merkintää. Palvelunkanavan tiketillä on yksittäisistä henkilöistä tieto, ketä tiketti koskee, ja tiedon perusteella tiketit voidaan poimia esim. tietopyyntöä varten. Jos tiketillä on käsitelty useita henkilöitä, ei tietoa saada.

Kaikkien luovutuksien osalta ei ole saatavilla tietoa tai vain osa tiedoista on tai tiedot ovat hankalasti löydettävissä. Järjestelmä ei tuota tietoa luovutuksista (esim. tulosteet) tai järjestelmästä puuttuu kenttä, mihin tieto kirjattaisiin manuaalisesti ja jokaisen yksittäisen tiedonluovutuksen kirjaaminen veisi valtavasti resurssia.

Jotta vaatimus siitä, että kaikista henkilötietojen luovutuksista jäisi aina merkintä, kuka tietoja luovutti, milloin tiedot luovutettiin, mitä tietoja luovutettiin ja miten tietojen luovutus tapahtui, kaikki tieto pitäisi luovuttaa vain sähköisen lomakkeen kautta, joka keräisi vaaditun tiedon luovutuksesta. Tarvittaisiin kehitystä ja panostusta sekä ServiceNow:n (HR-palvelukanava) että CaseM:n (sähköinen yhteydenottolomake) järjestelmiin.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Henkilöstöpalveluissa on kartoitettu kaikki järjestelmät ja sovellukset, joissa tapahtuu henkilötietojen siirtoja Yhdysvaltoihin. Yhtä lukuun ottamatta näistä tietojen siirron perusteena on komission riittävyyspäätös.

MLP Disc WOL on esihenkilöiden koulutukseen liittyvä itsearviointityökalu. Järjestelmän vaikutustenarvioinnissa mainitaan yhtenä alikäsittelijänä Inscape Publishing, LLC 400 Highway 169 S., Suite 300, Minneapolis, MN 55426, USA. Kyseistä yritystä ei löydy aktiivisena DPF-sivulta. Vaikutustenarvioinnissa lukee ”Käsitellään USA:ssa. Vakiosopimuslausekkeet on osana Tietojenkäsittelysopimusta. Tarvittavat tekniset ja organisatoriset turvatoimenpiteet on tehty.” Lisäksi vaikutustenarvioinnissa kerrotaan, että suojatoimet on kuvattu osana DPA:ta.

Henkilöstöpalveluissa ei ole tehty suunnitelmia sen varalle, että tietojen siirtoon Yhdysvaltoihin tulisi aikaisempien vuosien kaltaisia juridisia ongelmia. Edellä mainitun MLP Disc WOL -järjestelmän lisäksi muutamassa henkilöstöpalveluiden käytössä olevassa järjestelmässä hyödynnetään Microsoft Azurea, ja toki henkilöstöpalvelut käyttävät myös Microsoftin Office-sovelluksia myös henkilötietojen käsittelyyn.

Mikäli vakiolausekkeita ja lisäsuojatoimenpiteitä tietojen siirron osalta tulisi taas jatkossa käyttää, on ne sopimukset, joissa Microsoft Azure on käytössä, käytävä läpi ja sopimukset päivitettävä.

Tiedonsiirroissa EU:n ulkopuolelle on käytännössä ongelmallista se, että Microsoft Office -sovelluksia käytetään päivittäisissä prosesseissa ja myös henkilötietojen käsittelyssä. Jos käyttö ei olisi enää mahdollista, ei Vantaalla ole korvaavia sovelluksia.

Vantaalle pitäisi saada ainakin henkilötietoja sisältävien dokumenttien ja raporttien lyhytaikaiseen säilytykseen paikka, joka täyttää henkilötietojen käsittelyn vaatimukset ja jota olisi helppo käyttää, ns. työarkisto. Sammioon viedään vain pitkäaikaissäilytettävät ja Asta ei kuulemma ole ensisijaisesti arkisto, eikä se ole helppokäyttöinen. Nyt yhteisiä dokumentteja joudutaan säilyttämään Teamsissa ja G-asemalla.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Henkilöstöpalveluissa aloitettiin vuoden 2024 aikana kuusi uutta vaikutusten-arviointia. Näistä neljä saatiin valmiiksi ja kahden osalta työ jatkuu vielä seuraavan vuoden puolella. Molemmat vuodenvaihteessa kesken jääneet koskevat järjestelmiä, jotka tulevat käyttöön vuonna 2025.

Vuonna 2024 päivitettiin yksi vaikutustenarviointi ja kahden osalta aloitettiin päivitys.

Kaiken kaikkiaan henkilöstöpalveluiden vastuulla olevista tehtävistä on tehty 20 vaikutustenarviointia, kokonaan kesken on kaksi ja päivitys on kesken kahden osalta ja yhden osalta on tunnistettu tarve päivitykselle, mutta sitä ei ole vielä ehditty aloittamaan.

Vaikutustenarviointeja on tehty lähinnä järjestelmänäkökulmasta. Henkilöstö-palveluissa on varmasti henkilötietojen käsittelyyn liittyviä prosesseja, jotka eivät sisälly olemassa oleviin tai työn alla oleviin vaikutustenarviointeihin. Näiden osalta kartoitustarve on tunnistettu, mutta kartoitusta ei ole aloitettu.

Tällä hetkellä henkilöstöpalveluissa ei ole nimettyä vaikutustenarvioinnin vetäjää. Uudet vaikutustenarvioinnit on saatu tehtyä, mutta olemassa olevia ei ole ehditty päivittämään. Osassa vetäjänä on toiminut henkilöstöpalveluiden tietosuojavastuuhenkilö ja osassa järjestelmän Vantaan palvelupäällikkö tai projektipäällikkö.

Vuonna 2024 henkilöstöpalveluissa otettiin käyttöön CaseM-pohjainen sähköinen yhteydenottolomake Palkkapalvelut ja HR-asiakaspalvelu. Henkilöstöpalveluista oltiin mukana määrittelemässä kyseisen lomakkeen henkilötietojen käsittelyä ennen järjestelmän käyttöönottoa.

Tulevien, vuonna 2025 käyttöönotettavien järjestelmien osalta, henkilötietojen määrittelyyn osallistuttiin sekä HR-raportoinnin (Tietoalusta ja Power BI) että työnseurannan työkaluosion (Aikajana) osalta.

Kaikissa edellä mainituissa vaikutustenarvioinnin vetäjä oli henkilöstöpalveluiden palvelualueelta.

4) Informointiasiakirjat

Henkilöstöpalveluissa on kolme informointiasiakirjaa, jotka on laadittu palvelukokonaisuuksista: Henkilötietojen käsittely rekrytoinnissa, Henkilötietojen käsittely palvelussuhteen alussa ja sen aikana sekä Henkilötietojen käsittely toimeksiantosuhteissa. Kaikkia kolmea on päivitetty vuoden 2024 aikana.

Henkilötietojen käsittelystä rekrytoinnin yhteydessä laaditusta informointiasiakirjasta on ruotsinkielinen versio saatavilla Vantaan rekrytointijärjestelmässä. Muiden informointiasiakirjojen käännättämiseen ruotsin tai muille kielille ei ole todettu tarvetta, mutta asiaa käsitellään uudestaan vuoden 2025 aikana.

Vastuu informointiasiakirjan ajan tasalla pitämisestä on prosessin omistajalla, ja käytännössä tehtävästä vastaavat prosesseissa toimivat pääkäyttäjät, mutta asiakirjojen päivitys on keskitetty henkilöstöpalveluiden tietosuojavastuuhenkilölle. Tietosuojavastuuhenkilö tekee päivitykset informointiasiakirjoihin myös vaikutustenarvioinneista nousseista tarpeista.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Työsopimusten ja viranhoitomääräysten sähköiseen allekirjoitusprosessiin liittyvä tietosuojaongelma

Jo vuonna 2022 havaittu ongelma liittyen työsopimusten ja viranhoitomääräysten sähköiseen allekirjoittamiseen on edelleen lopullisesti ratkaisematta. Jatkuvia

tietosuojariskejä aiheuttaa se, että hyväksyjän on aina itse muistettava poistaa sähköisessä allekirjoitusprosessissa tarvittava oma henkilötunnuksensa siinä vaiheessa, kun hän kuittaa työsopimuksen tai viranhoitomääräyksen Hertassa allekirjoitetuksi.

Asiasta on käyty Sarastian kanssa keskustelua eri yhteyksissä, mm. reklamaation käsittely ja taktinen yhteistyöpalaveri, mutta asia on edelleen ratkaisematta.

G-levyaseman siivous

Osana koko kaupunkia koskevaa G-levyaseman selvitystä, henkilöstöpalveluissa käytiin läpi syksyllä 2024 kaikki vuosien saatossa G-asemalle tallennetut dokumentit.

Henkilötietoja sisältävien dokumenttien osalta ne, joiden osalta säilytystarvetta ei enää ollut, tuhottiin. Palvelualueen yksiköt saivat itse linjata edelleen säilytettävien osalta, jatketaanko käyttöoikeuksilla rajatun G-aseman käyttöä, vai siirretäänkö aineistot Teamsiin uusin perustettaviin tiimeihin.

Palvelualueen omat tietosuojakoulutukset

Vaikkakin kaikki Henkilöstöpalveluissa aloittavat suorittavat kaupungin pakolliset tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset, on palvelualueella ollut tarvetta myös omiin koulutuksiin.

Loka-marraskuussa järjestettiin henkilöstöpalveluiden tietosuojavastuuhenkilön toimesta palvelualueelle kolme omaa koulutusta: Henkilötietojen käsittely henkilöstöpalveluissa, HR-prosessien ja järjestelmien informointiasiakirjat, selosteet käsittelytoiminnasta ja vaikutustenarvioinnit sekä Vantaan kaupungin tietosuoja- ja tietoturvaohjeistus.

Koulutuksia ei nauhoitettu, mutta koulutusmateriaali on käytettävissä sekä uusien henkilöiden perehdytykseen että vanhojen kertaamiseen.

TIETOHALLINTO

Tietotilinpäätös 2024 Tietohallinto

1. Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

Tietohallinnolle ei ole tullut henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyyntöjä.

2. Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Tietohallinto seuraa eurooppalaisen ja kansallisen tietosuojaviranomaisen päätöksentekoa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin näiden päätösten edellyttämällä tavalla.

3. Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Vuonna 2024 ei vaikutustenarviointeja.

4. Informointiasiakirjat

Tietohallinto on yleisesti sovellusten ja järjestelmien suhteen toimialoja avustava taho. Myös informointiasiakirjojen suhteen päävastuu niistä on toimialoilla ja Tietohallinnon rooli on osallistua asiaan tarvittavissa määrin.

5. Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Tietohallinto on näköalapaikalla suhteessa toimialojen (henkilö-)tietojen käsittelyyn. Toimialat ottavat henkilötietojen käsittelyssä tietosuojanäkökulmat huomioon ja esimerkiksi vaikutustenarviointeja tehdään laajasti ja niissä käytetään Tietohallinnon asiantuntijoita apuna.

KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Tietotilinpäätös 2024

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

Henkilötietojen luovutusten määrästä ei saada tarkkaa tilastoa kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla, sillä saapuneet luovutuspyynnöt siirretään kirjaamon toimesta suoraan kyseiseen palveluun, jota pyyntö koskee, eivätkä ne siirry esimerkiksi yhteisten palveluiden kautta. Tavoitteena on kehittää prosessia niin, että tarkkaa tilastoa voidaan jatkossa kerätä. Luovutuksista saataisiin tilastoa, jos kirjaamo keräisi tilastoa toimialoittain tai pyynnöt keskitettäisiin toimialalla yhteen yksikköön tai vaihtoehtoisesti jokaiselta palvelualueelta tietty yksikkö vastaisi asiasta ja keräisi tilastoa. Asiaa selvitetään, jotta vuoden 2025 aikana pystytään tilastoimaan tarkkaa tietoa henkilötietojen luovutuksista ja tarkastuksista. Henkilötietojen luovutukset tallennetaan aina Astaan. Toimiala aikoo tarkentaa ohjeistusta, jotta voidaan varmistaa, että kaikki tieto luovutuksista tallennetaan aina asianmukaisesti.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Toimialalla ei ole koottuna kaikkia järjestelmiä ja sovelluksia, joista tieto siirtyy tai voi siirtyä Yhdysvaltoihin. Toimialalla ei ole voitu suorittaa tarpeellisia tietosuojan vaikutustenarviointien päivityksiä, koska tekemättömiä on edellisvuosia vastaavasti runsas määrä. Pienimuotoista kartoitusta on kuitenkin tehty, ja toimialalla on käytössä ainakin muutamia järjestelmiä tai sovelluksia, joista tietoja siirtyy tai voi mahdollisesti siirtyä Yhdysvaltoihin. Tämä asia on huomioitu uusissa tehdyissä vaikutusten-arvioinneissa ja ne on päivitetty vastaamaan nykyistä lainsäädännöllistä tilaa. Tällä hetkellä ei kuitenkaan pystytä varmuudella ja välittömästi vastaamaan mahdollisiin tuleviin muutoksiin, mutta asia pyritään korjaamaan mahdollisimman pikaisesti. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla on ollut jo vuosia haasteellinen tilanne vaikutustenarviointien osalta, mutta loppuvuodesta 2024 vaikutustenarviointien tekeminen on saatu taas käyntiin. Toimiala pyrkii tekemään kokonaisvaltaisen suunnitelman, jossa huomioidaan myös varautuminen tuleviin muutoksiin ja ongelmiin koskien tiedonsiirron mahdollisia nopeitakin muutoksia.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Vuonna 2024 aloitettiin 14 kappaletta uutta vaikutustenarviointia. Kaikki aloitettiin vasta elokuussa, joten näistä viisi (5 kpl) saatiin valmiiksi. Vaikutustenarviointien

päivityksiä tehtiin vain tapauskohtaisesti niiden tietojen osalta, joiden osalta henkilötietojen käsittely muuttui. Suunniteltua päivityskierrosta ei ole käyty läpi. Aloittamattomia tekemättömiä vaikutustenarviointeja toimialalla on 50–60 kappaletta. Tarkkaa lukumäärää ei saada ennen kuin kartoitetaan laajasti kaikki toiminnot, joissa henkilötietoja käsitellään. Lähes kaikki vanhat vaativat päivitystä tai ainakin niitä tulee tarkastella uudelleen. Keskeneräisiä, mutta aloitettuja vaikutustenarviointeja oli vuoden 2024 loppuun mennessä 10–15 kappaletta.

Vaikutustenarviointien yhtenä haasteena on ollut juridisen avun riittämättömyys tai sitä on ollut rajatusti saatavilla. Edellisvuosiin verrattuna tilanne on kuitenkin parempi, sillä toimialalla vaikutustenarviointeihin on saatu lisäresurssi elokuusta 2024 alkaen. Tästä syystä vuoden 2025 osalta tilanne tulee olemaan huomattavasti parempi. Yhden henkilön resurssilla tekemättömien vaikutustenarviointien määrää saadaan suunnitelmien mukaan vuoden 2025 aikana paremmalle tasolle, mutta päivityksiä ei varmuudella vielä pystytä tekemään ennen kuin tekemättömät on saatu valmiiksi. Kaikkia tekemättömiä ei yhden henkilöresurssin avulla saada valmiiksi vuoden 2025 aikana, mutta tavoite vuodelle 2025 on pienentää huomattavasti tekemättömien määrää. Uusia palveluita, joissa käsitellään henkilötietoja, tulee jatkuvasti, joka hankaloittaa jo haastavaa tilannetta. Vaikutustenarviointien vetäjiä on toimialalla yksi henkilö, joka on tällä hetkellä katsottu riittäväksi, kun todellisia mahdollisuuksia saada lisää vetäjiä jo olemassa olevan henkilöstön keskuudesta ei ole.

Hankintojen kanssa pyritään lisäämään yhteistyötä, mutta tällä hetkellä toimiala on ollut vain rajatusti mukana uusien järjestelmien ja sovellusten hankinnoissa, koskien henkilötietojen käsittelyn näkökulmaa. Vaikutustenarvioinnit tehdään kuitenkin jälkikäteen kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla meille kuuluvien uusien järjestelmien osalta. Tämä ei ole toivottu tila ja asia pyritäänkin ratkaisemaan, jotta vaikutustenarviointeja pystyttäisiin järjestelmällisesti ja tarpeeksi kattavasti aloittamaan jo ennen varsinaista järjestelmähankintaa.

4) Informointiasiakirjat

Informointiasiakirjojen päivityksiä tehdään toimialalla vasta toissijaisesti, sillä ensisijaisesti pyritään tekemään kokonaan tekemättömiä vaikutustenarviointeja ja tuottamaan informointiasiakirjat sellaisista, joista niitä ei ole ollenkaan. Useampia jo olemassa olevia informointiasiakirjoja on kuitenkin samalla päivitetty tapauskohtaisesti aina tarpeen vaatiessa. Henkilötietojen käsittelyn muutokset jo olemassa olevaan henkilötietojen käsittelyyn on tällä hetkellä pystytty huomioimaan lähes ajantasaisesti. Tarkkaa määrää päivitysten osalta ei ole kerätty. Informointiasiakirjojen osalta ei ole tarkkaan tai suunnitelmallisesti kartoitettu, mitkä vaativat

päivitystä. Tähän on tulossa kuitenkin korjaus, kun vaikutustenarviointeihin saatiin lisäresurssi toimialalle loppuvuodesta 2024. Kieliversioita informointiasiakirjoista on tehty, mutta ei vielä kaikista. Tämänkin osalta asia pyritään korjaamaan vuoden 2025 aikana. Muiden kieliversioiden osalta kartoitusta on tehty ja muillekin kieliversioille olisi tarvetta, mutta resursoinnin puutteen vuoksi se ei vielä ole ollut mahdollista. Tarkoitus on, että vaikutustenarviointien vetäjä vastaa päävastuullisesti myös informointiasiakirjojen päivittämisestä ja koordinoi päivityskokonaisuustarpeita. Nyt kuitenkin prosessi on ollut se, että kyseisestä palvelusta vastaavat ovat olleet yhteydessä vaikutustenarviointien vetäjään, kenen johdolla vaadittavia päivityksiä on tehty, jos henkilötietojen käsittelyyn on tullut muutoksia. Palvelusta vastaavat henkilöt ovat vastuussa informointiasiakirjoista, mutta ne laaditaan yhteistyössä vaikutustenarviointien vetäjän ja lakimiehen kanssa.

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Viimeistään vuoden 2024 aikana toimialalla on huomattu kasvava osaamisen tarve koskien henkilötietojen käsittelyä sekä yleisesti tietosuojaa ja -turvaa. Toimialalla on runsaasti erilaisia henkilötietorekistereitä ja esimerkiksi alaikäisten henkilötietoja käsitellään paljon. Toimialalle kuuluu useita laajoja henkilötietorekistereitä, joista esimerkkeinä avustuksenhakujärjestelmä, Eepos, Vantaan kaupungin verkkokauppa, Harrastus- ja Tapahtumakalenteri sekä useat erilaiset nuorisopalveluiden järjestelmät, joissa käsitellään erityisiä henkilötietoja. Liikuntapalveluiden hyvinvointivalmennuksessa on pääsy myös Apotin tietoihin, ja toimialalle kuuluu monia muitakin kriittisiä tai laajoja rekistereitä, joita tässä ei mainita.

Palvelualueet toivovat lisää kaupunkitasoisia koulutuksia aiheesta. Erityisesti tekoälyn ja sen käsittelemien henkilötietojen käsittely nostettiin yhdeksi epäselväksi aiheeksi, josta toivottiin kaupunkitasoisia linjauksia.

TIETOTILINPÄÄTÖKSEN LIITTEET

Liite 1: vuoden 2024 tietotilinpäätöksen rakenne

Vuoden 2024 tietotilinpäätöksessä keskitytään seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

1) Henkilötietojen luovutus- ja tarkastuspyynnöt

1. Kuinka paljon henkilötietojen luovutuksia rekisteröidyille oli vuonna 2024? Koskee kaikkia henkilötietojen luovutuksia eikä ainoastaan henkilötietojen tarkastuksia.
    1.1. Mikäli luovutuksista ei saada tilastoa, niin mistä tämä johtuu?
    1.2. Miten tässä tapauksessa toimintaa tulisi muuttaa niin, että luovutuksista saataisiin tilastoa?
2. Henkilötietojen luovutuksista tulee aina jäädä merkinnät: kuka tietoja luovutti, milloin tietoja luovutettiin, mitä tietoja luovutettiin ja miten tietojen luovutus tapahtui.
    2.1. Miten tämä toteutetaan käytännössä?
    2.2. Ovatko nämä tiedot saatavilla kaikkien luovutusten osalta?
    2.3. Jos kaikista luovutuksista ei jää näitä kaikkia välttämättömiä merkintöjä, niin mistä tämä johtuu?
    2.4. Onko tämän osalta kehitysehdotuksia?

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin ei ollut mahdollista 07/2020–07/2023 ilman sopimuksiin sisällytettäviä vakiosopimuslausekkeita ja niihin liittyviä täydentäviä suojatoimia. Euroopan komissio hyväksyi 10. heinäkuuta 2023 päätöksellään Yhdysvaltojen tietosuojan riittävän tason. Riittävyyspäätöksen perusteella tietoja voidaan siirtää 10.7.2023 alkaen EU- ja ETA-alueelta järjestelyyn osallistuville yrityksille ilman erillisiä 46 artiklan mukaisia suojatoimia.

Henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin on käsitelty laajasti vuosien 2022 ja 2023 tietotilinpäätöksiin sisältyvissä tietosuojavastaavan raporteissa. Kaupungissa on käytössä useita järjestelmiä ja sovelluksia, joissa henkilötietoja voi siirtyä Yhdysvaltoihin. Tämän takia henkilötietojen siirtoihin vaikuttavilla muutoksilla on myös suuri merkitys kaupungin kannalta.

On mahdollista, vaikkakaan ei toivottavaa, että vuonna 2025 tulee muutoksia tietojen siirtoperusteisiin Yhdysvaltoihin. Tietojen siirto perustuu tällä hetkellä Yhdysvaltojen presidentin antamaan asetukseen ja EU:n komission tekemään päätökseen. Presidentin antama asetus voidaan kumota uudella presidentin määräyksellä, ja sen vaikutukset voivat alkaa välittömästi.

Vuoden 2023 tietotilinpäätökseen sisältyvässä tietosuojavastaavan raportissa todetaan seuraavaa:

> “Kaupungissa tulisi aina myös varautua tulevaan. Muutokset komission päätökseen ovat mahdollisia ja mikäli henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin vaikeutuisi jälleen, niin kaupungissa tulisi tähän varautua jo nyt riittävällä tasolla. Keskeisimpiä huomioita ovat:
>
> - Tietosuojan vaikutustenarvioinnit on tullut tarkastaa sellaisten järjestelmien/prosessien osalta, joissa on tiedonsiirtoja USA:han.
> - Vaikutustenarvioinnit on tullut päivittää vastaamaan komission uutta tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä.
> - Tietosuojakehys perustuu USA:n presidentin antamaan toimeenpano-määräykseen, ei lakiin. Tilannetta on kaupungissa seurattava mahdollisesti nopeastikin muuttuvien olosuhteiden varalta.
> - Kaupungissa olisi hyvä olla varautumissuunnitelma henkilötietojen käsittelylle, mikäli komission päätös kumotaan tai toimeenpanomääräykseen tulee muutoksia.”

Toimialojen/palvelualueiden tulee kerätä tietotilinpäätökseen seuraavat tiedot:

1. Onko toimialalla/palvelualueella kartoitettuna kaikki järjestelmät ja sovellukset, joissa tapahtuu henkilötietojen osalta tiedonsiirtoja Yhdysvaltoihin?
2. Onko tällä hetkellä kaikkien tiedonsiirtojen osalta vaikutustenarvioinneissa tietojen siirron perusteena komission riittävyyspäätös?
3. Onko tehty suunnitelmia sen varalle, että tietojen siirtoon Yhdysvaltoihin tulisi aikaisempien vuosien kaltaisia juridisia ongelmia?
4. Jos on, niin minkälaisia suunnitelmia?
5. Jos jatkossa tarvitsee taas käyttää vakiolausekkeita ja lisäsuojatoimenpiteitä tietojen siirron osalta, niin miten tämä prosessi on tarkoitus toteuttaa käytännön tasolla?

6. Mikä koetaan ongelmalliseksi tiedonsiirroissa EU:n ulkopuolelle käytännön tasolla? Onko kehitysehdotuksia tältä osin?

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

1. Kuinka monta uutta vaikutustenarviointia aloitettiin vuonna 2024?
2. Kuinka monta vaikutustenarviointia saatiin päätökseen vuonna 2024?
3. Kuinka montaa vaikutustenarviointia päivitettiin vuonna 2024?
4. Mikä on vaikutustenarviointien tilanne vuonna 2024: Kuinka monta vaikutustenarviointia on kaiken kaikkiaan tehty, kuinka monta on kesken ja kuinka monta on aloittamatta?
5. Onko toimialalla/palvelualueella resursoitu riittävästi vaikutustenarviointien tekemiseen?
6. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää oli vuonna 2024 ja oliko määrä riittävä tarpeeseen nähden?
7. Onko toimiala/palvelualue ollut mukana määrittelemässä henkilötietojen käsittelyä ennen uusien järjestelmien tai sovellusten hankintoja? Mikä taho toimii tällöin vaikutustenarvioinnin vetäjänä?

4) Informointiasiakirjat

1. Tuoda tilinpäätöksessä esiin mitkä informointiasiakirjat on päivitetty vuonna 2024.
2. Mitkä informointiasiakirjat ovat vielä päivittämättä ja minkälainen aikataulu päivittämiselle on suunniteltu?
3. Löytyykö kaikista informointiasiakirjoista ruotsinkieliset versiot?
4. Muun kielisten versioiden tarve toimialalla/palvelualueella, ja kuinka paljon sellaisia on tehty?
5. Minkälainen prosessi toimialalla/palvelualueella on informointiasiakirjojen päivittämiseen?
6. Kenen tehtäväksi informointiasiakirjojen päivittäminen on annettu ja kenen tehtävänä on laatia uusi informointiasiakirja uudesta prosessista?

5) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2024 henkilötietojen käsittelyssä

Liite 2: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2024: tilastoja

Sisäisiä tietoturvaloukkausilmoituksia: 162 kpl.
Näiden johdosta tietosuojavaltuutetulle tehtyjä ilmoituksia: 76 kpl.

Tietoturvaloukkaukset toimialoittain

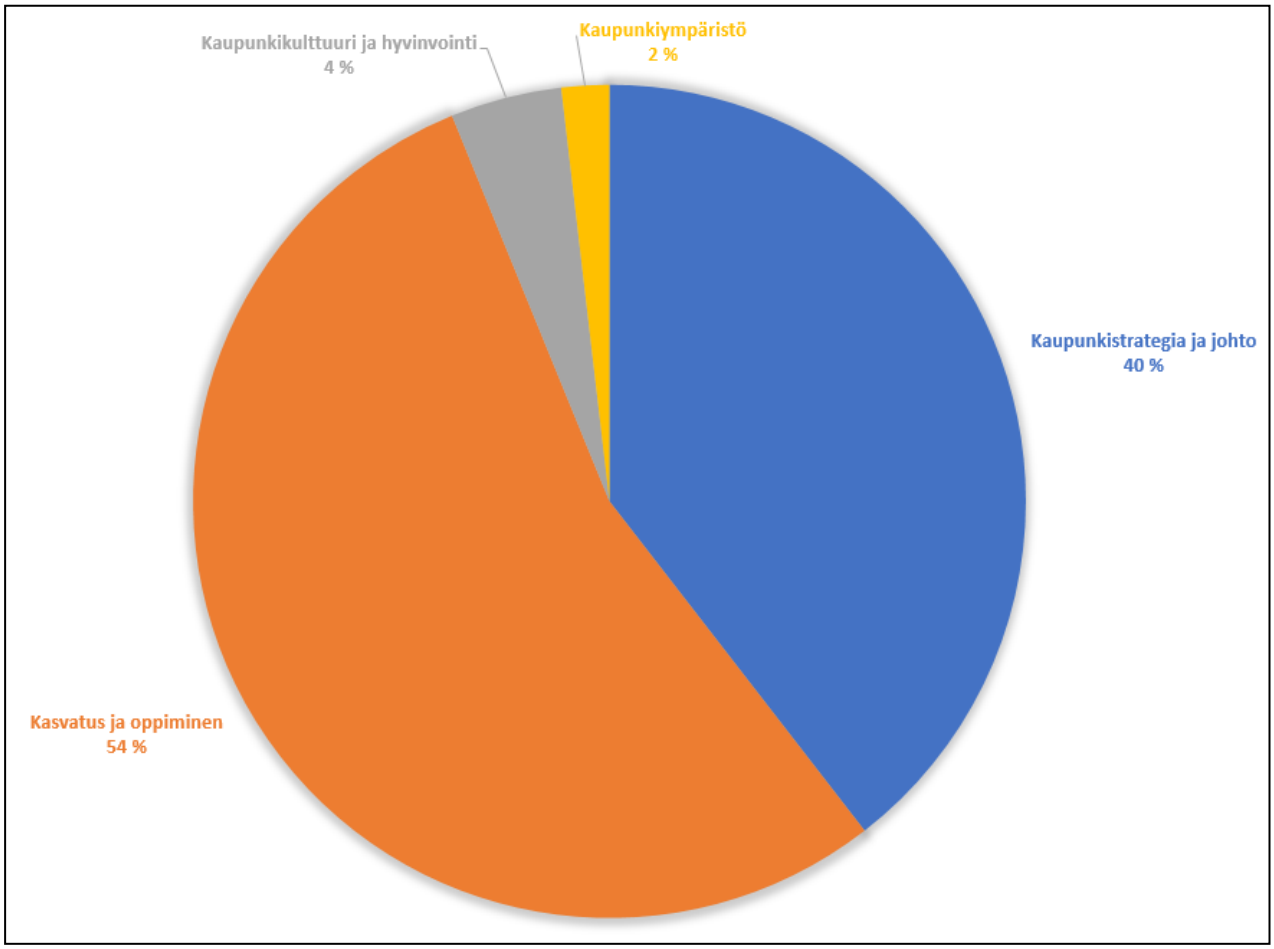

Tietoturvaloukkaustyypit

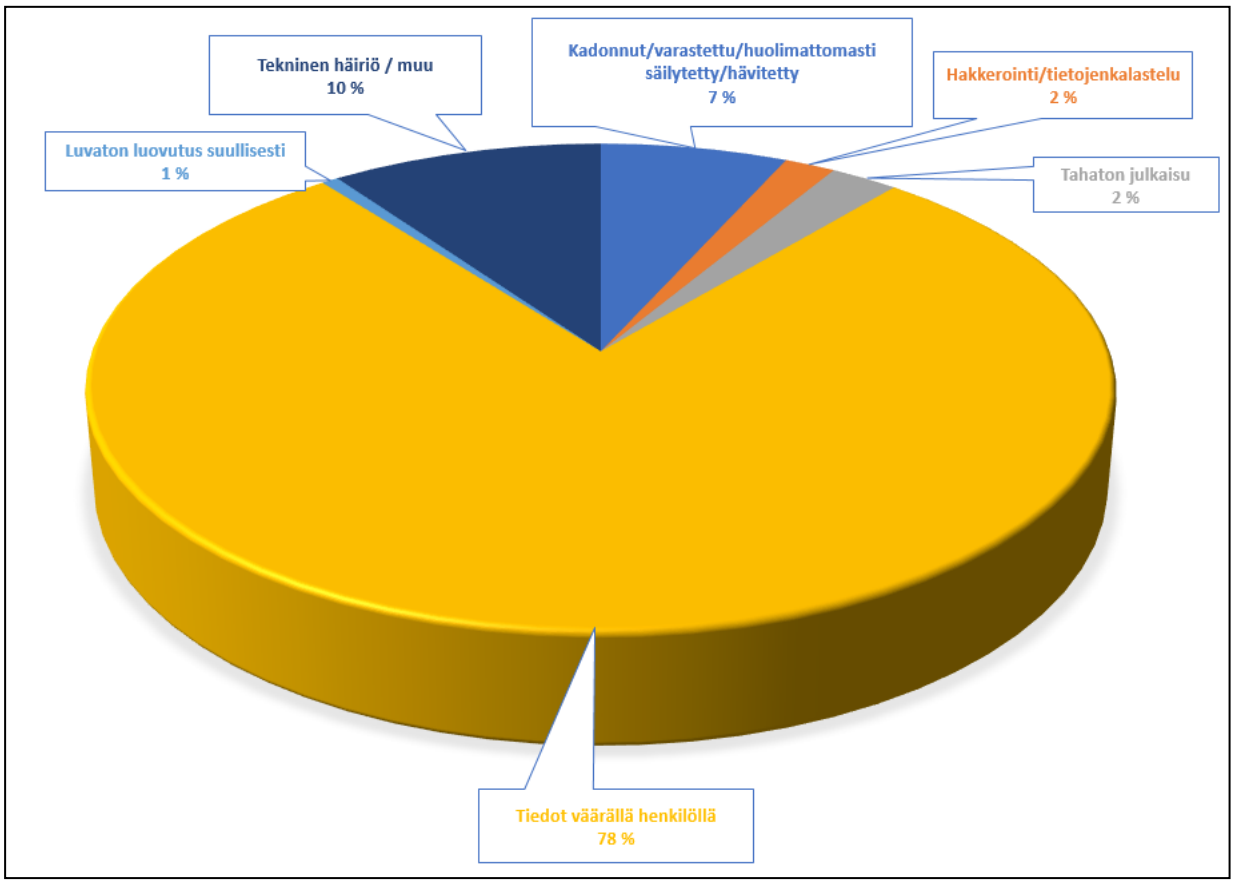

Tietoturvaloukkauksen syy: organisaation sisäinen vai ulkopuolinen tekijä, vahingossa tapahtunut vai tahallinen teko?

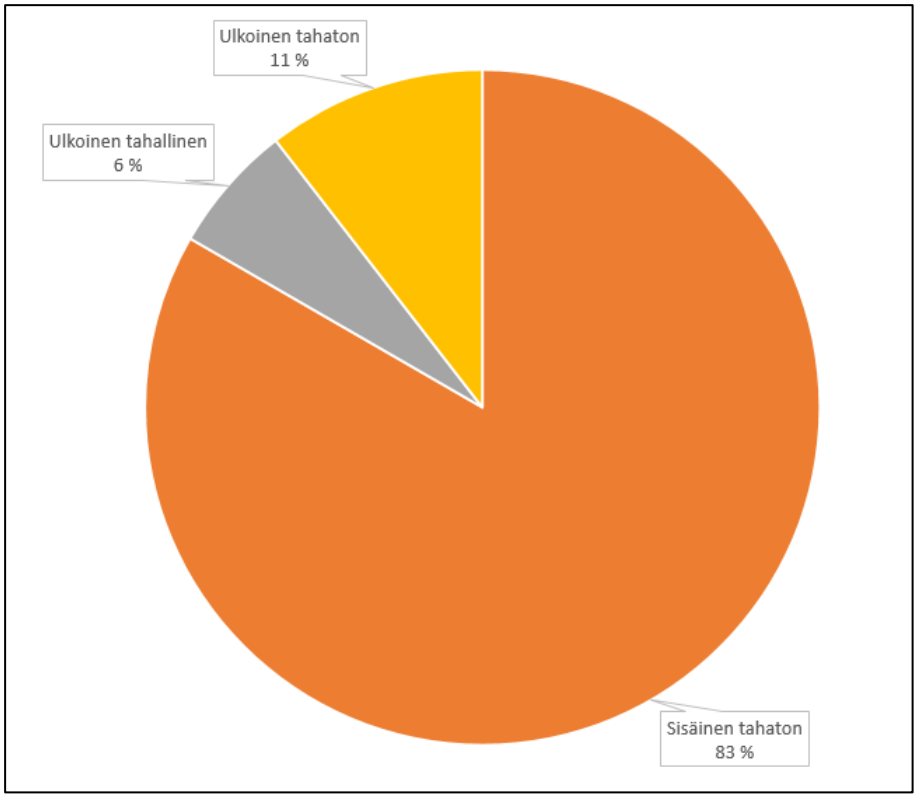

Tietoturvaloukkauksen kohteet

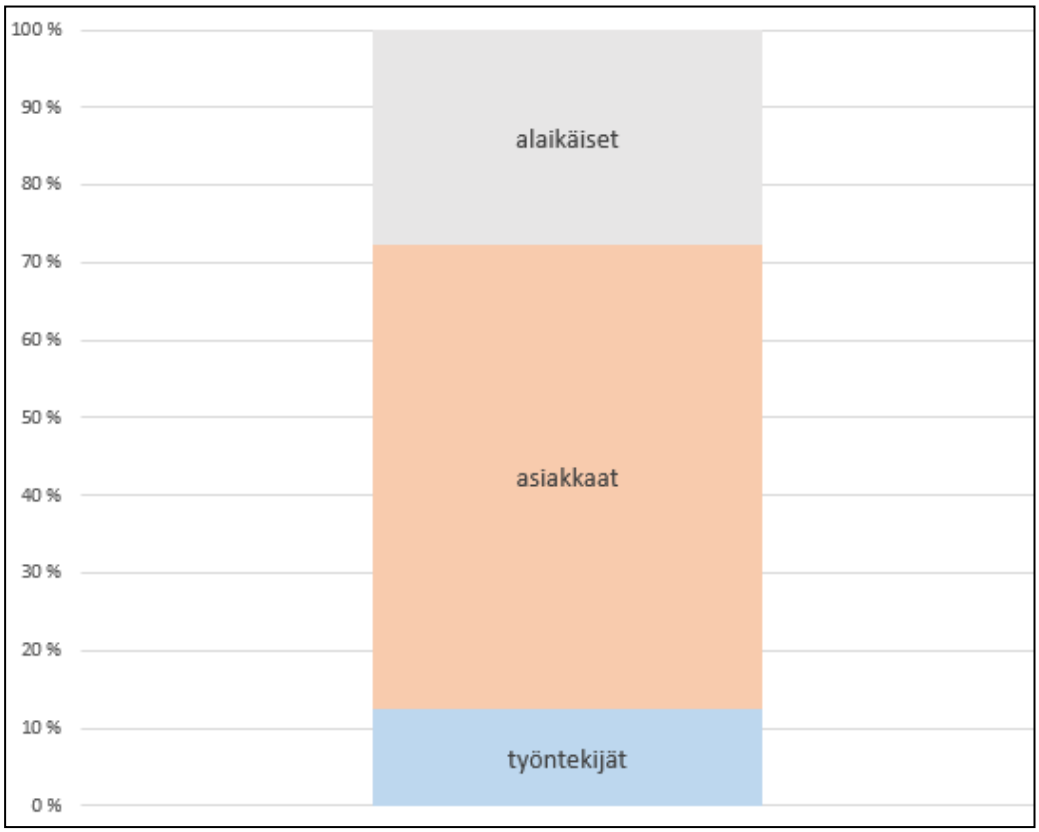

Liite 3: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2024: luettelo

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Tammikuu	• Ulkopuolisen yrityksen kaupungille tuottama koulutusmateriaali, jossa esiintyy kaupungin työntekijä, oli virheellisesti kaikkien oppimisalustalla olevien käyttäjien nähtävissä. • Tiedot: nimi, ammattinimike, kasvot, ääni. • Ulkopuolinen, tahaton.
	• Päiväkodin retkireppu unohtui puistoon. Ohikulkija palautti repun seuraavana päivänä. • Tiedot: 10 lapsen tietoja sekä vanhempien ja varahenkilöiden tietoja. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 28 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Opettajan henkilökohtainen työkone ja oppilaslaitteita (12 kpl Chromebookeja) varastettu luokasta. • Tiedot: mahdollisesti 13 henkilön käyttäjätiedot, opettajan koneella olevat mahdolliset oppilastiedot. Opettajan kone suojattu salasanalla, kone ollut kiinni. • Ulkoinen, tahallinen.
	• Kalasteluviesti. Käyttäjätunnusten luvaton käyttö. Kalasteluviestin avulla varastettu käyttäjien salasana ja session cookie, jolla ohitettu MFA ja murtauduttu käyttäjien O365-tilille. 50 käyttäjän tilille kirjauduttu. • Myös henkilötietoja sisältäviä tiedostoja loukattu. • Ulkoinen, tahallinen. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Helmikuu	• Henkilökunnan keskinäisessä WhatsApp-ryhmässä kysytty lapsen tietoja, vaikka ko. järjestelmää ei ole sallittu käyttää työasioissa. Vastauksessa ollut lapsen nimi ja huoltajan puhelinnumero. • Sisäinen, tahaton.

	• **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 22 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Työntekijällä ollut liian laajat käyttöoikeudet VaSa-järjestelmään. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijällä vääränlaiset käyttöoikeudet VaSa-järjestelmässä. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijällä ollut liian laajat käyttöoikeudet VaSa-järjestelmään. • Sisäinen, tahaton.
	• Huoltajien yhteystietoja sisältävä paperi katosi. N. 50–60 henkilön tiedot (oppilaiden nimet, huoltajien yhteystiedot). • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Oppilaan A (6.lk) Chromebook-kone oli ollut luokassa läppä auki ja luokkaan oli jäänyt oppilas B (6.lk) yksin ruokailun ajaksi. Oppilas B oli mennyt oppilaan A Chromebook-koneelle ja vaihtanut sen salasanan. Oppilas myönsi tehneensä näin, ja Chromebookin selaimen selaushistoria näyttää näin toimitun. Oppilas B sanoi, ettei ole tehnyt oppilaan A Chromebook-tietokoneella muuta eikä ole laittanut näin haltuunsa saamaansa käyttäjätunnusta ja salasanaa millekään omalle laitteelleen. Oppilaalla B oli mahdollisesti pääsy oppilaan Wilmaan, Classroomeihin, Chatteihin, sähköpostiin jne. Selainhistorian mukaan missään näistä järjestelmistä ei ole kuitenkaan käyty. • Ulkoinen, tahallinen. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
Maaliskuu	• Työntekijällä ollut liian laajat käyttöoikeudet VaSa-järjestelmään. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijälle jäänyt liian suuret käyttöoikeudet työtehtävää vaihdettaessa. • Sisäinen, tahaton.
	• Lapsen Hyve-lomake annettu vahingossa toisen lapsen huoltajalle. • Lapsen nimi ja hetu sekä tietoja lapsen osaamisesta ja kehittymisen kohteista.

• Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 27 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
• Sähköposti lähetetty väärälle kaupungin työntekijälle. • Lapsen nimi ja syntymäaika. • Sisäinen, tahaton.
• Vantaan varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmä VaSasta (CGIVesa) havaittiin 25.3.2024 järjestelmän pääkäyttäjien toimesta n. 700 toisissa CgiVesa-tuotteen käyttäjäkunnissa asuvien huoltajien henkilötietoja. Pääasiallisesti kyseiset henkilöt ovat ilmeisesti vahingossa oman kunnan Cgi Vesan sijaan kirjautuneet Vantaan VaSaan. • Ulkoinen, tahaton.
• Valvontakameratallenne lähetetty muistitikussa vakuutusyhtiölle ja pyydetty palauttamaan. Palautuksesta puuttui ko. muistitikku; kirjekuoressa tikun kokoinen repeämä. Muistitikku kadonnut kuljetuksessa. • Tikkua ei ollut salattu. • Ulkoinen, (todennäköisesti) tahaton.
• Primus-hallinto-ohjelmassa työntekijälle virheellisesti määritelty koulu ja käyttöoikeudet. • Sisäinen, tahaton.
• Vantaan käyttäjien kertakirjautumista DigiOneen on tarkoitus testata rajatulla käyttäjäryhmällä (20 henkilöä). Testauksen valmistelu sisälsi yksittäisen tiedonsiirron integraation avulla DigiOnen Acceptance -ympäristöön. Tämä tiedonsiirto sisälsi virheellisesti käyttäjäryhmän henkilöiden henkilötunnuksen. Tiedot tallentuivat DigiOnen tietokantaan. • 20 kpl työntekijöiden henkilötunnuksia. • Sisäinen, tahaton.
• Oppivelvollisuuden keskeyttämisestä laadittu viranhaltijanpäätös on lähetetty Asta-asianhallintajärjestelmästä väärälle opiskelijalle ja huoltajalle tiedoksi.

	• Tiedot: opiskelijan ja huoltajan etu- ja sukunimi, salassa pidettäviä tietoja: yleisellä tasolla keskeytyksen syy: elämäntilanne/sairaus/vanhempainvapaa/ulkomailla oleskelu tms. (eli valittavissa jokin mainituista). • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Epäily seurannasta etätyössä. Selvityksessä ei löydetty koneelta vakoiluohjelmaa. • Ulkopuolinen, tahallinen (epäily)
	• Henkilötietojen tarkastuspyynnön yhteydessä, kun henkilötietojen tarkastuspyynnön tekijälle toimitettiin järjestelmän lokitiedot, tulosteissa oli näkyvissä myös henkilökunnan työkoneiden ip-osoitteet. • 21 ip-osoitetta. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Huhtikuu	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 41 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 44 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 24 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Kaupungin Sharepoint-kansioon vahingossa tallennettu keskeneräinen varhaiskasvatuksen dokumentti lapsesta. • Nimi, syntymäaika ja vanhempien yhteystiedot. • Sisäinen, tahaton.
	• Hallintopäätös lähetettiin kirjoitusvirheen vuoksi väärälle henkilölle. • Yhden lapsen nimi, syntymäaika, tukipäätös ja huoltajien tiedot.

	• Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 11 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Päiväkodin lapsiryhmän lukollisesta kaapista oli anastettu 8 kpl pin-koodisuojattuja puhelimia. • Tahallinen
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 30 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Koulutussopimus tallennettu vahingossa väärän opiskelijan tietoihin. • Sopimuksella tiedot: nimi, osoite, hetu, puhelinnumero, sähköpostiosoite, oppijanumero. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Toukokuu	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 12 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Wilman kautta lähetetty ADHD-kysely väärälle huoltajalle. • Oppilaan etunimi, nimikirjaimet ja kyselyn lähettäminen. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Intran lomakepohjaan on vahingossa tallentunut lapsen tietoja. • Nimi, osoite, syntymäaika, tuen tarpeen kuvausta. • Sisäinen, tahaton.
	• Linkedin-postauksessa näkyy oppilaiden nimiä/allekirjoituksia n. 180 kpl. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**

	• Työntekijä lähetti sähköpostilla virheilmoituksen karttaohjelman toimimattomuudesta. Viesti sisälsi kuvakaappauksia karttaohjelmasta virheen havainnollistamiseksi. Yhdessä kuvista näkyy asukkaiden henkilötietoja. / Esihenkilö huomasi, että karttaohjelman virheilmoitukseen liittyvässä sähköpostiviestissä näkyi asukkaiden henkilötietoja. • Tiedot: Asukkaiden nimet, osoitteet ja henkilötunnukset, n. 20 hlöä. • Sisäinen, tahaton.
Kesäkuu	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • n. 100 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Harjoittelija teki päiväkotiryhmän toiminnasta videon, tallensi Tiktokkiin ja linkitti opiskelijaryhmän Signal-ryhmään. • 3 lasta näkyy tunnistettavasti. • Ulkoinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Hallintopäätös lähetettiin vahingossa väärän lapsen huoltajille. • 1 lapsen nimi, syntymäaika, tuentarpeet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Talouspalveluihin toimitettu sisäisessä postissa taksikuitti. Taksikuitti oli teipattu paperiin, jonka kääntöpuolella kolmen (3) oppilaan henkilötietoja. • Oppilaista oli näkyvissä seuraavat tiedot: luokka, nimi, sukunimi, kutsumanimi, henkilötunnus, sukupuoli, kotipaikan osoite, postinumero ja äidinkieli. • Sisäinen, tahaton.
	• Yhteishaun valintakirjeen sähköpostilähetyksessä tapahtui virhe. Viesti lähetettiin piilokopiona 24 henkilölle, mutta yhden valitun sähköpostiosoite oli siirtynyt piilokopioriviltä suoraan otsikon perään (”Tervetuloa *sähköpostiosoite*”, p.o. ”Tervetuloa Variaan”) • 1 alaikäisen opiskelijaksi valitun sähköpostiosoite • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**

Elokuu	• Päiväkodin Teams/Sharepoint-ryhmä tulisi olla yksityinen, mutta vahingossa oli luotu julkinen ryhmä. Asiakaslistaa, kokousmuistiota ja muuta tietoa oli nähtävissä kaikille Intraan pääseville. Koska ryhmän tiedostot näkyvissä kaikille, tyhjään lomaketiedostoon oli vahingossa tallennettu myös ajankohtaista henkilötietoa. • n. sadan henkilön tietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 40 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Lasta koskevia viestejä on vahingossa lähetetty väärälle huoltajalle (lapset etunimikaimoja). • Viesteissä mainittu lapsen nimi ja terveystieto. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 26 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Lasta koskeva viesti lähetettiin väärään puhelinnumeroon. • Viestissä lapsen etunimi. • Sisäinen, tahaton.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 18 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Väärää lasta koskeva asiakirja annettiin huoltajalle. • 2 lapsen nimi ja henkilötunnus sekä 1 vanhemman allekirjoitus. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 18 huoltajan sähköpostiosoitteet.

	• Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Opettaja jakoi esitäytetyt ja kotiin pelkästään tarkastettavaksi menevät oppilastietolomakkeet satunnaisesti eri oppilaiden reppupostiin, oletuksenaan niiden olevan tyhjiä ja kotona täytettäviä. • Tiedot: 10 kpl 1lk oppilaita. Oppilaan nimi, hetu, osoite, katsomusaine, oma äidinkieli. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Opiskelijoiden nimilista oli kuvakaappauksena s-postiviestin liitteenä. S-postin vastaanottajana oli virheellisesti myös opiskelijan huoltaja. • 16 opiskelijan etu- ja sukunimi, opiskelijanumero ja ajokorttitieto (korttiluokka). • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Syyskuu	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 14 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 26 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 23 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot sekä vastaukset. • 42 huoltajan numerot ja 1 lapsen terveystiedot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.

	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 32 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • n. 40 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 14 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Luokkahuoneessa opetustaululle aukesi vahingossa väärä dokumentti. Paperissa oli oppilaan henkilökohtaisia terveystietoja, taustatietoja ja diagnooseja. • Tiedot: Oppilaan nimi. Historiaa oppilaan koulunkäynnistä, oppilaan terveystietoja, oppilaan koulunkäyntiin liittyviä tietoja. Paperissa oli mainittu etunimeltä myös oppilaan luokkakavereita. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Lähetetty kaikille koulun huoltajille ja opettajille tarkoitettu viesti siten, että vastaanottajat näkivät toistensa tiedot. Viesti otti huoltajatiedon Wilmasta ja yhdisti sen oppilaaseen. • Tiedot: huoltajan etu- ja sukunimi, oppilaan etu- ja sukunimi, oppilaan luokka. Noin 600 oppilasta + huoltajat. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Lokakuu	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 24 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot sekä vastaukset. • 17 huoltajan numerot ja 1 lapsen terveystiedot.

• Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
• Päiväkotiin murtauduttu. Varastettu mm. kolme kannettavaa tietokonetta. Koneet suojattu bitlockerilla ja salasanoilla. • Ulkoinen, tahallinen.
• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. Tapauksia 2 kpl. • 17 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
• Lapsen tietoja sisältävä kirjekuori vahingossa väärälle huoltajalle. Palautettu avattuna seuraavana päivänä. • 1 lapsen nimi, henkilötunnus, tietoja kehityksestä. • Ulkoinen/Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 40 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
• Tekstiviesti lähetetty väärään numeroon. Viestissä kuva lapsen päiväkotihaastattelusta, sis. lasten nimet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 37 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 12 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
• Lähetetty tekstiviesti ryhmäviestinä lapsen huoltajille ja yhdelle entiselle työntekijälle. Viesti sisälsi asiakastyytyväisyyskyselyn linkin. Viestissä näkyy entisen työntekijän henkilökohtainen puhelinnumero ja lapsen huoltajien numerot.

	• Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 20 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
Marraskuu	• VaSa-järjestelmään pääsy jäänyt passivoimatta työsuhteen loputtua. • 91 lapsen tiedot. • Sisäinen, tahaton. AD-kirjautuminen -> todellinen pääsy järjestelmään epätodennäköistä.
	• Päiväkotiin murtauduttu. Varastettu 3 tietokonetta. • Teamsiin tallennettuja, salasanalla suojattuja 24 lasta koskevia asiakirjoja, mm. varhaiskasvatussuunnitelmat. • Ulkoinen, tahallinen.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 42 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tehostetun tuen päätös lähetettiin epähuomiossa työntekijän henkilökohtaiseen Gmailiin (eikä työsähköpostiin). • Sisäinen, tahaton.
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 13 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 32 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Epäily hakkeroinnista/tietojenkalastelusta kaksivaiheisen tunnistautumisen yhteydessä. • Ulkoinen, tahallinen.

	• Lapsen henkilötietoja sisältävä asiakirja lähetettiin vahingossa väärälle työntekijälle. • Sisäinen, tahaton.
	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 18 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Sähköposti jossa kuvakaappaus opintosuorituksista lähetetty vahingossa väärälle henkilölle (sähköposti). • Nimi, henkilötunnus, tiedot suoritetuista opinnoista arviointeineen. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Joulukuu	• Tekstiviesti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 20 huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
	• Sähköposti lähetetty siten, että huoltajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 27 huoltajan sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tekstiviestin lähetyksessä ongelmia. 1 huoltajan numero ja etunimi menivät 37 vastaanottajalle. • Ulkoinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Valmu-järjestelmästä lähti tiedoksianto ennen kuin salaus oli loppuun tehty. Varmistettu, että viesti meni oikeille vastaanottajille (vanhemmat sekä toimialueen kaksi työntekijää). • Tiedot: lapsen nimi, syntymäaika, varhaiskasvatuksen tukitietoja. • Sisäinen, tahaton.

KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Huhtikuu	• Asiakas X oli käyttänyt kirjaston tietokonetta ja kirjautunut outlook-sähköpostiinsa; käytön jälkeen mielestään kirjautunut ulos. Myöhemmin hän sai asiakkaalta Y ilmoituksen, että Y oli

	päässyt näkemään X:n sähköpostikansion, sillä outlook oli edelleen kirjautuneena. • Teknisesti ei ole mitenkään estetty sitä, etteikö kirjautuminen voisi jäädä päälle. • Ulkoinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Toukokuu	• Kirjaston asiakastulostusjärjestelmässä ongelmia, tietokoneelta lähetetyt tulosteet (mm. viranomaisasiakirjoja) eivät vapautuneet tulostukseen. Myöhemmin kone tulosti kaikki jonoon jääneet tulosteet vaikka vikatilanteessa tulostusjonon pitäisi tyhjentyä automaattisesti. • Ulkoinen, tahaton.
	• Työntekijä lähetti salattuna sähköpostina harjoittelussa olevan opiskelijan rikostaustaotteen toimistosihteerille. (asiakirjaa ei olisi tarvinnut lainkaan lähettää toimistosihteerille). • Sisäinen, tahaton.
Kesäkuu	• Tekstiviesti lähetetty siten, että leiriryhmäläiset ja huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot. • 40 nuoren ja huoltajan numerot. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle**.
Lokakuu	• Liiallisten palomuuriavausten vuoksi etäläsnäolorobotin videoyhteyden muodostuksen oli mahdollista tapahtua Euroopassa sijaitsevan palvelimen sijasta Yhdysvalloissa sijaitsevan palvelimen kautta, jolloin yksilöivää henkilötietoa olisi voinut kulkea Euroopan ulkopuolelle. Sinä aikana, kun Euroopassa sijaitseva palvelin oli alhaalla ja liikenne ohjautui Yhdysvaltoihin (15.9.–1.10.), etäläsnäolorobotti ei ollut kuitenkaan käytössä, joten henkilötietoja ei siirtynyt. • Ulkoinen, tahaton.
	• Työntekijä lähetti edelleen henkilötietoja sisältävän sähköpostin (tiketin) järjestelmätoimittajalle järjestelmän ongelmasta. Hän lähetti viestin edelleen järjestelmätoimittajalle salaamattomassa sähköpostissa huomaamatta, että edelleenlähetetyssä viestissä oli henkilötietoja sisältävä liitetiedosto mukana. • Liitetiedostossa on mainittu 4 kpl nimiä ja yksi syntymäaika. Tiedot koskivat alaikäisiä. • Sisäinen, tahaton.

Joulukuu	• Kirjaston asiakastulostusjärjestelmässä ongelmia, tietokoneelta lähetetyt tulosteet (mm. salassa pidettäviä ja henkilökohtaisia dokumentteja) eivät vapautuneet tulostukseen. Myöhemmin kone tulosti kaikki jonoon jääneet tulosteet vaikka vikatilanteessa tulostusjonon pitäisi tyhjentyä automaattisesti. • Ulkoinen, tahaton.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Helmikuu	• Eläinsuojelutarkastuskertomus lähetetty vahingossa väärälle, saman nimiselle henkilölle. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Syyskuu	• Rakennuslupahakemuksen yhteydessä naapurien kuulemiskirjeessä ollut turvakiellon alaisen hakijan nimi ja osoite. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Marraskuu	• Lupajaoston pöytäkirjan liitteeksi oli lisätty aluehallintoviraston valituspäätös, jossa valituksen tehneen henkilön yhteystiedot (nimi, osoite ja sähköposti) olivat jätetty peittämättä. Kuntalaisen yhteystiedot ovat olleet jokaisen nähtävillä kaupungin verkkosivuilla. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**

KAUPUNKISTRATEGIAN JA JOHDON TOIMIALA

Tammikuu	• Sähköposti lähetetty siten, että vastaanottajat näkivät toistensa sähköpostiosoitteet. • 102 kpl vaalilautakunnan jäsenten sähköpostiosoitteet. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Potilasasiakirjapyyntö Vakehyvan kirjaamon sijasta vahingossa kaupungin Teams-ryhmän sähköpostiosoitteen. • Sisäinen, tahaton.
	• Soitto väärään numeroon ja ulkopuolinen henkilö sai tietää kotiäänestyksen tilanneen henkilön nimen. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan lomautusilmoitus on mennyt kaikille Vantaan ja Keravan työllisyyden kuntakokeilun työntekijöille. Samalla on

	käynyt ilmi, että sähköpostilistalla on sinne kuulumattomia henkilöitä, joille tieto on mennyt (Hyvinvointialue: Vantaan ja Keravan). • Yhden asiakkaan lomautusilmoituksen sisältämät tiedot menneet 351 henkilölle (kaikki vaitiolovelvollisia kunnan tai vakehyvan työntekijöitä). • Sisäinen, tahaton
	• Käyttäjätunnusten luvaton käyttö. Kalasteluviestin avulla varastettu käyttäjien salasana ja session cookie, jolla ohitettu MFA ja murtauduttu käyttäjien O365-tilille. • Viiden (5) käyttäjän tilille kirjauduttu, heistä neljän (4) OneDrive- ja Sharepoint -tiedostoja katseltu hyökkääjän venäläisistä IP-osoitteista. Näistä kullakin katsottu yhtä sattumanvaraisen oloista tiedostoa, joissa ei vaikuta olleen erityisesti henkilötietoja: esimerkiksi Powerpoint-esitys kokousagendaksi. • Ulkoinen, tahallinen
Helmikuu	• Kirjaamo avannut kirjeen joka toimitettu väärin, asia ei kuulu Vantaalle. • Nimi, henkilötunnus, todistus ja opintokortti. • Ulkoinen, tahaton.
	• Työntekijä on liittänyt henkilön A dokumentin henkilön B selvityspyyntöön liitteeksi asiakastietojärjestelmässä. • Tiedot: yhden henkilön henkilötunnus, nimi ja tiedot koulutuksen päättymisestä. • Sisäinen, tahaton.
	• Asiakkaan A toimittama liite (lomautustodistus) työttömyysturvaa varten oli laitettu epähuomiossa Asiakkaan B:n URA-tietojen työttömyysturvaosioon (ATMT). Virheellinen liite poistettu heti kun omavalmentaja huomasi tapahtuneen; Asiakas B ei nähnyt virheellistä liitettä. • Tiedot: Asiakkaan tiedot asiakirjassa: nimi, hetu, osoite, puhelinnumero. Työnantajan tiedot: kaikki työnantajaan liittyvät tiedot. • Sisäinen, tahaton.
	• Työntekijän oli tarkoitus välittää sähköposti asiakkaan omavalmentajalle, mutta sähköposti lähti vahingossa väärälle henkilölle, kuntakokeilun suunnittelijalle (Vantaan ja Keravan kuntakokeilun sisällä toimivalle työntekijä).

	• Tiedot: 1 asiakkaan nimi ja syntymäaika; tietoa asiakkaan palkkatukityön jatkosta. • Sisäinen, tahaton
	• Omavalmentaja ilmoitti asiakkaan ja vahingossa kirjoitti oman työsähköpostiosoitteensa tilalle oman henkilökohtaisen sähköpostiosoitteensa. Vahvistusviesti palveluun osallistumisesta tuli siten omavalmentajan henkilökohtaiseen sähköpostiosoitteeseen. • Tiedot: vahvistusviestissä näkyy asiakkaan nimi. • Sisäinen, tahaton
	• Vasa-järjestelmän perherakenteeseen on lisätty 23.1.24 palvelusihteerin toimesta virheellinen lapsi silloin kun kyseisen päiväkodin tuloselvityspyyntöjä on lähetty perheelle. Toinen palvelusihteeri on ottanut käsittelyyn 2.2.2024 perheen lähettämän tuloselvityksen ja tarkistanut perhekoon, huomannut virheellisen perherakenteen ja korjannut tiedot (3 henkilöä on oikea perhekoko, poistettu virheellinen henkilö). Perheeseen kuulumattoman henkilön kohdalla lukee ”henkilöt, jotka eivät kuulu kotitalouteen”. Vasa-järjestelmä näyttää kuitenkin virheellisesti tuloselvityksessä perheelle tämän henkilön, joka ei kuulu kotitalouteen. Asiakas huomasi tapahtuneen 12.2. ja soitti asiakaspalveluun. • Tiedot: Lapsen koko nimi ja henkilötunnus • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Henkilötietoja sisältävä suojaamaton tiedosto oli tallennettu paikkaan, jossa ne ovat voineet olla sellaisten henkilöiden nähtävänä, joiden työtehtäviin tiedot eivät kuulu. Ulkopuolinen konsultti oli tallentanut tekemänsä otoksen tiedot suojaamattomaan sijaintiin, mutta tietopalvelut eivät olleet huolehtineet tiedoston poistosta. • Tiedot: 10000 henkilötietoa (Ikäryhmä, nimi, äidinkieli, osoite ja sukupuoli); 2000 vantaalaista. • Ulkoinen, tahaton
Maaliskuu	• ”Palautetaan”-tarralla varustettu kuori avattu kirjaamossa. Vantaa ei ollut oikea vastaanottaja. • Turvallisuusselvitysasiakirjoihin liittyviä henkilötietoja. • Ulkoinen, tahaton.

	• Työntekijä oli väärän asiakkaan asiakastiedoissa ja kumosi virheellisesti asiakkaan selvityspyynnön aiheettomaksi. • Tiedot: 1 asiakkaan etunimi sekä tieto asiakkaan terveydentilasta. • Sisäinen, tahaton
	• Asiakkaan tietopyyntö lähetetty palvelusihteerille arkistoitavaksi virheellisen ohjeistuksen vuoksi. Palvelusihteeri ei ole oikea henkilö arkistoimaan ko. asiaa. • Tiedot: 1 hlön nimi, henkilötunnus, puhelinnumero, sähköpostiosoite, asuinkunta. • Sisäinen, tahaton
	• Omavalmentaja teki asiakkaalle kotoutumissuunnitelman. Seuraavana päivänä käydessään läpi asiakkaidensa tietoja omavalmentaja huomasi, että hän oli tehnyt edellisenä päivänä kotoutumissuunnitelman toisen asiakkaan tietoihin ja antanut tämän suunnitelman kyseiselle asiakkaalle. Omavalmentaja yritti poistaa suunnitelman toisen asiakkaan tiedoista siinä kuitenkaan enää onnistumatta. • Tiedot: Yhden asiakkaan suku- ja etunimi sekä osoitetiedot. Toisen asiakkaan etunimi ja kotoutumissuunnitelma. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Tietohallinnon integraattorin palveluksessa oleva projektipäällikkö on avannut projektille Teams-tiimin, josta asiakirjat siirtyvät automaattisesti SharePointiin. Määritykset SharePoint-sivustolle ovat olleet virheelliset, sivusto on ollut julkinen sekä sen sisältö mahdollisten hakujen kautta kaikkien intranetin käyttävien Vantaan kaupungin henkilöiden saatavilla. • Tiedot: kuuden asiakkaan nimi ja osoite. • Sisäinen, tahaton
	• Vantaan SAP HR:n pääkäyttäjä havaitsi, että järjestelmätoimittaja oli lisännyt liitetiedoston tiketöintijärjestelmässään käsiteltävään muutospyyntöön. Se sisälsi listan, jossa oli toisen yrityksen (Vantti) henkilöstön tietoja. • Tarkoitus oli tarkastella SAP HR-järjestelmästä työaikasuunnitelmasääntöjen (viikkotyöajan) liittymän tekemiä muutoksia tuotantoon viennin jälkeen. Tarkastelua varten listalle oli poimittu kolmen työaikasuunnitelman kaikki

	tuotantoonsiirtopäivän eli 13.3.2024 jälkeen tavoitetyöaikaan tulleet muutokset ilman yritysrajausta. • Tiedot: 844 hlöä, nimi, henkilönumero. • Ulkoinen (järjestelmätoimittaja), tahaton
Huhtikuu	• Työntekijä havaitsi hallinnon kerroksen tulostushuoneessa skanneritasolle jätetyn dokumentin, joka oli palvelualueen entisen työntekijän työtodistus. Tulostushuone on tiloissa, joihin pääsevät vain työntekijät. • Tiedot: 1 henkilön työtodistus. Nimi ja hetu. • Sisäinen, tahaton
	• Henkilöasiakkaan tiedot tallennettiin vahingossa toisen asiakkaan tietoihin. • Asiakkaita 2 kpl, on informoitu sähköisesti ja selvittelyssä on, kuinka väärät tiedot poistetaan toisen asiakkaan tiedoista (URA-merkintä/ ATMT – merkintä). • Tiedot: Työllistymissuunnitelma eli asiakkaan etunimi ja työkokemus sekä työkyky. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Työturvallisuusjärjestelmä Tutkan esihenkilöoikeuksia on ollut liian ylätasolla, jolloin esihenkilöllä on ollut mahdollisuus nähdä myös muiden kuin omien alaistensa ilmoituksia. • Tiedot: työturvallisuusilmoituksissa nimi, työyksikkötiedot; työtapaturmailmoituksissa myös hetu ja kotiosoite. Työturvallisuusilmoituksia tehty ko. palvelualueella vuoden 2024 aikana yhteensä 83 kpl, joista henkilötunnuksen sisältäviä ilmoituksia 13 kpl ja EKI-ilmoituksia 13 kpl. • Sisäinen, tahaton.
	• Palkkapalvelukoordinaattori ratkaisi CaseM:ssä työntekijä1:n palvelupyyntöä ja kun hän painoi ”ratkaise” painiketta, pyyntöön vaihtui työntekijä2:n tiedot. Vastaus lähti väärälle henkilölle ja se sisälsi palkkatodistuksen. • Tiedot: 1 työntekijän palkkatiedot, nimi, syntymäaika ja osoite. • Ulkopuolinen, tahaton
Toukokuu	• Omavalmentajalla oli kaksi alkuhaastattelua. Jälkimmäisen asiakkaan kohdalla kotoutumissuunnitelman laadittuaan omavalmentaja lähetti suunnitelman erehdyksessä ensimmäiseksi haastattelemansa asiakkaan sähköpostiin.

	• Tiedot: Lähetetyssä kotoutumissuunnitelmassa oli asiakkaan nimi ja osoite sekä asiakkaan kotoutumissuunnitelmiin liittyviä tietoja. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• 1) Jos ilmoituksen tekijä valitsi organisaatiossa vain ylätason, ei tarkemmin yksikköä, eikä nimennyt esihenkilöä, hän pääsi etenemään ilmoituksen lähetyksessä, jolloin tieto meni useille. Tilaus järjestelmätoimittajalta oli tehty niin, että esihenkilö on valittava ja se on pakollinen täytettävä kohta, jota ei voi ohittaa. Järjestelmässä virhe ei näkynyt vaan kohta oli merkitty pakolliseksi. (Järjestelmäntoimittaja korjasi 23.5.2024 järjestelmässä olleen virheen, että ilmoitusta ei voi lähettää ilman valittua esihenkilöä / esihenkilön esihenkilöä.) • Ulkoinen, tahaton. • 2) Joillakin esihenkilöillä oli virheelliset oikeudet. (Esihenkilöoikeudet varmistettu 21.5.2024 klo 10 mennessä.) • Sisäinen, tahaton. • Tiedot: Epäasiallisen kohtelun ilmoituksissa on kirjattuna tapahtumankuvaus sekä ilmoittajan ja esihenkilön nimi sekä työyksikkötiedot. • Lukumäärä: Epäasiallisen kohtelun ilmoituksia on ollut ko. vastuualueella 13 kpl, esihenkilöitä 15 kpl.
Kesäkuu	• URA-oikeudet voimassa, vaikka työntekijän työsuhde ei ole ollut voimassa. Esihenkilön pitää pyytää käyttäjätunnusten poistoa aina kun työntekijän työsuhde päättyy, tämä on aikanaan jäänyt tekemättä. • Ura-tietoihin pääsy vaatii authenticatorin sekä Vantaan tai TE-toimiston sähköpostiosoitteen. Vantaan ja TE-toimiston sähköpostiosoite on poistunut käytöstä ajallaan. Kahden tunnin sisään tehty Keha-keskukselle tunnusten poistopyyntö. • Sisäinen, tahaton
	• Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueella työskentelevä henkilö on lähettänyt skannatun asiakirjan, joka sisältää asiakkaan työsopimuksen, kaikille Vantaan ja Keravan kuntakokeilun työntekijöille. • Tiedot: 1 hlön työsopimus, josta kävivät ilmi asiakkaan nimi, henkilötunnus, osoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

	• Sisäinen, tahaton
	• Skannatut tiedostot (3kpl) lähetetty vahingossa työntekijälle X. Kaupungilla on työntekijänä muitakin samannimisiä henkilöitä, ja nämä tiedostot olisi tullut lähettää eri henkilölle eri sähköpostiin. • Tiedot: päivähoito, 1 lapsi ja huoltaja. • Sisäinen, tahaton.
Heinäkuu	• Kirjattu asiakkaan B tietoihin asiakkaan A työkokeilun tiedot. Asiakas B on asiakkaan A isä. • Tiedot: työkokeilulomakkeessa asiakkaan nimi, osoite, puhelinnumero, henkilöturvatunnus. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Työntekijä lähetti epähuomiossa asiakkaalle toisen asiakkaan täyttämän lomakkeen omaehtoisista opinnoista. • Tiedot: Nimi ja henkilötunnus, allekirjoitus. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Omavalmentaja oli tehnyt työllistymissuunnitelman asiakkaan A:n kanssa ja suunnitelma tuli tallennetuksi epähuomiossa asiakkaan B:n A-TMT-tietoihin. • Tiedot: Suunnitelmassa on mainittuna asiakkaan A:n ammatti, kansalaisuus ja oleskeluluvan myöntämispäivä (ei nimeä, ei hetua). (käytännössä henkilö ei ole näiden tietojen perusteella helposti ulkopuolisen tunnistettavissa) • Sisäinen, tahaton
	• Sähköposti lähetettiin Suomen Diakoniaopiston sijasta Diak-AMK:hon (samankaltainen meiliosoite). • Tiedot: nimi, hetu (viimeinen numero tosin vahingossa väärin) ja tieto henkilön sairastumisesta ja mahdollisesta opintojen aloitusajasta. • Sisäinen, tahaton
	• Entinen työntekijä pyysi palvelu- ja palkkatodistusta. Hänelle lähetettiin väärän henkilön palvelutodistus. • Tiedot: nimi ja hetu. • Sisäinen, tahaton. • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Elokuu	• Asiakkaan 2 monialainen työllistymissuunnitelma tallennettu virheellisesti asiakkaan 1 tietoihin ATMT-järjestelmään (ATMT on

	asiakkaan työmarkkinatori, eli asiakastietojärjestelmä jota käytetään URAn rinnalla. URAan ja ATMT:lle tallennetaan kaikki asiakkaaseen ja asiakkaan asiointiin liittyvät tiedot). • Tiedot: Ammattitutkinto, asumistilanne, koulutus. Suunnitelmassa ei ole mitään kirjausta siitä kenelle se on laadittu tai muitakaan tunnistamista mahdollistavia tietoja. • Sisäinen, tahaton
	• Omavalmentaja tarkisti asiakkaan tietoja ja huomasi, että asiakkaan tietoihin oli tallentunut väärän asiakkaan suunnitelma. Suunnitelma tallennettu TYPPI-järjestelmään, johon asiakkaalla ei ole suoraa pääsyä. • Tiedot: työhistoria, työtilanne. Ei varsinaisesti henkilön tunnistamiseen liittyviä tietoja. • Sisäinen, tahaton
	• Asiakkaan tietoja tallennettu Kuntakokeilun sisäiseen Sharepoint-tiedostoon sen sijaan, että tiedosto olisi ladattu omalle koneelle. • Tiedot: 1 asiakkaan nimi ja osoite. • Sisäinen, tahaton
	• Kirjattu asiakkaan tietoihin toista asiakasta koskeva lausuntopyyntö. Lausuntopyynnössä ei näy ko. asiakkaasta yksilöiviä tietoja. (kirjaus on tehty asiakastietojärjestelmään. Asiakkailla on näkymä järjestelmään Oma asioinnin / Työmarkkinatorin kautta.) • Tiedot: ei tunnistetietoja asiakkaasta. • Sisäinen, tahaton
	• Kirjattu asiakkaan tietoihin toista asiakasta koskeva tieto sairaslomatodistuksessa. Kirjauksessa ei näy ko. asiakasta yksilöiviä tietoja. Asiakkaan sairaslomatodistus toimitettu omavalmentajalle, jonka asiakkaan tietoihin on viety tieto sairaslomatodistuksesta. (kirjaus on tehty asiakastietojärjestelmään. Asiakkailla on näkymä järjestelmään Oma asioinnin / Työmarkkinatorin kautta.) • Tiedot: ei yksilöiviä henkilötietoja. • Sisäinen, tahaton
	• Asiakkaan tietoihin tallennettiin väärän vastuuvirkailijan tunnus. Kyseinen vastuuvirkailija on työskennellyt aiemmin Espoon

	kuntakokeilussa, jolloin asiakkaan tiedot siirtyivät automaattisesti toiseen kuntakokeiluun. • Tiedot: URA-asiakasjärjestelmän tietoja eli nimi, osoite, puh.nro, sähköposti, hetu, työ- ja koulutushistoria sekä työvoimapoliittiset lausunnot. • Sisäinen, tahaton.
Syyskuu	• Sähköposti lähetetty vahingossa väärälle kaupungin työntekijälle. • 1 luottamushenkilön nimi, laskuttajan nimi, laskun numero. • Sisäinen, tahaton.
	• Sisäisen Teams-kokouskutsun kuvailuosioon vahingossa jäänyt työllisyyspalvelujen asiakkaan sukunimi. • Sisäinen, tahaton.
	• Kahden asiakkaan lähettämä sposti lähetettiin toisen tiimin Back Office-vuorolaiselle eli kahden asiakkaan tietoja mennyt väärälle asiantuntijalle. Hän huomasi, että viestit kuuluvat toiselle tiimille ja lähetti tästä viestin lähettäjälle. • Sisäinen, tahaton
	• Omavalmentaja kirjannut asiakkaalle toiselle asiakkaalle tarkoitetun selvityspyynnön opinnoista. Selvityspyynnössä ei mainita asiakkaan yksilöiviä tietoja, vain pvm., oppilaitos ja koulutusohjelma. • Tiedot: ei tunnistetietoja asiakkaasta. • Sisäinen, tahaton
	• Työntekijä tallensi virheellisesti asiakkaan monialaisen työllistymissuunnitelman väärän asiakkaan tietoihin Typpi-järjestelmässä. • Tiedot: asiakkaan terveystietoja. Suunnitelmassa ei ole ollut asiakkaan nimeä, eikä muita henkilötietoja, joista olisi mahdollista päätellä asiakkaan henkilöllisyyttä. • Asiakkailla ei ole pääsyä Typpi-järjestelmän tietoihin. • Sisäinen, tahaton
	• Suunnitelma tallennettu väärälle asiakkaalle. Tallennus luonnostilassa siinä vaiheessa, kun virhe huomattiin -> tietojen ei pitäisi olla siinä vaiheessa asiakkaalle näkyvissä. A-TMT:n tukihenkilöä on pyydetty poistamaan virhetallennus kokonaisuudessaan. • Tiedot: työllistymiseen liittyviä yleisiä tietoja. Tiedoista ei ole henkilö tunnistettavissa.

	• Sisäinen, tahaton
	• S2-valmentaja (Vantaan työntekijä) oli lähettänyt salattuna sähköpostina asiakkaansa henkilötunnuksen sekä etu- ja sukunimen ensimmäiset kirjaimet Uudenmaan TE-toimiston kirjaamoon. Peruste lähetykseen oli työntekijän johtavalta omavalmentajalta saama sähköpostiviesti, jossa sanottiin, että hän voisi kysyä asiaa TE-toimiston kirjaamosta. • Sisäinen, tahaton
	• Asiakkaalle on tallennettu toisen henkilön työnhakijaksi ilmoittautumislomakkeen passikopio, id-kopio ja oleskelulupa. Alkuperäinen tietoturvaloukkaus on tapahtunut todennäköisesti Helsingin päässä, mutta mennyt ”läpi” useammalta Vantaan virkailijalta. (asiakas siirtynyt Vantaan asiakkaaksi). • Virhe siis tapahtunut, kun asiakas ollut Helsingin asiakkaana. Todennäköistä, etteivät väärät tiedot ole päätyneet asiakkaan nähtäväksi (järjestelmä ei ole avoin asiakkaille); selvittelyssä vielä Vantaalla, ettei mitään vääriä tietoja sisältäviä tulosteita tms. ole asiakkaalle lähetetty. • Sisäinen, tahaton.
	• Henkilölle lähetettiin väärän henkilön palvelutodistus. Kumpikaan henkilöistä ei enää ole kaupungin työntekijä. • Todistus sisälsi henkilön nimen, palvelussuhteen tiedot sekä syntymäajan. • Sisäinen, tahaton • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
Lokakuu	• Asiakkaan toimittama dokumentti on skannattu ja lähetty kaupungin sisäiseen yhteissähköpostiin, johon sähköpostia ei olisi pitänyt lähettää. • Tiedot: 1 henkilön nimi, hetu, yhteystiedot. • Sisäinen, tahaton
	• Työntekijä on liittänyt tietotekniseen virheilmoitukseen asiakkaan tietoja. Virheilmoitus oli lähetetty Valtion tietotekniikkapalveluihin. • Tiedot: 1 asiakkaan yhteystiedot ja työttömyysturvatilanne. • Sisäinen, tahaton
	• Asiakkaan tietoihin kirjattu toisen asiakkaan tietoja (Kelan lausuntopyyntö) • Tiedot: 1 asiakkaan lausuntopyyntö, ei näy asiakkaalle Työmarkkinatorin Asioinnissa

	• Sisäinen, tahaton
	• Omavalmentaja huomasi, että lisäsi asiakkaan tietoihin toista asiakasta koskevan kirjauksen (lausuntopyyntö). Kirjauksessa ei ole asiakastietoja eli muiden asiakkaiden henkilötietoja ei ole kirjattu. • Sisäinen, tahaton
	• Asiakkaan antamaan sähköpostiosoitteeseen lähetettiin PDF-liite, joka sisälsi asiakkaan henkilötunnuksen, nimen ja kotiosoitteen. Sähköposti lähetettiin salaamattomana. • Sisäinen, tahaton
	• Kuntalaispalveluiden palvelunumeroihin Telia ACE -järjestelmän kautta saapuvien puheluiden tallennus on otettu käyttöön ilman yhteistoimintamenettelykäsittelyä henkilöstön kanssa. • Tiedot: Puheluissa (1997 puhelua) on työntekijöiden henkilötiedosta tallentunut ääntä sekä heidän nimensä, jos he ovat sen puhelussa kertoneet. 30 henkilöä (Vantaan kaupungin kuntalaispalveluiden työntekijät). • Sisäinen, tahaton
	• Käynnissä selvitysprosessi, jossa on sisäinen tarkastus myös mukana. Selvitysprosessin yhtenä toimenpiteenä pyysimme avaamaan tietoturva-astian. Tietoturva-astiasta löytyi henkilökuntaan kuuluvan henkilön talouteen liittyviä useita dokumentteja. Kolme henkilökuntaan kuuluvaa henkilöä näki nämä dokumentit. • Sisäinen, tahaton
Marraskuu	• Kirjaus väärän asiakkaan tietoihin asiakastietojärjestelmässä. • Tiedot: Asiakkaan työnhaun tilanteen kuvaus, asiakkaan oma arvio terveydentilastaan. Kirjaus ei sisältänyt yksilöiviä henkilötietoja, kuten nimeä tai henkilötunnusta. Kirjauksen tietoja on käytännössä mahdoton yhdistää juuri loukkauksen kohteeksi joutuneeseen henkilöön ilman yksilöiviä tietoja. • Sisäinen, tahaton
	• Kahden eri asiakkaan asiakas ID:t ja liitteet olivat menneet sekaisin, jonka takia väärän asiakkaan selvityspyyntöön lisättiin toisen asiakkaan liitteet. • Tiedot: 1 todistus aikuisten perusopetuksessa suoritetuista alkuvaiheen opinnoista, sis. nimi ja hetu. • Sisäinen, tahaton.

	• **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Kirjaus väärän asiakkaan tietoihin asiakastietojärjestelmässä. • Tiedot: Asiakkaan työnhaun tilanteen kuvaus. Kirjaus ei sisältänyt yksilöiviä henkilötietoja, kuten nimeä tai henkilötunnusta. • Sisäinen, tahaton
	• Työntekijä tallensi ja arkistoi asiakkaansa monialaisen työllistymissuunnitelman väärän asiakkaan tietoihin TYPPI-järjestelmässä. (Järjestelmään ei asiakkailla ole pääsyä.) • Tiedot: Asiakkaan terveyteen ja työllistymiseen liittyviä tietoja. • Sisäinen, tahaton.
	• Vantaan ja Keravan kuntakokeilun omavalmentaja (ei Vantaan työntekijä) on käsitellyt etätyössä ollessaan asiakastietoja niin, että ulkopuolinen on nähnyt ja päässyt käsiksi useiden asiakkaiden tietoihin, myös URA-asiakastietojärjestelmään. Omavalmentaja on myös antanut salasanansa ja tunnuksensa ulkopuolisen henkilön käyttöön. • Tiedot: Vähintään henkilöiden perustietoja (nimi, osoite, sähköposti, puhelinnumero, henkilötunnus), mahdollisesti myös muita asiakastietojärjestelmässä olleita tietoja. 67 asiakasta. • Ulkoinen, tahallinen • **Ilmoitettu tietosuojavaltuutetulle.**
	• Työntekijä ilmoitti 4.11.2024, että työterveyden tietoihin on jo muuttunut työnantajaksi Vantaan kaupunki oikean työnantajan sijaan. • Virhe johtuu hyvin todennäköisesti liittymästä, mutta Vantaan Frends-integraatioalustan yhteyshenkilöltä ei ole vielä saatu vahvistusta. Terveystalon yhteyshenkilö ilmoitti pe 8.11.2024, että Terveystalo on nyt tehnyt väliaikaisia toimenpiteitä heidän puolellaan, jotta Vantaan työsuhde ei aja yli henkilöiden nykyistä työsuhdetta. Hertan palvelupäällikkö Tietohallinnosta edistää asiaa Frendsin palvelupäällikön kautta. • Tiedot: 91 henkilöä, TE-toimiston työntekijöitä, jotka siirtyvät 1.1.2025 Vantaan kaupungin työntekijöiksi. • Ulkoinen, tahaton.
	• Arkiston tyhjennyksen yhteydessä tietosuoja-astiat olivat lukitsemattomalla käytävällä ja astiat olivat myös lukitsematta muutaman tunnin ajan. Kyseiseen käytävään on sivullisen mahdollista vaikkakin epätodennäköistä löytää pääsy.

	• Tiedot: tiliotteita, joissa myös henkilötunnuksia. Tietoturva-astia oli täynnä, joten henkilötietoja sisältävien dokumenttien määrää vaikea arvioida. • Sisäinen, tahaton
Joulukuu	• Omavalmentaja huomasi, että lisäsi asiakkaan tietoihin toista asiakasta koskevan kirjauksen. Kirjauksessa ei ole asiakastietoja eli muiden asiakkaiden henkilötietoja ei ole kirjattu. • Sisäinen, tahaton
	• Edellinen työntekijä on soittanut asiakkaalle 09/2024 ja laatinut keskustelun perusteella asiakkaalle työllistymissuunnitelman ja lausunnon. Nykyinen työntekijä on soittanut asiakkaalle 11/2024 ja todennut heti puhelun alussa, että puhelimeen on vastannut väärä henkilö. Asiakas on kutsuttu tapaamiselle ja todettu, että 09/2024 laadittu suunnitelma ja annettu lausunto on laadittu eri henkilön kanssa. Virheellisesti annettu lausunto mitätöity sekä virheellisesti laadittu suunnitelma poistettu. Koulutustiedoista poistettu väärä koulutus. • Tiedot: asiakkaan koulutukseen ja työllistymiseen liittyviä tietoja. Ei yksilöiviä henkilötietoja. • Sisäinen, tahaton
	• Asiakkaan tietoihin kirjattu väärän asiakkaan tietoja ja tiedot lähetettiin toiselle kuntakokeilun työntekijälle. • Tiedot: Ei yksilöiviä henkilötietoja. • Sisäinen, tahaton

35 § Helsinki EU Officen voimassa olevan sopimuksen irtisanominen

VD/6013/04.00.00/2024

PT/EV/MT

Helsinki EU Office on Brysselissä toimiva, sopimuskumppaniensa EU-edunvalvontaa tukeva toimisto. Toimiston tehtävänä on myös edistää sopimuskumppaniensa näkyvyyttä Euroopan unionin foorumeilla ja välittää tietoa EU-lainsäädännön valmistelutyöstä, EU-rahoitusohjelmista, tapahtumista sekä yhteistyö- ja verkostoitumismahdollisuuksista. Helsinki EU Officessa työskentelee tällä hetkellä kuusi henkilöä.

Toimiston ylläpitäjänä toimii Uudenmaan liitto, ja sen lisäksi mukana on 9 sopimuskumppaniorganisaatiota. Sopimuskumppanit ovat Vantaa kaupungin lisäksi Päijät-Hämeen liitto, Helsingin ja Espoon kaupungit, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Luonnonvarakeskus sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Vantaa on ollut mukana rahoitusosuudellaan 01.05.2017 lähtien. Sopimus Helsingin EU-toimistosta on tehty Uudenmaan liiton kanssa.

Vuonna 2024 Helsinki EU Officen sopimusmallia uudistettiin. Kaupunginhallitus on päättänyt solmia uuden sopimuksen kokouksessaan **2.9.2024 § 10**.Kuitenkin toimintamallin parantamiselle on ollut edelleen tarvetta sopimuskumppaneiden tarpeiden paremman huomioimisen vuoksi. Uudesta toimintamallista ja sopimuksen yksityiskohdista käydään tällä hetkellä neuvotteluja vuodesta 2026 alkaen. Neuvottelut ovat edelleen kesken.

Voimassa olevassa sopimuksessa on määritelty, että sopimus on voimassa yhden vuoden 31.12.2025 saakka, jollei toinen sopijapuoli irtisano sitä vuotta 2026 koskien omalta osaltaan viimeistään 15.6.2025. Ylläpitäjän osalta irtisanominen tulee tehdä viimeistään 30.6.2025. Sen jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana aina yhden (1) kalenterivuoden(sopimuskauden) kerrallaan, jollei toinen sopijapuoli irtisano sitä omalta osaltaan viimeistään edellisen kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä. Ylläpitäjän irtisanomisaika on vastaavasti kunkin edellisen kalenterivuoden huhtikuun loppuun
mennessä.

Koska sopimusneuvotteluita ei ole saatu päätökseen, esitetään, että Vantaan kaupunki irtisanoo sopimuksen päättymään vuoden 2025 loppuun mennessä, ilmoittaen irtisanoutumisesta Uudenmaan liitolle määräaikaan 15.6.2025 mennessä. Vantaa jatkaa sopimusneuvotteluja ja sopimuksen mahdollisesta jatkosta päätetään myöhemmin vuoden 2025 aikana.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 35

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) irtisanoa Helsinki EU Officen voimassa oleva sopimus, päättyen vuoden 2025 loppuun ja
b) toimittaa irtisanoutuminen Uudenmaan liitolle määräaikaan 15.06.2025 mennessä

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Ulla Kaukola poistui kokouksesta yhteisöjäävinä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- HEO yhteistyösopimus
- HEO Liite 1. Yhteistyömallin ja pakettien A B ja C kuvaukset
- HEO Liite 2. Jäsenmaksujen luokittelu
- HEO Liite 3. Jäsenmaksut 2025

Täytäntöönpano: Strategia ja talous

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Kansainvälisten asioiden päällikkö Elina Värtö,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

HELSINKI EUOFFICE

Liite 1. Yhteistyömallin ja pakettien A, B ja C kuvaukset

Copyright © 2024 Helsinki EU Office

Pakettien perusrakenne

A-pakettiin sisältyy edustus HEO:n ohjausryhmässä, mikä mahdollistaa suoran vaikuttamisen HEO:n toimintaan ja strategiaan.

Paketti C: Kevyt EU-tuki
(Maksuluokka C = matalin)

1. **Yleinen sektorikohtainen ennakoiva tiedottaminen ja neuvonta EU-instituutioiden valmistelutyöstä ja rahoitusohjelmista** – Esim. teematiedotteet ja tietoiskut, vastaaminen sopimuskumppanien yksittäisiin EU-asioita koskeviin tietopyyntöihin, lyhyt tiedonhaku tai selvitys
2. **Yleinen verkostoissa edustaminen** – Sopimuskumppaneiden yleinen edustaminen verkostoissa, joissa HEO on jäsenenä (esim. ERRIN, UnILiON…), avustaminen EU-tason verkostoitumisessa, verkostojen tapahtumiin ja tapaamisiin osallistuminen sopimuskumppanien puolesta ja niistä raportointi
3. **Toimiston tilojen tarjoaminen sopimuskumppaneiden käyttöön Brysselissä** – Esim. sopimuskumppaneiden itse järjestämiä tilaisuuksia, seminaareja, kokouksia ja työskentelyä varten
4. **Näkyvyyttä, tunnettuutta ja vaikuttavuutta kasvattava viestintä EU-tasolla** – Esim. englanninkielisen sopimuskumppanien uutisia nostava newsletter, sosiaalinen media, suomenkielinen uutiskirje, jne.
5. **Sopimuskumppanin osallistuminen HEO:n etänä järjestämiin yleisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin**

+ Yksi vapaavalintainen lisävalinta B-paketista.

HELSINKI EUOFFICE

Paketti B: Tehokas EU-neuvonanto ja -näkyvyys
(Maksuluokka B = keskitaso)

1. **Yleinen sektorikohtainen ennakoiva tiedottaminen ja neuvonta EU-instituutioiden valmistelutyöstä ja rahoitusohjelmista** – Esim. teematiedotteet ja tietoiskut, vastaaminen sopimuskumppanien yksittäisiin EU-asioita koskeviin tietopyyntöihin, lyhyt tiedonhaku tai selvitys

2. **Yleinen verkostoissa edustaminen** – Sopimuskumppaneiden yleinen edustaminen verkostoissa, joissa HEO on jäsenenä (esim. ERRIN, UnILiON…), avustaminen EU-tason verkostoitumisessa, verkostojen tapahtumiin ja tapaamisiin osallistuminen sopimuskumppanien puolesta ja niistä raportointi

3. **Toimiston tilojen tarjoaminen sopimuskumppaneiden käyttöön Brysselissä** – Esim. sopimuskumppaneiden itse järjestämiä tilaisuuksia, seminaareja, kokouksia ja työskentelyä varten

4. **Näkyvyyttä, tunnettuutta ja vaikuttavuutta kasvattava viestintä EU-tasolla** – Esim. englanninkielisen sopimuskumppanien uutisia nostava newsletter, sosiaalinen media, suomenkielinen uutiskirje, jne.

5. **Sopimuskumppanin osallistuminen HEO:n etänä järjestämiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin**

6. **Sopimuskumppanin osallistuminen HEO:n järjestämiin yleisiin tapahtumiin/vierailuohjelmiin** – Esim. osallistuminen EWRC-viikkoon

7. **Sopimuskumppanin erityistarpeet huomioiva ennakoiva tiedottaminen EU-instituutioiden valmistelutyöstä ja rahoitusohjelmista** - Esim. tarpeen mukainen ad hoc-tiedottaminen liittyen tiettyyn sopimuskumppanin kannalta erityisen tärkeäksi tunnistettuun aloitteeseen, sovittujen rahoitusohjelmien seuraaminen erityisesti tietynlaisia sopimuskumppanin näkökulmasta relevantteja hakuja silmällä pitäen sekä niihin liittyvien tiedotteiden laatiminen ja infotilaisuuksien järjestäminen

8. **Merkittävissä EU-hauissa tukeminen (EU-verkostojen työryhmät, asiantuntijaryhmät, rahoitushakemukset, jne.)** – maks. 1 hakemuksen kommentointi vuodessa

9. **Info- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen liittyen EU-aloitteisiin, -prosesseihin ja -vaikuttamiseen** - Esim. infotilaisuuden järjestäminen liittyen tiettyyn lakialoitteeseen sopimuskumppanin näkökulmasta – maks. 2 tilaisuutta vuodessa

10. **EU-tapaamisten ja -vierailuohjelmien järjestäminen** - Sopimuskumppanien delegaatiovierailut Brysselissä, esim. tapaamisten järjestäminen delegaatiolle meppien/komission/EU-verkostojen edustajien kanssa – maks. 1 tapaamis-/vierailuohjelma vuodessa, tapaamis-/vierailuohjelman pituus maks. 2 päivää

11. **Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäminen** - Sopimuskumppanien tilaisuudet Brysselissä tai Suomessa (esim. paneeli, seminaari) – maks. 1 tapahtuma/tilaisuus vuodessa, tapahtuman/tilaisuuden pituus maks. 1 päivä

+ Yksi vapaavalintainen lisävalinta A-paketista tai yksi tapaamis-/vierailuohjelma (nro 10) tai yksi tapahtuma/tilaisuus (nro 11) lisää.

HELSINKI EUOFFICE

Paketti A: Kaikenkattava EU-edunvalvonta
(Maksuluokka A = korkein)

1. **Yleinen sektorikohtainen ennakoiva tiedottaminen ja neuvonta EU-instituutioiden valmistelutyöstä ja rahoitusohjelmista** – Esim. teematiedotteet ja tietoiskut, vastaaminen sopimuskumppanien yksittäisiin EU-asioita koskeviin tietopyyntöihin, lyhyt tiedonhaku tai selvitys
2. **Yleinen verkostoissa edustaminen** – Sopimuskumppaneiden yleinen edustaminen verkostoissa, joissa HEO on jäsenenä (esim. ERRIN, UnILiON…), avustaminen EU-tason verkostoitumisessa, verkostojen tapahtumiin ja tapaamisiin osallistuminen sopimuskumppanien puolesta ja niistä raportointi
3. **Toimiston tilojen tarjoaminen sopimuskumppaneiden käyttöön Brysselissä** – Esim. sopimuskumppaneiden itse järjestämiä tilaisuuksia, seminaareja, kokouksia ja työskentelyä varten
4. **Näkyvyyttä, tunnettuutta ja vaikuttavuutta kasvattava viestintä EU-tasolla** – Esim. englanninkielisen sopimuskumppanien uutisia nostava newsletter, sosiaalinen media, suomenkielinen uutiskirje, jne.
5. **Sopimuskumppanin osallistuminen HEO:n etänä järjestämiin yleisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin**
6. **Sopimuskumppanin osallistuminen HEO:n järjestämiin yleisiin tapahtumiin/vierailuohjelmiin** – Esim. osallistuminen EWRC-viikkoon
7. **Sopimuskumppanin erityistarpeet huomioiva ennakoiva tiedottaminen EU-instituutioiden valmistelutyöstä ja rahoitusohjelmista** - Esim. tarpeen mukainen ad hoc-tiedottaminen liittyen tiettyyn sopimuskumppanin kannalta erityisen tärkeäksi tunnistettuun aloitteeseen, sovittujen rahoitusohjelmien seuraaminen erityisesti tietynlaisia sopimuskumppanin näkökulmasta relevantteja hakuja silmällä pitäen sekä niihin liittyvien tiedotteiden laatiminen ja infotilaisuuksien järjestäminen
8. **Merkittävissä EU-hauissa tukeminen (EU-verkostojen työryhmät, asiantuntijaryhmät, rahoitushakemukset, jne.)** – maks. 2 hakemuksen kommentointia tai hakemusprosessiin vaikuttamista/neuvontaa vuodessa
9. **Info- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen liittyen EU-aloitteisiin, -prosesseihin ja -vaikuttamiseen** - Esim. infotilaisuuden järjestäminen liittyen tiettyyn lakialoitteeseen sopimuskumppanin näkökulmasta – maks. 3 tilaisuutta vuodessa
10. **EU-tapaamisten ja -vierailuohjelmien järjestäminen** - Sopimuskumppanien delegaatiovierailut Brysselissä, esim. tapaamisten järjestäminen delegaatiolle meppien/komission/EU-verkostojen edustajien kanssa – maks. 3 tapaamis-/vierailuohjelmaa vuodessa
11. **Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäminen** - Sopimuskumppanien tilaisuudet Brysselissä tai Suomessa (esim. paneeli, seminaari) – maks. 3 tapahtumaa/tilaisuutta vuodessa
12. **Task Forcet** - Suoria keskustelu- ja vaikutusväyliä sopimuskumppaneiden sektorikohtaisten asiantuntijoiden sekä EU-virkahenkilöiden, -toimielinten ja -asioiden valmistelijoiden välille
13. **EU-aloitteisiin, -politiikkoihin ja -prosesseihin liittyvien syventävien analyysien tuottaminen** - Esim. tilannekuvat ja analyysit EU:n prosessista ja -lakialoitteista (esim. analyysit EU-vaaleista tai sopimuskumppanin toiveesta tehty muu analyysi) – maks. 3 syventävää analyysia vuodessa
14. **Avustaminen EU-tason verkostoitumisessa, tapahtumiin ja tapaamisiin osallistuminen sopimuskumppanien puolesta ja niistä raportointi** - Esim. HEO:n asiantuntijoiden osallistuminen bilateraaleihin tapaamisiin ja sopimuskumppanien intressien edistäminen Brysselissä toimivien sidosryhmien kanssa (esim. mepit, komission edustajat, järjestöt, liitot) – maks. 4 osallistumista vuodessa
15. **Konkreettinen tukeminen EU-vaikuttamisessa** - Esim. edunvalvonnan kohteiden tunnistaminen, vaikuttamistoimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen, positiopapereiden, vaikuttamisviestien, lausuntojen, muutosehdotusten jne. valmistelut – maks. 3 kokonaisuudessa tukemista vuodessa

+ A-pakettiin sisältyy edustus HEO:n ohjausryhmässä, mikä mahdollistaa suoremman vaikuttamisen HEO:n toimintaan ja strategiaan.

HELSINKI EUOFFICE

HELSINKI EUOFFICE

Liite 2. Jäsenmaksujen luokittelu

Copyright © 2024 Helsinki EU Office

Jäsenmaksujen luokittelu organisaatiotyypin mukaan

Luokittelu			Jäsenmaksu, euroa per vuosi
Kaupungit	Pienet kaupungit	Alle 200 000 asukasta	**30 000**
	Keskisuuret kaupungit	200 000 – 349 999 asukasta	**33 000**
	Isot kaupungit	350 000 ja yli asukasta	**38 000**
Maakuntien liitot	Muut maakuntien liitot		**35 000**
	Uudenmaan liitto (isäntäorganisaatio)		**350 000**
Tutkimuslaitokset	Yksi kategoria		**35 000**
Yliopistot	Pienet yliopistot	Alle 8 000 opiskelijaa	**18 000**
	Isot yliopistot	8 000 ja yli opiskelijaa	**35 000**
Ammattikorkeakoulut	Pienet ammattikorkeakoulut	Alle 8 000 opiskelijaa	**18 000**
	Isot ammattikorkeakoulut	8 000 ja yli opiskelijaa	**25 000**

HELSINKI EUOFFICE

HELSINKI EUOFFICE

Liite 3. Jäsenmaksut 2025

Copyright © 2024 Helsinki EU Office

Jäsenmaksut 2025 (€)

Sopimuskumppani	Perus (C)	Hopea (B) (perusmaksu + 10 000 e)	Kulta (A) (perusmaksu + 17 000 e) *Toimintaa Uudellamaalla*	Kulta (A) (perusmaksu + 17 000 e + 25%) ** Ei toimintaa Uudellamaalla*
Aalto-yliopisto	35 000	45 000	52 000	
Arcada	18 000	28 000	35 000	
Espoo	33 000	43 000	50 000	
Haaga-Helia	25 000	35 000	42 000	
Hanken	18 000	28 000	35 000	
Helsinki	38 000	48 000	55 000	
Helsingin yliopisto	35 000	45 000	52 000	
Kymenlaakson liitto	35 000	45 000		65 000
Laurea	25 000	35 000	42 000	
Luonnonvarakeskus	35 000	45 000	52 000	
Metropolia	25 000	35 000	42 000	
Päijät-Hämeen liitto	35 000	45 000		65 000
Taideyliopisto	18 000	28 000	35 000	
THL	35 000	45 000	52 000	
Vantaa	33 000	43 000	50 000	
Uudenmaan liitto	350 000	350 000	350 000	

* A-vuosimaksu määräytyy eri periaatteella toimijoille, joilla on toimintaa Uudellamaalla (perusmaksu + 17 000 e) ja toimijoille, joilla ei ole toimintaa Uudellamaalla (perusmaksu + 17 000 + 25 %).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 35 §

HELSINKI EUOFFICE

Helsinki EU Officen yhteistyösopimus

1. Sopimuksen sopijapuolet

Uudenmaan liitto (Y-tunnus 0201296–1)Esterinportti 2 B, 00240 Helsinki (”ylläpitäjä”)
Yhteyshenkilöiden yhteystiedot:
xxx, Helsinki EU Office
xxx
Sopimusta koskevat asiat:
xxx
xxx
ja
xxx (Y-tunnus xxx), osoite (”toinen sopijapuoli” tai ”HEO:n sopimuskumppani”)
Yhteyshenkilön yhteystiedot:
xxx

Sopimuksen voimaantullessa valittu kohdan 4.1 mukainen paketti:
C / B / A

2. Sopimuksen tarkoitus ja tausta

Helsinki EU Office (jatkossa ”HEO”) on Brysselissä sijaitseva HEO:n sopimuskumppaneiden yhteinen EU- edunvalvontatoimisto, jonka ylläpitäjänä toimii Uudenmaan liitto.

Tässä sopimuksessa määritellään yhteistyömalli, jolla Uudenmaan liitto (jatkossa ”ylläpitäjä”) suorittaa yhteistyön toteuttamiseksi tarpeellisia tehtäviä tämän sopimuksen toiselle sopijapuolelle (jatkossa ”toinen sopijapuoli” tai ”HEO:n sopimuskumppani”). Ylläpitäjä solmii kunkin HEO:n sopimuskumppanin kanssa tämän sopimuksen kanssa samansisältöisen sopimuksen. Tämä sopimus on kahdenvälinen, mutta sopimusteknisesti ja sopimukseen perustuvan yhteistyön keskeisen merkityksen vuoksi sopimuksessa viitataan tämän sopimukseen toiseen sopijapuoleen myös HEO:n sopimuskumppanina.

Lisäksi sovitaan HEO:n ylläpidon tarkemmasta toteutuksesta, HEO:n sopimuskumppanien tehtävistä, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä ylläpidon kustannuksista, jäsenmaksuista ja niiden jakautumisesta HEO:n sopimuskumppaneiden kesken.

Tämä sopimus korvaa ylläpitäjän ja toisen sopijapuolen välillä aiemmin solmitun Helsinki EU Officen toimintaa koskevan sopimuksen (”Sopimus Helsingin EU-toimistosta”), jonka voimassaolo päättyy 31.12.2024 lukuunottamatta kustannuksia koskevia kohtia vuoden 2024 toiminnan osalta.

3. Sopimuksen tavoite

Tämä sopimus perustuu HEO:n sopimuskumppaneiden neuvottelemaan kohdan 4. mukaiseen ”yhteistyömalli”- periaatteeseen. Yhteistyömallin avulla vastataan HEO:n sopimuskumppaneiden keskenään erilaisiin yhteistyötarpeisiin.

Ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli pyrkivät omalta osaltaan varmistamaan yhteistyön sujuvuuden toisten HEO:n sopimuskumppaneiden kanssa ja sitoutuvat omalta osaltaan:

- suorittamaan vastuulleen kuuluvat yhteistyön myötävaikuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet kuten päätöksenteon huolellisesti ilman aiheetonta viivytystä;
- muutoinkin myötävaikuttamaan yhteistyön toteuttamiseen sellaisten tekijöiden osalta, jotka ovat ylläpitäjän ja toisen sopijapuolenmäärättävissä tai hallittavissa;
- ottamaan huomioon muiden HEO:n sopimuskumppanien oikeuden yhteistyömallin edellyttämään yhteistyöhön ylläpitäjän kanssa; ja
- tiedottamaan viivytyksettä toisiaan sellaisista olennaisista muutoksista omassa toiminnassaan, jotka voivat vaikuttaa tämän sopimuksen mukaiseen yhteistyöhön.

4. Yhteistyön sisältö

4.1 Yhteistyömallin sisältö

Ylläpitäjä suorittaa HEO:n sopimuskumppaneita varten tähän sopimukseen perustuvan yhteistyömallin mukaiset tehtävät, jotka on ryhmitelty sisältönsä mukaan paketteihin ”**C, B** ja **A**”. Nämä paketit ovat toimenpiteiden kattavuuden mukaisessa järjestyksessä siten, että paketti A on laajin. Paketit muodostuvat seuraavasti:

- Paketti ”**C**” muodostuu kaikille HEO:n sopimuskumppaneille kuuluvista ylläpitäjän tehtävistä sekä yhdestä (1) toisen sopijapuolen valitsemasta paketti B:hen sisältyvästä tehtävästä.

- Paketti ”**B**” muodostuu paketti C mukaisten ylläpitäjän tehtävien lisäksi suoritettavista paketti B:n mukaisista lisätehtävistä sekä yhdestä (1) toisen sopijapuolen valitsemasta paketti A:han sisältyvästä tehtävästä.

- Paketti ”**A**” muodostuu kaikista, ylläpitäjän paketti C:n ja paketti B:n lisäksi suorittamista paketti A:han sisältyvistä lisätehtävistä. Paketti A:han sisältyy myös jäsenyys kohdassa 5.2 mainitussa HEO:n ohjausryhmässä.

Tarkempi yhteistyömallin ja siihen sisältyvien yllä mainittujen pakettien kuvaus on liitteessä 1. (Yhteistyömallin ja pakettien C, B ja A kuvaukset). Yhteistyömallia ja siihen kuuluvien pakettien sisältöä voidaan muuttaa kohdan 5. mukaisesti yleiskokouksen päätöksellä.

HEO:n henkilöstö ylläpitää jatkuvaa seurantaa kutakin HEO:n sopimuskumppania varten suoritetuista tehtävistä. Ylläpitäjä pyrkii kaikin kohtuullisin keinoin siihen, että toisen sopijapuolen mahdollisuus saada ylläpitäjältä valitsemiensa pakettien mukaiset tehtävät on turvattu.

4.2 Yhteistyömallin muutokset

Kukin HEO:n sopimuskumppani valitsee käyttöönsä yhteistyöhön tarkoituksenmukaiseksi katsomansa kohdan 4.1 mukaisen paketin, joko paketti C:n, B:n tai A:n. Tämän sopimuksen toinen sopijapuoli on valinnut käyttöönsä kohdassa 1. mainitun paketin, jota sovelletaan tämän sopimuksen tulessa voimaan.

Paketin vaihtaminen HEO:n sopimuskumppanin valitsemaa pakettia kattavampaan pakettiin tapahtuu HEO:n sopimuskumppanin nimenkirjoitusoikeuden omaavan henkilön ylläpitäjälle tekemällä kirjallisella ilmoituksella. Paketin vaihtaminen on mahdollista milloin tahansa sopimuskauden aikana ja tulee voimaan ilmoituksen jättämisellä.

Kattavampaan pakettiin siirryttäessä, esimerkiksi paketista B pakettiin A, pakettien kohdan 7.3 mukaisten hintojen välinen erotus kokonaisuudessaan laskutetaan seuraavan laskutusajankohdan yhteydessä. Kalenterivuosi jaetaan kuukausiin ja erotus lasketaan ensimmäisestä täydestä kalenterikuukaudesta lähtien, jolloin kattavampi paketti on HEO:n sopimuskumppanin käytettävissä.

Suppeampaan pakettiin siirtyminen ei ole mahdollista vuoden 2025 aikana. Sen jälkeen siirtyminen suppeampaan pakettiin tulee voimaan seuraavan sopimuskauden alusta HEO:n sopimuskumppanin nimenkirjoitusoikeuden omaavan henkilön ylläpitäjälle tekemällä kirjallisella ilmoituksella viimeistään edellisen kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä kohdan 8.1 mukaisesti.

4.3 HEO:n toimitilojen tilapäinen käyttö Brysselissä

Yhteistyömallin mukaisesti HEO:n sopimuskumppaneilla on mahdollisuus kaksi kertaa kalenterivuoden aikana lyhytaikaiseen, enintään kahden vuorokauden kestävään HEO: kohdan 6.4 mukaisten toimitilojen yhden työpisteen ja siihen liittyvien fasiliteettien käyttöön, ellei toimiston johtajan kanssa poikkeuksellisesti toisin sovita. Enintään kahden vuorokauden kestoinen käyttö sisältyy kohdan 7.3 mukaiseen jäsenmaksuun.

HEO:n sopimuskumppani voi järjestää yksittäisiä omia tilaisuuksiaan HEO:n toimitiloissa, josta on sovittava kirjallisesti HEO:n johtajan kanssa. Sopimuskumppani vastaa kaikista oman tilaisuutensa järjestämiseen liittyvistä kustannuksista.

5. Yhteistyön organisointi

5.1. HEO:n yleiskokous

HEO:lla on vähintään kaksi kertaa vuodessa kokoontuva yleiskokous, johon jokainen HEO:n sopimuskumppani nimeää edustajansa. Yleiskokoukset pidetään kunkin vuoden touko- ja marraskuun loppuun mennessä. Kevätkokouksessa hyväksytään edellisen vuoden toimintakertomus ja tilinpäätös mukaan lukien mahdollinen yli-/alijäämä. Syyskokouksessa päätetään seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio.

Yleiskokous määrittelee HEO:n toiminnan strategiset painopisteet, joihin sisältyy keskeisesti EU:n kaupunkipolitiikka. Lisäksi yleiskokouksissa käsitellään muut ajankohtaiset ja tarpeelliset asiat. Yleiskokouksen päätöksellä voidaan muuttaa pakettien (C, B ja A) sisältöjä ja hinnoittelua ottaen huomioon myös kohdan 7.3 mukaisen indeksikorotuksen. Yleiskokous tekee päätöksensä yksimielisesti.

HEO:n sopimuskumppanit, yhdessä tai erikseen, voivat pyytää ohjausryhmää kutsumaan kokoon ylimääräisen yleiskokouksen, jos käsiteltäväksi tarkoitettu asia ei

voi odottaa seuraavaan tavanomaiseen kokoukseen. Lisäksi ylläpitäjä voi kutsua kokoon ylimääräisen yleiskokouksen.

5.2 HEO:n Ohjausryhmä

5.2.1 Ohjausryhmän tehtävät

Tämän sopimuksen mukaisen yhteistyön toteuttamisen tueksi HEO:lla on ohjausryhmä. HEO:n ohjausryhmä

- tukee HEO:n strategisten painopisteiden toteuttamista, pohjautuen komission työohjelmaan ja yleiskokouksessa sovittuihin painopisteisiin;

- vahvistaa vuoropuhelua kansallisen ja EU-edunvalvonnan välillä;

- muotoilee HEO:n sopimuskumppaneiden yhteisiä kantoja merkittäviin EU:n linjauksiin kuten koheesiopolitiikkaan tai aloitteisiin, joihin HEO:n sopimuskumppani voi niin halutessaan yhtyä:

- hyväksyy ylläpitäjän valmistelemat esitykset yleiskokoukselle koskien muun muassa HEO:n taloutta ja toiminnan sisällöllistä suuntaamista, yhteistyömallin ja siihen sisältyvien pakettien sisältöä:

- tekee ehdotukset uusien sopimuskumppaneiden mukaan ottamisesta ylläpitäjälle, joka päättää yhteistyösopimuksen solmimisesta kyseessä olevan kolmannen tahon kanssa; sekä

- voi pyytää ylläpitäjää kutsumaan koolle ylimääräisen yleiskokouksen.

5.2.2. Ohjausryhmän toimikausi ja kokoonpano

HEO:n ohjausryhmän toimikausi on kunkin kohdan 8.1 mukaisen sopimuskauden kestoinen.

Uudenmaan liiton suurimpina rahoittajina Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit nimeävät jokainen yhden edustajansa ohjausryhmään. Kohdan 4.1 mukaisen C- ja B-paketin valitsevat HEO:n sopimuskumppanit nimeävät päättämällään tavalla keskuudestaan enintään yhden jäsenen ohjausryhmään. Lisäksi kaikilla paketti A:n valinneilla sopimuskumppaneilla on oikeus nimetä yksi edustajansa ohjausryhmään. Uudenmaan liitto nimeää yhden edustajansa ohjausryhmään. Lisäksi Uudenmaan maakuntajohtajalla on harkintansa mukaan oikeus osallistua kokouksiin.

5.2.3 Ohjausryhmän kokoukset

HEO:n ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti noin neljä kertaa vuodessa ja tarpeen vaatiessa useammin. Ohjausryhmä voi kutsua kokoukseensa harkintansa mukaan kaikkien HEO:n sopimuskumppanien johtoa ja alustajia ajankohtaisista aiheista.

Uudenmaan liitto HEO:n ylläpitäjänä kutsuu HEO:n ohjausryhmän koolle ja valmistelee sen asiat yhdessä HEO:n johtajan kanssa. Uudenmaan liiton johdon edustaja toimii ohjausryhmän puheenjohtajana.

6. HEO:n ylläpitäminen

6.1 Ylläpitäjän asema

Kohdan 2. mukaisesti Uudenmaan liitto toimii HEO:n juridisesti vastuullisena ylläpitäjänä ja solmii yksinomaisesti kaikki HEO:n toiminnan ylläpidon kannalta tarpeelliset sopimukset kuten vuokrasopimuksen kolmansien tahojen kanssa.

6.2 HEO:n sopimuskumppaninen asema ja uudet sopimuskumppanit

Myös jokainen HEO:n sopimuskumppani toimii HEO:n rahoittavana ylläpitäjänä tällä sopimuksella sovittavan yhteistyön mukaisesti. Jokainen HEO:n sopimuskumppani vastaa itsenäisesti omien sopimusvelvoitteidensa suorittamisesta suhteessa ylläpitäjään.

Uusien sopimuskumppanien ottaminen edellyttää asian käsittelyä ohjausryhmässä ja ohjausryhmän yksimielistä esitystä ylläpitäjälle kohdan 5.2.1 mukaisesti. Uusien HEO:n sopimuskumppanien kanssa solmitaan tämän sopimuksen sisältöä vastaava sopimus sen jälkeen, kun uusi taho on hyväksytty HEO:n sopimuskumppaniksi.

6.3. HEO:n henkilöstö

HEO:n operatiivista toimintaa johtaa ylläpitäjän nimeämä HEO:n johtaja, joka toimii yhteistyössä HEO:n ohjausryhmän kanssa. HEO:n johtaja esittelee asiat yleiskokouksissa ja ohjausryhmän kokouksissa.

Johtajan lisäksi toimistossa työskentelee asiantuntijoita, korkeakouluharjoittelijoita ja hallintohenkilöstöä HEO:n yhteistyössä tarvittavien tehtävien suorittamista varten kulloinkin käytettävissä olevien taloudellisten edellytysten mahdollistamalla tavalla.

Ylläpitäjä toimii HEO:n henkilöstön työnantajana ja vastaa muun muassa direktio-oikeudesta sekä kaikista työnantajavelvoitteista. Ylläpitäjä vastaa myös henkilöstön rekrytoinnista.

6.4 HEO:n toimitilat

HEO:n nykyiset toimitilat sijaitsevat osoitteessa Rue Guimard 7, 1040 Bryssel. Toimitiloja koskeva vuokrasopimus on tullut voimaan 1.3.2019 ja päättyy 28.2.2028, mutta se on irtisanottavissa 31.8.2025 mennessä kuuden kuukauden irtisanomisaikaa ja vuokrasopimuksen mukaista sakkomaksumenettelyä noudattaen.

Ylläpitäjä toimii vuokralaisena ja vastaa vuokrasopimuksesta ja sen mukaisista velvoitteista suhteessa vuokranantajaan sekä tekee toimitiloja ja niiden käyttöä koskevat päätökset. HEO:n toiminnasta syntyvien kustannusten kattamiseksi ylläpitäjällä on vuokrasopimuksen mukainen oikeus ottaa alivuokralaisia toimiston tiloihin. Ylläpitäjä voi myös tarvittaessa vuokrata tiloja HEO:n sopimuskumppanien tai kolmansien tahojen käyttöön. Ylläpitäjän tulee mahdollisuuksien mukaan turvata tehtävin järjestelyin HEO:n sopimuskumppanin oikeus toimitilojen tilapäiseen käyttöön kohdan 4.3 mukaisesti.

7 Yhteistyöstä syntyvien kustannusten kattaminen

7.1 Hallinto, taloushallinto ja jäsenmaksut

Ylläpitäjä vastaa HEO:n hallinnosta ja taloudesta sekä tähän sopimukseen perustuvista HEO:n toiminnasta syntyvien kustannusten maksamisesta kolmansille tahoille. HEO:n toiminnasta syntyvistä kustannuksista ylläpitäjä on velvollinen pitämään erillistä kirjanpitoa siten, että kustannukset ovat vaikeuksitta erotettavissa ylläpitäjän muun toiminnan kustannuksista. Ylläpitäjä valmistelee vuosittaisen talousarvion ja tilinpäätöksen HEO:n ohjausryhmän ja yleiskokouksen käsittelyä varten.

HEO:n sopimuskumppanit maksavat ylläpitäjälle osuutensa kustannuksista (jatkossa ”jäsenmaksu”) siten kuin tässä sopimuksessa jäljempänä määritellään. Jokainen HEO:n sopimuskumppani vastaa itsenäisesti oman jäsenmaksunsa suorittamisesta ylläpitäjälle. Ylläpitäjä vastaa oman rahoitusosuutensa maksamisesta.

7.2 Toiminnasta syntyvät kustannukset

HEO:n toiminnasta syntyviin kustannuksiin ja laskutettaviin jäsenmaksuihin luetaan sellaiset kustannukset, jotka tavanomaisesti kuuluvat tämän sopimuksen tarkoittamaan toimintaan ja mahdollistavat tämän sopimuksen mukaisen yhteistyön toteuttamisen Brysselissä. Siten toimiston kustannuksiin kuuluvat muun muassa toimiston toimitilojen käyttöön ja ylläpitoon liittyvät vuokrat ja maksut, kuten vakuutusmaksut ja erilaiset käyttömaksut ja verot sekä henkilöstön palkkauksesta aiheutuvat kustannukset, kuten muun muassa palkat, työnantajamaksut ja henkilöstön matkakulut. Lisäksi kustannuksiin kuuluvat hallintokulut ja tarpeelliset toimintaan liittyvät tavanomaiset tarjoilu-, laite-, tarvike- ja tietoyhteyshankinnat.

HEO:n toiminnasta syntyviin kustannuksiin ei lueta HEO:n sopimuskumppanien omasta toiminnasta johtuvia kustannuksia Suomessa tai Belgiassa.

7.3 Kustannusten jakautuminen

HEO:n toiminnasta syntyvät kustannukset katetaan jäsenmaksuilla, jotka perustuvat HEO:n talousarvioon, joka käsitellään kunkin syyskauden yleiskokouksessa HEO:n ohjausryhmän hyväksymän valmistelun pohjalta. Talousarvion perusteena on HEO:n sopimuskumppanien kohdan 4.1 mukaisesti valitsemista paketeista kullekin kalenterivuodelle muodostuva rahoitus. Sen lisäksi ylläpitäjä päättää erikseen omasta rahoitusosuudestaan talousarvioon.

HEO:n sopimuskumppanien jäsenmaksut (ALV 0 %) jakautuvat maksuluokkiin HEO:n sopimuskumppanien organisatorisen koon ja niiden tarvitsemien tehtävien perusteella. Niistä muodostuu kunkin HEO:n sopimuskumppanin pohjahinta, joka on sama kuin paketti C:n hinta. Kunkin HEO:n sopimuskumppanin maksuluokka ja sille tuleva vuosittainen pohjahinta on määritelty liitteessä 2 (Jäsenmaksujen luokittelu).

Paketti B:n ja A:n valitseville HEO:n sopimuskumppaneille lisätään liitteen 2. mukaiseen pohjahintaan (paketti C:n hinta) sopimuskumppanin valitseman paketin hinta, josta muodostuu kyseisen sopimuskumppanin kokonaishinta. HEO:n sopimuskumppanikohtaiset pohjahinnat ja pakettien mukaiset hinnat on määritelty liitteessä 3 (Jäsenmaksut 2025).

Lisäksi paketti A:n valinneille HEO:n sopimuskumppaneille, joiden kotipaikka ei sijaitse Uudellamaalla tai joilla ei ole pysyvää toimintaa Uudellamaalla, lisätään paketti A:han 25 % prosentin korotus paketin hintaan.

Vuodesta 2026 lähtien talousarviossa otetaan huomioon jäsenmaksuihin sisällytettävä Belgian lainsäädäntöön perustuva paikallinen indeksikorotus, joka pohjautuu vuokrakustannusten nousua mittaavaan ”Health indexiin” (Health index | Statbel (fgov.be).

Liitteen 2 mukainen jäsenmaksujen luokittelu ja liitteen 3 mukaiset jäsenmaksut kullekin sopimuskaudelle vuodesta 2026 lähtien käsitellään syksyllä pidettävässä yleiskokouksessa HEO:n ohjausryhmän hyväksymän, ylläpitäjän tekemän valmistelun pohjalta. Vuodesta 2026 lähtien HEO:n sopimuskumppanin jäsenmaksuosuus voi olla enintään viisi (5) prosenttia suurempi kuin sen edellisen vuoden ohjausryhmän hyväksymän talousarvion mukainen jäsenmaksuosuus, ellei kyseessä oleva sopimuskumppani nimenomaisesti hyväksy tätä suurempaa jäsenmaksuosuutta.

Vastaavasti ylläpitäjän jäsenmaksuosuus voi olla enintään kaksikymmentäviisi (25) prosenttia pienempi kuin sen edellisen vuoden ohjausryhmän hyväksymän talousarvion mukainen jäsenmaksuosuus, mutta kuitenkin enintään viisi (5) prosenttia Uudenmaan liiton talousarvion mukaisesta liiton varsinaisen toiminnan rahoitusosuudesta

7.4 Jäsenmaksujen laskuttaminen

Ylläpitäjä laskuttaa HEO:n sopimuskumppaneiden kohdan 7.3 mukaiset jäsenmaksut kultakin kuluvalta kalenterivuodelta kahdessa yhtäsuuressa erässä kunkin vuoden touko- ja marraskuun loppuun mennessä.

Mikäli tilinpäätös on joltakin vuodelta alijäämäinen, veloitetaan alijäämä kunkin HEO:n sopimuskumppanin jäsenmaksuosuuden mukaisena prosenttiosuutena HEO:n kokonaisalijäämästä. Alijäämä voi kuitenkin olla enintään viisi (5) prosenttia kunkin HEO:n sopimuskumppanin jäsenmaksuosuudesta.

Alijäämän laskuttaminen edellyttää kunkin HEO:n sopimuskumppanin hyväksyntää. Ylläpitäjän tulee tehdä HEO:n sopimuskumppaneille kirjallinen ennakkoilmoitus alijäämästä ja sen suuruudesta viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen kevätkauden yleiskokousta. Alijäämä laskutetaan kunkin vuoden ensimmäisen tavanomaisen laskutuserän yhteydessä.

Mikäli tämä sopimus on irtisanottu päättymään kohdan 8.1 mukaisesti, ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli sopivat edellisen vuoden mahdollisen alijäämän laskuttamisesta maakuntahallituksen hyväksyttyä kyseisen vuoden Uudenmaan liiton tilinpäätöksen.

Uudenmaan liitto ylläpitäjänä vastaa alijäämän kattamisesta siltä osin, kun sitä ei saada laskutettua HEO:n sopimuskumppanilta.

Maksuehto on 30 päivää laskun päiväyksestä, viivästyskorkona Suomen Pankin vahvistama viivästyskorko.

Mikäli tilinpäätös on joltakin vuodelta ylijäämäinen, vähennetään ylijäämä seuraavan vuoden toukokuussa laskutettavasta seuraavan vuoden ensimmäisestä laskutuserästä. Ylijäämä hyvitetään kunkin HEO:n sopimuskumppanin jäsenmaksuosuuden ylijäämän syntymävuoden talousarvion mukaisena prosenttiosuutena HEO:n kokonaisylijäämästä.

8 Muut ehdot

8.1 Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan 1.1.2025 ja on voimassa yhden vuoden 31.12.2025 saakka, jollei toinen sopijapuoli irtisano sitä vuotta 2026 koskien omalta osaltaan viimeistään 15.6.2025. Ylläpitäjän osalta irtisanominen tulee tehdä viimeistään 30.6.2025. Sen jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana aina yhden (1) kalenterivuoden (sopimuskauden) kerrallaan, jollei toinen sopijapuoli irtisano sitä omalta osaltaan

viimeistään edellisen kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä. Ylläpitäjän irtisanomisaika on vastaavasti kunkin edellisen kalenterivuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Yhden HEO:n sopimuskumppanin sopimuksen irtisanominen tai voimassaolon päättyminen ei vaikuta muiden sopimuskumppanien sopimusten voimassaoloon eikä kohdan 7.3 mukaisiin jäsenmaksuosuuksiin.

Mikäli toimintaympäristössä ja/tai sopimuskumppanien määrässä tapahtuu olennaisia ja yllättäviä muutoksia, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan muuttuneen tilanteen ratkaisemisesta. Sopijapuolet voivat tällöin sopia sopimuksen päättämisestä erikseen sovittavaan ajankohtaan.

8.2 Sopijapuolten vastuut

Ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli vastaavat siitä, että ne noudattavat toiminnassaan kussakin maassa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli vastaavat itsenäisesti kolmansille tahoille kuten HEO:n muille sopimuskumppaneille tai belgialaisille oikeushenkilöille mahdollisesti aiheuttamastaan vahingosta. Sama koskee tilanteita, joissa vahinko on aiheutettu HEO:n toimitilassa.

Ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli eivät vastaa toisilleen mahdollisesti aiheuttamastaan epäsuorasta tai välillisestä vahingosta. Keskinäisen vastuun ylärajana on kaikissa tapauksissa yhteensä 50.000 euroa. Vastuunrajoituksia ei sovelleta tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella aiheutettuihin vahinkoihin. Ylläpitäjän tai toisen sopijapuolen mahdolliset vahingonkorvausvaatimukset toista kohtaan on esitettävä yhden (1) vuoden kuluessa vahingon syntymishetkestä tai hetkestä, jolloin vahinko tuli korvausta vaativan sopijapuolen tietoon.

Ylläpitäjä tai toinen sopijapuoli eivät vastaa ylivoimaisen esteen aiheuttamasta suoritushäiriöstä. Ylivoimaisella esteellä tarkoitetaan sellaista sopijapuolista riippumatonta ja ennalta arvaamatonta seikkaa kuten lakkoa, joka on sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella ja jonka vuoksi sopijapuoli on estynyt tekemään suoritustaan. Kumpikin sopijapuoli on velvollinen tekemään suorituksensa ylivoimaisen esteen aiheuttaman tilanteen päättymisen jälkeen, ellei siitä kirjallisesti toisin sovita.

Mikäli HEO:n toiminnassa tai sen talouden hoidossa ilmenee puutteita, vastaa ylläpitäjä niiden selvittämisestä ja siitä mahdollisesti syntyvistä kustannuksista.

8.3 Luottamuksellisuus, tietosuoja ja henkilötiedot

Ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli eivät saa sopimuksen voimassa ollessa eikä sen voimassaolon lakattua ilmaista muille tai käyttää hyödykseen mitään toistensa luottamuksellista tai sellaiseksi ymmärrettävää tietoa, jotka on sille uskottu tai jonka se on muuten saanut tietoonsa.

Salassapitovelvollisuus ei kuitenkaan koske tietoa:

a) joka on yleisesti saatavilla taikka muuten julkista; tai

b) jonka ylläpitäjä tai toinen sopijapuoli on saanut kolmannelta osapuolelta ilman salassapitovelvollisuutta; tai

c) joka oli ylläpitäjän tai toisen sopijapuolen hallussa ilman niitä koskevaa salassapitovelvollisuutta ennen sen saamista toiselta sopimuskumppanilta; tai

d) jonka ylläpitäjä tai toinen sopijapuoli voi todistaa kehittäneensä itsenäisesti hyödyntämättä toisiltaan saamaansa aineistoa tai tietoa.

e) joka on annettava lain, asetuksen, viranomaisen tai tuomioistuimen määräyksen tai vastaavan perusteella.

Luottamuksellisen tiedon salassapitovelvollisuus jatkuu kolme (3) vuotta tämän sopimuksen voimassaolon päättymisestä lukien.

Ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli sitoutuvat noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa kansallista ja EU:n tietosuojalainsäädäntöä kuten EU:n yleistä tietosuoja-asetusta sekä vastaavat lainsäädännön edellyttämällä tavalla henkilötietojen käsittelystä omassa toiminnassaan.

8.4 Sopimuksen siirto ja kolmannet tahot

Ylläpitäjällä tai toisella sopijapuolella ei ole oikeutta siirtää tätä sopimusta tai sen osaa kolmannelle osapuolelle. Ylläpitäjä suorittaa tämän sopimuksen mukaisia tehtäviä ja yhteistyötä vain nimenomaisesti HEO:n sopimuskumppaneita varten, ei kolmansille tahoille niiden asemasta ja kotipaikasta riippumatta.

Ylläpitäjällä ei ole oikeutta edustaa HEO:n sopimuskumppaneita niiden nimissä tai tehdä sitoumuksia niiden puolesta, ellei asiasta ole nimenomaisesti erikseen kirjallisesti sovittu toisen sopijapuolen ja ylläpitäjän välillä.

HEO:n sopimuskumppaneilla ei ole oikeutta tehdä kolmansien osapuolten kanssa ylläpitäjää tai muita sopimuskumppaneita koskevia sopimuksia HEO:n toimintaa tai sen toimitilojen käyttöä koskien. HEO:n sopimuskumppanit eivät myöskään voi tehdä keskenään ylläpitäjää sitovia sopimuksia.

8.5 Sopimuksen muutokset ja liitteet

Mahdollisista muutoksista tähän sopimukseen tehdään erillinen, molempien sopijapuolten allekirjoittama liite.

8.6 Referenssioikeus

Ylläpitäjällä ja toisella sopijapuolella on oikeus yleisluontoisesti käyttää tämän sopimuksen mukaista yhteistyötä referenssinään.

8.7 Yhteistyön tuloksena syntyvä materiaali ja oikeudet

Ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli saavat kohta 8.3 huomioon ottaen rajoittamattomat käyttö- ja hyödyntämisoikeudet kaikkeen tämän sopimuksen mukaisen yhteistyön tuloksena syntyvään HEO:n toimintaan liittyvään yleiseen aineistoon kuten raportteihin tai yhteisiin kannanottoihin, mukaan lukien sen muokkaamis- ja levitysoikeuden kaikissa mahdollisissa levitysmuodoissa ja -kanavissa. Aineiston tuottamisessa käytetyt analysointi- ja esitysmenetelmät ovat ylläpitäjän, HEO:n sopimuskumppanin tai asianomaisten tekijöiden omaisuutta. Ylläpitäjälle ei kuitenkaan synny käyttö- ja hyödyntämisoikeutta toista sopijapuolta tai sen organisaatiota suoraan koskevaan aineistoon, vaikka HEO:n henkilöstö olisikin avustanut toista sopijapuolta sen laadinnassa tai muussa tuottamisessa Toisella sopijapuolella ei myöskään ole vastaavaa oikeutta ylläpitäjää ja tai Uudenmaan liittoa suoraan koskevaan aineistoon.

Ylläpitäjä ja toinen sopijapuoli vastaavat siitä, etteivät ne tämän sopimuksen puitteissa toimita toisilleen aineistoa, joka mahdollisesti loukkaa kolmannen tahon tekijän- tai muita immateriaalioikeuksia.

8.8 Sovellettava laki ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Tähän sopimukseen ja siihen perustuvaan toimintaan sopijapuolten välillä sovelletaan Suomen lakia poissulkien sen lainvalintasäännökset, ellei Belgian pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Ellei HEO:n sopimuskumppanien välisillä neuvotteluilla löydetä ratkaisua mahdollisesti syntyneisiin erimielisyyksiin 90 päivän kuluessa neuvottelujen aloittamisesta, ratkaistaan ne lopullisesti Helsingin käräjäoikeudessa.

8.9 Sopimuskappale

Sopimuksesta muodostuu yksi (1) sähköinen kappale pdf-formaatissa.

8.10 Päiväys ja allekirjoitukset

Sopimus päivätään ja allekirjoitetaan sähköisesti.

Uudenmaan liitto	xxxx
xxx Maakuntajohtaja	Nimi asema

Liitteet

1. Yhteistyömallin ja pakettien A, B ja C kuvaukset
2. Jäsenmaksujen luokittelu
3. Jäsenmaksut (2025)

36 § Kumppanuussopimuksen solmiminen Finnish Business Angels Network ry:n kanssa

VD/3508/00.04.02/2025

PT/TK/TT/MT

Suomen enkelisijoittajien yhdistys Finnish Business Angels Network ry (myöh. FiBAN) on yksityisten sijoittajien johtama voittoa tavoittelematon yhdistys, joka kokoaa yhteen laajan verkoston startup-yrityksiä, enkelisijoittajia sekä muita startup-ekosysteemin toimijoita. Yhdistyksen tavoitteena on yhdistää alku- ja kasvuvaiheen yritykset rahoittajien, asiantuntijoiden ja liiketoiminnan kehittäjien kanssa. Enkelisijoittajat ovat yksityishenkilöitä, jotka sijoittavat varhaisen vaiheen yrityksiin ja tukevat niitä osaamisellaan, kokemuksellaan ja verkostoillaan.

FiBAN on yksi maailman suurimmista ja aktiivisimmista bisnesenkeliverkostoista. Sen jäsenistöön kuuluu yli 600 hyväksyttyä sijoittajaa, heidän yli 1900 portfolioyritystä sekä noin 50 liikekumppania ja pääomasijoittajaa. FiBAN toimii aktiivisena vaikuttajana suomalaisessa startup-ekosysteemissä ja tekee tiivistä yhteistyötä myös julkisten toimijoiden kanssa. Yhdistyksen jäseninä on sekä yksityisen että julkisen sektorin edustajia. Muista Suomen kaupungeista jäseniä ovat muun muassa Helsinki, Oulu, Jyväskylä ja Joensuu.

Kansainvälisesti FiBAN on arvostettu toimija ja yksi Euroopan aktiivisimmista yksityissijoittajien yhteisöistä. Se on jäsenenä Euroopan bisnesenkeliverkostossa (EBAN), ja sen toiminta tunnetaan laajasti eurooppalaisessa startup- ja sijoittajakentässä. FiBAN on tärkein yksittäinen enkelisijoittajien verkosto Suomessa startup-toiminnan tukemiseksi.

FiBANin jäsenyyden kautta Vantaan kaupunki saa ajantasaisen näkymän startup-kenttään. Kaupunki saa pääsyn laajaan startup-sijoittajaverkostoon ja sijoituskohteiden hallintajärjestelmään, johon on koottu yhteen käytettävissä olevia sijoituskohteita. Näihin sisältyy vuosittain satoja rahoitusta hakevia suomalaisia ja kansainvälisiä kasvuyrityksiä. Tämä mahdollistaa kaupungille mahdollisuuden tunnistaa potentiaalisia yhteistyö- tai pilotointikumppaneita esimerkiksi kaupungin omiin innovaatio- tai kokeiluympäristöihin. Kaupunki voi hyödyntää ajantasaista tietoa esimerkiksi yritysneuvonnassa ja kehityshankkeissa sekä ohjata aktiivisesti paikallisia startup-yrityksiä FiBANin verkostoon, mikä parantaa niiden mahdollisuuksia saada rahoitusta, näkyvyyttä ja kontakteja. FiBAN:in laaja-alaisen verkoston kautta on mahdollisuus hyötyä myös kansainvälisistä yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksista. Näin jäsenyys tukee vantaalaisten yritysten kasvua, verkostoitumista, työllistämismahdollisuuksia ja kansainvälistymistä.

Vantaan kaupunki voi hyödyntää FiBANin asiantuntemusta monipuolisesti osana kaupungin elinkeinopalveluita ja yritysekosysteemin kehittämistä. Kaupungilla on mahdollisuus kutsua FiBANin asiantuntijoita puhujiksi startup- ja yrittäjyystapahtumiin, koulutuksiin, seminaareihin ja työpajoihin. Tämä tuo paikallisille yrityksille ja yrittäjille suoraa pääsyä ajankohtaiseen tietoon kasvuyritysten rahoituksesta, sijoittajayhteistyöstä ja kansainvälistymisestä. Lisäksi Vantaa voi järjestää yhteistyössä FiBANin kanssa tapahtumia, joissa vantaalaiset startupit voivat esitellä liiketoimintaansa suoraan sijoittajille. Näin jäsenyys tukee konkreettisesti paikallisten yritysten näkyvyyttä, rahoitusmahdollisuuksia ja verkostoitumista.

FiBANin jäsenyys tarjoaa Vantaan kaupungille mahdollisuuksia vahvistaa näkyvyyttään ja verkostojaan startup- ja sijoittajayhteisössä. FiBAN järjestää jäsenilleen erilaisia tapahtumia verkostoitumiseen ja uusien yhteistyömahdollisuuksien luomiseen. Kaupunki saa pääsyn FiBANin järjestämiin tilaisuuksiin,

joissa se voi verkostoitua kasvuyritysten, sijoittajien ja muiden ekosysteemitoimijoiden kanssa. Lisäksi Vantaa voi markkinoida omia tapahtumiaan ja palveluitaan FiBANin verkkosivujen tapahtumakalenterissa ja uutiskirjeissä, jotka tavoittavat laajan ja monimuotoisen sijoittaja- ja startup-yhteisön valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Lisäksi osallistumalla FiBANin tarjoamiin koulutuksiin kaupungin henkilökunta osaa paremmin auttaa ja tukea paikallisia startup-yrityksiä.

Vantaan kaupunki tavoittelee kestävää elinvoimaa tukemalla yritysten kasvua, innovatiivisuutta ja kansainvälistymistä. Kaupungin strategian mukaisena tavoitteena on panostaa yrittäjyyteen ja sen edistämiseen laaja-alaisesti sekä profiloitua aktiivisena toimijana yrittäjyyden ja startup-ekosysteemin vahvistamisessa. Yrittäjyydellä on keskeinen rooli kaupungin elinvoimaisuuden ja työllisyyden kehittämisessä. Erityisesti uuden liiketoiminnan synnyttäminen, alkuvaiheen yritysten rahoitusvalmiuksien vahvistaminen ja yksityisen rahoituksen kanavoituminen alueelle ovat keskeisiä tavoitteita. Näitä tavoitteita tukemaan kaupunki on perustanut syksyllä 2024 Vantaa Startup Runway -kasvuyhteisötilan, josta halutaan kehittää kansainvälisesti kilpailukykyinen kasvuyrityskeskus.

Kumppanuussopimus FiBAN ry:n kanssa tarjoaa Vantaalle uuden, konkreettisen väylän tukea paikallista startup- ja kasvuyrityskenttää. FiBANin laaja ja vaikuttava verkosto mahdollistaa sijoittajayhteistyön, joka on keskeinen edellytys uusien kumppanuuksien ja rahoitusmahdollisuuksien kehittämiselle. Kumppanuuden kautta Vantaa saa näkyvyyttä startup-yhteisöissä ja voi markkinoida kaupunkia houkuttelevana toimintaympäristönä potentiaalisille kasvuyrityksille. Samalla Vantaa voi ohjata paikallisia startupeja FiBANin verkostoon hakemaan rahoitusta ja esittelemään liiketoimintaansa sijoittajille. Näin kaupunki vahvistaa rooliaan startup-myönteisenä ja innovaatioita tukevana ekosysteeminä, joka tarjoaa yrityksille kasvun edellytyksiä ja kansainvälisiä verkostoja.

FiBAN ry:n kumppanuussopimuksen vuosimaksu on 2500 € (alv 0 %). Jäsenyys on voimassa toistaiseksi. **Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n** mukaan kaupunginhallitus päättää yhdistysten jäsenyyksistä, kun yhdistyksen vuotuinen jäsenmaksu on yli 1000 euroa.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 36

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) Vantaan kaupunki tekee kumppanuussopimuksen Fnnish Business Angels Network ry:n kanssa 09.06.2025 alkaen ja, että
b) elinvoimajohtaja valtuutetaan hyväksymään ja allekirjoittamaan liittymiseen kuuluvat asiakirjat.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Kumppanuussopimus Vantaan kaupunki ja FiBAN

Täytäntöönpano: Elinvoimapalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Elinvoimajohtaja Tommo Koivusalo,

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KUMPPANUUSSOPIMUS VANTAAN KAUPUNGIN JA FINNISH BUSINESS ANGELS NETWORK RY:N VÄLILLÄ

1. OSAPUOLET

Tämä sopimus tehdään seuraavien osapuolten välillä:

1. **Vantaan kaupunki** (jäljempänä "Kaupunki"). PL 1100, 01300 Vantaan kaupunkI, y-tunnus 0124610–9
2. **Finnish Business Angels Network ry** (jäljempänä "FiBAN ry"). Mannerheimintie 109, 00280 Helsinki, info@fiban.org, y-tunnus 2480326-2.

Sopimuksen allekirjoittaja Vantaan kaupungin puolesta on elinvoimajohtaja Tommo Koivusalo ja FiBAN ry:n puolesta toiminnanjohtaja Tiina Laisi-Puheloinen. Vantaan kaupungin yhteyshenkilönä toimii Invest-in päällikkö Olli-Pekka Mäkirintala tai hänen määräämänsä henkilö ja FiBAN ry:n yhteyshenkilönä Kumppanuus- ja kehityspäällikkö Mari Kirjalainen. Yhteyshenkilöiden tehtävänä on seurata ja valvoa sopimuksen toteutumista sekä tiedottaa siitä oman organisaationsa sisällä ja toiselle sopijapuolelle. Yhteyshenkilön vaihtumisesta on viipymättä ilmoitettava toisen sopijapuolen yhteyshenkilölle.

2. SOPIMUKSEN KOHDE JA TARKOITUS

Tällä sopimuksella Vantaan kaupunki ja FiBAN ry määrittelevät kumppanuussopimuksen periaatteet. Sopimuksella Vantaan kaupunki liittyy FiBAN ry:n ekosysteemipartneriksi.

FiBAN ry on suomalainen, valtakunnallinen, voittoa tavoittelematon yksityissijoittajien yhdistys, jonka tavoitteena on parantaa yksityissijoittajien mahdollisuuksia sijoittaa listaamattomiin kasvupotentiaalia omaaviin yrityksiin. Yhdistyksen toiminta perustuu yksityissijoittajien aktiivisuuteen, ja se tekee yhteistyötä korkean kasvutavoitteen omaavia verkostoja tukevien tahojen kanssa. Tänä päivänä FiBAN ry:n verkosto on yksi maailman suurimmista ja aktiivisimmista bisnesenkeliverkostoista, ja siihen kuuluu yli 600 hyväksyttyä jäsentä. FiBAN ryon Euroopan bisnesenkeliverkoston (EBAN) jäsen.

Tällä kumppanuussopimuksella Vantaan kaupunki voi hyödyntää FiBAN ry:ltä seuraavaa palvelukokonaisuutta jäsenmaksua vastaan:

Ekosysteemi-partneri -sopimuksen sisältö:

Ydin

- Pääsy FiBAN ry:n sijoituskohteiden hallintajärjestelmään.
- Mahdollisuus puheenvuoroon FiBAN ry:ltä, esim. Luento startupeille.
- Mahdollisuus järjestää FiBAN tapahtumia, joissa yritykset voivat esitellä liikeideansa, tuotteensa tai palvelunsa mahdollisille sijoittajille, yhteistyökumppaneille tai muulle yleisölle.

Näkyvyys

- Mahdollisuus mainostaa tapahtumia ja palveluita FiBAN ry:n verkkosivujen tapahtumakalenterissa ja uutiskirjeissä.

Verkosto

- Pääsy FiBAN ry:n tilaisuuksiin, maksullisiin tilaisuuksiin (pääsymaksuja saatetaan periä, esim. Angel Gala) ja yhteisöviestintäkanaviin.
- Pääsy FiBAN ry:n koulutuksiin: 1 enkelisijoittajasertifikaatti/vuosi.
- Mahdollisuus kutsua FiBAN ry:n edustaja Vantaan tilaisuuksiin.

3. KUSTANNUKSET

Kumppanuussopimuksen hinta on Vantaan kaupungille 2500 euroa (ALV 0 %) kalenterivuodessa. Tämän sopimuksen ulkopuoliset palvelut hinnoitellaan erikseen.

4. MUUT EHDOT

Mahdolliset erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvotteluteitse. Sopimusta voidaan muuttaa vain kirjallisesti molempien osapuolten suostumuksella.

Tätä sopimusta ei kumpikaan osapuoli saa siirtää kolmannelle osapuolelle.

Jos jompikumpi osapuoli rikkoo olennaisella tavalla tämän sopimuksen ehtoja, toisella osapuolella on oikeus purkaa sopimus.

5. SALASSAPITO

Mikäli sopijapuolet luovuttavat toisilleen salassa pidettävää tietoa, siitä sovitaan kirjallisesti erikseen. Yhteistyössä syntyvien ja käsiteltävien tietojen käsittelyyn sovelletaan julkisuuslakia sekä henkilötietojen suojaa ja salassapitoa koskevia pakottavia säädöksiä.

6. SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO

Sopimuskausi alkaa 9.6.2025. Tämä sopimus on voimassa sen allekirjoitushetkestä toistaiseksi. Sopimus voidaan päättää 60 päivää ennen kunkin kalenterivuoden päättymistä.

7. ALLEKIRJOITUKSET

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Helsinki XX.XX.2025

Tiina Laisi-Puheloinen
Finnish Business Angels Network ry,
toiminnanjohtaja

Tommo Koivusalo
Vantaan kaupunki, elinvoimajohtaja

37 § Amcham Finland ry:n jäseneksi liittyminen

VD/3506/00.04.02/2025

PT/TK/TT/MT

Amcham Finland ry (American Chamber of Commerce in Finland) on voittoa tavoittelematon, jäsenrahoitteinen ja poliittisesti riippumaton elinkeinoelämän vaikuttajaorganisaatio, joka edistää liiketoimintaympäristön kehittymistä Suomessa. Yhdistys toimii linkkinä suomalaisen ja kansainvälisen elinkeinoelämän välillä ja tarjoaa jäsenilleen pääsyn laajaan, globaaliin yritysverkostoon. Amcham on monialainen ja kansainvälinen yritysyhteisö, johon kuuluu noin 200 jäsentä yli 20 eri toimialalta. Jäsenistö edustaa 16 eri kansallisuutta, ja Amchamin tapahtumiin ja toimintaan osallistuu vuosittain yli 3 800 henkilöä. Tämä laaja ja monimuotoinen verkosto tarjoaa jäsenilleen ainutlaatuisen mahdollisuuden kansainväliseen yhteistyöhön, tiedonvaihtoon ja vaikuttamiseen sekä Suomessa että kansainvälisessä kontekstissa. Muista Suomen suurista kaupungeista esimerkiksi Helsinki, Espoo ja Tampere ovat Amcham ry:n jäseniä.

Amchamin tavoitteena on edistää kansainvälistymistä, innovaatioita, liiketoiminnan kehittämistä ja kestäviä kumppanuuksia Suomessa. Yhdistys tarjoaa jäsenilleen asiantuntemusta ulkomaisten suorien investointien käytännöistä, tutkimustietoa sekä ajankohtaista tietoa muun muassa Yhdysvaltojen markkinatrendeistä. Lisäksi yhdistys edistää toimialojen välistä vaikuttamista, keskinäistä innovointia ja julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä sekä osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja edunvalvontaan.

Amcham Insider -jäsenyys tarjoaa Vantaan kaupungille laaja-alaisen ja vaikuttavan pääsyn kansainvälisesti arvostettuun liiketoimintayhteisöön. Jäsenyys on suunnattu organisaatioille, jotka haluavat verkostoitua, kehittää osaamistaan ja kansainvälisiä suhteitaan sekä pysyä ajan tasalla globaalin liiketoimintaympäristön kehityksestä. Amcham järjestää myös vuosittain yli 50 eri toimintojen asiantuntijoille suunnattua tapahtumaa, joihin voivat osallistua kaupungin eri toimialojen asiantuntijat, kuten kansainvälisten asioiden, strategian, hallinnon, markkinoinnin, henkilöstöhallinnon, vastuullisuuden ja lakiasioiden parissa työskentelevät. Tapahtumat tarjoavat ajankohtaista tietoa ja mahdollisuuden kehittää osaamista ja verkostoitua kansainvälisesti.

Kaupunki voi esimerkiksi osallistua Amchamin keskeisiin verkostoihin ja ohjelmiin, kuten Country Managers Networkiin (CMN), Launchpad USA -neuvontapalveluun ja Women’s Networkiin. CMN on erityisesti kansainvälisten yritysten maajohtajista ja toimitusjohtajista koostuva verkosto, jonka tarkoituksena on tarjota vertaistukea globaalissa liiketoimintaympäristössä toimiville johtajille. Neljä kertaa vuodessa järjestettävät tapaamiset tarjoavat kaupungin edustajille mahdollisuuden rakentaa pitkäjänteisiä suhteita yritysjohtajiin, mikä voi edesauttaa uusien investointien houkuttelemista Vantaalle. Tämä tukee kaupungin pyrkimyksiä houkutella erityisesti korkean teknologian investointeja sekä vahvistaa Vantaan asemaa kansainvälisesti suuntautuneena kasvukeskuksena. Lisäksi CMN-verkoston kautta kaupunki saa käyttöönsä ajankohtaista tietoa kansainvälisen liiketoiminnan trendeistä, haasteista ja mahdollisuuksista. Tämä tieto on arvokasta esimerkiksi osaajatarpeiden ennakoinnissa ja kaupungin vetovoimatekijöiden kehittämisessä.

Jäsenenä Vantaan kaupunki voi myös osallistua Amchamin järjestämille Harvard Business Review’n asiantuntijaluennoille, joissa käsitellään muun muassa strategista johtamista, innovaatiota, organisaatiokulttuuria sekä globaalin liiketoiminnan ajankohtaisia kehityssuuntia. Näitä sisältöjä voidaan hyödyntää kaupungin elinvoima- ja yrityspalveluiden kehittämisessä. Jäsenyys sisältää myös pääsyn

Amchamin kolmeen vuosittaiseen lippulaivatapahtumaan sekä muihin tilaisuuksiin, jotka keskittyvät liiketoiminnan makrotrendeihin ja kansainväliseen yhteistyöhön. Näissä tapahtumissa kaupungin edustajat voivat verkostoitua kansainvälisten yritysjohtajien ja päättäjien kanssa, vahvistaa Vantaan näkyvyyttä ja tuoda esiin kaupungin elinvoima- ja kansainvälistymistavoitteita.

Jäsenyys tarjoaa Vantaan kaupungille merkittävän mahdollisuuden toimia aktiivisena sillanrakentajana paikallisten yritysten ja kansainvälisen liiketoimintayhteisön välillä. Kaupunki saa säännöllisesti käyttöönsä ajankohtaista tietoa muun muassa Amchamin verkostojen kokoontumisista ja asiantuntijaluennoilta sekä yhdistyksen uutiskirjeiden ja julkaisujen kautta tapahtumista, kansainvälistymismahdollisuuksista, ulkomaisista investoinneista, osaajapolitiikasta ja kansainvälisistä markkinatrendeistä. Näiden sisältöjen avulla kaupunki voi paitsi kehittää omien asiantuntijoidensa osaamista, myös jakaa ajankohtaista tietoa paikallisille yrityksille. Tämä tukee erityisesti pk-yritysten kasvua, vientiä ja osaamisen kehittämistä sekä vahvistaa Vantaan asemaa kilpailukykyisenä ja kansainvälisesti suuntautuneena yritysympäristönä.

Jäsenyys mahdollistaa myös kaupungin ja sen yritysten näkyvyyden vahvistamisen Amchamin viestintäkanavissa ja tapahtumissa. Vantaa voi tuoda esiin kaupungin elinkeinoelämän vahvuuksia, yrittäjyyttä ja menestystarinoita esimerkiksi yhdistyksen uutiskirjeissä, tapahtumapuheenvuoroissa tai sosiaalisen median nostoissa. Näkyvyys kansainvälisessä verkostossa tukee paitsi kaupungin vetovoimaa myös paikallisten yritysten tunnettuutta ja kasvua. Lisäksi Amchamin verkostot ja viestintäkanavat tarjoavat kaupungille myös tehokkaan alustan markkinoida kaupungin yritysalueita ja toimitiloja kansainvälisille toimijoille. Ulkomaisten investointien myötä paikallisille yrityksille voi avautua uusia asiakkuuksia ja yhteistyömahdollisuuksia, mikä vahvistaa koko alueen elinvoimaa ja kilpailukykyä. Lisäksi kaupunki voi välittää Amchamin kautta saatavaa ajankohtaista tietoa, tapahtumia ja kansainvälistymismahdollisuuksia paikallisille yrityksille,

Amchamin jäsenyys tukee Vantaan kaupungin strategisia tavoitteita elinvoiman, kansainvälistymisen ja kilpailukyvyn vahvistamisessa. Se tukee erityisesti Vantaan pyrkimyksiä houkutella alueelle kasvuyrityksiä ja uusia investointeja ja tarjoaa konkreettisia hyötyjä kaupungin elinkeinoelämälle, asiantuntijoille ja paikallisille yrityksille sekä toimii alustana uusien kumppanuuksien rakentamiselle ja kaupungin vetovoiman kasvattamiselle. Yhdistyksen jäsenenä kaupunki voi verkostoitua kansainvälisten yritysten ja päättäjien kanssa sekä markkinoida Vantaata houkuttelevana sijoittumis- ja yhteistyökohteena.

Amcham Finland ry:n jäsenmaksu on 3950 € (alv 0 %) kalenterivuodessa. Vuoden 2025 osalta jäsenmaksun suuruus on 2300 euroa. Jäsenyys on voimassa toistaiseksi.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää yhdistysten jäsenyyksistä, kun yhdistyksen vuotuinen jäsenmaksu on yli 1000 euroa.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 37

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että
a) Vantaan kaupunki liittyy Amcham Finland ry:n jäseneksi 09.06.2025 alkaen ja, että
b) elinvoimajohtaja valtuutetaan hyväksymään ja allekirjoittamaan liittymiseen kuuluvat asiakirjat.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Ville Karinen esitti asian hylkäämistä. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Säännöt Amcham Finland ry
- Sopimus Vantaan Kaupungin ja Amchamin välillä

Täytäntöönpano: Elinvoimapalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Elinvoimajohtaja Tommo Koivusalo,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

AMCHAM FINLAND RY - SÄÄNNÖT

1. Yhdistyksen nimi ja kotipaikka

Yhdistyksen nimi on Amcham Finland ry ja sen kotipaikka on Helsinki.

2. Tarkoitus ja toiminnan laatu

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää jäsenyritystensä kansainvälistymistä ja niiden yleisiä ja yhteisiä yrittämiseen liittyviä etuja sekä Suomessa toimivien amerikkalaisten ja muiden ulkomaisten investoijien asemaa i) kannustamalla ja edesauttamalla jäsentensä välistä tiedonvaihtoa, kaupallista yhteistyötä ja innovointia, ii) tarjoamalla jäsenilleen kaupallisen, sosiaalisen ja edunvalvonnallisen foorumin sekä iii) osallistumalla yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Yhdistys toteuttaa tarkoitustaan seuraamalla taloudellista kehitystä ja lainsäädäntöä sekä tekemällä tarkoitukseen liittyviä aloitteita, esityksiä ja lausuntoja. Yhdistys järjestää kokouksia, neuvontatilaisuuksia ja koulutusta sekä laatii asiaa koskevia selvityksiä.

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen tavoitteitaan edistäviä ohjelmia ja tilaisuuksia sekä harjoittamalla muilla vastaavilla tavoin tavoitteidensa mukaista toimintaa.

3. Jäsenet

Yhdistyksellä voi olla varsinaisia jäseniä ja kunniajäseniä.

Yhdistykseen varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä oikeuskelpoinen toimija, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen.

Yhdistyksellä on varsinaisille jäsenille kolme jäsenkategoriaa, jotka perustuvat varsinaisille jäsenille tarjottaviin palveluihin. Varsinaiset jäsenet kuuluvat valitsemaansa jäsenkategoriaan.

Varsinaiset jäsenet hyväksyy hakemuksesta yhdistyksen hallitus yksinkertaisella äänten enemmistöllä ja kunniajäsenet vuosittain yhdistyksen vuosikokous yksinkertaisella äänten enemmistöllä hallituksen esityksen perusteella. Hallitus vahvistaa varsinaisen jäsenen valitseman jäsenkategorian.

Kunniajäseneksi voidaan hyväksyä hallituksen esityksen perusteella sellainen yksityinen henkilö tai oikeuskelpoinen yhteisö, joka on huomattavasti edistänyt ja tukenut yhdistyksen toimintaa.

Kunniajäsenillä ei ole päätöksenteko-oikeutta yhdistyksen kokouksissa.

4. Jäsenen eroaminen ja erottaminen

Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle tai sen puheenjohtajalle taikka ilmoittamalla erosta yhdistyksen kokouksessa merkittäväksi pöytäkirjaan.

Yhdistyksestä eroamisesta on ilmoitettava viimeistään 30. syyskuuta tai mikäli erosta ilmoitetaan yhdistyksen kokouksessa, se on tehtävä ennen 30. syyskuuta pidetyssä yhdistyksen kokouksessa. Muussa tapauksessa jäsen on sitoutunut maksamaan seuraavan kalenterivuoden jäsenmaksun.

Hallitus voi erottaa jäsenen yhdistyksestä neljä viidesosan (4/5) enemmistöpäätöksellä laskettuna asiaa käsittelevässä kokouksessa läsnä olevista äänistä. Ennen lopullisen erottamispäätöksen käsittelemistä erottamisen kohteena olevalle jäsenelle on kuitenkin varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

5. Liittymis- ja jäsenmaksu

Varsinaisilta jäseniltä perittävän liittymismaksun ja vuotuisen jäsenmaksun suuruuden erikseen kullekin jäsenkategorialle päättää yhdistyksen kokous. Liittymismaksu on suoritettava kahden (2) kuukauden kuluessa kohdan kolme mukaisesta jäseneksi hyväksymisestä. Jäsenmaksu on suoritettava vuosittain tammikuun aikana.

Kunniajäsenen ei edellytetä maksavan liittymis- eikä jäsenmaksua.

6. Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu vuosikokouksen valitsemat enintään viisitoista (15) ja vähintään viisi (5) varsinaista jäsentä.

Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Hallituksen jäsenet pyritään valitsemaan jäsenyritysten palveluksessa olevien henkilöiden joukosta. Hallituksen jäsenet pyritään valitsemaan niin, että he edustavat monipuolisesti yhdistyksen jäsenistöä.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä ottaa keskuudestaan tai ulkopuoleltaan sihteerin ja mahdolliset muut tarvittavat toimihenkilöt.

Hallitus kokoontuu vuosittain vähintään neljä (4) kertaa.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessaan estyneenä varapuheenjohtajan kutsusta, kun he katsovat, että siihen on aihetta tai kun vähintään puolet hallituksen jäsenistä sitä vaatii.

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään puolet sen jäsenistä, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä. Äänestykset ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

Hallitus voi perustaa ja lakkauttaa työryhmiä ja valiokuntia erilaisten tehtävien hoitamista varten. Kunkin työryhmän tai toimikunnan tulee valita itselleen puheenjohtaja.

7. Toiminnanjohtaja

Yhdistyksellä tulee olla toiminnanjohtaja, jonka valitsee yhdistyksen hallitus. Toiminnanjohtajan toimikausi on voimassa toistaiseksi. Toiminnanjohtajan tehtävänä on hoitaa yhdistyksen juoksevaa hallintoa ja taloutta hallituksen valvonnassa ja hallituksen ohjeiden mukaisesti. Toiminnanjohtajalla on oikeus olla läsnä yhdistyksen hallituksen kokouksissa.

8. Yhdistyksen nimen kirjoittaminen

Yhdistyksen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä toiminnanjohtaja kukin yksin.

9. Tilikausi ja tilintarkastus

Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi.

Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoineen ja hallituksen vuosikertomus on annettava tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen vuosikokousta. Tilintarkastajien tulee antaa kirjallinen lausuntonsa viimeistään kaksi viikkoa ennen vuosikokousta hallitukselle.

10. Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen vuosikokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä päivänä maalis-toukokuussa.

Ylimääräinen kokous pidetään, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai kun vähintään kymmenesosa (1/10) yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Kokous on pidettävä kolmenkymmenen vuorokauden kuluessa siitä, kun vaatimus sen pitämisestä on esitetty hallitukselle.

Yhdistyksen kokouksissa on jokaisella varsinaisella jäsenellä yksi (1) ääni. Kunniajäsenellä on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Yhdistyksen kokouksen päätökseksi tulee, ellei säännöissä ole toisin määrätty, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

Yhdistyksen kokous voidaan hallituksen tai yhdistyksen kokouksen niin päättäessä järjestää ilman kokouspaikkaa siten, että jäsenet käyttävät päätösvaltaansa ajantasaisesti tietoliikenneyhteyden tai teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana.

11. Yhdistyksen kokousten koollekutsuminen

Hallituksen on kutsuttava yhdistyksen kokoukset koolle vähintään neljätoista (14) vuorokautta ennen kokousta jäsenille kirjeillä, jotka voidaan toimittaa postitse tai sähköpostin välityksellä jäsenten ilmoittamien yhteistietojen mukaisesti.

12. Vuosikokous

Yhdistyksen vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. kokouksen avaus

2. valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja tarvittaessa kaksi ääntenlaskijaa

3. todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

4. hyväksytään kokouksen työjärjestys

5. esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastajien lausunto

6. päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille vastuuvelvollisille

7. vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä liittymis- ja jäsenmaksujen suuruudet

8. valitaan joka toinen vuosi hallituksen jäsenet

9. valitaan yksi tai kaksi tilintarkastajaa ja heille varatilintarkastajat

10. käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen vuosikokouksen käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä kirjallisesti hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

13. Sääntöjen muuttaminen ja yhdistyksen purkaminen

Päätös sääntöjen muuttamisesta ja yhdistyksen purkamisesta on tehtävä yhdistyksen kokouksessa vähintään kahden kolmasosan (2/3) enemmistöllä annetuista äänistä. Kokouskutsussa on mainittava sääntöjen muuttamisesta tai yhdistyksen purkamisesta.

Yhdistyksen purkautuessa käytetään yhdistyksen varat yhdistyksen velvoitteiden kattamiseen. Mikäli varoja jää tämän jälkeen jäljelle, luovutetaan varat yhdistyksen tarkoituksen edistämiseen purkautumisesta päättävän kokouksen edellyttämällä tavalla. Yhdistyksen tullessa lakkautetuksi käytetään sen varat samalla tavoin.

SOPIMUS VANTAAN KAUPUNGIN JA AMCHAM FINLAND RY:N VÄLILLÄ

1. OSAPUOLET

Tämä sopimus tehdään seuraavien osapuolten välillä:

1. **Vantaan kaupunki** (jäljempänä "Kaupunki"). (0124610–9). PL 1100, 01300 Vantaa.
2. **Amcham Finland ry** (jäljempänä “Amcham”) (1985788-0). Mikonkatu 9, 00100 Helsinki.

Sopimuksen allekirjoittaja Vantaan kaupungin puolesta on elinvoimajohtaja Tommo Koivusalo ja Amchamin puolesta toiminnanjohtaja Alexandra Pasternak-Jackson. Vantaan kaupungin yhteyshenkilönä toimii Invest-in päällikkö Olli-Pekka Mäkirintala tai hänen määräämänsä henkilö ja Amcham ry:ltä Rosa Thurman (Director of Foreign Affiliate Services & Sustainability) tai toinen tiimin jäsen, joka työskentelee yhdessä Vantaan kaupungin kanssa. Yhteyshenkilöiden tehtävänä on seurata ja valvoa sopimuksen toteutumista sekä tiedottaa siitä oman organisaationsa sisällä ja toiselle sopijapuolelle. Yhteyshenkilön vaihtumisesta on viipymättä ilmoitettava toisen sopijapuolen yhteyshenkilölle.

2. SOPIMUKSEN KOHDE JA TARKOITUS

Tällä sopimuksella Vantaan kaupunki ja Amcham määrittelevät jäsenyyssopimuksen periaatteet.

Amcham on voittoa tavoittelematon, jäsenrahoitteinen ja poliittisesti riippumaton elinkeinoelämän vaikuttajaorganisaatio, joka edistää liiketoimintaympäristön kehittymistä Suomessa.

Vantaan kaupunki liittyy tällä sopimuksella Amcham Finlandin Insider -kategorian jäseneksi ja saa pääsyn valitsemansa jäsenkategorian palveluihin niin kuin niistä päätetään yhdistyksen säännöissä. Jäsenetujen sisältö ja laajuus voivat vaihdella vuosittain. Amcham pidättää oikeuden tehdä muutoksia jäsenetuihin, ja mahdollisista muutoksista ilmoitetaan jäsenille ennen seuraavan jäsenyyskauden alkua.

Vuonna 2025 Insider -kategorian jäsenyys sisältää seuraavat palvelut:

- Pääsy vaikuttajaverkostoihin ja politiikkatyöhön, joka tukee kansainvälistä liiketoimintaa Suomessa.
- Verkostoituminen Amcham Finlandin verkoston kansainvälisten ja kotimaisten organisaatioiden kanssa (noin 200)
- Mahdollisuus kutsua 2-4 Vantaalla sijaitsevan kansainvälisen yrityksen toimitusjohtajaa syksyn 2025 Country Managers Network -johtajaverkoston (CMN) tilaisuuksiin. CMN kokoaa Suomessa toimivien kansainvälisten yritysten maajohtajat yhteen jakamaan parhaita käytäntöjä, vahvistamaan strategista vaikuttavuutta ja kehittämään liiketoimintaympäristöä kansainvälisestä näkökulmasta.
- Launchpad USA -ohjelman tilaisuudet Vantaan kaupungin työntekijöille sekä Amchamin valitsemissa erityistapauksissa myös Vantaalla sijaitsevien yritysten johdolle. 30min maksuton tapaaminen Launchpad USA -ohjelman johtajan Mike Klyszeikon kanssa Vantaalla sijaitseville suomalaisyrityksille jossa keskustellaan yrityksen suunnitelmista ja tarpeista liittyen Yhdysvaltain markkinoille pääsyyn tai laajentumiseen. Yritykset voivat halutessaan

liittyä myös Amchamin jäseneksi, jolloin Launchpad USA -ohjelman palvelut ovat niiden käytössä.

- Pääsy Women's Networkiin, joka on verkosto naisjohtajille ja heidän mentoroitavilleen. Verkoston tavoitteena on vahvistaa naisjohtajuutta tarjoamalla toimialarajat ylittävää vuoropuhelua ja verkostoitumismahdollisuuksia.
- Pääsy Harvard Business Review Keynotes -luennoille ja asiantuntijasisältöihin yhteistyössä Harvard Business Review Pressin kanssa.
- Osallistumismahdollisuus yli 40 vuosittaiseen tapahtumaan, jotka on suunnattu eri toimialojen ja toimintojen asiantuntijoille
- Kolme vuosittaista lippulaivatapahtumaa, jotka tukevat julkisen ja yksityisen sektorin vuoropuhelua (Transatlantic Opportunity, FDI Forum & Thanksgiving).
- Mahdollisuus kokeilla Visionary jäsenyyteen liittyviä etuja vuoden 2025 aikana kuten osallistua jäsenvetoisiin työryhmiin (mm. Digitalisaatiotyöryhmä sekä Life Sciences -työryhmä sekä Vantaan Kaupungin puolustussektorista vastaavan osallistuminen Defence Industry Dialogue -verkoston tapaamisiin.
- Ajankohtaista tietoa ja vaikuttamismahdollisuuksia, kuten uutiskirjeitä, julkaisuja ja mahdollisuus näkyä Amchamin viestintäkanavissa.
- Mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, erityisesti kansainvälisen liiketoimintaympäristön kehittämisessä Suomessa Amcham Finlandin tilaisuuksien, keskustelujen sekä Visionary -jäsenyyteen kuuluvien työryhmien kautta vuonna 2025 (yllä).

3. KUSTANNUKSET

Amcham Insider -jäsenmaksu on Vantaan kaupungille 3950 euroa kalenterivuodessa. Vuoden 2025 osalta jäsenyyden hinta on 2300 euroa.

Jäsenyys uusitaan automaattisesti vuosittain tammikuussa, ellei sitä irtisanota kirjallisesti. Irtisanominen tulee tehdä sähköpostitse viimeistään kuluvan vuoden syyskuun viimeisenä päivänä (30.9.). Mikäli jäsenyys irtisanotaan määräaikaan mennessä, jäsenedut säilyvät voimassa kuluvan vuoden loppuun asti. Ellei toisin ilmoiteta ennen uusimispäivää, kaupungin jäsenyys jatkuu valitussa kategoriassa (Amcham Insider). Kaikkien jäsenyyskategorioiden vuosimaksut vahvistetaan Amcham:n vuosikokouksessa ja ne voivat muuttua.

Jäsenen on maksettava liittymismaksu kahden (2) kuukauden kuluessa jäsenhakemuksen hyväksymisestä. Vuosittainen jäsenmaksu on maksettava tammikuussa kutakin kalenterivuotta varten.

4. MUUT EHDOT

Vantaa liittyy Amchamin jäseneksi Amchamin noudattaen liitteenä kuvattuja Amchamin sääntöjä.

Mahdolliset erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvotteluteitse. Sopimusta voidaan muuttaa vain kirjallisesti molempien osapuolten suostumuksella.

Tätä sopimusta ei kumpikaan osapuoli saa siirtää kolmannelle osapuolelle.

Jos jompikumpi osapuoli rikkoo olennaisella tavalla tämän sopimuksen ehtoja, toisella osapuolella on oikeus purkaa sopimus.

5. SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO

Sopimuskausi alkaa 09.06.2025. Tämä sopimus on voimassa sen allekirjoitushetkestä toistaiseksi.

6. ALLEKIRJOITUKSET

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Helsinki XX.XX.2025

_____	_____
Alexandra Pasternak-Jackson toiminnanjohtaja, Amcham Finland	Tommo Koivusalo Elinvoimajohtaja, Vantaan kaupunki

38 §

Tikkurilan III päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen / PT

VD/1406/10.03.02.01/2025

PT/AK/PW/EK/HA/MT

168-paikkainen Tikkurilan III päiväkoti toteutetaan vastaamaan Tikkurilan väestönkasvun myötä kasvavaan varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen ja korvaamaan palveluverkosta poistuvia päiväkotitiloja. Tavoitteena on, että uusi päiväkoti on valmis kesällä 2028.

Tikkurilan III päiväkodin tarveselvitys on valmisteltu yhdessä kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä toimitilajohtamisen ja muiden kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkoti sijoittuu Tikkurilan suuralueelle Kuninkaalan kaupunginosaan. Tuleva päiväkotitontti kuuluu vireillä olevaan Väritehtaan asemakaavamuutosalueeseen (002494). Tulevalla asemakaavalla tontti muutetaan julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueeksi, mikä mahdollistaa päiväkodin rakentamisen paikalle.

Nykyisessä asemakaavassa tontti on osittain kaupungin omistamaa puistoa, Påkaksenpeltoa, ja osittain teollisuusrakennusten korttelialuetta, jonka omistaa Tikkurila Oyj. Päiväkodin toteuttamiseksi kaupungin tulee lunastaa tontti kokonaisuudessaan. Maaperän pilaantuneisuus ja mahdollinen puhdistustarve tontilla tulee selvittää. Vantaan kaupungin rakennettavuuskartan mukaan rakennus sijoittuu pääasiassa helposti rakennettavalle alueelle tontilla.

Alueen katujen (mm. uusi Gjutarsinkatu) ja kunnallistekniikan toteuttaminen siten, että päiväkoti valmistuisi tavoiteaikataulussaan, on haastavaa. Päiväkotihankkeen tavoiteaikataulua voi olla tarve uudelleen tarkastella hankesuunnitteluvaiheessa.

Päiväkotirakennuksen bruttoalatavoite on 2060 brm². Päiväkodin tilapaikkamäärä on 168 eli 8 ryhmää ja 32 työntekijää. Rakennus toteutetaan kaksikerroksisena ja puurakenteisena.

Vuosien 2025–2034 toimitilainvestointiohjelmassa on varattu Tikkurilan III päiväkodille 10,3 M € (alv 0 %). Päiväkodille tässä tarveselvityksessä bruttoala-arvion pohjalta laskettu kustannusennuste on 9 888 000 € (alv 0 %).

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 13.5.2025 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunkitilalautakunnalle hyväksyttäväksi Tikkurilan III päiväkodin 25.4.2025 päivätty tarveselvitys sekä kustannusennuste 9 888 000 € (alv 0 %).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunkitilalautakunta 14.5.2025 § 13

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Tikkurilan III päiväkodin 25.4.2025 päivätty tarveselvitys sekä kustannusennuste 9 888 000 € (alv 0 %) edellyttäen, että kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on hyväksynyt sen osaltaan.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Talous- ja strategiajohtaja toteaa, että Tikkurilan III päiväkoti toteutetaan vastaamaan Tikkurilan väestönkasvun myötä kasvavaan varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen ja korvaamaan palveluverkosta poistuvia päiväkotitiloja. Vuosien 2025–2034 toimitilainvestointiohjelmassa on varattu Tikkurilan III päiväkodille 10,3 M € (alv 0 %). Päiväkodille tässä tarveselvityksessä bruttoala-arvion pohjalta laskettu kustannusennuste on 9 888 000 € (alv 0 %).

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 21 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yhdistettyjen tarveselvitys-hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä lukuun ottamatta teknisten perusparannushankkeiden tarveselvityksiä tai yhdistettyjä teknisten perusparannushankkeiden tarveselvitys-hankesuunnitelmia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 38

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Tikkurilan III päiväkodin 25.4.2025 päivätty tarveselvitys sekä kustannusennuste 9 888 000 € (alv 0 %).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Tikkurilan III päiväkodin 25.4.2025 päivätty tarveselvitys liitteineen

Täytäntöönpano: Kiinteistöt ja tilat, toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Rakennuttaja-arkkitehti Heidi Astone,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

TIKKURILAN III PÄIVÄKOTI

TARVESELVITYS – UUDISRAKENNUS

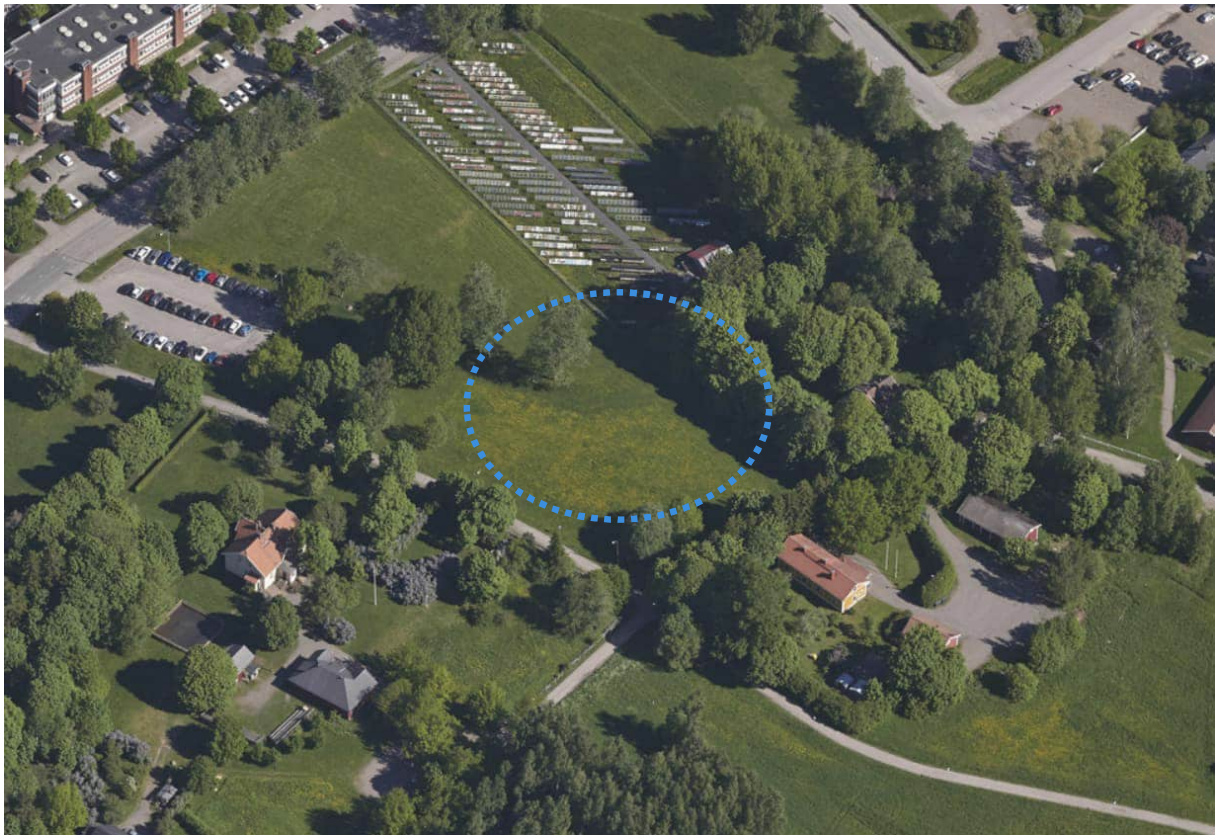

Viistoilmakuva tulevasta päiväkotitontista ”Påkaksenpelto” / Vampatti 2023

25.4.2025 Hava/HA

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARVETIETOKORTTI 5

2. YHTEENVETO 6

3. PERUSTELUT TARPEELLE 6

1. Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan.....6

2. Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen 7

3.1 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen(toimitilaverkkoselitykset) 7

3.2 Aiemmat päätökset ja selvitykset.....7

4. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET 8

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen 8

4.2 Ateriapalvelun tavoitteet 10

4.3 Puhtauspalvelutavoitteet.....11

4.4 Väestönsuoja.....12

4.5 Muut erilliset tavoitteet 13

4.6 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha 14

4.7 Arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet.....17

4.8 Elinkaaritavoite (käyttäjän aikatavoite).....18

4.9 Tilamitoitustavoitteet htm2 (huoneistoala)/ tilapaikka.....18

4.10 Tavoitetunnusluvut hm2/brm2, m3, tilatehokkuus 18

4.11 Tekniset tavoitteet (Rak, LVIA, Sähkö).....18

4.11.1 Rakennetekniikka.....18

4.11.2 LVIA-tekniset tavoitteet 19

4.11.3 Sähkötekniset tavoitteet 25

4.12 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet (sis. energia-, tiiveyslukutavoitteet).....26

4.13 Sisäilmatavoitteet.....27

5. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA.....28

5.1 Sijainti ja hallinta.....28

5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet 28

5.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys.....28

5.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys.....29

5.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely.....31

6. VÄISTÖTILATARVE 31
7. KUSTANNUKSET 31
7.1 Investointikustannusennuste 31
7.2 Tontista aiheutuvat kustannukset 32
7.3 €/tilapaikka 32
7.4 Väistötilakustannukset 32
7.5 Purkukustannukset 32
7.6 Elinkaarikustannukset 32
8. RAHOITUS JA AIKATAULU 32
8.1 Rahoitus investointiohjelmassa 32
8.2 Tavoiteaikataulu (määrärahavaraus ja vuodet) 32
9. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET 33
9.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto) 33
9.2 Toimintakustannukset 33
9.3 Elinkaarikustannukset 33
10. TYÖTURVALLISUUSASIAT 33
11. RISKIT 33
11.1 Aikataulu, kustannukset 33
11.2 Kaavamuutos ja alueen rakentuminen 33
11.3 Maaperästä, rakennuspaikasta aiheutuvat riskit 34
12. TYÖRYHMÄN JÄSENET 34

Vantaan kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue / Toimitilajohtamisen palveluyksikkö / Hankevalmistelu
25/04/2025
Rakennuttaja arkkitehti Heidi Astone

Liitteet

Liite 1: sijaintikartta
Liite 2: alustava asemakaavaote
Liite 3: tilaohjelma

1. TARVETIETOKORTTI

VD/1406/10.03.02.01/2025

Kohteen nimi: Tikkurilan III päiväkoti						
Tarpeen kuvaus: 8-ryhmäinen päiväkoti Tikkurilan Kuninkaalaan						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: On vuonna 2022 valmistuneen Tikkurilan alueen päiväkotiverkkoselvityksen mukainen uudishanke. Liittyy Väritehtaan alueen asemakaavamuutokseen: 002494						
Tarpeen perustelut: Tarvitaan alueen kasvuun						
Käyttäjätoimiala: Kasvatuksen ja oppimisen toimiala (KASO)						
Kaupunginosa: 64 Kuninkaala	Kiinteistötunnus: Tuleva kiinteistö sijaitsee nykyisten kiinteistöjen 92-408-4-155 ja 92-64-104-5 alueilla			Tontin pinta-ala: Tulevan tontin pinta-ala 5680 m^2		
Osoite ja tontti: Nykyisin: Vanha Kuninkaalantie 4 / Påkaksenpolku 1	Kaavatiedot: Vireillä oleva asemakaava: 002494			Rakennusoikeus: Tuleva rakennusoikeus 2100kem^2		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)	brm^2	htm^2	hym^2	Investointikustannus €	€ / brm^2	€ / htm^2
Uudisrakennus	2060	1431	1266	9 888 000	4800	6909,8
Laajennus / lisärakennus						
Muutos / peruskorjaus						
Hankkeen tilapaikkamäärä				168		
Investointikustannus tilapaikkaa kohden				**58 858** € / tilapaikka		
Väistötilan tarve: Ei väistötilatarvetta						
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: 10,3 M€						
Hankkeen toteutusaikataulu: TS 02-06/2025, HS 08-11/2025, toteutussuunnittelu 02/2026-01/2027, rakentaminen 04/2027- 05/2028						
Ylläpitokustannukset: 75 042 €/ v						
Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle: 1,8 M€						
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: 136 000€						
Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:						
Tuleva vuokra**:** **493,08 € / htm^2 / vuosi**				**41,09 € / htm^2 / kk**		
Vuokravaikutus	58 799 € / kk			**705 585** € / v		
Vuokravaikutus / tilapaikka / v **4100 €**						
Laatija(t): Heidi Astone, Satu Turunen, Honi Hasib				Päivämäärä: 25.4.2025		

2. YHTEENVETO

Tikkurilan III päiväkodin tarveselvitys on valmisteltu yhdessä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä Toimitilajohtamisen ja muiden Kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kanssa. Päiväkoti toteutetaan 8-ryhmäisenä, eli 168-tilapaikkaisena vastaamaan Tikkurilan väestönkasvun myötä kasvavaan varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen ja korvaamaan palveluverkosta poistuvia päiväkotitiloja. Tavoitteena on, että uusi päiväkoti on valmis kesällä 2028.

Päiväkoti sijoittuu Tikkurilan suuralueelle Kuninkaalan kaupunginosaan. Tuleva päiväkotitontti kuuluu vireillä olevaan Väritehtaan asemakaavamuutosalueeseen (002494). Tulevalla asemakaavalla tontti muutetaan julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueeksi, mikä mahdollistaa päiväkodin rakentamisen paikalle.
Nykyisessä asemakaavassa tontti on osittain kaupungin omistamaa puistoa, Påkaksenpeltoa, ja osittain teollisuusrakennusten korttelialuetta, jonka omistaa Tikkurila Oyj. Päiväkodin toteuttamiseksi kaupungin tulee lunastaa tontti kokonaisuudessaan. Maaperän pilaantuneisuus ja mahdollinen puhdistustarve tontilla tulee selvittää. Vantaan kaupungin rakennettavuuskartan mukaan rakennus sijoittuu pääasiassa helposti rakennettavalle alueelle tontilla.
Alueen katujen (mm. Gjutarsinkatu) ja kunnallistekniikan toteuttaminen siten, että päiväkoti valmistuisi tavoiteaikataulussaan, on haastavaa. Päiväkotihankkeen tavoiteaikataulua voi olla tarve uudelleen tarkastella hankesuunnitteluvaiheessa.

Päiväkotirakennuksen bruttoalatavoite on 2060 brm². Päiväkodin tilapaikkamäärä on 168, eli 8 ryhmää ja 32 työntekijää. Rakennus toteutetaan kaksikerroksisena ja puurakenteisena.

Vuosien 2025–2034 toimitilainvestointiohjelmassa on varattu Tikkurilan III päiväkodille 10,3 M € (alv 0 %). Päiväkodille tässä tarveselvityksessä bruttoala-arvion pohjalta laskettu kustannusennuste on 9 888 000 € (alv 0 %).

3. PERUSTELUT TARPEELLE

1. Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022–2031) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 168–210 tilapaikkaa. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Kohteen suunnittelussa noudatetaan toimitilajohtamisen yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa kehittämään päiväkodin suunnitteluohjetta.

2. Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen

Vantaan virallisen väestöennusteen 2022-2032 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Tikkurilan suuralueella 571 lapsella. Tikkurilan kaupunginosassa kasvua on 362 lapsella.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Muutos 10 vuodessa
60 Hiekkaharju	277	287	287	305	324	336	351	350	343	339	336	+59
61 Tikkurila	421	440	473	509	539	599	674	729	751	768	783	+362
62 Jokiniemi	423	393	411	434	452	456	485	529	530	528	528	+106
63 Viertola	479	488	491	499	502	510	517	523	514	503	492	+14
64 Kuninkaala	234	236	231	229	235	220	221	217	223	231	239	+5
65 Simonkylä	530	530	541	555	560	560	555	559	558	549	540	+10
66 Hakkila	108	110	106	101	99	92	89	86	81	75	70	-38
67 Ruskeasanta	294	312	322	326	318	306	306	291	285	274	264	-31
68 Koivuhaka	226	233	246	249	271	270	288	304	317	317	312	+86
69 Helsingin pit. kk.	8	7	10	9	7	8	7	6	7	7	7	-2
Tikkurila yhteensä	**3 000**	**3 038**	**3 118**	**3 216**	**3 307**	**3 357**	**3 493**	**3 593**	**3 608**	**3 591**	**3 571**	**+571**

Taulukko: Tikkurilan suuralueen varhaiskasvatusikäisten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2022-2032 mukaan.

3.1 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen(toimitilaverkkoselitykset)

Päiväkoti on vuonna 2022 valmistuneen Tikkurilan alueen päiväkotiverkkoselvityksen mukainen uudishanke.

3.2 Aiemmat päätökset ja selvitykset

Ei aiempia päätöksiä

4. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Esteettinen ja viihtyisä oppimisympäristö vaikuttaa myönteisesti oppimiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Lapsiryhmät voivat toimia 1–6-vuotiaiden lasten ryhminä muuntojoustavasti. Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat tukea kehitykselleen ja oppimiselleen. Kolme kasvattajaa ja lapset (minimissään 12 lasta, maksimissaan 21 lasta) muodostavat ryhmän, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Toiminta järjestetään erikokoisissa pienryhmissä, joille tulee varata tarvittavat tilat.

Tilat ovat monipuolisesti ryhmien käytössä, ryhmät tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Pienimpien lasten ryhmät pyritään saamaan maan tasolle. Esiopetuksessa lasten tulee saada kokemuksia myös isommassa ryhmässä toimimisesta.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on käyttää teknologiaa palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tieto- ja viestintätekniikkalaitteet (tvt) ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Kasvattajat käyttävät myös sähköisiä järjestelmiä työskennellessään ja yhteydenpidossa eri tahoihin.

Lasten ruokailu pienimpiä ja erityistä tukea tarvitsevia lapsia lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokasalissa. Päiväkodin ytimen muodostavat ruokasali, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja yhteisiin hetkiin. Vararuokavarasto on kasvatuksen ja oppimisen toimialan omistama ja palveluntuottajan ylläpitämä varasto, jota

käytetään tarvittaessa erilaisissa kriisitilanteissa tai häiriöissä korvaamaan normaali päivän ateria. Varasto koostuu hyvin säilyvistä retkievästyyppisistä tuotteista, joita kuitenkin aika ajoin joudutaan uusimaan. Päivämääristä huolehtivat sekä päiväkodin kasvattajat että keittiöhenkilökunta.

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ruokailutila ja liikuntasali ovat yhdistettävissä. Akustiikka huomioidaan hyvin ruokailutiloja suunniteltaessa. Viihtyisä ääniympäristö rauhoittaa ruokailijoita keskittymään ja nauttimaan ruokailusta. Kotikeittiö ja neuvottelutila voivat olla yhteydessä toisiinsa, mutta erotettavissa seinällä kokousaikoina. Kotikeittiö toimii henkilöstön taukotilana, jolloin sen sisustuksen tulee tukea työstä palautumista ja mahdollistaa yhteisöllisyyden kokemuksia. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Sydänalue on myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajanulkopuolella. Tilat tulee rajata lukituksin päiväkodin muista tiloista ja iltakäytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa.

Tilat, myös piha-alueet, tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen tarkoitettuja tiloja. Jakotilat ovat kiinteästi ryhmätilojen jatkeena, mutta yhteiskäyttöisiä pienryhmätiloja tarvitaan jokaisen ryhmätilan läheisyyteen ja niitä tulee olla riittävästi.

Päiväkodin piha on osa oppimisympäristöä, mikä innostaa liikkumiseen, leikkimiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen. Pihan suunnittelussa otetaan huomioon monipuolinen luontokosketus, vaihtelevat sääolosuhteet ja turvallisuus.

Vantaalla toteutetaan Lapset ja nuoret ympäristönsä rakentajina-ohjelmaa. Vantaa on vuoden 2024 alusta Unicefin lapsiystävällinen kunta. Näiden pohjalta hankkeessa osallistetaan mahdollisuuksien mukaan kohteen lapsia, nuoria, huoltajia ja henkilöstöä kohteen suunnittelussa. Kohteeseen tehdään erillinen osallisuussuunnitelma, joka liitetään hankesuunnitelman liitteeksi. Osallisuussuunnitelman laatimiseen osallistuvat käyttäjän edustajat, palveluverkkoasiantuntija tai toimitila-asiantuntija, osallisuusasiantuntija ja rakennuttaja-arkkitehti.

Osallisuussuunnitelman tarkentamiseen ja toteuttamiseen tarvittavat resurssit määritetään hankesuunnitteluvaiheessa. Osallisuussuunnitelmaa käytetään hyödyksi kaikissa suunnitteluvaiheissa.

Pihan suunnittelussa hyödynnetään Vantaan Liikkuvan päiväkodin pihaosallisuusmallia, joka tuottaa tietoa suunnittelijoille tulevilta käyttäjiltä.

4.2 Ateriapalvelun tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö.
Keittiö toimii kuumennuskeittiönä Cook and Chill vastaanottavana keittiönä. Keittiössä valmistetaan vain energialisäkkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Ateriat toimitetaan kuumana tai kylmänä. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimitetaan lämpökuljetuslaatikoissa’

Huomioitavat ateriapalvelun tilatarpeita suunnitellessa

- Keittiösuunnittelussa käytettävä aina ammattikeittiösuunnittelijaa.
- Keittiö ja ruokailutila sijaittava ensimmäisessä kerroksessa.
- Keittiö ja ruokailutila sijaittava ensimmäisessä kerroksessa, ei kuitenkaan voi olla väestönsuojassa.
- Keittiöllä oltava oma wc. Keittiön muut sosiaalitilat, pukukaapit ja suihku on sijaittava päiväkodin yhteisissä sosiaalitiloissa mahdollisimman lähellä keittiötiloja (varataan 3 kpl lukittavia kaksiosaista pukukaappia (malli z-kaappi)
- Keittiöllä on oltava oma tuulikaappi (sisältyy keittiön neliöihin)
- Keittiössä oltava oma huoltoreitti
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille keittiön lastaustilaan tai sen välittömään läheisyyteen.

Päiväkodin ruokailu

Ruokasalin linjasto sijoitetaan seinän viereen mahdollisimman lähelle keittiötiloja (ei saa avautua keittiötiloihin)

Aterialinjasto oltava suljettavissa iltakäytön aikana (sähkörulo tai vastaava)
Ruokasalissa n. 55 ateriapaikkaa 2 vuorossa vaatii noin 70m2 (+linjasto)

- Linjaston läheisyyteen varataan lukollinen kylmäkaappi välipalojen säilytystä varten
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten ryhmien aterioiden kuljetukseen ryhmien alueille. Ryhmien määrä 2–3 kpl keittiön varattava vaunutilat (parkki) vaunujen määrän mukaan, vaikuttaa keittiön neliöihin.
- Astianpalautus toteutetaan vaunupalautuksena, järjestettävä niin ettei se risteä ruokailun kanssa. Palautus on mietittävä mahdollisimman lähelle keittiötiloja.
- Vähintään kaksi käsipesupistettä kosketusvapaalla hanalla on varattava ruokasaliin tulo reiteille.
- Kerroksien aulatiloihin asennetaan kosketusvapaa hananalliset käsipesualtaat.

4.3 Puhtauspalvelutavoitteet

Puhtaat tilat luovat puitteet terveelliselle ja turvalliselle varhaiskasvatukselle. Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta. Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana. Yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä.

Tavoitteena on yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Rakennuksen pintojen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettäviä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä. Lattiapintojen vahauksille ei tule olla tarvetta.

Keskusvarastotavaroiden kuljetukseen ja vastaanottoon tulee olla kulku sisätilojen kautta huoltopihalle. Siivouskeskus/vaatehuoltotila tulee sijoittaa aina 1. kerrokseen, jätehuollon ja tukkutavaroiden kuljetuksen joustavoittamiseksi. Tila tulee suunnitteluvaiheessa jo jakaa, puhtaaseen ja likaiseen puoleen. Tilassa pestään päivittäin pyykkiä, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla hyvä. Siivous - ja vaatehuoltotilan tulee avautua käytävään ja kulku tilaan tulee olla esteetön ja kynnyksetön. Oven leveys 1000 mm. Tila varustetaan ja kalustetaan Vantaan kaupungin huonekorttien mukaisesti. Tila varustetaan 8 kg

teollisuuspyykinpesukoneilla ja omilla jalustoilla. Pyykinkäsittelykoneille kombi-sähkörasiat, sekä pesukoneelle kylmän- ja kuumanveden liitännät.

Siivoustilat

Useamman kerroksen kiinteistöillä tulee jokaisella kerroksella olla oma siivoustila. Siivoustilan tulee avautua käytävään ja tila sijoitetaan lähelle hissiä, kulku tilaan tulee olla esteetön ja kynnyksetön Tilat varustetaan Vantaan kaupungin tilakorttien mukaisilla varusteilla ja kalusteilla.

Materiaalien päästöluokka M1. Rakentamisen puhtausluokka P1.

Jätehuollon tavoitteet

Päiväkodin jätteille jätepiste huoltopihan yhteyteen. Jätehuolto toteuttaa syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö muovi- ja metallijätteelle, sekä paperille ja lasille. Syväkeräyssäiliöiden malli pyöreät säiliöt, ovat todettu käytössä kestävimmiksi.

Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle pitää olla sisätilojen kautta kaikilla kiinteistön käyttäjillä. Kulkureitin tulee olla mahdollisimman lyhyt ja esteetön. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde, sekä talvilumenpoistoon vaadittava tila.

4.4 Väestönsuoja

Rakennuksen laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m², eli päiväkotiin rakennetaan väestönsuoja.

Vantaalla on viranomaisneuvotteluissa linjattu, että Vantaan kaupungin koulu- ja päiväkotihankkeissa väestönsuoja mitoitetaan hankkeen laajuuden ja keskimääräisen henkilömäärän mukaan siten, että rakennuksen / rakennusryhmän koon ollessa 1200 - n. 2200 k-m2 on rakennettava 1 kpl varsinaiselta suoja-alaltaan vähintään 90 m² S1-luokan väestönsuoja 120 henkilölle.

Väestönsuojaan sijoitetaan tiloja, joiden toiminnallisuus sen sallii, kuten sosiaalitilat ja varasto. Väestönsuojaan sijoitettavat tilat ratkaistaan suunnitteluvaiheessa.

4.5 Muut erilliset tavoitteet

Ääniteknisetavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Segregaatio

Alueellinen sosioekonominen ja etninen segregaatio on tunnistettu Vantaalla haasteeksi. Segregaation vaikutukset varhaiskasvatusyksiköille ovat merkittäviä, sillä alueellinen eriytyminen heijastuu suoraan päiväkotien lapsipohjaan. Toisin sanoen, jos hyvä- ja huono-osaisuus kasautuvat alueellisesti, sama tapahtuu myös päiväkotien tasolla. Sellaisten alueiden päiväkodeissa, joihin on keskittynyt paljon huono-osaisuuden riskitekijöitä, kuten pienituloisuutta, työttömyyttä ja vieraskielisiä, lasten ja perheiden tuen tarve on usein suurempi kuin hyväosaisilla alueilla.

Päiväkotisuunnittelun näkökulmasta alueelliset erityispiirteet tulisi huomioida niin, että erityisesti huono-osaisilla alueilla kiinnitetään huomiota tilojen muunneltavuuteen ja taataan rauhallisia tiloja pienryhmätoimintaan, perheiden tapaamiseen sekä moniammatilliseen työskentelyyn. Lisäksi erityisesti huono-osaisilla alueilla tulee kiinnittää huomiota siihen, että päiväkodin sisä- ja ulkotilat ovat alueen asukkaiden käytössä päiväkodin ollessa suljettuna, jotta voidaan lisätä mahdollisuuksia vapaamuotoisille yhteisöllisyyttä lisääville kohtaamisille ja ohjatulle harrastustoiminnalle alueella.

Liikunta

Väestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan vähäisyys aiheuttavat merkittäviä ja yhä kasvavia haasteita suomalaiselle yhteiskunnalle. Passiivisuus ja vähäinen liikkuminen lisäävät mm. monia kansansairauksia. Jo varhaiskasvatuksessa lapset ovat paikallaan 60 prosenttia ajastaan. Liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden

lisäämiselle sekä istumisen vähentämiselle suomalaisessa yhteiskunnassa on siis suuri tarve. (Vantaan Liikkumisohjelma 2024.)

Jokaisella lapsella on tarve ja oikeus liikkua päivittäin. Lapsen päivittäisen vähintään kolmen tunnin fyysisen aktiivisuuden suositus koostuu kuormittavuudeltaan monipuolisesta liikkumisesta: kevyestä liikunnasta

ja reippaasta ulkoilusta sekä erittäin vauhdikkaasta fyysisestä aktiivisuudesta. Päivittäinen liikunta on lapselle yhtä tärkeää kuin

riittävä uni ja terveellinen ravinto. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.)

Varhaiskasvatusikäiset liikkuvat keskimäärin neljä tuntia vuorokaudessa.

Kokonaisuudessaan liikkumisen määrä on hyvä, mutta reipasta ja vauhdikasta liikuntaa saisi olla enemmän. Piilo -tutkimuksen (2023) mukaan 4–6-vuotiaista 76 prosenttia saavutti liikuntasuosituksen. Aktiivisuuden määrä ei kuitenkaan ole ainut asia, johon tulee kiinnittää huomiota. Liikkumisen monipuolisuus, erilaisten taitojen opettelu ja liikkumisen ilo ovat lasten kohdalla erityisen tärkeitä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2021.) Reunamo Education Research (2017–2021) tekemässä tutkimuksessa Vantaan varhaiskasvatukseen selvisi, että liikkumisen määrä on vähentynyt Vantaalla erityisen paljon. Liikkumisen määrä on vähentynyt kaikilla ikäryhmillä ja erityisesti alle 3-vuotiailla lapsilla. Liikkuminen on ilmiö, joka tulee upottaa toiminnan rakenteisiin, jotta liikkuminen olisi kestävää. Päivittäiset rutiininomaiset hetket varhaiskasvatuksessa ovat paikkoja, joihin liikkumista olisi tärkeää lisätä. Toiminnan rutiinien ollessa liikunnallisia, muutos on pysyvä.

4.6 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha

Päiväkodin tilasuunnittelun tehtävänä on tukea Vantaan varhaiskasvatuksen toimintaperiaatteita. Suunnittelulla mahdollistetaan päiväkodin oppimisympäristön muokkaaminen lapsiryhmän tarpeiden mukaiseksi. Joustavat ja muunneltavat oppimisympäristöt tarjoavat lapsille haasteita sekä antavat tilaisuuksia lasten omaehtoiseen pohdintaan, tutkimiseen, ongelmien ratkaisemiseen ja kokeiluun. Varhaiskasvatuksen toiminnassa oppimisympäristöjä rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Esillä olevat lasten

työt, rakennelmat ja leikit ovat osa oppimisympäristöä ja yksi pedagogisen dokumentoinnin väline.

Tilojen suunnittelussa on huomioitava muuntojoustavuus, jossa eri tilojen avattavuus ja suljettavuus toteutuu. Tilan jakavan seinän tulee olla helposti ja kevyesti avattavissa ja suljettavissa, sekä jakavassa seinässä tulee olla kulkuovi tilasta toiseen. Seinän tulee estää äänen kulkeutumisen tilasta toiseen, jotta toiminnot molemmissa tilassa mahdollistuvat. Tiloja jakavaan seinään olisi hyvä olla mahdollista kiinnittää lasten töitä, käyttää tussitauluna ja heijastaa kuvia esim. projektorilla. Pienryhmätiloja tarvitaan riittävästi ja jokaisen ryhmätilan läheisyyteen.

Fyysisen aktiivisuuden huomioiminen tiloissa

Ryhmätiloja suunnitellessa tulee huomioida, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikkumiseen. Liikkumiseen tulee olla mahdollisuus läpileikkaavasti varhaiskasvatuksen toiminnassa, eikä sen toteutuminen kohdistu vain liikuntasalin käyttöön. Jotta riittävä fyysinen aktiivisuus on päivää läpileikkaavaa, tulee päiväkodin tilojen tarjota mahdollisuuksia liikkumiselle niin sisällä kuin ulkona. Tilojen tulee mahdollistaa lasten fyysinen aktiivisuus ja huomioida lapsen luontainen tarve oppia uusia asioita liikkeen ja leikin kautta.

Ryhmätiloja suunnitellessa on tärkeä huomioida tilojen muokattavuus ja mahdollisuudet mm. katto- ja seinäkiinnitysten asentamiselle, joihin on mahdollista asentaa roikkumiseen ja kiipeilyyn suunniteltuja välineitä. Liikuntasalin lisäksi ryhmä-, käytävä- ja päiväkodin yhteiset tilat tarjoavat mahdollisuuksia monipuoliselle liikunnalliselle toiminnalle.

Lasten leikkipihan tavoitteet

Pihalla on tärkeä merkitys päiväkodin toiminnassa ja sen tulee soveltua varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Pihan on oltava yhtenäinen, maantasossa, virikkeellinen, turvallinen, tasa-arvoinen, oppimista ja tervettä kasvua tukeva ympäristö. Pihalta edellytetään joustavuutta, jotta tilaa jää lapsen omalle mielikuvitukselle ja leikille. Pihalta tulee löytyä varjoa auringolta ja kuumuudelta, sekä suojaa sateelta. Ympäristön tulee tarjota ja sekä samalla tukea monipuolisesti lapsen liikkumisen taitoja: kävelyä, juoksemista, tasapainoilua, kiipeilyä, roikkumista sekä myös hienomotoriikkaa ja pelaamista (heittäminen, ottaa kiinni,

potkaista jne.).
Piha-alueet ovat päiväkodin ollessa kiinni lähialueen asukkaiden käytettävissä. Päiväkodin ulkotilat ovat myös osa laajempaa viherrakenteen verkostoa. Pihan ratkaisuilla vaikutetaan mm pienilmaston säätelyyn, hulevesi hallintaan, ekologisiin yhteyksiin, kaupunkikuvaan ja ympäristön kerroksellisuuteen. Ulkotilan sijainti tiiviisti rakennetussa kaupunkiympäristössä muodostaa erilaiset lähtökohdat pihan suunnittelulle. Päiväkodin ja sen leikkipihan sijoittuminen tiiviiseen kaupunkirakenteeseen korostaa tarvetta luontokosketukselle ja sen mahdollistavien elementtien säilyttäminen ja tuonti pihan oppimisympäristöön on tärkeää. Ulkotilojen liikennejärjestelyiden tulee olla turvallisia ja tarkoituksenmukaisia. Leikkipihan minimimitoitus on 20 m2 /tilapaikka ja tämä sijoitetaan maantasoon. Lapset viettävät paljon aikaa pihalla ja sen oltava paikka, jossa lapsi tuntee olonsa turvalliseksi. Piha-alueilta tulee olla pääsy päiväkodin toiminta-aikana tähän tarkoitukseen varattuun WC -tilaan.
Pihan toiminnot tulee aina mahtua tontille. Kunnossapitoluokitus pihoille on pääosin R2 Toimintaviheralue ja R3 Käyttöviheralue. Päiväkodin pihasta osa pitää olla viherympäristöä ja siitä osan on oltava luonnontilaista luonnonaluetta. Jos alueella ei ole säilytettävää metsäaluetta tulee pihalle suunnitella metsäinen, luonnonmukainen alue. Näille alueille tulee niiden ominaisuuksien mukainen kunnossapitoluokitus.
Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettavaksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa ja ovat myrkyttömiä.

Piha toteutetaan Vantaan pihakortin mukaisesti sekä otetaan ohjeellisena huomioon pihaan kohdistuvat kaavamääräykset. Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti. Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen “piha” -huonekortin mukaiset rakennukset, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos/ aurinkosuoja. Piha vaatii selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen. Kylmien varastojen katot toteutetaan kasvikattoina.

Varhaiskasvatuspäivän toiminnoista ulkoilu on lapsia eniten liikuttavin toiminnan muoto. Reipasta ja hengästyttävää liikkumista tapahtuu eniten aamu- ja iltapäivän ulkoiluissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.) Pihan tulee tarjota mahdollisuuksia monipuoliselle liikkumiselle, joka tukee lasten motoristen taitojen kehittymistä ja mahdollistaa fyysisesti raskaan ja kuormittavan

liikkumisen. Piha tarjoaa tilan vauhdikkaaseen leikkiin, tutkimiseen ja luontokosketukseen. Turvallisen pihaympäristön tulee tukea myös lasten riskinottokyvyn kehittymistä (risky play).

Vantaan Liikkumisohjelmassa (2024) alle kouluikäisiin liittyvät toimenpiteet kohdistuvat mm. ulkoiluun kannustamiseen ja sen mahdollistamiseen, jotka parantavat perheiden yhteisen liikkumisen ja varhaiskasvatuspäivän aikaisen ulkoilun ja liikkumisen edellytyksiä. Perheiden yhteisen liikkumisen tukeminen ja siihen mahdollisuuksien luominen mm. päiväkotien pihojen ovat ohjelmassa olennaisina tavoitteina. Päiväkotien pihat tarjoavat lähiasukkaille tilan liikkumiseen ja leikkimiseen päiväkodin ollessa suljettuna.

Pihan suunnittelussa tulee fyysisen aktiivisuuden mahdollistamisen lisäksi ottaa huomioon henkilöstön työergonomia, mahdollisuudet auringolta suojautumiseen ja lasten valvomisen mahdollistavat puitteet.

4.7 Arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet

Rakennuksen arkkitehtuurissa noudatetaan asemakaavassa annettuja määräyksiä ja tavoitteita sekä noudatetaan Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 strategisia linjauksia.

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.” Päiväkodin tulee olla luonteeltaan julkinen päiväkotirakennus ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukainen. Rakennuksen tulee sopeutua alueen arkkitehtoniseen ilmeeseen sekä tuoda ulkoasussaan esiin päiväkodin toimintaa.

Päiväkodin arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista. Pihavarastot- ja rakennukset tulee tehdä kasvikattoisina. Uuden päiväkotirakennuksen massoittelussa tulee huomioida tontin kokonaisvaltainen toimivuus. Käyttäjän toiveena on korkeintaan 2-kerroksinen rakennus toiminnan näkökulmasta.

4.8 Elinkaaritavoite (käyttäjän aikatavoite)

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentävien rakennusosien osalta 50 vuotta. Vahvavirtakaapeliverkon ja sähkökeskusten tekninen tavoitekäyttöikä on 40 vuotta. LVI-runkokanava-, putki- ja johtoverkkojen tekninen tavoitekäyttöikä 50 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI-teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

4.9 Tilamitoitustavoitteet htm2 (huoneistoala)/ tilapaikka

Tilamitoitustavoitteet Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen sekä alustavan tilaohjelman mukaisesti. Päiväkodin tilat perustuvat päiväkotisuunnitteluohjeen mukaiseen 168-paikkaisen päiväkodin tilamitoitukseen. Päiväkodin huonetilaohjelma liitteenä. (ks. Liite 3, Tilaohjelma)

4.10 Tavoitetunnusluvut hm2/brm2, m3, tilatehokkuus

Tilamitoitustavoitteet Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen sekä alustavan tilaohjelman mukaisesti.

4.11 Tekniset tavoitteet (Rak, LVIA, Sähkö)

4.11.1 Rakennetekniikka

Päiväkodin suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin Ohjetta suunnittelijoille sekä Päiväkotisuunnitteluohjetta.

Rakennus on kaksikerroksinen ja rakennukseen tulee hissi ja väestönsuoja.

Päiväkodin todennäköisin perustamistapa tulee olemaan maanvarainen perustaminen joko murskearinan välityksellä kitkamaan varaan tai massanvaihdon varaan (rakennuksen pohjoisosat), alimmat lattiat tehdään kantavina.

Putkijohtojen sijainnista riippuen putket tulee perustaa murskearinalle tai massanvaihdolle. Piha alueet voidaan tehdä maan varaisesti.

Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Maanpäälliset kantavat rakenteet tehdään ensisijaisesti massiivipuurakenteisina pois lukien väestönsuoja, joka on betonirakenteinen. Myös kantava alapohja voi olla betonirakenteinen.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla. Aurinkosähköjärjestelmän kuormitukset otetaan kantavien rakenteiden mitoituksessa huomioon. Jos aurinkosähkövoimala sijoitetaan vesikatolle, on vedeneristyksessä huomioitava paneelien tukirakenteet ja niiden mahdollisesti vaatimat lisävedeneristykset.

Piharakennusten ja -rakennelmien katot toteutetaan kasvikattoisina.

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin (IV ja lattialämmitys, sekä sähkötekniset vedot).

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

4.11.2 LVIA-tekniset tavoitteet

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden sekä energian ja vedenkulutuksen etäseurannan.

Järjestelmien tulee olla kohtuullisessa määrin muuntojoustavia. Järjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan siten, että tilojen osittaiset muutokset (ja alla mainittava ilmamäärien lisääminen) ovat mahdollisia, ilman laajamittaisia

järjestelmämuutoksia. Tekniset tilat ja laitteet sijoitetaan järjestelmien kannalta optimoituihin paikkoihin.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä, sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Tilat varustetaan käyttötarpeen mukaisin LVIA-laittein ja -varustein, mikä takaa hyvän toiminnallisuuden.

Suunnittelu- ja toteutustyössä noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjetta

Lämmitys ja jäähdytys

Lämmitysmuodoksi valitaan kaukolämpö tai maalämpö. Rakennuksen sijainti vaikuttaa lämmitysmuodon valintaan. Lämmitysmuodoksi valitaan kokonaistaloudellisesti rakennuksen elinkaaren kannalta edullisin vaihtoehto, huomioiden energiatehokkuus- ja hiilijalanjälkitavoitteet. Rakennuksen lämmitys- ja jäähdytystarpeet simuloidaan.

Lämmityslaitteistot sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta. Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennuksen kattava lattialämmitysjärjestelmä tai järjestelmä, jossa osaan tiloja asennetaan radiaattorilämmitys. Lattialämmityksen piiriin kuuluvat vähintään märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet sekä keittiö. Eteistiloihin asennetaan lattialämmityksen lisäksi kiertoilmalämmittimet, jotka liitetään ilmanvaihdon lämmityspiiriin.

Mikäli lämmitysmuodoksi valitaan maalämpö, viilennys tuotetaan maalämpökaivojen passiivienergialla esim. Puhallinkonvektorein tai tuloilman jäähdytyspatterein. Mikäli lämmitysmuodoksi valitaan kaukolämpö, jäähdytys toteutetaan suorahöyrysteisillä järjestelmillä esim. ilmanvaihtokoneisiin integroiduin lämpöpumpuin tai Multi-Split -järjestelmin. Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupunki, Tilakeskus; Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja

toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteisesta happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy).

Tilojen lämmityksen ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle alaslaskujen yläpuolelle tai näkyviin huomioiden huolto- ja korjaustyöt. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, joka eristetään. Jos käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan. Rakennukseen tulee viilennettyjä tiloja Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen mukaisesti. Suunnitteluvaiheessa selvitetään rakennuksen elinkaaren kannalta edullisin viilennysmuoto, huomioiden kustannustalous sekä hiilineutraaliustavoitteet. Viilennyslaitteiden äänitasojen on täytettävä S2-luokan äänitasot keskinopeudella.

Ilmanvaihto

Sisäilman tavoitetaso on vähintään Sisäilmastoluokituksen S2-taso, hyvä sisäilmasto. Rakennus varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin ’muuntojoustava’. Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa. Ilmanvaihto jaetaan tarpeenmukaisiin, konekohtaisiin palvelualueisiin, lähtökohtaisesti ryhmätiloittain sekä tilojen toimintojen mukaan. Tarpeenmukaisuutta säädetään konekohtaisesti. Tulo- ja poistoilmakoneet ovat koteloituja, lämpöeristettyjä ja tehdasvalmisteisia koneita.

Ilmanvaihtokoneiden kaikkien toimintojen ja hälytysten tulee hallittavissa rakennustautomaatiojärjestelmästä(Fidelix). Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-puhaltimilla. SFP-luku tulee olla < 1,7 kW/m³, s. Lämmöntalteenoton vuosihyötysuhteen tulee olla vähintään 70 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ulkoilmasäleiköt varustetaan lumisuojin ja kammiot rakennetaan siten, että veden/lumen pääsy koneisiin estyy.

Tilakohtainen raitisilmavirtaminimi lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on 8 dm³/s, hlö, kuitenkin aina vähintään 3 dm³/s, m². Mitoitusperustetta sovelletaan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan

käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun. Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti. Palvelualueiden ilmanvaihdon ohjaukseen liitetään ohjaavia olosuhdetekijöitä; lämpötila, hiilidioksidi(CO2). Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti, automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan. Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan kerroskohtaisesti ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella. Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon, tai jaksottaisella tuuletuksella. Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin ’muuntojoustava’. Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja asennukset tehdään kuumennuskeittiön vaatimustason ja Vantaan kaupungin suunnitteluohjeen mukaisesti. Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0…2h) käyttökytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna. Keittiön ilmanvaihdon lämmöntalteenottoratkaisussa otetaan huomioon takaisinmaksuaika. Keittiön ja ruokasalin ilmanvaihto varustetaan jäähdytyslaittein. Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistot; tehdasvalmisteinen sinkitty kierresaumakanava.

Keittiön ilmanvaihtolaitteiden tulee täyttää korkean hygieniatason vaatimukset, ja niiden tulee olla helposti huollettavissa.

Päätelaitteet; tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa hyvä ilmavirtojen säädettävyys. Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään kunnallisen HSY:n vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. HSY:n vesihuoltojärjestelmät on esitetty tarkemmin kohdassa 5.3 Tontin läpi kulkee pohjois-itäpuolelta nykyinen jätevesiviemäri ja tonttivesijohto, sekä luode-länsipuolelta läpi kulkee kaasujohto, joiden mahdollinen uudelleen reitittäminen selvitetään suunnitteluvaiheessa.

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakohuoneeseen. Mittari mallia ’ultraääni’, liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan ’itse säätyvällä’ saattolämmityskaapelilla. Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan. Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki), tai rakenteiden sisällä suojaputkeen asennettavasta muoviputkesta. Runkojohdot asennetaan ’alaslasketun katon’ yläpuolelle. Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään, käytetään suojaputkea. Tällöin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös vaatimus vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Siivouskomerot ja -keskus varustetaan Vantaan kaupunki/”PK 2017 huonekortit” mukaisin vesi- ja viemärilaittein, -kalustein ja asennuksin. Lisäksi pesukoneen kytkentää varten siivouskeskukseen asennetaan vierekkäin kylmä- ja kuumavesihana. Siivouskomeroiden ja -keskusten suunnitteluvaiheessa, kaivojen ja kalustuksen tarkempien paikkojen, sekä kalusteiden tyyppien määritys tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, puhtaanapitoasiantuntijan ohjaamana.

Keittiö- ja ruokailutilojen tarkemmat määritykset tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, keittiöasiantuntijan ohjaamana. Ruokahuoltoa varten tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat lvia-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu. Keittiön ja ruokailutilan käsienpesualtaat varustetaan verkkovirtaan kytketyillä kosketusvaipailla hanoilla.

Astianpesukone on lämmöntalteenottavaa mallia (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä). Keittiön kylmälaitteiden kompressori-lauhdutinyksiköt eivät saa olla laitteen yhteyteen kiinteästi asennettuja, tilan lämpökuormituksen välttämiseksi. Lauhdelämpö pyritään hyödyntämään tarkoituksenmukaisessa kohteessa esim. alustatilan lämmitykseen. Keittiön viemärit tehdään rasvanerottimelle asti hst-putkesta.

Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia ja HSY - Pääkaupunkiseudun työmaavesiohjetta. Viivytysjärjestelmän tyyppi

määritetään suunnitteluvaiheen aikana. Ulkoisten viemäreiden suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan erityistä huolellisuutta pehmeän maaperän vuoksi. Kaikkien putkikaivantojen rakenteessa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet. Putkikaivannot eristetään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannoissa olevat putket arinoidaan ja kaivannot salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

Tontin tarkastuskaivot sekä sadevesi- ja perusvesikaivot ovat tehdasvalmisteisia muovikaivoja varustettuna teleskooppiputkin ja valurautaisin kansistoin. Kansiston kuormankestävyys määräytyy asennuspaikan mukaan. Sadevesikaivot varustetaan jäätymissuojin ja huuteluputkin sekä hiekkasiepparein. Syöksytorvet varustetaan rännikaivoin, sadevesisuppiloita ei hyväksytä.

Ruokahuoltoa varten; tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat lvia-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu. Keittiön viemärit varustetaan rasvanerottimella. Astianpesukone on mallia ’LTO’ (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä). Viileähuoneiden kompressori/lauhdutinyksiköt sijoitetaan ulkotiloihin katokseen. Laitteisto suojataan ‘pieneläinverkolla’. Keittiö- ja ruokailutilojen määritykset suunnitellaan keittiöasiantuntijan ohjaamana. Mikäli rakennuslupa edellyttää, rakennus varustetaan sprinklerijärjestelmällä. Sprinkler-järjestelmän tarve ja laajuus selvitetään paloviranomaisten kanssa ehdotussuunnitteluvaiheesssa.

Automaatio

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Järjestelmien valvonta ja ohjaus toteutetaan Vantaan kaupungin RAUsuunnitteluohjeiden mukaisesti. Järjestelmä liitetään kaupungin Ethernet-verkon piiriin. Grafiikka toteutetaan ja liitetään Vantaan kaupungin automaatiosopimus-toimittajan(Fidelix Oy) etävalvomoon; yhteensopivuus huomioidaan hankinnoissa. “Pilvipalveluun” sijoitettu ohjelmisto mahdollistaa valvonnan ja toimintojen ohjaukset etänä.Oviverhopuhaltimet ja jäähdytyslaitteet on myös liitettävä kiinteistöautomaatiojärjestelmään Vantaan suunnitteluohjeiden mukaisesti. Edellä esitettyjen toimintojen lisäksi/rinnalla; kriittiset hälytykset

ohjataan vartiointiliikkeeseen. Tiedonsiirrossa käytetään rikosilmoittimen yhteyslinjaa.

Huoltokirja

Vantaan kaupungin huoltokirjaohjeiden mukainen huoltokirja-aineisto toimitetaan
projektin huoltokirjakoordinaattorille, joka asettaa aineiston Vantaan kaupungin
käytössä olevaan huoltokirjaohjelmaan

4.11.3 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.
Johtoreittien ja sähkölaitteiden asennuksissa huomioidaan muuntojoustavuus.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon valokuidulla. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.
Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla.

Sähköjärjestelmät (400V)

Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA- laitteita, kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä. Energian kulutuksen seurantaa varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Tele- ja turvajärjestelmät

Rakennus varustetaan yleiskaapelointijärjestelmällä, joka palvelee puhelimia, videovalvontaa sekä tietoliikenneyhteyksiä. Lisäksi rakennukseen asennetaan keskuskellojärjestelmä, ovikellot kaikkiin sisäänkäyntioviin, kuvallinen ovipuhelin pääoveen ja yhteen toimistohuoneeseen sisäänpyyntöjärjestelmä (ns. liikennevalot).
Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, merkki- ja turvavalaistus- sekä paloilmoitinjärjestelmillä. Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.
Sali varustetaan paikallisella AV-järjestelmällä, joka palvelee mm. juhlatilaisuuksia. Äänilähteet sijoitetaan pyörillä varustettuun tehdasvalmisteiseen AV-vaunuun.

Muut järjestelmät

Rakennuksen pysäköintialue varustetaan sähköajoneuvojen latausasemilla lain 733/2020 mukaisesti.
Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla, joilla tuotetaan rakennuksen kesäaikaisen tunneittaisen peruskulutuksen ja rakennuksesta syötettävän sähköautolatauksen tunneittaisen peruskulutuksen mukainen sähköenergiamäärä.

4.12 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet (sis. energia-, tiiveyslukutavoitteet)

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkotirakennuksen energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWhE/ (m^2, a).

Tikkurilan III päiväkodin tavoitteellinen, laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on alle 70 kWhE/m2, a. Tavoite tarkentuu suunnittelun edetessä.

Ilmanvuotoluvun q50 saa olla korkeintaan 1 (m^3/hm^2), joka varmistetaan tiiveysmittauksilla ja rakenteiden tiivistämisellä työmaavaiheessa.

Päiväkotirakennus varustetaan rakennukseen integroitavalla tai vesikatolle asennettavalla aurinkosähkövoimalalla, jonka suunnittelun lähtökohtana on rakennukselle arvioitu kesäaikainen sähkötehon tunneittainen peruskulutus.

Aurinkosähköjärjestelmän koko huomioiden rakennuksen sähkönkulutus on alustavasti luokkaa 35 kWp. Päiväkotirakennuksen sijoittelussa tontille huomioidaan ilmansuuntien vaikutukset siten, että katto-osuudet suunnataan etelä- ja länsisuuntaan, eivätkä itse kattorakenteet aiheuta varjostumia aurinkosähkö-voimalalle. Lisäksi tulee huomioida mahdollinen viherkatto-osuus voimalan suunnittelussa.
Mikäli rakennus päädytään varustamaan maalämpöjärjestelmällä, järjestelmän alustava koko voisi olla 7-10 kpl 350 m syviä maalämpökaivoja, jotka on sijoitettu vähintään 15-20 m etäisyydelle toisistaan. Järjestelmän varajärjestelmänä huippupakkasilla toimii sähkökattila.

Lisäksi rakennukseen asennetaan LED-valaisimet ja sähköautojen latauspisteet lain 733/2020 mukaisesti.

Talotekniikan hallintaa sekä myös energiankäytön tehostamista varten asennetaan rakennukseen puitesopimustoimittajan etävalvonnalla varustettu rakennusautomaatiojärjestelmä. Hyödynnetään käytön aikana etenkin IV-koneiden tarkoituksenmukaista ajoa sekä valaistuksen ohjausta automaatiojärjestelmän aikaohjelmien avulla.

Rakennuksen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seurantaa varten se varustetaan sähkön-. lämmön- ja vedenkulutuksen päämittauksilla sekä riittävällä määrällä alamittareita toimitilajohtamisen mittarointiohjeen (mittarointiohje LVIAS-suunnittelijoille, 26.4.2024) mukaisesti. Rakennuksen tarkempi mittarointisuunnitelma esitetään mittarointikaaviossa.

Lasketaan myös rakennuksen hiilijalanjälki siinä vaiheessa, kun rakennuksen massatietoa alkaa olla laskentaa varten suunnitelmista saatavilla.

4.13 Sisäilmatavoitteet

Lähtökohtaisesti rakennus suunnitellaan S2-sisäilmastoluokkaan Vantaan kaupungin ohjeiden mukaisesti (ei koske lämpötilaylärajaa, joka määräytyy S3 mukaan- ei mukavuusjäähdytystä). Lisää ilmanvaihtoon liittyvistä tavoitteista

aikaisemmin kappaleessa; LVIA-tekniset tavoitteet: Ilmanvaihto, paineilma ja erillisjärjestelmät.
Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 päästöluokan M1 vaatimukset.
Mikäli lämmöntuottojärjestelmäksi valitaan jokin muu lämmöntuottotapa kuin maalämpö, tai maalämpöjärjestelmällä ei toteuteta viilennystoimintoa, tällöin lämpötilaylläraja S3 mukaan.
Auringon lämmitysvaikutusta vähennetään käyttämällä kohteeseen soveltuvia “passiivisia keinoja”. Rakennus sijoitetaan tonteille mahdollisimman hyvin alueen pienilmasto-oloja hyödyntäen. Huonetilat pyritään sijoittamaan niin, että auringonpaisteen aiheuttama lämpötilan nousu voidaan minimoida. Lisäksi hyödynnetään rakennuksen ulkopuolista auringon suojausta.

5. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

5.1 Sijainti ja hallinta

Tuleva päiväkotitontti sijaitsee Tikkurilan suuralueella Kuninkaalan kaupunginosassa. Tontti on osittain kaupungin omistamaa Påkaksenpeltoa ja osittain Tikkurila Oyj:n omistamaa peltoaluetta, jolla sijaitsee yhtiön aiemmin käytössä ollut koekenttä värien ja maalipintojen kestävyyden tutkimiseen. Päiväkodin rakentamiseksi kaupungin tulee lunastaa tontti kokonaisuudessaan itselleen. Rakennusluvan myöntämisen ehtona on tontin muodostus (yksi omistaja hallitsee koko tonttia).

5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet

Vireillä oleva asemakaava (002494) mahdollistaa vahvistuessaan päiväkodin rakentamisen tontille. Alustava luonnos asemakaavakartasta sekä -määräyksistä löytyy tämän tarveselvityksen liitteistä (liite 2). Päiväkotitontille asetettujen asemakaavamääräysten kantavana ajatuksena on rakennuksen sovittaminen Fastbölen arvokkaaseen kulttuuriympäristöön.

5.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys

Vantaan kaupungin rakennettavuuskartan mukaan rakennus sijoittuu pääasiassa helposti rakennettavalle alueelle tontilla.
Rakennuspaikan ympärillä on tehty pohjatutkimuksia 1980-luvulla, vuonna1997 sekä vuonna 2024. Lähiympäristössä ei sijaitse kaupungin pohjavesiputkia.

Rakennuspaikkaa ympäröivillä kairauspisteillä on päästy tunkeutumaan noin 2,4–7,97 metrin syvyyteen kairausajankohdan maanpinnantasosta.
Vanhojen 1980 -luvuilla tehtyjen kairauspisteiden sijainnit ovat likimääräisiä ja suuntaa antavia.
Kairauspisteissä on pinnassa ollut noin 1–3 metriä paksu hienoaineskerrostuma (siltti/silttinen savi), jonka alapuolella on ollut kitkamaakerrostumia.
Rakennuspaikalla maanpinnantaso vaihtelee noin välillä +20…+22, rinne viettää pohjoiseen.
Uuden päiväkodin todennäköisin perustamistapa tulee olemaan maanvarainen perustaminen joko murskearinan välityksellä kitkamaan varaan tai massanvaihdon varaan (rakennuksen pohjoisosat), alimmat lattiat tehdään kantavina.
Tontti sijaitsee työmaavesien herkkien vesistöjen 200 metrin puskurivyöhykkeellä (Rakentamisrajoite).
Putkijohtojen sijainnista riippuen putket tulee perustaa murskearinalle tai massanvaihdolle. Piha alueet voidaan tehdä maan varaisesti.
Pohjaveden pintaa ei saa alentaa alueella pitkäaikaisesti. Rakennuksen tuleva korkeusasema tulisi arvioida verrattuna pohjavedenpinnan tasoon.
Pohjavedenpinnantaso tulee selvittää pitkäaikaisilla mittauksilla. Mahdolliset maanalaiset tilat tulee suunnitella vettä pidättävinä rakenteina tai niitä tulee välttää.
Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.
Mahdollinen maaperän radonaktiivisuus tulee ottaa huomioon suunnittelussa.
Maaperän pilaantuneisuus tulee selvittää.
Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävät rakennuspaikkakohtaiset pohjatutkimukset maannäytteenottoineen ja laatia pohjarakennussuunnitelmat, kun rakennuksen tarkka sijainti on selvillä.

5.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys

Liikenne

Saattoliikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota. Huoltoliikenteen ja muun autoliikenteen risteämiset saattoliikenteen jalankulkureittien kanssa tulee minimoida ja risteämäkohdat suunnitella jalankulun turvallisuutta korostaen. Pysäköintipaikat tulee osoittaa vuorottaiskäyttöön iltaisin ja viikonloppuisin päiväkodin toiminta-aikojen

ulkopuolella kaupungin linjauksen mukaisesti.
Parkkialueen ja muun piha-alueen suunnittelussa otettava huomioon lumitilat ja talvikunnossapidon vaatimukset. Lumen väliaikainen kasauspaikka osoitettava erikseen, jotta lunta ei kasata parkkipaikoille ja siten heikennetä pysäköintitilannetta lumiseen aikaan.

Pysäköinti

Päiväkodin käyttöön varataan saatto- ja henkilökunnan pysäköintiä varten 28 autopaikkaa. Mitoitusperusteena on 2 saatto-ap/ryhmä ja 1 ap/kahta varhaiskasvattajaa kohden. Autopaikat toteutetaan tontilla. Tontille toteutettavista pysäköintipaikoista yksi toteutetaan le-autopaikkana, kaksi varustetaan lämmityspistorasialla ja yksi sähköautonlatausasemalla. Pyörätelinepaikkoja toteutetaan vähintään 25 paikkaa, joista osan tulee sijaita katoksessa. Lisäksi päiväkodin pihaportin viereen tulee katos, mihin voi kiinnittää viisi pyörän lastenkuljetuskärryä. Paikkoja voi käyttää myös lasten rattaiden säilytykseen.

Kadut ja kunnallistekniikka

Päiväkodin rakentamisen edellytyksenä on asemakaavan mukaisen uuden Gjutarsinkadun tai muun kulkutien toteuttaminen tontille, jotta päiväkotia päästään rakentamaan. Vesihuollon liitospaikka päiväkodille on olemassa. Hulevesiviemäriä ei vielä ole. Alueen katujen ja kunnallistekniikan toteuttaminen siten, että päiväkoti valmistuisi tavoiteaikataulussaan, on haastavaa. Päiväkotihankkeen tavoiteaikataulua voi olla tarve uudelleen tarkastella hankesuunnitteluvaiheessa.

Meluselvitys

Tontti ei sijaitse lentomelualueella. Päiväaikaisen tie- ja rautatiemelun yhteisvaikutuksen osalta tontti on melualuetta 50–55 dB.

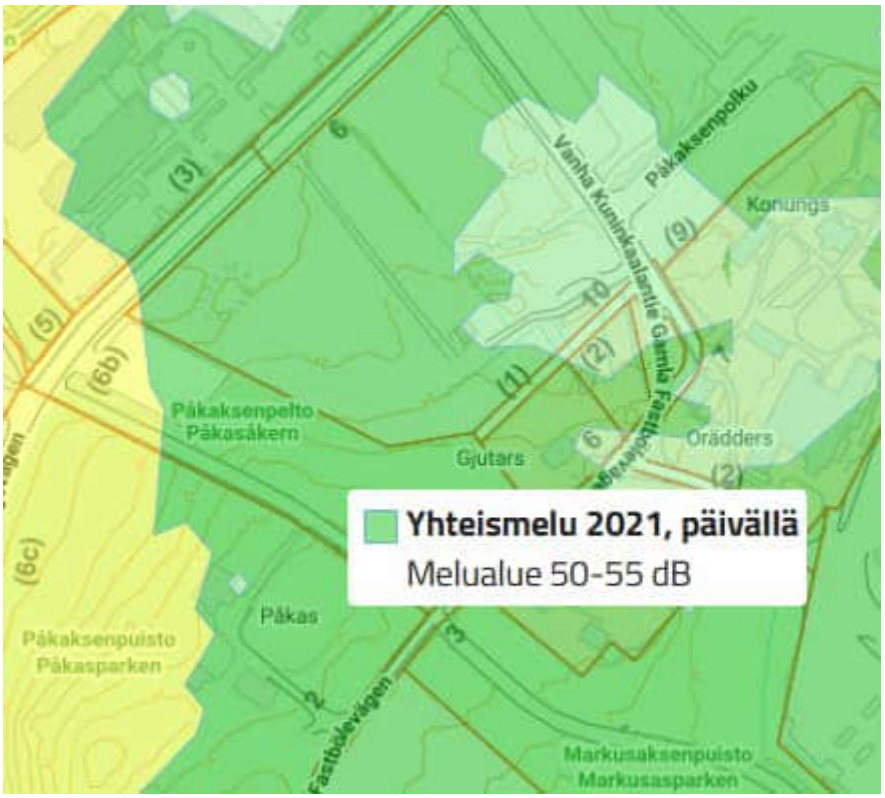

5.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely

Kaikessa rakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia, jonka periaatteiden mukaisesti hulevesiä viivytetään tontilla. Hulevesien hallintaa koskevia asemakaavamääräyksiä noudatetaan. Rakennuslupavaiheessa tehdään päiväkotitontin osalta tarkemmat hulevesisuunnitelmat, jotka hyväksytetään kaupungilla rakennusluvan hakemisen yhteydessä. Rakentamisen aikaiset hulevedet hallitaan. Väritehtaan alueen aluetasoinen hulevesisuunnitelma huomioidaan suunnittelussa.

6. VÄISTÖTILATARVE

Ei tarvetta väistötilalle

7. KUSTANNUKSET

7.1 Investointikustannusennuste

Tikkurilan III päiväkodin uudisrakennukselle laskettu kustannusennuste on 9888 000 € (alv 0 %). Tämä on laskettu 4800 eur/brm² arviolla, eli 2060 brm² x 4800 eur/brm² = 9 888 200 €

7.2 Tontista aiheutuvat kustannukset

Tontin hankintakustannukset eivät sisälly investointikustannusennusteeseen.

7.3 €/tilapaikka

Kustannukset / tilapaikka ovat arviolta 58 857 € (alv 0%).

7.4 Väistötilakustannukset

Ei väistötilakustannuksia

7.5 Purkukustannukset

Investointikustannusennuste ei sisällä mahdollisia purkukustannuksia. Nykyisen Tikkurila Oyj:n tontin puolella sijaitsee koekenttärakenteita sekä noin 50m2 kokoinen ”teollisuuden rakennus”, jotka on purettava ennen päiväkotitontin rakentamista.

7.6 Elinkaarikustannukset

Elinkaarikustannukset lasketaan suunnitteluvaiheessa.

8. RAHOITUS JA AIKATAULU

8.1 Rahoitus investointiohjelmassa

Vuosien 2025–2034 toimitilainvestointiohjelmassa on varattu Tikkurilan III päiväkodin uudisrakennukselle 10,3 € (alv 0 %).

8.2 Tavoiteaikataulu (määrärahavaraus ja vuodet)

Alustava tavoiteaikataulu:

Tarveselvitys	02–06/25
Hankesuunnittelu	08-11/2025
Hankinnat	12/2025–01/2026
Suunnittelu	02/2026–01/2027
Rakentaminen	04/2027–06/2028
Kalustaminen	07/2028
Käyttöönotto	08/2028

Aikataulu tarkentuu hankesuunnitteluvaiheessa.

Määrärahavaraus ja vuodet investointiohjelmassa 2025–2034:

- **2026:** 900 000 €
- **2027**: 4 550 000 €

- **2028:** 4 800 000 €

9. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET

9.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto)

Alustava arvio ylläpitokustannuksista on 75 042 € (alv 0%) vuodessa.

9.2 Toimintakustannukset

Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle ovat arviolta 1 800 0000 €.

9.3 Elinkaarikustannukset

Elinkaarikustannukset lasketaan suunnitteluvaiheessa.

10. TYÖTURVALLISUUSASIAT

Rakennustyön turvallisuus

Suunnitteluvaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta.

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

11. RISKIT

11.1 Aikataulu, kustannukset

Kohteen aikataulu muodostaa riskin, sillä toteutusajankohta on laskettu alueen varhaiskasvatusikäisten kasvun mukaan.
Rakennusmateriaalien saanti, arvaamattoman maailmantilanteen jatkuessa, voi vaikeutua ja nostaa kohteen rakennuskustannuksia yli nyt lasketun.

11.2 Kaavamuutos ja alueen rakentuminen

Rakentaminen vaatii asemakaavamuutoksen vahvistumisen. Päiväkotitontti on osa suurempaa kaavamuutosaluetta ja mahdolliset viivästykset asemakaavan etenemisessä sekä alueen infran suunnittelussa ja rakentamisessa voivat viivästyttää päiväkodin toteutusta.

11.3 Maaperästä, rakennuspaikasta aiheutuvat riskit

Mikäli rakennuspaikan maaperä osoittautuu lisätutkimusten myötä oleellisesti nyt ajateltua pilaantuneemmaksi tai muuten huonommaksi, joudutaan maatöihin varaamaan ennakoitua enemmän rahaa.

12. TYÖRYHMÄN JÄSENET

Kaupunkiympäristön toimiala

Kiinteistöt ja tilat:
Astone Heidi, Rakennuttaja-arkkitehti/ Toti/ Hava (Projektin vetäjä)
Kivineva Eija, Hankepäällikkö/ Toti/ Hava
Vuorenmaa Juha, Rakennuttajapäällikkö/ Toti/ Rak
Onnela Katri, Hankesuunnittelupäällikkö/ Toti/ Suha
Malinen Laura, Hankekehitysarkkitehti/ Toti/ Hava
Tuhkanen Jukka, Rakenneinsinööri/ Toti/ Suha (Työturvallisuuskoordinaattori)
Kujala Pasi, Sähköinsinööri/ Toti/ Suha
Petäistö John, LVI-Insinööri/ Toti/ Suha
Aaltola Tarja, Keittiöasiantuntija/ Toti/ Suha
Valkeapää Anne, Puhtauspalveluasiantuntija/ Toti/ Suha
Hasib Honi, Kustannusinsinööri/ Toti/ Suha
Suotula Marika, Pihavastaava/ Toti/ Kupi
Eskelinen Sirpa, Energian erityisasiantuntija/ Toti/ Kihy
Kangas Heikki, Geotekniikkapäällikkö/ Mige/ Geotekniikka
Kaarnasaari Ismo, Geotekniikkainsinööri/ Mige/ Geotekniikka
Simola Pasi, Isännöitsijä/ Kiinteistöt ja asuminen/ Tiha

Kaupunkirakenne ja ympäristö:
Kurki-Issakainen Kerttu, Aluearkkitehti/ Asemakaavoitus
Kuusisto Terhi, Asemakaava-arkkitehti / Asemakaavoitus
Laitinen Ilkka, Lupakäsittelijä/ Rakennusvalvonta/ Kaupunkikuvayksikkö
Kytösaho Ifa, Lupapäällikkö/ Rakennusvalvonta/ Kaupunkikuvayksikkö

Kadut ja puistot:
Keinänen Harri, Suunnitteluinsinööri/ Vesihuollon yleissuunnittelu
Haveri Samuli, Liikenneinsinööri/ Liikenteen aluesuunnittelu
Hellgren-Suomalainen Heidi, Liikenteen alueinsinööri/ Liikenteen aluesuunnittelu
Mäkilä Sirpa, Puistosuunnittelupäällikkö/ Viheralueiden suunnittelu

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala

Järvi Noora, Erityisasiantuntija/ Talous ja strategia/ Talousohjaus
Heikkilä Janne, Palveluasiantuntija/ Hankinta

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Talous- ja hallintopalvelut:

Turunen Satu, Palveluverkkoasiantuntija
Lehtinen Petra, Kalusteasiantuntija
Mutanen Karoliina, osallisuusasiantuntija

Varhaiskasvatus:
Ikäläinen Soile, Varhaiskasvatuspäällikkö/ Kaakkoinen palveluyksikkö

Työsuojelu:
Tilli Sanna, Työsuojeluvaltuutettu

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala

Liikuntapalvelut:
Katila Milla, liikkuva päiväkoti koordinaattori

Museopalvelut:
Koivisto Andreas, arkeologi/ Museopalvelut

Liite 1: Sijaintikartta

Liite 2: Alustava asemakaavaote

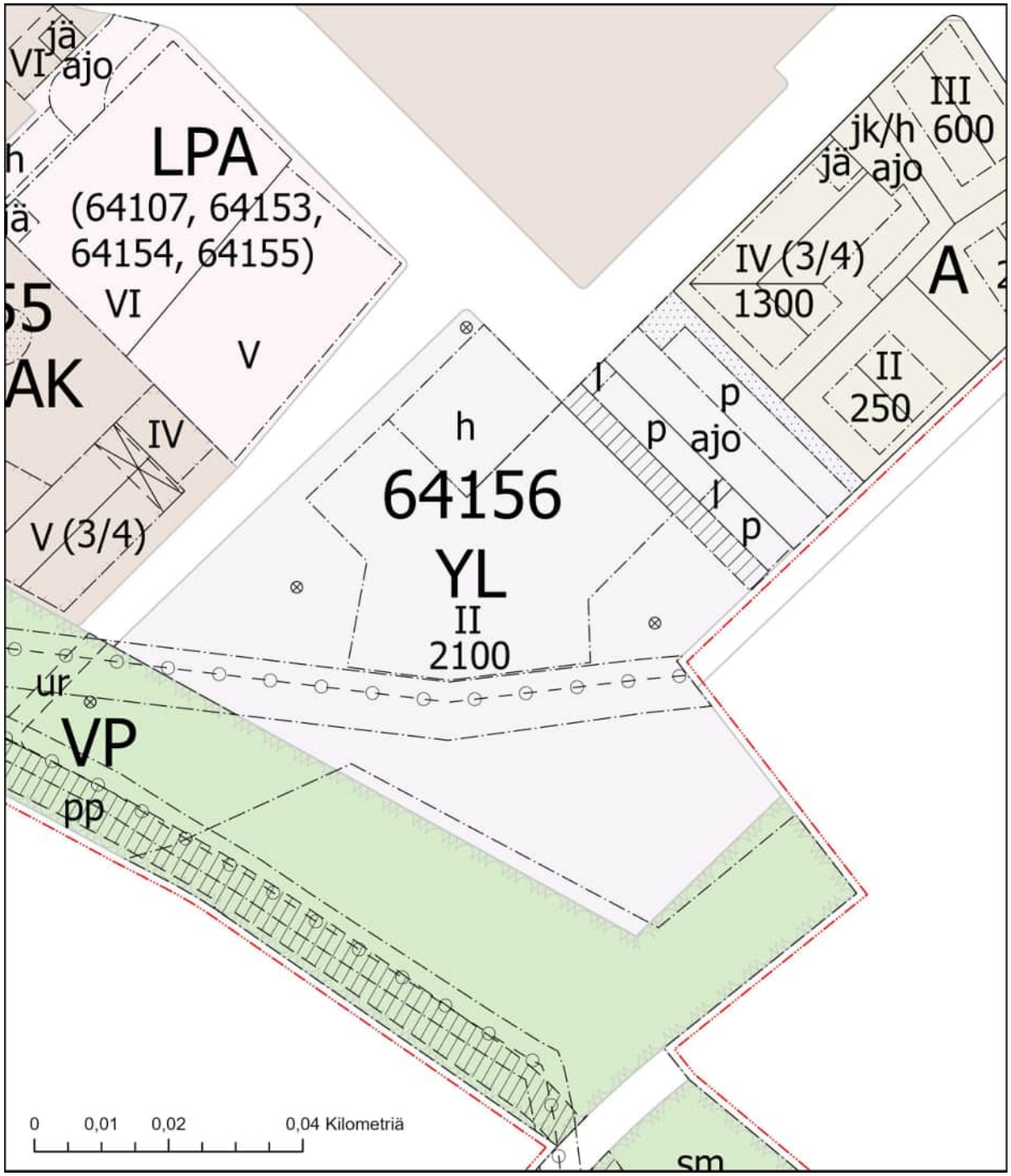

TIKKURILAN III PÄIVÄKOTI, 8 ryhmäaluetta				**TILAOHJELMA**	
2025				**168**	
Ryhmäalueet, joissa on á 21 lapsen ryhmä (tilamitoitus 3 kasvattajaa ja 21 lasta)					
tilapaikat yhteensä 168 lasta.				21	Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa
Ryhmäalue A, 21 lasta	**Yhteensä hym2**	**/ lapsi**	**Käsin laskettu**		**muuta**
märkäeteinen	8	0,38	7,98		21 lapselle, voi tehdä kahdelle ryhmälle yhteisenä, silloin tila 16m2 (2x8m2)
eteistilat A	13	0,6	12,6		osana toimintatilaa
wc-pesutilat A	10	0,46	9,66		**yleisesti wc-tiloihin:** 3 wc-istuinta wc tilaa kohden, eriöt, etuhuoneellinen pesutila
toimintatila /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa/ varastotilat A	79	3,75	78,75		Rauhallista tilaa käytetään myös lepotilana, kooltaan 42 m² (2 m2 / 21 lasta), varastotila 2m2/ryhmä, kaapistoja tai yksittäinen varasto
ryhmäalue A yht	**109,0**		108,99		
Ryhmäalue B, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat B					osana käytävää
wc-pesutilat B					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue B yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue C, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat C					osana käytävää
wc-pesutilat					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue C yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue D, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat					osana käytävää
wc-pesutilat					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue D yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue E, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat E					osana käytävää
wc-pesutilat E					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue E yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue F, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat F					osana käytävää
wc-pesutilat F					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue F yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue G, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat G					osana käytävää
wc-pesutilat G					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa

ryhmäalue G yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue H, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat H					osana käytävää
wc-pesutilat H					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue H yht	**109**		108,99		ohjeellinen
wc	2		2		yhdellä ryhmäalueella, helposti ulkoa saavutettava
Ryhmätilat yhteensä	**873,9**		**873,92**		
Yhteiset tilat:					
kotikeittiö / neuvottelu	6		6		neuvottelutilan yhteydessä, kotikeittiövarustelu, toimii henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, lasten tilana, yhteiskäytössä asukkaisden kanssa, salin läheisyyteen.
työpaja	15		15		huom. hiekanerotuskaivo
pienryhmä / kerros	15		15		2-kerroksinen ratkaisu
liikuntasali ja väline/patjavarastovarasto	80		80		toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 6 m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa
ruokailutila	78	0,3	78		yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti asukkaille liikuntasaliin ja ruokailutilaan
ruuanjakelulinjaston vaatima tila	6		6		
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2		2		
vararuokavarasto	2		2		lukittava kaapisto tai varasto lähelle ruokailutilaa
inva-wc / kerros	16,5		16,5		3-kerroksinen ratkaisu
Yhteiset tilat. yhteensä:	**221**		220,5		
Lasten toiminta-tilat yhteensä:	**1094,4**	hym2	1094,42		
	76,6	7 % toimint	76,6094		
	1171,0		1171,029		
	6,97		6,9704		toiminta-alaa / tilapaikka
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat					
toimisto / johtaja	12		12		monikäyttöinen toimistotila
neuvottelutila	15		15		kotikeittiön yhteydessä
henkilökunnan työhuone	12		12		
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10		10		sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	6		6		1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille
henk.kunnan suihkutila	3		3		Voi olla yhteinen (mahduttava pukeutumaan, tarvitsee tason vaatteille)
henk.kunnan pukutila, 24h x 0,8m2	19		19		Voi olla yhteinen, sisältää kaksi WC:tä, lisäksi suihkutilassa pukeutumismahdollisuus
Toimintatilat tilat yhteensä:	**77,0**		**77,0**		
Huoltotilat					
palvelukeittiö aputiloineen	66	0,34	66		keittiön wc, keittiö aputiloineen poisluk. rullakoiden ja pahvin säilytystilat
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	16		16		yhdistetty tila, huom. likainen ja puhdas puoli
siivouskomero	3		3		
keskusvarasto	10	0,05	10		
Keittiötilat yhteensä	**95,0**		**95,0**		

Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**1266,4**				**hym2**	
			1266,42			
Tekniset tilat						
iv-konehuone 7% bruttoalasta		x				
sähköpääkeskus		x				
Käytävätilat						
Käytävät, poistumistiereitit		x				
Porrashuoneet		x				
tuulikaapit		x				
bruttoalatavoite 1645 brm2						
mitoitustavoite 8,5 htm2/lapsi (1360htm2)						
YHTEENSÄ						
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu						
hyötyalasta huoneistoalaksi kerroin:	1,12	**1418,39**	**1418,39**		**htm2**	RT-kortin mukainen
		8,4428	**8,4428**			huoneistoalaa/tilapaikka
	1,13	1431,1	1431,1		**htm2**	Vantaa
						huoneistoalaa/tilapaikka (RT 9 htm2/tilapaikka; RT-taulukossa iso liikuntasali)
hyötyalasta bruttoalaksi kerroin:	1,32	**1671,674**	**1671,674**		**brm2**	RT-kortin mukainen (1,12 - 1,5)
	1,44	**1823,645**	**1823,645**		**brm2**	Vantaa
	1,627			**2060**	**brm2**	Vantaa + uusi VSS-linjaus

39 § Jumbon kirjaston tarveselvityksen hyväksyminen

VD/2804/10.03.02.01/2025

PT/AK/PW/EK/JC/MT

Aviapoliksen suuralueelle tarvitaan laajemmat ja paremmat kirjastopalvelut. Pointin kansainvälisen koulun yhteydessä oleva kirjastotila on liian pieni ja epätarkoituksenmukainen kirjaston käyttöön. Jumbon kauppakeskuksen kiinteistöhallitsija Vantaan Valo Ky on tarjonnut vuonna 2008 valmistuneesta Jumbon Flamingon osasta vuokratiloja uuteen kirjastoon. Tarjotut tilat ovat 1408 htm2. Jumbon kauppakeskuksesta kirjasto saisi sopivat tilat. Hankkeen on suunniteltu valmistuvan keväällä 2026. Tarveselvityksessä Jumbon kirjaston tilojen vuokraksi on arvioitu noin 35 € / htm^2 / kk + voimassa oleva arvolisävero, hinta sisältää tilamuutoksia.

Tarveselvitys on tehty yhteistyössä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan ja Kiinteistöt ja tilat -palvelualueen tilahallinnan ja toimitilajohtamisen kanssa.

Aviapoliksen uuden kirjaston tarve sisältyy Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031. Hanke on Vantaan kaupungin talousarvion 2025 mukaan päätetty toteuttaa siirtämällä nykyinen Pointin kirjasto Jumbon kauppakeskukseen. Jumbon kirjasto sisältyy vuokratilahankkeena hyväksyttyyn toimitilojen investointiohjelmaan 2025–2034. Jumbon kirjasto ei sisälly valtuuston 19.12.2022 hyväksymään palveluverkkosuunnitelmaan eikä sen perusteella tehtyyn toimitilaverkkoselvitykseen, mutta sisältyy vuokratilahankkeena myöhemmin hyväksyttyyn toimitilojen investointiohjelmaan 2025–2034.

Aviapoliksen suuralueelle tarvitaan laajemmat ja paremmat kirjastopalvelut. Pointin kansainvälisen koulun yhteydessä oleva kirjastotila on liian pieni (noin 550 htm2) ja epätarkoituksenmukainen kirjaston käyttöön. Pointin koulu on myös halunnut ottaa kirjastolta vapautuvat tilat omaan käyttöönsä. Vapautuvien tilojen uudelleenkäyttöönoton edellyttämiä kustannuksia ja laajuutta ei ole vielä arvioitu.

Jumbon kauppakeskuksen kiinteistöhallitsija Vantaan Valo Ky on tarjonnut vuonna 2008 valmistuneesta Jumbon Flamingon osasta vuokratilat uuteen kirjastoon. Tarjotut tilat ovat 1408 htm^2. Tilat ovat lähellä julkista liikennesolmua ja autopysäköintiä. Rakennus on hyvässä kunnossa, mutta tarjotun tilan käyttötarkoitus on liiketila, joten tarvitaan käyttötarkoituksen muutoslupa sekä tilamuutoksia ja saneerauksia kirjaston käyttöön. Rakennuksessa on tarvittavat huolto- ja logistiikkatilat kirjastolle.

Jumbon kauppakeskuksesta kirjasto saisi nykyistä Pointin kirjastoa isommat tilat, jotka on mahdollista suunnitella nykyisiä tiloja paremmin kirjastopalvelujen tarpeisiin sopiviksi. Jumbon kirjasto palvelisi koko Aviapoliksen aluetta keskeisemmällä sijainnilla ja houkuttelisi asiakkaita ympäri Vantaata, koska Jumbon asioinnista suuri osa tulee arkiasioinnista Vantaan sisällä. Jumbon kirjasto toimisi myös Vantaan kaupungin näyteikkunana kauppakeskuksen ulkopaikkakuntalaisille kävijöille.

Hanke on suunniteltu valmistuvaksi vuoden 2026 keväällä.

Tarveselvityksessä Jumbon kirjaston liiketilan vuokraksi on arvioitu noin 35 € / htm^2 / kk + voimassa oleva arvolisävero. Hinta sisältää liiketilan pääomavuokran, ylläpitovuokran, markkinointimaksun ja investoinnin vuokra-arvion. Vuokralaisen osuus investointivuokrasta on arviolta yhteensä 4 056 391,4 € (+ alv.).

Tarveselvityksessä esitetty vuokra-arvio perustuu alustavaan vuokratarjoukseen. Pääomavuokra on n. 11,25 € / htm2 / kk (+ alv.), ylläpitovuokra on n. 7,30 € / htm2 / kk (+ alv.), markkinointimaksu on n. 0,41 € / htm2 / kk (+ alv.) ja investointivuokra-arvio on n. 15,57 € / htm2 / kk (+alv.), jolloin kokonaisvuokra-arvio on n. 35 €/htm2/kk (+ alv.), 48626 €/kk (+ alv.) ja 583517 €/v (+ alv.).

Vuokra-aika on 15 vuotta alkaen 1.4.2026 ja päättyen 31.3.2041. Pääomavuokran, ylläpitovuokran ja markkinointimaksun maksaminen alkaa 1.4.2026. Investointivuokran maksaminen alkaa 1.8.2025, joka on Vantaan kaupungin normaalikäytännöistä poikkeava maksutapa. Aikataulu on alustava ja voi vielä muuttua riippuen mm. rakennusluvan saamisesta ja vuokralaisen päätöksenteosta.

Tarveselvityksen hyväksymisen jälkeen vuokrasopimus hyväksytään erillisellä päätösesityksellä Kaupunkitilalautakunnassa 4.6.2025.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025 § 9

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Jumbon kirjasto 10.4.2025 päivätty tarveselvitys.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunkitilalautakunta 14.5.2025 § 11

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Jumbon kirjasto 10.4.2025 päivätty tarveselvitys edellytyksellä, että kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta on sen osaltaan hyväksynyt.

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana kaupunkitilalautakunnan jäsen Emmi Pajunen esitti kaupunkitilalautakunnan jäsen Teija Toivosen kannattamana asian hylkäämistä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kiinteistöjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat jäsen Pajusen hylkäysesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Hartikainen, Heikkinen, Hummastenniemi, Hynninen, Kiljunen, Kivimäki, Liutu, Mattila, Oja, Puha, Siniketo-Pietilä, Vanhanen, Viilo) ja 2 ei-ääntä (Pajunen, Toivonen). Puheenjohtaja totesi hylkäysesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin kiinteistöjohtajan esitys.

Merkittiin, että kaupunkitilalautakunnan jäsen Emmi Pajunen jätti asiaan seuraavan eriävän mielipiteen:
”Esitän eriävän mielipiteeni päätökseen siirtää Pointin kirjasto Jumbon kauppakeskukseen. Katson, että

siirto heikentää Kartanonkosken alueen asukkaiden, erityisesti lasten, nuorten ja ikäihmisten, yhdenvertaista pääsyä kirjastopalveluihin. Pointin kirjasto on ollut tärkeä osa paikallisyhteisöä ja alueen ainoa kokoontumispaikka. Lapset ovat voineet kulkea kirjastoon omatoimisesti pienestä pitäen ja esimerkiksi päiväkodit ja koulut ovat viikoittain tehneet retkiä lähikirjastoon. Pointin sijainti on nimenomaan helposti saavutettavissa alueen kolmesta isosta yhtenäiskoulusta. Kirjaston siirtäminen pois alueelta tarkoittaa sitä, että kirjasto ei ole jatkossa enää samalla tavalla helposti ja turvallisesti saavutettavissa. Lisäksi päätöksenteon avoimuudessa ja asukkaiden kuulemisessa on ollut puutteita. Lähipalveluiden siirtäminen palveluverkkosuunnitelman vastaisesti olisi ansainnut nimenomaan alueen asukkaiden osallistamista jo ennen suunnitelmien edistämistä. Kauppakeskuksen tekemän asiakaskyselyn mielipiteet eivät ole sama asia kuin alueen asukkaiden tarpeet ja toiveet.
Lisäksi tuon esiin huolen liikenteellisistä vaikutuksista ja esteettömästä kulusta Jumbon kirjastoon. Jumbon alueen liikenne on erittäin vilkasta, ja kauppakeskukseen kulku tapahtuu pääasiassa parkkihallien kautta. Tämä ei lisää pienten lasten turvallista kulkua kirjastoon. Esteettömyyden toteutuminen kauppakeskusympäristössä vaatii erityistä huomiota, jotta kaikki käyttäjäryhmät voivat käyttää kirjastoa yhdenvertaisesti.
Eriävä mielipiteeni johtuu myös hankkeen taloudellisista kustannuksista. Vuokra-aika on erittäin pitkä, 15 vuotta. Ja hankkeen aiheuttamat remontointikustannukset maksavat tuona aikana investointivuokrana yli 5,1 miljoonaa euroa. Kaupungin nykyisessä taloustilanteessa en pidä tätä hanketta taloudellisesti järkevänä ratkaisuna. Palveluverkkosuunnitelmassa on ollut alun perin lähtökohtana rakentaa myöhemmin toinen lähikirjasto Kehä 3:n pohjoispuolelle, joka olisi elävöittänyt myös sinne valmistuvaa uutta asuinaluetta. Pidän tätä ratkaisua parempana vaihtoehtona kuin nyt kahta lähikirjastoa korvaamaan suunniteltu kauppakeskuskirjasto."

Merkittiin, että vihreä lautakuntaryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon keskustan, sosiaalidemokraattien, vasemmistoliiton ja kokoomuksen lautakuntaryhmät yhtyivät:

”Kaupungin tulee edistää asukkaiden ja koululaisten yhteisöllisyyttä lisäävän tilan mahdollistamista Kartanonkoskelle myös jatkossa, käyttäen hyväksi esimerkiksi Pointista vapautuvaa kirjaston tilaa. Jatkossa Jumbon kauppakeskus on kaupallisten palveluiden lisäksi myös julkisia palveluja tarjoava paikka, ja se tuo erityisiä vaatimuksia mm. turvalliseen kulkemiseen sekä esteettömyyteen niin rakennuksen sisällä kuin sen ympäristössä. Kaupungin tulee huolehtia siitä, että erityisesti lapsilla ja ikäihmisillä on mahdollisuus päästä palveluiden piiriin helposti ja turvallisesti. Yksi turvallisuutta lisäävä tekijä olisi suojatien rakentaminen Veromäen koulun eteen, Muonamiehenpolun jatkoksi. Tämä samalla parantaisi myös Veromäen kouluun saapuvien lasten turvallista kulkemista.”

———

Talous- ja strategiajohtaja toteaa, että Aviapoliksen uuden kirjaston tarve sisältyy Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031. Hanke on Vantaan kaupungin talousarvion 2025 mukaan päätetty toteuttaa siirtämällä nykyinen Pointin kirjasto Jumbon kauppakeskukseen. Jumbon kirjasto sisältyy vuokratilahankkeena hyväksyttyyn toimitilojen investointiohjelmaan 2025–2034.

Tarveselvityksessä Jumbon kirjaston liiketilan vuokraksi on arvioitu noin 35 € / htm^2 / kk + voimassa oleva arvolisävero. Hinta sisältää liiketilan pääomavuokran, ylläpitovuokran, markkinointimaksun ja investoinnin vuokra-arvion. Vuokralaisen osuus investointivuokrasta on arviolta yhteensä 4 056 391,4 € (+ alv.). Vuokra-aika on 15 vuotta alkaen 1.4.2026 ja päättyen 31.3.2041. Pääomavuokran, ylläpitovuokran ja markkinointimaksun maksaminen alkaa 1.4.2026. Investointivuokran maksaminen alkaa 1.8.2025.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 21 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yhdistettyjen tarveselvitys-hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 39

Vs. kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Jumbon kirjasto 10.4.2025 päivätty tarveselvitys.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite:
- Jumbon kirjaston tarveselvitys 10.4.2025 liitteineen.

Täytäntöönpano: Kiinteistöt ja tilat, Toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Josée Courtemanche, puh. 040 549 0059
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

TARVESELVITYS

JUMBON KIRJASTO
(POINT-KIRJASTOLLE UUDET TILAT JUMBOSTA)

VD/2804/10.03.02.01/2025

10.4.2025

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

1 HANKETIETOKORTTI.....5

2 YHTEENVETO.....6

3 HANKKEEN PERUSTEET.....8

3.1 Aiemmat päätökset ja selvitykset.....10

4 TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET 10

4.1 Lähtökohta.....10

4.2 Tilojen kuvaus ja laatutasotavoitteet.....13

4.3 Tilaohjelma.....17

5 RAKENNUKSEN TOTEUTUKSEN TAVOITTEET JA VAATIMUKSET.....17

5.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet.....17

5.2 Tilatehokkuustavoite.....19

5.3 Muuntojoustovaatimus.....19

5.4 Valaistustavoitteet.....19

5.5 Sisäilmatavoitteet.....20

5.6 Kosteudenhallinnan tavoitteet.....21

5.7 Äänitekniset tavoitteet.....21

5.8 Tiiveysvaatimus.....22

5.9 Tieto/viestintätekniikkatavoite.....22

5.10 Palotekniset vaatimukset.....22

5.11 Esteettömyysvaatimus.....22

5.12 Puhtauspalvelun tavoitteet.....23

6.1 ARKKITEHTONISET TAVOITTEET.....24

6.2 RAKENNETEKNISET TAVOITTEET.....25

6.3 LVIA-TEKNISET TAVOITTEET 27

6.4 SÄHKÖTEKNISET TAVOITTEET 32

7 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA....37

7.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta 37

7.2 Rakennuspaikan ominaisuudet 37

7.3 Rakennuspaikan toiminnalliset vaatimukset 38

8 HANKKEEN LAAJUUS....39

9 VÄISTÖTILATARVE 39

10 KUSTANNUKSET....39

10.1 Vuokrauskustannukset 39

10.2 Käyttökustannusennuste 40

10.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste....40

11 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU 40

11.1 Rahoitus....40

11.2 Toteutus 40

11.3 Aikataulu 40

12 TYÖTURVALLISUUSASIAT....41

13 RISKIT....41

13.1 Aikatauluriskit....41

13.2 Rakentaminen 41

13.3 Kaavamuutoksen aikatauluriski....41

13.4 Terveellisyys ja turvallisuus riskit....41

14 TARVESELVITYKSEN TYÖRYHMÄ 42

Vantaan kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue / Toimitilajohtamisen palveluyksikkö / Hankevalmistelu / 10.4.2025

Josée Courtemanche, rakennuttaja arkkitehti, hankkeenvetäjä

Liitteet:

- Liite 1: sijaintikartta
- Liite 2: ilmakuva
- Liite 3a ja 3b: asemakaavaote ja asemakaavamääräykset
- Liite 4: tilaohjelma
- Liite 5: vuokrauspohja
- Liite 6: tiemelukartta päivällä (klo 7-22) (lähde: HSY)
- Liite 7: ilmanlaadunvuosikartta 2024 (lähde: HSY)

Oheismateriaalit:

- Vantaan kaupungin tilakeskuksen ohjeita suunnittelijoille
- Vantaan kaupungin tilakeskuksen LVIA- suunnitteluohjeet
- Jumbon kirjaston tilakortit ja alustavat luonnospiirustukset

1. HANKETIETOKORTTI

Projektin VD/2804/10.03.02.01/2025

<table>
<tr><td colspan="7">Kohteen nimi:
Point-kirjastolle uudet tilat Jumbosta (jälj. Jumbon kirjasto)</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen kuvaus:
Kauppakeskus Jumbosta (Vantaan Valo Ky) on tarjottu kaupungille tilaa, johon toivotaan kirjastopalveluita. Tilat sijoittuvat ”Flamingon” osaan toiseen kerrokseen.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Pointin kansainvälisen koulun kirjastotilat opetustilojen käyttöön – tilamuutoshanke</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen perustelut:
Pointin kansainvälisen koulun yhteydessä oleva kirjastotila on liian pieni ja epätarkoituksenmukainen kirjaston käyttöön. Pointin koulu ottaa kirjastolta vapautuvat tilat omaan käyttöönsä.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Käyttäjätoimiala(t):
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
51 Pakkala</td><td colspan="3">Kiinteistötunnus:
92-051-0320-0003</td><td colspan="2">Tontin pinta-ala:
21932 m2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Tasetie 8, 01510 Vantaa</td><td colspan="3">Kaavatiedot:
-</td><td colspan="2">Rakennusoikeus:
-</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)</td><td rowspan="2">brm²</td><td rowspan="2">htm²</td><td rowspan="2">hym²</td><td colspan="3">Investointikustannus (alv 0%)</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm²</td><td>€ / htm²</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="3">Investointivuokra</td></tr>
<tr><td>Vuokrattavat tilat (B212)</td><td></td><td>1408</td><td>1327,5</td><td>4,06 milj.€</td><td></td><td>2881 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Nykyinen kävijämäärä Point-kirjastossa: 154 000 vuosittain. Arvio Jumbon kirjaston kävijämäärästä: 320 000 vuosittain.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Investointikustannus tulevaa kävijämäärää kohden 12,68 €.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Väistötilan tarve:
ei väistötilaa tarvetta</td></tr>
<tr><td colspan="7">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
ei ole</td></tr>
<tr><td colspan="7">Hankkeen toteutusaikataulu:
Suunniteltu käytönotto: keväällä 2026</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ylläpitokustannukset € / v (alv 0 %):
989 833 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle € / v (alv 0 %):
898 974 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen € (alv 0 %):
Tilaan tulee uudet kalusteet ja laitteet, joiden määrä ja kustannukset täsmentyvät tilamuutossuunnitteluvaiheessa. Pointin kalusteet ja laitteet osittain uusiokäytetään Jumboon.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:</td></tr>
<tr><td colspan="4">Tuleva vuokra-arvio:</td><td colspan="3">n. 35 € / htm² / kk + alv</td></tr>
<tr><td colspan="2">Vuokravaikutusarvio</td><td colspan="2">48 626 €/kk + alv</td><td colspan="3">583 517 €/v + alv</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija (t):
H. Raita, P. Virtanen, H. Ronkainen, J. Courtemanche</td><td colspan="3">Päivämäärä:
10.4.2025</td></tr>
</table>

2 YHTEENVETO

Aviapoliksen alueelle tarvitaan laajemmat ja paremmat kirjastopalvelut. Aviapoliksen nykyinen Pointin kansainvälisen koulun yhteydessä oleva kirjastotila on liian pieni (noin 550 m^2) ja epätarkoituksenmukainen kirjaston käyttöön. Pointin koulu on myös halunnut ottaa kirjastolta vapautuvat tilat omaan käyttöönsä.

Kiinteistöhallitsija Vantaan Valo Ky on tarjonnut vuonna 2008 valmistuneen Jumbon kauppakeskuksen Flamingon osasta vuokratiloja uuden kirjaston käyttöön. Tarjotut tilat ovat 1408 htm^2. Tilat ovat lähellä julkisen liikenteen solmukohtaa ja autopysäköintiä. Rakennus on hyvässä kunnossa, mutta tarjotun tilan käyttötarkoitus on liiketila ja se tarvitsee tilamuutoksia ja saneerauksia kirjaston käyttöön. Rakennuksessa on tarvittavat huolto- ja logistiikkatilat kirjastolle.

Jumbon kauppakeskuksesta kirjasto saisi isommat tilat, jotka on mahdollista suunnitella nykyisiä tiloja paremmin kirjastopalvelujen tarpeisiin sopiviksi. Jumbon kirjasto palvelisi koko Aviapoliksen aluetta keskeisemmällä sijainnilla ja houkuttelisi asiakkaita ympäri Vantaata, koska Jumbon asioinnista suuri osa tulee arkiasioinnista Vantaan sisällä. Jumbon kirjasto toimisi myös Vantaan kaupungin näyteikkunana kauppakeskuksen ulkopaikkakuntalaisille kävijöille.

Hanke on suunniteltu toteuttavan vuoden 2026 keväällä. Jumbon kirjasto hanke sisältyy Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan ja on mukana 2025 talousarvion hyväksytty investointiohjelmassa 2025–2034.

Tarveselvityksessä Jumbon kirjaston liiketilan vuokran on arvioitu olevan noin 35 € / htm^2 / kk + voimassa oleva arvolisävero. Hinta sisältää liiketilan pääomavuokran, ylläpitovuokran, markkinointimaksun ja investointivuokra-arvion. Vuokralaisen osuus investointivuokrasta on arviolta yhteensä 4 056 391,4 € (+ alv).

Tarveselvityksessä esitetty vuokra-arvio perustuu alustavaan vuokratarjoukseen. Pääomavuokra on n. 11,25 € / htm2 / kk (+ alv), ylläpitovuokra on n. 7,30 € / htm2 / kk (+ alv.), markkinointimaksu on n. 0,41 € / htm2 / kk (+ alv) ja investointivuokra-arvio on n. 15,57 € / htm2 / kk (+alv.), jolloin kokonaisvuokra-arvio on n. 35 €/htm2/kk (+ alv), 48626 €/kk (+ alv.) ja 583517 €/v (+ alv).

Vuokra-aika on 15 vuotta alkaen 1.4.2026 ja päättyen 31.3.2041. Pääomavuokran, ylläpitovuokran ja markkinointimaksun maksaminen alkaa 1.4.2026.

Investointivuokran maksaminen alkaa 1.8.2025, mikä on poikkeuksellinen maksutapa. Aikataulu on alustava ja voi vielä muuttua riippuen mm. rakennusluvan saamisesta ja vuokralaisen päätöksenteosta.

Tämä tarveselvitys ei sisällä Pointin kansainvälisen koulun tilamuutosten kustannuksia.

3 HANKKEEN PERUSTEET

Aviapoliksen alueella kirjastopalveluita tarjotaan tällä hetkellä Pointin kirjastossa, joka sijaitsee Pakkalan kaupunginosassa Kartanokoskella Vantaan kansainvälisen koulun yhteydessä. Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031 sisältyy uuden kirjaston tarve palvelemaan kehittyvän Aviapoliksen koko suuralueetta. Kirjastotilojen muutokset ja niiden suunnittelu entistä paremmin asiakkaita palveleviksi sekä Pointin kirjaston palvelujen siirtäminen Jumbon kauppakeskukseen vuokratiloihin sisältyy Vantaan kaupungin talousarviossa 2025 kulttuuri- ja kirjastopalvelujen keskeisiin tavoitteisiin. Jumbon kirjaston toteuttaminen poistaa palveluverkkosuunnitelmaan kirjatun Aviapoliksen uuden kirjaston tarpeen lähivuosilta.

Pointin kirjaston nykyiset tilat ovat pienet (noin 550 m^2) ja epäkäytännölliset eivätkä mahdollista kaikkia kirjastossa tarvittavia toimintoja. Kirjastosta puuttuvat sopivat tilat asiakkaiden toivomaan hiljaiseen työskentelyyn ja opiskeluun sekä ryhmätoimintaan ja tapahtumille. Suurten ikkunoiden ja jäähdytyksen puuttumisen takia kirjaston tilojen lämpötila on liian korkea niin työntekijöille kuin asiakkaille. Lisäksi Pointin kirjastossa on todettu myös muita työskentelyolosuhteita heikentäviä tekijöitä, kuten kuormittava melutaso. Vuonna 2023 laaditun kirjastojen, asukastilojen ja nuorisotilojen toimitilaverkkoselvityksen mukaan VTK:n omistaman Pointin kirjaston tiloihin kohdistuu laskennallisesti 110 000 euron korjausinvestointitarve. Myös Pointin kansainvälisen koulun oppilasmäärä on kasvanut ja koululla on tarve ottaa kirjastolta vapautuvat tilat käyttöönsä.

Pointin kirjaston kävijämäärissä on ollut viimeisen viiden vuoden aikana merkittävää laskua. Lasku on ollut vuodesta 2019 (321 005 kävijää) vuoteen 2024 (154 820 kävijää) yli 50 prosenttia. Näin merkittävää laskua eivät selitä korona eivätkä muuttuneet aukioloajat. Sen sijaan on oletettavaa, että Pointin kirjaston tilat eivät palvele parhaalla mahdollisella tavalla alueen asukkaita. Pointin kirjaston aikaisempien kävijätilastojen pohjalta arvio on, että Jumbon kirjaston kävijämäärä olisi vähintään 320 000 kävijää vuosittain. Kävijämäärä voi nousta jopa 400 000:en kävijään.

Jumbon kauppakeskus on tarjonnut kaupungille vuokrattavaksi 1408 htm^2 tyhjää liiketilaa kauppakeskuksen ”Flamingon” osasta toisesta kerroksesta kirjaston käyttöön. Jumbon asiakaskyselyssä kirjasto oli halutuin palvelu arjessa ja kirjaston sijoittumista nimenomaan Jumboon on toivottu. Kauppakeskus Jumbo on myynniltään Suomen suurin kauppakeskus, jossa on 170 liikettä mukaan lukien ravintoloita,

kahviloita, viihdepalveluita, kaksi hypermarketia, hotelli sekä 5 500 parkkipaikkaa. Vuonna 2023 Jumbossa vieraili yli 12 miljoonaa kävijää. Kehä III:n kupeessa sijaitseva Jumbon kauppakeskus on paremmin saavutettava julkisilla liikenneyhteyksillä kuin Pointin talo. Lisäksi tulevan Vantaan ratikan reitille on suunniteltu Rälssitielle raitiotiepysäkkiä, johon tulisi myös sisäänkäynti Jumbon kauppakeskukseen.

Jumbon kauppakeskuksesta kirjasto saisi isommat tilat, jotka on mahdollista suunnitella nykyisiä tiloja paremmin kirjastopalvelujen tarpeisiin sopiviksi. Jumbon kirjasto palvelisi koko Aviapoliksen aluetta keskeisemmällä sijainnilla ja houkuttelisi asiakkaita ympäri Vantaata, koska Jumbon asioinnista suuri osa tulee arkiasioinnista Vantaan sisällä. Jumbon kirjasto toimisi myös Vantaan kaupungin näyteikkunana kauppakeskuksen ulkopaikkakuntalaisille kävijöille.

Laki yleisistä kirjastoista määrittää, että kirjaston tulee tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Jumboon on mahdollista saneerata kirjastolain mukaiset, kirjastotoiminnalle sopivat tilat. Suurempi neliömäärä mahdollistaa lukusalin ja monitoimitilan, joka toimii alustana erilaisille tapahtumille, koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyölle sekä asukkaiden omaehtoisesti järjestämälle toiminnalle. Kirjastoon voidaan sijoittaa enemmän kirjoja kuin nykyiseen Pointin kirjastoon, ja saadaan myös lisää tilaa oleskeluun sekä aikuisille että lapsille. Jumbon laajempiin kirjastotiloihin on myös mahdollista sijoittaa lajitteleva palautusautomaatti, mikä helpottaa suurten palautusmäärien käsittelyä.

Jumbon kirjaston suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota lasten ja perheiden viihtyvyyteen. Toimintaa ja sisustusta suunnitellaan yhdessä asiakkaiden kanssa. Asiakkaat voivat osallistua kirjaston suunniteluun työpajoissa ja verkkokyselyllä. Kirjastokäynti on helppo yhdistää Jumbossa muun asioinnin kanssa. Kauppakeskuskirjastoista on hyviä kokemuksia monin paikoin, ja tyypillisesti niissä on lisääntynyt lasten kirjojen lainaus. Kauppakeskuskirjastot, kuten Espoon Lippulaivan kirjasto, toimivat usein myös elämyskohteina, joihin tullaan tutustumaan kauempaakin.

Väestöennuste

Aviapoliksen suuralueella asui vuoden 2023 lopussa noin 21 200 henkilöä, mikä vastaa 9 prosentin osuutta koko Vantaan väestöstä. Vantaan väestöennusteen 2023–2033 mukaan Aviapoliksen asukkaiden määrän ennustetaan kasvavan seuraavan kymmenvuotiskauden aikana noin 8 600 henkilöllä. Väestönkasvu kohdistuu runsaan uudisrakentamisen myötä pääosin Veromiehen kaupunginosaan, missä

väestön määrän ennustetaan kasvavan noin 7 600 henkilöllä vuoden 2033 loppuun mennessä.

3.1 Aiemmat päätökset ja selvitykset

Aviapoliksen uuden kirjaston tarve sisältyy Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031. Hanke on päätetty Vantaan kaupungin talousarvion 2025 mukaan toteuttavaa siirtämällä nykyinen Pointin kirjaston Jumbon kauppakeskukseen. Jumbon kirjasto sisältyy vuokratilahankkeena hyväksyttyyn investointiohjelmaan 2025–2034.

4 TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET

4.1 Lähtökohta

Jumbon kirjasto on matalan kynnyksen osallisuuden tila, jonne kaikki tuntevat olevansa tervetulleita. Kirjasto on keidas kaupallisten palveluiden keskellä, paikka rauhoittumiselle, itsensä sivistämiselle ja harrastamiselle. Lisäksi Jumbon kirjasto on näyteikkuna Vantaalle ja sen palveluihin.

4.1.1 Toiminnan kuvaus

1. **Jumbon kirjastopalvelut**

   Kirjastopalvelujen Jumbon tilat korvaavat poistuvat Pointin kirjaston palvelut. Uudet tilat mahdollistavat kappaleessa kolme kuvatut nykyaikaiset kirjastopalvelut. Tilojen tulee olla keskeisellä paikalla Pakkalan-Aviapoliksen keskipisteessä ja hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä. Tilojen tulee olla esteettömät ja helposti saavutettavissa liikuntaesteisille ja lastenvaunuille. Tiloihin tulee olla erillinen kulkureitti ja lastauslaituri kirjakuormien kuljetukselle ja logistiikalle sekä riittävät pysäköintitilat asiakkaille ja henkilökunnalle.

Tiloissa on asiakkaiden käytössä olevia laitteita, kuten asiakastietokoneita, lainausautomaatit ja varaushyllyt, jotka vaativat sähkön lisäksi tietoliikennekaapeloinnin. Lisäksi tiloissa tulee olla asiakaskäyttöön avoin langaton verkko ja henkilökunnan käyttöön kaupungin hallinnon verkko. Asiakkaat työskentelevät tiloissa usein omilla laitteilla ja tilassa tulee olla tarjolla riittävästi sähköpistokkeita asiakkaiden käyttöön.

Palautusautomaatin palautusluukkujen tulee avautua asiakastilaan, mutta muuten tilan täytyy olla suljettavissa asiakkailta. Palautusautomaatin tilassa täytyy myös säilyttää kirjalaatikoita, joissa kirjakuormat kulkevat. Valvonnan ja turvallisuuden takia tilan täytyy olla helposti valvottava. Tilassa täytyy olla tarpeeksi avotilaa, jotta kirjahyllyt mahtuvat tilaan niin, että niille pääsee esteettömästi.

Nykyaikaisissa kirjastoissa ei ole asiakaspalvelupisteitä, vaan henkilökunta on asiakkaiden parissa kirjaston kaikissa tiloissa ja lainaus- palautus sekä varaukset ovat automatisoitu.

<u>Pääkirjastotila:</u>

Pääkirjastotila sisältää asiakkaan palvelualueet kuten:

- Aula, jossa on uutuudet ja infotauluja sekä (taide)esitykset
- Lukutilat, jotka on jaettu eri alueisiin / teemoihin tai käyttäjäryhmiin
- Kirjahyllystö
- RFID-hylly ja lainausautomaatit kirjojen lainaukseen
- Kirjapalautusautomaatti
- Tietokonelokerikko asiakkaille
- Kopiokonenurkka
- Tietokonealue

Tiloissa täytyy olla oleskelutilaa, jossa asiakkaat voivat lukea lehtiä, opiskella ja työskennellä. Tiloissa vierailee runsaasti lapsiryhmiä, joista voi tulla paljon ääntä, mikä on hyvä huomioida tilan akustiikassa. Lasten- ja nuorten osaston tulisi ensisijaisesti olla erillisessä rajatussa tilassa. Satutunteja, kirjavinkkauksia ja muita tapahtumia varten tarvitaan erillinen tapahtumatila. Asiakastiloissa täytyy olla hyvä valaistus lukemiseen. Valaistuksen täytyy olla riittävä myös kirjahyllyjen väleissä.

Monitoimitilat:
Kirjastoon tulee kaksi monitoimitilaa. Toista käytetään ensisijaisesti hiljaisena lukusalina ja toista ensisijaisesti tapahtumien tilana. Tilat ovat kuitenkin muunneltavia eri käyttötarkoituksiin. Akustiikan suunnittelussa huomioidaan mahdollisuus keskittyä lukemiseen. Tiloihin mahtuu 60–80 henkilöä. Tiloja voidaan käyttää ryhmien tilaisuuksiin, eri harrastuksiin ja oppimiseen tai hiljaisena luku- ja työskentelyalueena. Tilojen yhteydessä on pieni varastotila tuoleille ja varusteille.

On selkeä etu, mikäli tilojen läheisyyteen saadaan vähintään sellaista seinäpinta-alaa, joka soveltuu näyttelyiden pitämiseen. Valaistuksen suunnitteluun on otettava huomioon esittelyvaloja (spottivaloja).

Perhehuone ja eväskeittiö on keittiötila, jossa voi valmistaa eväitä, siellä on imetysnurkka ja iso ruokailupöytä. Tila palvelee sekä lapsiperheitä että muita käyttäjiä, kuten opiskelijoita ja etätyöntekijöitä.

WC-tilat sisältävät lastenhoitohuoneen, jossa on WC ja LE-WC. WC-tilojen pinnat tulee olla helposti puhtaana pidettävät ja tiloissa tulee olla lattiakaivot, siivouksen helpottamiseksi. Tilojen tulee olla lukittavat. Tilat varustetaan Vantaan kaupungin tilakorttien mukaisilla hygieniavarusteilla.

Muut yleiset WC-tilat ovat lähellä kirjastoa Jumbon kauppakeskuksessa.

2. Henkilöstö- ja aputilat

Toimistotilat:

Toimistotilaan kirjaston henkilökunnalle tulee olla helppo kulku asiakastiloista. Työskentelytiloissa tulee olla tilaa työpisteille (8 kpl), vetäytymis- ja keskustelutilaa sekä varastotilaa päivittäisessä toiminnassa tarvittaville tavaroille. Lisäksi tiloissa on oltava toimistohuone luottamukselliseen keskusteluun ja vuorovaikutukseen.

Henkilökunnan sosiaalitiloihin tulee olla helppo kulku asiakastiloista, jotta sinne voi nopeasti poiketa työn lomassa. Henkilökunnan tiloissa tulee olla lukittavaa säilytystilaa henkilökunnan vaatteille ja muille henkilökohtaisille

tavaroille, keittiö, ruokailutila, asiakastiloista erillinen WC-tila. Laitoshuoltajille varataan tilasta 2 kpl lukittavaa kaappia. Henkilöstön suihkutilat löytyvät muualta Jumbosta.

Siivoustila: ks. Kohta 4.2.3

4.2 Tilojen kuvaus ja laatutasotavoitteet

4.2.0 Yleiset tilasuunnitteluperiaatteet

Jumbon tilojen ominaisuudet lyhyesti:

Vuokrattava tila sijaitsee vuonna 2008 valmistuneessa Jumbon Flamingon osassa. Tilojen numero on B212 ja ne sijaitsevat toisessa kerroksessa.

Tilan saavutettavuus ja näkyvyys: Tila sijaitsee, kauppakeskuksen Flamingon päätyosassa. Asiakkaan opastukseen tarvitaan logo ja kyltit käytävälle ja myös kyltit muualle. Tilaan pääsee helposti rullaportailla tai esteettömästi hissillä.

Tilassa on ulkoseinä, josta pääsee sisään olemassa olevista ikkunoista luonnonvaloa. Uudet ikkunat lisätään myös perhehuoneeseen sekä henkilöstön tiloihin.

Tila on korkea (6 metriä) ja sen äänieritys ja ilmanmäärä ovat hyviä (tila on toiminut aikaisemmin yökerhona).

Tilasuunnitteluperiaatteet:

Tilat järjestetään vyöhykeperiaatteella julkinen, puolijulkinen ja yksityinen. Vieraat pääsevät ensisijaisesti julkiselle vyöhykkeelle ja henkilökunnan seurassa opastettuina puolijulkiselle vyöhykkeelle. Monitilatoimiston vyöhykkeet tulee olla erotettavissa toisistaan kulunvalvotuilla ovilla. Katselu puolijulkiselta tai julkiselta vyöhykkeeltä työtiloihin tulee estää. Tilojen yksityisyyden kasvaessa kasvaa myös vaatimus häiriöttömyydelle.

1. Julkinen vyöhyke: aula, vastaanotto, yleiset WC:t, yhteiskäyttöinen palvelupiste, asiakkaiden kokoelmatila, kirjapalautus. Julkinen vyöhyke on kaikille avoin.
2. Puolijulkinen vyöhyke: monitoimitilat. Tiloihin pääsevät vieraat ja sidosryhmien jäsenet saatettuina ja tunnistettuina.
3. Yksityinen vyöhyke: henkilöstötyötilat, -vetäytymistilat, henkilöstön sosiaalitilat, varastot, henkilöstön lokerikot- ja naulakot ja palautusautomaattihuone. Vyöhykkeelle pääsevät vain kaupungin työntekijät.

Tilojen sijoittuminen suunnitellaan henkilökuntaa helpottaviksi ja turvallisiksi. Tilat huomioivat asiakkaat ja ohjaavat asiakkaiden kulkua. Kirjaston pohjasuunnittelu on selkeä ja tiloissa on näkyvyys pitkälle. Tiloissa on asiakkaan helppo toimia intuitiivisesti ja suunnittelussa vältetään piilossa olevia tiloja.

Tilojen suunnittelussa huomioidaan ergonomia, työturvallisuus ja esteettömyys.

Jumbon kiinteistössä on valmis jätetila, tavaranvastaanotto, tavarahissi, rakennustekniset tilat, väestönsuojat, huoltopiha ja pysäköinti.

Katso myös tilaohjelma liitteenä.

4.2.2 Sisustussuunnitteluperiaatteet

Tilasta suunnitellaan asiakas- ja henkilöstölähtöinen ja lämminhenkinen. Tilasuunnittelu tehdään huolellisesti niin, että se edustaa uniikilla tavalla vantaalaisuutta. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin identiteettiä laadukkaalla, kiinnostavalla ja rohkealla sisustusarkkitehtuurilla.

Materiaalit, laitteet ja pinnat ovat laadukkaat, kestävät, terveelliset ja ympäristöystävälliset. Kirjastoon tulee myös käytettyjä materiaaleja kuten nykyisen Pointin kirjaston kalusteet.

Ääni- ja valoympäristö ovat huolellisesti suunniteltuja ja ottavat huomioon herkimpien ihmisten tarpeet ja toimivan kirjaston periaatteet.

4.2.3 Siivoustilat

Siivoustilojen suunnittelussa käytetään RT-kortteja, joissa annetaan suosituksia siivoustilojen sijoittamisesta ja mitoituksesta. Tilojen varustelussa käytetään Vantaan kaupungin määriteltyjä varusteita.

Siivouskeskus

Siivouskeskus sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan hyvien kulkuyhteyksien alueelle, jossa hissiyhteys. Näin mahdollistetaan tavarantoimitusten ja jätehuollon joustavuus. Kulku siivouskeskukseen tulee olla esteetön ja tilan kynnyksetön. Siivouskeskus on hyvä sijoittaa niin, että etäisyys siivottaviin tiloihin ei ole pitkä. Siivouskeskus toimii myös puhtauspalvelun tukkutavaroiden ja koneiden varastotilana. Jos erillistä varastoa ei saada, se tulee ottaa huomioon siivouskeskuksen tilaohjelmassa. Tilat tulee varustaa 6 kg teollisuuspyykinkäsittelykoneilla, joka seisoo omilla jalustoillaan. Pyykinkäsittelykoneille valetaan betonista 10 cm koroke, johon koneiden jalustat pultataan kiinni. Pyykinkäsittelykoneiden sähköpistokkeet tulee toteuttaa Kombi-rasioilla. Teollisuuspyykinpesukone vaatii kylmän- ja kuumanveden liitännät. RST-allas varustetaan laskutilalla, pitkällä juoksuputkella ja käsisuihkulla. Koneiden huolto- ja puhdistus sijoitetaan RST-altaan yhteyteen. RST-altaan eteen asennetaan hiekanerottelukaivo 400 x 400 cm. Tilassa pestään päivittäin siivouspyykkiä, sekä tehdään koneiden huolto- ja puhdistustehtäviä. Tilan hyvästä ilmanvaihdosta tulee huolehtia. Siivouksessa käytettäville koneille varataan 4 kpl latauspistokkeita. Hyllytilaa tulee olla riittävän paljon. Siivousliinoille ja mopeille varustetaan alimmat hyllyt reunallisilla Sovellan lankakoreilla. Muut hyllyt ovat polttomaalattuja teräshyllyjä käytössä oleville puhdistusaineille, puhtaille ja likaisille pyyheautomaatin rullapyyhkeille, sekä varastotavaroille jne. Siivouskeskuksen oven tulee avautua käytävään ja oven leveyden on oltava 1000 mm. Tilan tulee olla lukittava. Siivouskeskus varustetaan Vantaan kaupungin tilakorttien mukaisilla varusteilla.

Erillinen siivoustila

Erillistä siivoustilaa ei tarvita, kun rakennetaan siivouskeskus.

Laitoshuoltajien SOS-tilat

Laitoshuoltajien sosiaalitilat voivat olla samassa tilassa muun henkilökunnan kanssa.

4.2.3 Jätehuollon tilat

Jumbossa on jätetila. Tiloista syntyvät jätteet viedään kiinteistön omistajan määrittelemään jätepisteeseen.

Vantaa haluaa olla kiertotalouden edelläkävijä ja esimerkin näyttäjä. Kiertotalouden keskeinen tavoite on, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Tuotteet ja materiaalit kiertävät käytössä pitkään. Lajittelun avulla teemme jätteistä raaka-ainetta uusiin tuotteisiin.

Jätepiste tulee sijoittaa huoltopihan yhteyteen. Kulku jätepisteelle tulee olla esteetön ja lumen poiston helposti toteutettavissa. Kulku jätepisteelle tapahtuu kiinteistön sisätilojen kautta.

Hankkeen edetessä jätepisteen sijainti selviää. Jätteenkierrätys voidaan toteuttaa syväkeräyssäilöillä tai kellarikerrokseen tulevalla erillisellä jätehuoneella, jonne jätteenkuljetusautoilla on esteetön kulku. Jäteauton vaatima kääntösäde tulee jätehuoltopisteen suunnittelussa ottaa huomioon. Kierrätettävät jätejakeet toimitilahankkeessa: sekajäte, biojäte, kartonki, muovi, pienmetalli, paperi ja (ser-romu).

Vuokrakohteessa jätehuollon järjestämisvastuu kiinteistöltä syntyvistä jätteistä on kiinteistönomistajalla.

4.2.4 Ateriatilat (henkilöstötaukotilat)

Vuokrakohteisiin on rakennettava henkilöstön taukotiloihin ja asiakkaiden alueelle kotikeittiöt. Keittiön varusteiden mitoitukset vastaavat tilan henkilömäärää. Tila varustetaan erillisellä jätepisteellä; seka, bio, muovi- ja pienmetallijätteille.

4.2.5 Väestönsuojatilat

Vuokrakohteessa on oltava riittävästi väestönsuojapaikkoja.

4.2.6 Pysäköintiratkaisu ja pihan vaatimukset

Ks. kohta 7.3

4.3 Tilaohjelma

Ks. Liite 4

5 RAKENNUKSEN TOTEUTUKSEN TAVOITTEET JA VAATIMUKSET

5.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet

Tavoitteet vuokrakohteelle

Uudehkoon vuokrakohteeseen sijoituttaessa tehdään tarvittavat muutokset vuokrattaviin tiloihin, jotta ne vastaavat kaupungin vaatimuksia tilojen käyttäjänä. Tilojen on kuitenkin täytettävä rakentamiselle asetetut määräykset.

Korjattavassa vuokrakohteessakin mahdollisimman pieni laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on tavoitteena tilojen energiatehokkuuden edistämiseksi.

Vuokratilojen kyseessä ollessa energiatehokkuus paranee tilamuutosten yhteydessä tehtävien tiivistyskorjausten myötä (kohta 5.9).

Tiloihin asennetaan LED-valaistus sekä liitetään kauppakeskuksessa käytettävä rakennusautomaatiojärjestelmä kaupungin puitesopimustoimittajan rakennusautomaatiojärjestelmään myöhemmin suunniteltavalla tavalla.

Valaistus ryhmitellään ja suunnitellaan siten, että se palvelee toimintaa mahdollisimman monipuolisesti sekä energiatehokkaasti.

Rakennusautomaatiojärjestelmän aikaohjelmien avulla hallitaan kohteen valaistuksen ja ilmanvaihdon toimintaa käyttöajalla sekä sen ulkopuolella. Valaistuksia ohjataan ryhmäkohtaisesti ja ilmanvaihtoa konekohtaisesti.

Taloautomaatiojärjestelmän aktiivinen käyttö IV-koneiden (kohta 6.3.2) ja valaistuksen (kohta 6.4.5) ohjaamiseen vähentää merkittävästi käytön aikaista energiankulutusta.

Kohteen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seurantaa varten edellytetään sen olevan varustetun riittävällä määrällä alamittareita, jotta energianseuranta automaatio- sekä kulutusseurantajärjestelmään pystytään toteuttamaan. Kirjastotilojen kyseessä ollessa tiloja palvelevaan sähkön alakeskukseen pystytään liittämään kokonaissähkönkulutuksen alamittaus. Veden ja etenkin lämmön kokonaiskulutusten alamittausten toteuttaminen saattaa osoittautua haasteelliseksi olemassa olevaan rakennukseen valmistuviin tiloihin. Mittausten toteutus olisi suotavaa mahdollisuuksien mukaan, jolloin myös tilakohtaiset käyttökustannukset pystytään huomioimaan toteutuneen kulutuksen mukaisesti.

5.1.1 Ympäristö- ja vastuullisuustavoitteet

Tarvittaessa voidaan asettaa vuokratiloillekin ympäristöluokitusvaatimus, mutta sertifioitu ympäristöluokitus nostaa tyypillisesti tilavuokraa laadukkaamman varustelutason myötä.

5.1.2 Materiaalien elinkaari ja kiertotalous

Suositellaan käytettäväksi irtokalusteita ja huomioidaan niiden kierrätysmahdollisuudet. Kalusteiden tulee olla julkisen tilan kulutusta kestäviä kalusteita.

Pointin kalusteet uusiokäytetään Jumbon kirjastossa.

5.1.2.1. Rakennusmateriaalien ja rakenneratkaisujen elinkaaren hiilijalanjälkilaskenta

Tilojen on täytettävä rakentamiselle asetetut määräykset. Materiaalien päästöluokka M1.

Mikäli edellytetään hiilijalanjälkilaskentaa, laskelman esittää vuokranantaja.

5.2 Tilatehokkuustavoite

Tilatehokkuustavoitteessa otetaan huomioon arvioitu kävijämäärä 320 000 kävijää vuosittain. Jumbon tilan laajuus on 1408 htm^2. Tilatehokkuus on 4,4 htm^2/ 1000 vuosikävijää.

Henkilökuntamäärä on noin 20 ja täsmentyy hankeen suunnitteluvaiheessa.

5.3 Muuntojoustovaatimus

Muuntojoustava rakennus mahdollistaa tilojen uudelleen järjestelyn käyttötarpeiden muuttuessa tilatehokkuudesta tinkimättä. Muunneltavuus pidentää rakennuksen elinkaarta ja lisää ympäristöystävällisyyttä.

Muuntojoustavuuden mittari:

Muunneltavuutta mitataan malleilla tai malliin rakenneratkaisuun pohjautuvilla visualisoinneilla, jossa esitetään vain kantavat ja jäykistävät rakenteet, porrashuoneet sekä märkätilat.

5.3.1 Tilojen muuntojousto

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

5.3.2 Talotekniikan muuntojousto

Taloteknisten järjestelmien tulee olla muuntojoustavia, mikä mahdollistaa tilamuutokset ilman laajamittaisia teknisten järjestelmien muutoksia.

5.4 Valaistustavoitteet

Valaistustavoitteet ovat standardin SFS-EN 12464-1:2021 (Valo ja valaistus, Työkohteiden valaistus, Osa 1: Sisätilojen työkohteiden valaistus) mukaiset. Valaisinvalinnoissa sekä niiden ohjauksissa tavoitellaan optimaalista

energiatehokkuutta. Tarkemmin valaistuksesta ja niiden ohjauksista on esitetty kohdassa 6.4.5.

5.5 Sisäilmatavoitteet

Tilojen tulee olla sisäilman laadultaan terveelliset ja turvalliset. Tilojen katselmuksessa on hyvä kiinnittää huomiota niiden muutosjoutavuuteen tulevien tilojen monipuolisten ilmanvaihto- ja rakenneteknisten vaatimusten takia. Mahdollisesta väistötilasta on hyvä olla saatavissa ajankohtaiset ilmanvaihdon nuohous- ja säätöpöytäkirjat sekä kuntotutkimukset- ja arviot, joiden avulla voidaan arvioida tarpeellisia toimenpiteitä väistötilojen toteuttamisen kannalta.

Ilmanvaihdon tulee täyttää tilojen uuden käyttötarkoituksen mukaiset kriteerit mm.:

- ilmamäärien
- kohdepoistojen
- akustisten ominaisuuksien
- ilmanjaon osalta

Jos kriteerit eivät täyty, tulee järjestelmien olla sellaiset, että tarvittavat kriteerit saavutetaan kohtuullisilla muutostöillä.

Tilojen sisäilman laadun tulee täyttää vähintään sisäilmastoluokituksen S2 kriteerit sekä Asumisterveysasetuksessa esitetyt vaatimukset. Tilojen olemassa olevat riskit sisäilman laadun kannalta tulee selvittää ja tarvittaessa riskitekijät tulee pystyä poistamaan tai niiden realisoituminen estämään kohtuullisilla korjaustoimenpiteillä. Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmaluokituksen 2008 (RT 07-10946) päästöluokan M1 (taulukko 3.1.1) vaatimukset.

Ilmanlaadun seuranta:

Jumbon kiinteistö sijaitsee pienhiukkasten alueella. Estetään pienhiukkasten pääsyy sisätiloihin ilmanvaihdon suodattimilla.

Mikäli koetaan sen tarpeelliseksi, on mahdollista asentaa tiloihin jatkuvatoiminen olosuhdeseuranta, joka mittaa lämpötilaa, suhteellista kosteutta, hiilidioksidipitoisuutta ja pienhiukkaspitoisuuksia. Yleensä näitä seurantoja pidetään käynnissä esim. puolen vuoden tai vuoden ajan. Tuloksia voi seurata etänä, katseluoikeuden voidaan antaa tilaajalle ja muillekin tarpeen mukaan. Tämän mittauksen avulla saamme tietoa ilmanvaihdon riittävyydestä, lämpöolosuhteista

sekä suuntaa antavaa tietoa pienhiukkasten ajallisesta vaihtelusta ja määrästä. Kirjaston seinälle voidaan laittaa QR-koodin, jonka skannaamalla myös käyttäjät voivat antaa palautetta järjestelmän kautta ja katsoa olosuhdetietoa.

5.6 Kosteudenhallinnan tavoitteet

Jos halutut tilaratkaisut vaativat muutos- ja korjaustöitä, tulee työt toteuttaa hyvää rakennustapaa ja kosteudenhallinnan periaatteita noudattaen. Kosteudenhallinnan periaatteita on esitetty esimerkiksi julkaisuissa RIL250-2020 Kosteudenhallinta ja homevaurioiden estäminen, RT 07-10805 sekä Kuivaketju10 -menettelyohjeessa (**http://kuivaketju10.fi/**). Työmaa-aikaisesta kosteudenhallintasuunnitelmasta ja sen toteutuksesta vastaa päätoteuttaja yhteistyössä suunnittelijoiden kanssa.

5.7 Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta ja ohjetta rakennuksen ääniympäristöstä 2018.Kirjasto- ja henkilöstötiloissa noudatetaan jälkikaiunta-ajoissa ja puheensiirtoindekseissä standardin SFS 5907 luokkaa A/B mikäli se on asetuksen ohjetta tiukempi. Edellä esitetty koskee myös monitilatoimitilojen avotila-alueita. Muutoin, mikäli Ympäristönministeriön ohje ääniympäristöstä ei muuta edellytä, noudatetaan luokkaa C.

Tilojen vaimennus tulee saattaa sellaiseksi, että jälkikaiunta-aika oleskelu- ja työskentelytiloissa on enintään 0,6–0,9 sekuntia ja porrashuoneessa ja käytävässä enintään 1,3 sekuntia Em. vähimmäisvaatimuksia parempi vaimennus vähentää edelleen melusta aiheutuvaa häiriötä tiloissa. Tilat suunnitellaan toiminnan vaatimien normien mukaan. Tilojen akustinen toimivuus suunnitellaan suunnitteluvaiheessa akustikon toimesta yhteistyössä arkkitehdin ja insinöörien kanssa.

Akustiikan lisäksi suunnitellaan tilojen äänieristys sellaiseksi, että luottamukselliset tai äänekkäät toiminnat ovat mahdollisia niin, ettei ääni kantaudu viereiseen huoneeseen.

Kohteen vaativat ääniolosuhteet huomioidaan ilmanvaihdonsuunnittelussa.

Kirjastoa ympäröivä melu, kuten kauppakäyttävän, lähipalveluiden tai liikenteen melu, otetaan huomioon ääniteknisessä suunnittelussa ja vaimennetaan melun negatiiviset vaikutukset kirjastotiloihin.

5.8 Tiiveysvaatimus

Tavoitteet peruskorjauskohteelle

Tehdään tarvittaessa ulkovaipan tiivistäminen energiatehokkuuden parantamiseksi. Rakennuksen tiiveyden parantuminen varmistetaan tiivistämisen jälkeen tiiveysmittauksin korjausrakentamisen aikana.

5.9 Tieto/viestintätekniikkatavoite

Rakennukseen tulee koko rakennuksen kattava langallinen verkko. Kaapeloinnissa ja sähköistyksessä on huomioitava wlan-verkon, kiinteistövalvonnan, infonäyttöjen yms. tarvitsemat liityntäpisteet. Yhteydet hallinnon verkkoon, opetusverkkoon ja langattomaan verkkoon tarvitaan.

5.10 Palotekniset vaatimukset

Rakennuksen paloluokka on P1. Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaisesti. Palo-osastojen läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma.

5.11 Esteettömyysvaatimus

Tilat tulee suunnitella esteettömiksi lähtökohtina Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017 ja Esteettömyys, ympäristöministeriön ohje rakennuksen esteettömyydestä 2018.

Rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta.

Kaikkien sisäänkäyntien tulee olla katettuja, luiskattomia ja kynnyksettömiä, sisäänkäyntiovet varustetaan automaattisilla aukaisulaitteilla. Ovien

avausmekanismit on tehtävä sellaisiksi, että pyörätuolilla, rollaattorilla ja lastenvaunuilla liikkuminen on helppoa.

5.12 Puhtauspalvelun tavoitteet

Puhtauspalvelun tavoitteet rakennuksen hyvälle siivottavuudelle

Puhtaat tilat luovat puitteet terveelliselle ja turvalliselle työskentelylle. Yläpölyjen kertymistä suunnitteluratkaisuissa tulee välttää, turhia ulokkeita ja korkealla olevia puhdistettavia pintoja, joihin pöly pääsee kerääntymään. Huomioitava, ettei puhtaanapidollisesti ole mahdollisuutta poistaa korkealta yläpölyjä päivittäisessä siivouksessa, mikä vaikuttaa sisäilman laatuun heikentävästi. Työpisteiden yhteydessä sähköjohdoille tulee olla erilliset kotelot tai pöydässä kiinni olevat korit, jotta johdot eivät roiku lattioilla, hankaloittamassa siivousta.

Esteettömyydellä mahdollistetaan rakennuksen hyvä siivottavuus. Korkeat kynnykset hankaloittava koneiden ja laitteiden siirtoja ja itse siivousta. Siivoukselle pistorasioita tulee sijoittaa riittävän paljon työtiloihin, käytäville auloihin ja sisäportaikoihin (myös tasanteille), jolloin vältytään jatkojohtojen käyttämiseltä. Siivouspistorasiat sijoitetaan 150 cm korkeuteen.

Puhdistettavien pintojen ja kalusteiden tulee olla julkisen tilan kulutusta kestäviä, sekä helposti puhdistettavia. Lattioiden vahaukselle ei tule olla tarvetta.
Tilojen toiminnan suunnittelussa, tulee ottaa huomioon tiloissa käyttöön soveltuvat materiaalit. Eväskeittiöön-ja minikeittiöön (varsinainen keittiöalue) suositeltava lattiamateriaali massalattia tai vinyylilankku, joka on pinnaltaan yhtenäinen ja helposti päivittäin siivottava.

On huomioitava työkahvilan ja eväskeittiön kalustesuunnitelmissa, että kalusteita on helppo ja kevyt siirrellä siivouksen yhteydessä. Suositellaan kalusteisiin tehtaalla asennettavaksi huopapalat.

Tekstiilipalamattoja suunniteltaessa tulee huomioida, ettei laattoja liimata lattiaan. Tekstiilimattoja käytettäessä tulee asentaa jalkalistat. Jos tekstiililaattoja käytetään useassa värissä, pitää urakoitsijan jättää kaikkia laattavärejä 20 kpl kutakin väriä varastoon.

Kiertotalouden hengen mukaisesti olisi suotavaa käyttää uusiokäyttöön valmistettuja lattiamateriaaleja, jos se vain on mahdollista.

Materiaalien päästöluokka M1

Kiinteistön sisäänkäyntien tulee olla katettuja, asvaltoituja / päällystettyjä ja tuulikaapeilla ja tuulikaappimatoilla varustettuja. Mikä vähentää lian kulkeutumisen sisätiloihin. Sisääntuloaulojen lattiamateriaalien tulle olla julkisentilan kulutusta kestävät ja helposti puhtaana pidettäviä. Lattioilla ei saa olla tarvetta vahauksille.

Rakentamisen aikainen puhtausluokka P1

6.1 ARKKITEHTONISET TAVOITTEET

Vantaan arkkitehtuuriohjelma Apoli (2015) mukaan kaupunkikeskustan arkkitehtuurin tulee olla laadukasta ja monikäyttöistä. Tavoitteeksi arkkitehtuuriohjelmassa on nostettu muun muassa luonnon monimuotoisuuden tukeminen kaupunkikeskustoissa sekä valon, värin ja taiteen tuomisen osaksi hyvää arjen arkkitehtuuria. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin identiteettiä laadukkaalla, kiinnostavalla ja rohkealla arkkitehtuurilla.

Rakennuksen tulee olla arkkitehtoniselta laadultaan korkeatasoinen. Rakennusratkaisun tulee olla selkeä, looginen ja luonnonvaloa optimaalisesti hyödyntävä. Huonetiloja rajaavia seiniä tulee avata avotiloihin toiminnallisesti ja visuaalisesti harkituilla lasiosuuksilla.

Julkisivuissa ei saisi olla suuria umpinaisia kenttiä. Ratkaisussa tulee myös huomioida auringon lämmön hyödyntäminen ja tilojen ylilämpenemistä estävä passiivinen suojaus.

Massoittelun tulee mahdollistaa torimaisen virikkeisen pihatilan muodostuminen.

Jumbon kirjaston julkisivuihin lisätään ikkunat ja ikkunoiden ulkopuolelle asennetaan aurinkolämmön estävät säleiköt.

6.2 RAKENNETEKNISET TAVOITTEET

Rakenneratkaisuissa on noudatettu rakennusaikana voimassa olevia RakMk:n ja RIL ry:n ohjeita ja määräyksiä.

Rakennus on perustettu perustamistapalausunnon mukaisesti. Perustukset on routasuojattu, rakennus salaojitettu ja tarvittaessa varustettu radonin poistolla. Maata vasten rakennettavat rakenteet on vesieristetty.

Rakennuksen alapohja on rakennusfysikaalisesti toimiva. Jos rakennuksessa on ryömintätilallinen alapohja, ryömintätila on alipaineinen ylempiin tiloihin nähden. Maanvaraisen alapohjan alusrakenteet on suunniteltu niin, että ne eivät nosta kapillaarikosteutta alapohjarakenteeseen. Alapohjarakenteen tulee olla tiivis estäen mahdollisten epäpuhtauksien ja radonin pääsemisen huonetiloihin.

Rakennuksen runkojärjestelmä on suunniteltu niin, että runkojärjestelmä sallii joustavan käytön ja tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys pääsääntöisesti niin, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei ole pääsääntöisesti estämässä muuntojoustavuutta. Rakennusrungon sisällä olevan runkojärjestelmän suositellaan olevan pilari-palkki-järjestelmä.

Rakennukseen suunnitellut detaljit ovat rakennusfysikaalisesti toimivia. Rakennustyön aikana on kiinnitetty huomiota rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina. Pintamateriaalivalinnoissa on huomioitu sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältetty palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Ulkovaippa on oltava tiivis sisätiloihin nähden. Ulkovaipan tiiviys on todennettava tiiviysmittauksilla. Tarvittaessa ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi on laadittava detaljit liitos- ja epäjatkuvuuskohdista. Ulkovaipan ja ikkunoiden ja läpivientien liitoskohdat on oltava tiiviitä ja rakenteellisesti oikein tehtyjä.

Talotekniikan nousukuilut on minimoitu ja keskitetty.

<u>Rakenteet</u>

Vanhojen suunnitelmien mukaan kirjastotilojen lattiarakenteen kantava tasorakenne on ontelolaatat (korkeus 400 mm). Ontelolaatan päällä on pintabetoni (80 mm) sekä pintamateriaali. Välipohja on mitoitettu osin 5 kN/m^2 (500 kg/m^2) ja osin 8 kN/m^2 (800 kg/m^2) hyötykuormalle. Ontelolaatat tukeutuvat teräsrakenteisiin palkkeihin ja teräsliittopilareihin.

Kirjaston kohdan ulkoseinä on vanhojen suunnitelmien mukaan lasijulkisivu-ulkoseinä, jossa on lasitusjärjestelmä ja metallinen runko.

Kerroskorkeus on 6000 mm (kirjastotilojen lattian korko on +36.915 ja 3.k lattian korko on +42.915).

Vaatimuksia muutostöille.

Kirjaston aineisto- ja logistiikkatilojen varastotiloissa on välipohjan hyötykuormakapasiteetti oltava vähintään 5 kN/m^2 (500 kg/m^2).

Muutostyöt käsittävät tilamuutoksia. Olemassa olevia ei kantavia väliseiniä puretaan. Uusia ei kantavia väliseiniä rakennetaan. Tilamuutokseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät.

Monitoimitiloissa kiinnitetään erityistä huomiota ääneneristykseen, akustiikkaan ja rakenteiden tiiviyteen.

Ulkoseinää avataan uusien ikkunoiden vaatimassa laajuudessa. Aukotusten tuentatarve selvitetään suunnitteluvaiheessa.

Kohteeseen tehdään tarkat rakennesuunnitelmat ja työselostukset erikoissuunnittelua vaativiin rakennekohtiin. Akustiikkasuunnittelun alaiset työt kirjataan työselostukseen ja rakennekuviin.

Talotekniikan nousukuilut on minimoitu ja keskitetty, pyritään käyttämään olemassa olevia nousukuiluja.

6.3 LVIA-TEKNISET TAVOITTEET

Yleistä

LVIA-järjestelmien suunnitellaan ja rakennetaan siten, että järjestelmä tuottaa teknisesti, turvallisesti ja toiminnallisesti ja terveydellisesti hyvät toimintaolosuhteet ja hyvän käytettävyyden energiatehokkaalla ja muuntojoustavalla tavalla. Järjestelmät ovat etäohjattavia ja –seurattavia, sekä tarpeen mukaisin mittarein varustettuja, mikä mahdollistaa rakennuksen ja sen eri tilojen ja käyttöpaikkojen teknisten järjestelmien ohjausmuutokset sekä energian ja veden käytön seurannan.

Kaikkiin tilakorteissa esitettyihin tilatyyppeihin rakennetaan toimintoja ja tilojen käyttäjähenkilömäärää palvelevat LVIA-järjestelmät.

Sisäilmaolosuhteet sisäilmaluokan S2 määrityksen mukaan, henkilömäärältään pienet (1–2 henkeä) työskentelytilojen ilmamäärät S1 tasoon, samoin ryhmä- ja neuvotteluhuoneet.

Suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

6.3.1 Lämmitys ja jäähdytys

Rakennuksen lämmitysmuoto on kaukolämpö. Lämmönjakotapa määräytyy tilojen mukaan.

Lämmönjakotapa voi olla osassa tiloja esim. radiaattoripatterilämmitys ja märkätiloissa lattialämmitys (tarkennus kohteen mukaan). Patterit tehdasmaalataan arkkitehdin määrittämään värisävyyn.

Ensisijaisesti käytetään rakenteellisia keinoja jäähdytystarpeen pienentämiseksi esim. ikkunoiden aurinkosuojausta ja harkittua sijoittelua. LVI-suunnittelija tarkistaa sisälämpötilat suunnitteluvaiheessa jäähdytystehontarvelaskelmin ja simuloinnein.

Mikäli simuloinneissa huomataan tilakohtaisia jäähdytystarpeita, joita tilojen nykyinen viilennetty tuloilma ei riitä kattamaan, tiloihin suunnitellaan esimerkiksi olemassa olevan ilmanvaihdon jäähdytysverkostoon kytkettyjä puhallinkonvektoreita, tai toissijaisesti suorahöyrysteisiä jäähdytyslaitteita.

Mahdollisten kiertoilmajäähdyttimien on oltava rakennusautomaation kautta ohjattuja. Tarvittaessa tulee käyttäjällä olla käsiohjausmahdollisuus pyörimisnopeuksille. Suunnittelijan tulee sopia tapauskohtaisesti ohjaustapa rakennuttajan kanssa etukäteen. Suunnittelija määrittelee suunnitelmassa kohdekohtaisesti harkittuna tarvittavat ohjaukset, pyörimisnopeudet ja urakkarajat laitteille.

Palvelualueen ilmanvaihtokoneet on varustettu jäähdytyspatterein.

6.3.2 Ilmanvaihto

Koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihtojärjestelmä. Järjestelmien tulee olla energiatehokkaita ja muuntojoustavia. Ohjaustavoissa ja toiminnoissa huomioidaan alueiden käyttöasteen ja olosuhteiden vaikutus ohjaustapaan. Tilojen sisäilman laadun tulee täyttää sisäilmastoluokituksen S2 kriteerit sekä Asumisterveysasetuksessa esitetyt vaatimukset.

Tulo- ja poistoilmakoneet ovat koteloituja, lämpöeristettyjä ja tehdasvalmisteisia koneita lämmöntalteenottolaitteilla. Palvelualueen nykyisen ilmanvaihtokoneen puhaltimet korvataan tarvittaessa vastaamaan palvelualueen käyttötilanteen tarpeita esim puhallinseinämillä. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla tai isommissa puhaltimissa PM-moottori taajuusmuuttajin. SFP-luku tulee olla < 1,7 kW/m³, s. Lämmöntalteenoton vuosihyötysuhteen tulee olla vähintään 70 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ulkoilmasäleiköt varustetaan lumisuojin ja kammiot rakennetaan siten, että veden/lumen pääsy koneisiin estyy. Tulo- ja poistokoneet varustetaan näytöllä varustetuilla ilmavirtamittareilla.

Ilmanvaihto varustetaan tarpeenmukaisuuden säädöllä. Osan tiloista ilmamäärää säädetään olosuhdemittauksen (CO2, lämpötila) mukaan.

Palvelualueen ilmanvaihtokone on varustettu jäähdytyspatterein.
Jäähdytyksen piiriin liitettävät ilmanvaihtokanavistot eristetään tarvittavalla tavalla.

Ilmanvaihdon äänen eristävyyteen kiinnitetään erityistä huomiota. Tilojen tulo- ja poistoilmakanavat varustetaan jakokanava- ja päätelaitekohtaisin äänenvaimentimin.

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan automaatiojärjestelmän kalenteriaikaohjelman, olosuhteiden ja tilojen käytön mukaan. Käyttöalueille asennetaan tarvittava määrä

ilmanvaihdon käynnin lisäaikakytkimiä. Käytön ulkopuolisina aikoina tilojen tuuletus toteutetaan jaksottaisella tuuletustoiminnolla.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee ohjattavissa käyttöaikojen ja tarpeen mukaan. Tiloihin asennetaan keskeisille paikoille ilmanvaihdon lisäaikaohjauksen mahdollistavat kytkimet.

Näkyville jäävät kanavistot ja päätelaitteet arkkitehdin määrittämään värisävyyn.

Mahdolliset olemassaolevat ilmanvaihtokanavistot nuohotaan.

6.3.3 Vesi ja viemäri

Vesi- ja viemärijärjestelmien osalta huomioidaan käyttötarve, kalusteiden ja tarpeen mukaisten varusteiden sijoittelut viitesuunnitelmien ja tarveselvityksen mukaan, esitettyihin paikkoihin.

Vesijohtoverkostot (kylmä käyttövesi, lämmin käyttövesi ja lämpimän käyttöveden kierto) tehdään kuparista juotos- ja puristusliitoksin. Eristys mineraalivillalla, näkyvissä paikoissa PVC-päällyste, lämmin vesijohdot sarja 24, kylmävesijohdot sarja 23.

Runkojohdot toteutetaan pääsääntöisesti käytävien alakaton yläpuolella. Kytkentäjohdot toteutetaan pinta-asennuksena. Laatoitetuissa tiloissa putket ja viemärit kromattuja. Putkien asentamista rakenteisiin (seiniin ja ontelolaattoihin) vältetään, mahdollisesti piiloon asennettavat putket (yleisissä tiloissa) ovat PEX-muoviputkea suojaputkessa (piiloasennus).

Kaikki venttiilit ovat sinkkikadon kestävää messinkiä. Sulkuventtiilit ovat palloventtiilejä. Kiertojohdot ja verkostoon liitettävät vesikalusteet varustetaan säätöventtiileillä.

Rakennuksen sisäpuoliset viemärit tehdään ääniteknisistä syistä desibeliviemäri db – muovista esim. Geberit Silent PP, Wawin Asto Db tai Poloplast. Valittavan järjestelmien suhteen on noudatettava tuotteen asennusohjeita ja muoviviemärien suhteen huomioitava mm. palo-osastointien yhteydessä tarvittavat palomansetit ja asennusajankohtien lämpötilaeroista johtuvat lämpölaajenemiset.

Sadevedet piha- ja kattotasoilta viemäröidään ja eristetään kondenssitiiviisti rakennuksen sisäpuolella alueen verkostoon. Sadevesiviemärit äänieristetään/koteloidaan akustikon ohjeiden mukaisesti.

Käsienpesualtaiden hanat yksiotehanoja. Vesikalusteiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksyttyjä ja ääniluokkaa 1. Bideelliset hanat vipuhanoja, poislukien LE-WC:iden hanat etäbideellä, kosketusvapaat hanat pistotulpilla varustettuna, hanojen muuntajat sijoitetaan alakaton yläpuolelle.

4.0.5 Palotekniset vaatimukset

Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaan ja palo-osastojen läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma.

Tilat varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

6.3.4 Automaatio

Automaatiojärjestelmien rakentamisessa huomioidaan olosuhteiden ohjaus.

Kiinteistön automaatiojärjestelmällä toteutetaan laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukainen etäseuranta ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seuranta ja tietojen taltiointi myöhempää tarkastelua varten, ’pilvitoimintona’ verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta.

6.3.5. Huoltokirja

Vantaan kaupungin huoltokirjaohjeiden mukainen huoltokirja-aineisto toimitetaan projektin huoltokirjakoordinaattorille, joka asettaa aineiston Vantaan kaupungin käytössä olevaan huoltokirjaohjelmaan.

Kiinteistönhuoltohenkilökunta perehdytetään laitteiden käyttöön ja huolto-ohjelmaan urakoitsijoiden järjestämän käyttökoulutuksen yhteydessä. Myös henkilökunnalle järjestetään käyttökoulutus tarpeen mukaisessa laajuudessa.

6.4 SÄHKÖTEKNISET TAVOITTEET

Yleistä

Muutosalueen toiminnalliset muutokset edellyttävät käytännössä koko sähkötekniikan uusimista. Nykyinen kauppakeskuksesta asennettu nousujohto, tietoliikennejohto ja mahdollisesti LVIA-tekninen kaapelointi sekä muutosalueen kautta asennetut kaapelit muille käyttäjille säilytetään soveltuvin osin.

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

6.4.1 Sähkötekniset liittymät

Kirjaston tilat liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon nykyisen rakennuksen liittymän kautta. Kiinteistöautomaatio liitetään kauppakeskuksen huoltoyhtiön kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon ja murtosuojausjärjestelmä rikosilmoitinverkkoon.

6.4.2 Sähkönjakelu, keskukset ja mittaukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Nykyisen ryhmäkeskuksen soveltuvuus kirjastokäyttöön tarkistetaan viimeistään suunnitteluvaiheessa. Lähtökohtaisesti nykyinen sähkökeskus uusitaan.

Nykyinen muutosaluetta palveleva sähkön mittaus hyödynnetään.

6.4.3 Johtotiet

Kirjaston tiloihin asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakenteisia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Nykyiset johtotiet hyödynnetään soveltuvin osin.

6.4.4 Johdot ja niiden varusteet

Kirjaston tiloihin asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- AV- ja esitystekniikkaa
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA-laitteita

Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Uppoasennusmallisten sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

6.4.5 Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1:2021 suosituksia.

Kirjaston tilojen alueelle asennetaan energiatehokkaat valaisimet ja niille moderni valaistusohjausjärjestelmä kuten Dali. Valaisimiksi valitaan pääsääntöisesti himmentimellä varustetut valaisimet. Varastoissa ja wc-tiloissa valaistusta voidaan ohjata ns. perinteisillä ovenpieleen sijoitettavilla kytkimillä tai läsnäoloantureilla.

Valaistus toteutetaan pääsääntöisesti tasaisella yleisvalaistuksella, jota ohjataan muuntojoustavasti. Lisäksi paikallis-/tunnelmavalaistusta varten asennetaan ohjattavia kosketinkiskoja eri toiminta-alueille.

Monitoimitiloihin ja hengailualueelle asennetaan kattorakenteisiin kiinnitettävät valaisinansasputket, joihin esitystekniikan valaisimet kiinnitetään.

6.4.6 Yleiskaapelointi- ja mobiilijärjestelmät

Kirjaston tilat varustetaan Cat 6a mukaisella U/FTP yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä, Info-TV-järjestelmää, ovenpielinäyttöjä videovalvontaa sekä AV/Estek-järjestelmiä.

Yleiskaapelointitelineet asennetaan rakennusaineiseen lukittavaan teletilaan.

Kirjaston tilat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla. Kuuluvuusalue kattaa tilat kokonaisuutenaan. Sisäverkon kuuluvuus tulee mitata ennen muutostöiden valmistumista ja tarvittaessa täydentää wlan-lisätukiasemilla.

Puhelimien (gsm) ja nettiyhteyksien (2G, 4G ja 5G) kuuluvuus rakennuksen sisällä tulee varmistaa. Keinoja kuuluvuuden varmistamiseksi mm. on käyttämällä soveltuvia rakennusmateriaaleja ja/tai teknisiä ratkaisuja. Mobiiliverkkojen kuuluvuus varmistetaan yleisimpien operaattoriverkkojen kuuluvuusmittauksilla ja tarvittaessa sisäverkkoa täydennetään tukiasemilla.

6.4.7 Yhteisantennijärjestelmä

Rakennukseen ei asenneta erillistä yhteisantennijärjestelmää. Televisioyhteydet ovat toteutettavissa tarvittaessa tietoliikenneverkon kautta.

6.4.8 VIRVE-verkko

Kauppakeskuksen viranomaisverkkoa (jos kauppakeskukseen kyseinen verkko on rakennettu) laajennetaan muutosalueelle, mikäli kuuluvuus ei ole riittävä.

6.4.9 Info-TV-järjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan info-tv-järjestelmällä osana yleiskaapelointijärjestelmää. Näytöt asennetaan auloihin ja kirjaston tiloihin (tarkistettava paikat suunnitteluvaiheessa).

6.4.10 Äänentoisto-, AV- ja kuulutusjärjestelmät

Kirjaston tilat varustetaan äänentoisto- ja kuulutusjärjestelmällä, joka liitetään kauppakeskuksen äänentoisto- ja kuulutusjärjestelmään. Järjestelmä palvelee ensisijaisesti hätäkuulutuksia.

Kirjaston tiloihin asennetaan äänentoisto ja kuulutusjärjestelmä, jolla voidaan paikallisesti antaa kuulutuksia ja toistaa esim. musiikkia. Suunnitteluvaiheessa tarkistetaan, voidaanko paikallisäänentoistossa hyödyntää yleiskuulutusjärjestelmän kaiuttimia.

Monitoimitiloihin ja hengailualueelle asennetaan liityntäpisteet esitystekniikalle (videoprojektori ja/tai näyttö, kaiuttimet, valoansas valonheittimineen, vahvistin, valo/äänipöytä, yms.). Sijoituspaikat ja laitteet tarkistetaan suunnitteluvaiheessa.

Monitoimitilat ja hengailutila varustetaan kuulorajoitteisia palvelevalla induktiosilmukkajohdotuksella ja vahvistimella. Induktiosilmukka asennetaan

lattiaan. Vaikutusalue merkitään opastekartalla. Vaatimus perustuu Valtioneuvoston asetukseen rakennuksen esteettömyydestä (myöhemmin esteettömyysasetus). Kts. 12 §.

6.4.11 Keskuskellojärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan väyläpohjaisella keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan mm. kirjasto-, kokous-, käytävä- ja työtiloihin, kirjastoautohalliin.

6.4.12 LE-WC-hälytysjärjestelmä

LE-WC-tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä. Rinnakkaishälytykset johdotetaan henkilökunnalle.

6.4.13 Henkilökunnan kutsujärjestelmä

Kirjaston tiloihin asennetaan henkilökunnan kutsujärjestelmä, jolla asiakkaat voivat ottaa yhteyttä henkilökuntaan. Kutsulaitteille asennetaan sähköliitäntä. Kutsut siirretään henkilökunnan mobiililaitteisiin.

6.5.14 Tilanvarausjärjestelmä

Monitoimisalit ja perhehuone varustetaan valmiudella nettipohjaiseen tilanvarausjärjestelmään (Timmi tai vastaava) liittämiseksi. Asiakkaat kulkevat tiloihin kulunhallintajärjestelmän pin-koodilukijoiden avulla.

Tilojen sisäänkäyntien viereen asennetaan kaapelointi ja rasiointi ovenpielinäytöille.

6.4.15 Murtosuojausjärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan paikallisella murtosuojausjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena. Järjestelmä kytketään osaksi sähköistä kulunvalvontajärjestelmää.

Vantaan käyttämä järjestelmä on Hedegren HHL.

6.4.16 Videovalvontajärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan paikallisella tallentavalla IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan julkisia tiloja ja käytäviä.

6.4.17 Kulunhallintajärjestelmä ja sähkölukitus

Kirjaston tilat varustetaan sähköisellä kulunhallintajärjestelmällä (iLOQ S5). Kulunhallintajärjestelmä rakennetaan pääkulkureiteille, monitoimitiloihin ja perhehuoneeseen.

Sähkölukittavat ovet varustetaan lisäksi lukkopesillä, jotka mahdollistavat kulkemisen ovista poikkeustilanteissa (laitehäiriöt, sähkökatkot, hätälukitustilanteet).

Kirjaston pääkulkureittien sähkölukittavat ovet kytketään hätälukituspainikkeen tai -painikkeiden ohjattavaksi. Henkilökunta voi tarvittaessa sulkea ja avata etänä kirjastoon johtavat ovet. Painikkeet ovat sienimallisia punaisia painikkeita.

Kulunhallintajärjestelmän tarkoitus on parantaa henkilökunnan turvallisuutta sekä palvella iltakäyttöä.

6.4.18 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä, joka liitetään kauppakeskuksen järjestelmään.

6.4.19 Paloilmoitinjärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan paloilmoitinjärjestelmällä, joka liitetään kauppakeskuksen järjestelmään. Hätäkeskusyhteys toteutetaan kiinteistön paloilmoitinjärjestelmän kautta.

6.4.20 Sprinkleri- ja savunpoistojärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä, jotka liitetään kauppakeskuksen järjestelmään.

6.4.21 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Keittiölaitteille, pesukoneille, kirjojen palautuslaitteille, työpisteille, asiakkaiden mobiililaitteiden latauksille, sähköisille pimennysverhoille, valkokankaille, kävijälaskureille, yms. asennetaan sähkö- ja/tai tietoliikenneliitännät.

Sähkö- ja tietoliikennepistorasiat asennetaan kiinteisiin seiniin, pilareihin ja alakattoihin. Alueilla, missä seinäpintoja tai pilareita ei asennuksissa voi hyödyntää, jakelu toteutetaan pistorasiapylväillä. Muuntojoustavuuden kannalta alakattoihin asennetaan sähkö- ja tietoliikennepistorasioita noin 3–5 m välein.

7 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

7.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta

Vuokrattavatila sijaitsee vuoden 2008 valmistuneessa Jumbon Flamingon osassa. Tilan numero on B212 ja se sijaitsee toisessa kerroksessa. Optiona on tarjottu ulkokattoterassi kolmannessa kerroksessa. Kattoterassiin päästään kirjastotilassa olevan sisäportaista. Tila on käyttötarkoituksena *0311 Kauppakeskukset ja liike- ja tavaratalo* johon on sallittu 10% julkisia palveluja kuten kirjastoa. Rakennuksen numero 1019440325.

Kiinteistöä hallitsee Vantaan Valo Ky, Y-tunnus 2984749-1, Firdonkatu 2 T 173, 00520 Helsinki.

Rakennuksessa on väestönsuoja.

7.2 Rakennuspaikan ominaisuudet

Asemakaavamääräykset, rasitteet,
Paikka on asemakaavassa sallittu kirjaston toiminnoille.

Tontin rakennettavuus, maaperätiedot, kunnallistekniikka
Tontti on turvallinen ja terveellinen.

Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely
Tontti on turvallinen ja terveellinen.

Liikenne-, melu- ja pienhiukkaset
Rakennus sijoittuu lentomelualueelle 3 (55–55 dB). Tilat sijoittuvat Tasetien puolella, jossa tieliikennemelu on päivällä 65–70 dB (voimakas). Tiemelukartta on liitteenä numero 6.

Rakennus sijoittuu myös merkittävän pienhiukkasten alueelle. Liitteenä (liite 7) on viimevuoden pienhiukkasten kartta, alue on keltaisella. (Lähde: HSY).

On estettävä pienhiukkasten pääsyä sisätiloihin. Katso suositeltavat toimenpiteet, kohdasta 5.5 Sisäilmatavoiteet ja kohdasta 6.3 LVIA-tekniset tavoitteet.

Melu- ja ilmanlaatu vaikuttavat asiakkaisiin, jotka kävelevät tai pyöräilevät Jumboon. THL ja HSY:n tiedon mukaan ei suositella herkille ihmisille pitkää oleskelua vastaavaan pölyisessä ja meluisassa ympäristössä.

Herkät ihmiset ovat (THL mukaan):

- sepelvaltimotautia sairastavat
- sydämen vajaatoiminnasta kärsivät
- astmaatikot
- keuhkoahtaumatautia sairastavat
- lapset

Radonselvitystä
Tila on radonin näkökulmasta turvallinen. Tehdään selvitys tarvittaessa.

7.3 Rakennuspaikan toiminnalliset vaatimukset

Asiakkaiden palvelut sijoitetaan lähelle julkisen liikenteen solmukohtaa ja autopysäköintiä.

- Esteetön kulkureitti ja sisääntulot
- Turvallinen alue lapsille ja vanhuksille, jotka saapuvat autolla
- Lähellä muita palveluja kuten kahvila ja lounasravintola
- Pysäköintihalli noin 800 autolle lähellä kirjastoa
- Bussien ja tulevan ratikan pysäkkejä

Kävely- ja kevytliikenteiden haasteet:
Tavoitteena on turvallinen saavutettavuus alakoululaisille (ilman huoltajia liikkuville), ikäihmisille ja muille hitaasti liikkuville ihmisille. Jumbon ympärillä vilkasliikenteiden katujen ylitys on haastava.

Toimitilan sijainnin johdosta työntekijät liikkuvat pääosin julkisilla liikennevälineillä.

Kirjaston lähellä, hotellin sisäänkäynnin vieressä on uusi polkupyöräpaikka ja esteetön pääsy.

Ulkoalueiden ja pysäköintihallin valaistukseen ja kameroihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

8 HANKKEEN LAAJUUS

Tila on 1408 htm^2, sen hyötyala on 1327,5 hym^2 ja huoneala on 1376,5 hum^2.

9 VÄISTÖTILATARVE

Ei ole väistötilatarvetta

10 KUSTANNUKSET

10.1 Vuokrauskustannukset

Tarveselvityksen Jumbon kirjaston liiketilan vuokra on arvioitu noin 35 € / htm^2 / kk + voimassa oleva arvolisävero. Hinta sisältää liiketilan pääomavuokran, ylläpitovuokran, markkinointimaksun ja investointi vuokra-arvion. Vuokralaisen osuus investointivuokrasta on arviolta yhteensä 4 056 391,4 € (+ alv).

Tarveselvityksessä esitetty vuokra-arvio perustuu alustavaan vuokratarjoukseen. Pääomavuokra on n. 11,25 € / htm2 / kk (+ alv), ylläpitovuokra on n. 7,30 € / htm2 / kk (+ alv.), markkinointimaksu on n. 0,41 € / htm2 / kk (+ alv) ja investointivuokra-arvio on n. 15,57 € / htm2 / kk (+alv.), jolloin kokonaisvuokra-arvio on n. 35 €/htm2/kk (+ alv), 48626 €/kk (+ alv.) ja 583517 €/v (+ alv).

Vuokra-aika on 15 vuotta alkaen 1.4.2026 ja päättyen 31.3.2041. Pääomavuokran, ylläpitovuokran ja markkinointimaksun maksaminen alkaa 1.4.2026. Investointivuokran maksaminen alkaa 1.8.2025, mikä on poikkeuksellinen maksutapa. Aikataulu on alustava ja voi vielä muuttua riippuen mm. rakennusluvan saamisesta ja vuokralaisen päätöksenteosta.

Vuokrasopimus hyväksytään erillisellä päätösesityksellä Kaupunkitilalautakunnassa 4.6.2025.

Tämä tarveselvitys ei sisällä Point kansainvälisen kouluun tilamuutosten kustannuksia.

10.2 Käyttökustannusennuste

Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle (alv 0 %): 989 833 eur / vuosi.

Ylläpitokustannukset (alv 0 %): 898 974 eur / vuosi.

10.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste

Tilaan tulee uudet kalusteet ja laitteet, joiden määrä ja kustannukset täsmentyvät tilamuutossuunnitteluvaiheessa. Pointin kalusteet ja laitteet osittain uusiokäytetään Jumboon.

11 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU

11.1 Rahoitus

Investointiohjelmassa ei ole varattu varoja tähän hankkeeseen, vaan vuokra- ja käyttökustannukset kuuluvat kaupungin taloussuunnitelman käyttötalousmäärärahoihin.

11.2 Toteutus

Toteutustapa selviää myöhemmässä vaiheessa ja on vuokranantajan vastuulla.

11.3 Aikataulu

Tarveselvitys 1–4/2025
Lautakuntien käsittely 5/2025 (Kaupunginhallitus 2.6.2025)
Yleissuunnittelu 4–5/2025 (vuokranantajan riskillä)
Rakennuslupavaihe (4 kk) 6/2025–10/2025
Toteutussuunnittelu ja urakkakysely 6–8/2025
Rakentaminen: Tilamuutokset ja saneeraukset (8 kk)
Käyttäjän kalustaminen ja varustaminen 3–4/2026
Käytönotto 5/2026

12 TYÖTURVALLISUUSASIAT

Tarveselvitysvaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta.

Suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

13 RISKIT

13.1 Aikatauluriskit

Tarveselvityksen tai vuokrasopimuksen hyväksyminen viivästyy. Hanke siirtyy uudelleen käsittelyyn.

Rakentamisluvan käsittely viivästyy.

13.2 Rakentaminen

Hankkeesta on laadittu HAVAT-riskikartta.
Urakkakyselyn ja työmaan aikataulu viivästyy.

13.3 Kaavamuutoksen aikatauluriski

Ei kaavamuutosriskiä.

13.4 Terveellisyys- ja turvallisuusriskit

Katso kohdat 7.2 ja 7.3 Liikenne-, melu- ja pienhiukkasten riskit.

14 TARVESELVITYKSEN TYÖRYHMÄ

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

- Annukka Larkio, kulttuurijohtaja
- Harri Raita, koordinaattori yhteiset palvelut
- Rauha Maarno, kirjastopalvelujen päällikkö
- Heli Ronkainen, palvelupäällikkö, kirjastopalvelut
- Lauri Majuri, kehittämispäällikkö, yhteiset palvelut
- Anna Ruotsala, työsuojeluvaltuutettu
- Saija Männistö, talouspäällikkö, yhteiset palvelut

Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue /Toimitilajohtaminen:

- Josée Courtemanche, rakennuttaja-arkkitehti, hankkeenvetäjä
- Jukka Tuhkanen, rakenneinsinööri
- Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri
- John Petäistö, LVI-insinööri
- Piia Markkanen, sisäilmanasiantuntija
- Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija
- Sirpa Eskelinen, energia-asiantuntija

Kiinteistöhallinta ja asuminen:

- Jussi Juntunen, alueisännöitsijä
- Patrik Virtanen, vuokrausasiantuntija
- Tiina Louhikoski, toimitilapäällikkö

LIITE 1
sijaintikartta

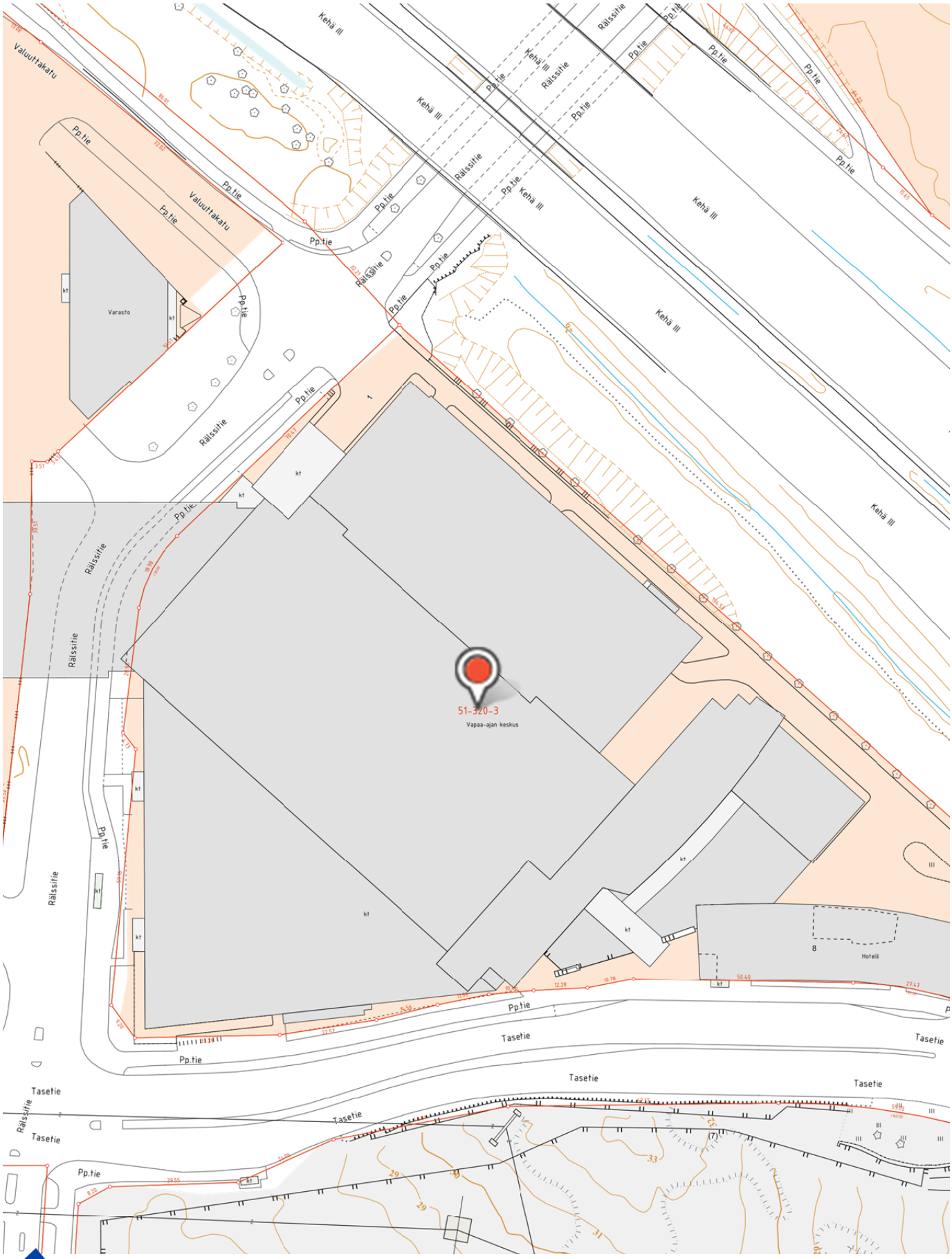

Jumbon kirjasto
Tarveselvityksen liitteet
10.4.2025

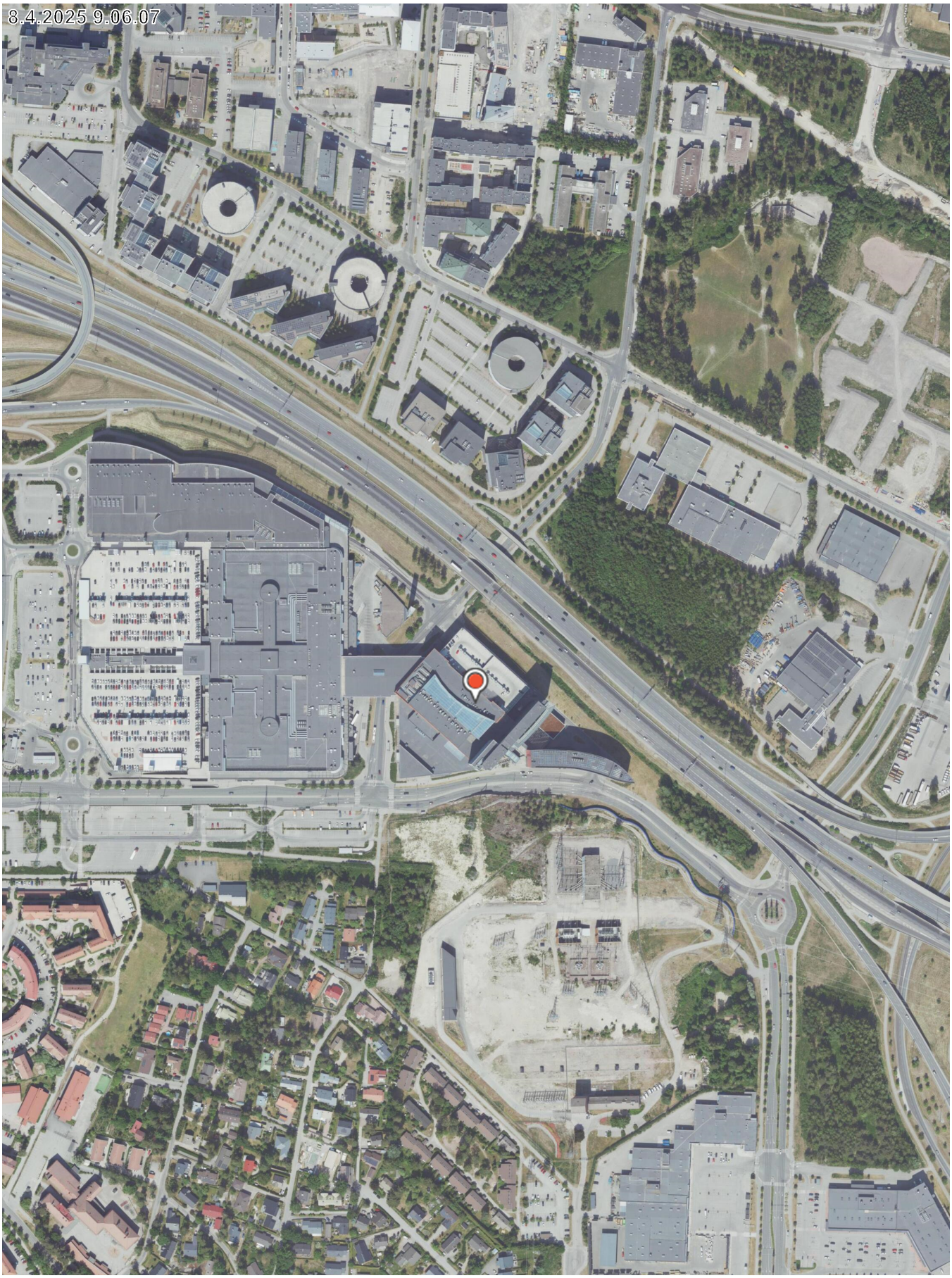
8.4.2025 9.06.07

LIITE 3a
asemakaavaote

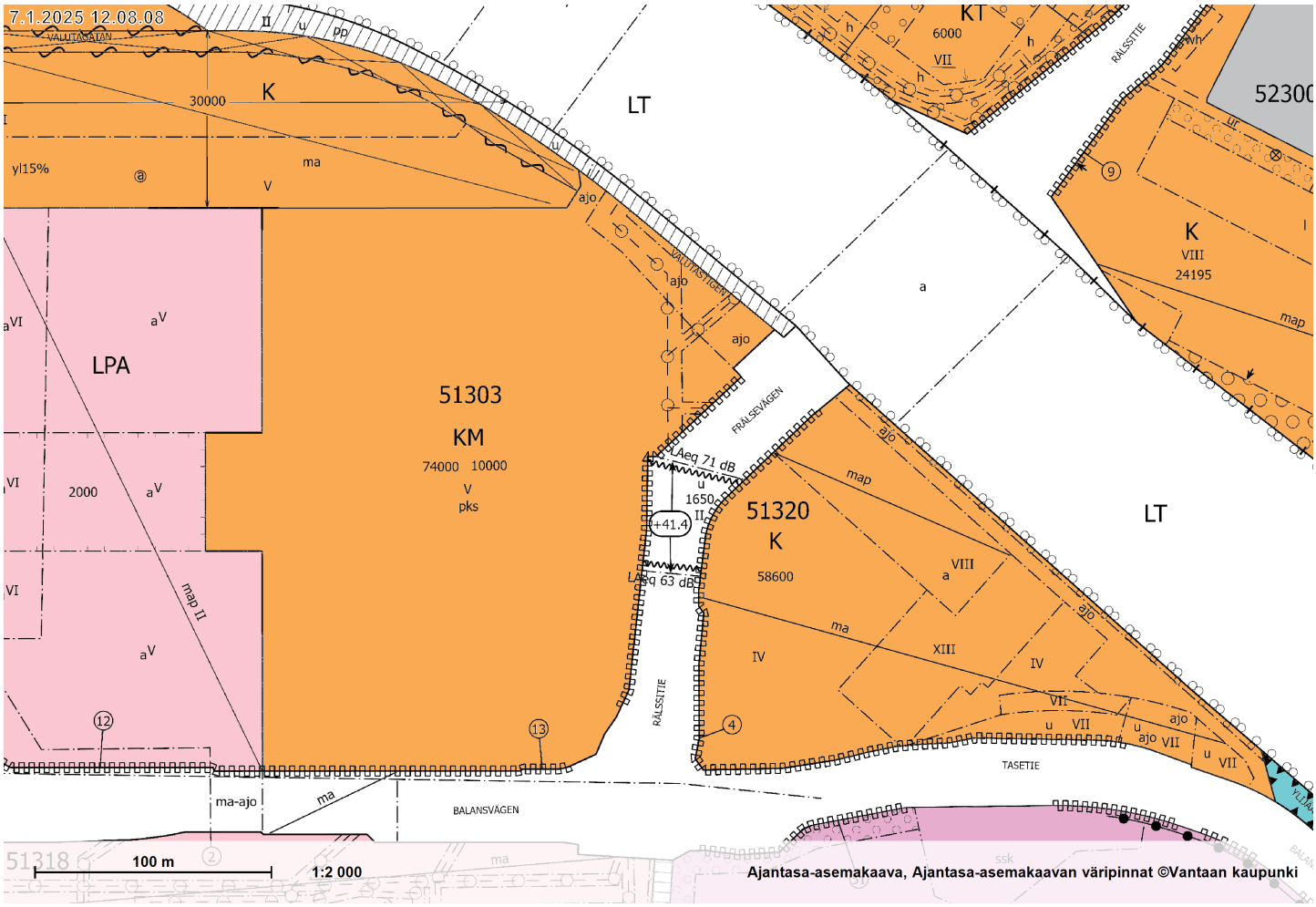

Jumbon kirjasto
Tarveselvityksen liitteet
10.4.2025

002464

5.9.2023

Vantaan kaupunki

Vantaan ratikka: Pakkala

Vanda stad

Vandaspåran: Backas

KV 9.10.2023

Asemakaavan muutos

Kaupunginosa 51, PAKKALA

Korttelit 51200, 51205, 51206 ja 51318 sekä osat kortteleista 51303, 51314 ja 51320 sekä katu- ja liikennealueet.

Kaupunginosa 52, VEROMIES

Tonttijaon muutos

Korttelit 51200, 51205, 51206 ja 51318 sekä osat kortteleista 51303, 52128, 52300, 51314 ja 51320.

1:2000

Ändring av detaljplanen

Stadsdel 51, BACKAS

Kvarteren 51200, 51205, 51206 och 51318 samt delar av kvarteren 51303, 51314 och 51320 samt gatu- och trafikområden.

Stadsdel 52, SKATTMANS

Ändring av tomtindelningen

Kvarteren 51200, 51205, 51206 och 51318 samt delar av kvarteren 51303, 52128, 52300, 51314 och 51320.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

K

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue.

Rakennusten suunnittelussa on huolehdittava siitä, että ympäristön ilman epäpuhtauksien siirtyminen sisätiloihin on estetty. Rakennusten raittiin ilman otto tulisi sijoittaa mahdollisimman etäälle vilkkaista liikenneväylistä.

Korttelia 51320 koskevat määräykset:

RAKENTAMINEN JA KAUPUNKIKUVA

Alueelle saa sijoittaa hotellin.

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää eikä paljon tilaa vaativaa erikoistavaran kauppaa, kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa.

Myymälätiloja oheistiloineen saa rakentaa enintään 20 % käytetystä kerrosalasta, kuitenkin enintään 8 000 kerrosneliömetriä.

Myymälätilojen tarvitsemia aula- ja poistumistiloja saa rakentaa ilman, että niitä lasketaan myymälätilojen rakennusoikeuteen, kuitenkin enintään 1150 kerrosneliömetriä.

Korttelin kerrosalasta saadaan käyttää enintään 30 % urheilutiloja varten ja 10 % julkisia palveluja varten.

Alueelle saa rakentaa kaksi kellarikerrosta. Kellarikerroksiin saa sijoittaa varastoja ja niihin johtavia kulkuteitä rakennusoikeuden lisäksi.

Kellarikerroksiin saa sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaista tilaa enintään 2500 kerrosneliömetriä.

Katolle saa rakentaa kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi teknisiä tiloja, jotka tulee niihin liittyvine laitteineen huolitella rakennuksen arkkitehtuuriin soveltuviksi.

DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Kvartersområde för affärs- och kontorsbyggnader.

Vid planering av byggnader måste försiktighet iakttas för att förhindra överföring av föroreningar från omgivande luft inomhus. Friskluftsintag i byggnader bör placeras så långt bort som möjligt från trafikerade trafikleder.

Bestämmelser som gäller i kvarter 51320:

BYGGANDE OCH STADSBILD

På området får placeras ett hotell.

Till området får man inte förlägga en dagligvaruhandel eller en affär för specialvaror som kräver mycket utrymme, som t.ex. en bil-, järn-, möbel-, trädgårds- eller lantbruksaffär.

Butikslokaler med anknytande utrymmen får byggas på högst 20% av den använda våningsytan, dock högst 8000 kvadratmeter våningsyta.

Entréhall och utgångar som behövs för butikslokalerna får byggas utan att de räknas till butikslokalernas byggnadsrätt, dock högst 1150 kvadratmeter våningsyta.

Högst 30 % av kvarterets våningsyta får användas för idrottslokaliteter och 10 % för offentlig service.

I området får två källarvåningar byggas. I källarvåningen får utöver byggrätten placeras förråd samt passager som leder till dem.

Till källarvåningarna får man förlägga utrymmen avsedda för huvudanvändningsändamålet på högst 2500 kvadratmeter våningsyta.

På taket får utöver våningslalel och byggrällen byggas tekniska utrymmen, vilka tillsammans med de anordningar som hänför sig till dessa, skall anpassas till byggnadens arkitektur.

Jumbon kirjasto
Tarveselvityksen liitteet
10.4.2025

Jumbon kirjasto - Tarveselvitys
Alustava tilaohjelmataulukko

26.3.2025

Alue

huone nro	Nimi	pinta-ala (hum)	pinta-ala (hym)
B212.01	Kirjastosali	850,0	850,0
B212.02	Monitoimitila 1	93,5	93,5
B212.03	LE-WC	6,5	6,5
B212.04	Vauvanhoito / LE-WC	7,5	7,5
B212.05	Käytävä	11,0	0,0
B212.06	Tuolivarasto 1	14,0	14,0
B212.07	Perhehuone / ruokailutila	53,0	53,0
B212.08	Toimistotila	60,5	60,5
B212.09	Toimistohuone	9,5	9,5
B212.10	Vetäytymistila 1	6,0	6,0
B212.11	Vetäytymistila 2	6,0	6,0
B212.12	Henkilökunnan taukotila	26,5	26,5
B212.13	Siivoustila	10,0	10,0
B212.14	Henkilökunnan WC 1	3,5	3,5
B212.15	Henkilökunnan WC 2	3,5	3,5
B212.16	Huoltokäytävä	33,5	0,0
B212.17	Tuolivarasto 2	12,5	12,5
B212.18	Kirjavarasto	20,5	20,5
B212.19	Sähkö ja TELE-tila	4,5	0,0
B212.20	Monitoimitila 2	80,5	80,5
B212.21	Palautusautomaattihuone	64,0	64,0
Yhteensä		**1376,5**	**1327,5**

LIITE 5
vuokrauspohja

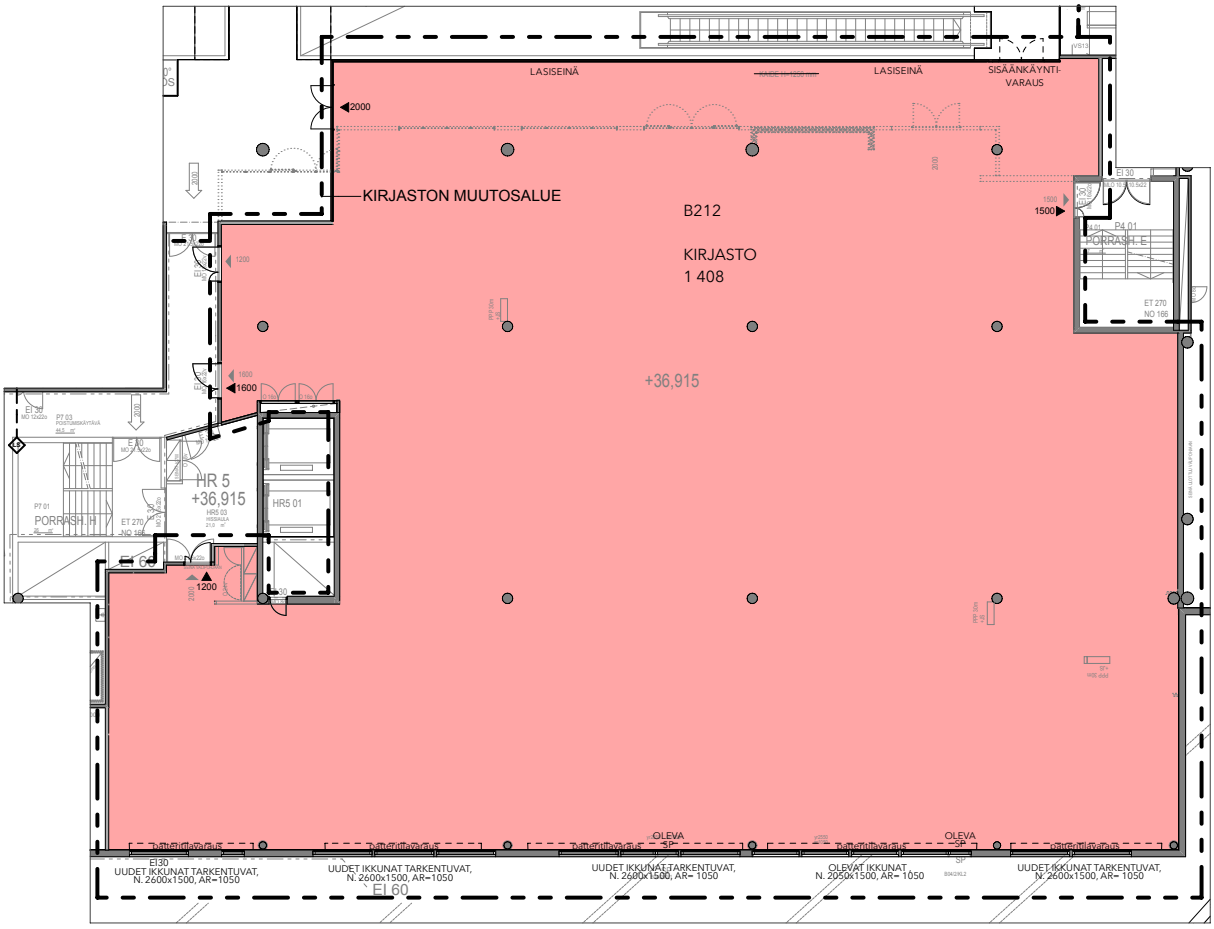

Vantaan Valo Ky ARCO ARCHITECTURE COMPANY VUOKRAUSPOHJA 1:175 LUONNOS 28.2.2025

LIITE 6
tiemelukartta (päivällä 7-22)

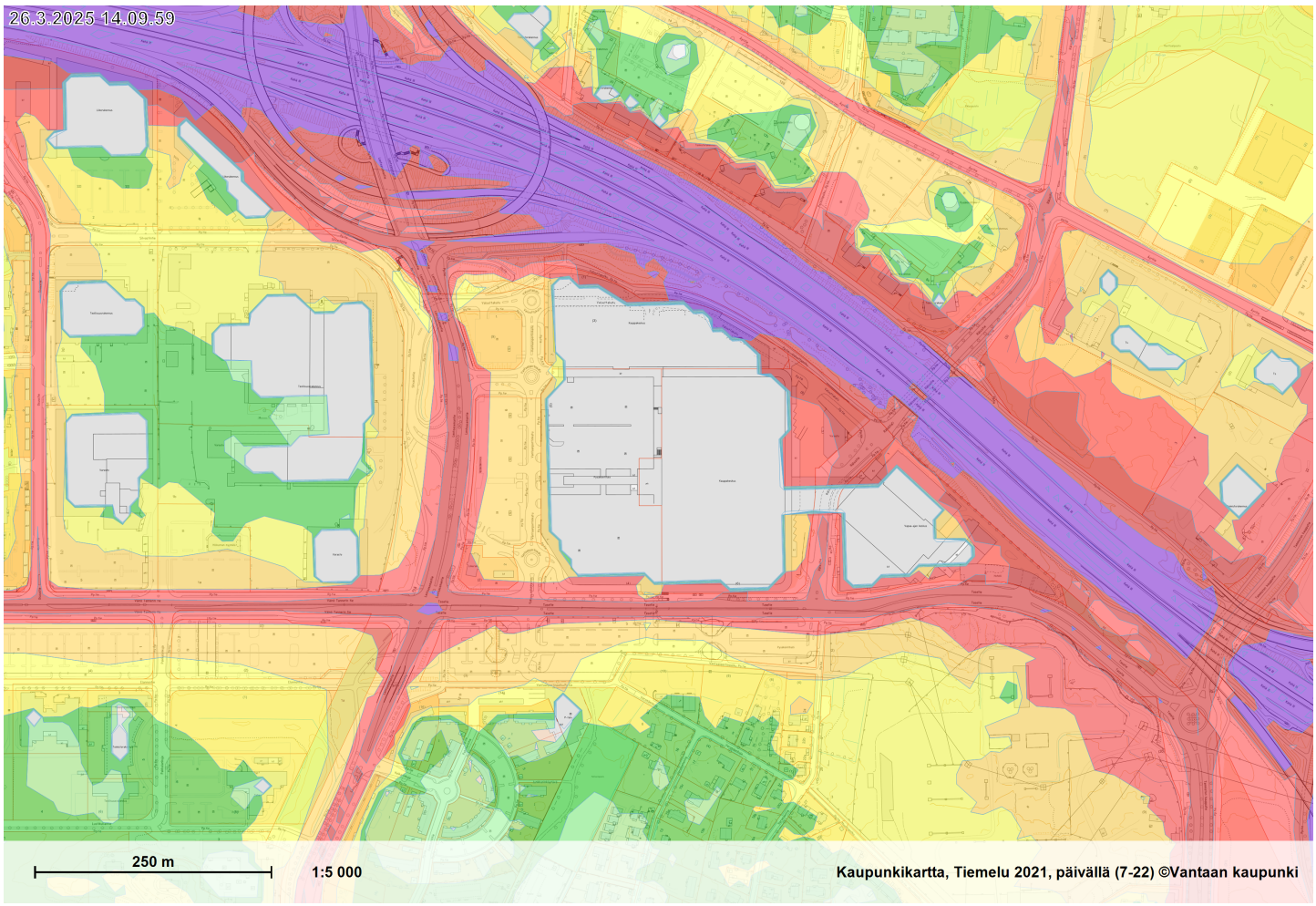

LIITE 7
ilmanlaadun vuosikartta 2024

Pienhiukkaset PM2.5 ▼ 2024 ▼ Koko vuosi ▼ Tietoa ▼

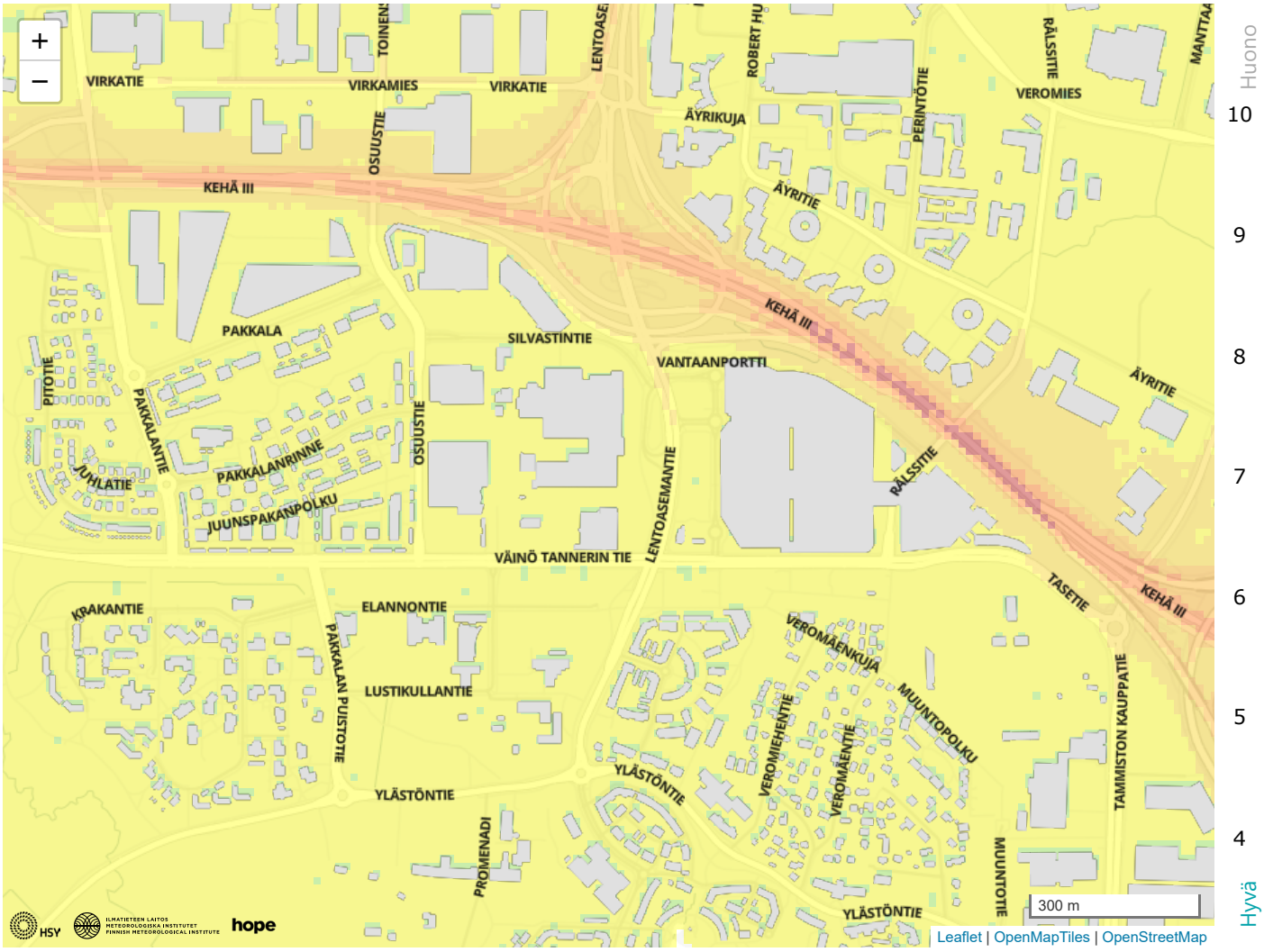

Jumbon kirjasto
Tarveselvityksen liitteet
10.4.2025

40 § Kivivuoren päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen

VD/1941/10.03.02.01/2025

PT/AK/PW/EK/RK/MT

168-paikkainen päiväkodin uudisrakennus Kivivuoren päiväkoti tarvitaan korvaamaan vanhan Lintukallion paviljongin ja vastaamaan Myyrmäen suuralueen lapsimäärän kasvuun. Rakentaminen ajoittuu vuosille 2027–2028 ja päiväkoti otetaan käyttöön kesäkuussa 2028.

Tarveselvitys on tehty yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan, kaupunkisuunnittelun ja toimitilajohtamisen kanssa. Päiväkoti on Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2022–2031 sekä Myyrmäen päiväkotiverkkoselvityksen päivitys ajanjaksolle 2024–2034 mukainen kohde.

Vantaan virallisen väestöennusteen 2024–2034 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Myyrmäen suuralueella 189 lapsella. Myyrmäen kaupunginosassa kasvua on 211 lapsella ja Martinlaaksossa 31 lapsella.

Uusi päiväkoti vastaa alueen lapsimäärän kasvuun ja korvaa tontilla sijaitsevan vanhan Lintukallion paviljongin. Lintukallion päiväkoti väistää vuonna 2027 valmistuvaan Sammakkolammen päiväkotiin, mikäli hanke etenee suunnitellussa aikataulussa.

Uudisrakennuspäiväkoti toteutetaan 168-tilapaikkaisena, eli 8-ryhmäisenä. Päiväkodissa työskentelee 32 työntekijää.

Päiväkodin tontti sijaitsee Myyrmäen suuralueella Martinlaakson kaupunginosassa osoitteessa Lintukallionkuja 9A ja B. Maa on Vantaan kaupungin omistuksessa. Päiväkodille osoitetulla tontilla on voimassa oleva asemakaava nro 002035. Tontin kaavamerkintä on Y: yleisten rakennusten korttelialue ja tontin rakennusoikeus on 5084 k-m2. Tontin pinta-ala on 8473 m2 ja sille saa rakentaa kolmikerroksisen rakennuksen. Päiväkoti voidaan toteuttaa nykyisellä voimassa olevalla asemakaavalla.

Tontilla sijaitsee Lintukallion toimintayksikkö, joka koostuu Kivimäen päiväkodista (rakennettu 1981) Lintukallionkuja 9A ja Lintukallion päiväkodista Lintukallionkuja 9B (rakennettu vuonna 1989). Uuden päiväkodin tieltä puretaan vuonna 1989 rakennettu Lintukallion päiväkoti ns. kymppitalo. Kivimäen päiväkoti on 4-ryhmäinen ja uusi päiväkoti 8-ryhmäinen, joten tontille tulee muodostumaan 12-ryhmäinen päiväkotiyksikkö.

Tuleva päiväkoti tulee olemaan 2-kerroksinen massiivipuurakenteinen rakennus, lukuun ottamatta betonista 90 m2 väestönsuojaa ja alapohjaa. Rakennettavuuskartan mukaan päiväkotirakennus sijoittuu helposti rakennettavalla alueelle. Uuden päiväkodin todennäköisin perustamistapa tulee olemaan maanvarainen perustaminen murskearinan välityksellä tasaiseksi louhitun kallion varaan tai luonnontilaisella ”moreenialueella” murskearinan välityksellä kitkamaan varaan. Lämmitysmuodoksi valitaan kaukolämpö tai maalämpö. Rakennuksen lämmitys- ja jäähdytystarpeet simuloidaan.

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuosien 2024–2033 investointiohjelmassa on varattu Kivivuoren päiväkodin uudisrakennukselle 9 800 000 € (alv 0 %, KL116).

Kivivuoren päiväkodin uudisrakennukselle bruttoala-arvion (2060 brm2) perusteella laskettu kustannusennuste on 9 888 000 € (alv 0 %).

Lintukallion päiväkodin purkukustannuksia ei ole sisällytetty tarveselvitysvaiheen kustannusennusteeseen. Purku-urakka sisällytetään hankkeen rakennusurakkaan, mutta sen kustannukset menevät käyttötalousbudjetista ja ne tullaan esittämään vuoden 2026 talousarvioon.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 13.5.2025 § 10

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunkitilalautakunnalle hyväksyttäväksi Kivivuoren päiväkodin 22.04.2025 päivätty tarveselvitys sekä kustannusennuste 9 888 000 € (alv 0 %).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunkitilalautakunta 14.5.2025 § 12

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Kivivuoren päiväkodin 22.04.2025 päivätty tarveselvitys sekä kustannusennuste 9 888 000 € (alv 0 %) edellyttäen, että kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on hyväksynyt sen osaltaan.

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana kaupunkitilalautakunnan jäsen Mikko Viilo esitti, että tarveselvityksen luvun 5.2. viimeinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti (lisäykset *kursiivilla*, poistettavat kohdat hakasulkeissa):
”Tontilla on hienoja puita, [joita pyritään säilyttämään mahdollisuuksien mukaan.] *jotka on tarkoitus säilyttää, mutta joitain puita saatetaan joutua kaatamaan pysäköinnin, huoltoajon ja jalankulkijoiden turvallisuuden ja pihan toimivuuden vuoksi*”.
Kaupunkitilalautakunnan jäsen Mikko Viilon muutosesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

_____

Talous- ja strategiajohtaja toteaa, että Kivivuoren päiväkoti on Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2022–2031 sekä Myyrmäen päiväkotiverkkoselvityksen päivitys ajanjaksolle 2024–2034 mukainen kohde. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuosien 2024–2033 investointiohjelmassa on varattu Kivivuoren päiväkodin uudisrakennukselle 9 800 000 € (alv 0 %, KL116). Bruttoala-arvion (2060 brm2) perusteella laskettu kustannusennuste päiväkodille on 9 888 000 € (alv 0 %).

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 21 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yhdistettyjen tarveselvitys-hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä lukuun ottamatta teknisten perusparannushankkeiden tarveselvityksiä tai yhdistettyjä teknisten perusparannushankkeiden tarveselvitys-hankesuunnitelmia.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 40

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Kivivuoren päiväkodin 22.04.2025 päivätty tarveselvitys sekä kustannusennuste 9 888 000 € (alv 0 %).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallitus jätti asiaan seuraavan yhteisen pöytäkirjalausuman:
”Tarveselvityksen mukaan pihalle pyritään jättämään nykyistä puustoa. Kun hankesuunnitelma tuodaan hyväksyttäväksi, sen tulee sisältää pihasta riittävä kuvaus, jotta lautakunnat voivat arvioida siitä suunnitellun alueen puustoisuuden ja luonnonmukaisuuden.”

Liitteet:
- Kivivuoren päiväkoti, tarveselvitys liitteineen

Täytäntöönpano: Kiinteistöt ja tilat, toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Ritva Kokkola-Lemarchand, 040 6155338, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
palveluverkkoasiantuntija Satu Turunen, 043 8271740, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KIVIVUOREN PÄIVÄKOTI

TARVESELVITYS UUDISRAKENNUS

22.04.2025

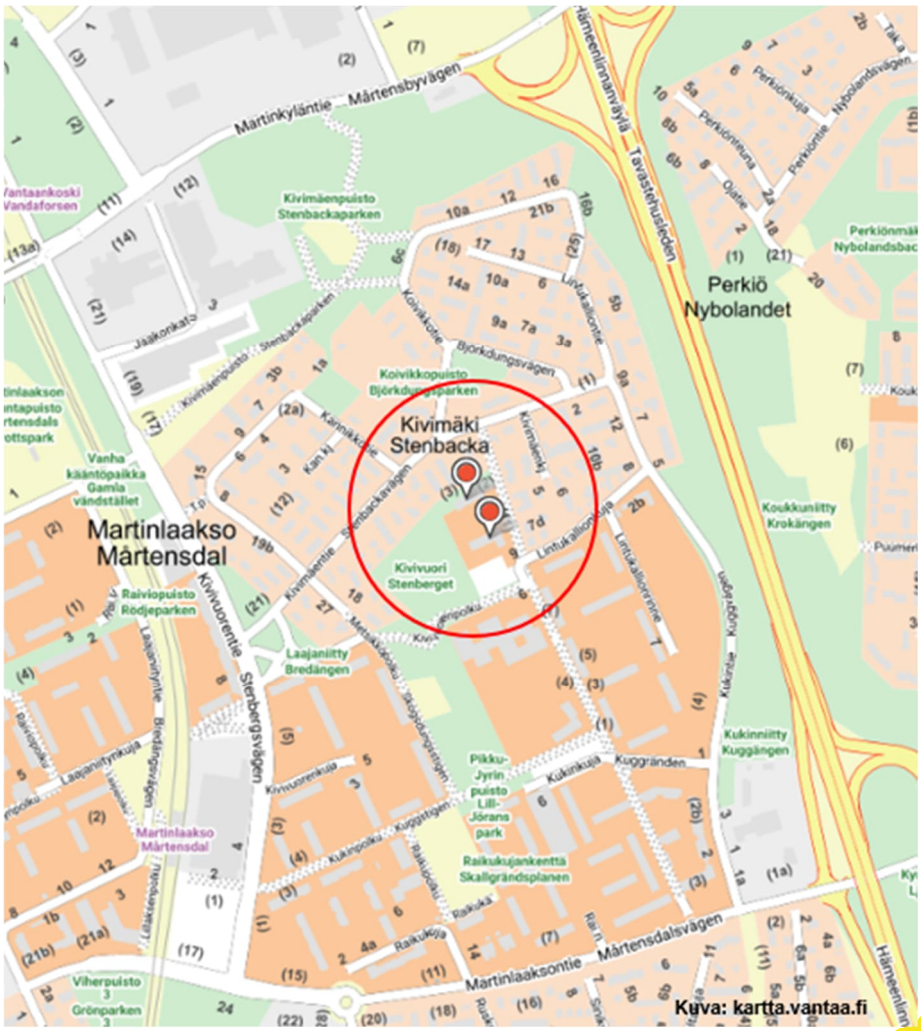

Vantaan kaupunki
Kaupunkiympäristö / Kiinteistöt ja tilat /
Toimitilajohtaminen / Hankevalmistelu
Ritva Kokkola-Lemarchand, Rakennuttaja-arkkitehti

1. TARVETIETOKORTTI 5

2. YHTEENVETO 6

3. PERUSTELUT TARPEELLE 6

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 6
3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen 6
3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen 7
3.4 Aiemmat päätökset ja selvitykset 7

4. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET 7

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen 7
4.2 Ateriapalvelun tavoitteet 9
4.3 Puhtauspalvelun tavoitteet 10
Siivoustilat 11
Jätehuollon tavoitteet 11
4.4 Väestönsuoja 11
4.5 Muut erilliset tavoitteet 12
Äänitekniset tavoitteet 12
Segregaatio 12
Fyysinen aktiivisuus 12
Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha 13
4.6 Arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet 16
4.7 Elinkaaritavoite 17
4.8 Tilamitoitustavoitteet htm2 (huoneistoala)/ tilapaikka 17
4.9 Tavoitetunnusluvut brm^2/hym^2, m^3, tilatehokkuus 17
4.10 Tekniset tavoitteet 17
Rakennetekniikka 17
LVI-tekniset tavoitteet 18
Sähkötekniset tavoitteet 22
4.11 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet 23
4.12 Sisäilmatavoitteet 24

5. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA 25

5.1 Sijainti ja hallinta 25
5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet 25
5.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys 25
5.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys 26
5.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely 27

6. VÄISTÖTILATARVE 28

7. KUSTANNUKSET 28

7.1 Investointikustannusennuste 28
7.2 Tontista aiheutuvat kustannukset 28
7.3 € / tilapaikka 28
7.4 Väistötilakustannukset 28
7.5 Purkukustannukset 28
7.6 Elinkaarikustannukset 28

8. RAHOITUS JA AIKATAULU 28

8.1 Rahoitus investointiohjelmassa 28
8.2 Aikataulu 28

9. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET 29

9.1 Ylläpitokustannukset 29
9.2 Toimintakustannukset 29
9.3 Elinkaarikustannukset 29

10. TYÖTURVALLISUUSASIAT 29

11. RISKIT 29

11.1 Aikataulu, kustannukset 29
11.2 Kaavamuutos / poikkeamispäätös 29
11.3 Rakennustyön turvallisuusriski 29

12. TYÖRYHMÄN JÄSENET 31

LIITTEET

Liite 1: sijaintikartta
Liite 2: asemakaavaote ja määräykset
Liite 3: tilaohjelma
Liite 4: kustannusennuste
Liite 5: Havat-riskikartta

Vantaan kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue / Toimitilajohtamisen palveluyksikkö / Hankevalmistelu
Rakennuttaja-arkkitehti / Ritva Kokkola-Lemarchand

1. TARVETIETOKORTTI

VD/1941/10.03.02.01/2025

Kohteen nimi: **Kivivuoren päiväkoti**						
Tarpeen kuvaus: 8 ryhmäinen päiväkoti Myyrmäen suuralueelle, Martinlaakson kaupunginosaan						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Myyrmäen päiväkotiverkkoselvityksen päivitys 2024						
Tarpeen perustelut: Kivivuori korvaa vanhan Lintukallion paviljongin ja vastaa alueen kasvuun						
Käyttäjätoimialat: KASO (Kasvatus ja oppiminen)						
Kaupunginosa: 17 Martinlaakso	**Kiinteistötunnus:** 092-017-0577-0001			**Tontin pinta-ala:** **8473 m2**		
Osoite ja tontti: Lintukallionkuja 9a ja b	**Kaavatiedot:** 002035			**Rakennusoikeus:** **5084 kem2**		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (alv. 0 %)				**Investointikustannus**		
	brm²	**htm²**	**hym²**	**€**	**€ / brm²**	**€ / htm²**
Uudisrakennus	2060	1431	1266	9 888 000	4800	6909,8
Hankkeen tilapaikkamäärä				168		
Investointikustannus tilapaikkaa kohden				**58 858 €** / tilapaikka		
Väistötilan tarve: Lintukallion päiväkoti väistää vuonna 2027 valmistuvaan Sammakkolammen päiväkotiin.						
Määrärahavaraus investointiohjelmassa (2024–2033): Kivivuoren päiväkoti 9,8 **milj. €**.						
Hankkeen toteutusaikataulu: TS 02-06/2025, HS 08-11/2025, toteutussuunnittelu 02/2026-01/2027, rakentaminen 04/2027-05/2028, Käyttöönotto 06/2028						
Ylläpitokustannukset: 75 042 €/ v						
Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle: 1 000 0000 €						
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: 115 600 €						
Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:						
Tuleva vuokra:	**493,08 € / htm² / vuosi**			**41,09 € / htm² / kk**		
Vuokravaikutus	**58 799 € / kk**			**705 585 € / vuosi**		
Vuokravaikutus / tilapaikka / v	**4100 €**					
Laatija(t): Satu Turunen, Hasib Honi, Ritva Kokkola-Lemarchand				**Pvm:** 22.04.2025		

2. YHTEENVETO

Kivivuoren päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvitys on laadittu toimitilajohtamisessa yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan asiantuntijoiden kanssa. Päiväkoti toteutetaan 8-ryhmäisenä, eli 168-tilapaikkaisena vastaamaan Tikkurilan väestönkasvun myötä kasvavaan varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen ja korvaamaan palveluverkosta poistuvaa Lintukallion päiväkotia. Tavoitteena on, että uusi päiväkoti on valmis kesällä 2028.

Päiväkoti sijoittuu Myyrmäen suuralueelle, Martinlaakson kaupunginosaan, osoitteeseen Lintukallionkuja 9, Kivivuorenpolku 2. Tontilla on voimassa oleva kaava, jonka numero on 002035.

Tontilla sijaitsee Lintukallion toimintayksikkö, joka koostuu Kivimäen päiväkodista Lintukallionkuja 9A ja Lintukallion päiväkodista Lintukallionkuja 9B. Uuden päiväkodin tieltä puretaan vuonna 1989 rakennettu Lintukallion päiväkoti ns. kymppitalo.

Päiväkotirakennuksen bruttoalatavoite on 2060 brm². Päiväkodin tilapaikkamäärä on 168, eli 8 ryhmää ja 32 työntekijää. Rakennus toteutetaan kaksikerroksisena ja puurakenteisena. Tontille jäävä Kivimäen päiväkoti on 4-ryhmäinen ja uusi päiväkoti 8-ryhmäinen, joten tontille tulee muodostumaan 12-ryhmäinen päiväkotiyksikkö.

3. PERUSTELUT TARPEELLE

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022–2031) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 168–210 tilapaikkaa. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Kohteen suunnittelussa noudatetaan toimitilajohtamisen yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa kehittämään päiväkodin suunnitteluohjetta.

3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen

Vantaan virallisen väestöennusteen 2022-2032 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Myyrmäen suuralueella 189 lapsella. Martinlaakson kaupunginosassa kasvua on 31 lapsella ja Myyrmäen kaupunginosassa 211 lapsella.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Muutos 10 vuodessa
10 Linnainen	56	50	64	63	71	78	79	76	91	88	84	+28
11 Hämevaara	147	158	168	177	177	170	162	156	149	141	134	-13
12 Hämeenkylä	569	572	562	564	549	523	522	520	532	552	583	+14
13 Vapaala	223	210	212	217	214	200	201	205	206	208	206	-17
14 Varisto	155	155	148	161	163	158	157	156	153	150	150	-5
15 Myyrmäki	1 070	1 081	1 087	1 109	1 121	1 110	1 148	1 176	1 210	1 244	1 281	+211
16 Kaivoksela	300	313	334	345	340	333	335	339	332	320	309	+8
17 Martinlaakso	888	908	914	914	902	898	901	916	918	917	919	+31
18 Vantaanlaakso	233	229	215	196	191	175	167	156	157	155	155	-78
20 Askisto	129	121	129	129	134	133	132	136	139	144	140	+11
26 Petikko	14	17	16	16	17	15	14	13	13	12	12	-2
Myyrmäki yhteensä	**3 783**	**3 815**	**3 851**	**3 890**	**3 878**	**3 794**	**3 819**	**3 849**	**3 899**	**3 930**	**3 972**	**+189**

Taulukko: Myyrmäen suuralueen varhaiskasvatusikäisten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2022-2032 mukaan.

3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen

Myyrmäen suuralueen päiväkotiverkkoselvityksen päivitys 2024.

3.4 Aiemmat päätökset ja selvitykset

Ei aiempia päätöksiä

4. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Esteettinen ja viihtyisä oppimisympäristö vaikuttaa myönteisesti oppimiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Lapsiryhmät voivat toimia 1–6-vuotiaiden lasten ryhminä muuntojoustavasti. Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat tukea kehitykselleen ja oppimiselleen. Kolme kasvattajaa ja lapset (minimissään 12 lasta, maksimissaan 21 lasta) muodostavat ryhmän, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Toiminta järjestetään erikokoisissa pienryhmissä, joille tulee varata tarvittavat tilat.

Tilat ovat monipuolisesti ryhmien käytössä, ryhmät tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Pienimpien lasten ryhmät pyritään saamaan maan tasolle. Esiopetuksessa lasten tulee saada kokemuksia myös isommassa ryhmässä toimimisesta.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on käyttää teknologiaa palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tieto- ja viestintätekniikkalaitteet (tvt) ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Kasvattajat käyttävät myös sähköisiä järjestelmiä työskennellessään ja yhteydenpidossa eri tahoihin.

Lasten ruokailu pienimpiä ja erityistä tukea tarvitsevia lapsia lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokasalissa. Päiväkodin ytimen muodostavat ruokasali, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja yhteisiin hetkiin. Vararuokavarasto on kasvatuksen ja oppimisen toimialan omistama ja palveluntuottajan ylläpitämä varasto, jota käytetään tarvittaessa erilaisissa kriisitilanteissa tai häiriöissä korvaamaan normaali päivän ateria. Varasto koostuu hyvin säilyvistä retkievästyyppisistä tuotteista, joita kuitenkin aika ajoin joudutaan uusimaan. Päivämääristä huolehtivat sekä päiväkodin kasvattajat että keittiöhenkilökunta.

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ruokailutila ja liikuntasali ovat yhdistettävissä. Akustiikka huomioidaan hyvin ruokailutiloja suunniteltaessa. Viihtyisä ääniympäristö rauhoittaa ruokailijoita keskittymään ja nauttimaan ruokailusta. Kotikeittiö ja neuvottelutila voivat olla yhteydessä toisiinsa, mutta erotettavissa seinällä kokousaikoina. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Sydänalue on myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata lukituksin päiväkodin muista tiloista ja iltakäytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa.

Tilat, myös piha-alueet, tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen tarkoitettuja tiloja. Jakotilat ovat kiinteästi ryhmätilojen jatkeena, mutta yhteiskäyttöisiä pienryhmätiloja tarvitaan jokaisen ryhmätilan läheisyyteen ja niitä tulee olla riittävästi.

Päiväkodin piha on osa oppimisympäristöä, mikä innostaa liikkumiseen, leikkimiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen. Pihan suunnittelussa otetaan huomioon monipuolinen luontokosketus, vaihtelevat sääolosuhteet ja turvallisuus.

Vantaalla toteutetaan Lapset ja nuoret ympäristönsä rakentajina-ohjelmaa. Vantaa on vuoden 2024 alusta Unicefin lapsiystävällinen kunta. Näiden pohjalta hankkeessa osallistetaan mahdollisuuksien mukaan kohteen lapsia, nuoria, huoltajia ja henkilöstöä kohteen suunnittelussa. Kohteeseen tehdään erillinen osallisuussuunnitelma, joka liitetään hankesuunnitelman liitteeksi. Osallisuussuunnitelman laatimiseen osallistuvat käyttäjän edustajat, palveluverkkoasiantuntija tai toimitila-asiantuntija, osallisuusasiantuntija ja rakennuttaja-arkkitehti.

Osallisuussuunnitelman tarkentamiseen ja toteuttamiseen tarvittavat resurssit määritetään hankesuunnitteluvaiheessa. Osallisuussuunnitelmaa käytetään hyödyksi kaikissa suunnitteluvaiheissa.

4.2 Ateriapalvelun tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö.
Keittiö toimii kuumennuskeittiönä Cook and Chill vastaanottavana keittiönä. Keittiössä valmistetaan vain energialisäkkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Ateriat toimitetaan kuumana tai kylmänä. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimitetaan lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitava ateriapalvelun tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiösuunnittelussa käytettävä aina ammattikeittiösuunnittelijaa
- Keittiö ja ruokailutila sijaittava ensimmäisessä kerroksessa, ei kuitenkaan voi olla väestönsuojassa.
- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä

- Keittiöllä on oltava oma wc. Keittiön muiden tilojen (sosiaalitilat, pukukaapit ja suihku) on sijaittava päiväkodin yhteisissä sosiaalitiloissa mahdollisimman lähellä keittiötiloja (varataan 4 kpl lukittavia kaksiosaista pukukaappia (malli z- kaappi)
- Keittiöllä on oltava oma tuulikaappi (sisältyy keittiön neliöihin)
- Keittiössä oltava oma huoltoreitti
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille keittiön lastaustilaan tai sen välittömään läheisyyteen.

Päiväkodin ruokailu:
Ruokasalin linjasto sijoitetaan seinän viereen mahdollisimman lähelle keittiötiloja (ei saa avautua keittiötiloihin)
Aterialinjaston on oltava suljettavissa iltakäytön aikana (sähkörulo tai vastaava)
Ruokasalissa n. 55 ateriapaikkaa 2 vuorossa vaatii noin 70m2 (+linjasto)

- Linjaston läheisyyteen varataan lukollinen kylmäkaappi välipalojen säilytystä varten
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten ryhmien aterioiden kuljetukseen ryhmien alueille. Ryhmien määrä 2–3 kpl keittiön varattava vaunutilat (parkki) vaunujen määrän mukaan, vaikuttaa keittiön neliöihin.
- Astianpalautus toteutetaan vaunupalautuksena, järjestettävä niin ettei se risteä ruokailun kanssa. Palautus on mietittävä mahdollisimman lähelle keittiötiloja.
- Vähintään kaksi käsipesupistettä kosketusvapaalla hanalla on varattava ruokasaliin tulo reiteille.
- Kerroksien aulatiloihin asennetaan kosketusvapaa hananalliset käsipesualtaat

4.3 Puhtauspalvelun tavoitteet

Puhtaat tilat luovat puitteet terveelliselle ja turvalliselle varhaiskasvatukselle. Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta. Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana. Yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä.

Tavoitteena on yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Rakennuksen pintojen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettäviä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä. Lattiapintojen vahauksille ei tule olla tarvetta.
Keskusvarastotavaroiden kuljetukseen ja vastaanottoon tulee olla kulku sisätilojen kautta huoltopihalle. Siivouskeskus/vaatehuoltotila tulee sijoittaa aina 1. kerrokseen, jätehuollon ja tukkutavaroiden kuljetuksen joustavoittamiseksi. Tila tulee suunnitteluvaiheessa jakaa puhtaaseen ja likaiseen puoleen. Tilassa pestään päivittäin pyykkiä, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla hyvä. Siivous - ja vaatehuoltotilan tulee avautua käytävään ja kulku tilaan tulee olla esteetön ja kynnyksetön. Oven leveys 1000 mm. Tila varustetaan ja kalustetaan Vantaan kaupungin huonekorttien mukaisesti. Tila varustetaan 8 kg teollisuuspyykinpesukoneilla ja omilla jalustoilla. Pyykinkäsittelykoneille kombi-sähkörasiat, sekä pesukoneelle kylmän- ja kuumanveden liitännät.

Rakentamisen aikainen puhtausluokka P1
Materiaalien päästöluokka M1

Siivoustilat

Useamman kerroksen kiinteistöillä tulee jokaisella kerroksella olla oma siivoustila. Siivoustilan tulee avautua käytävään ja tila sijoitetaan lähelle hissiä, kulku tilaan tulee olla esteetön ja kynnyksetön Tilat varustetaan Vantaan kaupungin tilakorttien mukaisilla varusteilla ja kalusteilla.

Jätehuollon tavoitteet

Päiväkodin jätteille jätepiste huoltopihan yhteyteen. Jätehuolto toteuttaa syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö muovi- ja metallijätteelle, sekä paperille ja lasille. Syväkeräyssäiliöiden malli pyöreät säiliöt, ovat todettu käytössä kestävimmiksi.
Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle pitää olla sisätilojen kautta kaikilla kiinteistön käyttäjillä. Kulkureitin tulee olla mahdollisimman lyhyt ja esteetön. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde, sekä talvilumenpoistoon vaadittava tila.

4.4 Väestönsuoja

Päiväkodin laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m² ja päiväkotiin rakennetaan 90 m2 S1-luokan väestönsuoja.
Vantaalla on viranomaisneuvotteluissa linjattu, että Vantaan kaupungin koulu- ja päiväkotihankkeissa väestönsuoja mitoitetaan hankkeen laajuuden ja keskimääräisen henkilömäärän mukaan siten, että rakennuksen / rakennusryhmän koon ollessa 1200 - n. 2200 k-m² on rakennettava 1 kpl varsinaiselta suoja-alaltaan vähintään 90 m² S1-luokan väestönsuoja 120 henkilölle.

Väestönsuojaan sijoitetaan tiloja, joiden toiminnallisuus sen sallii, kuten sosiaalitilat ja varasto. Tämä tarkentuu suunnitteluvaiheessa.

4.5 Muut erilliset tavoitteet

Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Segregaatio

Alueellinen sosioekonominen ja etninen segregaatio on tunnistettu Vantaalla haasteeksi. Segregaation vaikutukset varhaiskasvatusyksiköille ovat merkittäviä, sillä alueellinen eriytyminen heijastuu suoraan päiväkotien lapsipohjaan. Toisin sanoen, jos hyvä- ja huono-osaisuus kasautuvat alueellisesti, sama tapahtuu myös päiväkotien tasolla. Sellaisten alueiden päiväkodeissa, joihin on keskittynyt paljon huono-osaisuuden riskitekijöitä, kuten pienituloisuutta, työttömyyttä ja vieraskielisiä, lasten ja perheiden tuen tarve on usein suurempi kuin hyväosaisilla alueilla.

Päiväkotisuunnittelun näkökulmasta alueelliset erityispiirteet tulisi huomioida niin, että erityisesti huono-osaisilla alueilla kiinnitetään huomiota tilojen muunneltavuuteen ja taataan rauhallisia tiloja pienryhmätoimintaan, perheiden tapaamiseen sekä moniammatilliseen työskentelyyn. Lisäksi erityisesti huono-osaisilla alueilla tulee kiinnittää huomiota siihen, että päiväkodin sisä- ja ulkotilat ovat alueen asukkaiden käytössä päiväkodin ollessa suljettuna, jotta voidaan lisätä mahdollisuuksia vapaamuotoisille yhteisöllisyyttä lisääville kohtaamisille ja ohjatulle harrastustoiminnalle alueella.

Fyysinen aktiivisuus

Väestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan vähäisyys aiheuttavat merkittäviä ja yhä kasvavia haasteita suomalaiselle yhteiskunnalle. Passiivisuus ja vähäinen liikkuminen lisäävät mm. monia kansansairauksia. Jo varhaiskasvatuksessa lapset ovat paikallaan 60 prosenttia ajastaan. Liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiselle sekä istumisen vähentämiselle suomalaisessa yhteiskunnassa on siis suuri tarve. (Vantaan Liikkumisohjelma 2024.)
Jokaisella lapsella on tarve ja oikeus liikkua päivittäin. Lapsen päivittäisen vähintään kolmen tunnin fyysisen aktiivisuuden suositus koostuu kuormittavuudeltaan monipuolisesta liikkumisesta: kevyestä liikunnasta ja reippaasta ulkoilusta sekä erittäin vauhdikkaasta fyysisestä aktiivisuudesta. Päivittäinen liikunta on lapselle yhtä tärkeää kuin riittävä uni ja terveellinen ravinto. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.)
Varhaiskasvatusikäiset liikkuvat keskimäärin neljä tuntia vuorokaudessa. Kokonaisuudessaan liikkumisen määrä on hyvä, mutta reipasta ja vauhdikasta liikuntaa saisi olla enemmän. Piilo -tutkimuksen (2023) mukaan 4–6-vuotiaista 76 prosenttia saavutti liikuntasuosituksen. Aktiivisuuden määrä ei kuitenkaan ole ainut asia, johon tulee kiinnittää huomiota. Liikkumisen monipuolisuus, erilaisten taitojen opettelu ja liikkumisen ilo ovat lasten kohdalla erityisen tärkeitä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2021.) Reunamo Education Research (2017–2021) tekemässä tutkimuksessa Vantaan varhaiskasvatukseen selvisi, että liikkumisen määrä on vähentynyt Vantaalla erityisen paljon. Liikkumisen määrä on vähentynyt kaikilla ikäryhmillä ja erityisesti alle 3-vuotiailla lapsilla. Liikkuminen on ilmiö, joka tulee upottaa toiminnan rakenteisiin, jotta liikkuminen olisi kestävää. Päivittäiset rutiininomaiset hetket varhaiskasvatuksessa ovat paikkoja, joihin liikkumista olisi tärkeää lisätä. Toiminnan rutiinien ollessa liikunnallisia, muutos on pysyvä.

Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha

Tilat suunnitellaan Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen suunnitteluohjeen, päiväkodin suunnitteluohjeen ja päiväkodin RT-korttien mukaisesti.

Tilojen tulee olla huollettavia ja helposti ylläpidettäviä. Materiaalivalinnat tehdään tilojen käytön vaatimusten mukaisesti. Tilojen tulee olla monikäyttöisiä, muuntojoustavia, käytettäviä ja viihtyisiä sekä terveelliset että turvalliset.

Tilojen suunnittelun tavoitteena on tilojen toiminnallinen ja tekninen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Tilat muuntuvat tai ovat käytettävissä useampaan käyttötarkoitukseen, ja tekniset ratkaisut mahdollistavat tulevat käyttötarkoituksen

muutokset. Rakenteelliseen muuntojoustavuuteen pyritään valitsemalla runkojärjestelmä niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Muuntojoustovaatimuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohje 10.10.2024– dokumentin tavoitteita.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienimmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi. Muuntojoustavuus tulee huomioida myös LVI ja sähkötekniikassa niin, että tilojen seinien siirtäminen suunnitelman mukaan on mahdollista. Rakennuksen ikkunoiden sijainti ja koko tulee myös suunnitella mahdollisia tilajakoja huomioiden.

Fyysisen aktiivisuuden huomioiminen tiloissa

Ryhmätiloja suunnitellessa tulee huomioida, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikkumiseen. Liikkumiseen tulee olla mahdollisuus läpileikkaavasti varhaiskasvatuksen toiminnassa, eikä sen toteutuminen kohdistu vain liikuntasalin käyttöön. Jotta riittävä fyysinen aktiivisuus on päivää läpileikkaavaa, tulee päiväkodin tilojen tarjota mahdollisuuksia liikkumiselle niin sisällä kuin ulkona. Tilojen tulee mahdollistaa lasten fyysinen aktiivisuus ja huomioida lapsen luontainen tarve oppia uusia asioita liikkeen ja leikin kautta.

Ryhmätiloja suunnitellessa on tärkeä huomioida tilojen muokattavuus ja mahdollisuudet mm. katto- ja seinäkiinnitysten asentamiselle, joihin on mahdollista asentaa roikkumiseen ja kiipeilyyn suunniteltuja välineitä. Liikuntasalin lisäksi ryhmä-, käytävä- ja päiväkodin yhteiset tilat tarjoavat mahdollisuuksia monipuoliselle liikunnalliselle toiminnalle.

Lasten leikkipihan tavoitteet

Päiväkodin piha-alueen tavoitemitoitus on min. 20 m2 / tilapaikka. Tämän kohteen tavoitteellinen piha-alueen koko on siten 3 360 m2.

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeelliseksi, monipuoliseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen ja valvottavuuteen ja ilkivaltaan ehkäiseviin tekijöihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Pihalla on tärkeä merkitys päiväkodin toiminnassa ja sen tulee soveltua varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaiseen toimintaan sekä

varhaiskasvatuksen pihasuunnitteluun tehtyihin tavoitteisiin (Dokumentti: Varhaiskasvatuksen pihasuunnittelun tavoitteet 2023). Pihan on oltava yhtenäinen, maantasossa, virikkeellinen, turvallinen, tasa-arvoinen, oppimista ja tervettä kasvua tukeva ympäristö. Pihalta edellytetään joustavuutta, jotta tilaa jää lapsen omalle mielikuvitukselle ja leikille. Pihalta tulee löytyä varjoa auringolta ja kuumuudelta, sekä suojaa sateelta. Ympäristön tulee tarjota ja sekä samalla tukea monipuolisesti lapsen liikkumisen taitoja: kävelyä, juoksemista, tasapainoilua, kiipeilyä, roikkumista sekä myös hienomotoriikkaa ja pelaamista (heittäminen, ottaa kiinni, potkaista jne.). Lapset viettävät paljon aikaa pihalla ja sen oltava paikka, jossa lapsi tuntee olonsa turvalliseksi. Piha-alueilta tulee olla pääsy päiväkodin toiminta-aikana tähän tarkoitukseen varattuun wc-tilaan.

Varhaiskasvatuspäivän toiminnoista ulkoilu on lapsia eniten liikuttavin toiminnan muoto. Reipasta ja hengästyttävää liikkumista tapahtuu eniten aamu- ja iltapäivän ulkoiluissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.) Turvallisen pihaympäristön tulee tukea myös lasten riskinottokyvyn kehittymistä (risky play).

Piha-alueet ovat päiväkodin kiinni ollessa lähialueen asukkaiden käytettävissä. Vantaan Liikkumisohjelmassa (2024) alle kouluikäisiin liittyvät toimenpiteet kohdistuvat mm. ulkoiluun kannustamiseen ja sen mahdollistamiseen, jotka parantavat perheiden yhteisen liikkumisen ja varhaiskasvatuspäivän aikaisen ulkoilun ja liikkumisen edellytyksiä. Perheiden yhteisen liikkumisen tukeminen ja siihen mahdollisuuksien luominen mm. päiväkotien pihojen ovat ohjelmassa olennaisina tavoitteina. Päiväkodin ulkotilat ovat myös osa laajempaa viherrakenteen verkostoa. Pihan ratkaisuilla vaikutetaan mm pienilmaston säätelyyn, hulevesi hallintaan, ekologisiin yhteyksiin, kaupunkikuvaan ja ympäristön kerroksellisuuteen. Ulkotilan sijainti tiiviisti rakennetussa kaupunkiympäristössä muodostaa erilaiset lähtökohdat pihan suunnittelulle. Päiväkodin ja sen leikkipihan sijoittuminen tiiviiseen kaupunkirakenteeseen korostaa tarvetta luontokosketukselle ja sen mahdollistavien elementtien säilyttäminen ja tuonti pihan oppimisympäristöön on tärkeää.

Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettavaksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa ja ovat myrkyttömiä. Piha toteutetaan Vantaan pihakortin mukaisesti sekä otetaan ohjeellisena huomioon pihaan kohdistuvat kaavamääräykset. Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen “piha”-huonekortin mukaiset rakennukset, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos/aurinkosuoja. Piha vaatii selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen. Kylmien varastojen katot toteutetaan viherkattoina.

Pihan suunnittelussa hyödynnetään Vantaan Liikkuvan päiväkodin pihaosallisuusmallia, joka tuottaa tietoa suunnittelijoille tulevilta käyttäjiltä.

4.6 Arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet

Rakennuksen arkkitehtuurissa noudatetaan asemakaavassa annettuja määräyksiä ja tavoitteita sekä noudatetaan Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 strategisia linjauksia.

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.” Päiväkodin tulee olla luonteeltaan julkinen päiväkotirakennus ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukainen. Rakennuksen tulee sopeutua alueen arkkitehtoniseen ilmeeseen sekä tuoda ulkoasussaan esiin päiväkodin toimintaa.

Päiväkodin arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista. Julkisivusommittelun tulee olla pienimittakaavaista ja kävelymiljöötä korostavaa. Rakennuksen sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin. Pihavarastot- ja rakennukset tulee tehdä kasvikattoisina.

Uuden päiväkotirakennuksen massoittelussa tulee huomioida tontin kokonaisvaltainen toimivuus. Käyttäjän toiveena on korkeintaan 2-kerroksinen rakennus toiminnan näkökulmasta. Tontille jää vuonna 1981 rakennettu 4-ryhmäinen Kivimäen päiväkoti, joka sijaitsee tontin eteläosassa tulosuunnassa. Uuden päiväkodin sijoittelussa tulee ottaa huomioon myös se, että tontille jäävä päiväkoti saatetaan purkaa myöhemmässä vaiheessa.

Pihojen ja huollon suunnittelussa on syytä huomioida päiväkotien välinen pihojen yhteiskäyttö.

4.7 Elinkaaritavoite

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentävien rakennusosien osalta 50 vuotta. Vahvavirtakaapeliverkon ja sähkökeskusten tekninen tavoitekäyttöikä on 40 vuotta. LVI-runkokanava-, putki- ja johtoverkkojen tekninen tavoitekäyttöikä 50 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI-teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

4.8 Tilamitoitustavoitteet htm2 (huoneistoala)/ tilapaikka

Tilamitoitustavoitteet Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen sekä alustavan tilaohjelman mukaisesti. Päiväkodin tilat perustuvat päiväkotisuunnitteluohjeen mukaiseen 168-paikkaisen päiväkodin tilamitoitukseen. Päiväkodin huonetilaohjelma liitteenä. (ks. Liite 3, Tilaohjelma)

4.9 Tavoitetunnusluvut brm^2/hym^2, m^3, tilatehokkuus

Tilamitoitustavoitteet Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen sekä alustavan tilaohjelman mukaisesti.

4.10 Tekniset tavoitteet

Rakennetekniikka

<u>Purettava päiväkoti</u>

Tontilta puretaan päiväkotirakennus (ns ”Kymppipäiväkoti” rakennus). Purettava päiväkotirakennus on perustettu kallionvaraisesti betonisin perustusrakentein. Rakennus on kantavilta rakenteiltaan puurakenteinen ja rakennettu tilaelementeistä.

<u>Uudisrakennus</u>

Päiväkodin suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin Ohjetta suunnittelijoille sekä Päiväkotisuunnitteluohjetta.

Rakennus on kaksi- tai kolmekerroksinen ja rakennukseen tulee hissi ja väestönsuoja.

Uuden päiväkodin todennäköisin perustamistapa tulee olemaan maanvarainen perustaminen murskearinan välityksellä tasaiseksi louhitun kallion varaan tai luonnontilaisella ”moreenialueella” murskearinan välityksellä kitkamaan varaan. Louhitun kallion viettokaltevuudet tarkistetaan ja tarvittaessa korjataan niin ettei alapohjan alle keräänny pintavesiä.

Putkijohdot perustetaan tasauskerroksen välityksellä louhitun kallion varaan.

Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Maanpäälliset kantavat rakenteet tehdään ensisijaisesti massiivipuurakenteisina pois lukien väestönsuoja, joka on betonirakenteinen. Myös kantava alapohja voi olla betonirakenteinen.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla. Aurinkosähköjärjestelmän kuormitukset otetaan kantavien rakenteiden mitoituksessa huomioon. Jos aurinkosähkövoimala sijoitetaan vesikatolle, on vedeneristyksessä huomioitava paneelien tukirakenteet ja niiden mahdollisesti vaatimat lisävedeneristykset.

Piharakennusten ja -rakennelmien katot toteutetaan kasvikattoisina.

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin (IV ja lattialämmitys, sekä sähkötekniset vedot).

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

LVI-tekniset tavoitteet

Yleistä

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet lämmityksen, sisäilman laadun sekä vesi- ja viemärijärjestelmien osalta energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa sekä laite- ja

järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmät

Lämmitysmuodoksi valitaan kaukolämpö tai maalämpö. Rakennuksen lämmitys- ja jäähdytystarpeet simuloidaan. Lämmönjakohuone sijoitetaan ensimmäiseen kerrokseen sille varattavaan erilliseen tekniseen tilaan. Rakennuksen pääasiallinen lämmönjakotapa on lattialämmitys. Tuuli- ja märkäeteiset varustetaan lisäksi kiertoilmakojein. Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin lattialämmitysohjetta. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteista happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor).

Lämmitysjärjestelmän ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle alas lasketun katon yläpuolelle huomioiden huolto- ja korjaustyöt. Lämmitysjärjestelmän runkojohdot ovat teräsputkea, jotka eristetään. Mikäli käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan.

Rakennukseen toteutetaan viilennystoimintoja päiväkotisuunnitteluohjeen mukaisesti.

Vesi- ja viemärijärjestelmät

Rakennus ja kiinteistön vesi- ja viemäriputkistot liitetään kunnallisen vesi- ja viemäriverkostojen piiriin. Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittarina käytetään ultraäänimittaria, joka liitetään automaatio-ohjelmiston sekä etäluennan

piiriin. Myös lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto sekä keittiön kylmä- sekä kuumavesijohdot varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä vesimittarilla. Tonttivesijohto varustetaan tarvittaessa itse säätyvällä saattolämmityskaapelilla.

Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan. Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki) tai rakenteiden sisällä suojaputkeen asennettavasta muoviputkesta.

Runkojohdot asennetaan alas lasketun katon yläpuolelle. Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään, käytetään suojaputkea. Tällöin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös vaatimus vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Tilat varustetaan tarkoituksen mukaisin vesi- ja viemärikalustein, joiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksyttyjä. Käsienpesualtaat varustetaan kosketusvapailla hanoilla, pois lukien bidee-malliset hanat, joiden tulee olla perinteiset yksiotehanat. LE-WC:n hanat voivat olla kosketusvapaita bideehanoja.

Keittiö- ja ruokailutilojen määritykset suunnitellaan keittiöasiantuntijan ohjaamana. Astianpesukone on mallia ’LTO’ (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä). Keittiön viemärit varustetaan rasvanerottimella. Hälytin asennetaan keittiön tiloihin. Viileähuoneiden kompressori/lauhdutinyksiköt sijoitetaan ulkotiloihin katokseen. Laitteisto suojataan pieneläin verkolla.

Hulevesijärjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

Ilmanvaihtojärjestelmät

Rakennus varustetaan energiatehokkaalla lämmöntalteenottolaittein varustetulla koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihtojärjestelmällä. Lämmöntalteenoton vuosihyötysuhteen tulee olla vähintään 70 %. Ilmanvaihtokoneiden puhaltimet ovat

kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luvun tulee olla < 1,7 kW/m³, s.

Päiväkodin ilmanvaihto voidaan toteuttaa joko hajautettuna järjestelmänä, keskitettynä järjestelmänä tai niiden välimuotona, jossa osa ilmanvaihtokoneista on hajautettuja ja esim. keittiön, salin ja ruokasalin ilmanvaihto keskitetyllä ilmanvaihtokoneella.

Palvelualueiden ilmanvaihdon ohjaukseen liitetään ohjaavia olosuhdetekijöitä; TE, CO2, VOC.

Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan palvelualueen ilmanvaihdon käyntiä ohjaavat lisäaika-ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen ulkopuolelle asetetaan huonetilaa osoittavan kilven alapuolelle tilan raitisilmamäärän mukaista maksimihenkilömäärää osoittava kilpi.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0..2 h) lisäaikakäyttökytkimellä, sekä ilmanvaihdon tehostustoiminnon kytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavat sinkittyä kierresaumakanavaa. Päätelaitteet tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoelimiä, joissa on hyvä ilmavirtojen säädettävyys.

Rakennusautomaatio

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Järjestelmien valvonta ja ohjaus Vantaan kaupungin mallin mukaisesti etätoimintona. Järjestelmä liitetään kaupungin Ethernet verkon piiriin. Grafiikka toteutetaan ja liitetään Vantaan kaupungin automaatio sopimustoimittajan (Fidelix Oy) etävalvomo-ohjelmiston piiriin; yhteensopivuus huomioidaan hankinnoissa. “Pilvipalveluun” sijoitettu ohjelmisto mahdollistaa valvonnan ja toimintojen ohjaukset etänä pc- tai paikasta riippumatta tablettilaitteella.

Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Johtoreittien ja sähkölaitteiden asennuksissa huomioidaan muuntojoustavuus.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon valokuidulla. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla.

Sähköjärjestelmät (400V)

Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA- laitteita, kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Energian kulutuksen seurantaa varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Tele- ja turvajärjestelmät

Rakennus varustetaan yleiskaapelointijärjestelmällä, joka palvelee puhelimia, videovalvontaa sekä tietoliikenneyhteyksiä. Lisäksi rakennukseen asennetaan keskuskellojärjestelmä, ovikellot kaikkiin sisäänkäyntioviin, kuvallinen ovipuhelin pääoveen ja yhteen toimistohuoneeseen sisäänpyyntöjärjestelmä (ns. liikennevalot).

Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, merkki- ja turvavalaistus- sekä paloilmoitinjärjestelmillä. Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

Sali varustetaan paikallisella AV-järjestelmällä, joka palvelee mm. juhlatilaisuuksia. Äänilähteet sijoitetaan pyörillä varustettuun tehdasvalmisteiseen AV-vaunuun.

Muut järjestelmät

Rakennuksen pysäköintialue varustetaan sähköajoneuvojen latausasemilla lain 733/2020 mukaisesti.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla, joilla tuotetaan rakennuksen kesäaikaisen tunneittaisen peruskulutuksen ja rakennuksesta syötettävän sähköautolatauksen tunneittaisen peruskulutuksen mukainen sähköenergiamäärä.

4.11 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkotirakennuksen energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWhE/ (m^2, a).

Kivivuoren päiväkodin tavoitteellinen, laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on alle 70 kWhE/m2, a. Tavoite tarkentuu suunnittelun edetessä.

Ilmanvuotoluvun q50 saa olla korkeintaan 1 (m^3/hm^2), joka varmistetaan tiiveysmittauksilla ja rakenteiden tiivistämisellä työmaavaiheessa.

Päiväkotirakennus varustetaan rakennukseen integroitavalla tai vesikatolle asennettavalla aurinkosähkövoimalalla, jonka suunnittelun lähtökohtana on rakennukselle arvioitu kesäaikainen sähkötehon tunneittainen peruskulutus.

Aurinkosähköjärjestelmän koko huomioiden rakennuksen sähkönkulutus on alustavasti luokkaa 35 kWp. Päiväkotirakennuksen sijoittelussa tontille huomioidaan ilmansuuntien vaikutukset siten, että katto-osuudet suunnataan etelä-

ja länsisuuntaan, eivätkä itse kattorakenteet aiheuta varjostumia aurinkosähkö-voimalalle. Lisäksi tulee huomioida mahdollinen viherkatto-osuus voimalan suunnittelussa.

Mikäli Lintukallion päiväkodin tontille rakennettava uudisrakennus päädytään varustamaan maalämpöjärjestelmällä, järjestelmän alustava koko voisi olla 7-10 kpl 350 m syviä maalämpökaivoja, jotka on sijoitettu vähintään 15-20 m etäisyydelle toisistaan. Järjestelmän varajärjestelmänä huippupakkasilla toimii sähkökattila.

Lisäksi rakennukseen asennetaan LED-valaisimet ja sähköautojen latauspisteet lain 733/2020 mukaisesti.

Talotekniikan hallintaa sekä myös energiankäytön tehostamista varten asennetaan rakennukseen puitesopimustoimittajan etävalvonnalla varustettu rakennusautomaatiojärjestelmä. Hyödynnetään käytön aikana etenkin IV-koneiden tarkoituksenmukaista ajoa sekä valaistuksen ohjausta automaatiojärjestelmän aikaohjelmien avulla.

Rakennuksen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seurantaa varten se varustetaan sähkön-. lämmön- ja vedenkulutuksen päämittauksilla sekä riittävällä määrällä alamittareita toimitilajohtamisen mittarointiohjeen (mittarointiohje LVIAS-suunnittelijoille, 26.4.2024) mukaisesti. Rakennuksen tarkempi mittarointisuunnitelma esitetään mittarointikaaviossa.

Lasketaan myös rakennuksen hiilijalanjälki siinä vaiheessa, kun rakennuksen massatietoa alkaa olla laskentaa varten suunnitelmista saatavilla.

4.12 Sisäilmatavoitteet

Lähtökohtaisesti rakennus suunnitellaan S2-sisäilmastoluokkaan Vantaan kaupungin ohjeiden mukaisesti (ei koske lämpötilalylärajaa, joka määräytyy S3 mukaan- ei mukavuusjäähdytystä). Lisää ilmanvaihtoon liittyvistä tavoitteista aikaisemmin kappaleessa; LVIA-tekniset tavoitteet: Ilmanvaihto, paineilma ja erillisjärjestelmät.

Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 päästöluokan M1 vaatimukset.

Mikäli lämmöntuottojärjestelmäksi valitaan jokin muu lämmöntuottotapa kuin maalämpö, tai maalämpöjärjestelmällä ei toteuteta viilennystoimintoa, tällöin lämpötilaläraja S3 mukaan.

Auringon lämmitysvaikutusta vähennetään käyttämällä kohteeseen soveltuvia “passiivisia keinoja”. Rakennus sijoitetaan tonteille mahdollisimman hyvin alueen pienilmasto-oloja hyödyntäen. Huonetilat pyritään sijoittamaan niin, että auringonpaisteen aiheuttama lämpötilan nousu voidaan minimoida. Lisäksi hyödynnetään rakennuksen ulkopuolista auringon suojausta.

5. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

5.1 Sijainti ja hallinta

Tontti sijaitsee Myyrmäen suuralueella, Martinlaakson kaupunginosassa osoitteessa Lintukallionkuja 9 a ja b. Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa.

5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet

Päiväkodille osoitetulla tontilla korttelissa 17577 on voimassa oleva asemakaava nro 002035. Tontin kaavamerkintä on Y: yleisten rakennusten korttelialue ja tontin rakennusoikeus on 5084 k-em2. Tontin pinta-ala on 8473 m2 ja sille saa rakentaa kolmekerroksisen rakennuksen.
Tontilla sijaitsee Lintukallion toimintayksikkö, joka koostuu Kivimäen päiväkodista (rakennettu 1981) Lintukallionkuja 9A ja Lintukallion päiväkodista Lintukallionkuja 9B (rakennettu vuonna 1989). Uuden päiväkodin tieltä puretaan vuonna 1989 rakennettu Lintukallion päiväkoti ns. kymppitalo. Kivimäen päiväkoti on 4-ryhmäinen ja uusi päiväkoti 8-ryhmäinen, joten tontille tulee muodostumaan 12-ryhmäinen päiväkotiyksikkö.
Kaavan autopaikkavaatimus on 1 AP/150 k-em2. Tontin eteläreunalla on yleinen pysäköintialue (LP), jossa sijaitsee 60 autopaikkaa.
Herkkien kohteiden ääneneristävyys lentomelua vastaan tulee olla 32db.
Tontilla on hienoja puita, joita pyritään säilyttämään mahdollisuuksien mukaan.

5.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys

Rakennettavuuskartan mukaan päiväkotirakennus sijoittuu helposti rakennettavalla alueelle.

Pintamaakartan mukaan vanha päiväkoti (joka puretaan) on sijoittunut kallioalueelle (arvioitu kalliopinnan syvyys 0–1 m maanpinnasta).

Vanhasta Lintukallion päiväkodista on tehty perustamistapalausunto vuonna 1988. Perustamistapalausunnon yhteydessä on tehty muutama tärykairaus, pintavaaitus ja kalliopinnan kartoitus. Vanha päiväkoti on ollut perustuspiirustuksen mukaan osittain perustettu suoraan luonnollisen kalliopinnan varaan ja osittain perustettu suoraan louhitun kalliopinnan varaan.

Uuden päiväkodin todennäköisin perustamistapa tulee olemaan maanvarainen perustaminen murskearinan välityksellä tasaiseksi louhitun kallion varaan tai luonnontilaisella ”moreenialueella” murskearinan välityksellä kitkamaan varaan. Louhitun kallion viettokaltevuudet tarkistetaan ja tarvittaessa korjataan niin ettei alapohjan alle keräänny pintavesiä.

Putkijohdot perustetaan tasauskerroksen välityksellä louhitun kallion varaan.

Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Mahdollinen maaperän radonaktiivisuus tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävät rakennuspaikkakohtaiset pohjatutkimukset maannäytteenottoineen ja laatia pohjarakennussuunnitelmat, kun rakennuksen tarkka sijainti on selvillä.

5.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys

Herkän toiminnan kohteissa noudatetaan HSY:n mukaisia ilmanlaatuvyöhykkeiden suositusetäisyyksiä. (Vantaan päiväkotisuunnitteluohje 15.2.2023, kohta 15. Tonttiolosuhteet).

Päiväkotisuunnitteluohjeen mukainen autopaikkatarve on 28 ap, joista henkilökunnalle varataan 12 paikkaa. Pyöräpaikkatarve on 25 kpl. (Vantaan päiväkotisuunnitteluohje 15.2.2023, kohta 15. Tonttiolosuhteet). Tällä hetkellä tontilla on molemmille päiväkodeille yhteensä 10 autopaikkaa. Alustavan laskelman mukaan tontilla tulisi osoittaa kaavan mukaan n. 18–22 autopaikkaa sisältäen LE-autopaikat.

Lintukallionkujan päässä tontin eteläreunalla on yleinen pysäköintialue (LP), jossa on 59 autopaikkaa. Pysäköintialueen päiväkodin puoleisella sivulla on tällä hetkellä 10 paikkaa, joissa on päiväkodin aukioloaikoina voimassa 30 minuutin aikarajoitus. Paikat palvelevat pääosin päiväkotiin lapsia tuovia ja noutavia vanhempia. Vastaavalla aikarajoituksella olevia paikkoja on 11 kpl tontin eteläreunalla. Näiden

on ajateltu palvelevan pääasiassa hammashoitolan asiakkaita. Iltaisin ja viikonloppuisin edellä mainituissa paikoissa saa pysäköidä vapaasti.

Loput pysäköintialueella olevista paikoista on 24 tunnin tai neljän tunnin aikarajoituksella varustettuja paikkoja. Neljän tunnin paikoille saa pysäköidä vapaasti iltaisin ja viikonloppuisin. Paikat palvelevat pääosin alueen asukkaita ja vierailijoita.

Kaupunki ei osoita yleiseltä pysäköintialueelta nimettyjä paikkoja tietylle käyttäjäryhmälle. Päiväkodin henkilökunnan päiväkotisuunnitteluohjeen mukaisten paikkojen tulee sijaita päiväkodin tontilla.

Tontin itäreunaa kulkee kevyenliikenteenraitti, joka yhdistää Lintukallionkujan ja Kivimäentien. Kevyen liikenteen raittia ei tule käyttää tontin huoltoajoon, vaan sille tulee järjestää oma reitti tontin alueelle.

Hankesuunnittelun aikana tontista tulee teettää meluselvitys.

5.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely

Kaikessa rakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia, jonka periaatteiden mukaisesti hulevesiä viivytetään tontilla.

Alueelta muodostuvat hulevedet johdetaan pääasiassa tonttien omien järjestelmien kautta avo-ojiin. Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee imeyttää tai viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon siltä osin, kun tontilla tehdään kaavamuutok sesta johtuvia muutostöitä. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

Rakentamisen aikaiset hulevedet on hallittava ja etenkin kiintoaineen kulkeutuminen vesistöön minimoitava.

Rakennusluvan yhteydessä tulee tehdä tarkemmat hulevesisuunnitelmat, jotka hyväksytetään kaupungilla rakennusluvan yhteydessä.

6. VÄISTÖTILATARVE

Lintukallion päiväkoti väistää vuonna 2027 valmistuvaan Sammakkolammen päiväkotiin.

7. KUSTANNUKSET

7.1 Investointikustannusennuste

Kivivuoren päiväkodin uudisrakennukselle laskettu kustannusennuste on 9 888 000 € (alv 0%).

7.2 Tontista aiheutuvat kustannukset

Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa.

7.3 € / tilapaikka

Kustannukset / tilapaikka ovat 58 857 € (alv 0%).

7.4 Väistötilakustannukset

7.5 Purkukustannukset

Vanhan päiväkodin purkukustannukset eivät sisälly hankkeen investointikustannuksiin.

7.6 Elinkaarikustannukset

Elinkaarikustannukset tilataan konsultilta suunnitteluvaiheessa.

8. RAHOITUS JA AIKATAULU

8.1 Rahoitus investointiohjelmassa

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuosien 2024–2033 investointiohjelmassa on varattu Kivivuoren päiväkodin uudisrakennukselle 9 800 000 € (alv 0 %, KL116).

8.2 Aikataulu

Aikataulu

Tarveselvitys	02–06/25

Hankinnat	06-08/2025
Hankesuunnittelu	09-12.2025
Suunnittelu	01/2026–01/2027
Rakentaminen	04/2027–05/2028
Käyttöönotto	06/2028

9. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET

9.1 Ylläpitokustannukset

Alustava arvio ylläpitokustannuksista on 75 042 € (alv 0%) vuodessa.

9.2 Toimintakustannukset

Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle ovat arviolta1 000 0000 €.

9.3 Elinkaarikustannukset

Elinkaarikustannukset tilataan konsultilta suunnitteluvaiheessa.

10. TYÖTURVALLISUUSASIAT

Rakennustyön turvallisuus

Suunnitteluvaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta, joka on tarveselvityksen liitteenä. Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

11. RISKIT

11.1 Aikataulu, kustannukset

11.2 Kaavamuutos / poikkeamispäätös

Ei kaavamuutosriskiä, hanke voidaan toteuttaa nykyisellä kaavalla.

11.3 Rakennustyön turvallisuusriski

Uusi päiväkoti tulee sijoittumaan saapumissuunnassa Kivimäen päiväkodin taakse tontin perälle. Kivimäen päiväkoti toimii normaalisti koko rakennustyön aikana. Työmaajärjestelyissä on erityisesti huomioitava tontilla olevan päiväkodin henkilökunnan ja lasten turvallisuus.

12. TYÖRYHMÄN JÄSENET

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA (Kato)

Kiinteistöt ja tilat / Toimitilajohtaminen:
Hankevalmistelu:

- Eija Kivineva, Hankepäällikkö
- Ritva Kokkola-Lemarchand, Rakennuttaja-arkkitehti

Suunnittelu- ja hankepalvelut:

- Jukka Tuhkanen, Rakenneinsinööri / Työturvallisuuskoordinaattori
- Pasi Kujala, Sähköinsinööri
- Reetta Heinisuo, LVI-insinööri
- Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija
- Anne Valkeapää, Puhtauspalveluasiantuntija
- Sirpa Eskelinen, energia-asiantuntija
- Honi Hasib, kustannusinsinööri

Kunnossapito:

- Marika Suotula, Pihavastaava

Kiinteistöjen hoito ja ylläpito:

- Sirpa Eskelinen, Energian erityisasiantuntija

Rakennuttaminen:

- Juha Vuorenmaa, Rakennuttajapäällikkö

Kiinteistöt ja tilat / Kiinteistöhallinta ja asuminen:

- Pasi Simola, Isännöitsijä

Kiinteistöt ja tila palvelualue / Mittaus- ja Geopalvelut:

- Kangas Heikki, Geotekniikkapäällikkö/ Mige/ Geotekniikka

Kaupunkirakenne ja ympäristö:
Asemakaavoitus:

- Anna-Kaisa Haanpää, Aluearkkitehti
- Timo Kallaluoto, Alue-arkkitehti

Kaupunkirakenne ja ympäristö / Rakennusvalvonta:

- Ifa Kytösaho, Lupapäällikkö
- Johanna Brummer, Lupa-arkkitehti

Kadut ja puistot / Suunnittelu:

- Juuso Smolander, Hulevesiasiantuntija

- Teemu Vihervaara, Liikenneinsinööri
- Pirjo Salo, liikenneinsinööri
- Geotekniikka, Heikki Kangas, geotekniikkapäällikkö

Työsuojelu:

- Nina Rintanen, Työsuojeluvaltuutettu

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Talous- ja hallintopalvelut:
Turunen Satu, Palveluverkkoasiantuntija
Lehtinen Petra, Kalusteasiantuntija

Varhaiskasvatus:
Korpisalo Sanna, Varhaiskasvatuspäällikkö/ Läntinen palveluyksikkö
Vänni Hannamari, Varhaiskasvatuspäällikkö/ Keskinen palveluyksikkö
Ellinoora Ala-Karvia, osallisuusasiantuntija
Karoliina Mutanen, osallisuusasiantuntija
Katja Riitaho, päiväkodin johtaja

Liite 1 sijaintikartta

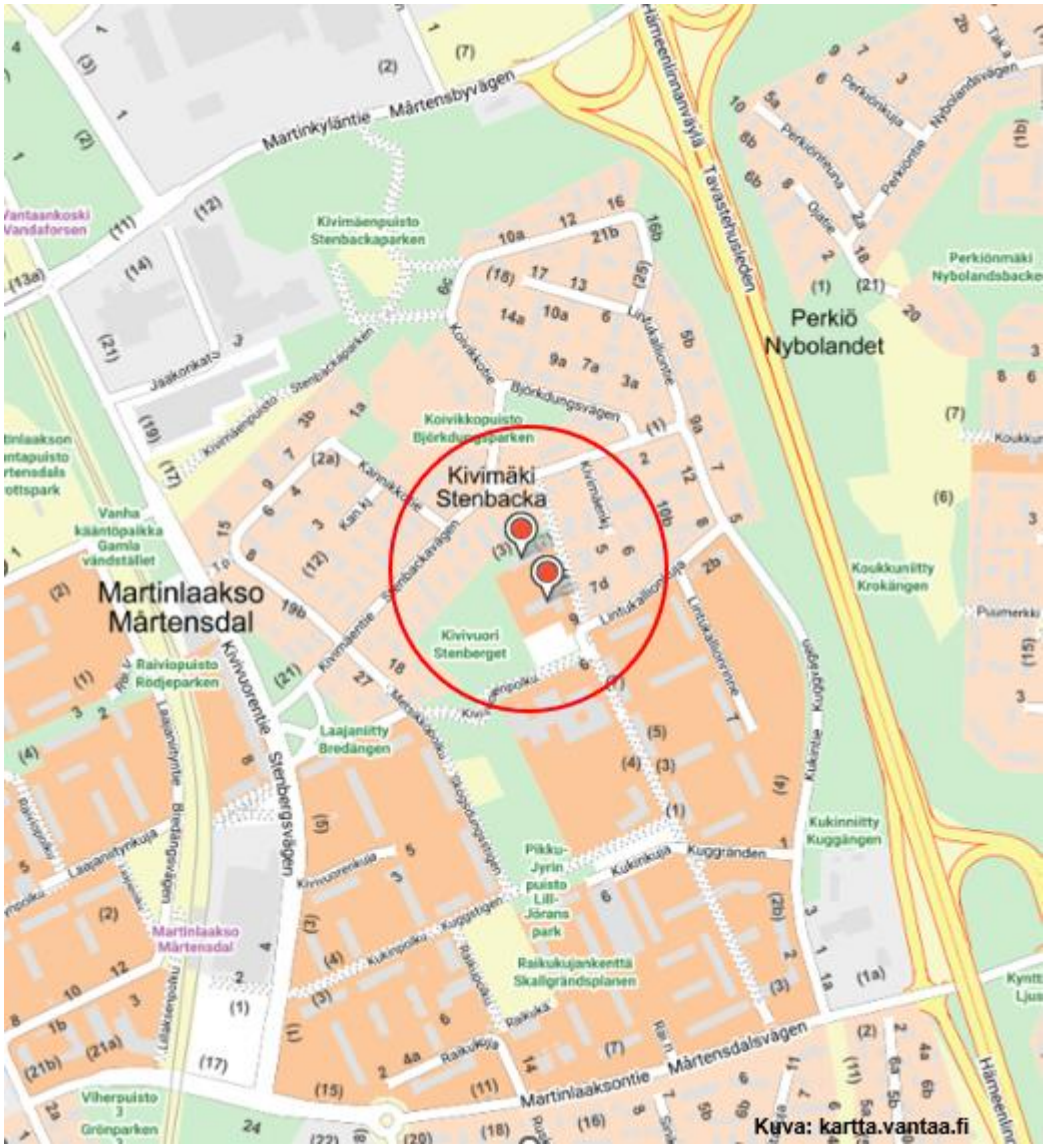

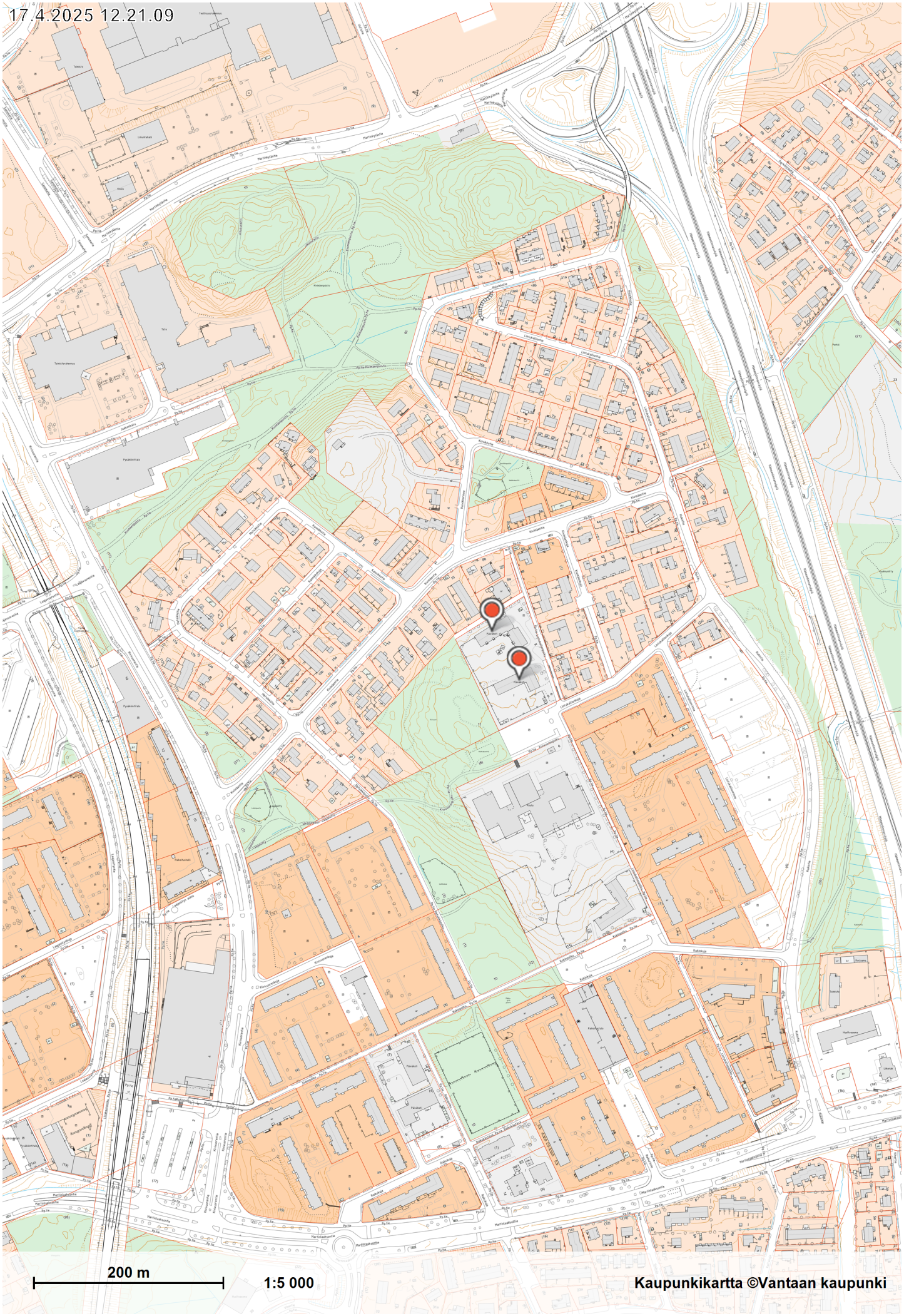
17.4.2025 12.21.09
200 m
1:5 000
Kaupunkikartta ©Vantaan kaupunki

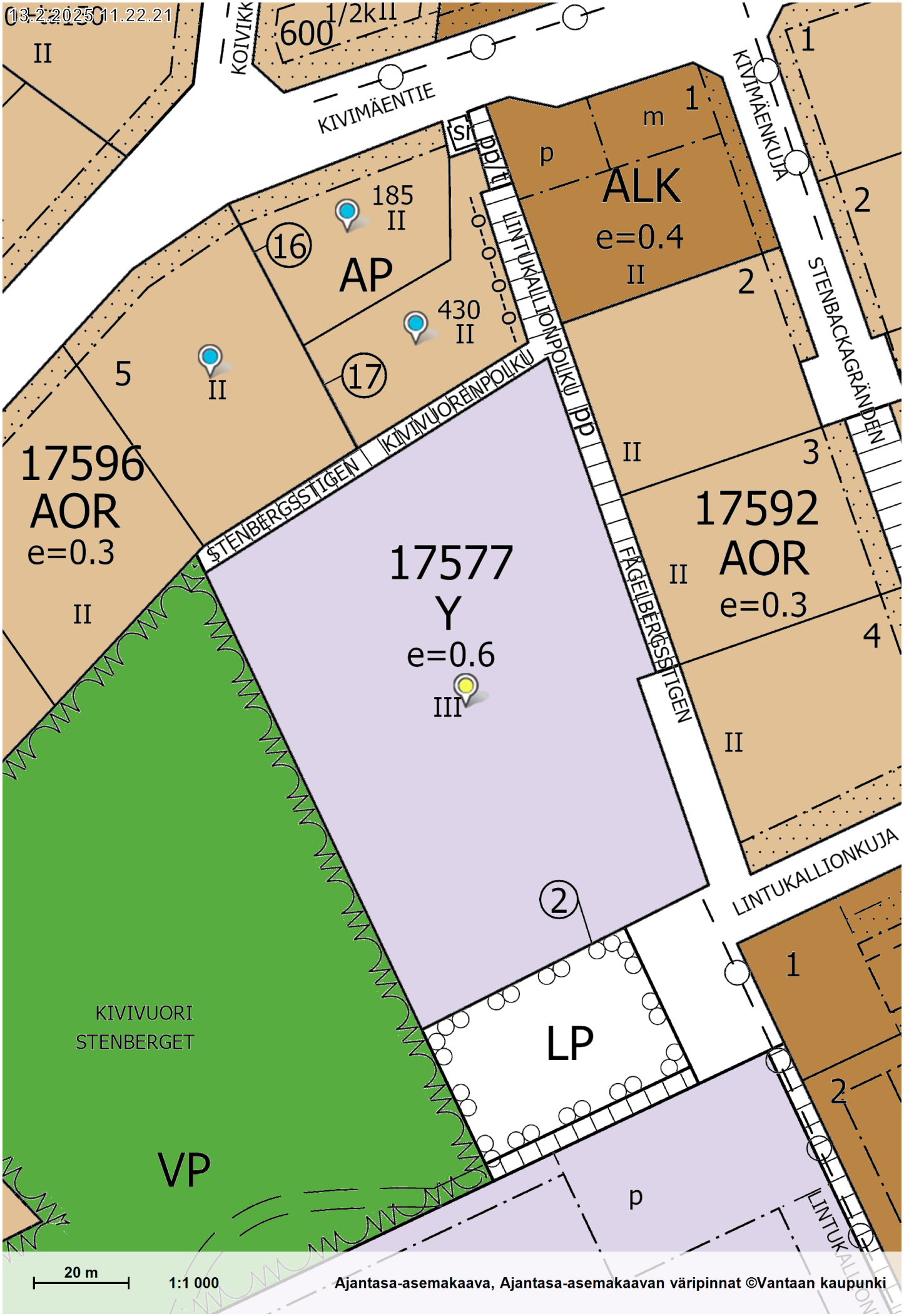
13.2.2025 11.22.21
600
1/2kII
KOIVIKK
KIVIMÄENTIE
185
II
16
AP
430
II
17
5
II
17596
AOR
e=0.3
II
STENBERGSSTIGEN
KIVIVUORENPOLKU
17577
Y
e=0.6
III
PP/LP
LINTUKALLIONPOLKU PP
FÅGELBERGSSTIGEN
p
ALK
e=0.4
II
m
1
KIVIMÄENKUJA
2
STENBACKAGRÄNDEN
3
17592
AOR
e=0.3
4
LINTUKALLIONKUJA
2
LP
KIVIVUORI
STENBERGET
VP
p
20 m
1:1 000
Ajantasa-asemakaava, Ajantasa-asemakaavan väripinnat ©Vantaan kaupunki

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002035	11.6.2012, 8.10.2012 tarkistettu	85/47, 86/47

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 17

MARTINLAAKSO

Asemakaavan muutos
Kortteli 17577 sekä katu- ja erityis-alueet.
(Kumoutuvan asemakaavan kortteli 17577 sekä katuluetta.)

Tonttijaon muutos
Kortteli 17577.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 17

Kv 19.11.2012

MÅRTENSDAL

Ändring av detaljplanen
Kvarteret 17577 samt gatu- och specialområdena.
(Kvarter 17577 samt gatuområde i den plan som upphävs.)

Ändring av tomtindelningen
Kvarteret 17577.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
Y Yleisten rakennusten korttelialue.	Kvartersområde för allmänna byggnader.
Y-korttelia 17577 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller Y-kvarteret 17577:
Tontille saa sijoittaa huollon kannalta välttämättömiä asuntoja ja palveluasuntoja.	På tomten får placeras sådana bostäder och service-bostäder som är nödvändiga med tanke på servicen.
Asuntojen, päiväkoti- ja koulutilojen ja muiden melulle herkkien tilojen ääneneristävyydeksi lentomelua vastaan määrätään ΔL 32 dB.	Ljudisoleringen mot flygbuller fastställs till ΔL 32 dB i bostäder, daghems- och skollokaler och andra bullerkänsliga utrymmen.
Toimistotilojen ja vastaavien melulta suojattavien työtilojen ääneneristävyydeksi lentomelua vastaan määrätään ΔL 28 dB.	Ljudisoleringen mot flygbuller fastställs till ΔL 28 dB i kontorslokaler och motsvarande arbetsutrymmen som ska skyddas mot buller.
Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1 ap/150 k-m².	Minimiantalet bilplatser är 1 bilplats / 150 m²-vy .
EV Suojaviheralue.	Skyddsgrönområde.
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
② Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
17 Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
MARTI Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
17577 Korttelin numero.	Kvartersnummer.
LINTUKALLION Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
III Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
e=0.60 Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
Rakennusala.	Byggnadsyta.
Katu.	Gata.
pp Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata.
ajo Ajoyhteys.	Körförbindelse.
sä Säilytettävä rakennus tai rakennelma. Punatiilinen vanha muuntaja on pyrittävä säilyttämään eikä sen ulkoasua saa muuttaa ilman pakottavaa syytä.	Byggnad eller konstruktion som skall bevaras. Man bör sträva efter att bevara den gamla transformatorn i rödtegel och den får inte ändras till det yttre utan tvingande skäl.
TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Karttakoordinaatti- ja korkeusjärjestelmä
VVJ, N43
1.1.2012 mukaan

Vantaalla / Vanda 15.11.2012

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Mätningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

Kartkoordinat- och höjdsystemet
VVJ, N43
enligt läget 1.1.2012

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19.11.2012

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 40 §

Godkänd av stadsfullmäktige 19.11.2012

KIVIVUOREN PÄIVÄKOTI, 8 ryhmäaluetta					TILAOHJELMA
2024				**168**	
Ryhmäalueet, joissa on á 21 lapsen ryhmä (tilamitoitus 3 kasvattajaa ja 21 lasta)					
tilapaikat yhteensä 168 lasta.				21	Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa
Ryhmäalue A, 21 lasta	**Yhteensä hym2**	**/ lapsi**	**Käsin laskettu**		**muuta**
märkäeteinen	8	0,38	7,98		21 lapselle, voi tehdä kahdelle ryhmälle yhteisenä, silloin tila 16m2 (2x8m2)
eteistilat A	13	0,6	12,6		osana toimintatilaa
wc-pesutilat A	10	0,46	9,66		**yleisesti wc-tiloihin:** 3 wc-istuinta wc tilaa kohden, eriöt, etuhuoneellinen pesutila
toimintatila /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa/ varastotilat A	79	3,75	78,75		Rauhallista tilaa käytetään myös lepotilana, kooltaan 42 m² (2 m2 / 21 lasta), varastotila 2m2/ryhmä, kaapistoja tai yksittäinen varasto
ryhmäalue A yht	**109,0**		108,99		
Ryhmäalue B, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat B					osana käytävää
wc-pesutilat B					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue B yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue C, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat C					osana käytävää
wc-pesutilat					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue C yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue D, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat					osana käytävää
wc-pesutilat					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue D yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue E, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat E					osana käytävää
wc-pesutilat E					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue E yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue F, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat F					osana käytävää
wc-pesutilat F					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue F yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue G, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat G					osana käytävää
wc-pesutilat G					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa

ryhmäalue G yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue H, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat H					osana käytävää
wc-pesutilat H					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue H yht	**109**		108,99		ohjeellinen
wc	2		2		yhdellä ryhmäalueella, helposti ulkoa saavutettava
Ryhmätilat yhteensä	**873,9**		**873,92**		
Yhteiset tilat:					
kotikeittiö / neuvottelu	6		6		neuvottelutilan yhteydessä, kotikeittiövarustelu, toimii henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, lasten tilana, yhteiskäytössä asukkaisden kanssa, salin läheisyyteen.
työpaja	15		15		huom. hiekanerotuskaivo
pienryhmä / kerros	15		15		2-kerroksinen ratkaisu
liikuntasali ja väline/patjavarastovarasto	80		80		toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 6 m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa
ruokailutila	78	0,3	78		yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti asukkaille liikuntasaliin ja ruokailutilaan
ruuanjakelulinjaston vaatima tila	6		6		
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2		2		
vararuokavarasto	2		2		lukittava kaapisto tai varasto lähelle ruokailutilaa
inva-wc / kerros	16,5		16,5		3-kerroksinen ratkaisu
Yhteiset tilat. yhteensä:	**221**		220,5		
Lasten toiminta-tilat yhteensä:	**1094,4**	hym2	1094,42		
	76,6	7 % toimint	76,6094		
	1171,0		1171,0294		
	6,97		6,9704		toiminta-alaa / tilapaikka
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat					
toimisto / johtaja	12		12		monikäyttöinen toimistotila
neuvottelutila	15		15		kotikeittiön yhteydessä
henkilökunnan työhuone	12		12		
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10		10		sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	6		6		1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille
henk.kunnan suihkutila	3		3		Voi olla yhteinen (mahduttava pukeutumaan, tarvitsee tason vaatteille)
henk.kunnan pukutila, 24h x 0,8m2	19		19		Voi olla yhteinen, sisältää kaksi WC:tä, lisäksi suihkutilassa pukeutumismahdollisuus
Toimintatilat tilat yhteensä:	**77,0**		**77,0**		
Huoltotilat					
palvelukeittiö aputiloineen	66	0,34	66		keittiön wc, keittiö aputiloineen poisluk. rullakoiden ja pahvin säilytystilat
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	16		16		yhdistetty tila, huom. likainen ja puhdas puoli
siivouskomero	3		3		
keskusvarasto	10	0,05	10		
Keittiötilat yhteensä	**95,0**		**95,0**		

Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**1266,4**				**hym2**	
			1266,42			
Tekniset tilat						
iv-konehuone 7% bruttoalasta		x				
sähköpääkeskus		x				
Käytävätilat						
Käytävät, poistumistiereitit		x				
Porrashuoneet		x				
tuulikaapit		x				
bruttoalatavoite 1645 brm2						
mitoitustavoite 8,5 htm2/lapsi (1360htm2)						
YHTEENSÄ						
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu						
hyötyalasta huoneistoalaksi kerroin:	1,12	**1418,3904**	**1418,39**		**htm2**	RT-kortin mukainen
		8,4428	**8,4428**			huoneistoalaa/tilapaikka
	1,13	1431,1	1431,1		**htm2**	Vantaa
						huoneistoalaa/tilapaikka (RT 9 htm2/tilapaikka; RT-taulukossa iso liikuntasali)
hyötyalasta bruttoalaksi kerroin:	1,32	**1671,6744**	**1671,674**		**brm2**	RT-kortin mukainen (1,12 - 1,5)
	1,44	**1823,6448**	**1823,645**		**brm2**	Vantaa
	1,627	**2060,4653**	**2060**		**brm2**	Vantaa + uusi VSS-linjaus

	10.4.2025	
Kivivuoren päiväkoti		
Huoneistoala	**1 431**	**htm2**
Jälleenhankinta-arvo	**9 888 000**	**€**
Tekninen arvo	**9 888 000**	**€**
Rakennuskustannukset	**9 888 000**	**€**
- rakentamisen yksikköhinta	**6 909,85**	**€/htm2**

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

Perusvuokra:		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
Korjausvastike	3,0 %	296 640	207,30	17,27
Korko	3,0 %	296 640	207,30	17,27
Maanvuokra		37 263	26,04	2,17
Yhteensä		**630 543**	**440,63**	**36,72**

Ylläpitovuokra:	€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
Sähkö	12 879	9,00	0,75
Lämmitys	17 859	12,48	1,04
Vesi	3 434	2,40	0,20
Kiinteistönhuolto	13 051	9,12	0,76
Kunnossapito	8 586	6,00	0,50
Yleishoito	2 061	1,44	0,12
Yhteistehtävät	17 172	12,00	1,00
Yhteensä	**75 042**	**52,44**	**4,37**

Sisäinen vuokra yhteensä	**705 585**	**493,07**	**41,09**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

Rakennushankkeen turvallisuusriskit, HAVAT Riskikartta

KOHDE: Kivivuoren päiväkoti

PÄIVÄYS: 18.02.2025

LAATIJAT: Ritva kokkola-Lemarchand, Jukka Tuhkanen

Rakennushankkeen ominaisuudet

- ☐ Koko
- ☐ Muoto
- ☐ Suuruus
- ☐ Mitat
- ☐ Poikkeuksellisuus
- ☐ Ainutkertaisuus
- ☐ Materiaalivalinnat
- ☐ Tekniset ratkaisut,
- ☐ Runkoratkaisu
- ☐ Ajankohta
- ☐ Suunnitteluratkaisut,
- ☐ Vaativuus
- ☐ Rakennuksen kunto
- ☐ Talotekniikka,
- ☒ Muu, kustannukset

Työturvallisuutta ja terveyttä koskevat tiedot

- ☐ Mikrobit (Home)
- ☐ Pöly
- ☐ Kaasut,
- ☐ Muut ilman epäpuhtaudet,
- ☐ Melu, tärinä,
- ☐ Kuumuus/kylmyys
- ☐ Säteily
- ☐ Häikäisy
- ☐ Happipitoisuus, hapen puute
- ☐ Myrkyt
- ☐ Vaaralliset aineet
- ☐ Altistuminen
- ☐ Ergonomia, hankalat työasennot
- ☐ Vaaralliset työt
- ☐ Räjähdys
- ☐ Syttyminen
- ☐ Muu

Rakennushankkeen luonne

- ☐ Työmaan johtamisen erityispiirteet
- ☐ Yhteensovittamisen erityispiirteet
- ☐ Aikataulu
- ☐ Urakoitsijoiden määrä
- ☐ Urakkarajat
- ☐ Erillistoimitukset
- ☐ Töiden läheisyys/peräkkäisyys
- ☐ Töiden päällekkäisyys
- ☐ Tiedonkulun erityispiirteet
- ☐ Työmenetelmien reunaehdot
- ☒ Muu, tontilla toiminnassa oleva päiväkoti

Rakennushankkeen olosuhteet

- ☒ Varottavat rakenteet, olemassa oleva päiväkoti
- ☐ Vaaralliset johdot
- ☐ Varottavat toiminnot
- ☐ Asukkaat, asiakkaat, tilaajan henkilöstö, vuokralaiset, käyttäjät
- ☐ Liikenne, liikennemuodot,
- ☐ Työkoneiden käyttö
- ☐ Työvälineiden käyttö
- ☐ Materiaalit ja aineet
- ☐ Vaaralliset jätteet
- ☐ Teollinen toiminta lähellä, prosessit
- ☐ Tilojen rakennusaikainen käyttö
- ☐ Muu toiminta
- ☐ Herkät laitteet ja laitteistot
- ☐ Muut ympäristötekijät,
- ☐ Purettavat rakenteet,
- ☐ Sähkökaapelit/kaasuputket
- ☐ Muu

Työhön liittyviä vaaroja

- ☐ **Arvioitava aina VNp629/94 liitteen 2 mukaista erityistä vaaraa sisältävät työt**
- ☐ Rakennusratkaisuihin liittyvät vaarat

41 § Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasäännön päivittäminen toimikaudelle 2025-2027

VD/719/00.00.01.01/2025

RÅ/AA/EJ/MT

Hallintosäännön 2 luvun 2 §:n mukaan kaupungissa on monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta. Kaupunginhallitus päättää vaikuttamistoimielinten kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä. Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintaa ohjaa kaupunginhallituksen 20.09.2021 (15 §) hyväksymä toimintasääntö. Vaikuttamistoimielimiin sovelletaan kuntalain toimikuntaa koskevia säännöksiä.

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan tehtävä on vahvistaa vuoropuhelua etnisten vähemmistöjen ja heitä edustavien järjestöjen ja kaupungin välillä. Neuvottelukunnalla ei ole virallista päätösvaltaa, mutta se on areena, jossa luottamushenkilöt voivat keskustella ja saada ensi käden tietoa ajankohtaisista kotoutumiseen ja vähemmistöihin liittyvistä asioista. Neuvottelukunnan toiminnan ytimessä on tiedon ja ymmärryksen lisääminen etnisiä vähemmistöjä koskevista asioista niin, että kotoutuminen Vantaalle onnistuisi mahdollisimman hyvin. Se voi myös ottaa kantaa, antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita kaupunginhallitukselle.

Loppuvuonna 2024 neuvottelukunnan nimeämä pientyöryhmä laati ehdotuksen kokoonpanon laajentamisesta koskemaan myös maahanmuuttaja- ja kotoutumista edistävää työtä tekeviä yhdistyksiä. Neuvottelukunta hyväksyi sen kokouksessaan 18.12.2024.

Neuvottelukunta esittää toimintasäännön päivittämistä siten, että monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan varsinaisten jäsenten lukumäärää muutetaan aikaisemmassa toimintasäännössä olleesta 8–14 jäsenestä 6–12 jäseneen. Lisäksi kaupunginhallitus nimeäisi asiantuntijatyöryhmän esityksestä neuvottelukuntaan 3-6 edustajaa maahanmuuttajia ja kotoutumista edistävää työtä tekevistä järjestöstä ja heille varaedustajat. Heillä olisi läsnäolo- ja puheoikeus ja heille maksetaan samansuuruinen kokouspalkkio kuin luottamushenkilöille.

Valintaprosessiksi ehdotetaan seuraavaa: Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan järjestöedustajiksi toimitettaisiin avoin haku. Haun päätyttyä asiantuntijatyöryhmä ehdottaisi kaupunginhallitukselle kuutta varsinaista ja kuutta varaedustajaa. Esityksessä huomioidaan taustaorganisaatio, suomen kielen taito, äidinkieli, muut hakijan kokemukseen ja taustaan liittyvät seikat sekä mahdollisimman tasainen sukupuolijakauma. Asiantuntijatyöryhmän jäsenet valitsee kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtaja. Asiantuntijatyöryhmän koollekutsujana ja sihteerinä toimii monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan sihteeri. Asiantuntijatyöryhmä koostuu Vantaan kaupungin työntekijöistä, jotka työskentelevät kotoutumisen, maahanmuuton ja yhdenvertaisuuden parissa.

Kuutoskaupungeista Tampereen, Turun ja Oulun vastaavissa neuvostoissa on mukana järjestöjen edustajia ja yksittäisiä maahanmuuttajataustaisia kuntalaisia. Helsingissä toimii tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusneuvottelukunta, jonka tehtäväkenttä on laajempi. Espoossa suppea poliittisesti nimetty kotoutumisen seurannan neuvottelukunta valvoo kotoutumisohjelman toteutumista. Tampereen, Turun ja Oulun neuvostot pitävät tärkeänä, että maahanmuuttajat ovat itse mukana keskustelemassa heitä koskevista asioista. Myös Vantaalla järjestöt ovat toivoneet edustusta monikulttuurisuusasiain neuvottelukuntaan. Järjestöjen mukaan ottaminen toisi hiljaisen ja kokemuspohjaisen tiedon paremmin esille, lisäisi osallisuuden kokemusta ja parantaisi vaikutusmahdollisuuksia.

Toimintasäännön muutoksen kustannusvaikutukset riippuvat uuden, kesällä 2025 valittavan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan kokoonpanon laajuudesta. Tällä hetkellä neuvottelukunnan toimintaan on budjetoitu noin 25 000 euroa vuodessa.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 41

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä uusi liitteenmukainen monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasääntö
b) todeta, että uusi toimintasääntö tulee voimaan 1.8.2025 alkaen.

Käsittely:
Apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään asian käsittelyn aikana seuraavasti ja teki vastaavan muutoksen myös asian liitteeseen:

Lisäksi kaupunginhallitus nimeäisi asiantuntijatyöryhmän esityksestä neuvottelukuntaan *3-6* ~~6~~ edustajaa maahanmuuttajia ja kotoutumista edistävää työtä tekevistä järjestöstä ja heille varaedustajat.

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:
- Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasääntö, KH 2.6.2025 § 41
- monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasääntö, kh 20.09.2021 / 15 §

Täytäntöönpano: Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan yhteiset palvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand, 050 539 4555
suunnittelija Anu Anttila, 050 314 5600
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasääntö

1 § TARKOITUS

Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toiminta perustuu kuntalakiin ja lakiin kotoutumisen edistämisestä. Neuvottelukunta on kuntalain 22 §:ssä tarkoitetulla tavalla asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi asetettu vaikuttamistoimielin. Sen rinnalla neuvottelukunnan toimintaa ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä (2010 31 §), jonka mukaan kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotoutumisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Vantaalla vaikuttamistoimielinten kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus, joka hyväksyy näille vaikuttamistoimielimille toimintasäännöt. (Hallintosääntö 2 luku 2 §) Vaikuttamistoimielinten osalta noudatetaan kuntalain toimikuntaa koskevia säännöksiä.

2 § KOKOONPANO

Kaupunginhallitus valitsee monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan jäsenet seuraavasti:

Kaupunginhallitus nimeää valtuustoryhmien esityksestä neuvottelukuntaan 8–14 luottamushenkilöä ja heille kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä nuorisovaltuuston edustajan ja hänelle varajäsenen.

Kaupunginhallituksella on oikeus nimetä neuvottelukuntaan oman edustajansa, jolla on puheoikeus.

Kaupungin toimialat nimeävät neuvottelukuntaan asiantuntijaedustajat ja heille varahenkilöt. Lisäksi Itä-Uudenmaan poliisi ja Uudenmaan työvoimatoimisto nimeävät neuvottelukuntaan asiantuntijaedustajat ja heille varahenkilöt. Neuvottelukunta voi pyytää kaupunginhallitukselta myös muita tärkeäksi katsomiaan sidosryhmiä nimeämään oman edustajansa.

Neuvottelukunta voi pyytää asiantuntijaksi eri tahojen edustajia kokouskohtaisesti. Asiantuntijaedustajilla on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Mikäli neuvottelukunnan jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikauden, kaupunginhallitus valitsee uuden jäsenen tai varajäsenen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi. Kaupungin toimialan edustajan tai muun asiantuntijaedustajan erotessa hänen edustamansa toimiala tai taustayhteisö valitsee tilalle uuden edustajan.

3 § TEHTÄVÄT

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta:

1. osallistuu laissa tarkoitetun kotoutumisohjelman ja muihin kotoutumisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämiseksi sekä etnisten suhteiden edistämiseksi tarkoitettujen valtuustokaudella voimassa olevien ohjelmien valmisteluun ja toimeenpanon arviointiin.

2. seuraa etnisten vähemmistöjen elinolojen kehitystä ja osallistuu niiden elinoloihin vaikuttavien palvelujen valmisteluun ja seurantaan.

3. seuraa valtion maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikkaa sekä niiden vaikutuksia Vantaalla.

4. edistää hyviä etnisiä suhteita ja vahvistaa monikulttuurista ilmapiiriä Vantaalla muun muassa vahvistamalla vuoropuhelua etnisten vähemmistöjen ja heitä edustavien järjestöjen ja kaupungin välillä sekä mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä pääkaupunkiseudun tai muiden toimijoiden kanssa. Neuvottelukunta nimeää vuosittain keskuudestaan edustajat työryhmään, joka valitsee Kulttuuriseppä-palkinnon saajan.

5. ottaa kantaa ja antaa lausuntoja asioista, joilla on vaikutusta neuvottelukunnan kohderyhmään kuuluvien henkilöiden elinoloihin ja palveluihin.

6. tekee kaupunginhallitukselle aloitteita asioista, joilla on vaikutusta neuvottelukunnan kohderyhmään kuuluvien henkilöiden elinoloihin ja palveluihin.

7. laatii oman vuosittain toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen.

Muita asioita neuvottelukunta voi ottaa käsittelyynsä oman harkintansa mukaan.

4 § KOKOUKSET

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta pitää kokouksensa kutakin kalenterivuotta varten päättäminään aikoina. Kokouksia pidetään vähintään seitsemän (7) kertaa kalenterivuonna. Tarvittaessa neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta muinakin aikoina.

Kokous voidaan pitää myös avoimena kokouksena tai seminaarina.

5 § MONIKULTTUURISUUSASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN SIHTEERIN TEHTÄVÄT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 5 luvun 3 §:n mukaan kaupunkikulttuurin toimialan yhteiset palvelut vastaa monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toiminnasta. Sihteerin tehtävänä on koordinoida neuvottelukunnan käsiteltäviksi tulevien asioiden valmistelua ja toimia kokousten sihteerinä. Sihteerin tehtävää hoitava henkilö osallistuu myös neuvottelukunnan kohderyhmää koskevien työryhmien toimintaan, mikäli asia katsotaan tarpeelliseksi.

6 § MUITA MÄÄRÄYKSIÄ

Neuvottelukunnan kustannukset suoritetaan kaupunkikulttuurin toimialan menokohdalta 162050100.

Luonnos Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintasäännöksi

1 § TARKOITUS

Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toiminta perustuu kuntalakiin ja lakiin kotoutumisen edistämisestä. Neuvottelukunta on kuntalain 22 §:ssä tarkoitetulla tavalla asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi asetettu vaikuttamistoimielin. Sen rinnalla neuvottelukunnan toimintaa ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä (2010 31 §), jonka mukaan kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotoutumisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Vantaalla vaikuttamistoimielinten kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus, joka hyväksyy näille vaikuttamistoimielimille toimintasäännöt. (Hallintosääntö 2 luku 2 §) Vaikuttamistoimielinten osalta noudatetaan kuntalain toimikuntaa koskevia säännöksiä.

2 § KOKOONPANO

Kaupunginhallitus valitsee monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan jäsenet seuraavasti:

Kaupunginhallitus nimeää neuvottelukuntaan 6-12 luottamushenkilöä ja heille kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä nuorisovaltuuston edustajan ja hänelle varajäsenen.

Kaupunginhallitus nimeää neuvottelukuntaan 3-6 edustajaa maahanmuuttajia ja kotoutumista edistävää työtä tekevästä järjestöstä ja heille varaedustajat. Heillä on läsnäolo- ja puheoikeus ja heille maksetaan samansuuruinen kokouspalkkio kuin luottamushenkilöille.

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan järjestöedustajiksi toimitetaan avoin haku. Haun päätyttyä asiantuntijatyöryhmä ehdottaa kaupunginhallitukselle kuutta varsinaista ja kuutta varaedustajaa. Esityksessä huomioidaan taustaorganisaatio, suomen kielen taito, äidinkieli, muut hakijan kokemukseen ja taustaan liittyvät seikat sekä mahdollisimman tasainen sukupuolijakauma. Työryhmän jäsenistä päättää kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtaja. Työryhmän koollekutsujana ja sihteerinä toimii monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan sihteeri. Työryhmä koostuu Vantaan kaupungin työntekijöistä, jotka työskentelevät kotoutumisen, maahanmuuton ja yhdenvertaisuuden parissa.

Kaupunginhallituksella on oikeus nimetä neuvottelukuntaan oma edustajansa, jolla on puheoikeus.

Kaupungin toimialat nimeävät neuvottelukuntaan asiantuntijaedustajat ja heille varahenkilöt. Lisäksi Itä-Uudenmaan poliisi nimeää neuvottelukuntaan asiantuntijaedustajan ja hänelle varahenkilön. Neuvottelukunta voi pyytää kaupunginhallitukselta myös muita tärkeäksi katsomiaan sidosryhmiä nimeämään oman edustajansa.

Neuvottelukunta voi pyytää asiantuntijaksi eri tahojen edustajia kokouskohtaisesti. Asiantuntijaedustajilla on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Mikäli neuvottelukunnan jäsen, varajäsen tai järjestöedustaja eroaa kesken toimikauden, kaupunginhallitus valitsee uuden jäsenen, varajäsenen tai järjestöedustajan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi. Kaupungin toimialan edustajan tai muun asiantuntijaedustajan erotessa hänen edustamansa toimiala tai taustayhteisö valitsee tilalle uuden edustajan.

3 § TEHTÄVÄT

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta:

1. osallistuu laissa tarkoitetun kotoutumisohjelman ja muihin kotoutumisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämiseksi sekä etnisten suhteiden edistämiseksi tarkoitettujen valtuustokaudella voimassa olevien ohjelmien valmisteluun ja toimeenpanon arviointiin.

2. seuraa etnisten vähemmistöjen elinolojen kehitystä ja osallistuu niiden elinoloihin vaikuttavien palvelujen valmisteluun ja seurantaan.

3. seuraa valtion maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikkaa sekä niiden vaikutuksia Vantaalla.

4. edistää hyviä väestösuhteita ja vahvistaa monikulttuurista ilmapiiriä Vantaalla muun muassa vahvistamalla vuoropuhelua etnisten vähemmistöjen ja heitä edustavien järjestöjen ja kaupungin välillä sekä mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä pääkaupunkiseudun tai muiden toimijoiden kanssa. Neuvottelukunta nimeää vuosittain keskuudestaan edustajat työryhmään, joka valitsee Kulttuuriseppä-palkinnon saajan.

5. ottaa kantaa ja antaa lausuntoja asioista, joilla on vaikutusta neuvottelukunnan kohderyhmään kuuluvien henkilöiden elinoloihin ja palveluihin.

6. tekee kaupunginhallitukselle aloitteita asioista, joilla on vaikutusta neuvottelukunnan kohderyhmään kuuluvien henkilöiden elinoloihin ja palveluihin.

7. laatii oman vuosittain toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen.

Muita asioita neuvottelukunta voi ottaa käsittelyynsä oman harkintansa mukaan.

4 § KOKOUKSET

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta pitää kokouksensa kutakin kalenterivuotta varten päättäminään aikoina. Kokouksia pidetään vähintään seitsemän (7) kertaa kalenterivuonna. Tarvittaessa neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta muinakin aikoina.

Kokous voidaan pitää myös avoimena kokouksena tai seminaarina.

5 § MONIKULTTUURISUUSASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN SIHTEERIN TEHTÄVÄT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 5 luvun 3 §:n mukaan kaupunkikulttuurin toimialan yhteiset palvelut vastaa monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toiminnasta. Sihteerin tehtävänä on koordinoida neuvottelukunnan käsiteltäviksi tulevien asioiden valmistelua ja toimia kokousten sihteerinä. Sihteerin tehtävää hoitava henkilö osallistuu myös neuvottelukunnan kohderyhmää koskevien työryhmien toimintaan, mikäli asia katsotaan tarpeelliseksi.

6 § MUITA MÄÄRÄYKSIÄ

Neuvottelukunnan kustannukset suoritetaan kaupunkikulttuurin toimialan menokohdalta 162050100.

42 § Laaja hyvinvointikertomus 2025

VD/3248/00.01.02.00/2025

RÅ/SK/MT

Kunnan yksi tärkeimpiä tehtäviä on seurata ja edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan perusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä (hyte-työtä) tehdään Vantaalla kaikilla toimialoilla.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) pykälässä kuusi säädetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa. Kunnan on muun muassa asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle tavoitteet sekä otettava päätöksenteossaan huomioon päätösten arvioidut vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Lisäksi kunnan tulee raportoida valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista ja toteutetuista toimenpiteistä vuosittain sekä kerran valtuustokaudessa valmisteltava hyvinvointikertomus.

Vantaalla on tehty laaja hyvinvointikertomus viimeksi vuonna 2020. Laajassa hyvinvointikertomuksessa 2025 kerrotaan tiiviisti lasten, nuorten ja lapsiperheiden, työikäisten ja nuorten aikuisten sekä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden tilasta, arvioidaan hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 toteutumista sekä siihen on koottu muuta ajankohtaista hyvinvointitietoa. Muun hyvinvointiraportoinnin tapaan laaja hyvinvointikertomus tarjoaa kunnan asukkaille, valtuutetuille sekä kunnan johtajille ja työntekijöille tärkeää tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä antaa arvokkaita työkaluja tiedolla johtamiseen.

Laajan hyvinvointikertomuksen kokoamisesta on vastannut Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateeman koordinaatioryhmä sekä ikäryhmäkohtaiset asiantuntijaryhmät, joissa on jäseniä kaikilta toimialoilta ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta. Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateeman kokonaisuuden johtamisesta vastaa strategiateeman poikkihallinnollinen johtoryhmä.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025 § 7

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää laaja hyvinvointikertomus 2025 hyväksyttäväksi kaupunginhallitukselle.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 42

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää laaja hyvinvointikertomus 2025 hyväksyttäväksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Laaja hyvinvointikertomus 2025

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Hyvinvoinnin edistämisen asiantuntija Suvi Korhonen, 040 062 9536
(etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi)

Vantaan kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2025

Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateema

Sisällysluettelo

1. Johdanto

2. Ikäryhmien hyvinvoinnin ja terveyden tila
   2.1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet
   2.2 Työikäiset ja nuoret aikuiset
   2.3 Ikääntyneet

3. Hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 seurantamittareiden tulokset

4. Hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 tekojen väliarviointi

Liitteet
Liite 1 Turvallisuuskyselyn tulokset
Liite 2 Päihdetilannekyselyn tulokset
Liite 3 Eriarvoisuus ja alueellinen hyvinvointitieto

1. Johdanto

Kunnan yksi tärkeimpiä tehtäviä on seurata ja edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan perusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä eli **hyte-työtä** tehdään Vantaalla kaikilla toimialoilla.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) pykälässä kuusi säädetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa. Kunnan on muun muassa asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle tavoitteet sekä otettava päätöksenteossaan huomioon päätösten arvioidut vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Lisäksi kunnan tulee raportoida valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista ja toteutetuista toimenpiteistä vuosittain sekä kerran valtuustokaudessa valmisteltava hyvinvointikertomus.

Vantaalla on tehty laaja hyvinvointikertomus viimeksi vuonna 2020. Laajassa hyvinvointikertomuksessa 2025 kerrotaan tiiviisti kunkin ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden tilasta sekä arvioidaan hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 toteutumista. Muun hyvinvointiraportoinnin tapaan laaja hyvinvointikertomus tarjoaa kunnan asukkaille, valtuutetuille sekä kunnan johtajille ja työntekijöille tärkeää tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä antaa arvokkaita työkaluja tiedolla johtamiseen.

Tutustu keskeisimpiin tietolähteisiin:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen | Vantaa

Etusivu - Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattoripankki

Tilastot ja tutkimukset | Vantaa

Vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ pohjautuu tietoon

Katso 1,5 minuutin video tuloksellisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työstä.

Vantaa - vaikuttava HYTE-työ pohjautuu tietoon

Hyvinvointia rakentava Vantaa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä on tehty kuluneella strategiakaudella Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateeman alla. Ohjausryhmänä on toiminut kaupungin johtoryhmä ja johtoryhmänä kaikkien toimialojen sekä hyvinvointialueen edustajista koostuvat johtoryhmä. Ikäryhmäkohtaisten asiantuntijaryhmien lisäksi tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat olleet vaikuttamistoimielimet, järjestöt, hyvinvointialue ja muut toimijat.

Kuva: Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateeman toimintamalli.

Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Taide- ja kulttuuripalvelut
- Kirjastopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut

Elinympäristön kehittäminen

- Maapolitiikka
- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Liikenne, joukkoliikenne
- Tieverkkojen rakentaminen ja ylläpito
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Energiantuotanto ja -jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristönsuojelu ja terveellisen elinympäristön turvaaminen
- Turvallisuudesta ja varautumisesta huolehtiminen

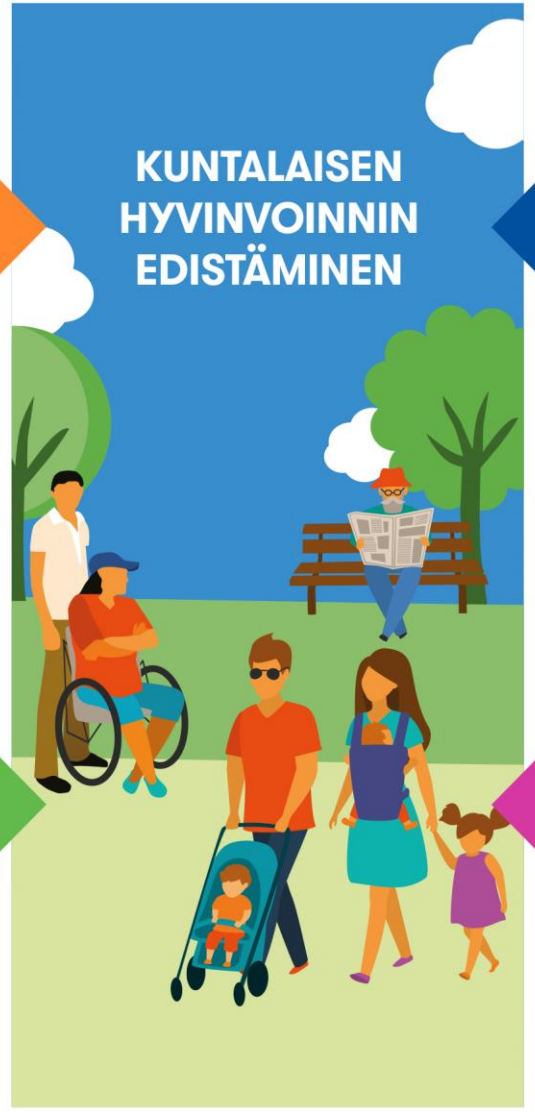

Kunnan elinvoiman edistäminen

- Paikkakunnan vetovoimaisuus
- Vaikeasti työllistyvien tuki: etsivä nuorisotyö, työpajat, työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, kaupunginosatyö
- Kotouttaminen
- Elinkeinopolitiikka: yritysneuvonta, kehittämishankkeet, yritystontit, alueen markkinointi, avoin data
- Resurssiviisaat toimintatavat

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- Monipuoliset osallistuismahdollisuudet
- Paikallinen yhteisöllisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Vaalit ja edustuksellinen demokratia
- Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- Asukkaiden omaehtoinen toiminta

Kuva: Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen, lähde: Kuntaliitto

2. Ikäryhmien hyvinvoinnin ja terveyden tila

Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateema

Ikäryhmien hyvinvoinnin ja terveyden tila

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateeman alla toimii kolme ikäryhmäkohtaista asiantuntijaryhmää:
1. lapset, nuoret ja lapsiperheet
2. työikäiset ja nuoret aikuiset
3. ikääntyneet

Asiantuntijaryhmillä on tärkeä rooli hyvinvointiraportoinnissa. He kokoavat ja tiivistävät ikäryhmiensä olennaisimmat tilastotiedot vuosittaisiin hyvinvointikatsauksiin sekä suunnittelevat, kokoavat ja raportoivat ikäryhmiensä hyvinvointisuunnitelmat. Asiantuntijaryhmissä on edustajia kaikilta toimialoilta ja kattavasti eri palvelualueilta. Jokaisessa ryhmässä on myös Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen edustaja.

Seuraaviin osioihin on koottu kuluneen valtuustokauden olennaisimmat nostot kunkin ikäryhmän hyvinvoinnista ja terveydestä. Lisää tilastotietoa löydät aiempien vuosien hyvinvointikatsauksista, joihin voit tutustua Vantaan hyvinvointikatsaukset ja hyvinvointikertomus | Vantaa.

2.1 Ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden tila: lapset, nuoret ja lapsiperheet

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateema
Lapset, nuoret ja lapsiperheet -asiantuntijaryhmä

10–21 v. lasten ja nuorten hyvinvointi

Suurin osa vantaalaisista lapsista ja nuorista on tyytyväinen elämäänsä, kokee terveydentilansa hyväksi ja pitää koulunkäynnistä.

Tyttöjen tyytyväisyys on poikia vähäisempää.

Huoli omasta mielialasta, koulu-uupumus ja ahdistuneisuus ovat yleisiä oireita, erityisesti tytöillä.

Aiempaa useampi nuori kertoo olevansa täysin raitis. Nuorten humalahakuinen juominen ja laittomien huumeiden kokeilu ovat vähentyneet.

Sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt.

Toistuva, viikoittainen koulukiusaaminen on yleistynyt.

Lasten ja nuorten terveelliset elintavat ovat jonkin verran vahvistuneet. Yhä useampi lapsi ja nuori nukkuu ja liikkuu riittävästi.

Silti suurin osa lapsista ja nuorista, erityisesti tytöistä, ei liiku terveytensä kannalta riittävästi.

Pojat, erityisesti ulkomailla syntyneet pojat, ovat kokeneet fyysistä uhkaa vuoden aikana.

Lähde Kouluterveyskysely 2023

6-VUOTIAIDEN LASTEN PERHEIDEN TERVEYS, HYVINVOINTI JA PALVELUIDEN KÄYTTÖ

FINLAPSET 2024

Neljä viidestä vanhemmasta on tyytyväisiä elämäänsä ja uskoo, että tulevaisuus näyttää hyvältä.
Toisaalta huonovointisuus vaikuttaa kasautuvan tietyille ryhmille.

43 % kokee taloudellisen tilanteensa kohtalaiseksi tai sitä heikommaksi, osuus on suurempi esimerkiksi matalammin koulutettujen, ulkomailla syntyneiden ja yhden vanhemman perheiden kohdalla.

Vantaalla lapset, etenkin tytöt, liikkuvat keskimääräistä vähemmän.

38 % lapsista on kokenut henkistä väkivaltaa läheisen aikuisen toimesta ja kolmasosa on kokenut kiusaamista kotona, koulussa tai muualla.

Lähes kolme neljästä vanhemmasta kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa toimintaa lapsiperheille, mutta kolmasosa kokee sen liian kalliina.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluihin ollaan hyvin tyytyväisiä, paitsi henkilöstön vaihtuvuuden ja riittävyyden osalta.

Palveluihin ollaan pääsääntöisesti tyytyväisiä, mutta vanhemman itsensä saamasta ammattimaisesta avusta jaksamiseen ja mielenterveyteen yli puolet kokee saaneensa riittämättömästi tukea.

Lasten ja nuorten hyvinvointierot ovat yhä kasvussa

- Samaan aikaan kun valtaosa lapsista ja nuorista voi hyvin, yhä suurempi osa heistä voi aikaisempaa huonommin. Hyvinvoinnin haasteet kasautuvat pienelle mutta kasvavalle joukolle lapsia, nuoria ja perheitä.
- Merkittävimpiä hyvinvointia vaarantavia tekijöitä ovat mm. perheen sosioekonominen asema, yksinäisyys, kiusaaminen, väkivalta ja keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa.
- Näitä riskitekijöitä kohtaavat muita enemmän mm. kodin ulkopuolelle sijoitetut, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, ulkomaalaistaustaiset, yhden huoltajan perheessä elävät ja matalasti koulutettujen äitien lapset.
- Vanhempien sosioekonomisella asemalla on selvä yhteys lasten ja nuorten arjen sujuvuuteen, elintapoihin, oppimistuloksiin, terveyteen ja hyvinvointiin.
- Yksinäisyyden kokemus on myös vahvasti yhteydessä mielen hyvinvointiin, koettuun terveyteen, keskusteluyhteyteen vanhempien kanssa ja kiusaamiskokemuksiin.

Yksinäisyyden kokemus on yhteydessä heikompaan hyvinvoinnin kokemukseen

- Yläkoululaisista yksinäiseksi itsensä kokee:
  - 20 % tytöistä
  - 10 % pojista
- Yksinäisyyttä kokevilla lapsilla ja nuorilla on moninkertainen suhteellinen riski moniin hyvinvointia heikentäviin tekijöihin.
- Yksinäisyyden kokemus on yhteydessä erityisesti heikompaan:
  - osallisuuden kokemukseen
  - elämään tyytyväisyyteen
  - koettuun terveyteen sekä mielen hyvinvointiin
- Yksinäisyyttä kokevat nuoret kokevat myös merkittävästi muita useammin koulukiusaamista sekä koulu-uupumusta.

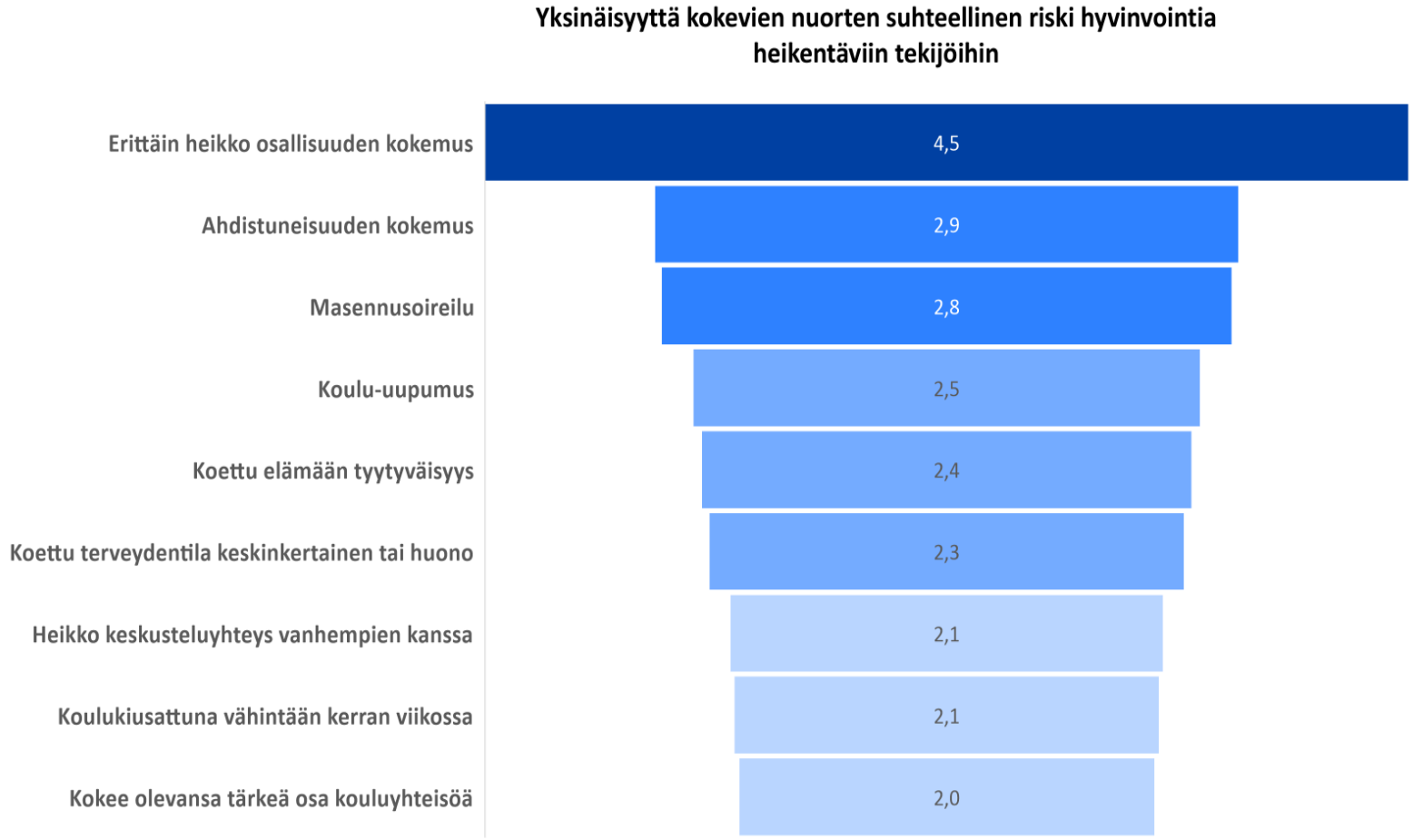

Lähde: Kouluterveyskysely 2023, THL, Vantaan aineisto, 8. ja 9. luokkalaiset

Suurimmat haasteemme lasten ja nuorten hyvinvoinnissa ovat

- Vantaalla asuu runsaasti toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita lapsiperheitä.
- Alueellinen segregaatio ja hyvinvointierot ovat kasvussa.
- Nuorten, erityisesti tyttöjen, haasteet hyvinvoinnin, erityisesti mielenterveyden kanssa jatkavat kasvua.
- Koulukiusaaminen*, fyysistä uhkaa kokeneiden ja väkivaltarikoksista epäiltyjen nuorten määrät ovat lisääntyneet.
- Suurin osa lapsista ja nuorista, erityisesti tytöistä, ei liiku terveytensä kannalta riittävästi.
- Syntyperän yhteyttä hyvinvointiin tarkasteltaessa erityisen haavoittuva ryhmä on ulkomailla syntyneet maahanmuuttajapojat.

*Koulukiusaamisen osalta tilanne vaihtelee jonkin verran ikäryhmittäin. Kahdeksasluokkalaisten kohdalla on menty vähän parempaan suuntaan.

Lähteet

Kouluterveyskysely ja FinLapset (Vantaa.fi)

Helsinkiläisnuorten hyvinvoinnin ulottuvuudet. Perhetaustan ja kasvuympäristön yhteydet koettuun hyvinvointiin (Helsingin kaupunki)

Edellytykset kasvuun, oppimiseen ja osallisuuteen kaikille (Valtioneuvosto)

Pienituloisten perheiden lapset joutuvat kiusatuksi muita useammin (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus)

Lapsiperheköyhyys datana (Itla)

Matala tulotaso ja stressi lisäävät ylisukupolvisen köyhyyden riskiä (Itla)

Lapsen ääni 2024 (Pelastakaa Lapset ry)

Yksinäisyys ja ostrakismi (Niina Junttila)

2.2 Ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden tila: työikäiset ja nuoret aikuiset

Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateema
Työikäiset ja nuoret aikuiset -asiantuntijaryhmä

18–65 v. nuorten aikuisten ja työikäisten hyvinvointi

Aikuisopiston suomen kielen opetuksen jonoja on saatu hieman lyhennettyä, mutta jatkuvasti kasvavaan kysyntään ei kyetä vastaamaan. Myös aikuisten perusopetuksen tarve on kasvussa.

Vantaalla elintapa- ja liikuntaneuvontaa tarjotaan valtakunnallisesti verrattain hyvällä tasolla. Kuitenkin alle puolet työikäisistä liikkuu riittävästi ja ylipainoisten osuus on edelleen suuri.

Työttömien, myös rakennetyöttömien, määrä on kasvanut viime vuodesta.

Ohjatun liikunnan ja uimahallien kävijämäärät ovat palautumassa pandemiaa edeltäneelle tasolle.

Noin kaksi kolmesta Vantaalla asuvasta Suomeen muuttaneesta on tyytyväinen omaan terveyteensä.

Vantaalla tehdään omaisuusrikoksia enemmän kuin Helsingissä ja Espoossa. Henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia on Vantaalla enemmän kuin koko maassa.

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut järjestävät runsaasti erilaisia maksuttomia tapahtumia kaikenikäisille. Tapahtumia on enemmän kuin ennen pandemiaa.

Alueellinen segregaatio ja hyvinvointierot ovat kasvussa

- Perheellisten työikäisten ongelmat, kuten työttömyys ja kotoutumisen haasteet, näkyvät lasten ja nuorten hyvinvoinnissa. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64-vuotiaiden määrä on selvästi korkeampi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kuin koko maassa.
- Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten eli NEET-nuorten määrä (18-29-vuotiaita) on pääkaupunkiseudulla suurin Vantaalla 15,6 %, Espoossa ja Helsingissä 12,4 %. Ulkomaalaistaustaisilla nuorilla on muita suurempi riski jäädä koulutuksen ja työn ulkopuolelle ja tippua toimeentulotuelle.
- Vantaalla Suomeen muuttaneiden ikärakenteessa painottuvat alle 40-vuotiaat eli parhaassa työiässä olevat.
- Vantaalla oli asunnottomia vuonna 2024 yhteensä 269, joista kolmasosa maahanmuuttajataustaisia. Vuoteen 2023 verrattuna pitkäaikaisasunnottomien määrä on laskenut (-26 hlöä), mutta kasvussa on naisten (+13 hlöä) ja nuorten (+10 hlöä) osuus asunnottomista.

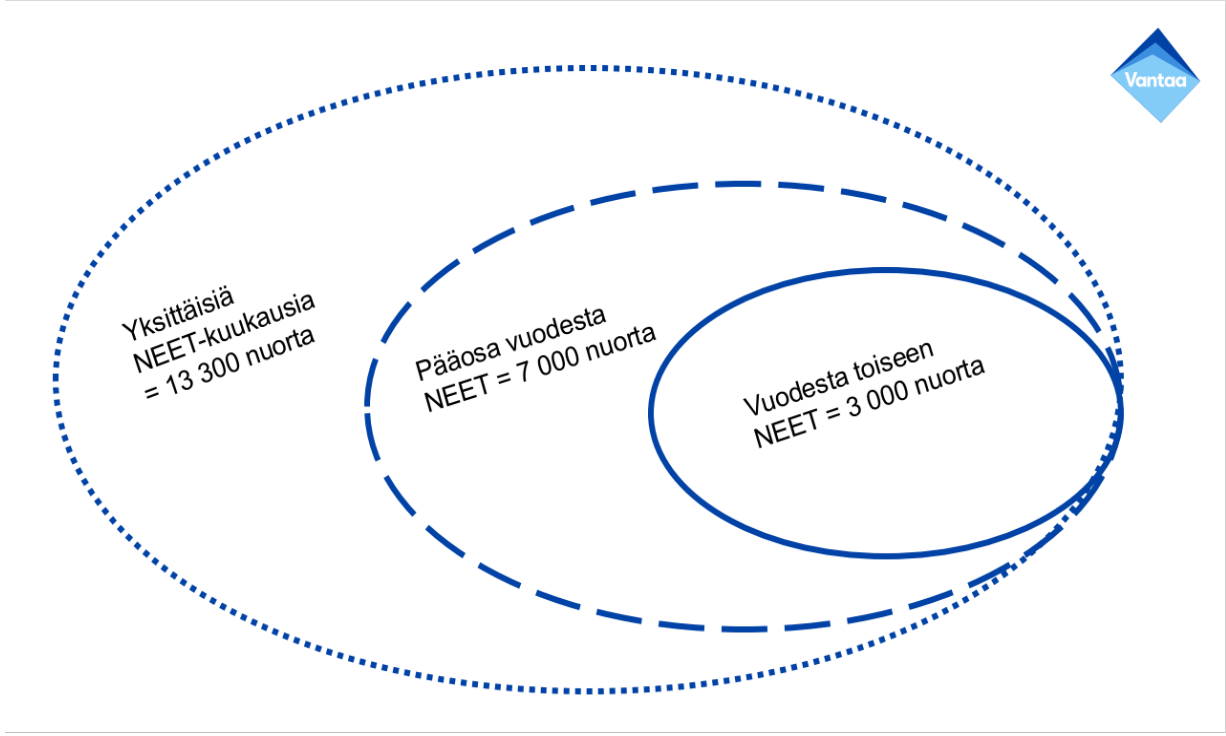

Neet-nuoret Vantaalla, Jussi Pyykkönen 2024

Elintapaneuvonnassa on saatu aikaan pitkäaikaisia muutoksia

Painon muutos 24kk, 2021-2023 (n=51)

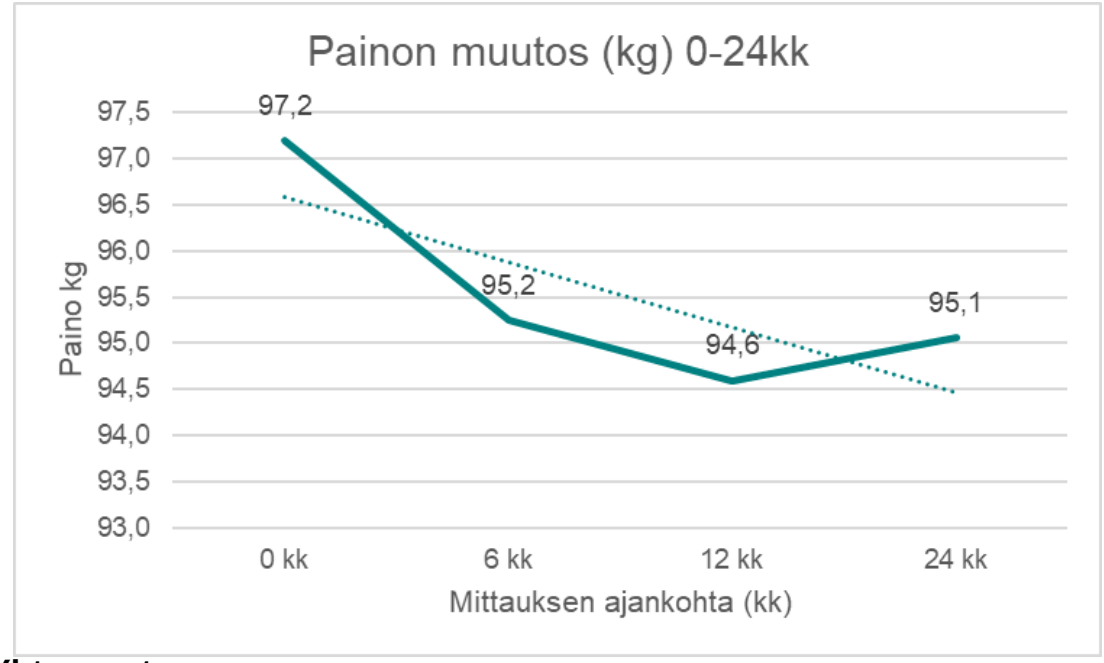

Vyötärön ympäryksen muutos 24kk, 2021-2023

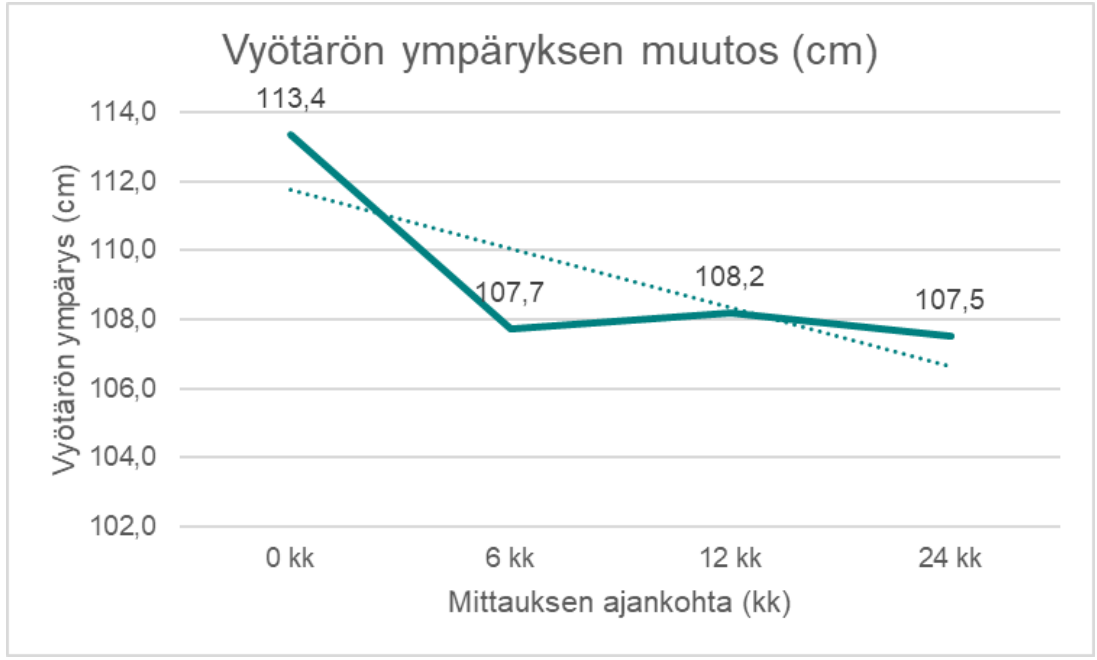

Yhteenveto:

- Vuonna 2021 hyvinvointimentoroinnissa aloittaneista (n= 149) noin kolmanneksesta saatiin mittausdata seurantavuoden päätteeksi.
- Asiakkaiden paino pudonnut keskimäärin 3% ja vyötärön ympärysmitta pienentynyt keskimäärin 5,0cm kaksi vuotta hyvinvointimentoroinnin aloituksen jälkeen.
- Asiakkaiden paino lähtötilannetta alhaisempi ja vyötärön ympärysmitta pienempi 24kk kohdalla, vaikka aktiivinen mentorointi päättyy 12kk kohdalla.

Elintavat: Kaupungin elintapaohjauksessa, Hyvinvointimentoroinnissa 24kk ohjaukseen osallistuneiden muutos painossa ja vyötärö ympäryksessä
Liikunnan palvelualueen tilastointi

Työttömyys on kasvussa

	12/2021	12/2022	12/2023	12/2024
Työttömyys %	12,5 %	11,0 %	12,4 %	13,5 %
Työttömät ja lomautetut	15 648	13 897	15 920	17 762
Työttömät ja lomautetut nuoret	3 668	2 852	3 580	3 978
Vieraskieliset työttömät	6 230	5 885	7 232	8 240
Pitkäaikaistyöttömät	6 724	5 237	5 049	6 539
Pitkäaikaistyöttömät nuoret	997	561	582	851
Rakennetyöttömät	10 144	8 154	8 172	9 881

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM)

Lähteet

- Vantaan aikuisopiston aikuisten perusopetuksen kurssikertymät ja opiskelijamäärä 2018-2023, Aikuisopiston oma tilastointi
- Vantaan aikuisopiston suomi toisena kielenä (S2) -opiskelijoiden määrä 2018-2024, Aikuisopiston oma tilastointi
- Liikuntapalveluiden oma tilastointi
- Sotkanet
- MoniSuomi-tutkimus, THL
- Jussi Pyykkönen, selostus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnassa 3.12.2024
- Asunnottomat 2024 - Aran selvitys 2/2025

2.3 Ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden tila: ikääntyneet

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateema
Ikääntyneet-asiantuntijaryhmä

Yksinäisyyden kokeminen on naisilla laskenut,
mutta miehillä kasvanut. Yksin asuminen on tulevaisuuden haaste.
Ikäihmiset kokevat suhteellisen hyvää osallisuutta ja tyytyväisyyttä asuinalueeseensa sekä digituen palvelut ovat kehittyneet.
Korona saattoi heikentää elämänlaatua, mutta onnellisuuden kokemus ennallaan

Yksinäisyyden kokeminen jakaa sukupuolia ja yksin asuminen on tulevaisuuden haaste

Verrattuna muihin Uudenmaan hyvinvointialueisiin ja Helsinkiin 75 vuotta täyttäneet ovat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kaikkein yksinäisimpiä. 65 vuotta täyttäneissä vastaavaa eroa ei ole.

Yksinäisyyden kokemuksessa tapahtunut muutos vuodesta 2020 vuoteen 2022 on sukupuolittunut Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 75 vuotta täyttäneissä:

- naisten laskenut 2,5 prosenttiyksikköä (16,0 % -> 13,5 %)
- miesten kasvanut 4,7 prosenttiyksikköä (7,7 % -> 12,4 %)

Yksinäisyyden kokemuksen nousu liittynee koronapandemian tuomaan eristykseen.

Yksin asuvien osuus 75 vuotta täyttäneissä on pysynyt ennallaan. Yli 65-vuotiaissa on huomioitavaa yksinasuvien osuuden nousu 2019 alkaen. Vantaa on nopeiten ikääntyviä väestöä, joten yli 75-vuotiaissa on odotettavissa merkittävää yksinasumisen lisääntymistä.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	2020	2022
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	9,1 %	9,4 %
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	12,5 %	13,0 %

Yksin asuvien osuus

Ikä	65+					75+				
Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Vantaa	36,8	37,0	37,6	37,8	38,4	45,0	44,8	44,2	44,2	44,7
Espoo	34,2	34,6	35,1	35,6	35,7	42,0	41,3	41,3	41,7	41,3
Helsinki	44,8	45,1	45,2	45,5	45,7	53,3	52,5	51,9	51,7	51,6
Koko maa	37,7	37,8	38,1	38,3	38,6	46,7	46,2	45,8	45,5	45,3

Ikäihmiset kokevat suhteellisen hyvää osallisuutta ja tyytyväisyyttä asuinalueeseensa

Vantaalaisten osallisuuden kokemus on hieman laskenut. Yli 65-vuotiaat kokevat osallisuutta suunnilleen saman verran kuin vantaalaiset yleensä. Ikääntyneistä joka kolmas tai useampi on tyytyväinen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin.

Sekä koko maahan verrattuna että Uudenmaan hyvinvointialueiden keskinäisessä vertailussa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella asuvat ikääntyneet ovat hieman keskimääräistä tyytymättömämpiä asuinalueensa olosuhteisiin.

Vantaan toteuttamien digitaitokyselyiden perusteella vantaalaiset eläkeläiset ovat saaneet paremmin digitukea vuonna 2023 kuin vuonna 2021. Digitukea tarjoaa Vantaalla yhteensä 14 kaupungin, hyvinvointialueen tai järjestöjen toimijaa. Digituen tärkeys on noussut esille myös hyvinvointialueella.

OSALLISUUSINDIKAATTORI ASTEIKOLLA 0–100, SUUREMPI PISTEMÄÄRÄ TARKOITTAA VAHVEMPAA OSALLISUUDEN KOKEMUSTA	2022A (alkuvuosi)	2022B (loppuvuosi)	2023
Yli 65-vuotiaat vantaalaiset	77	75	73,7
Kaikki vantaalaiset	78,4	74,9	74,2

TYYTYVÄISYYS OSALLISTUMIS- JA VAIKUTTAMIS-MAHDOLLISUUKSIIN, Kysely tehty loppuvuodesta 2022	Tyytymättömiä	Tyytyväisiä	Ei kumpaakaan
66-75-vuotiaat vantaalaiset	17,5 %	33,8 %	73,7
76 vuotta täyttäneet vantaalaiset	15,6 %	42,2 %	33,3 %

Korona saattoi heikentää elämänlaatua, mutta onnellisuuden kokemus ennallaan

VANTAAN JA KERAVAN HYVINVOINTIALUE	2020	2022
Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	61,3	52,8
Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	46,6	45,9
Onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	56,3	56,6
Onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	49,2	49,8

Lähde: Terve Suomi -tutkimus (THL)

Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on laskenut ikääntyneillä, erityisesti 65 vuotta täyttäneillä. Kuitenkin 65 vuotta täyttäneissä on enemmän elämänlaadun hyväksi tuntevia kuin 75 vuotta täyttäneissä.

Onnelliseksi itsensä kokevien osuus on pysynyt molemmissa ikäryhmissä jokseenkin samana. Osuus on suurempi 65 vuotta täyttäneissä.

Muihin Uudenmaan hyvinvointialueisiin sekä Helsinkiin verrattuna Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on keskimääräistä vähemmän elämänlaatunsa hyväksi tuntevia ikääntyneitä. Sen sijaan onnelliseksi itsensä kokeneiden määrä on keskimääräistä suurempi.

Tulevaisuudessa seurattavia ja vaikutettavia asioita

- Osallisuutta ja tyytyväisyyttä asuinalueeseen yhä tarve kehittää.
- Digituki on tärkeä osallisuuden näkökulma ja sen merkitys tulee korostumaan jatkossakin. Sähköisten järjestelmien ja palveluiden saavutettavuus ja helppokäyttöisyys on varmistettava.
- Seurattava, kuinka elämänlaadun ja onnellisuuden kokemus on kehittynyt koronapandemian jälkeen.
- Yksin asumisen lisääntyminen on tulevaisuuden haaste, sillä se lisää riskiä yksinäisyyteen ja saattaa lisätä tarvetta erilaisille palveluille. Palveluita ja asumismuotoja tulee kehittää tämä kehitys silmällä pitäen. Esimerkiksi vapaa-ajan palvelut ja digitaaliset palvelut tarjoavat mahdollisuuden yksinäisyyden lieventämiseen.
- Jatkossa tulee kiinnittää huomiota ja valmistautua siihen, millaisia palvelutarpeita nykyisillä 60-vuotiailla tulee olemaan eläkkeellä siirtyessään.

3. Hyvinvointisuunnitelma 2023-2025: Seurantamittareiden tulokset

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateema

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja seurantamittarit

Hyvinvointisuunnitelmassa 2023-2025 on kolme strategista tavoitetta:

1. edistää kaikkien kaupunkilaisten hyvinvointia ja kaventaa hyvinvointieroja
2. vahvistaa turvallisuuden tunnetta
3. varmistaa sujuvat palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tavoitteille on määritelty erillisiä tilastollisia seurantamittareita, joiden tuloksia on esitelty seuraavilla dioilla. Ikäryhmien konkreettisten tekojen toteutumista käsitellään seuraavassa osiossa.

Tutustu hyvinvointisuunnitelmaan tarkemmin: Vantaan hyvinvointisuunnitelma | Vantaa.

Hyte-kerroin on laskussa

- Hyte-kerroin lasketaan prosessi- ja tulosindikaattoreiden keskiarvosta. Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla.
- **Vuoden 2024 hyte-kerroin on 65.** Laskua edelliseen vuoteen on seitsemän yksikköä.
- Kuutoskaupunkien vertailussa Vantaan hyte-kerroin on samaa tasoa muiden kanssa. Vain Helsingissä hyte-kertoimen trendi on nouseva, muissa se on laskeva.
- **Vuonna 2024 Vantaa sai hyte-kertoimesta 19,5 euroa / asukas.** Tämä tarkoittaa kokonaissummana noin 4,9 miljoonaa euroa.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022	2023	2024
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	Vantaa	yhteensä	21,1	21,1	21,8	20,5	19,5
HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340			77	75	77	72	65
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5339			85	85	85	85	77
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5338			69	64	69	60	53

Laskenut

Prosessi-indikaattorit: Kuntajohto

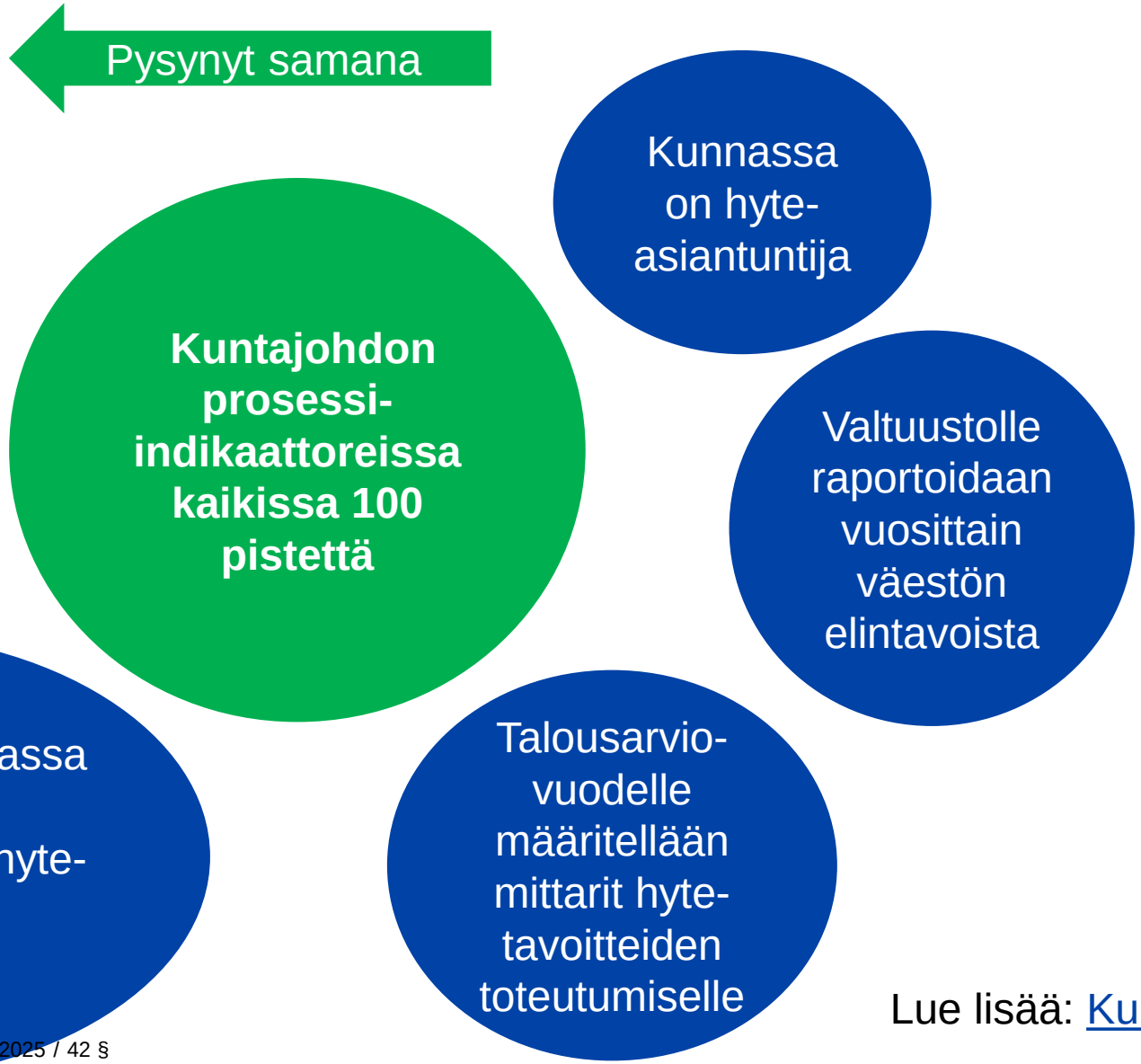

Lue lisää: Kuntajohto - THL

Prosessi-indikaattorit: Liikunta

Pysynyt samana

Kohdennetut liikkumisryhmät liikuntaseura-toiminnan ulkopuolisille lapsille ja nuorille

Liikunnan prosessi-indikaattorit, joissa 100 pistettä

Liikuntaseurojen ja yhdistysten kutsuminen säännöllisesti yhteiskokouksiin

Liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä toiminnassa

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi hyvinvointi-raportoinnissa

Liikunnan prosessi-indikaattorit, joissa 0 pistettä

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin

Lue lisää: Liikunta - THL

Prosessi-indikaattori: Kulttuuri

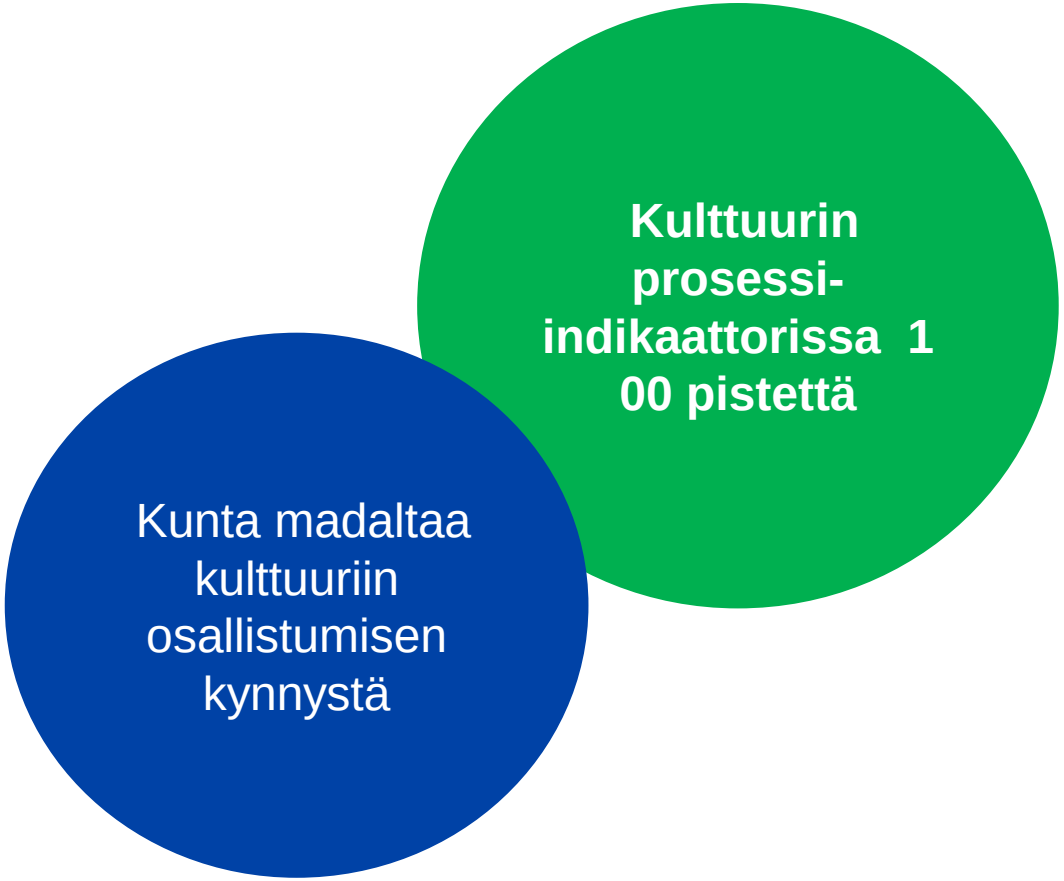

Pysynyt samana

Lue lisää: Kulttuuri - THL

Prosessi-indikaattorit: Peruskoulu

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä info ind. 5317	Vantaa	yhteensä	68	71	42	42	3	3
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit info ind. 5316			71	82	76	76	85	85
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus info ind. 5309			98	95	98	98	98	98
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa info ind. 5313			65	46	57	57	70	70

Laskenut

Sama romahdus kaikissa kuutoskaupungeissa.*

Onnistuminen

Onnistuminen

Onnistuminen

*THL nosti erityistarkasteluun kaksi konkreettista asiaa. Suosituksen mukaan sopiva aika lounaan syömiselle on klo 11-12 ja ruokailuun tulisi varata aikaa puoli tuntia. Jos nämä eivät toteutuneet, pistemäärä laski voimakkaasti. Hyte-indikaattorin tuloksia tarkastellessa tulee huomioida, että Vantaan kaupunki on kuitenkin tehnyt paljon työtä kouluruokailun parantamiseksi ja hyte-indikaattori ei huomioi näitä parannuksia mittaustavassaan.

Tulosindikaattorit

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022	2023	2024	
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori info ind. 5308	Vantaa	yhteensä	100	100	100	51	42	Laskenut
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5301			51	36	36	58	58	Onnistuminen
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5304			47	52	62	51	47	Laskenut
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5306			64	35	55	53	29	Laskenut
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5307			100	100	100	100	100	Onnistuminen
Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5303			55	60	60	44	44	Laskenut

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori

- Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori koostuu elintaso- (having), yhteisyyssuhteet- (loving) ja itsensä toteuttamisen (being) osa-alueiden indikaattoreista. Indikaattoreiksi on valittu yleisesti saatavilla olevaa kvantitatiivista tietoa (ei kyselytutkimuksia).

- Kaikkien osa-alueiden yhteisvertailussa kuutoskaupunkien kesken Vantaa on toiseksi viimeisellä sijalla. Hyvinvointi-indikaattorin perusteella hyvinvoivimmat asukkaat asuvat Espoossa.

- Uudenmaan vertailussa (26 kuntaa) Vantaa on viimeisellä sijalla, arvo 87. Parhaimman arvon saa Kauniainen: 140.

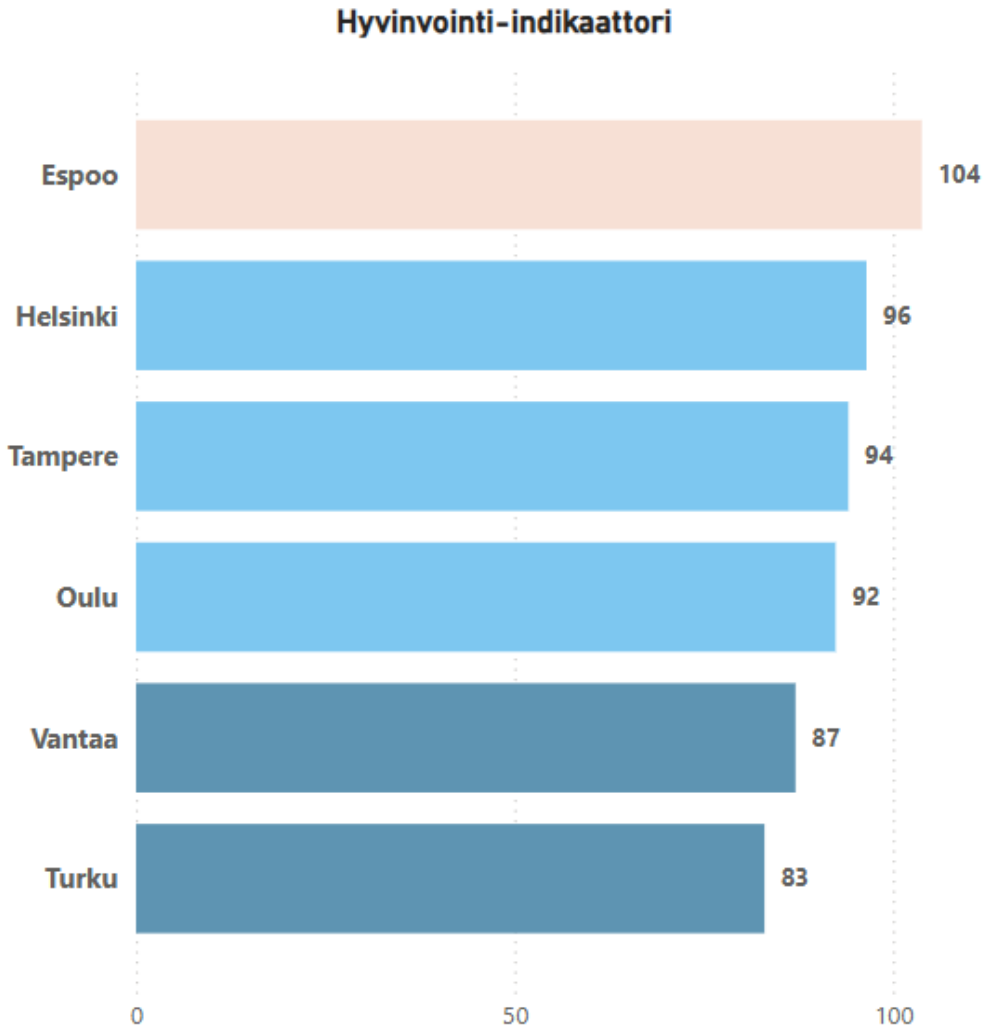

Hyvinvointi-indikaattori, 2023.

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori: elintaso (2023)

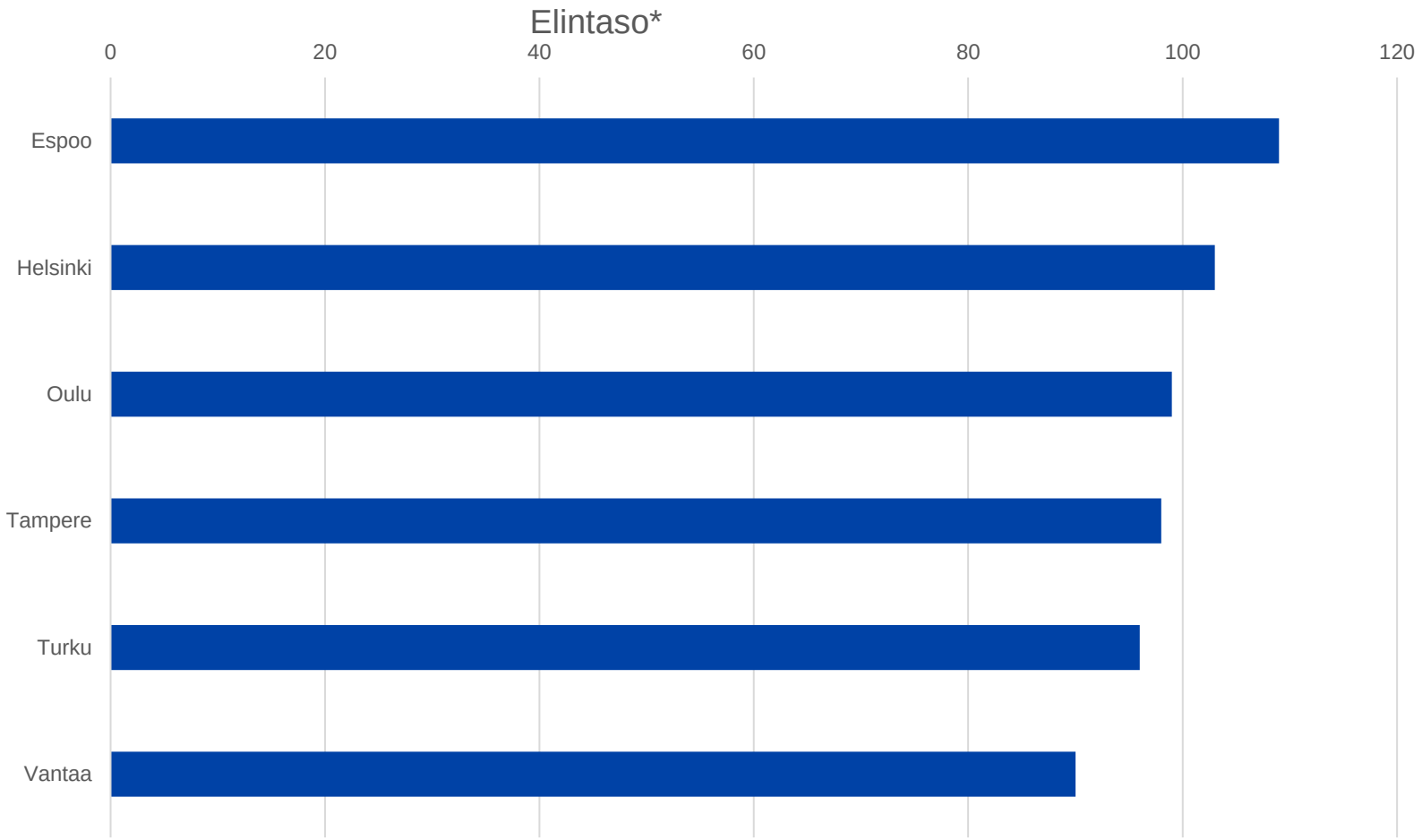

- Elintaso-osa-alueella Vantaan tulos on kuutoskaupungeista heikoin.

*Sisältää indikaattorit:

- Veronalaiset tulot, /1000as
- Toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvat henkilöt, % asukkaista
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä
- Sairastavuus-indeksi, ikävakioitu
- Ahtaasti asuvat %
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Ind 3219

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori: yhteisyyssuhteet (2023)

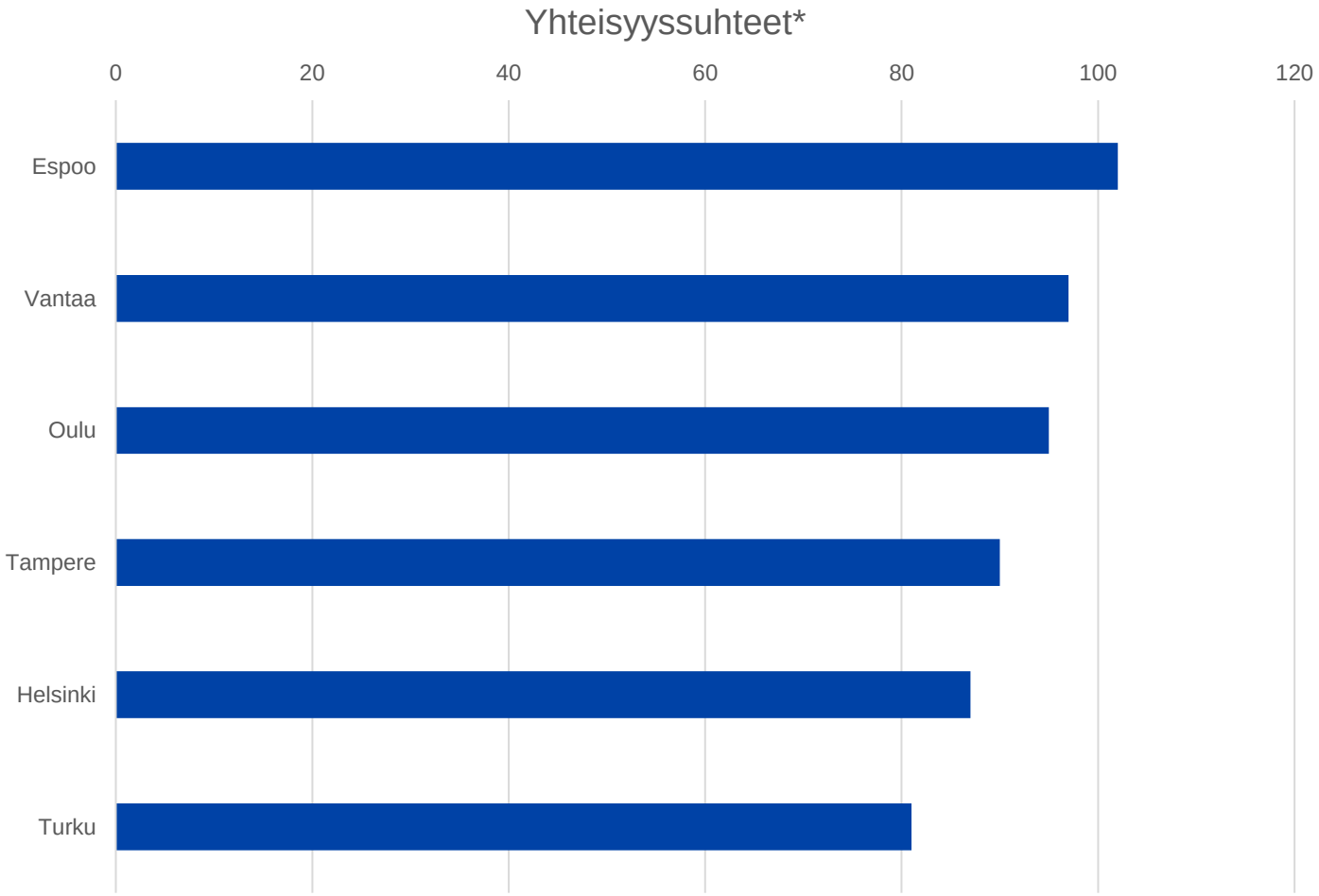

- Yhteisyyssuhteet-osa-alueella Vantaan tulos on kuutoskaupungeista toiseksi paras.

*Sisältää indikaattorit:
• Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä / 1 000 asukasta Ind 2458 +
• Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttänyttä
• Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / as
• Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista asuntokunnista

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori: itsensä toteuttaminen (2023)

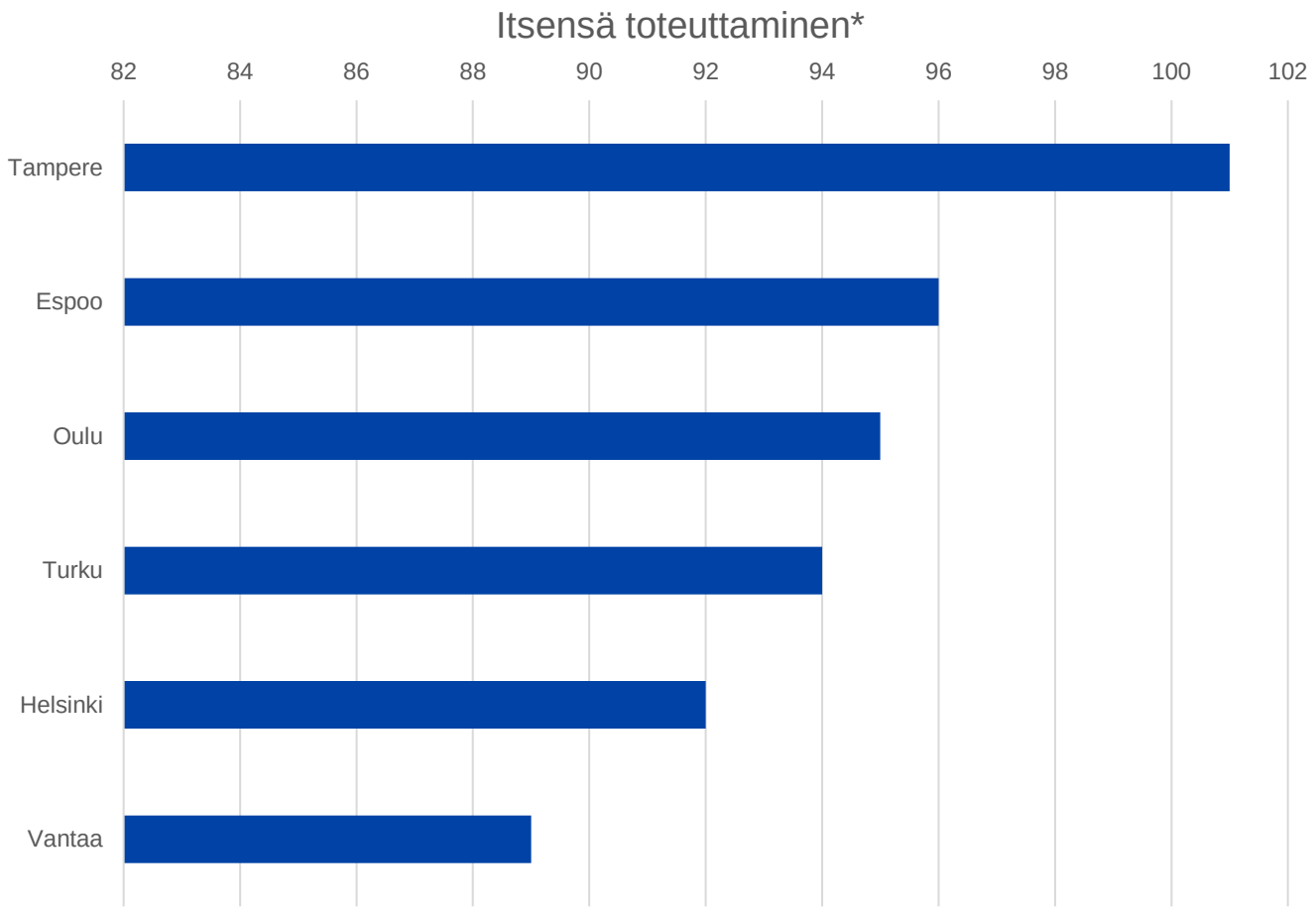

- Itsensä toteuttamisen osa-alueella Vantaan tulos on kuutoskaupungeista heikoin.

*Sisältää indikaattorit:
• Äänestysaktiivisuus
• Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta
• Kirjastolainausten kokonaismäärä

4. Hyvinvointisuunnitelma 2023-2025: Tekojen väliarviointi

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateema

Johdanto

Hyvinvointisuunnitelmassa 2023-2025 on yhteensä 74 hyvinvointia ja terveyttä edistävää tekoa, joille jokaiselle on määritelty omat seurantamittarit. Tässä hyvinvointikertomuksessa tekojen toteutumista arvioidaan väliarviointina liikennevalomallilla ja teoista nostetaan esimerkinomaisesti muutamia nostoja onnistumisesta sekä teoista, joiden toteutukseen tulee vielä loppukaudella panostaa. Tutustu hyvinvointisuunnitelmaan tarkemmin: Vantaan hyvinvointisuunnitelma | Vantaa.

Ikäryhmä	Tekojen määrä hyvinvointi-suunnitelmassa 2023-2025	Väliarviointi: Ei lainkaan toteutunut / toteutus ei vielä alkanut	Väliarviointi: Toteutunut osittain	Väliarviointi: Toteutunut täysin
Lapset, nuoret ja lapsiperheet	20	0 tekoa	9 tekoa	11 tekoa
Työikäiset ja nuoret aikuiset	31	0 tekoa	8 tekoa	23 tekoa
Ikääntyneet	20	2 tekoa	11 tekoa	7 tekoa

Hyvinvointityön seuranta

Liikennevaloarvio:
vihreä

Onnistumisia
Lapset, nuoret ja lapsiperheet

1

ProVaka- ja ProKoulu (pro = positiivisesti ryhmässä oppiva) -toiminnassa on vahvistettu lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja koko henkilöstölle suunnatun ohjeistuksen, koulutuksen ja tuen avulla. Toimintamalli on vahvistanut henkilöstön ja lasten myönteistä käyttäytymistä tukevaa toimintakulttuuria.

2

Ammattilaisten osaamista puuttua lasten ja nuorten kohtaamaan väkivaltaan ja kiusaamiseen on lisätty henkilöstön koulutuksilla ja yhteisillä dialogeilla lasten ja nuorten kanssa varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella.

3

Jokaisen lapsen ja nuoren mahdollisuuksia löytää itselleen mieluisa harrastus on parannettu lisäämällä harrastusmahdollisuuksia ja tehostamalla tiedotusta ja viestintää.

Liikennevaloarvio:
keltainen

Keskeneräisiä tekoja
Lapset, nuoret ja lapsiperheet

1

Monialaista yhteistyötä on vahvistettu hyvinvointialueen kanssa laatimalla ja hyväksymällä keskeiset lakisääteiset yhdyspintasuunnitelmat ja -sopimukset. Yhteistyön vahvistaminen jatkuu, painopisteenä alle kouluikäisten lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen sekä ehkäisevät päihdepalvelut.

2

Lasten ja nuorten liikunnallista toimintaa on lisätty ja heitä kannustetaan liikkumaan omassa arjessa päiväkodeissa, koulussa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajalla. Olemassa olevia rakenteita ylläpidetään. Edistetään perheliikunnan, Move!-työn, välituntiliikkumisen, pyöräilykasvatuksen sekä elintapaneuvonnan kehittämistä.

3

Vanhemmuuden tukea on lisätty järjestämällä vanhemmille vertaistukiryhmiä ja koulutusta yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Vuonna 2025 kartoitamme toimintaa ja vanhempien tarpeita sekä kokoamme toimenpide-ehdotuksia huoltajien kasvatustyön tueksi.

Liikennevaloarvio:
vihreä

Onnistumisia
Työikäiset ja nuoret aikuiset

1

Hyvinvointimentorointi eli maksuton elintapaneuvonta aikuisille vantaalaisille, on vakiinnutettu osaksi kaupungin toimintaa. Matalan kynnyksen ravitsemusneuvonta on sisällytetty hyvinvointimentorointiin.

2

Asukastiloissa on tarjolla kohtaamisia, monipuolista harraste-, kerho- ja virkistystoimintaa, tiloja omaehtoiselle toiminnalle sekä neuvontaa. Ajanvaraukseton asumisneuvonta käynnistyi kesäkuussa Koivukylän ja Myyrmäen asukastiloilla. Kivistön asukastila sijaitsee uudessa Mosaiikissa.

3

Turvallisemman tilan periaatteet on otettu käyttöön kaikissa asukkaiden käytössä olevissa kaupungin tiloissa.

Liikennevaloarvio:
keltainen

Keskeneräisiä tekoja
Työikäiset ja nuoret aikuiset

1

Hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön rakenteita ja palvelupolkuja kehitetään edelleen eri palvelualueilla. Yhteistyössä on päästy alkuun, mutta vielä tarvitaan aikaa ja sitoutumista, että kumppanuudet vahvistuvat.

2

NEET-nuorten eli työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten palveluja työllistymisen ja opiskelujen tueksi kehitetään aktiivisesti. Nuorten aikuisten palveluissa vakinaistetulla yksilövalmennuksella on edistetty NEET-nuorten opiskelu- ja työllistymispolkuja.

3

Vapaaehtoistoiminnan tarve on tunnistettu. Liikunnan palvelualueella on käynnissä laajamittainen vertais- ja vapaaehtoistoiminnan konseptin kehittäminen osana MEK-hanketta. Kulttuuriluotsitoimintaa kehitetään ja koulutetaan uusia luotseja. Vantaalla on aloittanut Kulttuurikamutoiminta vuoden 2025 alussa, johon koulutetaan vapaaehtoisia. Vapaaehtoistoiminnan verkosto kouluttaa vapaaehtoisia Innostu ja osallistu -kursseilla.

Liikennevaloarvio:
vihreä

Onnistumisia: ikääntyneet

1

"Lisäämme ikääntyneille suunnatun ohjatun liikunnan määrää liikuntapaikoilla ja virtuaalisesti sekä vertaisohjatun ja soveltavan liikunnan ryhmien saatavuutta." Käynnissä on esimerkiksi Erityisen hyvää liikuntaa -hanke, jossa kohderyhmänä on +65-vuotiaat kotona asuvat, toimintakykynsä kannalta liian vähän liikkuvat seniorit.

2

"Tuomme kulttuuria ikääntyneiden lähelle esimerkiksi asumisyksiköihin, kirjastoihin ja nettiin." Vantaan kaupungin kulttuuripalveluissa työskentelee kulttuuriseen vanhustyöhön painottunut kulttuurituottaja.

3

"Panostamme viestinnän monikanavaisuuteen, jonka avulla tavoitamme myös ikääntyneet. Liikuntaryhmät ja kulttuuritapahtumat ovat tavoittaneet uutta yleisöä esimerkiksi Vantaan Sanomien mainoksen kautta." Vantaan Sanomien mainokset on toteutettu ja liikuntaryhmiin saatu uusia kävijöitä.

Liikennevaloarvio:
keltainen

Keskeneräisiä tekoja: ikääntyneet

1

"Hyödynnämme tyhjiä tiloja tarjoamalla striimattuja livejumppia tyhjissä paikoissa vanhuksille. Striimaamme livejumppia myös asukastiloihin ja vanhustenkeskuksiin." Striimattujen livejumppien sijaan panostetaan enemmän jumppavideotallenteiden markkinointiin. Lisäksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vanhustenkeskuksiin on ostettu palvelu, johon tulee joka viikko uutta ikäihmisille suunniteltua video-ohjelmaa.

2

"Varmistamme, että saavutettavia ja esteettömiä puistoja ja ulkoilualueita on lähellä asukkaita." Vuonna 2025 aloitetaan valtuuston juhlapäätöksen mukaisesti erityisen ikäystävällisten puistojen toteutus.

3

"Kartoitamme ja otamme käyttöön uusia tiloja vertaisohjattujen ryhmien käyttöön (esim. taloyhtiöiden tilat, vanhustenkeskusten tilat, täysin uudet tilaratkaisut)." Vertaisohjatuille kuntosaliryhmille järjestetään tilat kaupungin puolesta. Itseohjautuvat vapaaehtoisten ryhmät puolestaan varaavat tällä hetkellä itse tiloja Timmin kautta kaupungin työntekijän avustuksella. Toiminnassa on hyödynnetty jo tiedossa olevia tiloja.

Liitteet

Liite 1
Turvallisuuskyselyn tulokset

Kuntademokratian palvelualue

Turvallisuus on yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osa-alue

- Vantaan kaupungilla turvallisuustyötä johdetaan konsernijohdon ja elinvoiman toimialalla. Turvallisuussuunnitelma konkretisoi turvallisuustyön tavoitteiksi ja toimenpiteiksi.
- Turvallisuuskyselyssä 2024 selvitettiin kaupunkilaisten mielikuvia Vantaan turvallisuudesta ja kartoitettiin turvallisuuteen liittyviä uhkia.
- Tutustu turvallisuuskyselyn tuloksiin:
  Tiedote: Yhteisöllisiä naapurustoja ja kasvavaa huolta nuorista
  Turvallisuuskyselyn 2024 tulokset PowerPoint-esityksenä

Liite 2
Päihdetilannekyselyn tulokset

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Päihdetilannekysely kartoittaa Vantaan ja Keravan asukkaiden näkemyksiä päihdetilanteesta

- Verkkokyselyn toteutti 23.9.-13.10.2024 Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön yksikkö.
- Aikuisten kyselyssä oli 772 vastaajaa. Vastaajista 64 % oli Vantaalta, 33 % Keravalta ja 3 % muista kaupungeista.
- Nuorten (13–17-v.) vastauksia saatiin 425. Vastaajista 59 % oli Keravalta, 30 % Vantaalta ja 11 % muista kaupungeista.

Lue lisää: Päihdetilannekysely: Nuoret toivovat avointa päihdekeskustelua | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Päihdetilannekyselyn 2024 tärkeimmät havainnot

- Eniten esille tulleet teemat ovat huoli nuorista ja huumausaineiden näkyminen katukuvassa. Nuoret toivovat avointa ja tuomitsematonta päihteisiin liittyvää keskustelua aikuisten kanssa. Aikuiset toivovat jalkautuvaa ja etsivää työtä sekä matalan kynnyksen päihdepalveluja.
- Aikuisista 52 % ja nuorista 28 % on pelännyt asuinkunnassaan kadulla tai muulla julkisella paikalla kohtaamiaan päihtyneitä henkilöitä. Esimerkiksi suurimmat juna-asemat ja niiden lähialueet tuotiin turvattomina paikkoina esille.
- Päihteidenkäytön puheeksiotossa nuorilta kysytään eniten alkoholin käytöstä ja esim kannabiksen käytöstä kysytään harvemmin.
- Nuorista vain 33 % tietää, mistä alaikäiset saavat apua ja tukea, jos ovat huolissaan päihteidenkäytöstä.
- Ennaltaehkäisyn yhtenä tärkeimpänä tekijänä lapsille ja nuorille toivotaan lisää edullisia tai maksuttomia ja helposti lähestyttäviä harrastusmahdollisuusuuksia.

Liite 3
Eriarvoisuus ja alueellinen hyvinvointitieto

Eriarvoisuus on kasvanut Vantaalla vuodesta 2015 lähtien

- Pienituloisuusaste on kasvanut miltei kaikissa kuusikkokaupungeissa vuodesta 2015 lähtien. Vantaalla kasvu on ollut erityisen voimakasta.
- Pienituloisuusaste on Vantaalla kuitenkin selvästi alhaisempaa verrattuna muihin kuusikkokaupunkeihin (lukuun ottamatta Espoota)

Lähde: Sotkanet, 04.06.2024.

https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/kaavio?indicator=s_YtAgA=&region=yy60Ns6zNgyMT8q3Ng4EAA==&year=sy5zta7U0zUEAA==&gender=t&t=line

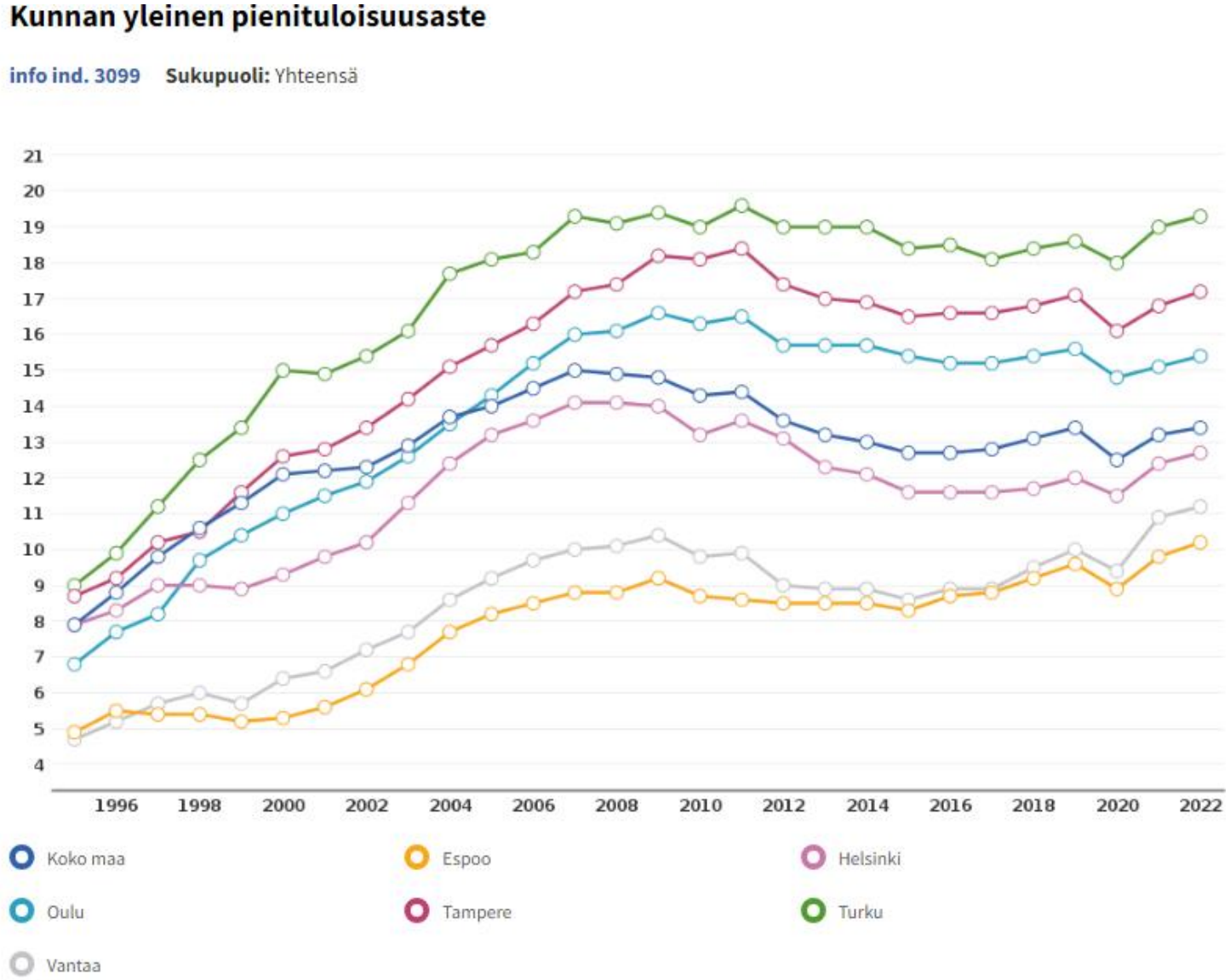

Eriarvoisuus on jatkanut kasvuaan vuosina 2022-2024

- Maksuhäiriömerkintöjen osuus on kasvanut 8,0 prosentista 8,7 prosenttiin vuosien 2022-2023 aikana
- Maksuhäiriömerkinnät ovat jatkaneet kasvuaan vuonna 2024
- Maksuhäiriömerkinnät kohdistuvat lähinnä työikäiseen väestöön
- Maksuhäiriömerkinnät ovat kasvaneet erityisesti alle 40-vuotiaiden väestöryhmässä

Maksuhäiriöisten henkilöiden prosenttiosuus iän mukaan 2023.

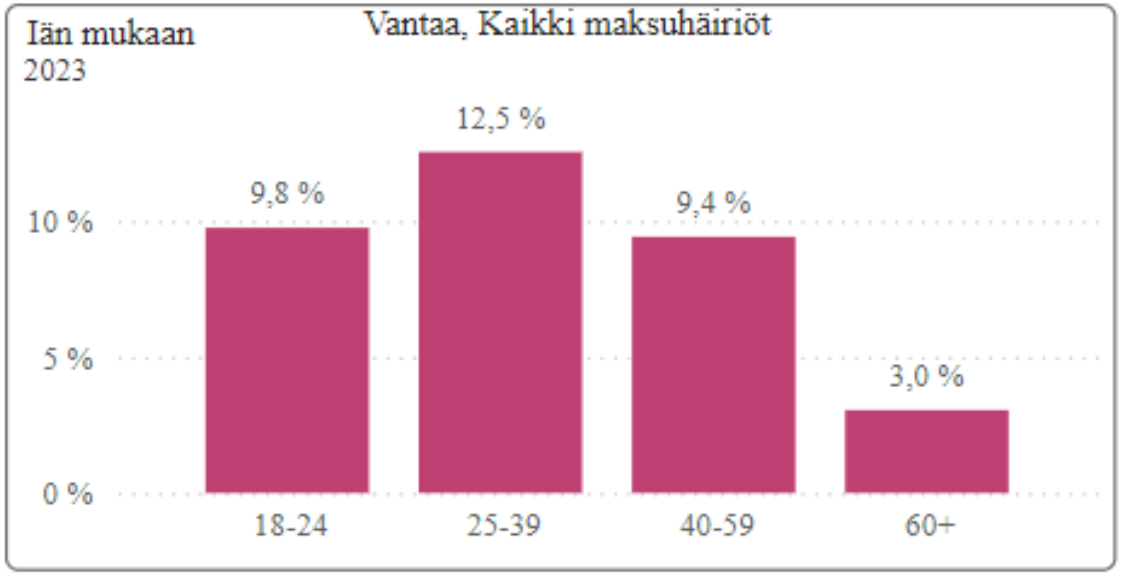

Maksuhäiriöisten prosenttiosuuden kehitys 18-39-vuotiaissa, 2022/Q1-2024/Q3

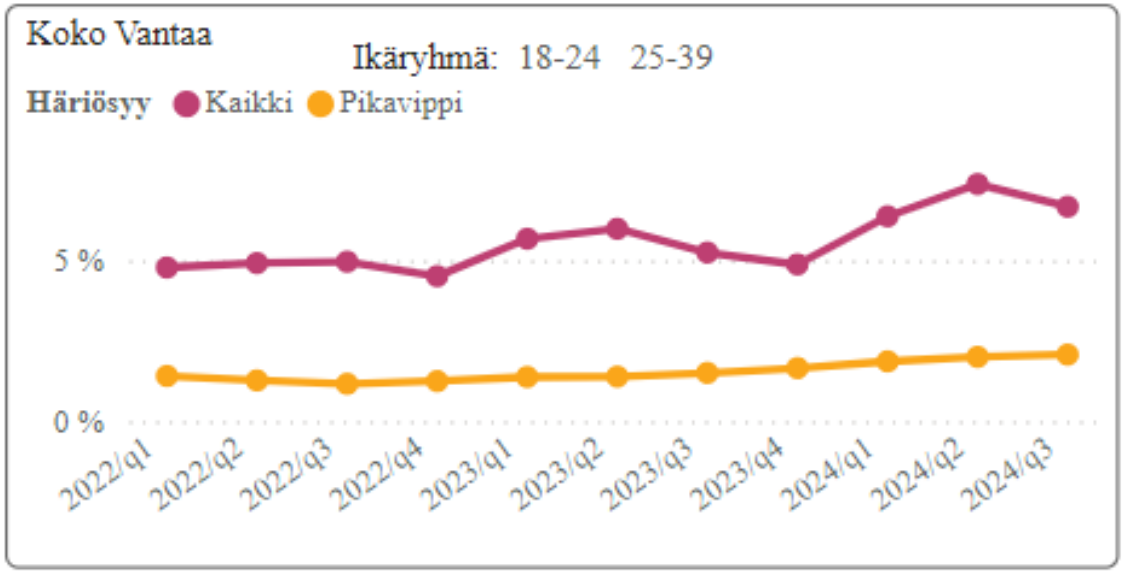

Lähde: PUHTI-hanke: Suomen Asiakastieto Oy, aineisto päivitetty 11/2024. Haettu: 14.11.2024. Ks. lisätietoja: https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/palvelujarjestelman-ulkopuolella-kertyva-tieto-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtamisen-kayttoon-puhti

Segregaatio on vahvistunut PKS-seudulla

- Segregaatio on voimistunut pääkaupunkiseudulla useamman vuosikymmenen ajan
- Vantaalla suurin nousu segregaatiossa on tapahtunut ennen vuotta 2015, kun taas vuosien 2015-2019 välillä segregaatio ei ole vahvistunut.
- Pääkaupunkiseudun kaupungeissa segregaatio on suunnilleen samoilla tasoilla, vaikkakin kaupunkien vertailu keskenään on vaikeaa ja muutokset ovat olleet eriaikaisia
- Segregaatiotilannetta on hyvin hankala verrata eri alueilla, mm. aluetilastoyksikön kokoerojen vuoksi (esim. pienempi aluekoko antaa korkeampia arvoja indeksissä)
- Erilaisuusindeksi (index of dissimilarity) kuvaa suuri- ja pienituloisten alueellisen sijoittumisen erilaisuutta: 0=sijoittuneet täysin samoin tavoin, 100=suuri- ja pienituloiset asuvat täysin eri alueilla eli yksikään suurituloinen ei asu samalla alueella kuin pienituloinen

Alueellinen segregaatio PKS-seudulla ylimmän ja alimman tulokvinttiilin välillä (25-59 vuotiaat), 1995-2019

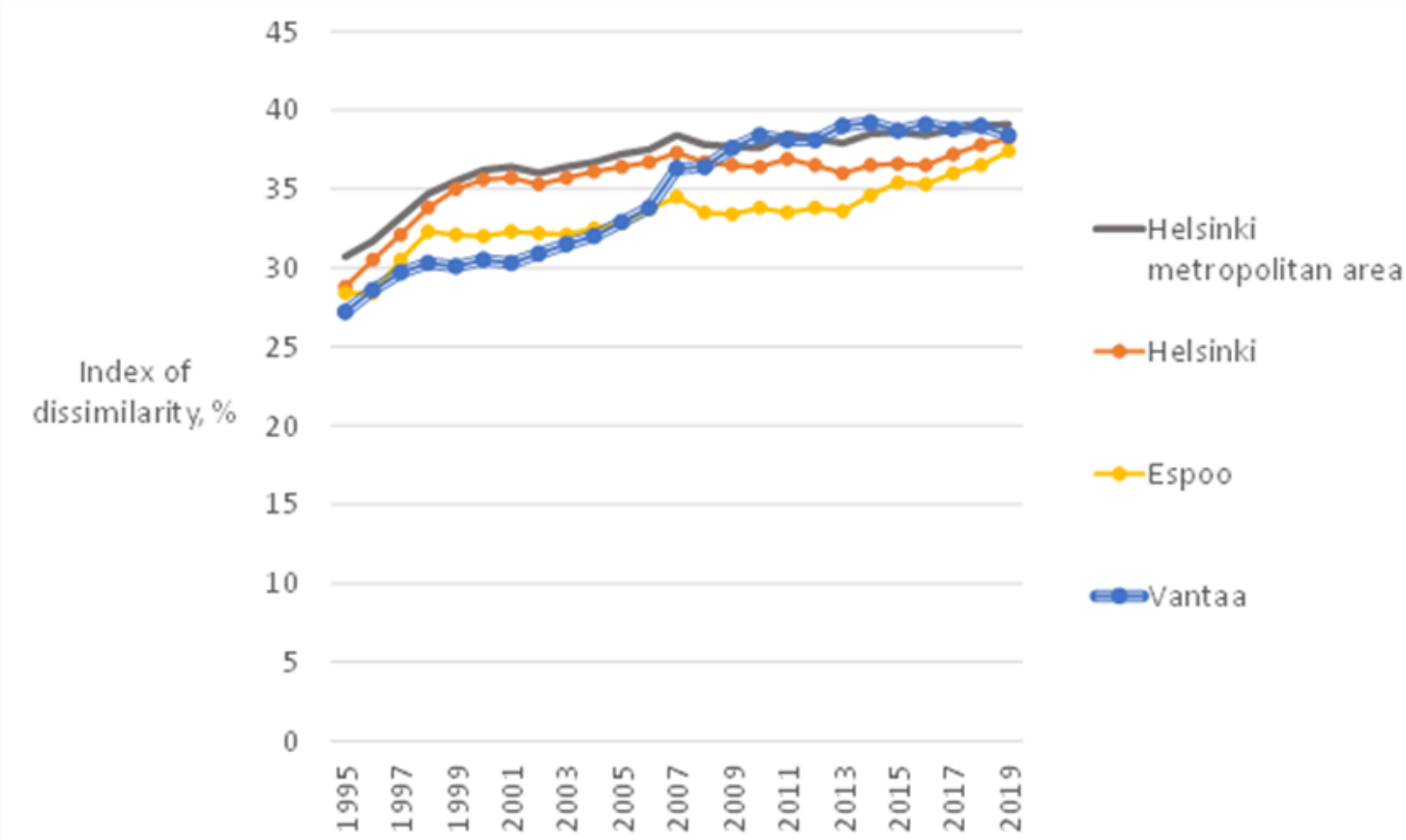

*Kotitalouden ekvivalentit käytettävissä olevat rahatulot.
Lähde: Timo Kauppinen, THL. Analyysit perustuvat Tilastokeskuksen aineistoihin.

Pienituloisuus ja hyvätuloisuus keskittyvät yhä vahvemmin eri asuinalueille

Pienituloisuusasteiden erot kerrostalo- ja pientalovaltaisten alueiden välillä ovat kasvaneet merkittävästi kaikissa kuusikkokaupungeissa.

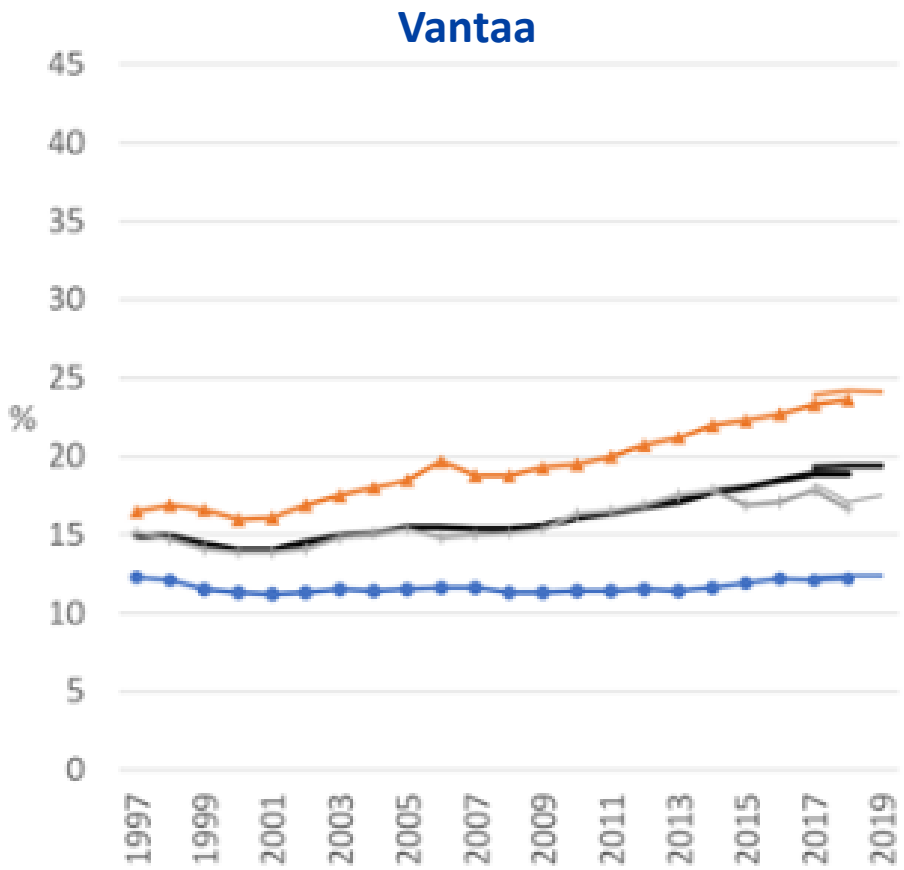

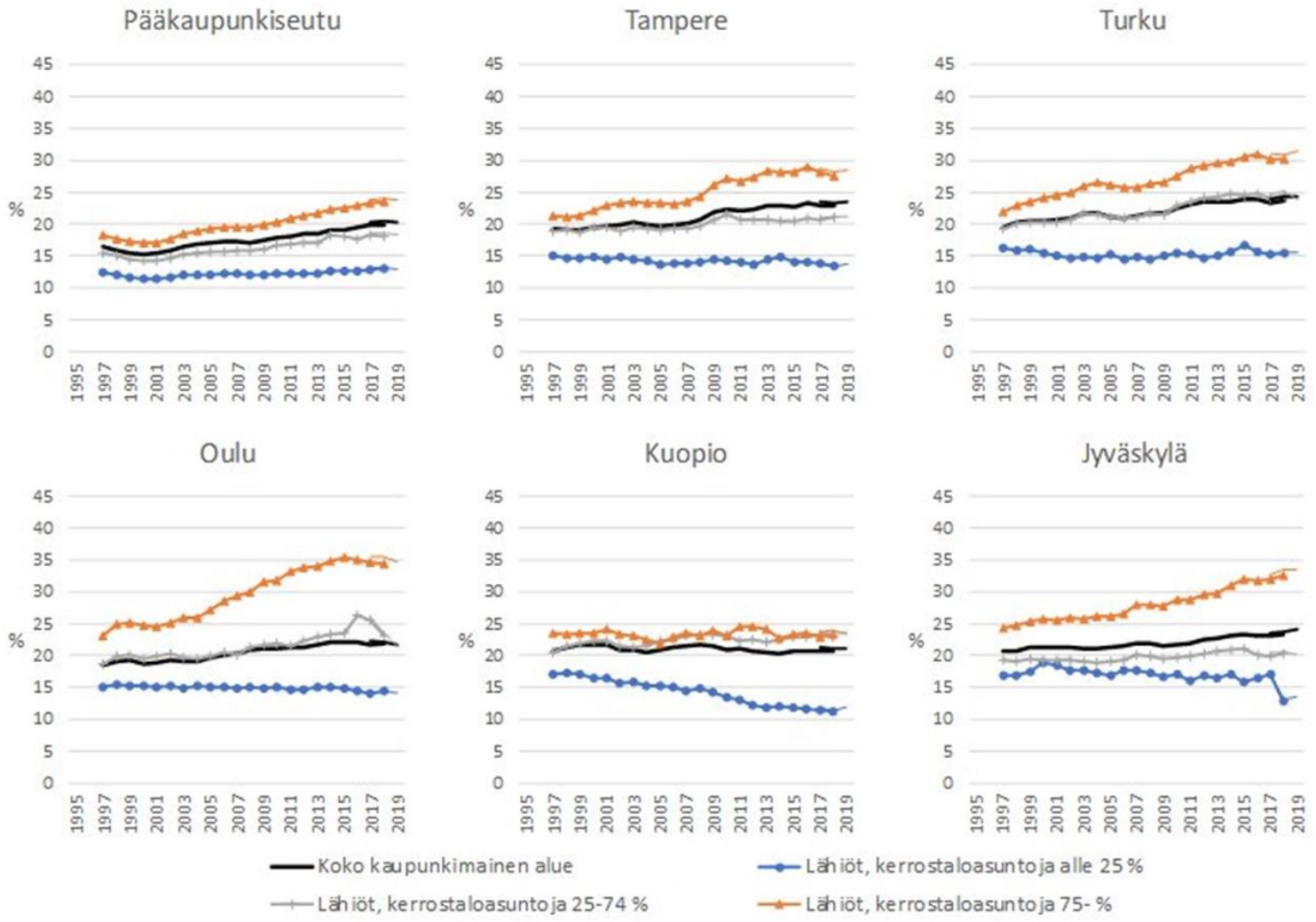

*Ansiotulojen alimpaan viidennekseen kuuluvien osuus 25–59-vuotiaasta väestöstä vuosina 1997–2019 lähiöalueilla kerrostalo-asuntojen osuuden mukaan, %.

Lähde: Kauppinen & Mukkila 2022

Vantaalla huono-osaisuus on vahvistunut erityisesti tietyissä kaupunginosissa

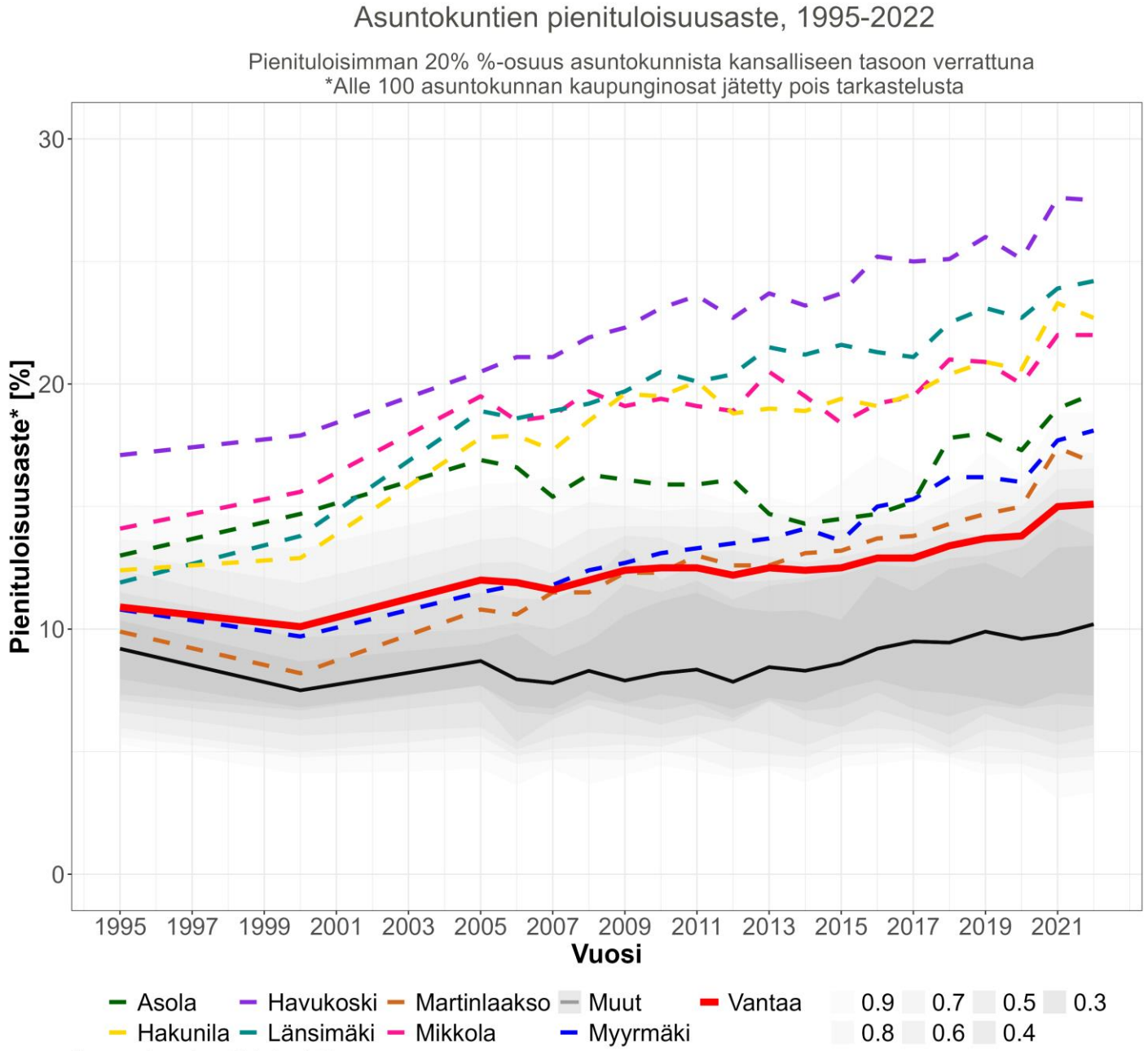

43 § Vantaan yleiskaavan 2020 A- ja AP-alueita koskevan kolmikerroksisia taloja koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta

VD/8563/10.02.08.02/2024
SP/Ati/MT

Vuoden 2024 aikana ilmeni, että on ristiriitaisia käsityksiä siitä, miten Yleiskaavan 2020 kaavamääräystä kerrostalojen kolmikerroksisuudesta tulisi tulkita A- ja AP-alueilla, erityisesti kestävän kasvun vyöhykkeellä.

Asiaa selventämään on laadittu liitteenä oleva asiakirja, jossa todetaan reunaehtoja kerrostalojen asemakaavoituksesta pientaloalueille erityisesti kestävän kasvun vyöhykkeellä. Asia tulee aina tutkia useamman tontin kokonaisuutena. Maankäytön tehostamista puoltavat esimerkiksi suunnittelukohteen sijainti pientalovaltaisen alueen reunalla, pääkadun varrella tai alueen keskustassa. Merkittävä tekijä on hyvän joukkoliikenteen saavutettavuus (ratikan tai juna-aseman läheisyys).

Kaupunkiympäristön toimialan juristi on tarkastellut asiaa juridisesta näkökulmasta. Yhteenveto tarkastelusta:

1) Poikkeaminen yleiskaavan A- ja AP-alueiden kolmikerroksisuusmääräyksestä saattaa olla sallittua tietyissä tilanteissa rajatusti ja vähäisessä määrin, jos poikkeamiselle pystytään esittämään vankat maankäytölliset perusteet. Täydennysrakentamisen sijoittuessa ”Kestävän kasvun vyöhykkeelle” ja asemakaava-alueiden rajoja määrittäessä yleiskaava-alueiden rajoilla poikkeaminen saattaa olla perustellumpaa; ja
2) tulkintaohjeen linjausta voi ensi vaiheessa noudattaa, jotta saadaan Vantaan kaupungin yleiskaavan ja alueiden erityispiirteitä huomioivaa oikeuskäytäntöä, eli tulkintaohjeen noudattaminen asemakaavoituksessa ei itsessään ole lainvastaista yksittäistapauksissa ennen mahdollisten valitusten käsittelyä; mutta
3) tulkintaohjeen kolmen kerroksen sääntöä koskeva laaja linjaus on erittäin todennäköisesti monissa yksitäistapauksissa lainvastainen, mikäli asemakaavapäätöksestä valitetaan kerroslukumäärän perusteella. Yleiskaavan ohjausvaikutuksen vastaisuus on yleisin kaavapäätöksen kumoamissyy hallintotuomioistuimissa.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin hallinnon kehittämisestä, henkilöstöasioista, taloudesta, työllisyydestä, edunvalvonnasta, kaavoitus- ja maapolitiikasta, elinvoimasta, asuntoasioista, joukkoliikenneasioista ja hankinnoista. Saman pykälän mukaan kaupunginhallitus vastaa asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle. Tämän momentin mukaista toimivaltaa ei voi siirtää edelleen.

Kaupunkiympäristölautakunta 11.2.2025 § 7

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi ja jatkosuunnittelussa noudatettavaksi liitteen mukainen tulkintaohje.

Käsittely:
Kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja Anssi Aura esitti asian jättämistä pöydälle. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle kaupunkiympäristölautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualue on pyytänyt asiasta oikeudellisen arvioinnin oikeustieteen tohtori ja Aalto-yliopiston talousoikeuden professori Ari Ekroosilta kaupunkiympäristölautakunnan 11.2.2025 kokouksessa käydyn keskustelun perusteella. Ekroos selostaa laatimansa arvioinnin kaupunkiympäristölautakunnalle, ja oikeudellinen arviointi on päätösesityksen liitteenä.

Kaupunkiympäristölautakunta 11.3.2025 § 9

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi ja jatkosuunnittelussa noudatettavaksi liitteen mukainen tulkintaohje.

Käsittely:
Kokouksessa puheenjohtajana toiminut Tarja Eklund esitti asian palauttamista uudelleen valmisteluun. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:
Päätettiin palauttaa asia uudelleen valmisteltavaksi.

Kaupunkiympäristölautakunta 13.5.2025 § 7

Kaupunkisuunnittelujohtajan vs. esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi ja jatkosuunnittelussa noudatettavaksi liitteen mukainen tulkintaohje.

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana kaupunkisuunnittelujohtaja vs. muutti esitystään vastaamaan kaupunkiympäristölautakunnan 11.3.2025 kokouksen pöytäkirjaa poistamalla listatekstin, jossa viitattiin virheellisesti kaupunkiympäristölautakunnan 11.3.2025 antamiin ohjeistuksiin ja jossa kuvattiin tulkintaohjeeseen tehtyjä muutoksia.

Kaupunkiympäristölautakunnan jäsen Pekka Virkamäki esitti jäsenten Suvi Karhun, Soili Haverisen ja Antti Sunin kannattamana asian hylkäämistä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat kaupunkisuunnittelujohtajan vs. esityksen hylkäämistä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 12 jaa-ääntä (Ahokas, Eklund, Iivarinen, Jääskeläinen, Karhunen, Kostilainen, Merelä, Mutanen, Paukku-Sani, Rahkala, Tamminen, Åstrand) ja 4 ei-ääntä (Haverinen, Karhu, Suni, Virkamäki). Puheenjohtaja totesi hylkäysesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunkisuunnittelujohtajan vs. korjattu esitys.

Merkittiin, että kaupunkiympäristölautakunnan jäsen Soili Haverinen jätti asiaan seuraavan eriävän mielipiteen:

”Enimmäiskerrosmäärä tulee yleiskaavan mukaisesti pitää sekä A- että AP-alueilla kolmessa myös kestävän kehityksen alueilla. Näillä alueilla tonttien tehokkuutta voidaan kasvattaa muilla tavoin. Kaupungin ei tule antaa ohjeistusta, joka voi johtaa pitkiin oikeusprosesseihin tulkinnanvaraisuutensa vuoksi.”

Merkittiin, että kaupunkiympäristölautakunnan jäsen Pekka Virkamäki jätti asiaan seuraavan eriävän mielipiteen, johon jäsen Suvi Karhu yhtyi:

"Yleiskaavaan lisättiin käsittelyssä kaavamääräys enintään 3 -kerroksisesta rakentamisesta asukkaiden esittämien voimakkaiden mielipiteiden johdosta. Näin voitiin välttää odotettavissa olevat valitukset. Vantaan yksi erityispiirre ovat kaupunkikeskustojen sisällä sijaitsevat pientaloalueet. Niiden luonteen säilyttäminen on mielestäni tärkeää.

Yleiskaavassa oleva selkeä tarkkarajainen määräys voidaan sivuuttaa vain kyseiseen asemakaavaan yksilöllisesti sisältyvillä painavilla perusteilla. Mahdollisia perusteita on hahmoteltu esitykseen sisältyvällä asiantuntijalausunnolla.

Yleiskaavan keskusta-alueen reunalla sijaitseva kehitysaluerasterointi ei sellaisenaan sivuuta yleiskaavan kartan merkintää A tai Ap ja niihin liittyvää määräystä kolmikerroksisuudesta. Olemassa olevia pientaloalueita voidaan yleiskaavan rasterimerkinnän pohjalta tiivistää aina 3 kerroksiseksi pientaloalueeksi. Yleiskaavan mukaisesti se edellyttää maanomistajien yhteistä hakemusta. Esityksen tulkintaperiaate tarkoittaisi useissa tapauksissa pientaloalueiden luonteen muuttamista yleiskaavan vastaisesti. Joissakin tapauksissa poikkeaminen 3 kerroksisuudesta saattaa olla perusteltua esim meluasioiden ym painavien kyseista kaava-aluetta koskevien perusteluiden pohjalta. Kaupungin rahatarpeet tai kaupungin kasvu tai muut yleispoliittiset perusteet eivät ole lain tarkoittamia syitä.

Esityksellä on tarkoitus painostaa lautakuntaa tekemään tulkintatilanteissa yleiskaavan nimenomaisen määräyksen vastainen tulkinta. Näin pakotetaan asukkaat valittamaan jokaisesta asemakaavasta hallinto-oikeuteen. Kyseessä on pahimmillaan vuosikausia kestävä kallis prosessi. Tulkinnoista ei saada ennakkotapausta koska jokaisessa kaavassa perustelut ovat yksilöllisiä ja kyseiseen kaavaan liittyviä.”

———

Kaupunginhallitus 2.6.2025

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä liitteen mukainen tulkintaohje ja

b) noudattaa liitteen mukaista tulkintaohjetta jatkosuunnittelussa

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana apulaiskaupunginjohtaja muutti asian nimikettä seuraavalla tavalla: Vantaan yleiskaavan 2020 A- ja AP-alueita koskevan kolmikerroksisia ~~kerros~~taloja koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta.

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sakari Rokkanen teki kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Ulla Kaukolan kannattamana *lisäyksen* liitteenä olevaan tulkintaohjeen toiselle sivulle:

• Tämä ohje koskee ainoastaan yleiskaavan A-alueilla sijaitsevia olemassa olevia pientaloalueita. *AP-alueella arvioidaan tapauskohtaisesti AP-alueita ja kehittämisvyöhykkeitä koskevien yleiskaavamääräysten yhteensovittaminen.*

• A-alueella sijaitsevilla olemassa olevilla pientaloalueilla ohjeessa kuvattua tulkintaa tulee toteuttaa vain pientalovaltaisten alueiden reunamilla tai valmiiksi sekoittuneessa kaupunkirakenteessa.

Kaupunginhallitus hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Tiina Tuomela jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

”Enimmäiskerrosmäärä tulee yleiskaavan mukaisesti pitää sekä A- että AP-alueilla kolmessa myös kestävän kehityksen alueilla. Näillä alueilla tonttien tehokkuutta voidaan kasvattaa muilla tavoin. Kaupungin ei tule antaa ohjeistusta, joka voi johtaa pitkiin oikeusprosesseihin tulkinnanvaraisuutensa vuoksi.”

Liitteet:
- YK2020 kolmikerroksisuussääntö yleiskaavan A-alueilla, KH 2.6.2025 § 43
- Vantaan pientaloalueita koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta asemakaavoja laadittaessa
- Ekroos, Ari: Oikeudellinen arviointi yleiskaavan ja asemakaavan suhteesta, 3.3.2025
- Asemakaavahankkeet suuralueittain, A- ja AP-alueita koskevan kolmikerroksia kerrostaloja koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta

Lähdeliitteet:
- Hakala, Maria: Maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutus ja siitä poikkeaminen asemakaavoituksessa, Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja XI 2018 s. 329–391, 26.11.2018 (Asiantuntija-artikkeli)
- Yleiskaavatoimikunnan kokous 22.1.2020

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
yleiskaava-arkkitehti Asta Tirkkonen, puh 0503029244, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
lakimies Heino Pitkänen, puh 043 825 9154 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Lakimies Heino Pitkänen
11.2.2025

VANTAAN PIENTALOALUEITA KOSKEVAN YLEISKAAVAMÄÄRYKSEN TULKINTA ASEMAKAAVOJA LAADITTAESSA

Johdanto

Tämä esitys on juridinen kannanotto Vantaan kaupungin laatimaan yleiskaavan tulkintaohjeeseen (YK2020 kolmikerroksisuussääntö yleiskaavan A- ja AP-alueilla, jäljempänä ”tulkintaohje”, liite 1). Todettakoon, että tulkintaohjeen yleiskaavan- ja lainmukaisuus on kyseenalainen vain ehdottoman säännön muotoon kirjoitetun niin sanotun kolmikerroksisuussäännön osalta, joten tämä kannanotto käsittelee vain sitä.

Esitys ei ole tarkoitettu kattavaksi yleiskaavan ohjausvaikutuksen tarkasteluksi, vaikka oikeuskäytäntöä on myös tätä esitystä varten tutkittu laajasti. Tämän osalta on olemassa esimerkiksi Maria Hakalan tutkimus ”Maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutus ja siitä poikkeaminen asemakaavoituksessa”, joka on liitetty tämän esityksen oheen (liite 2).

Lainsäädäntö

Alueidenkäyttölain (132/1999, AKL) 42 §:n 1 ja 2 momentti:

Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

AKL 54 §:n 1 momentti:

Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Sääntely vastaa asiallisesti maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) vastaavaa.

Ohjausvaikutuksen tulkinnan pääsääntö

MRL esitöiden mukaan yleispiirteisten kaavojen ohjeena oleminen tarkoittaa, että maankäytölliset ratkaisut, jotka yleispiirteisissä kaavoissa on tehty, on otettava asemakaavan laatimisen perustaksi. Ohjausvaikutus mahdollistaa näistä maankäyttöä koskevista perusratkaisuista poikkeamisen vain rajoitetusti (HE 101/1998 vp, s. 79). Poikkeamiseen on luonnollisesti oltava asialliset maankäytölliset perusteet ja tulkinnat koskevat aina yksittäistapauksia, joissa on huomioitava kunkin tapauksen erityispiirteet. Oikeuskirjallisuudessa on esitetty, että ohjausvaikutuksen joustavuus sallii tietyntasoiset eroavuudet ylemmänasteisesta kaavasta (Haapanala ym. 2002, s. 40).

Yleispiirteisen maankäyttöratkaisun täsmentyminen ja perusteltu muuttaminen yksityiskohtaisemmassa kaavassa on maankäytön järjestelmään kuuluvaa normaalia toimintaa, ja siten yleensä myös lainmukaista. Täsmentyminen voi koskea esim. aluerajoja, kaavamääräyksiä, rakentamista ja muita vastaavia yksityiskohtia. Yleiskaavoja voidaan laatia tarkkuustasoltaan erilaisiksi, mutta yleensä ne jättävät tarkoituksella melko paljon liikkumavaraa asemakaavoittajalle.

Vantaan kaupungin pientaloalueita koskeva kolmikerroksisuussääntö

Vantaan kaupungin yleiskaavan 2020 asiaa koskevat määräykset:

A

Asuinalue

Alue varataan monipuoliseen asumiseen.

Alueen kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alue tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Alueella tulee olla riittävästi virkistysalueita. Alueelle saa sijoittaa asuinympäristöön ja paikalliseen alakeskukseen soveltuvia palveluita sekä toimitilaa. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestävillä kulkumuodoilla. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan alittavaa lähialueen asukkaita palvelevaa kauppaa.

Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia alueen ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näille alueille saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. Suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa.

Alueella on suosittava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.

AP

Pientalovaltainen asuinalue

Alue varataan pientaloasumiseen.

Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näillä alueilla suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina. Alueella tulee säilyttää riittävästi virkistysalueita.

Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palvelujen riittävyys ja niiden saavutettavuus kestävillä kulkumuodoilla. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan alittavaa lähialueen asukkaita palvelevaa kauppaa.

Rakentamista säädellään yleiskaavalla, kunnes alueelle on laadittu asemakaava. Mikäli rakentaminen ei vaikeuta alueen tulevaa asemakaavoitusta, alueelle sallitaan rakentaminen 6.6.1983 mukaisilla tiloilla seuraavasti:

- yksi asunto 0,2 -2 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kaksi asuntoa 2-3 hehtaarin suuruisilla tiloilla
- kolme asuntoa yli 3 hehtaarin suuruisilla tiloilla.

Strategiset kehittämismerkinnät

Kestävän kasvun vyöhyke

Joukkoliikenteen runkolinjastoon tukeutuva vyöhyke, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. Aseman ja pysäkin lähikortteleita kehitetään sen vaikutusalueen palveluiden, kaupan ja alueelle soveltuvien työpaikkojen keskittymänä. Kaupan rakentuminen raitiotien vaikutusalueella tulee kytkeä raitiotien toteutumiseen ja lähialueen asutuksen rakentumiseen.

Pientaloalueilla tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina.

Asemanseuduilla ja pysäkeillä parannetaan saavutettavuutta ja paikkojen tunnistettavuutta. Raitiotien reitillä kestävän kasvun vyöhyke on ensisijaisesti pysäkkien kohdalla. Pysäkkien paikat määritellään raitiotien suunnittelun yhteydessä.

Yleiskaavan A-alueiden olemassa olevien pientaloalueiden ja yleiskaavan AP-alueiden kerroslukua (enimmäismäärä kolme kerrosta) koskeva määräys on kirjoitettu ehdottoman kiellon muotoon. Tällainen kerroslukua koskeva ehdoton rakentamista koskeva määräys on yleensä asemakaavatasoista sääntelyä, se siis poikkeaa luonteeltaan tavanomaisesta yleiskaavatasoisesta yleispiirteisestä sääntelystä.

Suoraan yleiskaavamääräyksen sanamuodosta ei voi johtaa tulkintaa, että poikkeaminen edellä mainituilla alueilla olisi alueen reunoille rakennettaessa sallittua. Virke ”Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa.”, ei suoraan sanamuodon perusteella mahdollista korkeampaa täydennysrakentamista alueelle. Tietyn alueen sijoittuminen kestävän kasvun vyöhykkeelle ei myöskään muuta tätä sanamuodon mukaista tulkintaa. Kaavadokumenttia tulkitsemalla ei saa muodostettua sanamuodon vastaista tulkintaa.

Tulkintaohje on käytännön asemakaavatyön näkökulmasta erittäin perusteltu. Yleiskaavan tarkoituksena lienee ollut mahdollistaa myös korkeampi täydennysrakentaminen suurempina kokonaisuuksina pientaloalueiden reunoille, erityisesti kestävän kasvun vyöhykkeille. Kuitenkaan edes yleiskaavan laatimisaineistosta, kuten päätösteksteistä tai yleiskaavatoimikunnan kokousten pöytäkirjoista, tämä tarkoitus ei käy ilmi, vaan tarkoitus on näiden perusteella jopa päinvastainen, sillä yleiskaavatoimikunnan pöytäkirjan 22.10.2020 (liite 3) mukaan:

”*Merkinnän muutoksella vaalitaan kaikkien A-alueella sijaitsevien olemassa olevien pientaloalueiden tyypillisiä piirteitä ja halutaan turvata pientaloalueen luonne ja arvokkaat ominaispiirteet asuinalueiden kehittämisessä. Muutoksen taustalla on se, että toimikunta on saanut useita yhteydenottoja eri puolilta kaupunkia asuinalueiden säilyttämisestä pientaloalueena. Näitä viestejä on käsitelty vuorovaikutusraportissa, joka on asiakohdan 5 liitteenä (yleiskaavatoimikunta 22.10.2020). A-alueella sijaitsevien pientaloalueiden täydennysrakentamisen suunnittelu on tehtävä hyvässä vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa. ”*

Vastaava täydennys tehtiin myös AP-alueiden osalta. Täydennysrakentaminen olisi siis sallittua, mutta ei yli kolmikerroksisena.

Sanamuodon mukaista tulkintaa puoltaa, että määräyksellä on selvästi haluttu turvata Vantaan pientaloalueiden ominaispiirteet ja minimoida korkeammasta rakentamisesta alueelle ja alueiden asukkaille koituva haitta. Mikäli määräys ei olisi ehdoton, olisi se pitänyt kirjoittaa eri tavalla tai vastaavasti täydennysrakentamisesta olisi tullut ottaa yleiskaavaan selventävä määräys kerroslukumäärän osalta.

Tästä kyseisestä yleiskaavamääräyksestä poikkeamista asemakaavoituksessa tulee siis lähestyä kysymyksen kautta: millä edellytyksillä yleiskaavan rakentamista ohjaavasta ehdottomasta kiellosta voidaan poiketa asemakaavoituksen yhteydessä? Kysymykseen vastaamiseksi on tutkittava oikeuskäytäntöä.

Oikeuskäytännön tiivistetty yhteenveto

Oikeuskäytännössä asemakaavoja laaditettaessa asemakaavan lainmukaisuutta suhteessa yleiskaavaan on tulkittu sillä perusteella, onko yleiskaava ollut riittävästi ohjeena asemakaavaa tai asemakaavamuutosta laadittaessa. Kyse on usein ollut oikeudellisesti varsin tulkinnanvaraisista tilanteista.

Hallintotuomioistumissa asemakaavapäätös kumotaan hallintotuomioistuimissa kaavan sisältöön liittyvistä valitusperusteista yleisimmin siksi, että kaava on ylemmänasteisen kaavan ohjausvaikutuksen vastainen (Holopainen ym. 2013, s. 26. ja Wähä 2006, s. 12).

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännöstä ei suoraan löydy vastausta Vantaan kaupungin tulkintaongelmaan. Oleellinen poikkeaminen pääkäyttötarkoituksesta tai maankäytöllisesti perustelematon poikkeaminen on usein katsottu lainvastaiseksi; rajattua ja maankäytöllisesti perusteltua poikkeamista ei. Aluerajojen muuttaminen ja täsmentäminen on yleensä tulkittu lainmukaiseksi. Yksittäistapauksen ja kaavoitettavan alueen ominaispiirteet ovat saaneet suuren painoarvon. Mitä huomattavampi poikkeama yleispiirteisen kaavan ja yksityiskohtaisen kaavan välillä on, sitä paremmat mahdollisuudet on menestyä väitteellä, jonka mukaan yleispiirteinen kaava ei ole ollut riittävästi ohjeena. Koska Vantaan yleiskaava on melko uusi, on poikkeaminen ehdottomasta kiellosta vaikeampi perustella.

Esimerkkinä korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännöstä on KHO 26.10.2017 t. 5411, jossa oikeuskysymyksenä oli se, voidaanko ranta-asemakaavassa osoittaa tiiviimpää asutusta alueelle tilanteessa, jossa rantayleiskaavassa alue oli pääosin harvan loma-asutuksen aluetta (RA²), jolle ei sallittu muodostaa taaja-asutusta. Tiheän loma-asutuksen alue oli osoitettu erikseen. KHO tuli siihen tulokseen, että ei voi. Asia on verrannollinen Vantaan kaupungin pientalokaavoihin siinä määrin, että sanamuodon perusteella korkeampi rakentaminen tulisi osoittaa yleiskaavan A-alueelle, joka ei ole olemassa olevaa pientaloaluetta.

Lähellä Vantaan kaupungin tilannetta, jossa yleiskaavan ehdottomasta rakentamista koskevasta kiellosta on tarkoitus poiketa, on alemmalta tasolta hallinto-oikeudesta:

Turun HAO 28.11.2014 14/0360/1:

”Asiassa oli oikeuskysymyksenä se, oliko osayleiskaava ollut ohjeena asemakaavan muutosta laadittaessa.

Asemakaavan muutosalueella oli voimassa vuonna 2009 hyväksytty oikeusvaikutteinen osayleiskaava, jossa kaavamuutosalue oli keskustatoimintojen aluetta, jolle ei saa sijoittaa asumista eikä sellaista toimintaa, joka aiheuttaa runsasta ajoneuvoliikennettä (C-2). Osayleiskaava käsitti noin 60 ha:n suuruisen alueen ja siinä oli muun ohella osoitettu asumiseen soveltuvat alueet. Kaavan C-2-alueiden osalta kaavaselostuksessa oli erityisesti todettu, etteivät ne sovi asumiselle kahdesta suunnasta, ratapihalta ja viereiseltä kadulta, kantautuvan liikenteen melun vuoksi. Liikenteen osalta oli todettu, että liikennemäärien lisääntyessä liittymät viereiselle kadulle ovat vaikeasti järjestettävissä ilman, että liikenteen sujuvuus merkittävästi heikkenee.

Kaupunginvaltuuston vuonna 2014 hyväksymässä asemakaavan muutoksessa alue oli osoitettu asunrakennusten korttelialueeksi (AK-1). Alue käsitti yhden tontin ja sen pinta-ala oli noin 0,6 ha. Sallittu rakennusoikeus oli 6 750 k - m2 ja kaavamuutos mahdollisti 100–120 asunnon rakentamisen

Hallinto-oikeus kumosi kaupunginvaltuuston päätöksen. Hallinto-oikeus totesi perusteluissaan, että asemakaavan muutos on selvästi osayleiskaavan C-2-alueen kaavamääräyksen vastainen. Varsin uusi osayleiskaava, jossa on ratkaistu laajemman ratapiha-alueen ja sen lähiympäristönmaankäyttö yksittäiseen asemakaavamuutokseen verrattuna pidemmällä aikajänteellä, ei siten ole ollut ohjeena alueeltaan suppeaa asemakaavan muutosta laadittaessa. Asiassa ei ole esitetty mitään maankäyttöön liittyvää syytä yhden tontin käyttötarkoituksenmuuttamiseen yleiskaavasta poiketen. Vaikka kaavamuutoksen yhteydessä laaditut selvitykset jossain määrin tukevat sitä, että kaavamuutosalueelle voitaisiin tiukkoja melua ja turvallisuuttakoskevia määräyksiä noudattaen osoittaa asumista, ne eivät kuitenkaan ole riittävä peruste merkittävälle poikkeamiselle yleiskaavasta. Osayleiskaavasta olennaisesti poikkeavan maankäytön ratkaiseminen ei ole mahdollista yhtä tonttia koskevalla asemakaavan muutoksella, vaan <u>laajempaa aluetta koskevalla yleiskaavallisella suunnittelulla.</u> ”

Kyseessä oleva yksittäistapaus ei sovi täydellisesti nyt käsiteltävään kolmen kerroksen sääntöön, sillä tapauksessa pääkäyttötarkoitus ei alun perinkään ollut pelkkää asumista. Lisäksi maankäyttöön liittyviä syitä poikkeamiselle ei tapauksessa ollut esitetty; Vantaan kaupungilla maankäytöllisiä perusteluita on olemassa lähtökohtaisesti useita. Tapauksesta saa kuitenkin suuntalinjoja siihen, miten oikeusasteissa saatetaan tulkita ehdottoman kiellon muotoon

kirjoitettua kolmen kerroksen sääntöä: määräyksen rikkominen ei ole tavanomaista yleiskaavan tarkentumista, vaan enemmänkin ehdottoman määräyksen vastaista toimintaa.
Koska ohjausvaikutuksen lainmukaisuuden tulkinta on aina korostetun tapauskohtaista ja yleispätevää tulkintaa ei pysty ennakolta antamaan, on joka tapauksessa perusteltua ensi vaiheessa kaavoittaa rohkeasti tulkintaohjeessa esitetyllä tavalla, jotta saadaan Vantaan kaupungin omaa yleiskaavaa ja erilaisten asemakaavojen erityispiirteitä huomioivaa oikeuskäytäntöä. Yleiskaavan muuttaminen lienee käytännössä mahdoton vaihtoehto.

Oikeuskäytännöstä tunnistettuja hyväksyttäviä syitä poikkeamiselle

Seuraavia oikeuskäytännöstä poimittuja asioita voi käyttää argumentteina poikkeamisen hyväksyttävyyttä perusteltaessa Vantaan kaupungin pientaloalueille, vaikka ne eivät itsessään muutakaan tiettyä ratkaisua lainmukaiseksi:

1) Asemakaavan yhteydessä laaditut selvitykset;
2) Olemassa olevasta maankäytöstä johtuvat syyt;
3) Kunnan strategiset linjaukset;
4) Yleiskaavan aluerajojen tarkentaminen; ja
5) Yksittäistapauksen erityispiirteistä kumpuavat argumentit.

Yhteenveto

Edellä esitetyn perusteella yhteenvetona todetaan seuraavaa:

1) Poikkeaminen saattaa olla sallittua tietyissä tilanteissa rajatusti ja vähäisessä määrin, jos poikkeamiselle pystytään esittämään vankat maankäytölliset perusteet. Täydennysrakentamisen sijoittuessa ”Kestävän kasvun vyöhykkeelle” ja asemakaava-alueiden rajoja määrittäessä yleiskaava-alueiden rajoilla poikkeaminen saattaa olla perustellumpaa; ja

2) tulkintaohjeen linjausta voi ensi vaiheessa noudattaa, jotta saadaan Vantaan kaupungin yleiskaavan ja alueiden erityispiirteitä huomioivaa oikeuskäytäntöä, eli tulkintaohjeen noudattaminen asemakaavoituksessa ei itsessään ole lainvastaista yksittäistapauksissa ennen mahdollisten valitusten käsittelyä; mutta

3) tulkintaohjeen kolmen kerroksen sääntöä koskeva laaja linjaus on erittäin todennäköisesti monissa yksitäistapauksissa lainvastainen, mikäli asemakaavapäätöksestä valitetaan kerroslukumäärän perusteella. Yleiskaavan ohjausvaikutuksen vastaisuus on yleisin kaavapäätöksen kumoamissyy hallintotuomioistuimissa.

Liitteet

1. YK2020 kolmikerroksisuussääntö yleiskaavan A- ja AP-alueilla, 11.2.2025
2. Hakala, Maria: Maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutus ja siitä poikkeaminen asemakaavoituksessa, Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja XI 2018 s. 329–391, 26.11.2018 (Asiantuntija-artikkeli)
3. Yleiskaavatoimikunnan kokous 22.1.2020

Lähteet

<u>Tutkitut oikeustapaukset:</u>

KHO:2024:109
KHO:2021:159
KHO:2021:109
KHO:2021:53
KHO:2020:157

KHO:2020:92
KHO:2020:26
KHO:2019:137
KHO:2018:151
KHO 26.10.2017 t. 5411
KHO:2016:142
KHO:2016:124
KHO 22.5.2013 t. 1775
KHO:2013:87
KHO:2012:41
KHO:2008:14
KHO:2007:36
KHO:2006:97
KHO:2006:24
KHO:2005:76
KHO:2005:5
KHO 19.10.2004 t. 2625
KHO 3.10.1997 t. 2479
Turun HAO 28.11.2014 14/0360/1
Turun HAO 13.08.2009 09/0285/1

Kirjallisuus

Haapanala, Auvo – Mikkonen, Paavo – Reinikainen, Jukka: Maakuntakaavan oikeusvaikutukset. Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000. Opas 7. Ympäristöministeriön julkaisuja 2002.

Holopainen, Heikki – Huttunen, Kimmo – Malin, Kimmo – Partinen, Hanna: Muutoksenhaku maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa asioissa. Tarkastelussa kaavat, suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamispäätökset sekä valituslupa-asiat. Ympäristöministeriön raportteja 19/2013. Helsinki 2013.

Wähä, Susanna: Hallinto-oikeuksien asemakaavaratkaisujen kumoutumisperusteet 2001–2005. Ympäristöministeriön raportteja 18/2006. Helsinki 2006.

Ari Ekroos
OTT, Talousoikeuden professori

3.3.2025

OIKEUDELLINEN ARVIOINTI YLEISKAAVAN JA ASEMAKAAVAN SUHTEESTA

Vantaan kaupunki on tiedustellut käsitystäni Vantaan yleiskaava 2020 mukaisten kestävän kasvun vyöhykkeen suhteesta yleiskaavan A- ja AP-alueisiin, kun laaditaan kaupunkirakennetta tiivistäviä asemakaavoja. Erityinen kysymys A- ja AP-alueilla koskee sitä, milloin olisi mahdollista laatia asemakaava, joka sallisi yleiskaavan A- ja AP-alueilla rakennuksia, joissa olisi yli kolme kerrosta. Näitä tilanteita varten on laadittu kaupungin sisäinen ohje, jota lainsäädännön ja oikeuskäytännön ohella tarkastellaan oikeudellisesta näkökulmasta.

Lausuntoa laatiessani käytössäni on ollut seuraavat asiakirjat:

- Vantaan yleiskaava 2020, kaupunginvaltuusto 25.1.21, voimaan 11.1.2023;
- Vantaan yleiskaavan 2020 (YK0048) selostus (päivitetty selostus 11.1.2023);
- YK2020, kolmikerroksisuussääntö yleiskaavan A- ja AP-alueilla, Kaupunkiympäristölautakunta 11.2.2025;
- Vantaan pientaloalueita koskevan yleiskaavamääräyksen tulkinta asemakaavoja laadittaessa, Lakimies Heino Pitkänen 11.2.2025, Vantaan kaupunki;
- Hakala, Maria: Maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutus ja siitä poikkeaminen asemakaavoituksessa, Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja XI 2018, s. 329–391, 26.11.2018.

1. Vantaan yleiskaavasta

Vantaan yleiskaava 2020:ssa tarkastelun kohteena olevan kysymyksenasettelun kannalta keskeisimmät yleiskaavamerkinnät ja -määräykset ovat kestävän kasvun vyöhyke (KKV), joka on strateginen kehittämismerkintä; sekä maankäyttömerkinnät A, asuinalue ja AP, pientalovaltainen asuinalue.

Kestävän kasvun vyöhykettä (KKV) koskee seuraava määräys:

> Joukkoliikenteen runkolinjastoon tukeutuva **vyöhyke, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan**. Aseman ja pysäkin lähikortteleita kehitetään sen vaikutusalueen palveluiden, kaupan ja alueelle soveltuvien työpaikkojen

> keskittymänä. Kaupan rakentuminen raitiotien vaikutusalueella tulee kytkeä raitiotien toteutumiseen ja lähialueen asutuksen rakentumiseen. **Pientaloalueilla tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina.**

Asuinalueita (A) koskee seuraava määräys:

> Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia alueen ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näille alueille saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. **Suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta.** Pientaloalueen **rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina vuorovaikutuksessa** alueen asukkaiden kanssa.

Pientalovaltaisia asuinalueita (AP) koskee seuraava määräys.

> Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. **Näillä alueilla suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta.** Pientaloalueen **rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina**. Alueella tulee säilyttää riittävästi virkistysalueita. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palvelujen riittävyys ja niiden saavutettavuus kestävillä kulkumuodoilla. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan alittavaa lähialueen asukkaita palvelevaa kauppaa.

Yleiskaavassa asetetaan maankäyttömerkinnöissä ja A- ja AP-alueita koskeva selkeä sääntö, jonka mukaan suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Tämä sääntö koskee A- ja AP alueiden olemassa olevia pientaloalueita. Yleiskaavassa kestävän kasvun vyöhyke on osittain päällekkäinen A- ja AP-alueiden kanssa ja ensisijaisesti tälle vyöhykkeelle ohjataan kunkin kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen. Pientaloalueet on huomioitu kestävän kasvun vyöhykkeellä määräyksellä, jonka mukaan tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina. A- ja AP-alueiden osalta maankäytön tehostaminen kolmikerrossääntö huomioon ottaen ei ole selkeää pelkästään yleiskaavan pohjalta. Tämän vuoksi on laadittu sääntöä tulkitseva ohje (YK2020, kolmikerroksisuussääntö yleiskaavan A- ja AP-alueilla).

Asuinalueita ja pientalovaltaisia asuinalueita koskevista määräyksistä käy ilmi, että pientaloalueen rakennetta voidaan muuttaa, kun asemakaavat laaditaan

riittävän laajoina kokonaisuuksina. Kestävän kasvun vyöhykkeillä tehokkuuden muutokset tulee kuitenkin suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina. Molemmat määräykset tähtäävät samaan päämäärään, eikä muutoksia voisi tehdä esimerkiksi yhtä tonttia koskien. Rakenteen muuttaminen voinee ainakin asuinalueiden osalta tarkoittaa tässä yhteydessä myös sitä, että alueen tehokkuus kasvaisi korkeampien rakennusten myötä. Ainakin osittain määräykset ovat tältä osin saman suuntaisia.

Yleiskaavan selostuksen (selostus s. 61) mukaan tulevaisuuden asuinalueille tavoitteena on sallia niin kerrostalojen ja pientalojen yhdistelyä kuin näiden talotyyppien välimuotojen ja variaatioiden kehittyminen. Lisäksi tuodaan esiin, että vilkkaiden katujen varsilla olevien pientaloalueiden viihtyisyyttä voisi parantaa toteuttamalla katujen varsille sopivia tehokkaita asuintalomalleja, mitä ei määritellä kerrostaloina. Selostuksen mukaan asuinalueilla (A) on sallittua rakentaa monenlaisia erinäköisiä asuntovaltaisia alueita ja paikan kaupunkirakenteellinen sijainti ohjaa kunkin alueen tavoitetasoa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (selostus s. 64). Pientalovaltaisten alueiden (AP) osalta selostuksessa todetaan, että alueilla voi olla yksittäisiä kerrostalokortteleita (selostus s. 66).

Selostuksessa ei tuoda nimenomaisesti esille perusteluita A- ja AP-alueiden kolmikerroksisuussäännölle. Määräykset näet lisättiin yleiskaavatoimikunnassa 22.10.2020 ja syyksi tuodaan esille asiakaspalaute A-alueilla sijaitsevien pientaloalueiden asukkailta (selostus s. 184). Selostus sisältää kuitenkin pientalon määritelmän, jonka mukaan yleiskaavamääräyksissä viitattu pientalo on asuinrakennus, jossa on yhden tai useamman asunnon käsittävä maksimissaan kolmekerroksinen asuinrakennus, jossa jokaiseen asuntoon on maantasosta oma sisäänkäyntinsä.

2. Lainsäädäntö ja sen esityöt

Alueidenkäyttölain 42 §:n 1 momentti, joka koskee yleiskaavan ohjausvaikutusta, ja alueidenkäyttölain 54 §:n 1 momentti, jossa säädetään yleiskaavan ohjeena olemisesta, ovat hyvin yleisiä säännöksiä yleiskaavan ja asemakaavan välisestä suhteesta. (Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) nimi muutettiin

alueidenkäyttölaiksi (AKL) 1.1.2025 alkaen (752/2023).)

AKL 42.1 §:n mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Ohjeena olemista on käytännössä tulkittu tiukemmin kuin mitä sanamuodosta on yleiskielisesti luettavissa. Lain esityöt (HE 101/1998) ovat säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen osalta varsin niukat, eikä niissä juurikaan avata ohjeena olemista. Maakuntakaavan oikeusvaikutuksia koskevan AKL 32 §:n yksityiskohtaiset perustelut ovat tässä suhteessa edes hieman laajemmat. Niiden mukaan sanonta "on ohjeena" kuvaa kaavan yleispiirteistä luonnetta ja sallii kaavajärjestelmän tarkoituksenmukaisen toimivuuden kannalta tarpeellisen joustavuuden. Kaavan yleispiirteinen luonne onkin otettava huomioon kaavan ohjausvaikutuksia koskevan säännöksen soveltamisessa. Kaavassa esitetyt alueiden käytön periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät alueiden käytön suunnittelussa. Nämä perustelut ovat relevantteja myös yleiskaavan osalta.

AKL 54 §:n mukaan asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä säädetään. Huomioon ottamista tulkitaan käytännössä yleiskielestä jonkin verran poiketen siten, että se tarkoittaa yleiskaavan noudattamista. AKL 54 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ohjeena oleminen tarkoittaa asemakaavaa laadittaessa sitä, että yleispiirteisissä kaavoissa tehdyt maankäytölliset ratkaisut on otettava asemakaavan laatimisen perustaksi ja niissä tehdyistä maankäyttöä koskevista perusratkaisuista voidaan poiketa vain rajoitetusti. Perustelujen mukaan asemakaavalla kuitenkin tarkennetaan yleispiirteisissä kaavoissa tehtyjä ratkaisuja.

Tulkinnan kannalta keskeistä siis on, että maankäytöllisiä ratkaisuja noudatetaan ja niistä voidaan poiketa vain rajoitetusti. Perusteluissa tuodaan kuitenkin esiin poikkeamisen mahdollisuus ja yhdessä tarkentamisen kanssa säännöksen tulkinnanvara yleiskaavan ratkaisuista poikkeamisen osalta nousee esille.

AKL 42 §:ään lisättiin vuonna 2017 uusi 4 momentti (230/2017), joka mahdollistaa asemakaavalla poikkeamisen ilmeisen vanhentuneesta

yleiskaavasta. Säännös ei siis lähtökohtaisesti voi tulla lähivuosina sovellettavaksi Vantaan yleiskaavan osalta, mutta siinä esille tuotu ”sopeutuminen yleiskaavan kokonaisuuteen” voisi muutoinkin ainakin joltakin osin olla käyttökelpoinen argumentoitaessa yleiskaavasta poikkeavia ratkaisuja.

AKL 54 §:n 3 momentti on eräänlainen perälautasäännös myös sellaisissa tapauksissa, joissa asemakaavan mukainen ratkaisu poikkeaisi yleiskaavasta. Säännös sisältää elinympäristön heikentämiskiellon ja kohtuuttoman haitan aiheuttamiskiellon.

3. Tiivis katsaus oikeuskäytäntöön

Asemakaavan yleiskaavan mukaisuudesta on varsin paljon korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntöä. Sitä tarkastellaan seuraavassa vain sellaisten ratkaisujen osalta, joissa on kysymys asemakaavasta, joka jossakin suhteessa poikkeaa voimassa olevasta yleiskaavasta. Tarkastelun piiriin ei ole otettu ratkaisuja, joissa on ollut kysymys esimerkiksi suojeluasiasta tai ranta-alueesta, kun niissä kysymyksenasettelu poikkeaa merkittävästi Vantaan yleiskaavan alueelle laadittavien asemakaavojen tilanteesta.

Ratkaisu **KHO 2021:159** on kiinnostava ja monessa suhteessa verrannollinen suhteessa kysymyksenasetteluun. Keravan yleiskaavassa 2016 alue oli osoitettu merkinnällä AP-1 pientalovaltaiseksi alueeksi, mutta asemakaavan muutoksella vuonna 2019 alueelle osoitettiin asuinkerrostalojen korttelialue AK-91, jolle sai rakentaa enintään 1950 km2:n suuruisen asuinkerrostalon. Kyseinen korttelialue rajautui yleiskaavassa C-2- ja PY-alueisiin. Asemakaavan muutosalueen lähiympäristön rakennuskanta muodostui kaavamuutosalueen lännen ja luoteen puoleisilla osilla asuinkerrostaloista ja seurakuntarakennuksista sekä kaavamuutosalueen koillispuolella pientaloista. Kaavamuutosalueen ja sen kaakkoispuolella sijaitsevan pientaloalueen väliin jäi lähivirkistysaluetta ja katualuetta.

KHO katsoi, että kaavamuutoksen mahdollistama rakentaminen muutti alueen kaupunkikuvaa, mutta alueen perusluonne ei kaavamuutoksen johdosta kuitenkaan olennaisesti muuttunut, kun otettiin huomioon kaava-alueen

lähiympäristön rakennuskannan monimuotoisuus sekä kaavamuutoksella mahdollistetun rakentamisen liittyminen muuhun kaupunkirakenteeseen yleiskaavassa osoitettujen eri maankäyttömuotojen raja-alueella. Lisäksi KHO:n mukaan kaavamuutoksella osoitetun rakentamisen voitiin arvioida sopeutuvan olemassa olevaan asuinrakenteeseen, eikä kaavamuutoksen mahdollistama rakennustehokkuus merkinnyt AP-1-alueelle yleiskaavassa määrätyn aluetehokkuuden huomattavaa muuttumista. KHO toi myös esille, että uudisrakennuksen sopeutuminen kaupunkikuvaan oli lisäksi varmistettu kaavamuutokseen sisältyvillä rakennuksen massoittelua ja julkisivujen toteuttamista koskevilla kaavamääräyksillä.

KHO:n mukaan asemakaavan muutoksessa oli edellä mainitut seikat huomioon ottaen ollut kysymys sellaisesta yleiskaavassa osoitetun maankäyttöratkaisun tarkentamisesta, jota ei ollut pidettävä maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 1 momentin vastaisena. Yleiskaava oli siten ollut asemakaavan muutosta laadittaessa riittävästi ohjeena. KHO kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja kaupunginhallituksen päätöksestä tehty valitus hylättiin.

Edellä mainitussa ratkaisussa huomion arvoisia seikkoja ovat ainakin seuraavat:

- pienialaisuus,
- merkittävien vaikutusten puuttuminen,
- alueen perusluonteen muuttumattomuus, vaikka rakentaminen muutti alueen kaupunkikuvaa,
- kaava-alueen lähiympäristön rakennuskannan monimuotoisuus,
- rakennustehokkuus ei merkinnyt AP-1-alueelle yleiskaavassa määrätyn aluetehokkuuden huomattavaa muuttumista, sekä
- kaavamääräykset, jotka koskivat rakennuksen massoittelua ja julkisivujen toteuttamista.

KHO piti edellä mainittujen seikkojen valossa asemakaavan muutosta yleiskaavassa osoitetun maankäyttöratkaisun tarkentamisena ja yleiskaava oli ollut riittävästi ohjeena asemakaavan muutosta laadittaessa.

Vantaan näkökulmasta ratkaisu **KHO 2021:53** ei ole erityisen mielenkiintoinen Vantaan problematiikan kannalta, kun siinä ratkaisun kannalta keskeisenä tekijänä oli yleiskaavan vanhentuneisuus, vaikka sallitun maankäytön muutos olikin merkittävä. Ratkaisussa KHO 2021:53 oli kysymys Kirkkonummen vuonna 2000 lainvoimaiseksi tulleessa yleiskaavassa VR-alueeksi osoitetusta alueesta, jolle hyväksyttiin vuonna 2019 AK-alueen sisältänyt asemakaava. Asemakaavan AK-korttelialueet sijoittuivat moottoritien liittymän läheisyyteen. Yleiskaavassa

pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi (AP) järven rantaan osoitettu alue oli puolestaan osoitettu asemakaavassa lähivirkistysalueeksi (VL).

KHO katsoi, että kun otettiin huomioon erityisesti alueella voimassa olleen yleiskaavan vahvistamisesta kulunut aika, yleiskaavan vahvistamisen jälkeen maakuntakaavaan ja aluetta koskeviin strategisiin suunnitelmiin tehdyt muutokset sekä liikenteestä johtuvien meluhaittojen lisääntyminen, KHO katsoi selvitetyksi, että yleiskaava oli asemakaavaa laadittaessa ollut ilmeisen vanhentunut ja yleiskaavasta poikkeamiseen oli ollut perusteltu syy. Asemakaavassa oli samoin kuin yleiskaavassa osoitettu aluevarauksia sekä asuinrakentamiseen että virkistyskäyttöön. Tämän vuoksi ja kun otettiin huomioon, että asemakaavan aluevarausten sijoittamiselle yleiskaavasta poikkeavasti oli ollut maankäytöllisesti hyväksyttävät perusteet, asemakaavan oli katsottava sopeutuvan yleiskaavan kokonaisuuteen. Asemakaavaa laadittaessa oli otettu riittävällä tavalla huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset myös siltä osin kuin oli kyse virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyydestä.

Ratkaisussa KHO 2016:133 oli kysymys Tampereen yleiskaavassa 2000 PY-alueeksi (julkisten palveluiden ja hallinnon alue) osoitetusta alueesta, jolle hyväksyttiin KYY-3- ja AK-41-alueita (julkisten palveluiden ja asuinkerrostalojen alueet) sisältävä asemakaava vuonna 2015. Kyseinen alue rajautui alueisiin, joille oli yleiskaavassa osoitettu laajoja kerrostalovaltaisia alueita (AK).

KHO katsoi, että yleiskaavan PY-alue sijoittui vain osaksi kysymyksessä olevan asemakaavamuutoksen kohteena olevalle alueelle ja se rajautui alueisiin, joille oli yleiskaavassa osoitettu laajoja kerrostalovaltaisia alueita (AK). Asemakaavan muutoksessa oli KHO:n mukaan kysymys yleiskaavassa osoitetun maankäyttöratkaisun tarkentamisesta ja yleiskaava oli näissä oloissa ollut asemakaavan muutosta laadittaessa riittävästi ohjeena.

Ratkaisu **KHO 11.09.2015 taltio 2377** koski Kokkolan ydinkeskustassa asemakaavaa, jossa muutos koski kahta korttelia siten, että rakennustehokkuus ylitti yleiskaavan mukaisen tehokkuuden. Asemakaava koski lisäksi yleistä pysäköintialuetta. Yleiskaavalla oli kuitenkin tavoiteltu joustavaa ohjaustapaa, vaikka siinä oli kaavamääräyksin määritelty rakentamistehokkuudet eri

käyttötarkoituksille. Yleiskaavassa oli määrätty, että tämä enimmäistehokkuus voidaan asemakaavassa ylittää erityisistä toiminnallisista ja kaupunkikuvallisista syistä. Lisäksi edellytyksenä oli, että pihatilat, asukkaiden oleskelualueet, autopaikoitus ja muut toiminnan ja ympäristön kannalta keskeiset vaatimukset voidaan osoittaa hyvin toteutettaviksi.

KHO katsoi, että yleiskaavan mukaisesta rakentamistehokkuudesta poikkeamiselle oli kaava-aineistossa esitetty yleiskaavamääräyksessä edellytetyt erityiset toiminnalliset ja kaupunkikuvalliset syyt ja asemakaavan muutos täytti myös muut kaavamääräyksessä määritellyt edellytykset. Kun lisäksi otettiin huomioon asemakaavan muutoksessa AK-alueita koskien annetut kaupunkikuvan huomioon ottamista koskevat määräykset, yleiskaava oli ollut riittävästi ohjeena asemakaavan muutoksessa osoitettujen rakennusoikeuksien ja suurimpien sallittujen kerroslukujen osalta. KHO totesi lisäksi, että koska korkeammalle rakentamistehokkuudelle oli hyväksyttävät maankäytölliset perusteet, ei asemakaavan muutos ollut lainvastainen myöskään maanomistajien tasapuoliseen kohteluun liittyvillä perusteilla.

Ratkaisusta voisi Vantaan tilanteen osalta huomioida esimerkiksi yleiskaavassa olleet toiminnalliset ja kaupunkikuvalliset syyt ja sen, että kun asemakaavassa huomioidaan kaupunkikuvaa koskevat määräykset, yleiskaava oli ollut riittävästi ohjeena asemakaavan muutoksessa.

Ratkaisu KHO **8.9.2016 taltio 3760** koski Lahdessa aluetta, joka oli maakuntakaavassa osoitettu asuinalueeksi (A) ja eteläosastaan työpaikka-alueeksi (TP). Lisäksi alueella on luonnonsuojelukohde (SL). Yleiskaavassa 2012 alueelle oli osoitettu A-33- ja A-36-alueita, T-15-alue ja VL-34-alue. Alueella oli ennestään 16 omakotitaloa ja alue muuttui asemakaavan myötä uudeksi pientaloalueeksi. Vuonna 2014 laaditun asemakaavan mukainen suunnittelualue (90 ha) oli pääosin rakentamatonta metsää ja peltoa. Asemakaavassa Löylykadun pään ja Kippokadun itäpuoliset tontit ovat yleiskaavan VL-34 -alueen puolella. Kytölänkadun pohjoispuolelle ei ollut tarkoituksenmukaista osoittaa toimitila-aluetta, sillä se olisi tullut yksityisen maanomistajan asuintilan viereen. Tämän vuoksi yleiskaavan T-15-alueen osa oli kaavoitettu asumiseen ja palvelurakentamiseen. Kytölänkadun eteläpuolelle jäänyt yleiskaavan T-15-

alueen osa oli alueellisesti toimitilarakentamiseen liian pieni ja maaperältään huono. Toimitilarakentamiselle sopiva paikka on haettu yleiskaavan T-15-alueen länsireunalta, osin VL-34 -alueen puolelta.

Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi kaavapäätöksen kolmen korttelin osalta, sillä sen mukaan selvitysten perusteella ei voitu arvioida luonnonarvojen vaalimisen edellytyksen täyttymistä liito-oravaan liittyen. Muilta osin HAO hylkäsi valitukset. HAO katsoi, että poikkeaminen yleiskaavasta ei merkinnyt poikkeamista yleiskaavan keskeisistä periaatteista eikä vaarantanut kaavan tavoitteita. KHO hylkäsi jatkovalitukset ja viittasi HAO:n perusteluihin, eikä muuttanut päätöksen lopputulosta.

HAO:n ratkaisussa on pantava merkille se, että yleiskaavan keskeisistä periaatteita ei poikettu ja se, että kaavan tavoitteet eivät vaarantuneet.

Ratkaisu **KHO 3.1.2014 taltio 14** koski asemakaavan muutosta, jossa oli osoitettu liikerakennusten korttelialueelle (KL-1) 28.000 k-m2:n kokonaisrakennusoikeus, josta enintään 4.200 k-m2 sai käyttää muun erikoistavaran kuin paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan myymälätiloja varten. Lisäksi KL-1-alueelle sai sijoittaa vähintään 400 k-m2:n ja enintään 2.000 k-m2:n suuruisen päivittäistavarakaupan yksikön. Yleiskaavassa ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi on osoitettu teollisuus ja varastointi (T)

KHO katsoi, että kun otetaan huomioon asemakaavan KL-1-alueelle osoitetun kokonaisrakennusoikeuden määrä ja mahdollisuus toteuttaa siitä 6.200 k-m2 muina kuin paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan myymälätiloina, yleiskaava ei ole ollut maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n 1 momentissa ja 54 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ohjeena asemakaavaa laadittaessa. Tässä tapauksessa alueen käyttötarkoitus olisi muuttunut erittäin oleellisesti ja kysymys oli myös kaupan ohjauksesta, eikä ratkaisusta voi saada oikeusohjeita Vantaan kysymyksenasettelun kannalta.

Ratkaisussa **Turun HAO 28.11.2014 (14/0360/1)** oli kysymys vuoden 2009 yleiskaavan C2-alueesta, jolle ei yleiskaavan mukaan saanut sijoittaa asumista, eikä sellaista toimintaa, joka aiheuttaa runsasta ajoneuvoliikennettä. Kaavan C-

2-alueiden osalta kaavaselostuksessa oli erityisesti todettu, etteivät ne sovi asumiselle kahdesta suunnasta, ratapihalta ja viereiseltä kadulta, kantautuvan liikenteen melunvuoksi. Vuonna 2014 asemakaavan muutoksessa alue oli osoitettu asunrakennusten korttelialueeksi (AK-1). Alue käsitti yhden tontin ja sen pinta-ala oli noin 0,6 ha. Sallittu rakennusoikeus oli 6 750 k - m2 ja kaavamuutos mahdollisti 100-120 asunnon rakentamisen.

Turun HAO kumosi kaupunginvaltuuston päätöksen. Sen mukaan asemakaavan muutos on selvästi osayleiskaavan C-2-alueen kaavamääräyksen vastainen. HAO katsoi, että kyseessä oli varsin uusi osayleiskaava, jossa on ratkaistu laajemman ratapiha-alueen ja sen lähiympäristön maankäyttö yksittäiseen asemakaavamuutokseen verrattuna pidemmällä aikajänteellä. Yleiskaava HAO:n mukaan ollut ohjeena alueeltaan suppeaa asemakaavan muutosta laadittaessa. HAO totesi, että asiassa ei ole esitetty mitään maankäyttöön liittyvää syytä yhden tontin käyttötarkoituksen muuttamiseen yleiskaavasta poiketen. HAO toi lisäksi esille, että vaikka kaavamuutoksen yhteydessä laaditut selvitykset jossain määrin tukivat sitä, että kaavamuutosalueelle voitaisiin tiukkoja melua ja turvallisuutta koskevia määräyksiä noudattaen osoittaa asumista, ne eivät kuitenkaan olleet riittävä peruste merkittävälle poikkeamiselle yleiskaavasta. HAO:n mukaan osayleiskaavasta olennaisesti poikkeavan maankäytön ratkaiseminen ei ollut mahdollista yhtä tonttia koskevalla asemakaavan muutoksella, vaan laajempaa aluetta koskevalla yleiskaavallisella suunnittelulla.

AKL 54.3 §:ssä säädettyjä perälautasäännöksiä koskevaa oikeuskäytäntöä ei ole tarpeen tässä yhteydessä käsitellä, koska niissä ei ole ollut kyse yleiskaavan ja asemakaavan suhteesta. Esimerkkeinä voidaan kuitenkin mainita ratkaisut: KHO 2008:60 (kohtuuton rajoitus, Luvia, ei kysymys yleiskaava vs. asemakaava tilanteesta) ja KHO 2004:33 (elinympäristön merkityksellinen heikentäminen, Hamina, ei yleiskaava vs asemakaava).

4. Yleiskaavan tulkintaohjeesta

Vantaan kaupunki on laatinut kolmikerroksisuussääntöä koskevan tulkintaohjeen yleiskaavan A- ja AP-alueita varten. Ohjeen keskeisenä tarkastelun kohteena

ovat kestävän kasvun vyöhykkeet ja niiden suhde A- ja AP-alueita koskeviin yleiskaavamääräyksiin.

Tulkintaohjeessa tuodaan ensin yleisiä tulkintaan liittyviä kysymyksiä kuten se, että yleiskaavan maankäyttömerkinnöillä osoitetaan alueen pääkäyttötarkoitus. Ohjeen mukaan alueelle voi ja tulee sijoittaa myös muuta maankäyttöä, esimerkiksi palveluita asumisen alueelle. Ohjeen mukaan yleiskaavassa eri maankäyttömuotojen välisen rajan sijainti on likimääräinen ja sen sijainti sekä alueiden lopullinen maankäyttö ratkaistaan asemakaavassa. Esille tuodaan myös, että yleiskaavaa ei ole mielekästä laatia tonttikohtaisella tarkkuudella, ja että 2020 yleiskaavassa on siirrytty edellistä yleiskaavaa yleispiirteisempään esitystapaan. Lisäksi todetaan, että yleiskaavan tulkinta on aina paikkaan sidottua.

Tulkintaohjeessa tuodaan yleisesti esiin, että yleiskaavassa on paikoitellen keskenään ristiriitaisia merkintöjä, ja että merkintöjen tulkinta tehdään asemakaavatyössä, jossa ristiriitaiset tavoitteet pyritään sovittamaan yhteen mahdollisimman hyvin. Yleiset tulkintaohjeet ovat hyvin linjassa AKL:n säännösten kanssa.

Tulkintaohjeessa tärkeimmät tulkintalinjaukset koskevat olemassa olevan pientaloalueen muuttamista osittain kerrostaloalueeksi A-alueilla, joilla on ollut sekä kerrostaloja ja pientaloja yleiskaavaa hyväksyttäessä. Yleisenä ohjeena tuodaan ensin esille, että pientalovaltaisten asuinalueiden on tarkoitus jatkossakin säilyä pientalovaltaisina. Toiseksi esitetään, että pientalovaltaisillakin alueilla voisi alueen keskustassa tai aseman läheisyydessä olla tarpeen nostaa tehokkuutta ympäröivä maankäyttö huomioon ottaen. Kolmanneksi katsotaan, että pientaloalueen keskellä 3 kerrosta maksimi olisi kerrosten maksimäärä.

Yleiskaavan määräyksiä mukaillen tulee muuttavat asemakaavat ohjeen mukaan aina laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina, jotta kaupunkikuva- ja rakenne pysyvät hallinnassa. Ohjeessa katsotaan, että kestävän kasvun vyöhykkeellä, eli aseman läheisyydessä tai tehokkaan joukkoliikenteen ääressä, olemassa olevaa pientaloaluetta kerrostaloalueeksi muuttavia asemakaavoja puoltavat erityisesti tietyt tekijät. Näitä ovat ohjeen mukaan seuraavat:

1. suunniteltava alue sijaitsee pientaloalueen reunalla ja rajoittuu olemassa olevaan kerrostaloalueeseen;
2. suunniteltava alue muodostaa pientaloalueen keskustan ja alueen julkisten tai kaupallisten palveluiden synnyttäminen tai säilyttäminen edellyttää lisärakentamista asukaspohjan laajentamiseksi;
3. suunnittelukohde sijaitsee alueen pääkadun varrella, sekä
4. kerrostalorakentamisella saadaan suojatuksi viereen jäävää pientaloaluetta ympäristöhäiriöiltä, esimerkiksi liikennemelulta.

Lisäksi tuodaan esiin, että kestävän kasvun vyöhykkeen ulkopuolella rakentaminen rajoittuu pientaloalueilla kolmeen kerrokseen. Lisäksi tulkintaohjeen mukaan tulkittaessa, onko alue pientaloaluetta, otetaan huomioon voimassa olevan asemakaavankin merkinnät, jotka saattavat mahdollistaa muutosta. Tällä seikalla on suuri merkitys, jos asemakaavaa muutetaan, mutta se ei kuitenkaan täysin poista mahdollista ristiriitaa yleiskaavan ja asemakaavan muutoksen väliltä.

Vaikka tulkintaohjeen mukaan edellä olevassa luettelossa esitettyjä yleisiä seikkoja kutsutaan ”puoltaviksi tekijöiksi”, luettelon kohdat kuitenkin tavallaan ilmaisevat myös ”tulkintasääntöjä”. Luettelon ensimmäinen kohta (sijaitsee pientaloalueen reunalla ja rajoittuu olemassa olevaan kerrostaloalueeseen) rajaa ensinnä mahdolliset muutosalueet pientaloalueiden reunoille. Toiseksi se edellyttää, että alue rajautuu kerrostaloalueeseen. Näitä ”tulkintasääntöjä” voidaan lähtökohtaisesti pitää asianmukaisina lähtökohtina.

Luettelon toinen kohta (alue muodostaa pientaloalueen keskustan) sisältää toisen rajoituksen ja samalla oikeastaan toisentyyppisen tarpeen sallia yli kolmekerroksista rakentamista. Edellytyksenä näillä alueilla olisi palveluiden synnyttäminen tai säilyttäminen lisärakentamalla asukaspohjan laajentamiseksi. Pientaloaluetta palvelevien palveluiden osalta kriteerejä voidaan pitää lähtökohtaisesti asianmukaisina, mutta asukaspohjan laajentaminen voinee palvella pientaloalueella asuvia lähinnä välillisesti. Asukaspohjan laajentamista ei voitane pitää ensisijaisena tekijänä, vaan näillä alueilla keskeisin kriteeri voinee koskea palveluita ja kerrostalorakentamisen mahdollistaminen edesauttaisi tämän toteutumista.

Luettelon kolmas kohta rajaa suunnittelukohteen pääkadun varrelle. Pääkatua ei ohjeessa määritellä, mutta se ei voi olla mikä tahansa asemakaavan mukainen katu. Kriteeri on jossakin määrin avoimempi kritiikille kuin muut luettelossa esille

tuodut seikat.

Luettelon neljäs kohta koskee tilannetta, jossa pientaloaluetta suojattaisiin kerrostalorakentamisella ympäristömelulta tai muulta ympäristöhäiriöltä. Ohje mahdollistaisi hyvin ”suojaavan rakentamisen” hyvin monissa tilanteissa, mutta liikennemelu lienee merkittävin kerrostalorakentamisella suojattavissa oleva häiriö. Ympäristöhäiriöiltä suojaamista voidaan pitää perusteltuna kriteerinä kerrostalorakentamiselle pientaloalueella silloin, kun se muutoin on sovitettavissa alueelle.

Tulkintaohjeessa tuodaan esiin seuraavat seikat, jotka on otettava huomioon, jos A-alueelle, joka on kestävän kasvun vyöhykkeellä, laadittaisiin asemakaavan muutos, joka mahdollistaisi kerrostalorakentamista:

1. alueen ja ympäristön ominaispiirteet;
2. rakentamisen korkeuden suhde muuhun ympäristöön;
3. arkkitehtuurin ja mittakaavan liittyminen ympäristöön; sekä
4. alueelle kohdistuvat ympäristöhäiriöt.

Näitä seikkoja voidaan pitää asianmukaisina. Tarvittaessa joistakin näistä huomioon otettavista seikoista voitaisiin sisällyttää määräyksiä asemakaavaan, jotta voitaisiin varmistaa pientaloalueiden luonteen säilyminen.

Tulkintaohjeessa tuodaan esiin myös selkeä ”tulkintasääntö”, jonka mukaan pientalotonttiin rajoittuvalla tontinosalla kerrosluku voisi olla korkeintaan 3. Lisäksi tämän ja muidenkin tulkintasääntöjen havainnollistamiseksi on niihin sisällytetty piirros, jossa havainnollistetaan kolmea kerrosta koskevan rajoituksen ”voimassaoloa” seuraavin sanallisin selityksin:

1. Pientalotontin rajan vieressä oleva rakennus tai rakennuksen osa > rajoitus III kerrosta;
2. Rakennuksen osa, joka ei ole pientalotontin rajan vieressä > ei rajoitusta kerroslukuun; sekä
3. Tulevan kerrostalon ja olemassa olevan pientalotontin välissä on katualue > ei rajoitusta kerroslukuun.

Ensimmäisen kohdan sääntö on selkeä luonnollisesti silloin, kun AK-tontti ja AP/AO tontti rajoittuisivat toisiinsa. Tulkinnanvaraisempi tilanne olisi, jos AK-tontilla, joka rajautuisi AP/AO-tonttiin, sallittaisiin yli 3 kerrosta muilla tontin osilla kuin AP/AO-tonttiin rajoittuvilla osalla. Toisen kohdan sääntö on sinänsä selkeä. Kolmannen kohdan sääntö on sinänsä selkeä, mutta ei voitane soveltaa säännönmukaisesti minkä tahansa kadun ollessa kyseessä. Lisäksi on tietysti

huomattava, että asemakaavan muutoksen tulee täyttää muut tulkintaohjeessa esille tuodut kriteerit.

Tulkinnan periaatteet ovat sinänsä ohjattavissa kaupungin sisäisesti ”tulkintaohjeella”. On itsestään selvää, että tulkintaohjeella ei ole oikeudellista sitovuutta. Asemakaavan muutoksissa lähtökohtana on tietysti oikeudellisesti AKL 42 ja 54 §:n mukaisesti asemakaavoitusta ohjaava yleiskaava, jossa esitetään vahvana yleissääntönä, että olemassa olevilla pientaloalueilla suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Lisäksi pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa.

Yleiskaavan maankäyttömerkinnät esittävät alueen pääasiallisen sallitun käyttötarkoituksen yleissääntönä. A- ja AP-alueiden määräykset sisältävät mahdollisuuden alueen rakenteen muuttamiseen näiden pääasiallisten käyttötarkoitusten säilyessä. Yleiskaavan strategisiin merkintöihin kuuluvaa kestävän kasvun vyöhykettä voidaan jossakin suhteessa pitää erityissääntönä, jolla pyritään yleiskaavan yleisten tavoitteiden toteutumiseen. Kestävän kasvun vyöhykettä koskevassa yleiskaavamääräyksessä on ainakin osittain huomioitu myös pientaloalueet, joiden osalta tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina. Kun yleiskaavan määräyksiä maankäyttömerkintöjen ja strategisten merkintöjen osalta tarkastellaan kokonaisuutena, erityisesti A-alueilla, mutta myös AP-alueilla on mahdollista muuttaa asemakaavoja siten, että ne mahdollistavat alueella rakennuskorkeudet, jotka ylittävät kolme kerrosta. Tällaisia asemakaavan muutoksia koskisivat kuitenkin erityiset edellytykset, joista tärkeimpiä on käsitelty Vantaan kaupungin laatimassa tulkintaohjeessa.

5. Päätelmiä

Jos A- ja AP-alueille laaditaan asemakaavan muutoksia, jotka mahdollistaisivat kerrostalorakentamista, jossa on yli kolme kerrosta, tietyt tilanteet voisivat olla riskialttiimpia kuin toiset, vaikka tulkintaohjeen ”sääntöjä” noudatettaisiin erittäin tarkasti. Ehkä suurin riski olisi tilanteissa, jossa AP/AO-tontit ja AK-tontit olisivat samassa korttelissa ja AK-tontilla yli kolme kerrosta mahdollistavan rakennuksen osan etäisyys ei pientaloasukkaiden näkemyksen mukaan olisi riittävä

pientalosta (tulkintaohjeen piirroksen 2. kohta). Jonkin verran pienempi riski olisi tilanteessa, jossa AK-tontti olisi kadun toisella puolella ja katu olisi riittävän leveä. Ehkä vähäisempi riski olisi niissä tilanteissa, joissa pystyttäisiin vähentämään ympäristöhäiriöitä, erityisesti liikennemelua, ja rakennusten etäisyydet tulisivat olemaan riittävän pitkiä. Kaikissa tilanteissa olosuhteet ovat erilaisia ja yli kolme kerrosta sallivien asemakaavan muutoksia tulee harkita niiden perusteella. Kaikissa tapauksissa riskejä voidaan luonnollisesti pienentää asianmukaisella vuorovaikutuksella asukkaiden ja muiden tahojen kanssa.

Oikeuskäytännöstä voi saada jonkin verran johtoa siihen, milloin asemakaavan voi katsoa tarkentavan yleiskaavaa eli milloin yleiskaava on ollut riittävästi ohjeena asemakaavaa laadittaessa. Tässä suhteessa ratkaisu KHO 2021:159 on antoisin. Relevantin julkaistun oikeuskäytännön valossa voi yleisesti todeta, että liikkumavaraa on ollut, vaikka luonnollisesti kysymys on aina tapauskohtaisesta harkinnasta.

On selvää, että erityisesti muutoksenhakuun liittyviä riskejä ei voida kokonaan poistaa, vaikka asemakaavahanke olisi hyvin perusteltu ja hankkeesta ei aiheutuisi kovin merkittäviä muutoksia ympäristössä. Muutoksenhaussa motiivit voivat joskus olla yleisempiä tai periaatteellisiakin. Muutoksenhakutilanteessa voi kuitenkin olla mahdollista argumentoida yleiskaavan yleisempien tiivistämistavoitteiden kautta ja strategisiin kehittämismääräyksiin nojautuen siten, että lopputulos ei välttämättä olisi yleiskaavan tavoitteiden vastainen.

Keravalla 3.3.2025

Ari Ekroos
Oikeustieteen tohtori
Talousoikeuden professori, Aalto-yliopisto

5/22.10.2020 Yleiskaavatoimikunnan kokous/Pöytäkirja

Aika: 22.10.2020 klo 8.38–12.32
Paikka: valtuustosali, Asematie 7 / Teams
Osallistujat:

Jäsenet		**Varajäsenet**	
Lauri Kaira, puheenjohtaja	x	Piia Malmberg	
Säde Tahvanainen, varapuheenjohtaja	x	Tarja Eklund	
Vaula Norrena	x (etäyhteys)	Hanna Valtanen	
Tomi Salin	x (etäyhteys)	Jarmo Ikkala	
Pertti Oksman	x	Chau Nguyen	
Solveig Halonen	x (klo 8.38-12.20, §:t 1-4)	Stefan Åstrand	
Minna Kuusela	x	Max Mannola	
Pekka Silventoinen	x (klo 8.45-12.38, §:t 3-8)	Jouko Jääskeläinen	
Pentti Puoskari	x (etäyhteys)	Jyrki Riikonen	
Vesa Pajula	x (etäyhteys)	Otso Kivimäki	
Ulla Kaukola	x (etäyhteys)	Teija Toivonen	
Puhe- ja läsnäolo-oikeus			
Juha Hirvonen	x (etäyhteys)	Hannu Palmu	
Maarit Raja-Aho	x (etäyhteys)	Paula Lehmuskallio	
Antti Lindtman	-		
Sari Multala	x (etäyhteys) (klo 8.38-9.40, §:t 1-3)		
Timo Juurikkala, asiantuntijajäsen	-		
Viranhaltijat:			
Ritva Viljanen, kaupunginjohtaja		-	
Hannu Penttilä, apulaiskaupunginjohtaja		x	
Matti Ruusula, talousjohtaja		-	
Tarja Laine, kaupunkisuunnittelujohtaja		-	
Antti Kari, kiinteistöjohtaja		-	
Mari Siivola, yleiskaavapäällikkö		x	
Markus Holm, suunnittelupäällikkö		x (etäyhteys)	
Tomi Henriksson, asumisasioiden päällikkö		-	

Katariina Nummi, hallintoasiantuntija, sihteeri	x
Muut osallistujat:	
Virpi Mamia, yleiskaava-arkkitehti	x
Laura Muukka, johtava maisema-arkkitehti	x
Jonna Kurittu, yleiskaavasuunnittelija	x
Eeva-Maria Niemi, yleiskaavasuunnittelija	x
Antonina Myllymäki, suunnittelija	x
Paula Kankkunen, suunnittelija	x (etäyhteys)
Joonas Stenroth, liikenneinsinööri	x
Kujala Ritva-Leena	x (etäyhteys)

1. Kokouksen avaus

Avattiin kokous klo 8.38.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen ja hyväksyminen

Tarkastettiin ja hyväksyttiin yleiskaavatoimikunnan 28.9.2020 kokouksen pöytäkirja 4/2020. Pöytäkirja on julkaistu extranetissä toimikunnan sivuilla.

Päätettiin valita 22.10.2020 kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi Ulla Kaukola ja Minna Kuusela. Lisäksi päätettiin, että pöytäkirja tarkastetaan viimeistään tiistaina 27.10.2020.

3. Yleiskaavan tilannekatsaus

Yleiskaavapäällikkö Mari Siivola kertoo yleiskaavatyön ajankohtaisista asioista.

Yleiskaavatoimikunta 22.10.2020 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Yleiskaavatoimikunta merkitsee asian tiedoksi.

Käsittely:
Merkittiin, että puheenjohtaja Lauri Kaira poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokouksesta seuraavia alueita koskevan käsittelyn aikana: Korso ja Metsola, Vaarala ja Porttipuisto. Näissä kohdissa puhetta johti varapuheenjohtaja Säde Tahvanainen.

Päätös:
Merkittiin tiedoksi.

4. Yleiskaava (YK0048) hyväksyminen

Uuden koko kaupungin yleiskaavan laadinta on viimeistelyvaiheessa. Yleiskaavan ratkaisujen pohjaksi Kaupunginhallitus hyväksyi tavoitteet 22.1.2018. Yleiskaavaluonnos laadittiin 2019, jotta voitiin käydä keskustelua mahdollisista ratkaisuista niin asukkaiden, viranomaisten ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Lisäksi luonnos ja aiemmin määritellyt tavoitteet toimivat pohjana vaikutusten arvioimiselle useista eri näkökulmista. Yleiskaavaluonnoksesta ehdotukseen tehtiin useita muutoksia niin karttaan kuin määräyksiin.

Kaupunginhallitus asetti yleiskaavaehdotuksen 6.4.2020 § 14 nähtäville 22.04.-18.06.2020 väliselle ajalle ja oikeutti kaupunkisuunnittelua pyytämään lausunnot. Yleiskaavaan on nyt tehty vuorovaikutuksen ja päivitettyjen vaikutusten arviointien täydennysten pohjalta vielä muutamia täsmennyksiä. Kaavakarttaan ei ollut tarvetta tehdä merkittäviä muutoksia, vaan palautteen perusteella päädyttiin korjaamaan erityisesti määräyksiä, jotka ohjaavat jatkosuunnittelua. Näin kynnys uudelleen nähtäville panoon ei ylity.

Hyväksyttävä yleiskaava koostuu kolmesta oikeusvaikutteisesta kartasta määräyksineen. Kaupunginhallitukseen hyväksymispäätöksen liitteeksi tulevat lisäksi yleiskaavaselostus, vuorovaikutusraportti IV, lausuntojen vastineet sekä vaikutusten arvioinnit täydennyksineen. Oheismateriaaliksi päätökseen on tarkoitus tuoda myös maantien 152 YVA-selostus ja aluevaraussuunnitelma.

Yleiskaavatoimikunnan esityslistan liitteenä on kaavakartasta tarkistettu versio, johon on tehty yksi muutos lentoliikennealueen rajaukseen Turbiinitien varressa. Maanomistajia kuullaan erikseen tästä muutoksesta (MRA 32§). Tämän lisäksi kaavakarttaan on tehty kaksi liikennemerkinnän ajantasaistamista: ratikan reitistä on poistettu kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti Valkoisenlähteen tien kautta kulkeva vaihtoehto ja Aviapoliksessa joukkoliikenteen runkoyhteys on siirretty tarkentuneiden suunnitelmien myötä korttelirakenteesta Tikkurilantielle. Kaavakarttaan on tehty teknisenä korjauksena Tammistoon voimalinjaan täydennys (yleiskaava 2007 merkintä) ja tarkennettu luonnonsuojelualueiden rajauksia vastaamaan kiinteistörajoja. Koska kaavakartta muuttuu, päivittyvät myös oikeusvaikutteiset liitekartat taustakartan muutosten myötä.

Määräyksiin on tehty useita täydennyksiä ja korjauksia. Yleismääräyksistä on poistettu ELYn ja Finavian lausuntojen perusteella ”jos maanomistaja ei voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen aluettaan, kunta tai valtio on velvollinen lunastamaan alueen tai suorittamaan haitasta korvauksen”. Yleismääräyksiin on kaupunginmuseon (museoviranomaisen) lausunnon perusteella lisätty ”sekä museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin mukaiset kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet”, koska muut kulttuuriperintökohteet eivät ole muinaismuistolain suojaamia.

Strategisiin merkintöihin on Natura vaikutusten arvioinnin perusteella tehty yksi lisäys. Joen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeen määräykseen on lisätty lause ”Virkistyskäytön kehittäminen

ei saa heikentää niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi Vantaa-joki on liitetty Natura 2000-verkostoon”.

Asuinalueiden (A) määräystä on korjattu edelleen paremmin tavoitetilaa vastaavaksi. Määräyksestä on muistutuksissa saadun runsaan palautteen perusteella poistettu lause ”alueelle saa rakentaa kaikkia talotyyppejä”. Lause ymmärrettiin siten, asuinalueelle voisi minne vaan tehdä kerrostaloja. Myös määräyksen pientaloalueita koskevassa osuus on korjattu muotoon: ”Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia alueen ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Asemakaavoitettua pientaloaluetta uudistavat ja täydentävät suunnitelmat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina. Pientaloalueilla asemakaavasta poikkeavissa hankkeissa suurin sallittu asuntojen lukumäärä tontilla on kolme.” Myös pientaloalueiden (AP) määräystä on korjattu vastaamaan A-määräyksen pientaloalueita koskevaa osuutta.

Keskustatoimintojen alueen määräystä on täsmennetty ELYn ja Uudenmaan liiton lausuntojen pohjalta siten, että Lapinkylä on lisätty mukaan alueisiin, joille ”voidaan sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä”. Kaupan alueiden määräyksiä on täydennetty ELYn ja Uudenmaan liiton lausunnoissa esiin nostetun maakuntakaavassa määritellyn enimmäismitoituksen osalta. Voimassa oleva maakuntakaavan kaupan ratkaisu toimii yleiskaavatyötä ohjaavana, mutta elokuussa hyväksytty Uusimaa 2050 maakuntakaava ehtinee tulemaan voimaan ennen yleiskaavan hyväksymistä, joten mitoitus on täydennetty määräyksiin sen mukaisena. Lisäksi kaupan määräystä on täydennetty lauseella: ”Vähittäiskaupan suuryksiköiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei suuryksiköiden sijoittamisella heikennetä keskustaan sijoittuvan kaupan toimintaedellytyksiä.” Petikko-Varisto-alueen nimeen on lisätty Hämeenkylä, koska kaavakartan KM-alueen rajauksen suhde määräykseen oli ilmeisesti epäselvä.

Liikennettä koskevia määräyksiä on myös täsmennetty. Tallinnan tunnelin ja lentoradan merkinnän selitys ”raskaan raideliikenteen tunnelin yhteystarve” on korjattu Helsingin lausunnon perusteella muotoon ”raskaan raideliikenteen tunnelin ohjeellinen linjaus”, joka mahdollistaa ratasuunnitelman hyväksymisen. Useiden lausuntojen perusteella on lisätty liikenneyhteys - määräykseen sana seudullinen, mikä vastaa myös maakuntakaavan ratkaisua mm. Vihdintiellä. ELYn lausunnon perusteella on täsmennetty viheryhteyden kehittämiskohta-merkinnän määräystä muotoon ”merkinnän kohdalla tulee arvioida mahdollisuudet rakentaa vihersilta tai alikulku ihmisten ja eläinten liikkumista tukevaksi”. Baanan määräystä on muokattu yksityishenkilöltä saadun muistutuksen perusteella siten, että merkinnän selite on pyöräliikenteen baana ja määräyksessä puhutaan ”pyöräliikenteen nopeasta runkoyhteydestä”.

ELYn lausunnon perusteella on lisätty pohjavesialeen määräykseen kaksi jatkosuunnittelua ohjaavaa lausetta: ”Jatkosuunnittelun tulee perustua riittäviin maaperä- ja pohjavesiselvityksiin. Vedenottamojen suojavyöhykkeiden turvaaminen tulee huomioida jatkosuunnittelussa.”

Tehtyjä muutoksia esitellään tarkemmin toimikunnan kokouksessa.

Yleiskaavatoimikunta 28.9.2020 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Yleiskaavatoimikunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hyväksytään liitteiden mukaiset yleiskaavakartat ja määräykset. Lisäksi yleiskaavatoimikunta päättää, että toimikunnan ehdotus yleiskaavaksi viedään kaupunkisuunnittelulautakunnalle tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle yleiskaavatoimikunnan seuraavaan kokoukseen.

_____

Yleiskaavatoimikunta 22.10.2020 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Yleiskaavatoimikunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hyväksytään liitteiden mukaiset yleiskaavakartat ja määräykset. Lisäksi yleiskaavatoimikunta päättää, että toimikunnan ehdotus yleiskaavaksi viedään kaupunkisuunnittelulautakunnalle tiedoksi.

Käsittely:
Yleiskaavatoimikunnan puheenjohtaja Lauri Kaira esitti, että yleiskaavan A-määräystä muutetaan ryhmien yhteisten neuvottelujen tuloksen mukaisesti. Varapuheenjohtaja Säde Tahvanainen kannatti muutosesitystä. Muutosesitys kokonaisuudessaan on seuraava:

”Lisäksi päätettiin todeta, että yleiskaavatoimikunta on muuttanut kuulemisen jälkeisessä käsittelyssä A-alueen merkintää. Merkinnän muutos perustuu asukaspalautteeseen, jota on saatu A-alueella sijaitsevien pientaloalueiden asukkailta.

Yleiskaavatoimikunta on katsonut aiheelliseksi täsmentää merkintää seuraavasti (täsmennetty kappale kursivoituna):

”Alue varataan monipuoliseen asumiseen.

Alueen kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alue tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Alueella tulee olla riittävästi virkistysalueita. Alueelle saa sijoittaa asuinympäristöön ja paikalliseen alakeskukseen soveltuvia palveluita sekä toimitilaa. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestävillä kulkumuodoilla. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan alittavaa lähialueen asukkaita palvelevaa kauppaa.

Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näille alueille saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. Suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa.

Alueella on suosittava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.”

Merkinnän muutoksella vaalitaan kaikkien A-alueella sijaitsevien olemassa olevien pientaloalueiden tyypillisiä piirteitä ja halutaan turvata pientaloalueen luonne ja arvokkaat ominaispiirteet asuinalueiden kehittämisessä. Muutoksen taustalla on se, että toimikunta on saanut useita yhteydenottoja eri puolilta kaupunkia asuinalueiden säilyttämisestä pientaloalueena. Näitä viestejä on käsitelty vuorovaikutusraportissa, joka on asiakohdan 5 liitteenä (yleiskaavatoimikunta 22.10.2020). A-alueella sijaitsevien pientaloalueiden täydennysrakentamisen suunnittelu on tehtävä hyvässä vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa.”

Muutosesitys hyväksyttiin yksimielisesti. Muutosesityksen hyväksymisen yhteydessä kokouksen osallistujat ilmoittivat luopuvansa A- ja AP-merkintään liittyvistä aiemmissa keskusteluissa olleista muutosesityksistään.

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään AP-alueen määräykseksi siten, että se sanamuodoltaan vastaa muutettua A-alueen määräystä. Muutettu määräyksen kappale on seuraava:

”Alue varataan pientaloasumiseen. Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näillä alueilla suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina. Alueella tulee säilyttää riittävästi virkistysalueita.”

Yleiskaavatoimikunnan puheenjohtaja Lauri Kaira teki seuraavan muutosesityksen: ”Yleiskaavan kaavaselostukseen tehdään asuinalueiden logiikkaa avaava visuaalinen mallinnus ja taulukko.” Hyväksyttiin muutosesitys yksimielisesti siten, että kaavaselostukseen täydennetään lisätietoja asuinalueiden eri talotyyppien jakautumisen logiikasta nykytilanteen perusteella ja eri talotyyppien määritelmistä.

Yleiskaavatoimikunnan puheenjohtaja Lauri Kaira teki seuraavan muutosesityksen, jota jäsen Vesa Pajula kannatti: ”Hämeenkylän kartanon kaavan etenemisen mahdollistaminen. Esitämme että alue muutetaan A:ksi.” Esitystä ei voitu hyväksyä yksimielisesti. Suoritettiin koeäänestys. Puheenjohtaja totesi koeäänestyksen jälkeen muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Yleiskaavatoimikunnan jäsen Pekka Silventoinen teki seuraavan muutosesityksen: Kaavamerkintä AC-alueelle tehdään tarkennus: ”Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia alueen ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Asemakaavoitettua pientaloaluetta uudistavat ja täydentävät suunnitelmat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina. Pientaloalueilla asemakaavasta poikkeavissa hankkeissa suurin sallittu asuntojen lukumäärä tontilla on kolme.” Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Yleiskaavatoimikunnan puheenjohtaja Lauri Kaira teki seuraavan muutosesityksen, jota jäsen Solveig Halonen kannatti: ”Yleiskaavaselostukseen kirjataan, miten maanomistajien kanssa on tehty yhteistyötä yleiskaavaprosessin aikana ja miten yhteistyö jatkuu yleiskaavan valmistuttua.” Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Yleiskaavatoimikunnan puheenjohtaja Lauri Kaira teki seuraavan muutosesityksen, jota jäsen Solveig Halonen kannatti: Lisätään SL-määräykseen seuraava lause: ”Jos maanomistaja ei voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen aluettaan, kunta tai valtio on velvollinen lunastamaan alueen tai suorittamaan haitasta korvauksen.” Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Yleiskaavatoimikunnan puheenjohtaja Lauri Kaira teki seuraavan muutosesityksen: ”Lammaslammesta ei tule tehdä luo-aluetta, ellei samalla pystytä takaamaan, että lampea on lupa pitää kunnossa virkistysalueena ja torjua sen kaisloittumista ja rehevöitymistä. Koska suojeltavaa viitasammakkoa esiintyy YKE:n mukaan vain lammen länsi- ja pohjoisrannalla, esitämme myös, että luo-alue ei ulottuisi etelä- ja itärannalle ja näiden rantojen läheiseen vesialueeseen.” Ehdotus ei saanut riittävää kannatusta, joten se hylättiin. Keskustelun kuluessa apulaiskaupunginjohtaja esitti, että yleiskaavan kaavaselostukseen lisätään virkatyönä alla oleva teksti. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Kaavaselostukseen tehtävä lisäys on seuraava:

”Luo-alueella määrätään, että alueen suunnittelussa, käytössä ja hoidossa tulee turvata alueen sisältämien erityisten luontoarvojen säilyminen. Lammaslampi on paikallisesti merkittävä pienvesiluonnon kokonaisuus ja ekologinen yhteys. Direktiivilaji viitasammakko elää Lammaslammella. Luonnonsuojelulain 49§:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty, siis joka tapauksessa ilmankin yleiskaavan luo-rajausta.

Luo-määräys ei tarkoita sitä, että alueella ei saa tehdä mitään hoitotoimenpiteitä. Viitasammakon elinympäristöjen suositeltuja kunnostus- ja hoitotoimia ovat rantaniittyjen avaus ja niitto ja avovesialueen lisääminen (Viitasammakko 27.2.2014. http://www.ymparisto.fi/Lajiesittelyt). Ruoppauskin on mahdollista niin, ettei viitasammakon suojelu vaarannu. Lammaslammella olisi siis syytä *niittää ja lisätä avovesipintaa sekä viitasammakon että virkistyskäytön näkökulmista.”*

Merkittiin, että puheenjohtaja Lauri Kaira poistui kokouksesta yhteisöjääviyden vuoksi Porttipuiston alueen käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Puhetta johti varapuheenjohtaja Säde Tahvanainen.

Yleiskaavatoimikunnan jäsen Vesa Pajula teki seuraavan muutosesityksen, jota jäsenet Solveig Halonen ja Pekka Silventoinen kannattivat: ”Porttipuistosta tulee poistaa kaavamääräys, joka estää päivittäistavaran suuryksiköiden sijoittamisen sinne.” Koska ehdotusta ei voitu yksimielisesti hyväksyä, puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat Vesa Pajulan muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 7 jaa-ääntä (Kaukola, Norrena, Kuusela, Salin, Puoskari, Oksman, Tahvanainen) ja 3 ei-ääntä (Halonen, Pajula, Silventoinen) yhden (Kaira) ollessa poissa. Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Merkittiin, että puhetta johti Lauri Kaira. Yleiskaavatoimikunnan jäsen Minna Kuusela teki seuraavan muutosesityksen, jota jäsen Vaula Norrena kannatti: ”Lavangon moottorirata-alueen merkintä (EM) palautetaan yleiskaavan luonnosvaiheen TT:ksi.” Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat pohjaesitystä, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat Minna Kuuselan tekemää muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Halonen, Kaukola, Pajula, Puoskari, Silventoinen, Tahvanainen, Oksman, Kaira), 2 ei-ääntä (Kuusela, Norrena) yhden äänestäessä tyhjää (Salin). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Yleiskaavatoimikunta päätti esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hyväksytään liitteiden mukaiset yleiskaavakartat ja määräykset kokouksessa tehtyjen muutosten mukaisesti sekä tarkennukset yleiskaavaselostukseen. Lisäksi yleiskaavatoimikunta päätti, että toimikunnan ehdotus yleiskaavaksi viedään kaupunkisuunnittelulautakunnalle tiedoksi.

<u>Muutokset määräyksiin:</u>

<u>A-alueen määräys</u>
Lisäksi päätettiin todeta, että yleiskaavatoimikunta on muuttanut kuulemisen jälkeisessä käsittelyssä A-alueen merkintää. Merkinnän muutos perustuu asukaspalautteeseen, jota on saatu A-alueella sijaitsevien pientaloalueiden asukkailta.

Yleiskaavatoimikunta on katsonut aiheelliseksi täsmentää merkintää seuraavasti (täsmennetty kappale kursivoituna):

”Alue varataan monipuoliseen asumiseen.

Alueen kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alue tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Alueella tulee olla riittävästi virkistysalueita. Alueelle saa sijoittaa asuinympäristöön ja paikalliseen alakeskukseen sovel-

tuvia palveluita sekä toimitilaa. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestävillä kulkumuodoilla. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan alittavaa lähialueen asukkaita palvelevaa kauppaa.

Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näille alueille saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. Suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa.

Alueella on suosittava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.”

Merkinnän muutoksella vaalitaan kaikkien A-alueella sijaitsevien olemassa olevien pientaloalueiden tyypillisiä piirteitä ja halutaan turvata pientaloalueen luonne ja arvokkaat ominaispiirteet asuinalueiden kehittämisessä. Muutoksen taustalla on se, että toimikunta on saanut useita yhteydenottoja eri puolilta kaupunkia asuinalueiden säilyttämisestä pientaloalueena. Näitä viestejä on käsitelty vuorovaikutusraportissa, joka on asiakohdan 5 liitteenä (yleiskaavatoimikunta 22.10.2020). A-alueella sijaitsevien pientaloalueiden täydennysrakentamisen suunnittelu on tehtävä hyvässä vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa.

<u>AP-alueen määräys</u>
Käsittelyn kuluessa apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään AP-alueen määräykseksi siten, että se sanamuodoltaan vastaa muutettua A-alueen määräystä. Muutettu määräyksen kappale on seuraava:

”Alue varataan pientaloasumiseen. Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näillä alueilla suurin sallittu ra-kennuskorkeus on kolme kerrosta. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina. Alueella tulee säilyttää riittävästi virkistysalueita.”

<u>SL-alueen määräys</u>
Lisättiin määräykseen seuraava lause: ”Jos maanomistaja ei voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen aluettaan, kunta tai valtio on velvollinen lunastamaan alueen tai suorittamaan haitasta korvauksen.”

<u>Lisäykset yleiskaavan selostukseen:</u>
Kaavaselostukseen täydennetään lisätietoja asuinalueiden eri talotyyppien jakautumisen logiikasta nykytilanteen perusteella ja eri talotyyppien määritelmistä.

Kaavaselostukseen kirjataan, miten maanomistajien kanssa on tehty yhteistyötä yleiskaavaprosessin aikana ja miten yhteistyö jatkuu yleiskaavan valmistuttua.

Kaavaselostukseen lisätään Lammaslammen Luo-merkintään liittyen seuraava teksti:

”Luo-alueella määrätään, että alueen suunnittelussa, käytössä ja hoidossa tulee turvata alueen sisältämien erityisten luontoarvojen säilyminen. Lammaslampi on paikallisesti merkittävä pienvesiluonnon kokonaisuus ja ekologinen yhteys. Direktiivilaji viitasammakko elää Lammaslammella. Luonnonsuojelulain 49§:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty, siis joka tapauksessa ilmankin yleiskaavan luo-rajausta.

Luo-määräys ei tarkoita sitä, että alueella ei saa tehdä mitään hoitotoimenpiteitä. Viitasammakon elinympäristöjen suositeltuja kunnostus- ja hoitotoimia ovat rantaniittyjen avaus ja niitto ja avovesialueen lisääminen (Viitasammakko 27.2.2014. http://www.ymparisto.fi/Lajiesittelyt). Ruoppauskin on mahdollista niin, ettei viitasammakon suojelu vaarannu. Lammaslammella olisi siis syytä niittää ja lisätä avovesipintaa sekä viitasammakon että virkistyskäytön näkökulmista.”

Merkittiin, että päätöskohtaan jätettiin seuraavat pöytäkirjalausumat:

Toimikunnan yhteinen pöytäkirjalausuma: ”Varikkoalueiden, erityisesti uusien raideliikenteen varikoiden, kaavoituksessa on niiden sijoittamiselle etsittävä vähiten asutusta häiritsevät alueet sekä tarvittaessa edellytettävä katettujen tilojen rakentamista melunsuojaukseksi.”

Toimikunnan yhteinen pöytäkirjalausuma: ”Yleiskaavatoimikunta edellyttää, että Vantaan moottorirata -alueen meluntorjunta ja ympäristöpäästöt ovat määräysten edellyttämällä tasolla.”

Toimikunnan yhteinen pöytäkirjalausuma: ”Kaupungin on edistettävä neuvotteluja Tuusulan kunnan kanssa maantie 152 linjauksen toteuttamiseksi Kesäkylän pohjoispuolelta. Pohjoinen linjaus voi olla taloudellisesti edullisempi ratkaisu sekä säästäisi paremmin luontoarvoja ja olisi vähemmän haitallista asutukselle.”

Vihreiden pöytäkirjalausuma: ”Lavangon moottoriradan aluetta ei tule varata pelkästään moottoriratatoiminnalle kymmeniksi vuosiksi, vaan sen jatkokehitys myös toisenlaiseen, esim. työpaikkatoimintaan on mahdollistettava TY- tai TT-merkinnällä. Moottoriradan meluntorjunta on vaativaa, eikä ole takeita siitä, että se on millekään yrittäjälle mahdollista. Siksikin todennäköisyys, että alueelle on mielekkäämpää suunnitella vaihtoehtoista käyttöä, on suuri.”

Liitteet:

<u>Yleiskaava 2020 (YK0048)</u>

- Liite 1 Kaavakartta, 28.9.2020
- Liite 2 Oikeusvaikutteinen liitekartta: arvokas kulttuuriympäristö, 28.9.2020

- Liite 3 Oikeusvaikutteinen liitekartta: luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet, 28.9.2020
- Liite 4 Merkintöjen selitykset ja määräykset, 22.10.2020

5. Muistutusten ja lausuntojen vastineiden hyväksyminen

Yleiskaavaehdotuksen vuorovaikutuksesta saadut kaikki muistutukset ja lausunnot on käsitelty laadittaessa asiakohdan 5. esitystä hyväksyttäväksi yleiskaavaksi.

Lausuntoihin on tässä vaiheessa laadittu alustavat vastineet, jotka merkittiin tiedoksi yleiskaavatoimikunnassa 14.9.2020 § 5. Saman kokouksen yhteydessä toimikunnan oheismateriaaliin lisättiin alkuperäiset lausunnot. Aineistoon on nyt vielä täydennetty Suomen luonnonsuojeluliiton nähtävilläolon jälkeen toimittamat kartta-aineistot, jotka selventävät lausunnossa kirjallisesti esitettyjä aluerajauksia.

Lausuntojen vastineet saadaan viimeisteltyä yleiskaavatoimikunnan seuraavaan kokoukseen 22.10.2020, joten niitä ei ole vielä esityslistan liitteenä. Alustavat vastineet ovat edellisen kokouksen liitteissä. Lausuntojen vastineita muokataan vielä hyväksymiskäsittelyssä tehtävien mahdollisten korjausten osalta. Valmiit vastineet toimitetaan lausunnon antajille välittömästi kaupunginhallituksen hyväksymispäätöksen jälkeen ennen kaupunginvaltuuston kokousta.

Yleiskaavaehdotuksesta saadut muistutukset ja niihin annetut vastaukset on tiivistetty alueittain ja aiheittain vuorovaikutusraporttiin IV, joka merkittiin tiedoksi yleiskaavatoimikunnassa 14.9.2020 § 4. Vuorovaikutusraportti on edelleen luonnos, koska sitä on tarkoitus vielä muokata mahdollisten korjausten osalta. Valmis vuorovaikutusraportti toimitetaan vastauksena muistutuksen jättäneille henkilöille ja tahoille välittömästi kaupunginhallituksen hyväksymispäätöksen jälkeen ennen kaupunginvaltuuston kokousta. Kaikki muistutukset ovat nähtävillä toimikunnan kokouksessa.

Yleiskaavatoimikunta 28.9.2020 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Yleiskaavatoimikunta hyväksyy lausuntoihin ja muistutuksiin annettavat vastineet.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle yleiskaavatoimikunnan seuraavaan kokoukseen.

_____

Edellisen käsittelyn jälkeen asian liitteisiin on lisätty viimeistellyt lausuntotiivistelmät vastineineen.

Yleiskaavatoimikunta 22.10.2020 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Yleiskaavatoimikunta hyväksyy lausuntoihin ja muistutuksiin annettavat vastineet.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys siten, että annettavissa vastineissa huomioidaan yleiskaavatoimikunnan päätöksessään 22.10.2020 § 4 tekemät muutokset.

Liitteet:

- YK0048 Vuorovaikutusraportti IV, luonnos II 14.9.2020
- YK0048 Lausuntotiivistelmät vastineineen 22.10.2020

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Seuraava kokous

Ei seuraavaa kokousta.

8. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 12.32.

Maria Hakala

MAAKUNTAKAAVAN JA OIKEUSVAIKUTTEISEN YLEISKAAVAN OHJAUSVAIKUTUS JA SIITÄ POIKKEAMINEN ASEMAKAAVOITUKSESSA

Sisällys

1 JOHDANTO 333

2 OHJAUSVAIKUTUS JOUSTAVANA PÄÄSÄÄNTÖNÄ 338
2.1 Mitä ohjausvaikutus merkitsee? 338
2.2 Ohjausvaikutussäännösten joustava soveltaminen oikeuskäytännössä 343
2.2.1 Valitusperusteet ohjausvaikutuksen tilannekohtaisen tulkinnan havainnollistajina 343
2.2.2 Hallintotuomioistuimet ohjausvaikutuksen joustavuuden tulkitsijoina 343

3 YLEISPIIRTEISEN KAAVAN OHJAUSVAIKUTUKSESTA POIKKEAMINEN JA HYVÄKSYTTÄVÄT EROAVUUDET 355
3.1 Ilmeisen vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeaminen ja säännöksen merkitys pääsäännölle 355
3.2 Hyväksyttävät eroavuudet yleispiirteisestä kaavasta – milloin ne voidaan sallia asemakaavoituksessa? 360
3.2.1 Oikeuskäytännössä vahvistetut lähtökohdat hyväksyttäville eroavuuksille 360
3.2.2 Selvitysten johtopäätökset hyväksyttävän eroavuuden perusteena asemakaavassa 361
3.2.3 Aluevarauksen vanhentuneisuus hyväksyttävän eroavuuden perusteena 367
3.2.4 Olemassa olevasta maankäytöstä johtuvat syyt maankäyttöratkaisun eroavuuden perusteena 368
3.2.5 Kunnan strategiset linjaukset kaavamuotojen eroavuutta puoltavana seikkana 371
3.2.6 Elinympäristön heikentämiskiellon ja kohtuuttomuuskiellon merkitys arvioitaessa hyväksyttävää eroavuutta 372
3.2.7 Suojelutarpeista johtuva kompensaatio hyväksyttävän eroavuuden perusteena 377

4 JOHTOPÄÄTÖKSET 378

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

LÄHTEET 383

LYHENTEET 387

THE GUIDING EFFECT OF REGIONAL PLAN AND LOCAL MASTER PLAN AND ITS EXCEPTIONS IN LOCAL DETAILED PLANNING 388

LIITE 1: TEEMAHAASTATTELURUNKO 390

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja XI 2018, s. 329–391

MAAKUNTAKAAVAN JA OIKEUSVAIKUTTEISEN YLEISKAAVAN OHJAUSVAIKUTUS JA SIITÄ POIKKEAMINEN ASEMAKAAVOITUKSESSA

Asiasanat: Maakuntakaava. Yleiskaava. Ohjausvaikutus. Kaavahierarkia. Asemakaava.
Regional plan. Local master plan. Guiding effect. Planning hierarchy. Local detailed plan.

1 JOHDANTO[1]

Kunnallisen kaavanlaatijan on kyettävä perustelemaan yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen noudattaminen asemakaavoituksessa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) edellyttämällä tavalla ja mahdollisimman hyväksyttävästi heti kaavaprosessin alusta alkaen. Varsin usein kunnat haluavat toteuttaa asemakaavan nopeasti, koska kaavoitukseen liittyy usein muutospainetta maankäytön tarpeiden muuttuessa nopeasti.[2] Valitusprosessin käynnistyminen pidentää kaavoitusprosessin kestoa jopa kolminkertaisesti, jos valitus etenee hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO).[3] Lisäksi se aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia.[4] MRL:n mukaisista kaavoista tehtyjä valituksia ratkaistaan hallintotuomioistuimissa vuosittain suuri määrä.[5] Valitusperusteena on yhä useammin se, että maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen

[1] Artikkeli perustuu Turun yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa kirjoittamaani pro gradu-tutkielmaan, joka on laadittu yhteistyössä Espoon kaupungin kaupunkisuunnittelukeskuksen kanssa. Haluan kiittää Espoon kaupungin kaupunkisuunnittelukeskusta onnistuneesta yhteistyöstä ja tuesta, työtä varten haastateltuja hallinto-oikeustuomareita arvokkaista näkemyksistä ja ajasta, professori Anne Kumpulaa asiantuntevasta ohjauksesta sekä asianajaja Tuuli Sonckia avusta ja inspiraatiosta tutkimusaiheen valinnassa. Lisäksi kiitän professori Tapio Määttää ja kahta nimetöntä arvioijaa erinomaisista kehittämisehdotuksista artikkelin luonnosvaiheessa.

[2] *HE 251/2016 vp,* s. 28; *Ympäristöministeriö* 2017b, s. 2. Rakennetun ympäristön on todettu muuttuvan jatkuvasti, ks. *Ympäristöministeriö* 2014, s. 135.

[3] *Ympäristöministeriö* 2014, s. 39. Kesto on arvioitu sen mukaan, että KHO hylkää valituksen. Ks. myös *Helsingin Sanomat* 2013. Sen mukaan kaavavalituksia käsiteltiin hallinto-oikeuksissa vuonna 2012 keskimäärin 11,3 kuukauden ajan.

[4] *Erkkilä* 2004, s. 42.

[5] Yleis- ja asemakaavaratkaisujen määristä hallintotuomioistuimissa vuosina 2007–2010 ks. *Holopainen ym.* 2013, s. 7.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

yleiskaava ei ole ollut laissa säädetyllä tavalla ohjeena asemakaavoituksessa.[6] Asemakaavapäätös myös kumotaan hallintotuomioistuimissa kaavan sisältöön liittyvistä valitusperusteista yleisimmin siksi, että kaava on ylemmänasteisen kaavan ohjausvaikutuksen vastainen.[7]

Ohjausvaikutus perustuu hierarkkiseen kaavajärjestelmään, jossa maankäyttösuunnitelmat täsmentyvät asteittain niin, että yleispiirteisempi kaava ohjaa yksityiskohtaisemman kaavan laatimista.[8] Maakuntakaava on MRL 32 §:n 1 momentin mukaan ohjeena yleiskaavoituksessa ja asemakaavoituksessa, kun taas oikeusvaikutteinen yleiskaava ohjaa MRL 42 §:n 1 momentin mukaisesti asemakaavoitusta. Ohjausvaikutus kohdistuu asemakaavoituksen ohella rantaasemakaavoitukseen.[9] Maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutusta pidetään näiden kaavojen merkityksellisimpänä oikeusvaikutuksena.[10]

Kunnalla on lähtökohtaisesti laaja harkintavalta asemakaavan sisällöstä.[11] Kunnan on kuitenkin otettava yleispiirteisissä kaavoissa tehdyt maankäytölliset ratkaisut yksityiskohtaisessa kaavoituksessa kaavan laatimisen perustaksi.[12] Nämä maankäytölliset ratkaisut on maakuntakaavassa laatinut kuntayhtymä eli maakunnan liitto ja yleiskaavassa kunta itse.[13] Maankäyttöä koskevista perusratkaisuista voidaan poiketa asemakaavassa ainoastaan rajoitetusti.[14] Tällä tarkoitetaan yleispiirteisen kaavan ja asemakaavan hyväksyttävää eroavuutta ohjausvaikutuksen rajoissa.[15] Se tulee erottaa uuden MRL 42 §:n 4 momentin (230/2017) mukaisesta aidosta poikkeamisesta, jonka nojalla ilmeisen vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutus voidaan jättää huomiotta tietyin edellytyk-

---

6 *Holopainen ym.* 2013, s. 18–19. Tarkastelujaksolla verrattuna vuosiin 2001–2002 ja 2003–2006 vetoaminen MRL 54.1 §:ään eli siihen, ettei maakunta- tai yleiskaavaa ole riittävästi otettu huomioon, on lisääntynyt.

7 *Holopainen ym.* 2013, s. 26. Asemakaavan maakunta- tai yleiskaavan ohjausvaikutuksen vastaisuus oli valituksen hyväksymisperuste noin neljäsosassa valituksista, joissa valitusperusteena oli MRL 54 §:n vastaisuus. Vrt. *Wähä* 2006, s. 12, jonka mukaan hallinto-oikeuksissa asemakaava-asioissa yleisin sisällöllinen kumoutumisperuste vuosina 2001–2005 oli MRL 54 §:n 2 mom.

8 *Hollo* 2009, s. 162; *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 19.

9 MRL 54 §:n 1 mom. ja MRL 73 §:n 1 mom.

10 *HE 101/1998 vp, s. 76; Hallberg ym.* 2015, s. 312–313; *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 221. Merkitys heijastuu myös asemakaavan sisältövaatimuksiin, jotka on laadittu siitä lähtökohdasta, että oikeusvaikutteinen yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta. Ks. *HE 101/1998 vp,* s. 79.

11 *Syrjänen* 1999, s. 204; *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 181–182; *Hallberg ym.* 2015, s. 366.

12 *HE 101/1998 vp,* s. 79.

13 Ks. maakuntakaavasta MRL 26 §:n 1 mom. ja 27 §:n 1 mom. sekä yleiskaavasta MRL 4 §:n 1–2 mom. ja MRL 36 §.

14 *HE 101/1998 vp,* s. 79.

15 *Haapanala ym.* 2002, s. 40; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 336.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

sin.[16] Ohjausvaikutussäännösten tulkinta ei aina ole kunnissa helppoa. Usein jää hallinto-oikeuden tai jopa korkeimman hallinto-oikeuden lopullisesti ratkaistavaksi, onko asemakaava laadittu yleispiirteisemmän kaavan ohjausvaikutus huomioon ottaen.

Tämän artikkelin keskeinen tehtävä on eräiden hallintotuomioistuimien oikeuskäytäntöä analysoimalla löytää ja jäsentää ominaispiirteitä yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutuksen tulkinnasta asema- ja ranta-asemakaavoituksessa. Lähestymistapa on käytännönläheinen ja kaavoitusviranomaisten intressejä palveleva. Tavoitteena on esittää tutkimustulokset niin, että ne voivat auttaa kaavoitusviranomaisia huomioimaan ohjausvaikutuksen toteutumisen kannalta merkitykselliset seikat entistä paremmin jo kaavan luonnosteluvaiheessa sekä perustelemaan kaavaratkaisut mahdollisimman hyväksyttävästi.

Artikkelissa tutkin, mitä maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjeena oleminen asemakaavoituksessa ja ranta-asemakaavoituksessa tarkoittaa. Tutkimus käsittelee ohjausvaikutuksen tulkintaa MRL 32 §:n 1 momentin, MRL 42 §:n 1 ja 4 momentin sekä MRL 54 §:n 1 momentin ja MRL 73 §:n 1 momentin nojalla. Tutkimuskysymykseen vastaaminen edellyttää aluksi sen selvittämistä, millainen merkitys maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutuksella on maankäyttö- ja rakennuslaissa osana kaavahierarkiaa. Tässä yhteydessä havainnollistan ohjausvaikutussäännösten joustavaa tulkintaa tutkimalla, millaisiin perusteisiin valittajat vetoavat valittaessaan ohjausvaikutuksen sivuuttamisesta ja miten hallintotuomioistuimet perustelevat ohjausvaikutuksen noudattamista. Tarkasteltavana on myös, millainen merkitys on uudella MRL 42 §:n 4 momentilla, jolla mahdollistetaan ilmeisen vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeaminen. Lopuksi tutkin, millaisin perustein maakuntakaavan ja yleiskaavan mukaisista maankäytön perusratkaisuista voidaan asemakaavoituksessa omaksua ohjausvaikutuksen puitteissa hyväksyttäviä eroavuuksia ottaen huomioon, että niiden käyttöala on tarkoitettu rajoitetuksi. Tätä tarkastellessani vastaan erityisesti siihen, voiko MRL 9 §:n (254/2017) mukaisella selvitysvelvollisuudella sekä MRL 54 §:n 3 momentissa säädetyillä elinympäristön heikentämisen kiellolla ja kohtuuttomuuskiellolla olla vaikutusta arvioitaessa yleispiirteisen kaavan ja detaljikaavan välisen eroavuuden sallittavuutta. Artikkelissa luodaan näin katsaus siihen, millaisen harkintavallan ohjausvaikutus jättää kaavoittajalle ja millaisia rajoituksia ohjausvaikutus toisaalta asettaa.

[16] Ilmeisen vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutusta koskeva poikkeus on tullut voimaan 1.5.2017. Voimaantulosta ks. L maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta 230/2017.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Artikkelin tutkimuksellinen lähestymistapa nojaa perinteisen lainopin eli oikeusdogmatiikan varaan. Tehtävänä on tulkita ja systematisoida yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutusta koskevaa normistoa ja tuottaa tulkintasuosituksia siitä, miten tämän sääntelyn sisältöä on perusteltua tulkita.[17] Käytän tutkimuksessa laajaa empiiristä aineistoa.[18] Kyse ei ole kuitenkaan empiirisestä tutkimuksesta, vaan empiirinen aineisto tukee ja täydentää lainopin menetelmiä.[19] Varsinainen aineiston määrällinen ja laadullinen analyysi jää parhaimmillaankin pintaraapaisuksi.[20] Empiiristä aineistoa käytetään tässä ennen kaikkea oikeuslähteenä, mutta samalla se havainnollistaa todellisuudessa ohjausvaikutussäännösten soveltamisessa esiintyviä ongelmia.[21] Empiirinen aineistoni koostuu yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen tulkintaa koskevista korkeimman hallinto-oikeuden sekä Helsingin ja Turun hallinto-oikeuksien ratkaisuista. KHO:n ratkaisujen osalta tarkasteluaikaväliä ei ole rajattu, vaan tutkin julkaistuja päätöksiä myös kumotun rakennuslain (370/1958) ajalta. Helsingin ja Turun hallinto-oikeuksien aineisto on kohdennettu vuosina 2014–2016 annettuihin hallinto-oikeuksien asemakaava- ja ranta-asemakaavavalituksia koskeviin ratkaisuihin, joista artikkeliin on valittu olennaisimmat päätökset. Rajaus johtuu ratkaisujen suuresta määrästä ja sen seurauksena tutkimusekonomisista syistä. Aineistorajauksen ulkopuolelta olen lisäksi käyttänyt muutamaa kiinnostavaksi kokemaani ratkaisua.[22] Lisäksi ohjausvaikutuksesta poikkeamista koskevassa luvussa tukeudun lähdeaineistona kahden pitkään hallintolainkäytön ja MRL:n parissa työskennelleen hallinto-oikeustuomarin haastatteluihin.[23]

Hallintotuomioistuinten ratkaisujen yleistettävyyteen on lähtökohtaisesti suhtauduttava tietyllä varauksella. Tapauskohtaisten erityispiirteiden painottuminen on nimittäin kaavoitusratkaisuille leimallista.[24] Perinteisessä ajattelussa KHO:n ratkaisuilla ei ole sitovuutta ennakkopäätöksinä, vaan niillä ratkaistaan

---

17 *Kokko* 2014, s. 289; *Määttä* Edilex 2015, s. 12; *Kokko* 2016, s. 31.

18 Tämä edustaa ympäristöoikeudelle nykyisin tyypillistä metodista pluralismia, jossa erilaisia tutkimuksellisia näkökulmia, menetelmiä ja aineistoja yhdistellään samaan tutkimukseen. Ks. *Määttä* Edilex 2015, s. 2.

19 *Määttä* 2010, s. 190; *Määttä* Edilex 2015, s. 6.

20 Empiirisistä tutkimusotteista kattavasti esim. *Keinänen – Väätänen* Edilex 2015, s. 7–15. Empiirisen tutkimuksen piirteistä on kirjoittanut myös *Ervasti* JFT 2000, erit. s. 572.

21 Vastaavanlaista lähestymistapaa on käyttänyt Nyholm väitöskirjassaan, ks. *Nyholm* 2015, s. 18. Ks. myös *Laakso ym.* DL 2003, s. 665; *Keinänen* Oikeus 2010, s. 466.

22 Kyseiset ratkaisut ovat Helsingin HaO 6.11.2009 nro 09/0813/5 (Espoo), Itä-Suomen HaO 22.5.2015 nro 15/0155/3 (Kytölä, Lahti) ja KHO 2.7.2010 t. 1669 (Turku).

23 Ks. liitesivu 1. Haastattelut on toteutettu ns. teemahaastatteluina. Teemahaastatteluista kattavammin ks. esimerkiksi *Hirsjärvi – Hurme* 1982, s. 35–36; *Eskola – Suoranta* 2001, s. 86; *Hirsjärvi – Hurme* 2014, s. 47–48.

24 Toiminnot voivat poiketa vaikutuksiltaan niin suuresti, ettei niiden samanlainen arviointi ole mahdollista. Ks. *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 61–62.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

yksittäistapauksia.[25] Niiden tosiasiallinen oikeuslähdeopillinen painoarvo on kuitenkin suuri.[26] KHO:n oman arvion mukaan sen vuosikirjaratkaisuilla on merkitystä lain soveltamiselle muissa samankaltaisissa tapauksissa, ja myös lyhyillä ratkaisuselosteilla on oikeudellista merkitystä.[27] KHO:n ratkaisut voivat antaa tietoa lainsäädännön soveltamisesta ja tulkinnasta. Lisäksi tutkimuksellista arvoa voidaan antaa hallinto-oikeuksien päätöksille.[28] Niiden pysyvyys on varsin hyvä: KHO hylkää noin 80 prosenttia hallinto-oikeusratkaisuista tehdyistä valituksista.[29] Oikeuskäytännön tarkastelu lisää ymmärrystä esimerkiksi siitä, miten lainsäädäntö toteutuu ja millä tavalla tuomioistuimet asioita ratkaisevat.[30] Tämä tarjoaa mahdollisuuden havainnoida ohjausvaikutussäännösten tulkintaa ja niihin mahdollisesti liittyviä ongelmia ja auttaa suuntaamaan tutkimuksen oikeuskäytännön perusteella merkityksellisiin kysymyksiin, vaikka käytetty aineisto onkin rajattu.[31]

Artikkeli rakentuu neljästä luvusta. Johdantolukua seuraa varsinaisen tutkimuksen aloittava luku 2, jossa analysoin ohjausvaikutusta osana MRL:n kaavahierarkiaa sekä ohjausvaikutuksen sisältöä pääsäännön näkökulmasta. Luvun tarkoituksena on vastata kysymykseen, millainen merkitys ohjausvaikutuksella on maankäyttö- ja rakennuslain järjestelmässä. Luvussa syvennytään oikeuskäytäntöön siitä näkökulmasta, miten se havainnollistaa ohjausvaikutuksen joustavuutta ja tilannekohtaista tulkintaa. Luku 3 keskittyy ohjausvaikutuksesta poikkeamiseen. Aluksi tutkin, millainen merkitys nimenomaisella yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeamista koskevalla säännöksellä on. Samalla vastaan kysymykseen, millaisin perustein poikkeaminen ohjausvaikutuksesta on mahdollista oikeuskäytännöstä tehtävien havaintojen perusteella. Artikkelin päättää luku 4, jossa tehdään yhteenveto tutkimustuloksista ja esitetään johtopäätökset.

---

25 *Husa ym.* 2010, s. 60. Ks. myös *Nyholm* 2015, s. 22.

26 *Aarnio* 1989, s. 232.

27 *Korkein hallinto-oikeus* 2016. KHO julkaisee vuosikirjaratkaisujen ja lyhyiden ratkaisuselosteiden lisäksi muita päätöksiä. Muut päätökset ovat lähinnä mielenkiintoa herättäviä, mutta niitä ei oikeudellisen merkityksen puolesta ole julkaistu vuosikirjaratkaisuina tai lyhyinä ratkaisuselosteina.

28 *Husa ym.* 2010, s. 60 ja 66.

29 *Korkein hallinto-oikeus* 2015.

30 *Ervasti* 2004, s. 12.

31 *Lohi* 2004, s. 32–34.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

2 OHJAUSVAIKUTUS JOUSTAVANA PÄÄSÄÄNTÖNÄ

2.1 Mitä ohjausvaikutus merkitsee?

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset kaavat ovat keskinäisessä vuorovaikutus- ja riippuvuussuhteessa, jota kutsutaan kaavahierarkiaksi.[32] MRL:n ylhäältä alaspäin rakentuvassa järjestelmässä jokaisella kaavatasolla on selkeä asemansa ja oma tehtävänsä, jota muille kaavatasoille määritellyt tehtävät täydentävät.[33] Kaavajärjestelmä täsmentyy asteittain.[34] Ylemmällä ja yleispiirteisemmällä suunnittelutasolla laadittu suunnitelma johtaa lopulta yksittäisen hankkeen toteuttamissuunnitelmaan ja rakennusluvan mukaiseen rakentamiseen.[35] Usein kaavahierarkian yhteydessä puhutaan tarkentuvan suunnittelun periaatteesta tarkoittaen tätä maankäyttösuunnitelmien tarkentumista yleispiirteisistä yksityiskohtaisiin.[36]

Ohjausvaikutus tarkoittaa sitä, että yleispiirteisempi kaava ohjaa yksityiskohtaisemman kaavan laatimista.[37] Laissa tämä ilmaistaan MRL 32 §:n 1 momentissa ja 42 §:n 1 momentissa. Maakuntakaava on MRL 32.1 §:n mukaan ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueidenkäytön järjestämiseksi. Yleiskaavan ohjausvaikutuksen pääsäännön ilmaiseva MRL 42.1 § on sisällöltään lähes vastaava: sen mukaan oikeusvaikutteinen yleiskaava on ohjeena asemakaavan laatimisessa ja muuttamisessa sekä muissa alueidenkäytön järjestämiseksi tehtävissä toimenpiteissä.[38] Yleispiirteiset kaavat ohjaavat asemakaavoituksen lisäksi ranta-asemakaavoitusta.[39]

Maankäyttö- ja rakennuslain esitöiden mukaan yleispiirteisten kaavojen ohjeena oleminen tarkoittaa sitä, että maankäytölliset ratkaisut, jotka yleispiirteisissä kaavoissa on tehty, on otettava asemakaavan laatimisen perustaksi. Ohjausvaikutus mahdollistaa näistä maankäyttöä koskevista perusratkaisuista

[32] *Hollo* 2009, s. 162. Hierarkkisuuden perusidea ilmenee MRL 4 §:stä, jossa säädetään alueidenkäytön suunnittelujärjestelmästä.
[33] *Ekroos ym.* 2012, s. 135; *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 269; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 100.
[34] *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 100.
[35] *Ekroos ym.* 2012, s. 136; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 100.
[36] *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 367.
[37] *Hollo* 2009, s. 162–163.
[38] Yleiskaavan ohjausvaikutusta on täydennetty lisäämällä MRL 42 §:ään uusi 4 momentti, joka koskee ilmeisen vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeamista. Ks. *HE 251/2016 vp,* s. 39. Säännökseen palataan tarkemmin luvussa 3.1.
[39] MRL 54 §:n 1 mom. ja MRL 73 §:n 1 mom.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

poikkeamisen vain rajoitetusti.[40] Poikkeamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä ohjausvaikutuksen puitteissa tapahtuvaa yleispiirteisen kaavan ja asemakaavan välistä hyväksyttävää eroavuutta, johon palaan hieman jäljempänä tässä alaluvussa.[41] Asemakaavoituksella tarkennetaan yleispiirteisissä kaavoissa osoitettuja maankäytöllisiä ratkaisuja.[42] Ohjeena olemisen tulkintaan vaikuttaa silti myös ohjaavan kaavan laatu, sillä maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutuksen tulkinta on lähtökohdiltaan hieman erilaista. Tämä johtuu kyseisten suunnitteluinstrumenttien keskinäisistä eroavaisuuksista.[43]

Maakuntakaavassa tehdään merkitykseltään maakunnalliset tai seudulliset maankäyttöratkaisut ja osoitetaan tällaiset hankkeet. Maakuntakaavan tehtävä ja luonne yleispiirteisenä kaavana ja ohjaavien säännösten joustavuus otetaan huomioon maakuntakaavan ohjausvaikutussäännöstä sovellettaessa.[44] Maakuntakaavassa tehdyt ratkaisut ovat kuntatason kaavoituksen lähtökohta.[45] Kaavamuodon yleispiirteisyyden seurauksena kunnallisille viranomaisille kuitenkin jää yleis- ja asemakaavoja laadittaessa pääsääntöisesti jonkin verran harkintavaltaa, joka perustuu paikallisiin olosuhteisiin taikka tarkempiin selvityksiin ja tutkimuksiin.[46] Maakuntakaavan ohjausvaikutuksesta joustetaan usein varsinkin aluevarausten rajoilla, mikä johtuu maakuntakaavan ja asemakaavan välisestä mittakaavaerosta.[47] Maakuntakaavassa tehdyt ratkaisut – alueidenkäytön periaatteet ja aluevaraukset – täsmentyvät kuntatason kaavoituksessa. Niitä ei aina voida noudattaa tarkasti. Tällöin kuitenkin poikkeamiset maakuntakaavassa tehdyistä ratkaisuista tulisi perustella yleis- tai asemakaavan tasolla.[48] Poikkeamiseen on oltava asialliset maankäytölliset perusteet.[49]

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen merkitys korostuu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävissä aluevarauksissa.[50] Jos maakuntakaavaan sisäl-

---

40 *HE 101/1998 vp,* s. 79.

41 Hyväksyttävästä eroavuudesta ks. *Haapanala ym.* 2002, s. 40; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 336.

42 *HE 101/1998 vp,* s. 79.

43 *Hallberg ym.* 2015, s. 320–321, 360 ja 365; *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 269–270.

44 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 168 ja 269–270; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 265. MRL 25.3 § kuuluu seuraavasti: ”Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.” Maakuntakaavan tehtävistä kaavaohjauksen kannalta laajemmin ks. *Haapanala ym.* 2002, s. 38–39.

45 *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 265.

46 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 168.

47 *Hallberg ym.* 2015, s. 360.

48 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 168.

49 *Hallberg ym.* 2015, s. 360.

50 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 169 ja 269.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

tyy tietyn toiminnan maakunnallisesti merkittävä aluevaraus tai maakunnallinen verkosto, sitä ei voida syrjäyttää kunnallistason kaavoituksessa.[51] Maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävän ratkaisun esittäminen vasta yksityiskohtaisessa kaavassa on muutoinkin harvoja poikkeustapauksia lukuun ottamatta ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.[52] Rakennus- ja luonnonsuojelualueet ovat vastaavasti niin aluevaraukseen sidottuja, että maakuntakaavan ohjausvaikutuksesta ei ole mahdollista omaksua hyväksyttävää eroavuutta.[53]

Oikeusvaikutteisesta yleiskaavasta voidaan asemakaavoituksessa poiketa merkittävästi rajoitetummin kuin maakuntakaavasta.[54] Yleiskaavan oikeusvaikutukset ovat maakuntakaavaan verrattuna vahvemmat. Esimerkiksi alueiden sallitut käyttötavat ja muut määräykset on yleiskaavassa esitettävä yksityiskohtaisemmin kuin maakuntakaavassa, jolloin eroavuudet yleiskaavamääräyksistä voidaan havaita helpommin. Niinpä yleiskaavan ohjausvaikutus on oikeudellisesti tiukempi.[55] Tarkentuminen ja jotkin muutokset ovat kuitenkin hyväksyttäviä esimerkiksi siitä syystä, että lainmukaisen asemakaavan vaatimukset edellyttävät niiden tekemistä. Yleiskaavan lähtökohtia joudutaan sopeuttamaan asemakaavaan jossain määrin myös siksi, että asemakaavan tulee liittyä muuhun kaupunkirakenteeseen maankäytön suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisesti.[56]

Haapanala, Mikkonen ja *Reinikainen* havainnollistavat ohjausvaikutuksen tulkintaa alun perin maakuntakaavan ohjausvaikutusta varten kehittämällään kolmijaolla.[57] Mallia on sittemmin sovellettu myös yleiskaavan ohjausvaikutuksen tulkintaan.[58] Kolmijaossa erotetaan toisistaan yleispiirteisen kaavan täsmentyminen, yleispiirteistä kaavaa koskeva hyväksyttävä eroavuus sekä yleispiirteisen kaavan muuttamista edellyttävä ratkaisu.[59]

Ensinnäkin yleispiirteisen kaavan täsmentyminen asemakaavoituksessa on maankäytön suunnittelujärjestelmälle tyypillistä, eikä kysymys ole varsinaisessa mielessä ohjausvaikutuksen joustavuudesta.[60] Erityisesti maakuntakaavassa tarkentumisesta johtuvia eroja ei voida pitää poikkeamisena ohjausvaikutukses-

[51] *Haapanala ym.* 2002, s. 38.
[52] *Haapanala ym.* 2002, s. 39; *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 270. Poikkeustilanteista tarkemmin ks. *Haapanala ym.* 2002, s. 39.
[53] *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 266.
[54] *Hallberg ym.* 2015, s. 365.
[55] *Häkkänen* 2016, s. 179.
[56] *Hallberg ym.* 2015, s. 365.
[57] *Haapanala ym.* 2002, s. 39–41.
[58] *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 320–323; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 335–338.
[59] *Haapanala ym.* 2002, s. 39–41; *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 320–323; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 335–338.
[60] *Haapanala ym.* 2002, s. 39–40.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

ta.[61] Aluevarauksen täsmentyessä sen pääasiallinen käyttötarkoitus on säilytettävä samana. Mittakaavaeroista seuraa, että asemakaavoituksessa on mahdollista osoittaa sellaisia aluevarauksia, joita yleispiirteisessä kaavassa ei ole tehty aluevarausten pienialaisuudesta johtuen. Täsmentyminen kattaa myös alueiden rajojen tarkentumisen. Täsmentymistä tulee arvioida kaavakokonaisuuden eli kaavakartan, kaavamerkintöjen ja -määräysten sekä kaavaselostuksen perusteella.[62]

Toiseksi tietynlaiset eroavuudet yleispiirteisestä kaavasta voivat olla ohjausvaikutuksen näkökulmasta hyväksyttäviä.[63] Yleispiirteisessä kaavassa tehdyn aluevarauksen sijaintia ja laajuutta voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa.[64] Aluetta siirrettäessä siirron on kompensaatioperiaatteen mukaisesti oltava alueeltaan ja käytettävyydeltään samanarvoinen kuin alkuperäinen aluevaraus.[65] Aluevarauksesta voidaan asemakaavassa myös kokonaan luopua. Muutosten tekeminen kuitenkin edellyttää, että ylemmänasteisen kaavan keskeiset ratkaisut, tavoitteet ja periaatteet, esimerkiksi maakuntakaavassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkretisoinnit, eivät vaarannu.[66] On toisin sanoen varmistuttava, että yleispiirteisen kaavan tarkoitus toteutuu asemakaavassa.[67] Lisäksi yleispiirteisen kaavan tavoite on pääsääntöisesti turvattava samassa alemmanasteisessa kaavassa, jossa poikkeus tehdään.[68]

Asemakaavoituksessa poikkeamista ei myöskään sallita aluevarauksesta, jonka sijainti on erityisesti tutkittu ylemmänasteisessa kaavassa.[69] Oikeuskäytännön perusteella yleispiirteisen kaavan tavoitteet näyttävät korostuvan, jos yksityiskohtaisen kaavan laatimisessa on huomioitava ympäristönsuojeluun ja virkistykseen kytkeytyviä arvoja. Esimerkiksi kumotun rakennuslain soveltamista koskevassa ratkaisussa KHO 1984 A II 57 rantakaavalla suunniteltiin saaristoalueita, jotka seutukaavassa oli varattu eräiltä osin maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Toiminnassa tuli ottaa huomioon ulkoilu- ja ympäristönsuojelunäkökohdat. Hajarakentaminen oli seutukaavan nojalla sallittu, mutta myös siinä oli otettava huomioon maiseman ja ympäristönsuojelun asettamat vaatimukset. KHO arvioi taaja-asutuksen muodostamisen seutukaavan vastaiseksi painottaen seutukaavan aluevarauksen tarkoitusta ja sitä koskevaa rakentamismääräystä,

61 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 269–270.
62 *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 320–321; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 336.
63 *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 321; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 336.
64 *Haapanala ym.* 2002, s. 40.
65 *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 321; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 336.
66 *Haapanala ym.* 2002, s. 40.
67 *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 321; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 336.
68 *Haapanala ym.* 2002, s. 40.
69 *Haapanala ym.* 2002, s. 38 ja 40.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

aluevarauksen kokoa ja sen sijoittumista maisemallisesti herkille pienille saarille.[70]

Lisäksi hyväksyttäviä eroavuuksia arvioitaessa on muistettava, että muutosmahdollisuudet rakennus- tai luonnonsuojelua koskevissa aluevarauksissa ovat aluevarauksen laadun vuoksi yleensä melko rajoitetut.[71] Maakuntakaavassa ei esimerkiksi voida hyväksyttävästi kokonaan luopua sellaisista aluevarauksista, jotka perustuvat valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin ja maisema-aluetta koskeviin päätöksiin sekä Natura 2000 -verkostoon.[72] Kaavoituksessa luonnonsuojelualueet ovat ympäristönsuojeluun ja virkistykseen nähden erilaisessa asemassa. Luonnonsuojelualueita ja Natura 2000-alueita säätelee luonnonsuojelulaki (1096/1996), joka rajoittaa huomattavasti toimintaa suojelualueilla.[73] MRL:sta lähtevän ohjausvaikutuksen tulkintaan on luonnonsuojelun osalta suhtauduttava hyvin tiukasti. Tällaisia aluevarauksia ei voida maankäytöllä tehdä tyhjäksi. Tiukka tulkinta näkyy esimerkiksi ratkaisussa KHO 2005:69, jossa ranta-asemakaavoitettu saari kuului Natura 2000 -alueeseen sekä seutukaavan luonnonsuojelualuevaraukseen. KHO katsoi kaavan olevan seutukaavan vastainen ranta-asemakaavan maankäyttövaraus ja alueen luonnonarvoista saatu selvitys huomioon ottaen. KHO korosti erityisesti alueen suojelua jo LSL:n nojalla sekä saaren kuulumista harjujensuojeluohjelmaan ja osaksi olemassa olevaa suojelualuevarausta. Alue oli merkittävä luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja siellä olevien esihistoriallisten kohteiden kannalta.[74]

Asemakaavamääräykset ja kaavaselostukseen sisältyvät kaavaratkaisun perustelut ovat avainasemassa arvioitaessa, kuinka merkittävä ylemmänasteisesta kaavasta tehty eroavuus on.[75] Kolmanneksi nimittäin maankäyttöratkaisua, joka muodostaa ristiriidan yleispiirteisen kaavan kanssa, ei voida hyväksyä yksityiskohtaisessa kaavassa.[76] Muutoin loukataan ylemmänasteisen kaavan keskeisiä periaatteita.[77] Tilanteita ei voida arvioida yleispiirteisen kaavan täsmentymisenä tai hyväksyttävänä eroavuutena siitä.[78] Tällöin kunnan tulee joko muuttaa ohjaa-

70 Samalla tavalla ks. KHO 31.5.1984 t. 2417 (LRS). Ks. maakuntakaavasta myös KHO 2005:4 (Espoo); KHO 2009:77 (Espoo); Helsingin HaO 14.4.2016 nro 16/0318/5 (Raasepori). Yleiskaavan ohjausvaikutuksesta merkittävien virkistysarvojen osalta puolestaan ks. Helsingin HaO 16.4.2014 nro 14/0295/5 (Espoo).

71 *Haapanala ym.* 2002, s. 40.

72 *Hallberg ym.* 2015, s. 233.

73 Luonnonsuojelusta ja sen toteuttamisesta ks. esimerkiksi *Kuusiniemi* 2013, s. 1181–1281.

74 Yleiskaavaa koskien luonnonsuojeluarvoista ks. esimerkiksi KHO 2005:76 (Tampere); KHO 9.4.2015 t. 915 (muu päätös) (Rysshamnen, Kirkkonummi); KHO 8.9.2016 t. 3760 (muu päätös) (Kytölä, Lahti), ks. luku 3.2.2.

75 *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 321; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 336.

76 *Haapanala ym.* 2002, s. 40.

77 *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 321; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 337.

78 *Haapanala ym.* 2002, s. 40–41.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

vaa kaavaa tai luopua ristiriitaisesta asemakaavasta.[79] Ohjaavan kaavan kanssa ristiriitaisia ratkaisuja ovat esimerkiksi ne, joilla ei huomioida valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, luovutaan maakunnallisesti merkittävästä suojelualueesta, katkaistaan seudullisesti merkittävä viheryhteys, poiketaan tärkeästä liikenneväylästä tai vaarannetaan alue- ja yhdyskuntarakenteen säilyminen.[80]

Ohjausvaikutus on viime kädessä osa maankäyttö- ja rakennuslain järjestelmää, mikä vaikuttaa sen tulkintaan. Kaavoitusviranomaisten harkinta niiden soveltaessa ohjausvaikutussäännöksiä kytkeytyy osaltaan MRL:n tavoitteisiin ja systematiikkaan.[81] MRL 5 §:stä ilmenevät alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet yhtäältä konkretisoituvat kaavojen sisältövaatimuksissa, mutta toisaalta ne ohjaavat kaavan sisältövaatimusten soveltamista.[82] Niillä voidaan vahventaa päätöksenteon argumentointia, kun arvioitavana on sisältövaatimusten täyttyminen.[83] Muutoinkin kaavoituksessa ja rakentamisessa viranomaisia sitovat hyvän hallinnon vaatimukset, kuten yhdenvertaisuus ja luottamuksensuoja, ja kaavoitusratkaisujen tulisi sen vuoksi olla johdonmukaisia, ennustettavia ja riittävästi perusteltuja.[84] Aiheen laajempi käsittely tässä ei ole tarkoituksenmukaista, mutta erityisesti yhdenvertaisuutta on problematisoitu runsaasti myös ohjausvaikutusta koskevan harkinnan yhteydessä.[85]

2.2 Ohjausvaikutussäännösten joustava soveltaminen oikeuskäytännössä

2.2.1 Valitusperusteet ohjausvaikutuksen tilannekohtaisen tulkinnan havainnollistajina

Edellä luvussa 2.1 toin esiin, että kaavakokonaisuus ja siten sekä ohjaavan että laadittavan kaavan sisältö ovat avainasemassa tulkittaessa ohjausvaikutusta. Se,

79 *Haapanala ym.* 2002, s. 40; *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 321.

80 *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 321–322; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 337.

81 Aiheesta laajemmin ks. *Heinilä* 2017, s. 169–180.

82 *YmVM 6/1998,* s. 10; *Syrjänen* LM 2001, s. 834. Ks. myös MRL 5 §:n 2 mom.

83 *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 160. Tavoitteellisen laintulkinnan merkitystä etenkin kiperissä tulkintatilanteissa on korostanut *Määttä* 2011, s. 221.

84 Tarkemmin ks. *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 56–64; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 60–70. Periaatteiden merkitystä MRL:n mukaisessa poikkeamispäätöksenteossa on käsitellyt laajasti *Heinilä* 2017, s. 382–407. Hallinnon sisäisistä laatuvaatimuksista ja hallintolain 6 §:n mukaisista periaatteista kattavasti ks. esimerkiksi *Kulla* 2015, s. 94 ja 96–115.

85 Ks. esim. KHO 31.5.1984 t. 2417 (LRS); KHO 2005:5 (Espoo); KHO 26.10.2017 t. 5411 (muu päätös) (Hanko, Björkskär), ks. luku 3.2.6; Turun HaO 18.2.2014 nro 14/0037/1 (Turku).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

miten ohjausvaikutuksen arviointi kytkeytyy kulloisenkin kaavoitustilanteen ominaispiirteisiin, käy hyvin ilmi oikeuskäytännöstä. Valitusperusteet, joissa kunnan hyväksymää kaavaa on vaadittu kumottavaksi ylemmänasteisen kaavan ohjausvaikutuksen vastaisena, liittyvät varsin erilaisiin kaavoitustilanteisiin. Valitusperusteiden analysoimiseksi olen jakanut valittajat kolmeen ryhmään: yksityishenkilöihin, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin (ELY-keskukset) sekä yhdistyksiin, yhteisöihin ja muihin viranomaisiin kuin ELY-keskuksiin.

Olen pitänyt perusteltuna tarkastella ELY-keskuksia omana ryhmänään erillään muista viranomaisista. Syynä tähän on ensinnäkin ollut ELY-keskuksilla ennen lakimuutosta 230/2017 ollut MRL:iin perustuva laaja toimivalta nimenomaan kaava-asioissa ja sen mukainen valitusoikeus kaavan hyväksymispäätöksistä.[86] Nykyisin ELY-keskuksen tehtävät MRL 18 §:n (230/2017) 2 momentin mukaan kohdistuvat ainoastaan vaikutuksiltaan valtakunnallisiin ja merkittäviin maakunnallisiin asioihin. Vaikka ELY-keskuksilla on edelleen oikeus MRL 191 §:n 1 momentin (230/2017) nojalla valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä, jos asia kuuluu sen toimivaltaan, tehtävien rajaamisen seurauksena valitusoikeus on supistunut entiseen nähden.[87] Tutkimani ELY-keskusten kaavavalitukset ajoittuvat kuitenkin ajalle ennen lakimuutosta. Toiseksi ELY-keskusten tarkastelua erikseen on puoltanut niiden asema tavanomaisimpana viranomaisvalittajana yleis- ja asemakaava-asioissa sekä niiden tekemien kaavavalitusten hyvä menestyminen yleisellä tasolla.[88] ELY-keskusten valituksia kaava-asioissa pidetään yleisesti perusteltuina ja korkeatasoisina.[89] Olen olettanut niiden valitusten myös ohjausvaikutuskysymyksen osalta olevan pääsääntöisesti asiantuntevia ja

[86] Aiemman MRL 18 §:n (1589/2009) 2 momentin mukaan ELY-keskusten tuli erityisesti valvoa, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, muut alueiden käyttöä ja rakentamista koskevat tavoitteet sekä kaavoitusasioiden ja rakennustoimen hoitoa koskevat säännökset. Silloisen MRL 191 §:n 1 momentin (1589/2009) ELY-keskuksilla oli toimivaltaansa kuuluvissa asioissa valitusoikeus kaavan hyväksymispäätöksistä.

[87] *HE 251/2016 vp,* s. 47. Lisäksi maininta ELY-keskuksesta on poistettu uudesta MRL 191 §:n 1 momentista, minkä tarkoituksena on rajata viranomaisen valitusoikeus selkeästi ainoastaan sen toimialaan kuuluviin asioihin.

[88] ELY-keskukset tekivät 4,1 % kaikista valituksista tutkimuksessa, jossa tarkasteltiin hallinto-oikeuksien yleis- ja asemakaava-asioissa tekemiä ratkaisuja vuosilta 2007–2010 ja KHO:n vastaavia ratkaisuja vuosilta 2007–2011. Muiden viranomaisten osuus valituksista oli 1,2 %. Ks. *Holopainen ym.* 2013, s. 7 ja 12. Vuosina 2007–2010 ELY-keskusten asemakaavavalituksista hyväksyttiin 72 % ja ranta-asemakaavavalituksista 50 %. Kyseisellä ajanjaksolla tarkasteltuna nämä luvut ylittävät selvästi kaava-asioita koskevien valitusten keskimääräisen hyväksymisprosentin, joka oli 32 %. Ks. tarkemmin *Holopainen ym.* 2013, s. 23–24.

[89] *HE 251/2016 vp,* s. 19–20; *Ympäristöministeriö* 2016, s. 35, 38–39 ja 44 ja siellä tarkemmin Hämeen ELY-keskuksen, KHO:n, Vaasan HaO:n ja Turun kaupungin lausunnot, sekä *Holopainen ym.* 2013, s. 23–24. Samoin haastattelut 1 ja 2. Haastateltavat pitivät ELY-keskusten valituksia kaava-asioissa korkeatasoisina ja relevantteihin seikkoihin kohdistuvina.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

valituskynnyksen korkea sekä halunnut peilata niiden valistusten sisältöä suhteessa muihin valittajaryhmiin, myös muihin viranomaisiin.

Tutkimieni ratkaisujen perusteella kaikki valittajaryhmät ovat ensinnäkin valittaneet ohjausvaikutusperusteella silloin, kun aluevarausten rajoja on heidän käsityksensä mukaan muutettu yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen vastaisella tavalla. Erityisesti yksityishenkilöt ovat valituksissaan vedonneet toistuvasti aluevarausten siirtämiseen ja niiden rajojen muuttamiseen ohjaavasta kaavasta poikkeavasti. Esimerkiksi Vantaata koskevassa Helsingin hallinto-oikeuden ratkaisussa 11.7.2014 nro 14/0584/5 valittaja katsoi asemakaavapäätöksen kaventavan viheralueita maakuntakaavan vastaisesti:[90]

> *Helsingin HaO 11.7.2014 nro 14/0584/5 (Vantaa)*
>
> Yksityishenkilö valitti asemakaavan muutoksesta Långmossen 2, jolla Kehä III:n liikennealueiden rajoja oli muutettu ja muutettu Heli-radan rautatiealue erityisalueeksi sekä osoitettu aluevaraukset lumen vastaanottopaikalle ja linja-autovarikolle. Valittaja piti ratkaisua yleispiirteisen kaavoituksen vastaisena viheralueen kaventamisen ja tievarauksissa tapahtuneiden muutosten johdosta. Hänen mukaansa kaavapäätös oli kumottava suojaviheralueen muuttamisen osalta ja kaavasta oli poistettava aluevaraus lumen vastaanottopaikalle sekä muut aluevaraukset, joilla viheralueiden laajuutta oli vähennetty maakuntakaavaan verrattuna.
>
> Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Se katsoi, että yleiskaava oli ollut riittävästi ohjeena asemakaavalle. Kyse oli myös selvitysten riittävyydestä ja asemakaavan muiden sisältövaatimusten täyttymisestä.

Yksityishenkilöillä valituskynnys aluevarausten muutoksista on suhteellisen matala. Oman elinympäristön muuttuminen nähdään usein subjektiivisesti suurena asiana.[91] Maakuntakaava ja yleiskaava kuitenkin sallivat usein kaavoittajan käyttää harkintavaltaansa ja tehdä tiettyyn rajaan saakka tarkennuksia yksityis-

[90] Aluevarauksien rajojen muuttamiseen ja aluevarausten siirtämiseen liittyvää ohjausvaikutusargumentaatiota on lisäksi ratkaisuissa KHO 2016:144 (Tampere); KHO 9.4.2015 t. 914 (muu päätös) (Ängeslandet, Kirkkonummi); KHO 9.2.2016 t. 430 (muu päätös) (Pirkkala); KHO 28.6.2016 t. 2856 (Parainen), ks. luku 3.2.2; KHO 8.9.2016 t. 3760 (muu päätös) (Kytölä, Lahti), ks. luku 3.2.2; Turun HaO 11.5.2015 nro 15/0109/1 (Jämijärvi); Turun HaO 14.9.2015 nro 15/206/1 (Raisio); Turun HaO 27.10.2015 nro 15/0263/1 (Naantali).

[91] KHO:n kaavaratkaisuja tutkinut *Erkkilä* on havainnut muutoksenhakuprosessin käynnistyvän usein niissä tapauksissa, kun valittajan oma lähiympäristö muuttuu sitä kaavoitettaessa. Suuressa osassa 1.1.2000–30.6.2003 annetuista KHO:n kaavapäätöksistä valittajan voitiin päätellä olevan lähialueen asunto-osakeyhtiö tai asukas. Asemakaava-asioissa valtaosassa voitiin havaita lähielinympäristön muuttaminen kaavalla, josta valitettiin. Kokemusta muutoksen merkittävyydestä leimaa subjektiivisuus. Ks. *Erkkilä* 2004, s. 5, 36, 38 ja 41.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

kohtaisessa kaavassa. Ohjausvaikutussäännöksen joustavuuteen nähden yksityishenkilöt saattavat tulkita kaavakarttaa ja kaavamerkintöjä tiukasti. Kaavaratkaisuissa on lopulta usein kysymys nimenomaan aluevaraukselle tyypillisestä tarkentumisesta yksityiskohtaisessa suunnittelussa tai joka tapauksessa kaavojen hyväksyttävistä eroavuuksista.[92] Tällöin kaavan ohjausvaikutuksenvastaisuus ei luonnollisesti täyty kaavapäätöksen kumoamiseksi sillä perusteella.

Yhdistykset, yhteisöt ja eräät viranomaistahot sekä ELY-keskukset käyttävät valitusoikeuttaan yksityishenkilöitä varovaisemmin, kun ne valittavat aluevarausten muutoksista yksityiskohtaisessa kaavassa. Yhdistysten, yhteisöjen ja muiden viranomaisten kuin ELY-keskusten valituksissa tarkempina perusteina näiltä osin on vedottu niin aluevarausten supistamiseen[93] kuin aluevarausten muuttamiseen toiseen tarkoitukseen kuin ohjaavassa kaavassa[94]. Tutkituissa ratkaisuissa valittajaosapuolena on ollut usein ympäristö- tai luonnonsuojeluyhdistys, jolloin etenkin viher- ja virkistysalueiden vähentäminen nousee yleiseksi argumentiksi.[95] Samoin ELY-keskukset ovat puuttuneet ohjausvaikutuksen ohittamiseen, mikäli ne ovat katsoneet, että ylemmänasteisen kaavan aluevaraukset ovat muuttuneet huomattavasti yksityiskohtaisessa kaavoituksessa. Esimerkiksi virkistysaluetta on väitetty supistetun olennaisesti ohjaavaan kaavaan nähden[96] taikka katsottu alueen käyttötarkoituksen muuttuneen kokonaan[97]. Voidaan sanoa, että nämä kaksi valittajaryhmää puuttuvat lähinnä merkittäviin muutoksiin aluevarauksissa.[98]

Toiseksi analysoiduissa päätöksissä yksityishenkilöt ja ELY-keskukset valittavat rakentamisen määrästä yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen vastaisena. Yksityishenkilöt vetoavat useissa ratkaisuissa rakennusoikeuden tai

92 Ks. esimerkiksi Turun HaO 11.5.2015 nro 15/0109/1 (Jämijärvi); Turun HaO 14.9.2015 nro 15/0206/1 (Raisio).

93 Helsingin HaO 16.4.2014 nro 14/0295/5 (Espoo): Espoon ympäristöyhdistys ry:n mukaan kaavamuutos supisti yleiskaavassa virkistyskäyttöön tarkoitettua aluetta olennaisesti. Ks. myös KHO 2009:77 (Espoo); KHO 19.9.2016 t. 3885 (muu päätös) (Nurmijärvi); KHO 14.11.2016 t. 4824 (Turku), ks. luku 3.2.4; Turun HaO 28.11.2014 nro 14/0360/1 (Turku), ks. luku 3.2.2; Turun HaO 17.12.2014 nro 14/0376/1 (Turku), ks. tarkemmin luku 3.2.4.

94 Esim. KHO 2005:76 (Tampere); KHO 8.9.2016 t. 3760 (muu päätös) (Kytölä, Lahti), ks. luku 3.2.2; Turun HaO 20.10.2014 nro 14/0289/1 (Rauma), ks. luku 3.2.3.

95 Näin esimerkiksi ratkaisuissa KHO 2005:76 (Tampere); KHO 2009:77 (Espoo); KHO 8.9.2016 t. 3760 (muu päätös) (Kytölä, Lahti), ks. tarkemmin luku 3.2.2; Helsingin HaO 16.4.2014 nro 14/0295/5 (Espoo).

96 Helsingin HaO 16.4.2014 nro 14/0295/5 (Espoo).

97 KHO 2005:76 (Tampere); Helsingin HaO 26.6.2015 nro 15/0537/5 (Espoo). Samansuuntaisesti KHO 18.6.2015 t. 1701 (muu päätös) (Espoo).

98 ELY-keskuksen osalta ks. kuitenkin myös KHO 24.11.2015 t. 3400 (muu päätös) (Polvijärvi, Syvälahden ranta-asemakaava), jossa ELY-keskuksen väittämä merkittävä muutos ei koskenut kovin suurta aluetta.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

rakennuspaikkojen määrän ylittämiseen suhteessa yleispiirteiseen kaavaan. Esimerkiksi ratkaisussa HFD 2016:124 rakennuspaikkojen määrän lisäämisen katsottiin olevan ristiriidassa osayleiskaavan kanssa.[99] Valitusta perusteltiin kaavan täsmentymisestä käsin:

> *HFD 2016:124 (Parainen)*
>
> Asiassa oli kysymys Paraisilla laaditusta Grännäsin ranta-asemakaavasta, jonka tarkoituksena oli ollut selvittää maanomistajalle yleiskaavassa merkitsemättä jääneiden rakennusoikeuksien määrä ja sijoittaa ne maanomistajan kiinteistöjen alueelle. Useat maanomistajat valittajina vaativat hallinto-oikeudessa kaavapäätöksen kumoamista sillä perusteella, että kiinteistöjen yhteenlaskettu rantarakentamisoikeus oli liian suuri verrattuna ohjaavaan ranta-osayleiskaavaan eikä syytä rakentamisoikeuden lisäykselle ollut esitetty: ”Byggrätten har bestämts genom den lagakraftvunnen stranddelgeneralplanen. Enligt markanvändnings- och bygglagen skall detaljplanen uppgöras utgående från innehållet i den gällande generalplanen. I detaljplanen kan planen preciseras, men preciseringen får inte ske i strid med generalplanen. Därför kan fastigheternas byggrätt inte ökas genom detaljplaneringen.”
>
> Turun hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.[100] Tuomioistuimen mukaan se, että yleiskaavassa oli jätetty osoittamatta maanomistajan pyynnöstä yleiskaavan mitoitusperusteiden mahdollistamia rantarakennusoikeuksia, oli perusteltu syy poiketa rantaosayleiskaavasta.
>
> Yksityishenkilöt valittivat edelleen KHO:een uudistaen HaO:ssa esittämänsä. He totesivat myös, ettei kaava-asiakirjoista käynyt ilmi, ettei kiinteistöille olisi jo osoitettu sallittua määrää rakennusoikeutta kokonaan yleiskaavatasolla.
>
> KHO päätyi ratkaisullaan kumoamaan HaO:n ja kaupunginvaltuuston päätökset yleiskaavan ohjausvaikutuksen vastaisina. KHO katsoi poikkeaman yleiskaavasta olleen selvä, eikä selvityksistä käynyt ilmi, miten valituksenalaisessa päätöksessä osoitettu maankäyttö soveltuisi lähiympäristöön ja yleiskaavan mukaiseen maankäyttöön.[101]

Tutkimissani päätöksissä ELY-keskuksilla ohjaavaan kaavaan nähden liian tehokkaan rakentamisen salliminen asemakaavassa tai ranta-asemakaavassa on

---

99 Ks. liialliseen rakentamiseen liittyvästä argumentaatiosta myös KHO 11.9.2014 t. 2377 (Kokkola); KHO 9.4.2015 t. 914 (muu päätös) (Ängeslandet, Kirkkonummi); KHO 6.9.2016 t. 3695 (muu päätös) (Kytäjä, Hyvinkää); Turun HaO 25.3.2015 nro 15/0084/1 (Naantali).

100 Ks. Turun HaO 24.10.2014 nro 14/0299/1.

101 Ks. myös Turun HaO 25.3.2015 nro 15.0084/1 (Naantali), jossa valituksessa todettiin muun ohella, ettei rakennusoikeuden lisäämiselle yleiskaavan vastaisesti ollut ollut maankäytöllisiä perusteita.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

yksi niiden merkittävimpiä argumentteja niiden valittaessa ohjausvaikutuksen puutteellisesta huomioon ottamisesta. Tarkastelunäkökulmaa voidaan pitää laajempana kuin yksityishenkilöillä. Näiltä osin oikeuskäytännössä on vedottu esimerkiksi kohdemerkinnän enimmäiskerrosalan ylittämiseen[102], haja-asutusluontoista rakentamista tehokkaamman rakentamisen syntymiseen[103] sekä yleiskaavaan nähden liian suureen rakentamisen mitoituslukuun[104]. Ohjausvaikutukseen nojautuen on valitettu myös rakentamisen osoittamisesta muulle alueelle kuin yleispiirteisessä kaavassa on rakentamiselle varattu[105] sekä yleispiirteisessä kaavassa osoitetun vapaan rantaviivan lyhenemisestä rakentamisen johdosta[106].

Kolmas selvä valitusperuste on väitetty ohjausvaikutuksen sivuuttaminen siten, että kaavaratkaisu ei yleispiirteisen kaavan mukaisesti säilytä kulttuuriympäristön tai alueen ominaispiirteitä taikka vaali alueen maisemaa. Valitusperuste nousee selvästi esiin yhdistysten, yhteisöjen ja eräiden muiden viranomaisten kuin ELY-keskusten valituksissa. Nämä argumentit näyttävät liittyvän erityisesti kaavoitusprosessiin alueilla, joilla yhtäältä on painetta täydennysrakentamiseen ja toisaalta tarvetta huomioida alueen erityiset ominaispiirteet. Espoon Tapiola on hyvä esimerkki alueesta, jolla täydennysrakentamisen on katsottu hävittävän alueen ominaispiirteitä yleispiirteisen kaavan vastaisesti:[107]

> *Helsingin HaO 7.2.2014 nro 14/0068/5 (Espoo)*
>
> Pro Tapiola ry, Tapiolan Kilta ry, TANK ry ja yksityishenkilö A valittivat Tapiolan keskuksen asemakaavan muutoksesta, jolla yleiskaavan keskustatoimintojen alueelle ja kaupunkikuvallisesti merkittävälle alueelle suunniteltiin täydennysrakentamista. Pro Tapiola ry:n näkemyksen mukaan hyväksytty asemakaavamuutos oli kulttuuriympäristön osalta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan sekä yleiskaavan vastainen. Valittaja piti Tapiolalle ominaisina piirteinä laaksomaisia maisematiloja ja avoimia näkymiä, jotka nyt katkaistiin korkealla rakentamisella. Yhdistys katsoi asuinrakentamisen Merituulentien ylle hävittävän Tapiolan keskeisen säilyneen ominaispiirteen. Tapiolan Kilta ry taas

[102] Ks. Helsingin HaO 16.4.2014 nro 14/0295/5 (Espoo).

[103] Ks. KHO 11.5.2017 t. 2263 (muu päätös) (Hanko); KHO 26.10.2017 t. 5411 (muu päätös) (Hanko, Björkskär), jossa myös yhdistys vetosi taaja-asutuksen muodostumiseen ohjausvaikutuksen vastaisena ratkaisuna. Ratkaisu esitellään luvussa 3.2.6.

[104] KHO 24.11.2015 t. 3400 (muu päätös) (Polvijärvi, Syvälahden ranta-asemakaava); Helsingin HaO 26.6.2015 nro 15/0537/5 (Espoo). Jälkimmäinen ratkaisu liittyy vähittäiskaupan suuryksikön mitoitukseen.

[105] Ks. Helsingin HaO 14.4.2016 nro 16/0318/5 (Raasepori).

[106] Ks. Helsingin HaO 6.6.2016 nro 16/0487/5 (Loviisa).

[107] Espoon Tapiolaan liittyy vastaavalla tavalla ratkaisu Helsingin HaO 4.7.2016 nro 16/0610/5 (Espoo). Ks. myös KHO 2016:59 (Hangon Länsisatama), tarkemmin luku 2.2.2; KHO 2.7.2010 t. 1669 (Turku), tarkemmin luku 2.2.2; Turun HaO 18.12.2014 nro 14/0377/1 (Turku); Turun HaO 26.11.2015 nro 15/0294/1 (Turku).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

> vaati kaupungin kaavapäätöksen kumoamista muun ohella asemakaavan sisältövaatimusten vastaisena ja valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita edistämättömänä. TANK ry:n valituksen mukaan rakennettava kohde ei sopeutunut ympäristöön, kaupunkikuvaan ja maisemaan. A vaati päätöksen kumoamista.
>
> Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi valitukset. Hallinto-oikeuden mukaan rakentaminen oli toteutettu alueen ominaispiirteitä kunnioittaen ja siten yleiskaavan ohjausvaikutuksen mukaisesti. Kyse oli lisäksi kaavoitusmenettelyn asianmukaisuudesta, selvitysten riittävyydestä, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämisestä ja asemakaavan sisältövaatimusten täyttymisestä muilta osin. Ratkaisu on lainvoimainen.

Vastaavalla tavalla ELY-keskukset ovat valittaneet ohjausvaikutuksenvastaisuudesta katsoessaan, ettei asemakaavatasolla ole kiinnitetty riittävästi huomiota tietyn erityisen arvokkaan alueen ominaispiirteisiin.[108] Esimerkiksi tapauksessa KHO 2016:59 ELY-keskus arvioi, ettei Hangon Länsisatamassa makasiinin ja rakennusten purkamisen mahdollistava kaavaratkaisu noudattanut riittävästi yleiskaavan suojelumääräyksiä. Ratkaisussa KHO 2005:76 puolestaan luonto- ja virkistysarvoja ei ollut ELY-keskuksen mielestä otettu asianmukaisesti huomioon. Alueen ominaispiirteiden turmeleminen vastoin ohjaavaa kaavaa ja suojeluarvojen puutteellinen huomioon ottaminen esiintyvät kuitenkin myös yksityishenkilöillä valitusperusteina vedottaessa siihen, että ohjausvaikutus ei ole toteutunut MRL:n edellyttämällä tavalla.[109]

Valitusperusteet, joissa on vedottu yleispiirteisen kaavan puutteelliseen huomioon ottamiseen, muodostavat moninaisen ryhmän. Ne osoittavat ohjausvaikutussääntelyn joustavuutta, sillä säännösten tulkinta on riippuvaista kulloisestakin kaavoitustilanteesta.

2.2.2 Hallintotuomioistuimet ohjausvaikutuksen joustavuuden tulkitsijoina

Ohjausvaikutuksen tulkinta on tilannekohtaista, kuten edellä valitusperusteiden avulla esitin. Asiaa hieman erilaisesta näkökulmasta tarkasteltaessa myös hallintotuomioistuinten tulkinnat osoittavat, että lähtökohtaisesti monenlaiset kaavoitusratkaisut mahtuvat yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen raameihin.

---

[108] Ks. KHO 2016:59 (Hangon Länsisatama), tarkemmin luku 2.2.2; KHO 1.12.2016 t. 5083 (Kirkkonummi).

[109] Ks. KHO 2005:69 (Puumala), tarkemmin edellä luku 2.1; KHO 2014:54 (Tampere); KHO 9.2.2016 t. 430 (muu päätös) (Pirkkala); Turun HaO 16.4.2014 nro 14/0120/1 (Naantali); Turun HaO 11.5.2015 nro 15/0110/1 (Turku).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Hallintotuomioistuinten argumentaatiossa esiintyy tutkimissani päätöksissä tiettyjä yhtäläisyyksiä tilanteissa, joissa ohjausvaikutuksen soveltamisen kannalta vastakkain ovat alueen käyttäminen ja erilaiset kaupunkikuvaan, rakennus- ja kulttuurihistoriaan ja maisemaan liittyvät suojeluarvot. Tällainen tilanne esimerkiksi on ollut käsillä kaavoitettaessa Espoon Tapiolaa tai Turun keskusta-aluetta, joihin molempiin liittyy yhtäältä erityisiä kaupunkikuvallisia, kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja.[110] Toisaalta kyse on alueista, joihin kohdistuu epäilemättä rakennuspainetta. Niin kuin osoitin luvussa 2.2.1, analysoimassani oikeuskäytännössä valittajat vetoavat tällöin usein siihen, että asemakaavoitus turmelee alueen ominaispiirteitä tai ei ota niitä riittävästi huomioon. Lähes kaikissa tutkimusaineistooni kuuluneissa tapauksissa hallintotuomioistuin kuitenkin on hyväksynyt kunnan eli kaavoittajan vastakkaisen näkemyksen.

Kunta on ratkaisujen perusteella näissä tilanteissa usein viitannut siihen, että kaavoituksessa on tullut sovittaa erilaisia ja osittain ristikkäisiä tavoitteita yhteen. Valitun vaihtoehdon on edistettävä näitä tavoitteita mahdollisimman hyvin.[111] Kunnan mukaan suojeluarvot on yleensä riittävästi turvattu asemakaavamääräyksin sekä kaavan vaikutukset tutkittu laajasti mm. vaihtoehtotarkastelun avulla.[112] Molempien osapuolten näkemykset ovat kuitenkin hallinto-oikeudessa olleet merkityksellisiä: hallinto-oikeuksilla on tapana korostaa, että yhtäältä alueelle on voitu tai tullut osoittaa rakentamista ja toisaalta on pitänyt huomioida suojeluarvot. Kyse on ollut oikeudellisesti varsin tulkinnanvaraisista tilanteista liittyen ohjausvaikutuksen riittävään huomioon ottamiseen. Rakentaminen on tarkastelemissani ratkaisuissa kuitenkin pääsääntöisesti katsottu ohjaavan ylempitasoisen kaavan mukaiseksi. Harkinnassa on kiinnitetty erityisesti huomiota asemakaavaan sisällytettyihin, rakentamista koskeviin suunnittelumääräyksiin ja erityisen merkityksellisten kohteiden suojeluun.[113] Myös kaavoitettavan alueen rakentamisen sijainti riittävän etäällä alueen ominaispiirteiden kannalta

[110] KHO 2.7.2010 t. 1669 (Turku), tarkemmin luku 2.2.2 jäljempänä; Helsingin HaO 7.2.2014 nro 14/0068/5 (Espoo), tarkemmin luku 2.2.1; Helsingin HaO 4.7.2016 nro 16/0610/5 (Espoo); Turun HaO 26.11.2015 nro 15/0294/1 (Turku); Turun HaO 22.9.2016 nro 16/0213/1 (Turku). Vastaavasti myös Turun HaO 31.5.2016 nro 16/0129/1 (Naantali).

[111] KHO 2016:59 (Hangon Länsisatama), ratkaisusta tarkemmin myöhemmin luvussa 2.2.2; Helsingin HaO 7.2.2014 nro 14/0068/5 (Espoo), ks. luku 2.2.1; Helsingin HaO 4.7.2016 nro 16/0610/5 (Espoo); KHO 2.7.2010 t. 1669 (Turku), ks. myöhemmin luku 2.2.2.

[112] Helsingin HaO 7.2.2014 nro 14/0068/5 (Espoo), ks. luku 2.2.1.

[113] Helsingin HaO 22.12.2016 nro 16/1068/5 (Raasepori); Turun HaO 26.11.2015 nro 15/0294/1 (Turku); Turun HaO 31.5.2016 nro 16/0129/1 (Naantali).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

tärkeistä kohteista turvaa suojeluarvojen säilymistä.[114] Nähdäkseni tuo tietyn välimatkan säilyminen on tärkeä seikka ominaispiirteiden säilyttämiseksi, vaikka ratkaisussa KHO 2.7.2010 t. 1669 kaupungin sallittiin rakentaa jopa ominaispiirteen päälle ja katsottiin kaavamääräykset ja muiden ominaispiirteiden suojelu riittäviksi toimenpiteiksi:

> *KHO 2.7.2010 t. 1669 (Turku)*
>
> Telakkarannan asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostettiin Aurajoen rantamaisemaan jokisuulle joitakin kortteleita, katu-, tori-, virkistys- ja vesialueita, katualuetta sekä suojeltavaa aluetta ja rakenteita. Tarkoitus oli muuttaa käytöstä poistunut telakka-alue asumiseen.
>
> Vasemmistoliiton Turun kunnallisjärjestö ry, Turun kulttuuriympäristöyhdistys Puu ja Talo ry ja Museovirasto valittivat kaavapäätöksestä hallinto-oikeuteen. Vasemmistoliiton Turun kunnallisjärjestö vaati päätöksen kumoamista pientalokorttelin 46 osalta. Sen mukaan kulttuuriperinnön arvojen selvittäminen oli sivuutettu samoin kuin yleiskaava, jossa korostettiin muutosten tekemistä niin, ettei alueen ominaispiirteitä turmella. Muutokset eivät olleet harkittuja. Turun kulttuuriympäristöyhdistys Puu ja Talo ry piti asemakaavaa MRL 5 ja 54 §:ien sekä MRA 1 §:n ja yleiskaavan vastaisena. Se katsoi, ettei alueen arvoja ollut riittävästi selvitetty ja että kaavapäätös muutti alueen maisemallista luonnetta ja johti kulttuurihistoriallisen arvon katoamiseen. Myös se nosti esiin yleiskaavamääräyksen muutosten tekemisen tavasta. Nyt kaavalla sallittiin asuinrakentamista, joka peitti Korppolaismäen ja Turun linnan välisen näköyhteyden, ja hävitettiin vanhat telakkarakenteet. Lisäksi yhdistyksen mukaan yleiskaavan kanssa sopusoinnussa olevia vaihtoehtoja ei ollut tutkittu, viranomaislausuntoja tai muistutuksia ei ollut otettu huomioon eikä melun vaikutuksia selvitetty. Lopuksi Museovirasto vaati kaavapäätöksen kumoamista korttelin 46 osalta katsoen kaavan mahdollistavan kulttuurimaisemaan liittyvien olennaisten arvojen häviämisen. Kuten muutkin valittajat, se vetosi yleiskaavan sisältöön. Sulkutelakka-alueelle rakentaminen muuttaa merkittävästi Aurajoen laiturimaiseman ominaisluonnetta ja ilmettä Museoviraston näkemyksen mukaan. Kaupunginhallitus vaati lausunnossaan valitusten hylkäämistä. Sen mukaan meluselvitykset olivat riittäviä ja alueen arvo oli ollut kaavaprosessin aikana hyvin tiedossa. Kaavalla haluttiin suunnitella asuinrakentamista veden ääreen ja samalla turvata kulttuurihistoriallisen arvot, jotka voitiin säilyttää useiden kaavaratkaisussa omaksuttujen yksityiskohtien myötä.
>
> Turun hallinto-oikeus teki suunnittelualueella katselmuksen ja kumosi kaavapäätöksen kahta korttelia lukuun ottamatta. Se nosti esiin muutosten tekemistä

[114] Helsingin HaO 7.2.2014 nro 14/0068/5 (Espoo), ks. tarkemmin luku 2.2.1; Helsingin HaO 4.7.2016 nro 16/0610/5 (Espoo); Helsingin HaO 22.12.2016 nro 16/1068/5 (Raasepori). Täydennysrakentamisen sijoittelusta ks. myös KHO 2014:54 (Tampere).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

koskevan yleiskaavamääräyksen ja totesi, ettei yleispiirteisistä kaavoista ilmennyt tarkemmin, mitä alueen ominaispiirteet tarkoittivat. Hallinto-oikeus katsoi niiden olevan Korppolaismäki, Turun linna ja vanhat telakkarakenteet. Sen perusteella se edelleen päätyi siihen, että rakentaminen korttelissa 46 hämärsi sulkutelakan alkuperäisen käyttötarkoituksen ja hävitti kulttuurihistoriallisen arvon sekä turmeli maiseman. Suojelumääräykset yksin eivät taanneet alueen ominaispiirteiden säilymistä ottaen huomioon rakentaminen kortteleissa 46 ja 47. Yleiskaava ja maakuntakaava eivät siten olleet olleet riittävästi ohjeina.

Kaupunginhallitus valitti asiassa KHO:een vaatien hallinto-oikeuden päätöstä kumottavaksi. Valituksessa esitettiin HaO:n ratkaisun perustuneen osittain tarkoituksenmukaisuusharkintaan ja rakentamisen vastaavan käyttötarkoitukseltaan yleiskaavavarausta sekä kaavan turvaavan yleispiirteisten kaavojen viheryhteysvarauksen. Kaupunki painotti eri vaihtoehtoja tutkitun ja ominaispiirteiden säilyttämiseksi riittäviä muutoksia tehdyn. Museoviraston lausunnossa katsottiin HaO:n tavoin, että kaavan vaikutus kulttuurihistoriallisiin arvoihin oli heikentävä ja rakentaminen häivytti alueen alkuperäistä käyttötarkoitusta ja turmeli maiseman. Yhdistysten selvitysten sisältö oli hallinto-oikeusvaihetta vastaava.

KHO kumosi hallinto-oikeuden päätöksen. KHO pohti yleiskaavamääräyksen termin ’turmella’ sisältöä todeten, ettei se tarkoittanut ominaispiirteiden heikentämistä vaan niiden menettämistä kokonaan tai olennaisilta osin. KHO:n mukaan Korppolaismäki ja näkymä siltä ja sille muuttui olennaisesti ja mäen merkitys maisemaelementtinä väheni huomattavasti. Myös linnan ja mäen välinen näköyhteys rajoittui huomattavasti. Telakkatoiminnasta muistuttavat ominaispiirteet heikkenivät. Toisaalta mäen lakea ei louhittu ja näkymät säilyivät ainakin jossain määrin. Matala rakentaminen ei turmellut linnan ja mäen välistä yhteyttä taikka maisemaa. Myös telakka-allas säilyi venesatamaksi osoitettuna ja osittain pihakadun alle jäävänä, eivätkä kaikki laivanrakennusteollisuuteen liittyvät elementit hävinneet. Eri mieltä ollut esittelijäneuvos sen sijaan olisi pysyttänyt hallinto-oikeuden ratkaisun korttelin 46 osalta. Hän katsoi sen olevan yleiskaavan vastainen, sillä rakentaminen näkyi poikkeavana ja vieraana elementtinä ja sulkutelakan käyttötarkoitus ja merkitys hämärtyivät. Tämä johti maisemaan ja telakkatoimintaan liittyvien ominaispiirteiden turmeltumiseen.

Kunnan näkemyksiä kaava-asioissa puoltava hallintotuomioistuinten argumentaatio selittyy osaltaan kunnan kaavoitusmonopolilla, jonka mukaan kunta voi varsin vapaasti päättää laadittavan kaavan sisällöstä ja keskenään ristiriitaisten sisältövaatimusten painottamisesta.[115] Tähän viittaa esimerkiksi ratkaisu KHO 2016:59:

[115] Kaavoitusmonopolista lisää ks. *Syrjänen* 1999, s. 204–207; *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 19 ja 181–182; *Hallberg ym.* 2015, s. 366.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

KHO 2016:59 (Hangon Länsisatama)

Länsisataman asemakaavalla ja sen muutoksella tavoiteltiin satamatoimintojen kehittämistä. Samalla asemakaavoituksella mahdollistettiin aiemmassa asemakaavassa suojelumerkinnällä varustetun, rakennushistoriallisesti arvokkaan makasiinirakennuksen, Englannin makasiinin, purkaminen valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueella. Ensiasteena muutoksenhaussa asiaa käsitteli Helsingin hallinto-oikeus, jonne Museovirasto, Hangon ympäristöyhdistys ry sekä Uudenmaan ELY-keskus valittivat vaatien kaavapäätöksen kumoamista. Museovirasto esitti pääasiallisine argumentteineen, että kaavapäätöksen myötä hävitetään rakennettuun ympäristöön liittyviä erityisiä arvoja eikä oteta huomioon maakuntakaavasta johtuvia vaatimuksia kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisesta tai valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita kulttuuriympäristön turvaamisesta. Kaava ei myöskään täyttänyt vaatimusta eri tavoitteiden yhteensovittamisesta. Hangon ympäristöyhdistys ry esitti lähinnä, että päätöksen pohjaksi olisi tullut tehdä enemmän selvityksiä sekä ympäristövaikutusten arviointimenettely, mutta vetosi myös tarpeeseen säilyttää historiallisia arvoja. Uudenmaan ELY-keskus vaati makasiinin purkamisen mahdollistavan kaavamääräyksen kumoamista ja totesi, että päätös oli yleiskaavan vastainen, koska se ei luonut edellytyksiä rakennetun ympäristön vaalimiselle ja johti siihen liittyvien erityisten arvojen hävittämiseen. Kaupunki vastapuolena selvitti, ettei satamatoimintojen kehittäminen ollut mahdollista, jos makasiini suojeltaisiin paikalleen.

Helsingin hallinto-oikeus kumosi kaavapäätöksen Englannin makasiinia koskevan kaavamääräyksen (sr-2) osalta.[116] Tuomioistuimen näkemyksen mukaan tehdyt selvitykset olivat riittävät eikä Natura-arviointi ollut puutteellinen. Kaava ei myöskään ollut terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä tai luonnonympäristön vaalimista koskevien sisältövaatimusten vastainen. Sitä vastoin HaO katsoi, ettei kaavapäätöksessä täytetty rakennetun ympäristön säilyttämiseen kohdistuvaa sisältövaatimusta eikä otettu riittävästi huomioon yleiskaavasta johtuvia suojelumääräyksiä tai valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita kulttuuriperinnöstä.

Hangon kaupunginvaltuusto valitti KHO:een vaatien hallinto-oikeuden päätöksen kumoamista siltä osin kuin sillä oli kumottu sr-2-merkintä sekä vaatien hallinto-oikeudelle tehtyjen valitusten hylkäämistä kokonaisuudessaan. Kaupungin mukaan yleiskaavan ohjausvaikutuksen toteutumisen edellytyksenä ei ole yleiskaavan ehdoton noudattaminen. Vaihtoehtoja oli tutkittu ja päädytty painottamaan eri tavoitteita tällä tavalla.

KHO päätyi kumoamaan Helsingin HaO:n ratkaisun sekä hylkäämään ensivalittajien valitukset. KHO arvioi laajasti sekä Englannin makasiinin kulttuurihistoriallisia arvoja että toisaalta rakennuksen merkitystä sataman kehittämisen kan-

[116] Helsingin HaO 26.9.2016 nro 14/0713/5.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

> nalta. Lopputuloksena KHO totesi, ettei kaupungin ratkaisu, jossa rakennusta ei ollut suojeltu, ei ollut lainvastainen.

Ratkaisussa KHO nosti esiin sen, että asemakaavan lainmukaisuuden arvioimiseksi oli tässä punnittava toisiinsa nähden vastakkaisia, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sisältyviä tavoitteita sataman kehittämisestä ja rakennusperinnön suojelemisesta. KHO:n lausuman mukaan kunnalla on lähtökohtaisesti oikeus painottaa asemakaavan eri sisältövaatimuksia sillä tavalla kuin kunta näkee parhaaksi. Kaikki sisältövaatimukset on kuitenkin otettava punninnassa lain edellyttämällä asianmukaisella painoarvolla huomioon.

Valittajat näyttävät tarkastelevan valituksen kohteena olevaa kaavapäätöstä usein omasta subjektiivisesta näkökulmastaan. Analysoimissani päätöksissä kunnan taas voidaan tulkita pääsääntöisesti tarkastelevan kaavaa kokonaisuutena ja arvioivan, täyttääkö laadittava kaava laajassa tarkastelussa yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen asettamat edellytykset. Osapuolten näkökulmissa ilmenee kaavaratkaisuissa tiettyä eroavuutta, joka vaikuttaa osaltaan ohjausvaikutuksen riittävästä huomioon ottamisesta tehtäviin tulkintoihin. Ohjausvaikutuksen tarkastelu laajasta perspektiivistä heijastuu kuitenkin myös hallintotuomioistuinten ratkaisujen sisältöihin ja näkyy tutkimieni ratkaisujen perusteluista. Tämä saattaa näyttäytyä siten, että kuntien näkemykset menestyvät helposti. Ilmeistä on, että kunnatkaan eivät aina kykene tasapainottamaan yleispiirteisestä kaavasta kumpuavia ristikkäisiä vaatimuksia asianmukaisesti. Kaavapäätöksistä saattaa kummuta varsin monimutkaisia tulkintatilanteita, kuten edellä käsitellyt ratkaisut osoittavat. Tällöin on perusteltua saattaa ohjausvaikutuksen tulkinnan lainmukaisuus hallintotuomioistuimen arvioitavaksi.

Ennen kaikkea ohjausvaikutusargumenttien menestymiselle hallintotuomioistuimissa leimallista on tapauskohtaisuus, jota määrittelevät muutoksenhaunalaisen kaavan ja kaava-alueen ominaispiirteet sekä ohjaavan kaavan sisältö ja tarkkuus. Näin pitää ollakin, sillä kaavat ovat hyvin erilaisia. Toisin kuin valittajat, hallintotuomioistuin on tarkastelemassani oikeuskäytännössä lähes aina katsonut pienet poikkeamat ja aluevarausten rajoissa tapahtuneet muutokset yleispiirteisen kaavan sallituksi tarkentumiseksi. Mitä huomattavampi poikkeama yleispiirteisen kaavan ja yksityiskohtaisen kaavan välillä toisaalta on, sitä paremmat mahdollisuudet on menestyä väitteellä, jonka mukaan yleispiirteinen kaava ei ole ollut riittävästi ohjeena. Tämä oli jo tutkimuksen lähtökohtainen olettamus, mutta ilmeni myös hallintotuomioistuinten päätöksistä. Kaavakokonaisuuden ja selvityksissä ilmenneiden seikkojen perusteella on tällöin arvioitava, onko eroavuuksiin olemassa hyväksyttävää maankäytöllistä syytä.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

3 YLEISPIIRTEISEN KAAVAN OHJAUSVAIKUTUKSESTA POIKKEAMINEN JA HYVÄKSYTTÄVÄT EROAVUUDET

3.1 Ilmeisen vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeaminen ja säännöksen merkitys pääsäännölle

Yleiskaavan ohjausvaikutuksen noudattaminen asema- ja ranta-asemakaavan tasolla on aiemmassa luvussa kuvatulla tavalla pääsääntö. Toukokuun alussa 2017 voimaan tulleella lakimuutoksella yleiskaavan ohjausvaikutusta täydennettiin ilmeisen vanhentuneita yleiskaavoja koskevalla sääntelyllä. Sen myötä MRL 42 §:ään on lisätty uusi 4 momentti, joka kuuluu seuraavasti:[117]

> ”Jos yleiskaava on ilmeisen vanhentunut, asemakaava voidaan perustellusta syystä laatia tai muuttaa sisällöltään 1 momentissa säädetystä poiketen. Tällöin on kuitenkin huolehdittava siitä, että asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuteen ja otettava huomioon, mitä 39 §:ssä säädetään yleiskaavan sisältövaatimuksista.”

Uusi säännös muodostaa poikkeuksen yleiskaavan noudattamista koskevasta pääsäännöstä. Sen tarkoitus on väljentää ja joustavoittaa yleiskaavan ohjausvaikutusta tilanteissa, joissa yleiskaava on ilmeisen vanhentunut. Asemakaava voidaan tällaisissa tilanteissa perustellusta syystä laatia tai muuttaa sitä pääsäännöstä poiketen eli ilman, että yleiskaava on asemakaavoitukselle ohjeena.[118] Säännöksen tarpeellisuutta on perusteltu sillä, että käytännössä kunnat ovat toisinaan puutteellisesti täyttäneet velvollisuutensa pitää yleiskaavat ajan tasalla. Tämän seurauksena on asemakaavoitettu alueita, joilla yleiskaavat ovat olleet vanhentuneita.[119] Vanhentuneiden ja muutoin puutteellisten yleiskaavojen on katsottu olevan usein syynä asemakaavoituksessa syntyviin ongelmiin johtaen muun muassa kaavoitusprosessien pitkittymiseen.[120]

Velvollisuus laatia asemakaava yleiskaavan ohjausvaikutuksen edellyttämällä tavalla on joka tapauksessa edelleen ensisijainen, sillä yleiskaavan huomioon ottamista koskevaan pääsääntöön ei lakimuutoksen myötä kajottu. Asemakaavoituksen kohdistuessa vanhentuneen yleiskaavan alueelle lähtökohtana

---

117 *HE 251/2016 vp,* s. 39. Voimaantulosta ks. L maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta 230/2017.

118 *HE 251/2016 vp,* s. 39.

119 *HE 251/2016 vp,* s. 16 ja 39–40. Kunnan velvollisuus pitää yleiskaavat ajantasaisina syntyy MRL 36 §:stä, jonka mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla.

120 *HE 251/2016 vp,* s. 16–17.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

pidetään yleiskaavan tarkistamista, ei asemakaavan laatimista tai muuttamista yleiskaavan vastaisesti.[121] Lisäksi asemakaavoitus on jo ennen MRL 42.4 §:n voimaantuloa voitu joustavasti sopeuttaa yleiskaavan periaatteisiin.[122] Yleiskaavasta poikkeavia ratkaisuja on voitu aiemminkin omaksua asemakaavassa, jos ne ovat riittävästi nojautuneet yleiskaavassa tehtyihin maankäyttöratkaisuihin.[123] Tätä mahdollisuutta väljennetään nyt rajoitetusti koskien ilmeisen vanhentuneita yleiskaavoja.[124]

MRL 42 §:n 4 momentissa säädetyn poikkeamissäännöksen käyttöala on rajoitettu. Säännöksen mukaan yleiskaavan tulee olla ilmeisen vanhentunut. Joitakin yleisiä suuntaviivoja kaavan vanhentuneisuuden arvioimiseksi annetaan esitöissä. Ensinnäkin arvioitavaksi tulee, ohjaako yleiskaava tarkoituksenmukaisella tavalla yhdyskuntien ja maankäytön kehittämistä sekä asemakaavoitusta. Toiseksi kiinnitetään huomiota olosuhteiden muuttumiseen: yleiskaava voidaan katsoa vanhentuneeksi, jos olosuhteet ovat muuttuneet niin merkittävästi, että yleiskaavan mukaisia ratkaisuja ei voida enää pitää perusteluina. Vanhentuneisuuden arviointiin vaikuttaa myös yleiskaavan ikä, joka kuitenkaan ei yksinään väistämättä merkitse kaavan vanhentuneisuutta. Yleiskaava voi iästään huolimatta olla edelleen tarkoituksenmukainen, jos esimerkiksi ympäristön suojelemiseen ja säilyttämiseen liittyvät arvot ja tavoitteet ovat kaava-alueella erityisen merkittäviä.[125] Sen sijaan *Häkkänen* on aiemmin esittänyt, että yleiskaavan ohjausvaikutuksen noudattaminen voitaisiin jopa kytkeä tiettyyn voimassaoloaikaan eli ohjausvaikutus velvoittaisi jonkin määräajan.[126] Hallituksen esityksen näkökanta on kuitenkin selvästi tätä perustellumpi: selvänä voidaan pitää, ettei yleiskaavan aluevarauksen ajantasaisuus perustu vain kaavan ikää koskevalle harkinnalle. Esitöiden mukaan yleiskaavan vanhentuneisuuden arviointikriteeriksi voidaan katsoa myös yleiskaavan ristiriitaisuus alueelle myöhemmin laaditun maakuntakaavan kanssa. Asemakaava on tällöin mahdollista laatia ottaen huomioon maakuntakaavan periaatteet. Lopuksi yleiskaavan vanhentuneisuuden arvioinnissa merkitystä annetaan vielä eri viranomaisten kannanotoille.[127]

Sen lisäksi, että yleiskaavan on oltava ilmeisen vanhentunut, tulee toiseksi asemakaavan laatimiselle ottamatta huomioon yleiskaavan ohjausvaikutusta olla perusteltu syy. Esitöiden mukaan perusteltu syy voi olla se, että asema-

121 *HE 251/2016 vp,* s. 40.
122 *HE 251/2016 vp,* s. 7. Ks. myös *HE 101/1998 vp,* s. 79.
123 *Haapanala ym.* 2002, s. 40; *Ympäristöministeriö* 2017a.
124 *Ympäristöministeriö* 2017a.
125 *HE 251/2016 vp,* s. 40.
126 *Häkkänen* 2016, s. 177.
127 *HE 251/2016 vp,* s. 40

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

kaavan vaikutukset kyetään arvioimaan ilman kaavan tarkastelua yleiskaavallisessa kontekstissa.[128] Lausuma jättää tulkinnanvaraa. Esitöissä ei oteta tämän yksityiskohtaisemmin kantaa, millaisissa tilanteissa asemakaavoituksen vaikutukset pystytään arvioimaan ilman yleiskaavaan kytkeytyvää tarkastelua. Lisäksi perustellun syyn olemassaoloa harkittaessa voidaan huomioida laadittavana olevan yleiskaavan sisältö ja linjaukset.[129] Tulkitsen tämän niin, että voimassa olevan, mutta vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutuksesta voidaan poiketa, jos poikkeamisen myötä asemakaava voidaan suunnitella vastaamaan parhaillaan laadittavana olevan uuden yleiskaavan sisältöä.

Kolmanneksi yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeamisen edellytyksiä on rajattu niin, että asemakaavan tulee soveltua yleiskaavalliseen kokonaisuuteen. Asemakaavan sisältövaatimusten lisäksi myös yleiskaavan sisältövaatimusten on täytyttävä. Poikkeamismenettely on tarkoitettu varsinkin tilanteisiin, joissa vanhentuneeksi todetaan ainoastaan jokin yleiskaavan yksityiskohta, mutta ei koko yleiskaavaa. Asemakaavoituksessa tehtävä ratkaisu ei saa olla ristiriidassa yleiskaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa. Esitöiden mukaan yleiskaavan muuttamista vaativia ratkaisuja voisivat mahdollisesti olla esimerkiksi viheryhteyden katkaiseminen ja yleiskaavasta poikkeavat merkittävät ratkaisut, jotka liittyvät yhdyskuntarakenteen kehittämiseen.[130]

Yleiskaavan ohjausvaikutuksen pääsäännön säilyminen, vanhentuneen kaavan muuttamisen ensisijaisuus sekä rajoitetut poikkeamisedellytykset huomioiden vaikuttaa lähtökohtaisesti siltä, että säännös ei merkittävästi horjuta sitä pääsääntöä, että oikeusvaikutteisen yleiskaavan maankäyttöratkaisut ovat asemakaavoituksen joustava perusta. Sen sijaan säännöksen positiivisiin vaikutuksiin lukeutuvat entistä paremmat mahdollisuudet vastata maankäytön muuttuviin tarpeisiin ja yleis- ja asemakaavoituksen tarkoituksenmukainen ohjelmointi.[131] Luonnosvaiheen hallituksen esitystä varten annetuissa lausunnoissa useat tahot pitivät uutta MRL 42.4 §:ää tervetulleena uudistuksena.[132] Joustavuuden lisääntyminen on katsottu tarpeelliseksi, ja säännöksen otaksutaan voivan nopeuttaa kaavoitusprosesseja.[133] Toimiessaan säännös on kunnille varsin

[128] *HE 251/2016 vp,* s. 40.
[129] *HE 251/2016 vp,* s. 40.
[130] *HE 251/2016 vp,* s. 40.
[131] *HE 251/2016 vp,* s. 28 ja 31.
[132] Muutosta positiivisena tai pääosin positiivisena ovat pitäneet muun muassa maa- ja metsätalousministeriö, Liikennevirasto, Etelä-Karjalan liitto, Hämeen liitto, Lapin liitto, useat kunnat, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Palkansaajakeskusjärjestöt SAK, AKAVA ja STTK sekä YVA ry. Ks. *Ympäristöministeriö* 2016, s. 107 ja 109–114.
[133] Tällä tavalla esim. Liikenneviraston, Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan ja Hämeen liittojen, Uudenmaan liiton sekä Joensuun, Rovaniemen ja Salon kaupunkien lausunnot. Ks. *Ympäristöministeriö* 2016, s. 109–112.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

hyödyllinen. Voidaan jopa sanoa, että säännös saattaa parhaimmillaan vahvistaa ohjausvaikutuksen huomioon ottamisen pääsääntöä määritellessään rajoitetusti ne tilanteet, joissa ohjausvaikutuksesta poikkeaminen on mahdollista. Säännös selventää sitä jo entuudestaan ollutta tosiasiaa, että ohjausvaikutuksen tulkinnan joustavuus ei jatku loputtomiin.

Positiivisen palautteen lisäksi säännös kuitenkin sai lausuntokierroksella osakseen runsasta kritiikkiä.[134] MRL 42.4 §:ää pidetään merkittävänä poikkeuksena MRL:n systematiikasta ja yleiskaavan ohjausvaikutuksesta.[135] Säännös on katsottu sisällöllisesti hyvin tulkinnanvaraiseksi, tulkintaongelmia aiheuttavaksi ja potentiaalisesti kaavoitusprosesseja pitkittäväksi, jos valitusherkkyys asemakaavoista lisääntyy.[136] Myöskään säännöksen suhdetta MRL 36 §:n mukaiseen kunnan velvollisuuteen pitää yleiskaava ajan tasalla ei nähdä riittävän selvänä.[137] *Heinilä* on katsonut, että MRL 42.4 §:n ristiriita yleiskaavaa koskevan suunnitteluvelvoitteen säätävän MRL 36 §:n kanssa on selvä. Näiden säännösten suhdetta toisiinsa tai sitä, miten poikkeamissäännös suhteutuu MRL 177 §:ään, jonka nojalla kunta voidaan velvoittaa saattamaan yleiskaava ajantasaiseksi, ei käytännössä ole edes arvioitu. Myöskään MRL 42.4 §:n merkitystä koko maankäytön suunnittelujärjestelmässä ei ole harkittu.[138]

MRL 42.4 §:n säätämisen uhkana ovat lausuntokierroksen vastausten perusteella yleiskaavoitusmotivaation laskeminen, maankäytön suunnittelun muuttuminen pirstaleiseksi pienialaisten hankekaavojen käytön myötä ja poikkeamissääntelyn käyttäminen tilanteissa, joihin sitä ei ole tarkoitettu.[139] Joissakin lausunnoissa katsotaan, että joko säännökseen tai vähintään sen esitöihin olisi tullut lisätä maininta siitä, että maakuntakaava kuitenkin on ohjeena yleiskaavoitukselle sekä vanhentuneen yleiskaavan alueella myös asemakaa-

134 Kriittisesti tai varauksella säännökseen ovat suhtautuneet esimerkiksi hallintotuomioistuimet (pl. Hämeenlinnan hallinto-oikeus), ELY-keskukset, Lahden kaupunki ja luonnonsuojeluyhdistykset. Ks. *Ympäristöministeriö* 2016, s. 107–109 ja 112–114.

135 Näin esim. Etelä-Pohjanmaan, Hämeen ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukset, KHO, Helsingin ja Vaasan hallinto-oikeudet ja Pohjanmaan liitto. Ks. tarkemmin *Ympäristöministeriö* 2016, s. 107–110.

136 Em. seikkoihin kiinnittävät huomiota mm. Hämeen, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Savon ELY-keskukset, KHO, Helsingin, Itä-Suomen ja Vaasan hallinto-oikeudet, Etelä-Savon maakuntaliitto, Natur och Miljö, SATO Oyj ja Suomen luonnonsuojeluliitto. Ks. *Ympäristöministeriö* 2016, s. 108–110 ja 113–114. Tulkinnanvaraisuus ja tulkintaongelmien riski todettiin myös haastatteluissa 1 ja 2.

137 *Ympäristöministeriö* 2016, s. 108, ja siellä Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunto.

138 *Heinilä* 2017, s. 186.

139 Näin esim. Etelä-Savon, Kainuun ja Pohjois-Savon ELY-keskukset, Itä-Suomen hallinto-oikeus, Liikennevirasto, Museovirasto, Uudenmaan liitto ja Natur och Miljö. Ks. tarkemmin *Ympäristöministeriö* 2016, s. 107–111 ja 113.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

voitukselle.[140] Oma näkemykseni on, että asemakaavoituksessa vanhentuneen yleiskaavan alueella ei maakuntakaavaa voida ottaa huomioon kuin selvitysaineistona.[141] Yleiskaavan vanhentuneisuus on tosin huomioitava selvitysvelvollisuudessa muutoin, sillä selvityksin on MRL 9 §:n mukaisesti kyettävä arvioimaan asemakaavan merkittävät vaikutukset. Esitöissä esitetään, että maakuntakaavan periaatteet voidaan asemakaavoituksessa ottaa huomioon, jos yleiskaava on sisällöltään ristiriitainen myöhemmin alueelle laaditun maakuntakaavan kanssa.[142] On huomattava, että maakuntakaava koskee nykyisinkin MRL 32.3 §:n mukainen väistymisvaikutus yleiskaavan ollessa voimassa, jolloin lausunnoissa esitetty maakuntakaavan suora ohjausvaikutus asemakaavoitukseen olisi ristiriidassa tämän kanssa.

Myös säännöksen esitöissä nähdään MRL 42.4 §:n säätämisellä olevan mahdollisia ongelmia. Näiksi tunnustetaan suunnitelmallisen maankäytön heikkeneminen, valitusten lukumäärällinen kasvu, laajojen ympäristövaikutusten puutteellinen tunnistaminen sekä kansalaisten kokemus siitä, että yleiskaavan periaatteet vaikuttavat aiempaa vähäisemmin elinympäristön laatuun liittyvissä kysymyksissä asemakaavoituksessa.[143]

Säännöksen saama kritiikki on perusteltua. Yhdyn useisiin lausuntoihin siinä, että poikkeamisen edellytykset on säädetty sanamuodoltaan avoimiksi. Tulkinnanvaraisuus koskee niin ilmeistä vanhentuneisuutta, perusteltua syytä kuin asemakaavan sopeutumista yleiskaavan kokonaisuuteen, mutta erityisen suuri ongelma on perustellun syyn arvioinnissa: Sitä ei ole liiemmälti esitöissä avattu. Lisäksi sen suppeisiin perusteluihin liittyy ilmeinen tulkintaongelma. Perusteltu syy voi siis esitöiden mukaan olla se, että asemakaavan vaikutukset on mahdollista arvioida ilman yleiskaavaan perustuvaa arviointia. Virkkeestä voidaan vetää johtopäätös, että perusteltu syy ei välttämättä ole lainkaan varsinainen maankäyttöön perustuva syy, vaan tietynlaisen kaavoitusprosessiin liittyvän edellytyksen täyttyminen. Toisaalta vanhentuneesta yleiskaavasta sisällöllisesti poikkeava, laadittavana oleva yleiskaava on taas selvästi maankäytöllinen syy, joka voi oikeuttaa vanhentuneesta kaavasta poikkeamisen. Täysin selvä ei tämäkään edellytys ole. Kuinka laajamittaisia poikkeuksia voidaan laadittavan yleiskaavan sisällön ja linjausten perusteella tehdä, kun asemakaavan tulee silti

---

140 Esim. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ja Pohjois-Pohjanmaan liitto. Ks. *Ympäristöministeriö* 2016, s. 111.

141 Ratkaisussa KHO 2.7.2010 t. 1669 (Turku) KHO on todennut, ettei maakuntakaavalla ole yleiskaavan voimassa ollessa ohjausvaikutusta, kun asemakaavaa laaditaan tai muutetaan, mutta maakuntakaava voidaan ottaa huomioon selvitysaineistona. Ratkaisu esitellään luvussa 2.2.2.

142 *HE 251/2016 vp,* s. 40.

143 *HE 251/2016 vp,* s. 31–32 ja 34.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

sopeutua vanhentuneen yleiskaavan kokonaisuuteen? Säännöksen tavoitteiden perusteella kovinkaan laajoja ne eivät voi olla. Tätä tukee erityisesti se aiemmin esiin tuotu seikka, että poikkeamismenettely on tarkoitettu käytettäväksi ennen kaikkea, jos yleiskaava on vain jonkin yksityiskohdan osalta vanhentunut, mutta ei kokonaisuutena.[144] Tällöin poikkeamisen ei ole tarpeenkaan olla laajaa.

Säännöksen sisältämät moniselitteiset termit saattavat avata tien säännöksen tarkoitettua laajempaan soveltamiseen, mikä taas tulisi heikentämään yleiskaavan ohjausvaikutuksen merkitystä. Lisäksi säännöksestä kumpuaviin tulkintaongelmiin liittyy ilmeinen riski siitä, että säännöksen soveltaminen synnyttää valituksia. Tuolloin kaavaratkaisun lainmukaisuus joudutaan ratkaisemaan vasta hallintotuomioistuimessa. Tätä ei voida pitää nopeana prosessina eikä kuntien edun mukaisena. Koska säännökseen liittyy näin merkittäviä huolenaiheita, suhtaudun säännökseen varauksella. Mahdollisesti aiheellisempaa kuin nimenomaisen poikkeuksen säätäminen yleiskaavan ohjausvaikutuksesta olisi etsiä keinoja, joilla edistettäisiin MRL 36 §:n mukaisen, yleiskaavojen ajantasaisuutta koskevan velvollisuuden noudattamista.

3.2 Hyväksyttävät eroavuudet yleispiirteisestä kaavasta – milloin ne voidaan sallia asemakaavoituksessa?

3.2.1 Oikeuskäytännössä vahvistetut lähtökohdat hyväksyttäville eroavuuksille

Tässä luvussa analysoin, millaisissa tilanteissa asemakaavassa voidaan ohjausvaikutuksen puitteissa yleisellä tasolla sallia ns. hyväksyttävä eroavuus yleispiirteisestä kaavasta. Hallituksen esityksessä mainitaan näiltä osin, että yleispiirteisissä kaavoissa tehdyistä maankäyttöratkaisuista saadaan poiketa rajoitetusti.[145] Maankäyttö- ja rakennuslain voimaantulon jälkeen oikeuskirjallisuudessa puolestaan on esitetty, että ohjausvaikutuksen joustavuus sallii tietyntasoiset eroavuudet ylemmänasteisesta kaavasta.[146]

KHO on oikeuskäytännössään vahvistanut rajat sille, millaisissa maankäyttöratkaisuissa otetaan riittävästi huomioon yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutus. Viime aikoina tätä on arvioitu varsinkin ratkaisussa HFD 2016:124[147] sekä KHO 2016:144. Ratkaisussa HFD 2016:124 todetusti yksityiskohtaisen kaa-

144 *HE 251/2016 vp,* s. 40.
145 *HE 101/1998 vp,* s. 79.
146 *Haapanala ym.* 2002, s. 40.
147 Ks. tarkemmin luku 2.2.1.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

voituksen perusta on siinä, miten maankäyttö on jaettu eri tarkoituksiin yleispiirteisessä kaavassa. Ylemmällä kaavatasolla tehtyjä ratkaisuja tarkennetaan asemakaavassa. On sallittua tehdä yleiskaavasta joitakin pieniä poikkeuksia, jos ne perustuvat hyväksyttäviin maankäytöllisiin syihin. Toisaalta ratkaisun KHO 2016:144 mukaan yleiskaavallisia aluevarauksia voidaan muuttaa jonkin verran, kun huolehditaan siitä, ettei yleiskaavan aluevarauksen merkitys muutu. Seuraavaksi tarkastelen, millaisissa konkreettisissa tilanteissa hyväksyttävä eroavuus yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksesta voi tulla kysymykseen.

3.2.2 Selvitysten johtopäätökset hyväksyttävän eroavuuden perusteena asemakaavassa

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n 1 momentin mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitysten on oltava tapauskohtaisen arvioinnin perusteella riittäviä, eli kaavoittajan on selvitettävä kaikki kaavan laatimisen kannalta merkitykselliset seikat.[148] Velvollisuuden täyttämiseksi on tunnistettava kaavan merkittävät vaikutukset, joiden pohjalta syntyy tietynlaisia tutkimus- ja selvitystarpeita.[149] Niin kutsuttuina perusselvityksinä on otettava selvää ainakin kaavoitettavan alueen ja sen lähiympäristön luonnonoloista, rakennettua ja muuta kulttuuriympäristöä, väestön oloja, ympäristön tilaa, olemassa olevia ja suunniteltuja toimintoja, alueen kehitysnäkymiä ja muita kaavaratkaisuihin vaikuttavia seikkoja.[150] Myös kaavan tehtävän ja tarkoituksen kautta kohdennetaan selvityksiä olennaisiin seikkoihin.[151]

Lisäksi MRL 9 §:n 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset. Selvitettäviin ympäristövaikutuksiin lukeutuvat yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset tarpeellisessa laajuudessa.[152] Selvitysten perusteella on voitava arvioida kaavan merkittävät

148 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 44.

149 *HE 334/2014 vp,* s. 14.

150 *HE 101/1998 vp,* s. 63; *Hallberg ym.* 2015, s. 68, jossa todetaan myös, että perusselvitykset auttavat kaavoituksen tavoitteiden ja eri vaihtoehtojen asettamisessa.

151 *HE 334/2014 vp,* s. 14; *Hallberg ym.* 2015, s. 68.

152 Selvitysten tarpeellisuutta arvioidaan kaavan tehtävän ja tarkoituksen, aiempien selvitysten ja muiden asiaan vaikuttavien seikkojen valossa, ks. *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 46. Ks. myös MRA (895/1999) 1 §.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

välittömät ja välilliset vaikutukset koko alueella, jolla kaavasta johtuvia olennaisia vaikutuksia esiintyy.[153]

Selvittämisvelvollisuuden avulla varmistutaan siitä, että kaava täyttää sille laissa asetetut sisältövaatimukset ja edistää mahdollisia kaava-aluetta koskevia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Näiden funktioiden lisäksi MRL 9 § on yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen tulkinnalle tärkeä: selvityksin osoitetaan, että ylemmänasteisen kaavan ohjausvaikutusta on noudatettu.[154]

Ohjausvaikutuksen huomioon ottaminen voi nähdäkseni ilmetä selvityksistä kahdella tavalla: Yhtäältä riittävien selvitysten perusteella on todettavissa, että alemmanasteisessa kaavassa on noudatettu ylemmänasteisen kaavan ohjausvaikutusta. Toisaalta selvityksistä saadut tiedot voivat joissain tapauksissa johtaa siihen, että kaavaprosessissa tunnistetaan, millaiset kaavaratkaisut olisivat yleispiirteisen kaavan lähtökohdista sallittuja, mutta ohjausvaikutuksesta on tarpeen perustellusta syystä tehdä vähäinen eroavuus alemmanasteisessa kaavassa. Toisin sanoen asema- ja ranta-asemakaavan tasolla tehtävät selvitykset saattavat osoittaa, ettei yleispiirteisen kaavan edellyttämä maankäyttöratkaisu ole syystä tai toisesta perusteltu tai mahdollinen. Tämä näkökulma saa tukea oikeuskirjallisuudesta. *Ekroos* ja *Majamaa* toteavat, että asemakaavoituksessa tehtyjä tarkempia selvityksiä ja tutkimuksia voidaan käyttää argumentaation tukena perusteltaessa sitä, miksi yleispiirteisen kaavan ratkaisusta on tehty poikkeama.[155]

Selvitysvelvollisuuden merkitys ohjausvaikutuksen tulkinnalle näkyy vahvasti oikeuskäytännössä. Selvitysten perusteella tietynasteisia eroavuuksia kaavamuotojen välillä on puollettu jo vanhemmassa oikeuskäytännössä. Ratkaisussa KHO 1991 A 63 korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei poikkeamia yleiskaavan rakentamista ja rakennusten purkamista koskevista kaavamääräyksistä ollut perusteltu tarkentuneella tosiasiatiedolla tai muutoin hyväksyttävästi. Kyse oli siten yleispiirteiseen kaavaan nähden ristiriitaisesta ratkaisusta.

---

153 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 46. Lain esitöiden mukaan olennaisia vaikutuksia esiintyy tavallisesti yli kuntarajojen tai muiden hallinnollisten rajojen. Ks. *HE 101/1998 vp,* s. 63.

MRA 1 §:n mukaan selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

154 *Jääskeläinen – Syrjänen* 2010, s. 141; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 169.

155 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 168. Kirjoittajat puhuvat tässä maakuntakaavaan nähden poikkeavasta ratkaisusta, mutta luonnollisesti tarkemmilla selvityksillä ja tutkimuksilla voidaan asema- ja ranta-asemakaavassa aivan vastaavasti perustella yleiskaavasta poikkeavaa ratkaisua.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

KHO 1991 A 63

Yleiskaavassa oli määrätty tilakohtainen mitoitusohje rakentamiselle. Pääsääntöisesti mitoitus riippui rantaviivakilometreistä ja mitoitusvyöhykkeestä ja eräillä saarilla pinta-alasta. Alle kahden hehtaarin saarille ei saanut lainkaan rakentaa. Kaavoitettuun alueeseen sisältyi yleiskaavassa myös suojeltavien kalastajakylän rakennusten korttelialue, jonka rakennuksia ei saanut purkaa ilman painavaa syytä. Laaditulla rantakaavalla osoitettiin saarille seitsemän palstaa: kolme pienille saarille ja neljä näitä suurikokoisimmille saarille.

KHO katsoi, että rantakaava poikkesi yleiskaavasta pienille saarille osoitetun maankäytön ja kaavamääräysten suhteen. Eräällä saarella rakentamista osoitettiin kaksi kertaa yleiskaavan sallima määrä. Lisäksi kalastajakylän rakennusten kohdalle oli vastoin yleiskaavaa osoitettu maatilojen talouskeskus, jossa rakennukset sai purkaa ja jonne sallittiin rakentaa maatalouden rakennuksia. Hyväksytty rantakaava oli yleiskaavan vastainen. Poikkeamat yleiskaavasta eivät saaneet tukea tarkentuneesta tosiasiatiedosta tai muusta hyväksyttävästä perustelusta.

Myös myöhemmässä oikeuskäytännössä on tapauksia, joissa yleispiirteisen kaavan mukaista vaihtoehtoa on tutkittu ja todettu se selvitysten perusteella toimimattomaksi. Selvityksin on nimenomaisesti osoitettava, että yleispiirteisen kaavan ja detaljikaavan väliselle eroavuudelle on olemassa hyväksyttävä maankäytöllinen syy, jolloin detaljikaavassa on huomioitu riittävästi yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutus. Tämä käy ilmi seuraavasta ratkaisusta:

KHO 8.9.2016 t. 3760 (muu päätös) (Kytölä, Lahti)

Kytölän (10.) kaupunginosan asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella suunniteltiin aiemmalle hajarakentamisalueelle pientalorakentamista. A, 20 muuta yksityishenkilöä ja Salpausselän luonnonystävät ry sekä Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys valittivat asiasta Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. A, hänen asiakumppaninsa ja Salpausselän luonnonystävät ry perustelivat vaatimustaan kaavapäätöksen kumoamisesta etenkin sillä, että asumisen kaavoittaminen lähivirkistysalueelle oli maakunta- ja yleiskaavan vastaista, päätös johti luonnonympäristön erityisten arvojen hävittämiseen ja selvitykset olivat puutteellisia. Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry vetosi omasta puolestaan lähivirkistysalueen kaavoittamiseen yleiskaavan ohjausvaikutuksen vastaisesti asumista varten sekä alueen luonnonarvoihin ja puutteellisesti tehtyihin selvityksiin. Valituksiin antamassaan lausunnossa Lahden kaupunki toi nimenomaisesti esiin sen, että tarkemmassa suunnittelussa oli tarkoituksella poikettu yleiskaavasta, mutta poikkeamiseen oli maankäytölliset perusteet.

Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi kaavapäätöksen kolmen korttelin osalta, sillä selvitysten perusteella ei voitu arvioida luonnonarvojen vaalimisen edellytyk-

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

> sen täyttymistä liito-oravaan liittyen.[156] Muilta osin HaO hylkäsi valitukset. HaO omaksui sen kannan, että poikkeaminen yleiskaavasta ei kuitenkaan merkinnyt poikkeamista yleiskaavan keskeisistä periaatteista eikä vaarantanut kaavan tavoitteita. Selvitykset katsottiin riittäviksi, eikä kaavapäätös vaarantanut luonnonarvoja.
>
> Ensivalittajat valittivat hallinto-oikeuden päätöksestä KHO:een. A asiakumppaneineen ja Salpausselän luonnonystävät ry viittasivat aiemmin esitettyyn täydentäen sitä vielä selvitysten tarpeella ja luonnonarvojen huomioon ottamisella. Myös Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry uudisti lausumansa KHO:ssa. Lisäksi se totesi muun muassa, että yleiskaavassa suunnittelualue oli pääasiassa lähivirkistysaluetta, jonka laajuutta asemakaavassa pienennettiin. Lisäksi yleiskaavatasoisen virkistysyhteysvarauksen katsottiin kaventuvan huomattavasti ja pahimmillaan rakentamisen myötä jopa katkeavan. Yhdistyksen mukaan rakentaminen saattoi jopa johtaa luontoarvojen merkittävään heikentymiseen.
>
> KHO hylkäsi valitukset. Se ei muuttanut HaO:n päätöksen lopputulosta ja ainoastaan viittasi HaO:n perusteluihin ja siellä sovellettuihin oikeusohjeisiin sekä KHO:ssa esitettyihin vaatimuksiin ja saatuun selvitykseen.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä ilmenee, että kaupungin hallinto-oikeuteen toimittaman lausunnon mukaan yleiskaavasta oli asemakaavassa tietoisesti ja perusteltujen syiden nojalla vähäisesti poikettu. Muutokset johtuivat asemakaavan suunnittelussa ilmitulleista seikoista, jotka suurimmaksi osaksi koskivat maasto- ja maaperäolosuhteita ja joita ei ollut voitu yleiskaavatasolla ottaa huomioon. Asuintontteja oli siirretty osaksi yleiskaavan lähivirkistysalueille pääosin viemäröinnin tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi: Eräällä alueella maastonmuodot estivät viemäröinnin järjestämisen yleiskaavassa rakentamiseen osoitetulle alueelle tai aiheuttivat sen, että viemärilinja piti vetää juuri tiettyyn suuntaan. Toisaalle tuli alueella jo olevan rakentamisen takia joka tapauksessa rakentaa katu sekä vesi- ja viemäriputket, minkä vuoksi kunnallisteknisistä ja kustannussyistä uusia tontteja oli osoitettu kadun alkuun osittain lähivirkistysalueille. Yleiskaavan toimitila-aluevarauksista taas oli tehty poikkeamia sijoittaen niitä virkistysalueille, koska toinen varaus sijaitsi yksityisen maanomistajan asuintilan vieressä ja toinen alue oli liian pieni ja maaperältään huono.

Kuvatussa ratkaisussa KHO 8.9.2016 t. 3760 hallinto-oikeus lausui päätöksensä perusteluissa, että yleiskaavan ehdoton noudattaminen ei aina ole välttämätöntä, koska asemakaava perustuu tarkempaan tutkimukseen ja suunnitteluun. Siitä syystä perusteltu poikkeaminen on mahdollista, jos se ei hei-

[156] Itä-Suomen HaO 22.5.2015 nro 15/0155/3.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

kennä yleiskaavan perustavanlaatuisia tavoitteita. Hallinto-oikeus, jonka perustelut KHO hyväksyi, katsoi tässä kaavamuotojen välisiin eroavuuksiin olleen hyväksyttävät perustelut ja toisaalta eroavuuksia kompensoidun osoittamalla yleiskaavan rakentamiseen varatuille alueille virkistysalueita. Ratkaisu osoittaa kuitenkin, että jo yleispiirteisessä kaavoituksessa tehtävien selvitysten laadulla on varsin suuri merkitys. Ei luonnollisesti ole kaavoitusprosessin sujuvuuden kannalta toivottavaa, että yksityiskohtaisessa kaavoituksessa joudutaan toteamaan, että yleispiirteisen kaavan maankäyttöratkaisu ei ole mahdollinen ja kaavataloudellisesti järkevä.

Myös Turun hallinto-oikeuden ratkaisussa 28.11.2014 nro 14/0360/1 vaadittiin hyväksyttävän maankäytöllisen syyn esittämistä poikkeamalle yleispiirteisestä kaavasta.[157] Tapauksessa kaupunki pyrki selvityksin osoittamaan, että osayleiskaavasta poikkeava maankäyttövaraus oli mahdollinen. Tarkoitus oli näyttää, että alueelle, jolla asuinrakentaminen oli osayleiskaavan mukaan kielletty, voitiin osoittaa asumista. Hallinto-oikeus ei tätä hyväksynyt, vaan totesi, ettei ollut edes esitetty mitään maankäyttöön liittyvää perustetta, joka oikeuttaisi käyttötarkoituksen muutoksen.

Turun HaO 28.11.2014 nro 14/0360/1 (Turku)

Ratapihankatu 51 -asemakaavamuutoksella osoitettiin asuinrakennusten korttelialue. Meidän Turku – Vårt Åbo ry valitti kaupunginvaltuuston kaavapäätöksestä ja vaati päätöksen kumoamista osayleiskaavan ohjausvaikutuksen vastaisena. Yhdistys kiinnitti huomionsa kaavamääräykseen, jonka mukaan osayleiskaavan mukaiselle keskustatoimintojen alueelle ei saanut sijoittaa asumista eikä toimintaa, joka aiheuttaa runsasta ajoneuvoliikennettä. Nämä tiedot kävivät ilmi myös kaavaselostuksesta. Alue ei edes soveltunut asumiskäyttöön melun ja ilmansaasteiden vuoksi.

Hallinto-oikeus hyväksyi valituksen ja kumosi kaupunginvaltuuston päätöksen. Hallinto-oikeus totesi, että asiassa oli selvityksin pyritty osoittamaan, että asemakaavalla oli mahdollista poiketa voimassa olevasta yleiskaavasta. Uudella osayleiskaavalla oli ratkaistu laajemman ratapiha-alueen ja sen lähiympäristön maankäyttö yksittäiseen asemakaavamuutokseen verrattuna pidemmällä aikajänteellä, eikä se tässä ollut ollut ohjeena suppeaa asemakaavan muutosta laadittaessa. Kaavamuutoksen tulisi toteuttaa yleiskaavan tarkoitusta. Hallinto-oikeuden mukaan kaupunki ei ollut esittänyt mitään maankäyttöön liittyvää perustetta yhden tontin käyttötarkoituksen muuttamiseen yleiskaavasta poiketen. Se, että selvitykset tukivat jossain määrin mahdollisuutta sijoittaa alueelle asumista tiukkoja melua ja turvallisuutta koskevia määräyksiä noudattaen, ei ollut riittävä peruste näin merkittävään poikkeamiseen.

[157] Ratkaisu on julkaistu Edilex-lakitietopalvelussa, mikä lisää sen merkitystä.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Vaatimus maankäytöllisen syyn esittämisestä rajoittaa selvitysten johtopäätösten perusteella tehtäviä eroavuuksia. Aluevarauksen tarkoituksenmukaisuuteen liittyy tässä suhteessa kiinnostavia kysymyksiä. Miten on kohdeltava tilannetta, jossa yleispiirteisen kaavan mukainen ratkaisu osoittautuu tarkemmissa selvityksissä kustannustehokkuudeltaan heikoksi? Nähdäkseni tämänkaltaisesta syystä tehtävä eroavuus yleispiirteisestä kaavasta voi olla hyväksyttävä, jos muutoin yleispiirteisen kaavan mukainen ratkaisu sellaisenaan olisi käytännössä mahdoton ja suhteettoman kallis toteuttaa. Ratkaisussa KHO 28.6.2016 t. 2856 eroavuus kuitenkin sallittiin, kun yleiskaavan mukainen rakentaminen oli jossain määrin vaikeampaa ja kalliimpaa kuin ranta-asemakaavassa osoitettu vaihtoehto eivätkä luonto- ja maisemaselvitykset estäneet rakennuspaikkojen siirtoa vastarannalle.

KHO 28.6.2016 t. 2856 (Parainen)

Kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt Paraisten kaupungissa Iniön kylässä sijaitsevalle saarella maanomistajan laatiman Johansholman ranta-asemakaavan, jolla oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alun perin itärannalle osoitetuista rakennuspaikoista kolme neljästä siirrettiin länsirannalle. Länsiranta oli yleiskaavan mukaan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla oli maisemallista merkitystä (MU). Yksityinen valittaja saattoi kaavapäätöksen lainmukaisuuden hallinto-oikeuden harkittavaksi. Valittajan mukaan yleiskaavassa omaksuttu rakennuspaikkojen sijoittelu oli maankäytöllinen perusratkaisu, josta poikkeaminen edellytti painavaa perustetta. Kaupunginhallituksen lausunnon mukaan ranta-asemakaavassa oli tutkittu tarkemmin tilan rakennettavuutta, minkä seurauksena hyväksytty kaava tarkensi yleiskaavaa ja huomioi paikalliset erityisolosuhteet yleiskaavatasoista maankäyttöratkaisua paremmin. Kaavan laatimisesta vastannut maanomistaja puolestaan totesi selityksessään, että yleiskaavasta poikkeamiselle oli perustellut syyt: Rakentamisen osoittaminen itärannalle ei ollut tarkoituksenmukaista eikä siihen käyttötarkoitukseen soveltuvaa, ja länsirannalle voitiin rakentaa aiheuttamatta yleiskaavan vastaista haittaa luonnonmaisemalle. Lisäksi näin rakentamatonta aluetta ja rantaviivaa turvattiin laajemmin kuin yleiskaavassa.

Turun hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja katsoi rakennuspaikkojen siirron sallituksi.[158] Perusteluina olivat, että rakentamisen mitoitus tai rakentamisesta vapaan rannan määrä ei ollut vähentynyt ja että kaavaselvitykset maisema- ja luontoarvoista eivät muodostaneet estettä siirrolle. Hallinto-oikeudessa kyse oli myös vuorovaikutusmenettelyn toteutumisesta, kulkuyhteyksien järjestämisestä, rakentamisen ja maankäytön sopeutumisesta rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön sekä ympäristöarvojen huomioon ottamisesta.

[158] Turun HaO 16.6.2015 nro 15/0153/1.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

> Yksityishenkilö valitti hallinto-oikeuden päätöksestä edelleen KHO:een vaatien sen kumoamista. Valittaja esitti aiemmat valitusperusteensa uudistaen, että kaavapäätös poikkesi ohjausvaikutuksen tulkinnan osalta vakiintuneesta linjasta ja oli näin myös yhdenvertaisen kohtelun vastainen. Kaupunginhallituksen selityksessä katsottiin yleiskaavasta poikkeavaa rakentamisen sijoittelua tutkitun riittävästi. Maanomistaja piti selityksessään poikkeamisen perusteita tässä tapauksessa riittävinä ja hyväksyttävinä.
>
> KHO hylkäsi valituksen eikä muuttanut hallinto-oikeuden päätöstä. Päätöksen muuttamiseen ei katsottu olleen perusteita huomioon ottaen hallinto-oikeuden päätös sekä vaatimukset ja selvitys korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Vastoin ratkaisussa omaksuttua kantaa yleispiirteisen kaavan mukaisen vaihtoehdon muodostuminen hieman odotettua vaikeammaksi ja siten kalliimmaksi ei yleensä nähdäkseni voisi muodostaa perusteltua syytä, joka oikeuttaisi yleispiirteisen kaavan ja yksityiskohtaisen kaavan välisen eroavuuden. Harkinnassa on kuitenkin nähtävä kaava kokonaisuutena. Erityisesti yleispiirteisestä kaavasta tehtävän eroavuuden vaikuttaessa samalla heikentävästi muihin yleispiirteisellä kaavalla turvattuihin tärkeisiin arvoihin – kuten tässä maisema-arvoihin – on kustannussyillä perusteltaviin eroavuuksiin suhtauduttava varauksella.

3.2.3 Aluevarauksen vanhentuneisuus hyväksyttävän eroavuuden perusteena

Eroavuutta yleispiirteisen ja yksityiskohtaisen kaavan välillä voi puoltaa yleispiirteisessä kaavassa osoitetun aluevarauksen vanhentuneisuus. Johtopäätös nousi esiin myös toisessa haastattelussa.[159] Ohjaavan kaavan aluevarauksen vanhentuneisuudesta johtuva eroavuus yleispiirteisen kaavan aluevarauksesta on ollut käsillä ratkaisussa Turun HaO 20.10.2014 nro 14/0289/1. Siinä eroavuus yleiskaavasta sallittiin, koska yleiskaavan aluevaraus perustui sellaiselle toiminnalle, jonka tarve oli sittemmin muuttunut ja jota vastaavalle rakentamiselle kaupungilla ei ollut tarvetta.[160]

> *Turun HaO 20.10.2014 nro 14/0289/1 (Rauma)*
>
> Asemakaavoitettu alue oli yleiskaavassa palvelujen ja hallinnon aluetta ja kuului myös UNESCO:n maailmanperintökohteen suojavyöhykkeeseen. Puhelinlaitoksen korttelin 212 asemakaavamuutoksella alue muutettiin asuin-, liike- ja toimistorakennusten käyttöön ja UNESCO-aluevaraus säilytettiin. Valittajat hal-

[159] Haastattelu 1.

[160] Ks. myös Turun HaO 24.3.2016 nro 16/0069/1 (Turku).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

> linto-oikeudessa olivat kaksi yksityistä ja asunto-osakeyhtiö. Asunto-osakeyhtiö väitti, että kaava oli yleiskaavan vastainen mm. sillä perusteella, että yleiskaavan mukaan alueelle olisi tullut sijoittaa palveluita ja asemakaavassa alue varattiin pääosin asumisen käyttöön.
>
> Hallinto-oikeus hylkäsi valitukset. Tuomioistuin katsoi, että yleiskaavasta oli tässä tapauksessa poikettu perustellusta syystä. Yleiskaavamääräyksen taustalla oli puhelinlaitoksen toiminta, mutta toiminta ja sen tilatarpeet olivat sittemmin muuttuneet. Alue oli tämän myötä jäänyt osittain tarpeettomaksi, minkä lisäksi kaupungin ilmoituksen mukaan sillä ei ollut tarvetta uudelle hallinnolliselle rakentamiselle. Lisäksi hallinto-oikeus piti merkittävänä alueen keskeistä sijaintia kaupunkirakenteessa sekä selvityksiä muusta maankäytöstä. Kyse oli hyväksyttävästä täydennysrakentamisesta. Hallinto-oikeudessa oli kyse myös kaavamerkintäasetuksen ja rakentamismääräyskokoelman vaatimusten sekä asemakaavan eräiden muiden sisältövaatimusten täyttymisestä.

Edellä kuvattu tilanne vastaa käytännössä nykyistä MRL 42 §:n 4 momenttia, joka oikeuttaa poikkeamaan ilmeisen vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutuksesta. Voidaankin kyseenalaistaa, kuinka suuri kaavoituksen nopeutumiseen liittyvä hyöty on saatavissa uuden, nimenomaisen poikkeussäännöksen myötä, jos eroavuudet yleispiirteisestä kaavasta ovat jo aikaisemmin olleet mahdollisia kaavan tietyn osa-alueen vanhentuneisuuden perusteella. Todennäköisesti säännöksen lavea sanamuoto synnyttää tulkintaongelmia, jotka kohdistuvat pelkkää poikkeamisen hyväksyttävyyden arvioimista laajemmalle ja edellyttävät poikkeamisen edellytysten merkityssisällön arvioimista.[161]

3.2.4 Olemassa olevasta maankäytöstä johtuvat syyt maankäyttöratkaisun eroavuuden perusteena

Tarkastellun oikeuskäytännön perusteella suunnittelualueella olemassa oleva rakentaminen voi tehdä eroavuuden ohjaavasta kaavasta tarpeelliseksi tai ainakin hyväksyttäväksi. Nostan tästä esiin kaksi keskenään hieman erilaista esimerkkiä. Ratkaisussa Turun HaO 17.12.2014 nro 14/0376/1 olemassa olevaa sairaalatoimintaa voitiin asemakaavan muutoksella hyväksyttävästi laajentaa, vaikka sairaalatoimintoja koskevia merkintöjä ei sisältynyt lainkaan suunnittelua ohjanneeseen yleiskaavaan. Päätöksessä KHO 14.11.2016 t. 4824 maakun-

[161] Tähän tapaan myös haastattelu 1, jossa arvioitiin tulkintaongelmaksi nousevan muun muassa, onko yleiskaava ollut ilmeisen vanhentunut ja sopeutuuko asemakaava yleiskaavan kokonaisuuteen ja mitä se tarkoittaa. Vastaavasti haastattelussa 2 ennakoitiin vaikeita tulkintaongelmia. Säännös nähtiin kenties vääränlaisena välineenä toteuttaa prosessien joustavoittamis- ja nopeuttamistavoitteita.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

takaavaan puolestaan sisältyi yksiselitteinen suunnittelumääräys, jonka mukaan suunniteltaessa loma-asutusta meren tai vesistön ranta-alueelle tuli rakentamatonta rantaviivaa varata mahdollisimman yhtenäisinä kokonaisuuksina vähintään 40 % suunniteltavan alueen rantaviivasta. Alueen rakentamistehokkuus oli kuitenkin jo vanhastaan niin suurta, ettei suunnittelumääräystä voitu toteuttaa, vaan vapaan rannan osuudeksi muodostui 32,6 %. Hallinto-oikeus päätteli maakuntakaavan olleen riittävällä tavalla ohjeena.

Turun HaO 17.12.2014 nro 14/0376/1 (Turku)

Turunmaan sairaalan asemakaavan muutosalue oli maakuntakaavassa taajamatoimintojen aluetta ja yleiskaavassa kerrostalovaltaista asuinaluetta. Asemakaavan muutoksella jo olemassa olevaa sairaalaa laajennettiin osoittamalla sairaalan tontin ja viereisten tonttien muodostama kokonaisuus sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevia rakennuksia varten. Sairaalarakennus merkittiin rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti erittäin arvokkaaksi suojeltavaksi rakennukseksi. Lisäksi alueelle osoitettiin asumista ja liikerakennuksia.

Meidän Turku – Vårt Åbo ry vaati kaavapäätöksen kumoamista hallinto-oikeudessa mm. yleiskaavan ohjausvaikutuksen vastaisena. Sairaala sijaitsi yleiskaavan kerrostalovaltaisella alueella. Yhdistyksen mukaan sairaala itä ei ollut asumiselle tarpeellinen julkinen tai yksityinen palvelu, jonka sai alueelle sijoittaa.

Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Sen mukaan selvitykset olivat myös vaihtoehtotarkastelun näkökulmasta riittäviä siihen nähden, että sairaalatoimintojen laajentaminen lähtökohtana jo rajoitti mahdollisia kaavoitusvaihtoehtoja. Ohjausvaikutuksesta HaO totesi, että sairaalatoiminnan sijaitessa yleiskaavan mukaisessa asuinkorttelissa ei yleiskaavassa sen yleispiirteisyyden vuoksi ollut sairaalatoimintaa koskevaa aluevarausta. Koska asemakaavan muutoksella laajennettiin ja kehitettiin olemassa olevia sairaalatoimintoja, oli yleiskaava ollut riittävästi ohjeena. Maankäyttö ei käyttötarkoitukseltaan eronnut kaavamuutosalueella olevasta rakentamisesta. Hallinto-oikeus arvioi myös selvitysten riittävyyttä, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämistä, maanomistajien yhdenvertaista kohtelua ja asemakaavan muita sisältövaatimuksia. KHO ei myöntänyt asiassa valituslupaa.[162]

KHO 14.11.2016 t. 4824 (Turku)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Harjattula-nimisen asemakaavan, jolla alueelle suunniteltiin loma-asumista, vähäisissä määrin pysyvää asumista, katualueita, julkinen kulkuväylä, ajoyhteyksiä, puisto- ja virkistysalueita, venevalkamia, pysäköintialueita ja vesialueita. Suunnittelua ohjasi maakuntakaava, jossa alue oli

[162] Ks. KHO 15.5.2015 t. 1304.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

> maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Siellä kuitenkin sallittiin haja-asutusmainen pysyvä tai loma-asutus sekä jokamiehen oikeuksien mukainen ulkoilu ja retkeily. Suunnittelumääräyksen mukaan rakentamatonta rantaviivaa tuli jättää mahdollisimman yhtenäisinä kokonaisuuksina vähintään 40 % suunniteltavan alueen rantaviivasta. Maakuntakaavaan kuului myös virkistysalueita, ulkoilureittivaraus ja veneilyreitti.
>
> Meidän Turku – Vårt Åbo ry vaati kaavapäätöksen kumoamista hallinto-oikeudessa muun ohella maakuntakaavan ohjausvaikutuksen vastaisena. Sen mukaan asemakaavassa ei ollut noudatettu maakuntakaavan maankäyttövarauksia eikä määräystä vapaan rannan määrästä.
>
> Turun hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.[163] Ohjausvaikutuksen noudattamisesta todettiin, että alueella olemassa oleva maankäyttö sekä maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen maakuntakaava oli ollut riittävästi ohjeena. Maakuntakaavan määräystä vapaan rannan määrästä ei olisi ollut olemassa olevan rakentamisen laajuuden vuoksi edes mahdollista toteuttaa. Kyse oli myös päättäjien esteellisyyden, selvitysten riittävyyden, maisema- ja luonnonarvojen turvaamisen sekä yleis- ja asemakaavan sisältövaatimusten täyttymisen arvioinnista.
>
> Meidän Turku – Vårt Åbo ry valitti edelleen KHO:een ja vaati hallinto-oikeuden ja kaupunginvaltuuston päätösten kumoamista. Yhdistyksen mukaan oli virheellistä tulkita, että vapaan rannan määrää koskevalla kaavamääräyksellä ei ollut asiassa merkitystä, kun rakentamisen johdosta määrä oli jo alitettu. Vapaita rantoja vähennettiin maakuntakaavan vastaisesti.
>
> KHO ei valituksen johdosta muuttanut päätöksen lopputulosta. Päätöksessään KHO arvioi enää esteellisyyttä. Muista valitusperusteista se ei erikseen lausunut mitään.

Samaan tapaan edellä ratkaisussa KHO 8.9.2016 t. 3760 olemassa olevan rakentamisen johdosta asemakaava-alueelle tuli joka tapauksessa rakentaa katu sekä vesi- ja viemärijohdot, minkä vuoksi rakentamista oli voitu suunnitella kyseiselle alueelle yleiskaavan aluevarauksen sijaan.[164] Kysymys on siten tilanteista, joissa olemassa olevan rakentamisen vuoksi yleispiirteisen kaavan noudattaminen sellaisenaan on käynyt epätarkoituksenmukaiseksi. Alueella ennestään sijaitseva rakentaminen saattaa olla jopa esteenä ohjausvaikutuksen tarkalle noudattamiselle.[165]

---

163 Turun HaO 15.10.2015 nro 15/0256/1.

164 Ratkaisusta ks. luku 3.2.2.

165 Ks. KHO 14.11.2016 t. 4824 (Turku); Helsingin HaO 7.2.2014 nro 14/0068/5 (Espoo), jossa alueen rakentamisperiaatteista oli jo ennen laadittua asemakaavaa poikettu. Esittely luvussa 2.2.1.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

3.2.5 Kunnan strategiset linjaukset kaavamuotojen eroavuutta puoltavana seikkana

Kaavapäätösten taustalla on moniulotteisia tavoitteita. Tarkastelemani oikeuskäytännön perusteella yleispiirteisestä kaavasta tehtävä eroavuus voi osaltaan ja muiden tavoitteiden ohella johtua kunnan strategisesta linjauksesta maankäytön suunnittelussa. Tämän osoittaa Hangon Länsisatamaa koskeva tapaus KHO 2016:59.[166] Siinä makasiinirakennusta ei suojeltu, vaikka yleiskaava kiistatta sisälsi suojelumääräyksiä. Vaikka ratkaisussa suurin painoarvo on ollut valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja asemakaavan sisältövaatimusten keskinäisellä punninnalla, kaupungin intressissä kuitenkin oli samalla kehittää alueen satamatoimintaa, mikä olisi estynyt rakennuksen suojelulla.

Strategisten linjausten merkitystä yhtenä elementtinä arvioitaessa ohjaavan kaavan ja detaljikaavan eroavuuksia tukevat myös aiemmin käsitellyt ratkaisut Turun HaO 20.10.2014 nro 14/0289/1[167] ja Turun HaO 17.12.2014 nro 14/0376/1[168]. Ensimmäisessä ratkaisussa kyse oli ennen kaikkea puhelintoimintaa varten osoitetun aluevarauksen vanhentuneisuudesta, mutta osaltaan myös siitä, että kaupunki ei ilmoituksensa mukaisesti ollut suunnittelemassa uutta hallinnollista rakentamista. Toisessa ratkaisussa ensisijainen tavoite lienee ollut olemassa olevan sairaalatoiminnan laajentaminen, mutta päätös sairaalan laajentamisesta heijastaa myös kunnan intressejä siitä, millaiseen rakentamiseen se haluaa keskittyä alueella. Kaavoittajan näkökulmasta voisikin olla kohtuutonta, että toimintaa, joka jo sijaitsee alueella, ei voitaisi kehittää, koska ylemmänasteisen kaavan ohjausvaikutus estää sen.

Myös päätöksessä KHO 2008:60 hallinto-oikeusvaiheessa todettiin, että sahan toiminnan laajentamisella ja kehittämisellä oli suurta elinkeinopoliittista merkitystä koko kunnalle ja maakunnalle. Samanaikaisesti korostettiin, että poikkeama oli pienialainen maakuntakaavan aluevarauksen kokoon suhteutettuna. KHO:ssa hallinto-oikeuden perustelut hyväksyvää kantaa edusti kuitenkin vain esittelijän eriävä mielipide. Kaupungin kaavapäätös kumoutui sillä perusteella, että teollisuusalueen laajentaminen asuinrakennusten alueelle oli maanomistajille kohtuuton ratkaisu ja heikensi oleellisesti heidän elinympäristöään.

> *KHO 2008:60 (Luvia)*
>
> Asemakaavoitettu alue oli maakuntakaavassa teollisuustoimintojen aluetta, jonka ympärillä oli maa- ja metsätalousvaltaista aluetta ja vähän maa- ja metsätalousaluetta. Luvian kunnan Sahan alueen asemakaavassa ja asemakaavan

[166] Ratkaisu esitellään luvussa 2.2.2.
[167] Esittely edellä luvussa 3.2.3.
[168] Esittely edellä luvussa 3.2.4.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

muutoksessa sallittiin teollisuusrakennusten korttelialueen laajeneminen kolmen asuinkäytössä olevan kiinteistön alueelle.

H, P ja S esittivät valituksessaan hallinto-oikeudelle muun muassa, että kaavapäätös oli valittajien kannalta kohtuuton, se ei täyttänyt terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön asettamia vaatimuksia eikä sahan laajentumisvaihtoehtoja ollut selvitetty riittävästi tai edes esitetty. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Sen mukaan sahan laajentumisvaihtoehtoja oli selvitetty ja todettu teollisuuden, asuinrakennusten, valtatien ja maisemaa koskevan seutukaavamääräyksen rajoittavan laajenemissuuntia niin, että nyt omaksuttu ratkaisu oli ainoa mahdollinen. HaO korosti myös sahan elinkeinopoliittista arvoa, poikkeamisen pienialaisuutta suhteessa maa- ja metsätalousvaltaisen alueen kokoon ja sitä, että Satakuntaliitto oli aiemmin hyväksynyt poikkeamisen. HaO:n näkemyksen mukaan kaavasta johtuva haitta valittajille oli välttämätön lainmukaisen asemakaavan aikaansaamiseksi.

H, P ja S valittivat KHO:een. Valituksessa vedottiin kaavan kohtuuttomuuteen, selvitysten riittämättömyyteen ja seutu- ja oikeusvaikutuksettoman osayleiskaavan vastaisuuteen. KHO kumosi hallinto-oikeuden ja kunnanvaltuuston päätökset katsoen, että kaava rikkoi kohtuuttomuuskieltoa maanomistajia kohtaan. KHO:n mukaan sahan lisämaan tarve ei oikeuttanut poikkeamaan kohtuuttomuuskiellosta, kun asemakaavalla asetettu rajoitus oli huomattava. Kaava ei täyttänyt vaatimusta elinympäristön terveellisyydestä ja salli elinympäristön laadun merkityksellisen heikentämisen. Ratkaisuun sisältyi esittelijän eriävä mielipide. Sen mukaan sahan laajentumisvaihtoehdot oli tutkittu riittävällä tavalla ja valittajille aiheutuva kohtuuton haitta oli välttämätön, kun otettiin huomioon elinympäristön heikentyminen jo entuudestaan teollisuuden johdosta. Esittelijä päätyi siihen, ettei hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ollut tarvetta muuttaa.

3.2.6 Elinympäristön heikentämiskiellon ja kohtuuttomuuskiellon merkitys arvioitaessa hyväksyttävää eroavuutta

Asemakaavan sisältövaatimuksista seuraa, että yksityiskohtaiseen kaavaan on mahdollisesti tehtävä täsmennyksiä tai muutoksia yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksesta huolimatta.[169] Sisältövaatimuksiin kuuluvat muun muassa elinympäristön heikentämisen kielto ja kohtuuttomuuskielto.[170] Elinympäristön heikentämisen kiellon nojalla on kiellettyä aiheuttaa asemakaavalla kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole pe-

[169] *Hallberg ym.* 2015, s. 365. Sisältövaatimuksista asemakaavan osalta ks. MRL 54 §:n 2–3 mom. ja ranta-asemakaavan osalta MRL 73 §:n 1–2 mom.

[170] *HE 101/1998 vp,* s. 79–80; *Hallberg ym.* 2015, s. 393 ja 395.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

rusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen.[171] Säännös ei aseta ehdotonta kieltoa olla muuttamatta elinympäristöä, mutta kaavan on oltava tarkoituksenmukainen. Elinympäristön merkityksellinen heikkeneminen voidaan hyväksyä, ellei sitä voida kaavan tavoite huomioiden välttää.[172] Kaavaratkaisussa elinympäristöön kohdentuvat heikentymisvaikutukset tulee kuitenkin minimoida.[173]

Kohtuuttomuuskielto taas merkitsee, että asemakaavalla ei saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Kohtuuttomien rajoitusten kielto on pääsääntö, josta poikkeamiseksi on oltava erityisiä syitä. Edellytyksenä on, että rajoitus tai haitta on vältettävissä kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä. Esitöiden mukaan puheena olevat tavoitteet ja vaatimukset voivat olla MRL 54 §:n mukaisia tai yleisempiä kaavan laatimistavoitteita taikka koskea vain tiettyä kaavaa.[174] Mitä kaavalle asetettavista vaatimuksista on lausuttu, näyttäisi siis viittaavan myös 1 momentissa säädettyyn ohjausvaikutukseen.

Tutkimuksellinen lähtökohtani oli, että MRL 54 §:n 3 momentissa säädetyillä elinympäristön heikentämisen kiellolla ja kohtuuttomuuskiellolla voisi olla kahdenlaisia vaikutuksia ylemmänasteisen kaavan ohjausvaikutuksen tulkintaan. Jos ylemmänasteisen kaavasta halutaan asemakaavassa tehdä vähäinen eroavuus, voi eroavuus kuitenkin olla kielletty, jos se johtaa kieltojenvastaiseen lopputulokseen. Toisaalta kielloilla voitaisiin osaltaan perustella ohjausvaikutuksen rajoissa sallittuja eroavuuksia. Suoraa oikeuskirjallisuuden tukea tulkinnoille ei löydy. Tulkintaa kuitenkin puoltavat MRL:n esitöistä ilmenevä sekä oikeuskäytännössä havaittava kieltojen periaatteellinen merkitys.[175] Esimerkiksi ratkaisussa KHO 2008:60[176] teollisuusrakennusten korttelialueen laajentaminen asemakaavalla valittajien asuinkiinteistöille mahdollisti sen, että teollisuustoimintoja voitiin sijoittaa suoraan asuinkiinteistöjen läheisyyteen, sekä synnytti kiinteistöjä koskevan lunastusmahdollisuuden. Nämä seikat johtivat valittajien elinympäristön merkitykselliseen heikentämiseen ja kohtuuttoman rajoituksen asettamiseen. Se, että kunta halusi laajentaa sahatoimintaa, ei KHO:n mukaan oikeuttanut kiinteistöjen menettämisuhan perustavan kaavan laatimista.[177]

Oletustani siitä, että heikentämis- ja kohtuuttomuuskielloin voitaisiin yhtäältä rajoittaa ja toisaalta perustella kaavamuotojen välisten eroavuuksien hyväksyttävyyttä, puoltaa kaavaratkaisussa tehtävä kokonaisharkinta, jossa hyö-

171 *Hallberg ym.* 2015, s. 394.
172 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 274.
173 *HE 101/1998 vp,* s. 79; *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 274.
174 *HE 101/1998 vp,* s. 79.
175 Merkityksestä ks. *HE 101/1998 vp,* s. 79.
176 Ratkaisu KHO 2008:60 esitellään tarkemmin luvussa 3.2.5.
177 Ks. kieltojen merkityksestä myös esim. KHO 2004:33 (Hamina).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

dyt ja haitat punnitaan niin maankäytön kuin maanomistajankin kannalta.[178] Suunniteltu toiminto on sijoitettava niin, että se heikentää elinympäristöä mahdollisimman vähän.[179] Samoin, jos havaitaan kohtuutonta haittaa aiheutuvan maanomistajalle, on tutkittava, onko rajoitus välttämätön, jotta saadaan aikaan muilta osin lain vaatimukset täyttävä asemakaava. Mikäli kaava voidaan toteuttaa muulla tavalla aiheuttamatta kohtuutonta rasitusta tai haittaa ja niin, että se edelleen täyttää muut asemakaavan vaatimukset, on valittava tällainen vaihtoehto.[180] Kysymys on kokonaisvaltaisesta harkinnasta, jossa punnitaan kaavan sisältövaatimuksia ja kohtuuttomuutta vastakkain ja arvioidaan, onko maanomistaja velvollinen sietämään kyseisen rasituksen tai haitan. Kohtuuttomuuskielto rajoittaa kunnan harkintavaltaa asemakaavoituksessa.[181] Ohjausvaikutusta on noudatettava, jos siitä yleispiirteisestä kaavasta tehtävä eroavuus rikkoisi näitä kieltoja, kuten edellä ratkaisu KHO 2008:60 osoittaa.[182] Mainittujen seikkojen johdosta on ajateltavissa, että elinympäristön merkittävä heikkeneminen ja kohtuuttomuus maanomistajalle voisivat joissakin tilanteissa olla sellainen maankäytöllinen syy, joka voisi muodostaa hyväksyttävän perusteen asemakaavan eroavuudelle yleispiirteisestä kaavasta.

Kohtuuttomuuskieltoon liittyy läheisesti MRL 101 §.[183] Säännöksen mukaan tilanteessa, jossa maa on asemakaavassa olevan määräyksen nojalla osoitettu käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen rakennustoimintaan eikä maanomistaja sen vuoksi voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen aluettaan, kunta tai tietyin edellytyksin valtio on velvollinen lunastamaan alueen tai suorittamaan haitasta korvauksen. Kohtuullista hyötyä arvioitaessa otetaan huomioon yleiskaavasta tai ranta-asemakaavasta maanomistajalle johtuva hyöty. Hyöty punnitaan kokonaisuutena ottamalla huomioon kaikki maa, jonka maanomistaja omistaa kaava-alueella.[184] Läheisestä yhteydestä huolimatta MRL 54.3 §:llä ja MRL 101 §:llä on eri tehtävät. Kohtuuttomuuskielto vaikuttaa kunnan harkintavaltaan rajoittavasti, kun taas lunastus- tai korvausvelvollisuuden ilmaiseva MRL 101 § turvaa maanomistajan omaisuudensuojaa, jos kohtuuton rajoitus tai haitta joudutaan saattamaan voimaan MRL 54.3 §:n nojalla. MRL 101 §:n soveltaminen on erotettava MRL 54.3 §:n mukaisesta harkinnasta.[185] Katson, että korvaus- tai lunastusvelvollisuus on siinä määrin ase-

178 *Hallberg ym.* 2015, s. 395–396.
179 *HE 101/1998 vp,* s. 79.
180 *Hallberg ym.* 2015, s. 396.
181 *Häkkänen* 2016, s. 185.
182 Esittely edellä luvussa 3.2.5.
183 *Häkkänen* 2016, s. 185–186.
184 *Ekroos – Majamaa* 2018, s. 562–563.
185 *Häkkänen* 2016, s. 185–186

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

makaavan sisältövaatimusten punninnasta erillinen säännös, että sillä ei liene erityistä merkitystä harkittaessa sitä, voiko kunta tehdä yleispiirteisestä kaavasta hyväksyttävän eroavuuden kohtuuttomuuskiellon nojalla.

Oletukseni kieltojen merkityksestä, kun arvioidaan yleispiirteisen kaavan ja yksityiskohtaisen kaavan keskinäisen eroavuuden hyväksyttävyyttä, sai vahvistusta tarkastellusta oikeuskäytännöstä. Ratkaisussa KHO 8.9.2016 t. 3760 yleiskaavan mukaista toimitila-aluevarausta muutettiin asemakaavassa sillä perusteella, että toinen suunnitelluista rakennuksista sijaitsi yksityisen maanomistajan asuintilan vieressä.[186] Hallinto-oikeus piti aluevarauksen siirtoa hyväksyttävänä. Vaikka asiasta ei lausuttu suoraan mitään, lienee kaupunginvaltuuston tekemän ratkaisun ja tuomioistuimen argumentaation taustalla ajatus siitä, että toimitilan sijoittaminen asumisen välittömään läheisyyteen olisi ollut elinympäristön heikentämiskiellon tai kohtuuttomuuskiellon vastaista.

Toisessa haastattelussa nousi esiin, että kaava on kokonaisuus, jossa sen sisältövaatimukset on otettava yhtäläisesti huomioon. Kokonaisuus ei saisi muodostua esimerkiksi maanomistajalle kohtuuttomaksi.[187] Sekä elinympäristön heikentämiskielto että kohtuuttomuuskielto ovat MRL:n esitöiden mukaan painavia säännöksiä niin kuin aiemmin tässä luvussa perustelin.[188] Mahdollisena voidaan pitää sitä, että yleispiirteisen kaavan ratkaisuista aiheutuu tarkemmissa selvityksissä todettavaa elinympäristön merkittävää heikkenemistä tai kohtuuton lopputulos, joka on vältettävissä omaksumalla niin kutsuttu hyväksyttävä eroavuus ylemmäntasoisesta kaavasta. Nähdäkseni kyse on tällöin yhtä painavasta ja hyväksyttävästä maankäytöllisestä perusteesta omaksua asemakaavassa yleispiirteisestä kaavasta eroava maankäyttöratkaisu kuin ne muut havaitsemani tilanteet, joissa eroavuudet yleispiirteisestä kaavasta on sallittu.

Tässä yhteydessä on kuitenkin huomattava, että kohtuuttomuuskiellot koskevat jo maakuntakaavan ja yleiskaavan laatimista. MRL 28 §:n 4 momentin nojalla maakuntakaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Vastaavasti yleiskaava ei MRL 39 §:n 4 momentin nojalla saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Riittävin selvityksin on varmistettava, että yleispiirteisen kaavan kohtuuttomuuskielto myös tosiasiassa toteutuu ja se otetaan huomioon alemmanasteisessa kaavassa.[189] Maakuntakaava sinällään on melko harvoin kohtuuton, koska yleensä maankäyttöä ei ratkaista

[186] Ks. edellä luku 3.2.2.

[187] Haastattelu 1.

[188] *HE 101/1998 vp,* s. 79.

[189] *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 169. Selvityksin osoitetaan, että kaava täyttää MRL:n sisältövaatimukset ja toteuttaa yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutusta. Ks. myös *Hallberg ym.* 2015, s. 201.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

kiinteistökohtaisesti, mutta epäselvän kaavan perusteella kohtuuttomuutta ei voida edes arvioida.[190] Yleiskaavan pohjalta taas tulee voida laatia asemakaava, ja kohtuuttomuus arvioidaan yleiskaavatasolla. Tähän verrattuna asemakaavassa kaavan tavoitteet menevät maanomistajan tai muun oikeudenhaltijan oikeuksien edelle.[191] Näin ollen onkin arvioitava, että asemakaavoituksessa ei tulisi kovin helposti joutua siihen tilanteeseen, että yleispiirteisen kaavan maankäyttöratkaisun ottaminen asemakaavan perustaksi johtaa asemakaavan kohtuuttomuuteen. Toisin sanoen onnistuneessa kaavaprosessissa kohtuuttomuuskielto ei voi muodostaa tyypillistä maankäytöllistä syytä erota yleispiirteisen kaavan aluevarauksesta, koska kohtuuttomuusnäkökohdat tulevat huomioiduiksi jo yleispiirteisessä kaavoituksessa.

Mikäli hyväksyttävää eroavuutta yleispiirteisestä kaavasta kuitenkin perustellaan sillä, että muutoin asemakaava on elinympäristön heikentämiskiellon tai kohtuuttomuuskiellon vastainen, tulee huolehtia siitä, ettei ero johda ristiriitaan ylemmänasteisen kaavan keskeisten ratkaisujen ja periaatteiden kanssa. Tämä on tavanomainen lähtökohta yleensäkin, kun arvioidaan aluevarausten eroavuuksia yleispiirteisen kaavan ja asemakaavan välillä.[192] Tässä yhteydessä voidaan nostaa esiin ratkaisu KHO 26.10.2017 t. 5411. Ratkaisussa arvioitiin, sallivatko rantayleiskaavan määräykset ranta-asemakaavassa muodostetun tiheän rakentamisen. Yksityishenkilö A asiakumppaneineen vaati hallinto-oikeuden päätöstä kumottavaksi, koska hallinto-oikeus oli väitetysti soveltanut rantayleiskaavan ohjausvaikutusta virheellisellä tavalla, joka oli maanomistajien kannalta kohtuuton. Valittajien näkemys oli, että asutuksen mitoitus noudatti samoja periaatteita kuin muissa alueen jo lainvoimaisissa ranta-asemakaavoissa.

KHO 26.10.2017 t. 5411 (muu päätös) (Hanko, Björkskär)

Hangon kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt Björkskärin ranta-asemakaavan, jolla loma-asutusta ja kiinteää asutusta sekä järjestettiin uudelleen että muodostettiin ottaen huomioon arvokas luonnonympäristö, suojelualueet sekä vanha kulttuuriympäristö. Rantayleiskaavassa alue oli pääosin harvan loma-asutuksen aluetta (RA²), jolle ei sallittu muodostaa taaja-asutusta. Tiheän loma-asutuksen alue oli osoitettu erikseen.

[190] *Hallberg ym.* 2015, s. 203; *Jääskeläinen ym.* 2018, s. 257. Usein maakuntakaavan kohtuuttomuus liittyy siihen, että valtaosa maanomistajan maista joutuu toimenpidekieltoon, ks. *Jääskeläinen ym.* 2018. s. 257.

[191] *Hallberg ym.* 2015, s. 296.

[192] Eroavuuksien hyväksyttävyydestä ks. *Haapanala ym.* 2002, s. 40. Hyväksyttyjä eroavuuksia yleispiirteisestä kaavasta on käsitelty edellä luvussa 2.1.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

> Hangon ympäristöyhdistys ry ja Uudenmaan ELY-keskus vaativat ranta-asemakaavan kumoamista rantayleiskaavan ohjausvaikutuksen vastaisena. Ne katsoivat alueelle muodostuvan taaja-asutusta ja varsin runsasta rakentamista yleiskaavamääräysten vastaisesti.
>
> Helsingin hallinto-oikeus hyväksyi valitukset. Sen mukaan yleiskaavan hajarakennusoikeutta koskevat kaavamääräykset eivät sallineet taaja-asutuksen muodostamista RA²-alueille. Muodostettu rakentaminen oli kuitenkin varsin tiheää, ja uusia rakennuspaikkoja oli osoitettu huomattava määrä, minkä vuoksi yleiskaava ei ollut ollut riittävästi ohjeena.
>
> A ja hänen asiakumppaninsa vaativat korkeinta hallinto-oikeutta kumoamaan hallinto-oikeuden päätöksen. Valittajien mukaan rakentamisen mitoitus noudatti samaa periaatetta kuin muissa lainvoimaisissa ranta-asemakaavoissa alueella. Hallinto-oikeuden väitettiin soveltaneen ohjausvaikutusta tavalla, joka johti maanomistajien kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen.
>
> KHO hylkäsi valituksen hyväksyen hallinto-oikeuden tulkinnan ohjausvaikutuksenvastaisuudesta. KHO totesi, ettei kyseinen ranta-asemakaava ole lainmukainen yhdenvertaisuusperiaatteen nojallakaan kaavan perustuessa sellaiseen aiempaan kaavoituskäytäntöön, jossa yleiskaavan ohjausvaikutus mitoituksen osalta oli mahdollisesti sivuutettu maanomistajien eduksi.

Rantayleiskaavan määräyksiin perustuen ei ratkaisussa voitu muodostaa sellaista taaja-asutusta, jota nyt oli ranta-asemakaavassa eräälle alueelle muodostettu. KHO:n mukaan perustuslain (731/1999) 6 §:n mukainen yhdenvertaisuusperiaate tulee itsessään sovellettavaksi kaavoituksessa. Kuitenkaan tässä hyväksytyn ranta-asemakaavan lainmukaisuutta ei voitu yhdenvertaisuusperiaatteen nojallakaan perustella sillä, että kaupungin aiemmassa kaavoituskäytännössä ranta-alueilla yleiskaavan ohjausvaikutus mitoituksen osalta on mahdollisesti sivuutettu maanomistajien eduksi. Kyse oli nähdäkseni juuri siitä, että rantayleiskaavan ratkaisut, joilla taaja-asutusta ei sallittu, olivat nyt rantayleiskaavan sisällölle keskeisiä. Taaja-asutuksen muodostaminen olisi loukannut ohjaavan kaavan keskeisiä tavoitteita.

3.2.7 Suojelutarpeista johtuva kompensaatio hyväksyttävän eroavuuden perusteena

Toisessa toteuttamistani haastatteluista kävi ilmi, että eroavuutta ohjaavan kaavan maankäyttöratkaisusta voisivat perustella erilaiset suojelutarpeet. Kyse on useimmiten luonnonsuojelusta, mutta aivan vastaavasti rakennussuojelulliset

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

syyt voivat olla tämän perusteena. Tilanteet konkretisoituvat erityisesti rantarakentamisessa.[193]

Alueen rakennettavuus havaitaan usein vasta asemakaavaa varten tehdyissä selvityksissä ja tutkimuksissa. Tuolloin saatetaan havaita suojeluarvoja esiintyvän alueella, joka on yleispiirteisessä kaavassa osoitettu rakentamiseen. Rakennusoikeus, jonka maanomistaja menettää suojelun takia, voidaan kuitenkin kompensoida turvaamalla hänelle rakennusoikeutta muualle. Kompensaatio voi johtaa siihen, että rakennusoikeus osoitetaan alueelle, joka ei yleispiirteisessä kaavassa alun perin ole tarkoitettu rakentamiseen. Tällöin kuitenkin kaavamuotojen väliseen eroavuuteen on hyväksyttävä maankäytöllinen syy.[194] Tässäkin tapauksessa rakennusoikeuden siirrossa on luonnollisesti huomioitava kaavan sisältö kokonaisuutena niin, ettei kaavan keskeisiä ratkaisuja ja periaatteita vaaranneta.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Artikkelin tavoitteena oli löytää vastaus siihen, mitä maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutus tarkoittaa asema- ja ranta-asemakaavoituksessa. Tutkimusongelmaa on lähestytty ratkaisukeskeisestä näkökulmasta painottaen tarkastelua oikeuskäytännössä ilmeneviin tulkintoihin. Niitä on peilattu oikeuskirjallisuudessa ohjausvaikutuksen soveltamisesta esitettyihin kannanottoihin.

Artikkelin alkuosassa pyrin selvittämään, millainen sisältö ja merkitys yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutukselle tulee antaa maankäyttö- ja rakennuslain järjestelmässä. Keskeinen lähtökohta on se, että koko kaavajärjestelmä perustuu hierarkkiseen ja monitasoiseen systeemiin, jossa yleispiirteinen kaava ohjaa alemmanasteisen kaavan laatimista ja muuttamista. Yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutus syntyy luonnollisena elementtinä kaavahierarkiasta. Ohjausvaikutuksen merkitys kiteytyy siihen, että yleispiirteisissä kaavoissa omaksutut maankäytölliset perusratkaisut muodostavat perustan alemmanasteiselle kaavoitukselle. Näistä perusratkaisuista voidaan poiketa vain rajoitetusti.

Ohjausvaikutuksen asemaa erityisen tärkeänä sääntönä kuvastaa myös *Haapanalan, Mikkosen* ja *Reinikaisen* kolmiosainen malli, jossa toisistaan erotetaan yleispiirteisen kaavan täsmentyminen, hyväksyttävä eroavuus yleispiirteisestä kaavasta sekä yleispiirteiseen kaavaan nähden ristiriitainen ratkaisu.[195]

[193] Haastattelu 1.
[194] Haastattelu 1.
[195] *Haapanala ym.* 2002, s. 39–41.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Kolmijako osoittaa, että tarkentuminen kuuluu luonteenomaisena piirteenä kaavajärjestelmään. Yleispiirteisestä kaavasta poikkeavia, mutta ohjausvaikutuksen sallimia ratkaisuja hyväksyttäessä on kuitenkin varmistuttava, ettei ratkaisulla kajota kaavan keskeisiin periaatteisiin, tavoitteisiin tai sijainniltaan erityisesti tutkittuihin maankäyttövarauksiin. Oikeuskäytännön perusteella erityisesti ympäristönsuojelu- ja virkistysarvoihin liittyvä ohjausvaikutuksen tulkinta on melko tiukkaa. Erojen hyväksyttävyyden tiukka tulkinta selittyy aluevarauksen merkityksellä ja sen sidonnaisuudella juuri tiettyyn alueeseen. Lisäksi lähtökohta on, että ohjeena olemisen tulkinta eroaa hieman maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan välillä. Maakuntakaava sallii suurempia täsmentymis- ja eroavuusmahdollisuuksia, kun taas yleiskaava sitoo tiukemmin alemmanasteisessa kaavassa hyväksyttäviä maankäyttöratkaisuja. Harkinta kytkeytyy samanaikaisesti MRL:n tavoitteisiin ja hyvän hallinnon vaatimuksiin.

Havainnollistin yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen asemaa pääsääntönä ja joustavana normina tutkimalla ensiksi tarkemmin, millaisiin perusteisiin valittajat vetoavat valittaessaan ohjausvaikutuksen sivuuttamisesta. Tutkimusaineistossani valittajaryhmien välillä ilmenee paljon samankaltaisuuksia. Kaikki valittajaryhmät ovat valittaneet ohjausvaikutusperusteella silloin, kun aluevarausten rajoja on heidän käsityksensä mukaan muutettu ohjaavasta kaavasta poikkeavalla tavalla. Kynnys, milloin valitus tehdään, osoittautui näissä ratkaisuissa kuitenkin erilaiseksi. Yksityishenkilöiden valituksissa pienetkin muutokset aluevarauksissa katsotaan herkästi ohjausvaikutuksen vastaisiksi. Mahdollisuutta yleispiirteisen kaavan tarkentumiseen ei osata tunnistaa. Yhdistykset, yhteisöt ja viranomaiset, erityisesti ELY-keskukset, käyttävät valitusoikeuttaan harkitummin. Ne vetoavat yleensä aluevarausten olennaisiin muutoksiin, kuten niiden merkittävään supistamiseen tai käyttötarkoituksen muuttamiseen kokonaan.

Tutkimissani ratkaisuissa sekä yhdistysten, yhteisöjen ja eräiden muiden viranomaisten kuin ELY-keskusten että ELY-keskusten valituksissa painottuu usein se, että valittajien näkemyksen mukaan kaavaratkaisu ei yleispiirteisen kaavan mukaisesti säilytä kulttuuriympäristön tai alueen ominaispiirteitä taikka vaali alueen maisemaa. Alueen ominaispiirteiden turmelemiseen vedotaan kuitenkin myös yksityishenkilöiden valituksissa. Lisäksi analysoimassani oikeuskäytännössä yksityishenkilöt ja ELY-keskukset valittavat rakentamisen määrästä yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen vastaisena. Yksityishenkilöillä tarkastelu kohdentuu rakennusoikeuden ja rakennuspaikkojen määrän ylittämiseen. ELY-keskusten argumentointi on tätä laajempaa koskien liian tehokasta rakentamista, rakentamisen osoittamista muulle alueelle kuin ylemmänasteisessa kaavassa oli rakentamiseen osoitettu sekä vapaan rantaviivan supistumista rakentamisen johdosta.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Myös hallintotuomioistuinten kaavapäätösten perusteluista käy osuvasti ilmi, että ohjausvaikutuksen asianmukainen noudattaminen mahdollistaa erilaisia kaavoitusratkaisuja ja sen tulkinta on tapauskohtaista. Tutkimistani ratkaisuista voidaan tehdä se huomio, että tavallisesti valituksen koskiessa rakentamista alueelle, jolla on kaupunkikuvallista, kulttuuri- ja rakennushistoriallista tai maisemallista arvoa, hallintotuomioistuimet hyväksyvät kaavoittajan näkemyksen ohjausvaikutuksen tulkinnasta. Ohjeena olevassa kaavassa osoitetut suojeluarvot katsotaan yleensä riittävästi turvatuiksi kaavaratkaisuin ja -määräyksin. Korostan kuitenkin, että näissä ratkaisuissa tulkintatilanteet ovat olleet hyvin monimutkaisia, mistä syystä johtopäätöksissä on oltava varovainen. Joka tapauksessa ratkaisuissa hallintotuomioistuimet vaikuttavat painottavan kunnan vahvaa kaavoitusmonopolia. Toisaalta kunnat todennäköisesti arvioivat ohjausvaikutuksen toteutumista myös laajemmin kuin asiaa usein subjektiivisesta näkökulmasta katsova valittaja. Sama laaja arviointinäkökulma näkyy hallintotuomioistuinten päätösten perusteluissa tutkimusaineistossani.

Artikkelin jälkimmäisessä osiossa keskiössä olivat yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksesta poikkeaminen ja hyväksyttävät eroavuudet yleispiirteisestä kaavasta. Tarkastelu keskittyi sekä ilmeisen vanhentuneen yleiskaavan ohjausvaikutusta koskevaan poikkeussäännökseen eli MRL 42 §:n 4 momenttiin että oikeuskäytännöstä tehtyihin havaintoihin siitä, millaisissa tilanteissa ylemmänasteisen kaavan ja detaljikaavan eroavuus voidaan hyväksyä ja katsoa sen olevan riittävästi ohjausvaikutuksen mukainen.

MRL 42 §:n 4 momentti on nimenomainen poikkeus yleiskaavan ohjausvaikutuksen noudattamisesta. Sen vaikutukset ohjausvaikutuksen merkitykselle tullaan näkemään tulevaisuudessa. Yhtäältä voidaan argumentoida, että säännös on tarpeellinen ja korostaa yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeamisen poikkeuksellisuutta. Säännös soveltuu nimittäin vain rajoitettuihin tilanteisiin: yleiskaavan on oltava ilmeisen vanhentunut, poikkeamiseen on oltava perusteltu syy, ja asemakaavan tulee soveltua yleiskaavan kokonaisuuteen. Yleiskaavan keskeisiin tavoitteisiin ja periaatteisiin nähden ristiriitaista ratkaisua ei ole mahdollista hyväksyä. Muutoinkin vanhentuneen yleiskaavan ajantasaistaminen priorisoidaan poikkeamiseen nähden. Toisaalta vaara ohjausvaikutuksen noudattamisen pääsääntöaseman horjumiselle on aito. Säännös muodostaa periaatteellisesti olennaisen poikkeuksen lain systematiikassa. Ongelmana ovat erityisesti säännökseen sisältyvät tulkinnanvaraiset ja avoimet termit, jotka voivat tulkintaongelmien ja valitusten lisääntymisen ohella johtaa siihen, että säännöstä käytetään tarkoitettua laajemmin. Näistä syistä suhtaudun säännökseen varsin varauksella. Se, miten tätä säännöstä sovelletaan, jää kuitenkin ratkaistavaksi tulevissa kuntatason kaavapäätöksissä sekä viime kädessä hallintotuomioistuimissa.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Edelleen tutkin, millaisin perustein maakuntakaavan ja yleiskaavan mukaisista maankäytön perusratkaisuista voidaan asemakaavassa tehdä hyväksyttäviä eroavuuksia. Oikeuskäytännössä on vahvistettu, että näiden eroavuuksien tekemisen tulee olla rajoitettua. Eroavuus yleispiirteisestä kaavasta vaatii tuekseen hyväksyttäviä maankäyttöön liittyviä syitä. Esimerkkejä näistä löytyi ilahduttavan paljon analyysin tueksi. Esitetyt tapaukset osoittavat, että tarve vähäisesti poiketa yleispiirteisen kaavan aluevarauksesta ohjausvaikutuksen puitteissa voi konkretisoitua useassa erilaisessa tilanteessa.

Yleispiirteisen kaavan ja yksityiskohtaisen kaavan keskinäisen eroavuuden hyväksyttävyyttä voivat puoltaa tarkemmat selvitykset, joissa tehdyt havainnot osoittavat eroavuuden olevan tarpeen tai välttämätöntä maankäyttöön liittyvistä syistä. Samoin eroavuuden omaksumista yleispiirteistä kaavasta voi joissain tilanteissa puoltaa elinympäristön heikentämiskiellon tai kohtuuttomuuskiellon vastaisen lopputuloksen syntyminen silloin, jos kaava laadittaisiin täysin ohjausvaikutuksen mukaisena. Sekä MRL 9 §:n että MRL 54.3 §:n arveltiin lähtökohtaisesti voivan vaikuttaa yleispiirteisen ja detaljikaavan eroavuuden hyväksymistä puoltavasti, ja analyysi ja hallinto-oikeustuomarin haastattelu tukivat tätä tulkintaa. Kohtuuttomuuskielto ei tosin käytännössä usein voi muodostaa hyväksyttävää maankäytöllistä syytä tällaiselle eroavuudelle, koska kohtuuttomuutta arvioidaan ja otetaan se huomioon jo maakunta- ja yleiskaavoituksessa. Lisäksi aineiston valossa hyväksyttävää eroavuutta voidaan osaltaan perustella aluevarauksen vanhentuneisuudella, olemassa olevasta rakentamisesta johtuvilla syillä, kunnan strategisilla linjauksilla sekä suojelutarpeista johtuvalla kompensaatiolla. Oikeuskäytännön perusteella kaavan laatimiseen liittyy kuitenkin moninaisia tavoitteita, ja perusteet näyttävät esiintyvän usein yhdessä. Näistä havaituista perusteista aluevarauksen vanhentuneisuus vastaa käytännössä nykyistä MRL 42.4 §:ää, mikä johtaa säännöksen tarpeellisuuden kyseenalaistamiseen.

Millaisen harkintavallan ohjausvaikutus sitten jättää kaavoittajalle ja millaisia rajoituksia se asettaa? Tutkimuksen perusteella selvää on, että kaavoittajan harkintavalta ohjausvaikutuksen tulkinnassa on suurta. Useat erilaiset maankäyttöratkaisut mahtuvat ohjausvaikutuksen sallittuihin raameihin, kun ne perustellaan asianmukaisesti ja kaavan vaikutukset selvitetään riittävästi. Kunta voi painottaa yleispiirteisestä kaavasta kumpuavia ristikkäisiä vaatimuksia haluamallaan tavalla yksityiskohtaisessa kaavassa, kunhan kaikki sisältövaatimukset täyttyvät. Kaavoittaja ei saa vaarantaa ohjaavan kaavan tavoitteita ja keskeisiä ratkaisuja. Erityisesti sijainniltaan tutkittujen aluevarausten kohdalla harkintavalta näyttäytyy suppeampana kuin normaalitapauksessa. Kun asemakaavoituksessa tehdään vähäisiä eroavuuksia yleispiirteisestä kaavasta sen ohjausvaikutuksen puitteissa, on lisäksi olennaista kyetä selvityksin ja kunnollisin perusteluin osoittamaan eroavuudelle hyväksyttävä maankäytöllinen syy.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutus ilmenee vahvana ja joustavana sääntönä. Odotan kuitenkin mielenkiinnolla, mihin suuntaan keskustelu ohjausvaikutuksen merkityksestä kehittyy erityisesti tuoreiden lakimuutosten jälkeen, ja jätän keskustelun eteenpäin viemisen lainsäätäjän sekä tulevan oikeuskäytännön ja oikeuskirjallisuuden harteille.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

LÄHTEET

Kirjallisuus

Aarnio, Aulis: Laintulkinnan teoria. Juva 1989.

Ekroos, Ari – Kumpula, Anne – Kuusiniemi, Kari – Vihervuori, Pekka: Ympäristöoikeuden pääpiirteet. 3. painos. Juva 2012. (*Ekroos ym.* 2012)

Ekroos, Ari – Majamaa, Vesa: Maankäyttö- ja rakennuslaki. 4. uudistettu painos. Keuruu 2018.

Erkkilä, Elina: Korkeimman hallinto-oikeuden päätökset maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaava-asioissa 1.1.2000–30.6.2003. Korkeimman hallinto-oikeuden tutkimusjulkaisuja 5. Helsinki 2004.

Ervasti, Kaijus: Empirisk forskning, rättsvetenskap och rättens dynamiska element. JFT 6/2000, s. 567–586.

Eskola, Jari – Suoranta, Juha: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 5. painos. Jyväskylä 2001.

Haapanala, Auvo – Mikkonen, Paavo – Reinikainen, Jukka: Maakuntakaavan oikeusvaikutukset. Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000. Opas 7. Ympäristöministeriön julkaisuja 2002. (*Haapanala ym.* 2002)

Hallberg, Pekka – Haapanala, Auvo – Koljonen, Ritva – Ranta, Hannu – Reinikainen, Jukka: Maankäyttö- ja rakennuslaki. 3. uudistettu painos. Liettua 2015. (*Hallberg ym.* 2015)

Heinilä, Aleksi: Oikeus rakentaa. Tutkimus suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöksenteosta maankäyttö- ja rakennuslain järjestelmässä. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen julkaisuja, A-sarja N:o 337. Helsinki 2017.

Hirsjärvi, Sirkka – Hurme, Helena:
- Teemahaastattelu. 2., korjattu painos. Helsinki 1982.
- Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna 2014.

Hollo, Erkki J.: Johdatus ympäristöoikeuteen. 3., uudistettu painos. Hämeenlinna 2009.

Holopainen, Heikki – Huttunen, Kimmo – Malin, Kimmo – Partinen, Hanna: Muutoksenhaku maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa asioissa. Tarkastelussa kaavat, suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamispäätökset sekä valituslupa-asiat. Ympäristöministeriön raportteja 19/2013. Helsinki 2013. (*Holopainen ym.* 2013)

Husa, Jaakko – Mutanen, Anu – Pohjolainen, Teuvo: Kirjoitetaan juridiikkaa. 3. painos. Hämeenlinna 2008. (*Husa ym.* 2008)

Häkkänen, Martti: Rakennusoikeuden sääntely. Tutkimus kunnan kaavoitustehtävästä ja rakentamisen edellytyksistä maanomistajan oikeusasemaa silmällä pitäen. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen julkaisuja, A-sarja N:o 334. Helsinki 2016.

Jääskeläinen, Lauri – Syrjänen, Olavi: Maankäyttö- ja rakennuslaki selityksineen. Käytännön käsikirja. Hämeenlinna 2010.

Jääskeläinen, Lauri – Syrjänen, Olavi – Hurmeranta, Jyrki – Wähä, Susanna: Maankäyttö- ja rakennuslaki. 5., uudistettu painos. Viro 2018. (Jääskeläinen ym. 2018)

Keinänen, Anssi: Empiirisen oikeustutkimuksen tarpeellisuudesta ja sen nykytilasta. Oikeus 4/2010, s. 465–470.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Keinänen, Anssi – Väätänen, Ulla: Empiirinen oikeustutkimus – mitä ja milloin? Edilex 2015. Artikkeli on osa teosta Miettinen, Tarmo (toim.): Oikeustieteellinen opinnäyte – Artikkeleita oikeustieteellisten opinnäytteiden vaatimuksista, metodista ja arvostelusta. Edita 2016.

Kulla, Heikki: Hallintomenettelyn perusteet. 9., uudistettu painos. Liettua 2015.

Kuusiniemi, Kari: Luonnonsuojelu. Teoksessa Kuusiniemi, Kari – Ekroos, Ari – Kumpula, Anne – Vihervuori, Pekka: Ympäristöoikeus. Oikeuden perusteokset. 2., uudistettu painos. Helsinki 2013, s. 1181–1281.

Laakso, Tero – Leppänen, Tanja – Määttä, Tapio: Metsärikollisuus empiirisen oikeustutkimuksen kohteena. Defensor Legis N:o 4/2003, s. 647–667. (*Laakso ym.* 2003)

Lohi, Tapani: Empiirisen tiedon hyödyntämisestä jäämistölainopissa. Teoksessa Lindfors, Heidi (toim.): Empiirinen tutkimus oikeustieteessä. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 64. Helsinki 2004, s. 27–40.

Määttä, Tapio:

- Empiirisesti orientoituneen ympäristöoikeuden nykysuuntaukset ja menetelmät. Teoksessa Keinänen, Anssi – Kilpeläinen, Mia – Väätänen, Ulla (toim.): Empiirisen oikeustutkimuksen kokemukset, haasteet ja tulevaisuus. Joensuu 2010, s. 189–228.
- Lainsäätäjän kunnioittamisasenne, tavoitteellinen laintulkinta ja lakien tavoitesäännökset vallitsevassa tuomarinideologiassa. Teoksessa Pakarinen, Auri – Hyvärinen, Anna – Ervasti, Kaijus (toim.): Lainvalmistelu, tutkimus, yhteiskunta. Jyrki Talan vuosikirja. Jyväskylä 2011, s. 207–226.
- Metodinen pluralismi oikeustieteessä. Ympäristöoikeudellisen tutkimuksen suuntaukset ja menetelmät. Edilex 2015. Artikkeli on osa teosta Miettinen, Tarmo (toim.): Oikeustieteellinen opinnäyte – Artikkeleita oikeustieteellisten opinnäytteiden vaatimuksista, metodista ja arvostelusta. Edita 2016.

Nyholm, Elina: Jälkivalvonta ympäristönsuojelulaissa. Tutkimus ympäristönsuojelulain jälkivalvontasäännösten soveltamisalojen rajautumisesta. Turku 2015.

Syrjänen, Olavi: Harkintavalta kaavoituksessa ja rakentamisessa. Tampere 1999.

Syrjänen, Olavi: Oikeudenalakohtaiset oikeusperiaatteet kaava- ja rakentamispäätösten argumentoinnin vahvistajina. Lakimies 5/2001, s. 830–859.

Wähä, Susanna: Hallinto-oikeuksien asemakaavaratkaisujen kumoutumisperusteet 2001–2005. Ympäristöministeriön raportteja 18/2006. Helsinki 2006.

Ympäristöministeriö:

- Arviointi maankäyttö- ja rakennuslain toimivuudesta 2013. Suomen ympäristö 1/2014. Helsinki 2014.
- Lausuntoyhteenveto luonnoksesta hallituksen esitykseksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta. Ympäristöministeriö 2016.
- Seminaari alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän uudistamisesta. Ryhmätöiden tausta-aineisto. Ympäristöministeriö 2017. (*Ympäristöministeriö* 2017b)

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Virallislähteet

HE 101/1998 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle rakennuslainsäädännön uudistamiseksi.

HE 334/2014 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maankäyttö- ja rakennuslain sekä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta.

HE 251/2016 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta.

YmVM 6/1998: Ympäristövaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä (HE 101/1998 vp) rakennuslainsäädännön uudistamiseksi.

Internet-lähteet

Helsingin Sanomat: Kaavoitus törmää Espoossa valituksiin. 16.4.2013. [http://www.hs.fi/kaupunki/art-2000002632255.html] (21.5.2017)

Korkein hallinto-oikeus:

- Kohon arki. Hallintoneuvos Kari Kuusiniemi. 15.5.2015. [http://www.kho.fi/fi/index/korkeinhallinto-oikeus/kohonarki/hallintoneuvos-karikuusiniemi_0.html] (7.12.2016)
- Päätöksiä. 19.10.2016. [http://www.kho.fi/fi/index/paatoksia.html] (7.12.2016)

Ympäristöministeriö: Kysymyksiä ja vastauksia maankäyttö- ja rakennuslain 1.5.2017 voimaan tulleesta muutoksesta. Päivitetty 9.5.2017. [http://www.ym.fi/fi-FI/Maankaytto_ja_rakentaminen/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Maankaytto_ja_rakennuslaki/Kysymyksia_ja_vastauksia_muutoksista_maankaytto_ja_rakennuslakiin] (19.6.2017) (*Ympäristöministeriö* 2017a)

Oikeuskäytäntö

Korkein hallinto-oikeus
KHO 1984 A II 57
KHO 31.5.1984 t. 2417 (LRS)
KHO 1991 A 63
KHO 2004:33
KHO 2005:4
KHO 2005:5
KHO 2005:69
KHO 2005:76
KHO 2008:60
KHO 2009:77
KHO 2.7.2010 t. 1669
KHO 2014:54
KHO 9.4.2015 t. 914 (muu päätös)
KHO 9.4.2015 t. 915 (muu päätös)
KHO 18.6.2015 t. 1701 (muu päätös)

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

KHO 24.11.2015 t. 3400 (muu päätös)
KHO 9.2.2016 t. 430 (muu päätös)
KHO 2016:59
KHO 28.6.2016 t. 2856
HFD 2016:124
KHO 6.9.2016 t. 3695 (muu päätös)
KHO 8.9.2016 t. 3760 (muu päätös)
KHO 19.9.2016 t. 3885 (muu päätös)
KHO 2016:144
KHO 14.11.2016 t. 4824
KHO 11.5.2017 t. 2263 (muu päätös)
KHO 26.10.2017 t. 5411 (muu päätös)

Hallinto-oikeudet

(*-merkityissä ratkaisuissa KHO ei myöntänyt valituslupaa hallinto-oikeuden ratkaisuun tai jätti valituksen tutkimatta taikka asia raukesi.)

Helsingin HaO 6.11.2009 nro 09/0813/5 (lainvoimainen*, ks. KHO 14.1.2010 t. 48)
Helsingin HaO 7.2.2014 nro 14/0068/5 (lainvoimainen)
Helsingin HaO 28.3.2014 nro 14/0205/5 (lainvoimainen, ks. KHO 9.4.2015 t. 914 (muu päätös))
Helsingin HaO 16.4.2014 nro 14/0295/5 (lainvoimainen)
Helsingin HaO 11.6.2014 nro 14/0458/5 (lainvoimainen, ks. KHO 18.6.2015 t. 1701 (muu päätös))
Helsingin HaO 11.7.2014 nro 14/0584/5 (lainvoimainen*, ks. KHO 8.4.2015 t. 933)
Helsingin HaO 26.9.2014 nro 14/0713/5 (lainvoimainen, ks. KHO 2016:59)
Helsingin HaO 26.6.2015 nro 15/0537/5 (lainvoimainen)
Helsingin HaO 10.7.2015 nro 15/0564/5 (lainvoimainen, ks. KHO 6.9.2016 t. 3695 (muu päätös))
Helsingin HaO 22.3.2016 nro 16/0239/5 (lainvoimainen, ks. KHO 11.5.2017 t. 2263 (muu päätös))
Helsingin HaO 14.4.2016 nro 16/0318/5 (lainvoimainen)
Helsingin HaO 6.6.2016 nro 16/0487/5 (lainvoimainen)
Helsingin HaO 4.7.2016 nro 16/0610/5 (lainvoimainen*, ks. KHO 22.3.2017 t. 1362)
Helsingin HaO 30.9.2016 nro 16/0836/5 (lainvoimainen, ks. KHO 26.10.2017 t. 5411 (muu päätös))
Helsingin HaO 22.12.2016 nro 16/1068/5 (lainvoimainen)
Itä-Suomen HaO 22.5.2015 nro 15/0155/3 (lainvoimainen, ks. KHO 8.9.2016 t. 3760 (muu päätös))
Turun HaO 18.2.2014 nro 14/0037/1 (lainvoimainen, KHO 5.6.2015 t. 1566)
Turun HaO 16.4.2014 nro 14/0120/1 (lainvoimainen)
Turun HaO 20.10.2014 nro 14/0289/1 (lainvoimainen)
Turun HaO 24.10.2014 nro 14/0299/1 (lainvoimainen, ks. HFD 2016:124)
Turun HaO 28.11.2014 nro 14/0360/1 (lainvoimainen)
Turun HaO 17.12.2014 nro 14/0376/1 (lainvoimainen*, KHO 15.5.2015 t. 1304)

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Turun HaO 18.12.2014 nro 14/0377/1 (lainvoimainen*, KHO 15.5.2015 t. 1305)
Turun HaO 25.3.2015 nro 15/0084/1 (lainvoimainen*, KHO 30.6.2015 t. 1868)
Turun HaO 11.5.2015 nro 15/0109/1 (lainvoimainen, ks. KHO 23.8.2016 t. 3487)
Turun HaO 11.5.2015 nro 15/0110/1 (lainvoimainen)
Turun HaO 16.6.2015 nro 15/0153/1 (lainvoimainen, ks. KHO 28.6.2016 t. 2856)
Turun HaO 14.9.2015 nro 15/0206/1 (lainvoimainen)
Turun HaO 15.10.2015 nro 15/0256/1 (lainvoimainen, ks. KHO 14.11.2016 t. 4824)
Turun HaO 27.10.2015 nro 15/0263/1 (lainvoimainen, ks. KHO 5.10.2016 t. 4188)
Turun HaO 26.11.2015 nro 15/0294/1 (lainvoimainen)
Turun HaO 31.5.2016 nro 16/0129/1 (lainvoimainen)
Turun HaO 22.9.2016 nro 16/0213/1 (lainvoimainen*, ks. KHO 12.12.2016 t. 5272)

Muut lähteet

Hallinto-oikeustuomarin haastattelu 1, toteutettu 26.4.2016. (Haastattelu 1)
Hallinto-oikeustuomarin haastattelu 2, toteutettu 26.4.2016. (Haastattelu 2)

LYHENTEET

DL	Defensor Legis
ELY-keskus	elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
HaO	hallinto-oikeus
HE	hallituksen esitys
HFD	högsta förvaltningsdomstolen (ks. KHO)
JFT	Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland
k.	kohta
KHO	korkein hallinto-oikeus
L	laki
LM	Lakimies
LSL	luonnonsuojelulaki (1096/1996)
mom.	momentti
MRA	maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999)
MRL	maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
RakL	rakennuslaki (370/1958, kumottu)
t.	taltio
vp	valtiopäivät
YM	ympäristöministeriö

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Maria Hakala

THE GUIDING EFFECT OF REGIONAL PLAN AND LOCAL MASTER PLAN AND ITS EXCEPTIONS IN LOCAL DETAILED PLANNING

According to Sections 32.1 and 42.1 of the Finnish Land Use and Building Act (No 132/1999), regional plan and local master plan shall be used as a guideline in local detailed planning. This means that the regional plan and the local master plan form the basis of land use planning at the municipal level. The land use planning principles set in the regional plan or in the local master plan are made concrete in local municipal planning. The possibilities to make exceptions to the guiding effect are limited. The guiding effect is the most important legal effect of said plans, but the interpretation and the application of the rules are often challenging in the municipalities.

In this article, I analyse how the guiding effect of the regional plan and the local master plan should be interpreted in local municipal planning, under which circumstances differences between the plan used as a guideline and the local detailed plan may be justified, and what kind of discretion municipalities may exercise, when applying the rules. To a notable extent, the article is based on the analysis of case law of some Administrative Courts in Finland.

This article demonstrates that the guiding effect of the regional plan and the local master plan is a flexible rule. It allows municipalities to approve local detailed plans which are various in their content, but which are all in compliance with the guiding effect. Thus, in local detailed planning, municipalities have great discretion stemming from communal planning monopoly, scale differences between the plans, and impact assessment preceding a local detailed plan. However, the essential land use planning principles of the regional plan or the local master plan may not be violated, when a local detailed plan is drawn up or amended.

Land Use and Building Act was amended in 2017 (No 230/2017). A local detailed plan may now be drawn up without taking into account the guiding effect of the local master plan under strict circumstances, if the local master plan is manifestly outdated. The provision is useful in regards to needed flexibility in land use planning, but the interpretation of the provision may still end up being problematic mainly due to its definitions open to various interpretations. I argue that, prior to said new provision, differences to the land use planning principles

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

of the plan providing guidance have been already justified under various circumstances. This means that a specific exception in law might not have been needed. It can also be noted that differences between the plan used as a guideline and the local municipal plan may only be approved by a municipality, if they can be justified by grounds concerning land use.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

LIITE 1: TEEMAHAASTATTELURUNKO

Taustatiedot

– Nimi, ikä, edeltävä (oikeustieteen alan) työkokemus, työhistoria hallintotuomioistuimissa (vuosina), nykyinen tehtävänimike, nykyisen työsuhteen kesto

Ohjausvaikutus valitusperusteena

– Argumentoivatko eri valittajaryhmät (esim. yksityishenkilöt, yhdistykset ja yritykset, ELY-keskukset) jotenkin eri tavalla valittaessaan siitä, ettei yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutusta ole otettu riittävästi huomioon asema- tai ranta-asemakaavoituksessa?

Ohjausvaikutuksen tulkinta ja perusteleminen tuomioistuimissa

– Millainen merkitys kaavaselostuksella on harkittaessa sitä, onko asemakaava tai ranta-asemakaava laadittu yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen mukaisesti?
– *HaO-tuomarina:* Onko työssäsi muotoutunut joitakin yleisiä arviointikriteerejä, joiden perusteella maakuntakaavan ja yleiskaavan ohjausvaikutuksen huomioon ottamista yksityiskohtaisessa kaavoituksessa arvioidaan? Vai onko arviointi aina riippuvaista yksittäistapauksesta ja sen ominaispiirteistä?
– Onko olemassa joitakin sellaisia KHO:n päätöksiä, joita käytätte ohjeena ohjausvaikutuksen tulkinnassa käsiteltäessä asemakaavavalituksia / ranta-asemakaavavalituksia?
– *KHO-tuomarina:* Onko joitakin erityisen merkittäviä KHO:n ratkaisuja, joilla on muuta oikeuskäytäntöä ohjaavaa merkitystä ohjausvaikutuksen tulkinnassa?

Ohjausvaikutuksen joustavuus

– Koetko työssäsi, että ohjausvaikutuksen tulkinnassa on eroa riippuen siitä, ohjaako asemakaavoitusta tai ranta-asemakaavoitusta maakuntakaava vai yleiskaava?
– Onko yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksen tulkinnassa mitään eroa riippuen siitä, onko laadittavana tai muutettavana kaavana tavallinen asemakaava vai ranta-asemakaava?

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

– Ratkaisussa Turun HaO 15.10.2015 nro 15/0256/1 maakuntakaavaan sisältyi suunnittelumääräys, jonka suunniteltaessa loma-asutusta meren tai vesistön MRL 72 §:n mukaiselle ranta-alueelle tulee rakentamatonta rantaviivaa varata mahdollisimman yhtenäisinä kokonaisuuksina vähintään 40 % suunniteltavan alueen rantaviivasta. Voisitko arvioida, kuinka paljon tämänkaltaiset suhteellisen yksiselitteiset kaavamääräykset sallivat joustavuutta ohjausvaikutuksen tulkinnassa?

Ohjausvaikutuksesta poikkeaminen

– Kuinka usein työssäsi joudut arvioimaan yleispiirteisestä kaavasta poikkeamisen sallittavuutta?
– Millaisissa tilanteissa yleispiirteisen kaavan ohjausvaikutuksesta poikkeaminen voidaan katsoa tarpeelliseksi tai välttämättömäksi?
– Oletko työssäsi havainnut jutuissa joitakin tiettyjä yleisiä seikkoja tai ratkaisulinjoja, joiden perusteella poikkeamisen hyväksyttävyyttä voidaan arvioida?

Ohjausvaikutuksen merkitys

– Millaisena näet ohjausvaikutuksen merkityksen? Kuinka vahva sääntö se on?
– Turhan sääntelyn purkaminen ja ilmeisen vanhentuneita yleiskaavoja koskeva tuleva poikkeamissääntely: voisitko arvioida, vaikuttaako tuleva poikkeamissäännös jotenkin ohjausvaikutuksen merkitykseen tulevaisuudessa?
– Arvioisitko, onko sellaisia tilanteita, joissa ohjausvaikutusta ei olisi syytä keventää?

Lopuksi

Onko vielä jotain aiheeseen liittyvää, jonka haluaisit nostaa esiin? Palautetta haastattelusta?

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 43 §

Tarkastelu suuralueittain yli 3krs kerrostalorakentamista mahdollistavista kaavahankkeista yleiskaavan A- ja AP-alueille

TIKKURILA:

- **Mesikukantie 5:n kaava (yleiskaavan A-alueella)**:
  - Tavoitteena 3-5 kerroksisia kerrostaloja Peltolantien varteen ratikan vaikutusalueelle.
  - Kaava-alue ei ole “olemassa olevan pientaloalueen” keskellä, vaan alueen reunalla. Suunnitelma on sovittu ympäristön kokonaisuuteen. Pientaloaluetta lähinnä oleva rakennus on kolmekerroksinen. Forma-ohjelman avulla on varmistettu, ettei naapureille kohdistu kohtuuttomasti varjostusta. Aurinkoisuusanalyysin avulla on todennettu, että naapureiden pihoille riittää suoraa auringonpaistetta kesällä vähintään 9 tuntia päivässä.
  - Naapurissa kadun toisella puolella on suuri toimitilarakennus, jonka korkeus vastaa yli nelikerroksista asuinrakennusta.
  - Kaava-alueen läheisyyteen Peltolantien varteen on lähivuosina rakennettu uusia asuinkerrostaloja A-alueelle. Niiden kerrosluku vaihtelee välillä IV–VIII.
  - Sijaitsee yleiskaavan kestävän kasvun vyöhykkeestä (kohde on ratikan vaikutusalueella). Ote määräyksestä: “Joukkoliikenteen runkolinjastoon tukeutuva vyöhyke, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. Pientaloalueilla tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina.”
  - Voimassa olevassa asemakaavassa pientalotontteja.
  - Mesikukantien kaava-alue on kooltaan 0,6 ha eli kohtuullisen kokoinen kerrallaan kaavoitettavaksi asuinkorttelialueeksi.
  - Verrattuna Luhtimäen kaavaan Mesikukantie on lähellä kaupunkikeskustan aluetta ja kestävän kasvun vyöhykettä sekä ratikan kaavarungon alueella. Suurin ero on se, että Luhtimäki on hieman syrjässä oleva pientaloalue ja kaukana keskustasta tai kestävän kasvun vyöhykkeestä. Luhtimäestä tarkemmin alla.
- **Jokiniemi 6, yleiskaavan A-alueella (osittain)**:
  - laaja (noin 17 ha) seurakuntien omistuksessa oleva alue, johon on ajateltu tulevan sekä pientaloja että tehokkaampaa rakentamista. Suunnittelu on vasta käynnistymässä ja mitoitus tarkentuu. Alustava mittaluokka 35 000–60 000 k-m2.

- Osittain yleiskaavan kestävän kasvun alue (kohde on Hiekkaharjun aseman vaikutusalueella).
- Alue ei ole olemassa olevaa pientaloaluetta, vaan asemakaavoittamatonta aluetta, joka osittain rajautuu olemassa olevaan pientaloalueeseen. Kytkeytyy myös kaupungin tarpeisiin saada koulu- ja päiväkotitontteja.

- **Satomäentie 1**, **yleiskaavan A-alueella**:
  - Tavoitteena 2–5 kerroksisia asuintaloja kerrostaloalueen kupeeseen noin 11 000 k-m2, KALA 1 vuoden lopulla. Rajautuu idästä olemassa olevaan pientalokortteliin.
  - Ei sijoitu kestävän kasvun vyöhykkeelle.
  - Voimassa olevan asemakaavan tai toteutuneen ratkaisun mukaan alue ei ole olemassa olevaa pientaloaluetta.
- **Tikkurilantie 84, yleiskaavan A-alueella**:
  - Tikkurilantien eteläpuolella ratikan reitin varrella , ympärillä pientaloja. Kaavailtu AK-alueeksi, n. 6 000 k-m2. Järeämpi rakentaminen toimisi myös melusuojana taakseen jääville pientaloille.
  - On kestävän kasvun vyöhykkeellä.
  - Voimassa olevan asemakaavan mukaan KTY-aluetta.
- **Hiekkaharjun vesitornin alue, yleiskaavan A-alueella**:
  - kaavailtu AK, n. 4 000 k-m2 (suunnittelu ei ole alkanut), eteläpuolella pientaloaluetta.
  - Ei sijoitu kestävän kasvun vyöhykkeelle.
  - Voimassa olevassa asemakaavassa ET-aluetta
- **Virnakuja, yleiskaavan AP-alueella**:
  - Yleiskaavan AP-korttelialueelle kortteliin suunniteltu tehokasta rakentamista yleiskaavan yleispiirteisyyden ja tulkinnan mahdollisuuden oletetuissa rajoissa. Kaava-alue rajautuu Tikkurilan keskustan c-aluemerkintään pohjoisreunaltaan ja lännen puolella alue rajautuu vilkkaaseen ja meluhaittaa aiheuttavaan Kielotiehen. Kaavaratkaisuna esitetty tehokasta rakentamista 2–8 krs. noin 10 000 k-m2. Ratkaisu otti huomioon ympäröivän kaupunkirakenteen erityispiirteet (melukas kielotie, jokivarsi ja lännen puoleiset pientalotontit) muodostaen suojaisan pihan, vehreän puuston säilymisen jookivarressa ekologisen

yhteyden turvana sekä rakenteen madaltumisen olemassa olevan pientalorakenteen suuntiin. Palautui valmisteluun.

- On kestävän kasvun vyöhykkeellä.
- Voimassa olevassa asemakaavassa AP-aluetta.

ITÄ-VANTAA:

- **Rekolan keskusta, yleiskaavan AP alueella:**
  - Rekolan keskustaan on esitetty vaihtelevan korkuista rakentamista, myös yli 3-kerroksista yleiskaavan AP-alueelle. Pääosin tiiviinä ja matalana toteutuva kaava-alue, jossa Rekolan- ja Laurintien risteyksen tuntumaan osoitetaan korkeampaa rakentamista (IV kerrosta). Asemakaavamuutosalue (noin 2,5 ha) on yleiskaavan kestävän kasvun vyöhykettä. "*Joukkoliikenteen runkolinjastoon tukeutuva vyöhyke, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. Pientaloalueilla tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina*."
  - Sijainti aivan Rekolan aseman tuntumassa, vain 150 m päässä. Voimassa olevassa asemakaavassa alue on liike-, huoltoasema-, teollisuus- ja sosiaalitointa palvelevaa aluetta sekä katualuetta. Kaavamuutosalue sijaitsee kuitenkin keskellä pientaloaluetta. Usealla suunnalla on katualue kaavamuutosalueen ja pientaloalueen välissä. Kerrostaloja ei tule suoraan pientalotontteihin rajautuvasti.
  - Kaavoitus aloitettiin jo vuonna 2018, mutta päätettiin keskeyttää uuden yleiskaava 2020 valmistelun vuoksi kaupungin aloitteesta. Kaavamuutos oli alun perin tarkoitus viedä 1.kalaan jo syksyn 2024 aikana, mutta yleiskaavan tulkintakeskustelun takia sitä ei kaupungin aloitteesta viety eteenpäin.
  - Alueelta puretaan 1960-luvulla rakennettu Rekolan liikekeskuksen rakennus. Poistuvia liiketiloja (mm. pizzeria, kuntosali, pubi) halutaan kaupunkikuvallisista syistä korvata edes osittain, jolloin kerrostalojen kivijalkatilat (kaavassa 160 k-m^2) ovat ainoa toteuttamiskelpoinen vaihtoehto.
  - On kestävän kasvun vyöhykkeellä.
  - Voimassa olevassa asemakaavassa yli 3 kerroksiseksi suunnitellut tontit eivät ole voimassa olevassa asemakaavassa pientaloaluetta, vaan KL, YL, YSAA ja LH – alueita.

LÄNSI-VANTAA:

A-alueille, joihin on tulossa kerrostaloja (pääosin nykyisiä kerrostaloalueita): Pähkinärinteen laajennukset Karhunkierroksella ja Autioniityllä, Rajatorpan

täydennykset, Kaivokselassa keskusta ja Husbackantien korttelit, tuleva Silvolan asuntoalue (yritysalueen tilalle).

- **Autioniitty, yleiskaavan A-alueella**
    - Päiväkodin ympäristön muutos kerrostaloasumiseen
    - Ei voimassa olevan asemakaavan mukaista pientaloaluetta
    - Ei kestävän kasvun vyöhykettä
- **002600 Nuijakuja 6 - 8, yleiskaavan A-alueella**
    - Tavoitteena rakentaa uusi kolme-neljäkerroksinen asuintalo. Tontilla on vuonna 1970 valmistunut viisikerroksinen talo. Uudisrakennus sijoittuisi asemakaavassa pysäköintiin varatulle alueelle, jota ei ole rakennettu.
    - Ei ole voimassa olevan asemakaavan mukaan pientaloaluetta (vaan AK aluetta)
    - Ei kestävän kasvun vyöhykettä
- **Kaivokselan yleissuunnitelma, yleiskaavan A-alueella**
    - Yleissuunnitelma käsittää Vanhan Kaivokselan 1960-luvun aluerakennuskohteen. Työssä tarkastellaan suojelua ja täydennysrakentamista kulttuurihistorialliset arvot säilyttäen.
    - Sijoittuu kestävän kasvun vyöhykkeelle
    - Pääosin voimassa olevan asemakaavan mukaisia AK- L- ja Y-alueita. Vähäisesti pientalotontteja (rivitaloja, AR)
- **Rajatorpan ostoskeskus, yleiskaavan A-alueella**
    - Nykyinen Rajatorpan ostoskeskus on tarkoitus purkaa ja sen tilalle rakentaa kuusi-seitsemänkerroksisen asuin- ja liiketalo. Lähiympäristössä on nykyisellään 4-8 kerroksista asuinkerrostalorakennetta.
    - Ei yleiskaavan kestävän kasvun vyöhykkeellä
    - Voimassa olevassa asemakaavassa liiketontti
- **Silvolan asuntola**, asuinalue (ei vielä kaavoitusohjelmassa)
- **Husbackanniitty – Koruniitty** (ei vielä kaavoitusohjelmassa)
- **Luhtimäki 1 ja 2 (ei enää kaavoitusohjelmassa), yleiskaavan A-alueella:**
    - Vaikka Luhtimäen kaava on palautettu, kaava ei ole ristiriidassa yleiskaavan kanssa. Yleiskaava määrittelee isot linjat kaupunkirakenteen kehittämisessä ja ohjaa tarkempaa suunnittelua. Asemakaavavaiheessa yleispiirteisestä kaupunkitasoisesta yleiskaavasta määritellään paikalliset ratkaisut. Yleiskaavan tulkitseminen tarkempaa suunnitelmaan on lainmukaista.

- Kaava on jätetty pois kaavoitusohjelmasta hankkeeseen ryhtyvän vetäydyttyä hankkeesta.
- suunnittelualueen pinta-ala on yli 3 ha, mikä on katsottu olevan yleiskaavamääräyksen mukainen riittävän laaja kokonaisuus. Suunnitteluratkaisu kunnioittaa alueen ominaispiirteitä ja rakentamisen tapoja ja kerrostalojen hahmo sopii hyvin naapurustoon. Korttelissa olemassa olevien pohjoispuolisten pientalojen viereen sijoittuu uutta pientalorakentamista ja uudet kerrostalot on sijoitettu alueen rajalle Luhtitien varteen. Korkeampi rakentaminen Luhtitien varressa tukee laajempaa kaupunkirakennetta ja istuu Luhtitien katukuvaan, jossa on ja johon on suunniteltu lisää kerrostaloja. Lisäksi korkeampi rakentaminen suojaa pientaloaluetta uuden kadun aiheuttamilta häiriöiltä.
- Ei sijoitu kestävän kasvun vyöhykkeelle.
- Voimassa olevassa asemakaavassa kaksikerroksista yhdistettyjen liike- ja kerrostaloasuntojen aluetta sekä asuntorakennusten aluetta (ei yksiselitteisesti pientaloaluetta).

KIVISTÖ:

- Lapinkylän aseman pohjoispuolella on yleiskaavassa A-aluetta, jota Kivistön kaavarungossa on esitetty alueena, jossa voisi olla myös kerrostalorakentamista.
    - On osin kestävän kasvun vyöhykkeellä.
    - Osin myös pientaloalueeksi asemakaavoitettua aluetta, osin kokonaan asemakaavoittamatonta.
    - Alueen asemakaavoitus ei ole ajankohtaista toistaiseksi.

AVIAPOLIS:

- Tällä hetkellä suunnitteilla ei ole rakentamista yleiskaavan A- tai AP-alueille.

YK2020 kolmikerroksisuussääntö yleiskaavan A-alueilla

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 43

Aineiston tarkoitus

- Vantaa tahtoo tarjota asukkaille myös tulevaisuudessa monipuolisia asumisen vaihtoehtoja, sekä kerrostalo- että pientaloalueita. Jotta vaihtoehtojen monimuotoisuus säilyy, yleiskaavassa suojataan pientaloalueiden arvokkaita ominaispiirteitä sekä A- että AP-alueella
- Yleiskaava tiivistää kaupunkirakennetta erityisesti kestävän kasvun vyöhykkeillä. Kaupunkirakenteen tiivistyessä pien- ja kerrostaloalueita on lähempänä toisiaan. Alueet voivat myös ajan mittaan myös muuttua. Tämä aineisto ohjaa sitä, miten kokonaisuudesta tehdään mahdollisimman viihtyisää silloin, kun korkeampaa rakentamista tehdään pientaloalueen lähelle. Jos muutospaineet kohdistuvat myös pientaloalueeseen, noudatetaan yleiskaavan määräyksiä, kuten sitä, että pientaloalueen rakennetta muuttavalta asemakaavalta edellytetään riittävää alueellista laajuutta ja vuorovaikutusta asukkaiden kanssa.
- Todennäköisimmin edellä kuvattuja rajapintoja syntyy yleiskaavan *kestävän kasvun vyöhykkeillä,* joille asuntorakentaminen painottuu. Nämä alueet perustuvat hyvään joukkoliikennesaavutettavuuteen (mm. ratikka). Niitä on useilla erilaisilla alueilla, ja niille ohjataan tuon alueen maankäyttöä tehostavaa rakentamista.
- Tämä ohje koskee ainoastaan yleiskaavan A-alueilla sijaitsevia olemassa olevia pientaloalueita. AP-alueella arvioidaan tapauskohtaisesti AP-alueita ja kehittämisvyöhykkeitä koskevien yleiskaavamääräysten yhteensovittaminen.
- A-alueella sijaitsevilla olemassa olevilla pientaloalueilla ohjeessa kuvattua tulkintaa tulee toteuttaa vain pientalovaltaisten alueiden reunamilla tai valmiiksi sekoittuneessa kaupunkirakenteessa.

”Uuden yleiskaavan tärkein maankäytöllinen ratkaisu on ohjata kasvu kokonaisuudessaan nykyiseen kaupunkirakenteeseen säästäen resurssiviisaasti maata luonnolle – ja tulevaisuuden muutoksille. Merkittävä osa kasvusta keskittyy joukkoliikennekaupungin kestävän kasvun vyöhykkeelle. Kestävän kasvun vyöhykkeeksi on yleiskaavassa osoitettu asemanseudut sekä kaupungin poikittaisia yhteyksiä parantavan Vantaan ratikan vaikutusalue Länsimäestä lentoasemalle. Uuden ratikan kehityskäytävä kytkee kaupunkiseudun verkostoihin myös eriytymiskehityksen uhkaamia alueita”

Yleiskaavan tiivistelmä, s 7

Yleiskaavan tulkinta, yleisesti

Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma. Yleiskaavan maankäyttömerkinnällä osoitetaan alueen pääkäyttötarkoitus. Alueelle voi ja tulee sijoittaa myös muuta maankäyttöä, esimerkiksi palveluita asumisen alueelle. Yleiskaavassa eri maankäyttömuotojen välisen rajan sijainti on myös likimääräinen. Sen sijainti ja alueiden lopullinen maankäyttö ratkaistaan asemakaavassa. Yleiskaavaa ei ole mielekästä laatia tonttikohtaisella tarkkuudella, ja tuoreimmassa yleiskaavassa on siirrytty edellistä yleispiirteisempään esitystapaan. Tämä edellyttää keskustelua yleiskaavan tulkinnasta ja tavoitteista asemakaavatyön käynnistyessä yleiskaavoituksen ja asemakaavan laatijoiden välillä. Yleiskaavan tulkinta on aina paikkaan sidottua.

Yleiskaavassa on paikoitellen keskenään ristiriitaisia merkintöjä. Merkintöjen tulkinta tehdään asemakaavatyössä, jossa ristiriitaiset tavoitteet pyritään sovittamaan yhteen mahdollisimman hyvin.

Tässä keskitytään kestävän kasvun vyöhykkeelle sijoittuviin alueisiin.

Yleiskaavan asuinaluemerkintä (A) ja siihen liittyvät määräykset

A

Asuinalue

Alue varataan monipuoliseen asumiseen.

Alueen kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Alue tulee toteuttaa vihertehokkaasti. Alueella tulee olla riittävästi virkistysalueita. Alueelle saa sijoittaa asuinympäristöön ja paikalliseen alakeskukseen soveltuvia palveluita sekä toimitilaa. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa palveluverkon riittävyys ja palveluiden saavutettavuus kestävillä kulkumuodoilla. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan alittavaa lähialueen asukkaita palvelevaa kauppaa.

Olemassa olevan pientaloalueen uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia alueen ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja. Näille alueille saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä ja lähipalveluita. Suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden kanssa.

Alueella on suosittava tehokkaita pysäköintiratkaisuja.

Yleiskaavan merkinnöissä A-merkinnällä osoitetut alueet ovat monipuoliseen asuinrakentamiseen tarkoitettuja alueita. Alueet voivat olla nykytilassa sekä kerrostalo- että pientaloalueita. Alueella voi sijaita myös muita toimintoja, jotka eivät aiheuta häiriötä asumiselle. Erityisesti pientaloalueina säilytettävät alueet on yleiskaavassa osoitettu pientalovaltaisiksi asuinalueiksi (AP). Niille A-alueille, jotka ovat pientalovaltaisia kohdistuu muutospaineita erityisesti alueiden reunoilla ja hyvin joukkoliikenteellä saavutettavilla osilla.

Yleiskaavan kestävän kasvun vyöhyke

Strategiset kehittämismerkinnät

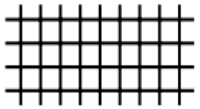

Kestävän kasvun vyöhyke

Joukkoliikenteen runkolinjastoon tukeutuva vyöhyke, jolle kaupunginosan maankäyttöä tehostava rakentaminen ensisijaisesti ohjataan. Aseman ja pysäkin lähikortteleita kehitetään sen vaikutusalueen palveluiden, kaupan ja alueelle soveltuvien työpaikkojen keskittymänä. Kaupan rakentuminen raitiotien vaikutusalueella tulee kytkeä raitiotien toteutumiseen ja lähialueen asutuksen rakentumiseen.

Pientaloalueilla tehokkuuden muutos tulee suunnitella useiden tonttien kokonaisuuksina.

Asemanseuduilla ja pysäkeillä parannetaan saavutettavuutta ja paikkojen tunnistettavuutta. Raitiotien reitillä kestävän kasvun vyöhyke on ensisijaisesti pysäkkien kohdalla. Pysäkkien paikat määritellään raitiotien suunnittelun yhteydessä.

Yleiskaavassa on osoitettu Kestävän kasvun vyöhyke, joka on päällekkäismerkintä muiden maankäyttömerkintöjen kanssa. Vyöhyke perustuu hyvään joukkoliikennesaavutettavuuteen ja sille ohjataan maankäyttöä tehostavaa rakentamista. Vyöhyke on paikoitellen päällekkäin olemassa olevan pientalomerkinnän kanssa erityisesti paikoissa, joissa yleiskaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen ei ole ollut mahdollista rajata omaa merkintää muuttuville ja muutospaineen alaisille alueille.

Olemassa olevan pientaloalueen muuttaminen osittain kerrostaloalueeksi

Yleiskaavan A-alue-merkintä sallii erilaisia asuntorakentamisen muotoja ja monipuolista kaupunkirakennetta. Paremmilla sijainneilla tavoitellaan tehokkaampaa rakentamista ja sivummalla tehokkuus voi olla pienempi. Ensisijaisesti on ollut tarkoitus mahdollistaa kerrostalorakentaminen, mutta määräys rajoittaa kerrosluvun kolmeen tietyissä sijainneissa.

Osa yleiskaavan A-alueista on ollut pientaloalueita yleiskaavaa hyväksyttäessä. Osalle näistä alueista kohdistuu muutospaineita, koska ne sijaitsevat kestävän kaupungin vyöhykkeellä, keskustojen tai palveluiden lähellä, pääkatujen läheisyydessä ja niillä on hyvä joukkoliikennesaavutettavuus.

Pientalovaltaisten asuinalueiden on tarkoitus jatkossakin säilyä pientalovaltaisina. Näilläkin alueilla voi alueen keskustassa tai aseman läheisyydessä olla tarpeen nostaa tehokkuutta ympäröivä maankäyttö huomioon ottaen. Pientaloalueen keskellä on III kerrosta maksimi.

Tämä ohje koskee vain yleiskaavan A-alueilla olevia pientaloalueita.

Pientaloalueen muuttamista puoltavia tekijöitä

Pientaloaluetta muuttavat asemakaavat tulee aina laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina, jotta kaupunkikuva- ja rakenne pysyvät hallinnassa. Ennen asemakaavan laatimista alueen muutosta voidaan tutkia esimerkiksi kaavarungossa, jolloin tulee tarkastelluksi laajemman alueen maankäyttö ja muutoksen vaikutuksia ympäristöön.

Yleiskaavan kestävän kasvun vyöhykkeellä, eli aseman läheisyydessä tai tehokkaan joukkoliikenteen ääressä, olemassa olevaa pientaloaluetta kerrostaloalueeksi muuttavia asemakaavoja puoltavat erityisesti seuraavat tekijät:

- Suunniteltava alue sijaitsee pientaloalueen reunalla ja rajoittuu olemassa olevaan kerrostaloalueeseen.
- Suunniteltava alue muodostaa pientaloalueen keskustan ja alueen julkisten tai kaupallisten palveluiden synnyttäminen tai säilyttäminen edellyttää lisärakentamista asukaspohjan laajentamiseksi.
- Suunnittelukohde sijaitsee alueen pääkadun varrella.
- Kerrostalorakentamisella saadaan suojatuksi viereen jäävää pientaloaluetta ympäristöhäiriöiltä, esimerkiksi liikennemelulta.

Kestävän kasvun vyöhykkeen ulkopuolella rakentaminen rajoittuu pientaloalueilla kolmeen kerrokseen.

Kaavamuutoksissa huomioon otettavia seikkoja

Pientaloalueen reunalla kerrostalokaavoja laadittaessa on otettava huomioon:

- Alueen ja ympäristön ominaispiirteet.
- Rakentamisen korkeuden suhde muuhun ympäristöön.
- Arkkitehtuurin ja mittakaavan liittyminen ympäristöön.
- Alueelle kohdistuvat ympäristöhäiriöt.

Välittömästi pientalotonttiin rajoittuvalla tontinosalla kerrosluku voi olla korkeintaan III. Esimerkki mittakaavan vaihettumisesta seuraavassa diassa.

Tulkittaessa, onko alue nykyisin pientaloaluetta, otetaan huomioon voimassa olevan asemakaavan merkinnät, jotka saattavat jo suoraan mahdollistaa muutosta alueella. Mikäli voimassa oleva asemakaava mahdollistaa muutoksen, alueen muuttuminen voidaan hyväksyä myös asemakaavamuutoksessa.

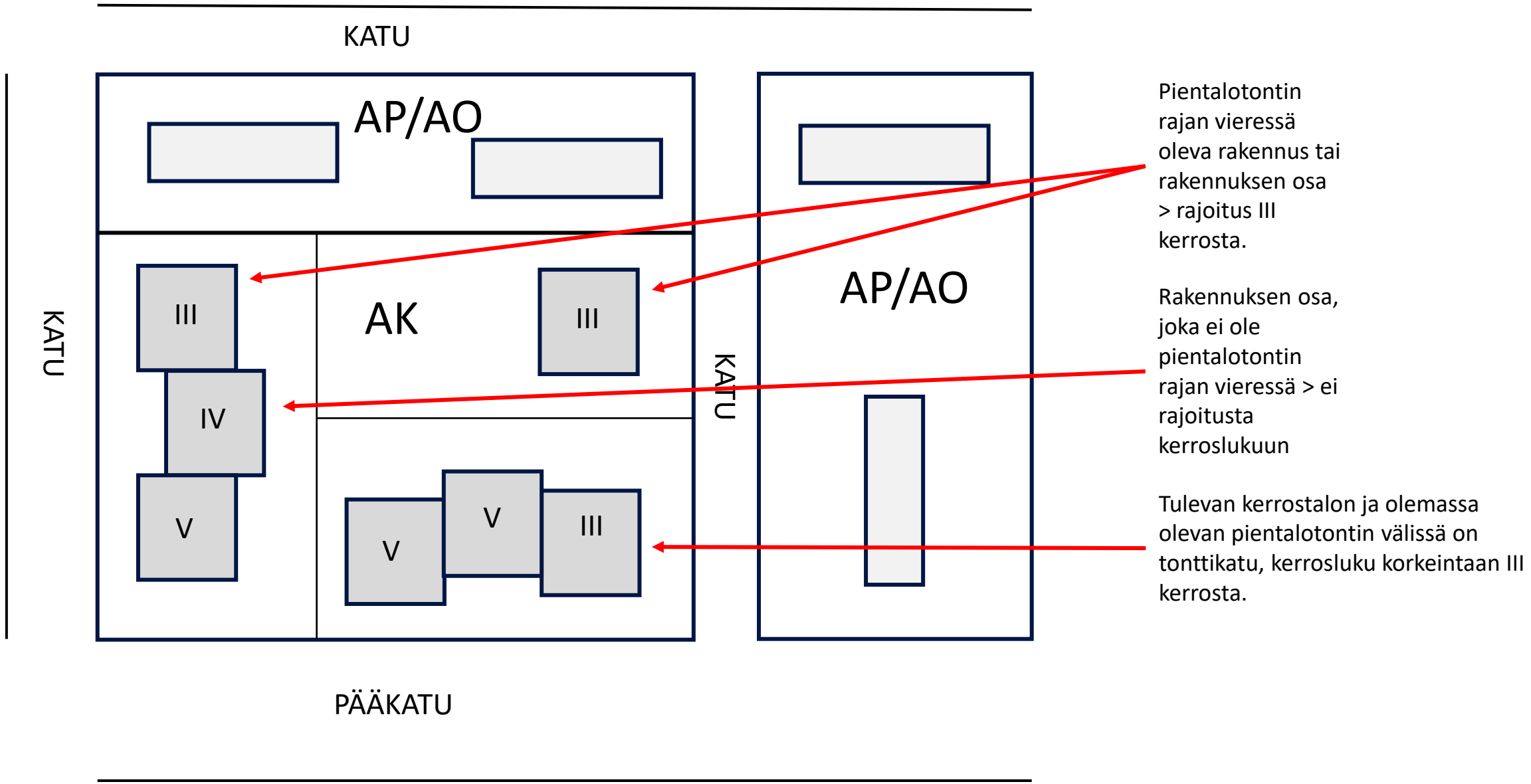
KATU
AP/AO
AK
AP/AO
III
III
IV
V
V
V
III
KATU
KATU
PÄÄKATU
Pientalotontin rajan vieressä oleva rakennus tai rakennuksen osa > rajoitus III kerrosta.
Rakennuksen osa, joka ei ole pientalotontin rajan vieressä > ei rajoitusta kerroslukuun
Tulevan kerrostalon ja olemassa olevan pientalotontin välissä on tonttikatu, kerrosluku korkeintaan III kerrosta.

44 § **Muutos maankäyttösopimukseen / A. Kunnallistekniikan rakentamissopimus, B. Esisopimus määräalojen luovutuksesta ja C. Esisopimus määräalan kaupasta / Asemakaavamuutos 002357**

VD/9542/10.00.01.05/2018

TeA/AK/ER/THe/MT

Vantaan kaupunginhallitus on kokouksessaan 2.12.2024 päättänyt muuttaa maankäyttösopimuksen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen kohtaa 7.1. Maankäyttösopimuksen muutosta ei kuitenkaan ole ehditty allekirjoittamaan määräaikaan 30.4.2025 mennessä. Esitetään, että maankäyttösopimuksen muutoksen allekirjoitusaikaa jatketaan 31.12.2025 saakka.

Vantaan kaupunginhallitus on 7.10.2019 § 31 hyväksynyt maankäyttösopimuksen koskien asemakaavamuutosta 002357 Veromiehen kaupunginosassa. Vantaan kaupunki ja Posiber Oy ovat allekirjoittaneet maankäyttösopimuksen 22.4.2020. Posiber Oy on maankäyttösopimuksen kohdan 9.3 mukaisesti siirtänyt kunnallistekniikan rakentamissopimuksen sopimusvelvoitteet SRV Rakennus Oy:lle, joka toteuttaa alueella asuntorakentamisen kohteita. Näin ollen SRV Rakennus Oy on oikeutettu allekirjoittamaan maankäyttösopimuksen mahdolliset muutokset, jotka koskevat maankäyttösopimuksen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen sopimusvelvoitteita.

SRV Rakennus Oy on lähestynyt kaupunkia hakemuksella muuttaa maankäyttösopimuksen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotovaatimusta. SRV on toteuttanut alueelle kaksi asuinrakennushanketta ja aloittanut pysäköintilaitoksen rakennustyöt. SRV:n mukaan alue on kehittynyt merkittävästi ennakoitua hitaammin ja yleinen markkinatilanne on entisestään heikentänyt omistusasuntojen kysyntää alueella.

Allekirjoitetun maankäyttösopimuksen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen kohdassa 7.1. on edellytetty, että sopimusalueelle osoitettavasta uudesta asumisen rakennusoikeudesta yhtiö toteuttaa vähintään 11 300 k-m2 vapaarahoitteisina omistusasuntoina. SRV Rakennus Oy on esittänyt maankäyttösopimuksen muutoshakemuksessa, että alueen kortteli 52250 tontit 16 ja 17 toteutettaisiin valtion tukeman pitkän korkotuen asuntokohteina omistusasuntotuotannon sijaan. SRV Rakennus Oy sitoutuu toteuttamaan loput sopimusalueen tontit 14 ja 15 alkuperäisen sopimuksen mukaisesti omistusasuntotuotantona.

Vantaan kaupunki omistaa kaava-alueelta 002357 korttelista 52306 tontit 13 ja 14, jotka ovat alun perin suunniteltu toteutettavaksi valtion pitkän korkotuen asuntokohteina. Näiden tonttien luovutus on viivästynyt muun muassa alueen maanpuhdistustöiden takia. SRV Rakennus Oy:n hallinnoima kortteli 52250 on jäänyt vaikean taloustilanteen takia keskeneräiseksi rakennustyömaaksi ja pysäköintialue (LPA) toistaiseksi toteuttamatta. Keskeneräisen alueen toteuttamisen edistämiseksi Vantaan kaupunki ja SRV Rakennus Oy ovat neuvotelleet, että SRV:n tonteille 16 ja 17 korttelissa 52250 toteutettaisiin valtion pitkän korkotuen vuokra-asuntokohde, yhteensä 4700 k-m2. Samalla rakennettaisiin valmiiksi myös aluetta palveleva pysäköintialue (LPA). Vantaan kaupungin omistama tontti 14 korttelissa 52306, yhteensä 4400 k-m2, puolestaan luovutettaisiin tulevaisuudessa omistusasuntotuotantoon.

Vaihdon myötä kaava-alueen asuntopoliittiset tavoitteet pysyvät edelleen tasapainossa ja alueen rakentaminen korttelissa 52250 jatkuu uuden asuntotuotannon ja valmistuvan pysäköintilaitoksen myötä. Alueen rakentuminen valmiimmaksi ja rakennustyömaan edistyminen edesauttaa todennäköisesti tulevaisuudessa myös alueen omistusasuntotuotannon kysyntää.

Maankäyttösopimuksen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen kohta 7.1 muutetaan kuulumaan:

Sopimusalueelle osoitettavasta uudesta asumisen rakennusoikeudesta yhtiö toteuttaa vähintään 6800 k-m2 vapaarahoitteisina omistusasuntoina ja vähintään 4700 k-m2 valtion tukemina pitkän korkotuen vuokra-asuntoina.

Muilta osin maankäyttösopimuksen ehdot pysyvät ennallaan.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 37 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää maankäyttö- ja kaavoitussopimuksista sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista kehittämiskorvauksista.

Kaupunginhallitus 2.12.2024 § 17

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) muuttaa maankäyttösopimuksen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen kohta 7.1 kuulumaan seuraavasti:
Sopimusalueelle osoitettavasta uudesta asumisen rakennusoikeudesta yhtiö toteuttaa vähintään 6800 k-m2 vapaarahoitteisina omistusasuntoina ja vähintään 4700 k-m2 valtion tukemina pitkän korkotuen vuokra-asuntoina.

b) että tämä päätös raukeaa, mikäli SRV Rakennus Oy ei ole allekirjoittanut 30.4.2025 mennessä maankäyttösopimuksen muutosta, ja

c) valtuuttaa kaupunkiympäristön toimialan lakimies allekirjoittamaan maankäyttösopimuksen muutos.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Maankäyttösopimuksen muutosta ei ole allekirjoitettu 2.12.2024 päätettyyn määräaikaan 30.4.2025 mennessä. SRV Rakennus on pyytänyt lisäaikaa maankäyttösopimuksen muutoksen allekirjoittamiseen 31.12.2025 saakka, jotta valtion pitkän korkotuen vuokra-asuntohankkeelle ehditään saada päätös Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksesta (Varke).

Esitetään, että kaupunginhallituksen 2.12.2024 § 17 päätös säilytetään voimassa muilta osin, mutta maankäyttösopimuksen muutoksen allekirjoittamiselle myönnetään jatkoaikaa 31.12.2025 saakka.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 44

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) muuttaa maankäyttösopimuksen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen kohta 7.1 kuulumaan seuraavasti:

Sopimusalueelle osoitettavasta uudesta asumisen rakennusoikeudesta yhtiö toteuttaa vähintään 6800 k-m2 vapaarahoitteisina omistusasuntoina ja vähintään 4700 k-m2 valtion tukemina pitkän korkotuen vuokra-asuntoina.

b) että tämä päätös raukeaa, mikäli SRV Rakennus Oy ei ole allekirjoittanut 31.12.2025 mennessä maankäyttösopimuksen muutosta, ja

c) valtuuttaa kaupunkiympäristön toimialan lakimies allekirjoittamaan maankäyttösopimuksen muutos.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- SRV Rakennus Oy:n hakemus maankäyttösopimuksen muutoksen allekirjoitusajan jatkamisesta (henkilötiedot peitetty)
- Karttaliite

Täytäntöönpano: Kiinteistöhallinta ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
asumisasioiden päällikkö Elisa Ranta, puh. 043 826 9419
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
[redacted] ja [redacted]
sähköpostitse

Hakemus maankäyttösopimuksen muuttamiseksi

SRV Rakennus Oy:n (jäljempänä ”SRV”) omistama Asunto Oy Vantaan 15c-niminen yhtiö omistaa Vantaan kaupungin 52. kaupunginosan korttelissa 52250 sijaitsevan tontin nro 16 (kiinteistötunnus 92-52-250-16). DEAS Tonttirahasto Ky (jäljempänä ”Korkia”) puolestaan omistaa samassa korttelissa sijaitsevan tontin nro 17 (kiinteistötunnus 92-52-250-17). Korkia on vuokrannut tontin 17 pitkäaikaisella maanvuokrasopimuksella SRV:n omistamalle Asunto Oy Vantaan Siipi-nimiselle yhtiölle. Tontit on esitetty tämän kirjeen liitteessä 1.

SRV on yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa laatinut asemakaavamuutoksen kortteliin 52250 sijoittuvalle alueelle. SRV on toteuttanut alueelle kaksi asuinrakennushanketta sekä aloittanut pysäköintilaitoksen rakennustyöt. Alue on kehittynyt merkittävästi ennakoitua hitaammin ja yleinen markkinatilanne on entisestään heikentänyt omistusasuntojen vaisua kysyntää alueella.

Tontteja 16 ja 17 koskee 22.4.2020 allekirjoitettu maankäyttösopimus, jonka kohdassa 7. on sovittu maankäyttösopimusta koskevan alueen asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuodosta sekä asuntojen huoneistotyyppijakaumasta. Sopimuksen kohdan 7.1 mukaan sopimusalueesta vähintään 11 300 k-m2 tulee toteuttaa vapaarahoitteisina omistusasuntoina. Edelleen sopimuksen kohdassa 7.2 on sovittu 200 €/k-m2 suuruisesta sopimussakosta, jonka SRV on velvollinen maksamaan Vantaan kaupungille siinä tapauksessa, ettei SRV täytä edellä kohdassa 7.1 mainittua asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotoa.

SRV ja Korkia pyysivät syksyllä 2024, että maankäyttösopimuksen kirjausta asuntotuotannon rahoitus- hallintamuodosta muutetaan siten, että tonteille 16 ja 17 voidaan vaihtoehtoisesti vapaarahoitteisten omistusasuntojen sijasta toteuttaa valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa (ARA) ilman, että siitä seuraa maankäyttösopimuksen kohdan 7.2 mukaista sopimussakkoa.

Vantaan Kaupunginhallitus on päättänyt kokouksessaan 2.12.2024 muuttaa maankäyttösopimuksen kunnallistekniikan rakentamissopimuksen kohdan 7.1 kuulumaan ehdollisena uudelle allekirjoitettavalle maankäyttösopimukselle: Sopimusalueelle osoitettavasta uudesta asumisen rakennusoikeudesta yhtiö toteuttaa vähintään 6800 km2 vapaarahoitteisina omistusasuntoina ja vähintään 4700 k-m2 valtion tukemina pitkän korkotuen vuokra-asuntoina. Muilta osin maankäyttösopimuksen ehdot pysyvät ennallaan.

SRV ja Korkia pyytävät kunnioittaen jatkamaan 2.12.2024 Vantaan Kaupunginhallituksen päätöksen b) kohdan voimassaoloaikaa niin, että maankäyttösopimuksen muutos allekirjoitetaan 31.12.2025 mennessä. Osapuolet ovat omalla toiminnallaan aktiivisesti edistäneet haettuun ratkaisuun liittyviä neuvotteluja ja toimittaneet hankevaraushakemuksen Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukseen (Varke). Toimitetut hakemukset ovat käsittelyssä Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksessa. Hakemuksille on saatu Vantaan Kaupungin puolto.

jatkohakemus // 9112262 // Jatkohakemus Vantaan kaupungille_Pyhtäänkorpi.pdf LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 44 §

Kunnioittavasti,

SRV Rakennus Oy

[redacted]

DEAS Tonttirahasto Ky, vastuunalaisena yhtiömiehenä DEAS Tontti GP Oy

[redacted]

LIITTEET:
Liite 1: karttaliite

KOHTEEN SIJAINTI

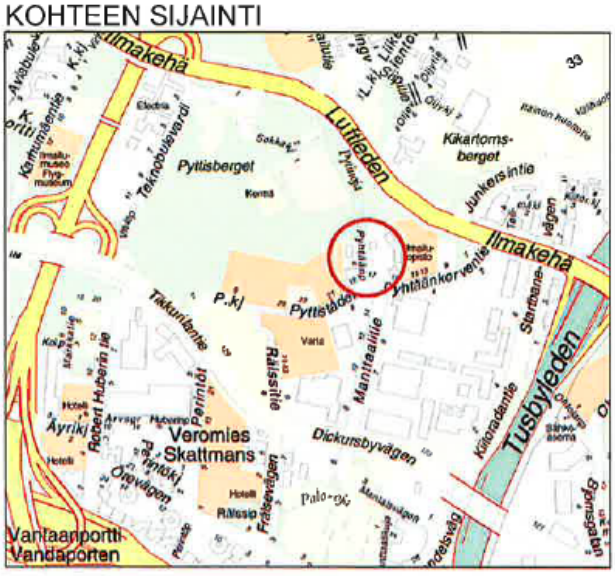

MUUTOS MAANKÄYTTÖSOPIMUKSEN

52. Veromies

Liite 1.

ko. alue

jatkohakemus // 9112262 // 1. Karttaliite.pdf

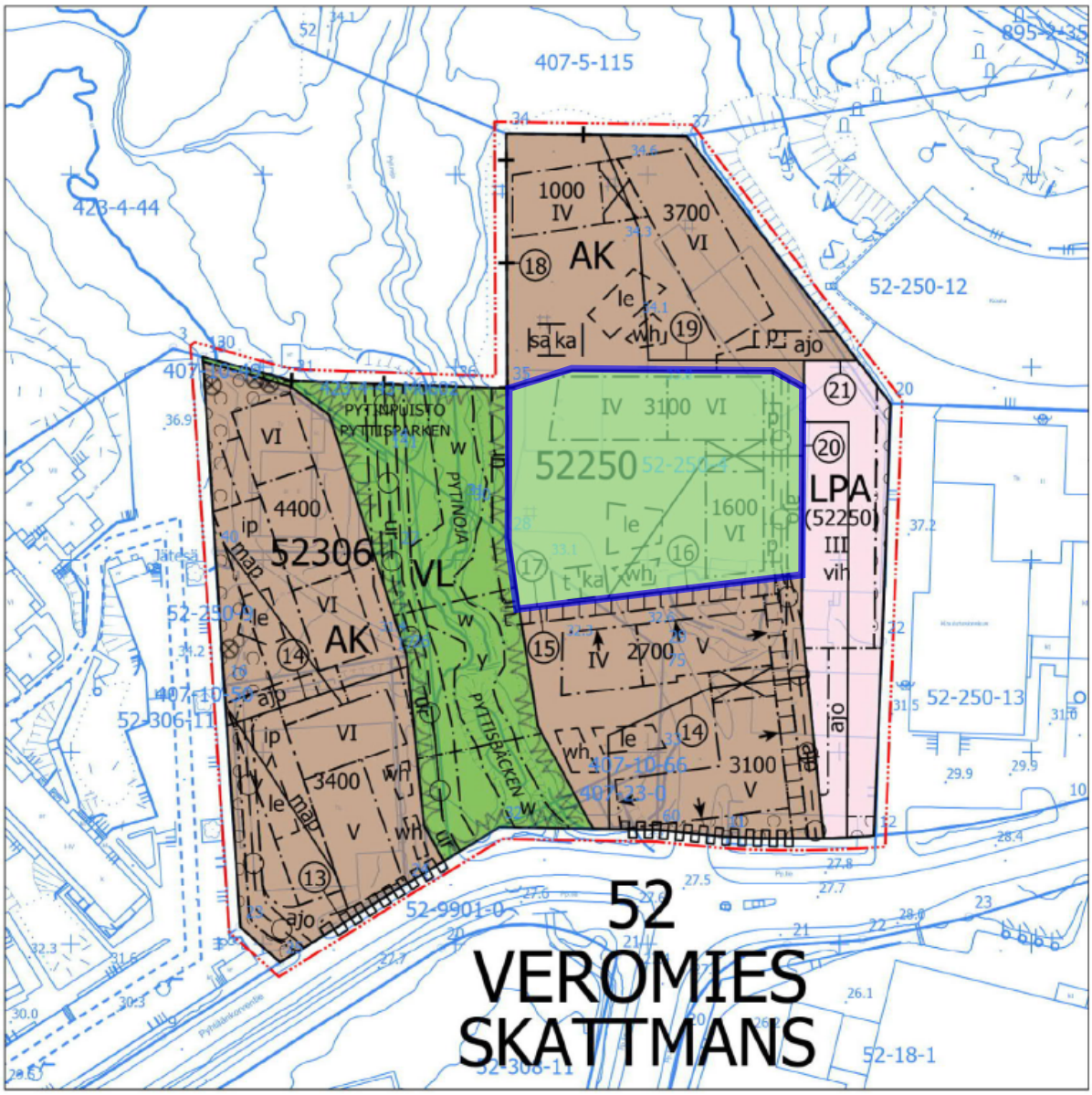

45 § Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan myynti / Lujatalo Oy

VD/5370/10.00.02.00/2017

TeA/AK/HR/LT/MT

Esitetään Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan myyntiä Lujatalo Oy:lle vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa kerrostalotontin 23153/1, määräosan 4820/45515 pysäköintitontista 23152/2 ja pysäköintilaitoksesta 38 autopaikkaa sekä 38 kappaletta Safiiriparkin Huolto Oy:n osaketta, joiden mukaan kokonaiskauppahinta muodostuu.

Kiinteistöhallinta ja asuminen järjesti 15.12.2020–28.2.2021 tarjouskilpailun Kivistössä sijaitsevan asuinkerrostalotontin 23153/1 (Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan) myymiseksi. Tarjouskilpailun pohjahinnaksi päätettiin 550 €/k-m2. Määräaikaan mennessä saapui kaksi hakemusta, joista korkeimman tarjouksen (627 €/k-m2) jätti Lujatalo Oy.

Kaupunginhallitus 19.10.2020 § 18 päätti oikeuttaa kaupunkisuunnittelulautakunnan valitsemaan kilpailun voittaja (varauspäätös). **Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.4.2021 § 17** varasi Kivistön korttelin 23153 tontin 1 (Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan) Lujatalo Oy:lle vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona toteutettavaksi 31.12.2022 saakka.

Lujatalo Oy on käynnistämässä rakentamista tontille 23153/1.

Asemakaavassa tontti on merkinnällä AK (asuinkerrostalojen korttelialue). Tontilla on asemakaavan mukaista asuinrakennusoikeutta 4 820 k-m2. Tontille on haettu rakennusoikeuden ylitystä (2409 km2+ 2412,5 k-m2 = 4 821,5 k-m2) 1,5 k-m2 rakennusluvassa. Rakennusoikeuden ylityksen määrä selviää ennen osakekauppoja.

Lujatalo Oy:n kilpailuehdotuksessa tarjoamalla tontin yksikköhinnalla AK-tontin kauppahinnaksi tulee 627 €/k-m2 x 4 821,5 k-m2 = 3 023 081 €. Hinnassa on huomioitu rakennusoikeuden ylitys. Mikäli tontille 23153/1 toteutetaan lainvoimaisen rakennusluvan mukaan vapaarahoitteisia omistusasuntoja yhteensä enemmän kuin asemakaavassa on merkitty asuinrakennusoikeutta (4 820 k-m2), myyjällä on oikeus periä lisäkauppahintaa (627 €/k-m2).

Autopaikat:
Tontin 23153/1 autopaikat 38 kpl sijoittuvat LPA-tontille 23152/2 valmistuneeseen pysäköintilaitokseen. Autopaikat (38 kpl) on valmiiksi rakennettu. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa LPA-tontista 23152/2 ja valmistuneesta pysäköintilaitoksesta määräosan 4820/45515 ja 38 autopaikkaa. Autopaikkojen kauppahinta muodostuu 38 autopaikan rakentamiskustannuksista, joten autopaikkojen kauppahinnaksi tulee 908 902,92 euroa (38 kpl x 23 918,49 euroa).

Yhtiö on vuokrannut autopaikoista 17 kappaletta TA-Asumisoikeus Oy:lle 13.8.2019 allekirjoitetulla vuokrasopimuksella. Mikäli Lujatalo Oy haluaa, että Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri sanoo vuokrasopimuksen irti ennen osakekannan kauppaa, tulee Lujatalon siitä ilmoittaa Asunto Oy Vantaan Kelta-safiirin hallitukselle ennen osakekannan kauppaa.

Safiiriparkin Huolto Oy

Pysäköintilaitosta varten on perustettu hallinnointiyhtiö, Safiiriparkin Huolto Oy. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa 38 osaketta. Osakkeiden yhteishinta on 266 euroa (38 kpl x 7,00 euroa), mikä peritään osakekannan kaupan yhteydessä. Safiiriparkin Huolto Oy:n osakkeiden lukumäärä (38 kpl) on sama kuin asuntotontille tulevien autopaikkojen lukumäärä.

Tarkemmin autopaikkojen rakentamisesta ja muista kiinteistöjen välisistä käyttöoikeuksista, rasitteista ja muista järjestelyistä on sovittu korttelin yhteisjärjestelysopimuksissa.

Kokonaiskauppahinta 3 932 249,92 euroa muodostuu AK-tontin hinnasta 3 023 081 euroa, autopaikkojen hinnasta 908 902,92 € ja Safiiriparkin Huolto Oy:n osakkeista 266 euroa. Varausmaksu 50 000 euroa, jonka Lujatalo Oy on maksanut kaupungille 12.3.2021, hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli Lujatalo Oy ei osta Vantaan kaupungilta osakekantaa, jää varausmaksu kaupungille.

Lujatalo Oy sitoutuu suorittamaan tontin 23153/1 osalta Kivistön aluemarkkinointikorvauksen. Korvaus määräytyy rakennusluvassa tontille osoitetun rakennusoikeuden mukaan siten, että korvauksena suoritetaan 2 €/k-m2+alv. Tämä markkinointimaksu ei sisälly tontin myyntihintaan. Korvaus tulee maksaa yhden kuukauden aikana kauppakirjan allekirjoittamisesta kaupungin erikseen lähettämää laskua vastaan.

Lujatalo Oy sitoutuu liittymään alueelliseen jätteiden putkikeräysjärjestelmään. Kaupunki on perustanut voittoa tavoittelemattoman erillisen putkijäteyhtiön, Kivistön Putkijäte Oy:n, joka vastaa jäte-huoltoverkon suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Kilpailun vaatimukset ja velvoitteet, jotka kirjataan kauppakirjaan:

Asuntojen rahoitus- ja hallintamuoto:
Tontille on rakennettava vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa siten, että tontti jää asunto-osakeyhtiön omistukseen.

Asuinrakennusten energialuokka:
Asuinrakennusten tulee olla A-energialuokkaa.

Asuntojen huoneistotyyppijakauma rakennuksittain:
Tontille 23153/1 on suunniteltu toteutettavaksi kaksi identtistä asuinrakennusta, joissa molemmissa on 42 asuntoa eli yhteensä 84 vapaarahoitteista omistusasuntoa, joista 26 asuntoa on yksiöitä (30,95 %) kaksioita on 28 asuntoa (33 %), kolmioita on 22 asuntoa (26 %) ja neliöitä on 8 asuntoa (9,5 %). Kilpailuohjelmassa vaadittiin, että asuntojen kokonaismäärästä (rakennuksittain) korkeintaan 30 % saa olla yksiöitä, vähintään 20 % pitää olla kolmioita ja vähintään 10 % pitää olla suurempia perheasuntoja (vähintään 4h + k/kk). Huoneeksi luetaan vain tilat, joissa on ikkuna suoraan ulos.

Kumpaakin rakennukseen on nyt suunniteltu yksi yksiö liikaa ja yksi perheasunto liian vähän. Mikäli asuntojen huoneistotyyppijakauman osalta kilpailuehtoja rikotaan molempien rakennusten osalta, on Lujatalo Oy velvollinen maksamaan kaupungille poikkeamasta sopimussakkoa 50 000 euroa/asunto vaadittujen yksiöiden (kpl) ylittävien ja vaadittujen perheasuntojen (4h + k/kk) määrän (kpl) alittavien asuntojen osalta. Tämä sopimussakkoehto on kaupungilla yleisesti käytössä oleva kauppakirjan ehto.

Asuntojen myyntiä koskeva velvoite:
Tontin kauppakirjaan sisällytetään ehto, jossa asuntojen myyntiä rajoitetaan seuraavasti: asuntoja saa myydä ainoastaan kaksi asuntoa yhtä ostajaa kohden. Ostajan tulee olla luonnollinen henkilö.

Kilpailuohjelmassa edellytettiin, että kilpailun voittaja sitoutuu noudattamaan tonttikilpailun ohjelmaa sekä kaupungin päättämiä asuntotonttien luovutushetkellä voimassa olevia luovutusehtoja

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 9 § 1 kohdan 20 mukaan kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, kun kyseessä ei ole kaupungin tytäryhteisö eikä osakkeiden tai osuuksien merkintä, ostaminen tai vaihtaminen tuo kaupungille määräysvaltaa yhteisössä.

Kaupunkitilalautakunta 19.1.2022 § 10

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) myydään Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat,
b) yhtiön omistaman Kivistön korttelin 23153 tontin 1 rakentamisessa on noudatettava tonttikilpailun ehtoja ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja,
c) tontin 23153/1 toteuttajalta peritään Kivistön aluemarkkinointikorvaus,
d) toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,
e) toteuttaja sitoutuu noudattamaan kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja. Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
f) yhtiön omistaman Kivistön korttelin 23153 tontin 1 rakentaminen on aloitettava vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
g) Lujatalot Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
h) päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 31.12.2022 mennessä.

Käsittely:
Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 31.1.2022 § 15

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) myydä Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat,

b) että yhtiön omistaman Kivistön korttelin 23153 tontin 1 rakentamisessa on noudatettava tonttikilpailun ehtoja ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja,
c) periä tontin 23153/1 toteuttajalta Kivistön aluemarkkinointikorvaus,
d) että toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,
e) että toteuttaja sitoutuu noudattamaan kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja. Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
f) että yhtiön omistaman Kivistön korttelin 23153 tontin 1 rakentaminen on aloitettava vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
g) että Lujatalot Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
h) että päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 31.12.2022 mennessä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin seuraava kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän pöytäkirjalausuma:

Kaupungin tontinluovutusperiaatteet on käsiteltävä maa- ja asuntopoliittisen ohjelman päivityksen yhteydessä. Esimerkiksi tässä luovutuksessa on tontin kauppakirjaan sisällytetty ehto, jossa asuntojen myyntiä rajoitetaan niin, että yhden ostajan ostamien asuntojen lukumäärä on rajattu kahteen asuntoon ja ostajan tulee olla luonnollinen henkilö.

Lukumäärärajoitusta voidaan perustella sillä, ettei uudessa taloyhtiössä omistus keskity. Ostajaa koskeva rajaus on kuitenkin ongelmallinen. Se rajaa ostajista pois järjestöt, säätiöt, kaupungit, seurakunnat sekä yritykset. Kaupunki häviää rajauksessa myös taloudellisesti, koska rajaus lisää rakennusyhtiöiden riskiä ja laskee kaupungin rakennusoikeuden myynnistä saamaa hintaa.

———

Kaupunginhallitus 31.1.2022 § 15 päätti myydä Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekannan 3 932 249,92 euron kauppahinnalla niin, että päätös raukeaa, mikäli kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 31.12.2022 mennessä. Päätöksen mukaan kokonaiskauppa-hinta 3 932 249,92 euroa muodostuu AK-tontin 23153/1 hinnasta 3 023 081 euroa, LPA-tontilla 23152/2 sijaitsevien autopaikkojen hinnasta 908 902,92 euroa ja Safiiriparkin Huolto Oy:n osakkeista 266 euroa. Varausmaksu 50 000 euroa, jonka Lujatalo Oy on maksanut kaupungille 12.3.2021, hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli Lujatalo Oy ei osta Vantaan kaupungilta osakekantaa, jää varausmaksu kaupungille.

Haastavan uudisasuntomarkkinatilanteen vuoksi Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan kaupat eivät onnistuneet määräaikaan 31.12.2022 mennessä, joten Lujatalo Oy on pyytänyt kaupungilta uutta myyntipäätöstä. Lujatalo Oy:n kanssa käytyjen neuvotteluiden pohjalta päädyttiin pysymään samoissa ehdoissa, kuin edellisessä myyntipäätöksessä, mutta Lujatalo Oy toivoi myyntipäätökselle määräajaksi 30.6.2024.

Perusteluna uudelle myyntipäätökselle haastavan asuntomarkkinatilanteen lisäksi on se, että Lujatalo Oy on hakenut rakennusluvan ja tehnyt toteutussuunnitelmat tontille 23153/1. Lujatalo Oy uskoo, että

markkinatilanne selkeytyy tulevan kahden vuoden aikana siten, että Asunto Oy Vantaan Kelta-safiirin ostaminen olisi mahdollista. Oston jälkeen yhtiö olisi todennäköisesti vielä jaettava kahdeksi erilliseksi yhtiöksi vaiheittaista rakentamisen käynnistystä varten.

Autopaikat:
Tontin 23153/1 autopaikat 38 kpl sijoittuvat LPA-tontille 23152/2 valmistuneeseen pysäköintilaitokseen. Autopaikat (38 kpl) on valmiiksi rakennettu. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa LPA-tontista 23152/2 ja valmistuneesta pysäköintilaitoksesta määräosan 4820/45515 ja 38 autopaikkaa.

Yhtiö on vuokrannut autopaikoista 17 kappaletta TA-Asumisoikeus Oy:lle 13.8.2019 allekirjoitetulla vuokrasopimuksella. Mikäli Lujatalo Oy haluaa, että Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri sanoo vuokrasopimuksen irti ennen osakekannan kauppaa, tulee Lujatalon siitä ilmoittaa Asunto Oy Vantaan Kelta-safiirin hallitukselle ennen osakekannan kauppaa.

Safiiriparkin Huolto Oy
Pysäköintilaitosta varten on perustettu hallinnointiyhtiö, Safiiriparkin Huolto Oy. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa 38 osaketta.

Tarkemmin autopaikkojen rakentamisesta ja muista kiinteistöjen välisistä käyttöoikeuksista, rasitteista ja muista järjestelyistä on sovittu korttelin yhteisjärjestelysopimuksissa.

Lujatalo Oy sitoutuu suorittamaan tontin 23153/1 osalta Kivistön aluemarkkinointikorvauksen. Korvaus määräytyy rakennusluvassa tontille osoitetun rakennusoikeuden mukaan siten, että korvauksena suoritetaan 2 €/k-m2+alv. Tämä markkinointimaksu ei sisälly tontin myyntihintaan. Korvaus tulee maksaa yhden kuukauden aikana kauppakirjan allekirjoittamisesta kaupungin erikseen lähettämää laskua vastaan.

Lujatalo Oy sitoutuu liittymään alueelliseen jätteiden putkikeräysjärjestelmään. Kaupunki on perustanut voittoa tavoittelemattoman erillisen putkijäteyhtiön, Kivistön Putkijäte Oy:n, joka vastaa jäte-huoltoverkon suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Kilpailun vaatimukset ja velvoitteet, jotka kirjataan kauppakirjaan:

Asuntojen rahoitus- ja hallintamuoto:
Tontille on rakennettava vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa siten, että tontti jää asunto-osakeyhtiön omistukseen.

Asuinrakennusten energialuokka:
Asuinrakennusten tulee olla A-energialuokkaa.

Asuntojen huoneistotyyppijakauma rakennuksittain:
Asuntojen kokonaismäärästä
a) korkeintaan 30 % saa olla yksiöitä,
b) vähintään 20 % tulee olla kolmioita (nämä asunnot voi myös toteuttaa suurempina asuntoina) ja
c) vähintään 10 % tulee olla perheasuntoja (vähintään 4h + k/kk).

Huoneeksi luetaan vain tilat, joissa on ikkuna suoraan ulos.

Asuntojen myyntiä koskeva velvoite:
Tontin kauppakirjaan sisällytetään ehto, jossa asuntojen myyntiä rajoitetaan seuraavasti: asuntoja saa myydä ainoastaan kaksi asuntoa yhtä ostajaa kohden. Ostajan tulee olla luonnollinen henkilö.

Kilpailuohjelmassa edellytettiin, että kilpailun voittaja sitoutuu noudattamaan tonttikilpailun ohjelmaa sekä kaupungin päättämiä asuntotonttien luovutushetkellä voimassa olevia luovutusehtoja.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n kohdan 20 mukaan kaupunginhallitus päättää säätiön perustamisesta ja jäsenyydestä, yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta sekä osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, kun kyseessä ei ole kaupungin tytäryhteisö eikä osakkeiden tai osuuksien merkintä, ostaminen tai vaihtaminen tuo kaupungille määräysvaltaa yhteisössä.

Kaupunkitilalautakunta 22.3.2023 § 10

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) myydään Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat,
b) yhtiön omistaman tontin 23153/1 rakentamisessa on noudatettava tonttikilpailun ehtoja ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja,
c) peritään tontin 23153/1 toteuttajalta Kivistön aluemarkkinointikorvaus,
d) toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,
e) toteuttaja sitoutuu noudattamaan kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja. Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
f) yhtiö sitoutuu aloittamaan tontin 23153/1 rakentamisen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
g) Lujatalo Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
h) päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.6.2024 mennessä.

Käsittely:
Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 17.4.2023 § 14

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että

a) myydään Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat,
b) yhtiön omistaman tontin 23153/1 rakentamisessa on noudatettava tonttikilpailun ehtoja ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja,
c) peritään tontin 23153/1 toteuttajalta Kivistön aluemarkkinointikorvaus,
d) toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,
e) toteuttaja sitoutuu noudattamaan kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja. Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
f) yhtiö sitoutuu aloittamaan tontin 23153/1 rakentamisen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
g) Lujatalo Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
h) päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.6.2024 mennessä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 17.4.2023 § 14 päätti myydä Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekannan 3 932 249,92 euron kauppahinnalla niin, että päätös raukeaa, mikäli kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.6.2024 mennessä. Päätöksen mukaan kokonaiskauppahinta 3 932 249,92 euroa muodostuu AK-tontin 23153/1 hinnasta 3 023 081 euroa, LPA-tontilla 23152/2 sijaitsevien autopaikkojen hinnasta 908 902,92 euroa ja Safiiriparkin Huolto Oy:n osakkeista 266 euroa. Varausmaksu 50 000 euroa, jonka Lujatalo Oy on maksanut kaupungille 12.3.2021, hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli Lujatalo Oy ei osta Vantaan kaupungilta osakekantaa, jää varausmaksu kaupungille.

Rakennushankkeen ennakkomarkkinointi ei ole tuottanut Lujatalo Oy:n mukaan varauksia ja yhteydenottoja on ollut hyvin niukasti. Tästä syystä Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan kaupat eivät onnistu määräaikaan 30.6.2024 mennessä, ja Lujatalo Oy on pyytänyt kaupungilta uutta myyntipäätöstä.

Lujatalo Oy:n kanssa on myös keskusteltu Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan ja tontin 23153/1 maapohjan mahdollisesta vaiheittaisesta myymisestä, jolloin myös suunniteltujen asuinrakennusten aloitus tapahtuisi kahdessa vaiheessa. Mahdollinen vaiheittainen myyminen vaatii kuitenkin tarkemmat etenemissuunnitelmat ja tarvittavat päätökset niistä vastaavissa toimielimissä. Mikäli vaiheittaiseen myymiseen päädytään, niin Lujatalo Oy vastaa kaikista siihen liittyvistä veroseuraamuksista, kuten luovutusvoiton verosta.

Autopaikat:

Tontin 23153/1 autopaikat 38 kpl sijoittuvat LPA-tontille 23152/2 valmistuneeseen pysäköintilaitokseen. Autopaikat (38 kpl) on valmiiksi rakennettu. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa LPA-tontista 23152/2 ja valmistuneesta pysäköintilaitoksesta määräosan 4820/45515 ja 38 autopaikkaa.

Yhtiö on vuokrannut autopaikoista 17 kappaletta TA-Asumisoikeus Oy:lle. Mikäli Lujatalo Oy haluaa, että Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri sanoo vuokrasopimuksen irti ennen osakekannan kauppaa, tulee Lujatalon siitä ilmoittaa Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin hallitukselle ennen osakekannan kauppaa.

Safiiriparkin Huolto Oy
Pysäköintilaitosta varten on perustettu hallinnointiyhtiö, Safiiriparkin Huolto Oy. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa 38 osaketta.

Tarkemmin autopaikkojen rakentamisesta ja muista kiinteistöjen välisistä käyttöoikeuksista, rasitteista ja muista järjestelyistä on sovittu korttelin yhteisjärjestelysopimuksissa.

Lujatalo Oy sitoutuu suorittamaan tontin 23153/1 osalta Kivistön aluemarkkinointikorvauksen. Korvaus määräytyy rakennusluvassa tontille osoitetun rakennusoikeuden mukaan siten, että korvauksena suoritetaan 2 €/k-m2+alv. Tämä markkinointimaksu ei sisälly tontin myyntihintaan. Korvaus tulee maksaa yhden kuukauden aikana kauppakirjan allekirjoittamisesta kaupungin erikseen lähettämää laskua vastaan.

Lujatalo Oy sitoutuu liittymään alueelliseen jätteiden putkikeräysjärjestelmään. Kaupunki on perustanut voittoa tavoittelemattoman erillisen putkijäteyhtiön, Kivistön Putkijäte Oy:n, joka vastaa jätehuoltoverkon suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Kilpailun vaatimukset ja velvoitteet, jotka kirjataan kauppakirjaan:

Asuntojen rahoitus- ja hallintamuoto:
Tontille on rakennettava vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa siten, että tontti jää asunto-osakeyhtiön omistukseen.

Asuinrakennusten energialuokka:
Asuinrakennusten tulee olla A-energialuokkaa.

Asuntojen huoneistotyyppijakauma rakennuksittain:
Asuntojen kokonaismäärästä
a) korkeintaan 30 % saa olla yksiöitä,
b) vähintään 20 % tulee olla kolmioita (nämä asunnot voi myös toteuttaa suurempina asuntoina) ja
c) vähintään 10 % tulee olla perheasuntoja (vähintään 4h + k/kk).

Huoneeksi luetaan vain tilat, joissa on ikkuna suoraan ulos.

Asuntojen myyntiä koskeva velvoite:
Tontin kauppakirjaan sisällytetään ehto, jossa asuntojen myyntiä rajoitetaan seuraavasti: asuntoja saa myydä ainoastaan kaksi asuntoa yhtä ostajaa kohden. Ostajan tulee olla luonnollinen henkilö.

Kilpailuohjelmassa edellytettiin, että kilpailun voittaja sitoutuu noudattamaan tonttikilpailun ohjelmaa sekä kaupungin päättämiä asuntotonttien luovutushetkellä voimassa olevia luovutusehtoja.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n kohdan 20 mukaan kaupunginhallitus päättää säätiön perustamisesta ja jäsenyydestä, yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta sekä osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, kun kyseessä ei ole kaupungin tytäryhteisö eikä osakkeiden tai osuuksien merkintä, ostaminen tai vaihtaminen tuo kaupungille määräysvaltaa yhteisössä.

Kaupunkitilalautakunta 5.6.2024 § 16

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) myydään Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat,
b) yhtiön omistaman tontin 23153/1 rakentamisessa on noudatettava tonttikilpailun ehtoja ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja,
c) peritään tontin 23153/1 toteuttajalta Kivistön aluemarkkinointikorvaus,
d) toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,
e) toteuttaja sitoutuu noudattamaan kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja. Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
f) yhtiö sitoutuu aloittamaan tontin 23153/1 rakentamisen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
g) Lujatalo Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
h) päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.6.2025 mennessä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 17.6.2024 § 29

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että

a) myydään Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat;
b) yhtiön omistaman tontin 23153/1 rakentamisessa on noudatettava tonttikilpailun ehtoja ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja,
c) peritään tontin 23153/1 toteuttajalta Kivistön aluemarkkinointikorvaus,
d) toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,

e) toteuttaja sitoutuu noudattamaan kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja. Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
f) yhtiö sitoutuu aloittamaan tontin 23153/1 rakentamisen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
g) Lujatalo Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
h) päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.6.2025 mennessä.

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Sakari Rokkanen teki kaupunginhallituksen jäsen Maarit Raja-Ahon kannattamana seuraavan *lisäysesityksen*:

Päätetään, että
a) myydään Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat;
b) yhtiön omistaman tontin 23153/1 rakentamisessa on noudatettava tonttikilpailun ehtoja *(pois lukien ehto ostajien rajaamisesta vain luonnolliseen henkilöön)* ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja,
c) peritään tontin 23153/1 toteuttajalta Kivistön aluemarkkinointikorvaus,
d) toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,
e) toteuttaja sitoutuu noudattamaan kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja *(pois lukien ehto ostajien rajaamisesta vain luonnolliseen henkilöön).* Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
f) yhtiö sitoutuu aloittamaan tontin 23153/1 rakentamisen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
g) Lujatalo Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
h) päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.6.2025 mennessä.

Puheenjohtajasi totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Rokkasen lisäysesitystä, äänestävät ei. äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 11 jaa-ääntä (Karinen, Faysal, Tammi, Räsänen, Kaukola, Lundell, Suoniemi, Virkamäki, Rämö, Valtanen, Tuomela) ja 4 ei-ääntä (Rokkanen, Raja-Aho, Orpana, Hakala). Puheenjohtaja totesi lisäysesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 17.6.2024 § 29 päätti myydä Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekannan 3 932 249,92 euron kauppahinnalla niin, että päätös raukeaa, mikäli kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.6.2025 mennessä. Päätöksen mukaan kokonaiskauppahinta 3 932 249,92 euroa muodostuu AK-tontin 23153/1 hinnasta 3 023 081 euroa, LPA-tontilla 23152/2 sijaitsevien autopaikkojen hinnasta 908 902,92 euroa ja Safiiriparkin Huolto Oy:n osakkeista 266 euroa. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat. Varausmaksu 50 000 euroa, jonka Lujatalo Oy on maksanut kaupungille 12.3.2021, hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli Lujatalo Oy ei osta Vantaan kaupungilta osakekantaa, jää varausmaksu kaupungille.

Lujatalo Oy:n kanssa on myös keskusteltu Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin osakekannan ja tontin 23153/1 maapohjan mahdollisesta vaiheittaisesta myymisestä, jolloin myös suunniteltujen asuinrakennusten aloitus tapahtuisi kahdessa vaiheessa. Mahdollinen vaiheittainen myyminen vaatii kuitenkin tarkemmat etenemissuunnitelmat ja tarvittavat päätökset niistä vastaavissa toimielimissä. Mikäli vaiheittaiseen myymiseen päädytään, niin Lujatalo Oy vastaa kaikista siihen liittyvistä veroseuraamuksista, kuten luovutusvoiton verosta.

Rakennushankkeen vaiheittainen toteuttaminen puolittaa hankekoon, mikä muuttaa myös rahoituspäätöstä varten tarvittavien ennakkovarattujen asuntojen määrän puoleen. Mahdollista tontin ja hankkeen jakamista varten Lujatalo Oy on perustanut Asunto Oy Vantaan Kivistöntähti nimisen asunto-osakeyhtiön, jonka osalta ennakkomarkkinointi on ollut käynnissä viikot 12-37/2024. Ennakkomarkkinointi ei Lujatalo Oy:n mukaan tuottanut varauksia ja yhteydenottoja oli hyvin niukasti. Rakennusluvan määräajan pidennystä rakennustyön aloittamiseksi on haettu, ja lupa on voimassa 15.02.2027 saakka.

Autopaikat
Tontin 23153/1 autopaikat 38 kpl sijoittuvat LPA-tontille 23152/2 valmistuneeseen pysäköintilaitokseen. Autopaikat (38 kpl) on valmiiksi rakennettu. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa LPA-tontista 23152/2 ja valmistuneesta pysäköintilaitoksesta määräosan 4820/45515 ja 38 autopaikkaa.

Yhtiö on vuokrannut autopaikoista 25 kappaletta TA-Asumisoikeus Oy:lle. Mikäli Lujatalo Oy haluaa, että Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri sanoo vuokrasopimuksen irti ennen osakekannan kauppaa, tulee Lujatalon siitä ilmoittaa Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin hallitukselle ennen osakekannan kauppaa.

Lujatalo Oy maksaa 13 vapaana olevan autopaikan vastikkeet Vantaan kaupungille erikseen lähetettävää laskua vastaan vuoden 2025 alusta lukien siihen saakka, kunnes Keltasafiirin osakekanta myydään. Tämän jälkeen vastikkeista vastaa osakannan uusi omistaja. Vastikkeiden hinta on tämän päätöksen tekohetkellä 22 €/ap/kk.

Safiiriparkin Huolto Oy
Pysäköintilaitosta varten on perustettu hallinnointiyhtiö, Safiiriparkin Huolto Oy. Asunto Oy Vantaan Keltasafiiri omistaa 38 osaketta.

Tarkemmin autopaikkojen rakentamisesta ja muista kiinteistöjen välisistä käyttöoikeuksista, rasitteista ja muista järjestelyistä on sovittu korttelin yhteisjärjestelysopimuksissa.

Jätteiden putkikeräysjärjestelmä
Lujatalo Oy sitoutuu liittymään alueelliseen jätteiden putkikeräysjärjestelmään. Kaupunki on perustanut voittoa tavoittelemattoman erillisen putkijäteyhtiön, Kivistön Putkijäte Oy:n, joka vastaa jätehuoltoverkon suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Kilpailun vaatimukset ja velvoitteet, jotka kirjataan kauppakirjaan:

Asuntojen rahoitus- ja hallintamuoto:
Tontille on rakennettava vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa siten, että tontti jää asunto-osakeyhtiön omistukseen.

Asuinrakennusten energialuokka:
Asuinrakennusten tulee olla A-energialuokkaa.

Asuntojen huoneistotyyppijakauma rakennuksittain:
Asuntojen kokonaismäärästä
a) korkeintaan 30 % saa olla yksiöitä,
b) vähintään 20 % tulee olla kolmioita (nämä asunnot voi myös toteuttaa suurempina asuntoina) ja
c) vähintään 10 % tulee olla perheasuntoja (vähintään 4h + k/kk).

Huoneeksi luetaan vain tilat, joissa on ikkuna suoraan ulos.

Asuntojen myyntiä koskeva velvoite:
Tontin kauppakirjaan sisällytetään ehto, jossa asuntojen myyntiä rajoitetaan seuraavasti: asuntoja saa myydä ainoastaan kaksi asuntoa yhtä ostajaa kohden. Ostajan tulee olla luonnollinen henkilö.

Kilpailuohjelmassa edellytettiin, että kilpailun voittaja sitoutuu noudattamaan tonttikilpailun ohjelmaa sekä kaupungin päättämiä asuntotonttien luovutushetkellä voimassa olevia luovutusehtoja.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n kohdan 12 mukaan kaupunginhallitus päättää säätiön perustamisesta ja jäsenyydestä, yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta sekä osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, kun kyseessä ei ole kaupungin tytäryhteisö eikä osakkeiden tai osuuksien merkintä, ostaminen tai vaihtaminen tuo kaupungille määräysvaltaa yhteisössä.

Kaupunkitilalautakunta 14.5.2025 § 17

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) myydään Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat,
b) toteuttaja sitoutuu noudattamaan tontin 23153/1 rakentamisessa tonttikilpailun kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja. Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
c) Lujatalo Oy maksaa 13 vapaana olevan autopaikan vastikkeet Vantaan kaupungille erikseen lähetettävää laskua vastaan vuoden 2025 alusta lukien siihen saakka, kunnes Keltasafiirin osakekanta myydään,

d) toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,
e) yhtiö sitoutuu aloittamaan tontin 23153/1 rakentamisen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
f) Lujatalo Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
g) päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 31.12.2026 mennessä.

Käsittely:
Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti poistui yhteisöjäävinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 45

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että
a) myydään Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Keltasafiirin (Y-tunnus 2753279-5) koko osakekanta 3 932 249,92 euron kauppahinnalla. Varausmaksu 50 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli rakennusoikeus lisääntyy rakennuslupavaiheessa, korotetaan kauppahintaa vastaavasti. Kauppahintaan lisätään yhtiön rahavarat,
b) toteuttaja sitoutuu noudattamaan tontin 23153/1 rakentamisessa tonttikilpailun kilpailuohjelmassa asetettuja ehtoja ja kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntotonttien luovutusehtoja. Ehtojen rikkomisesta kirjataan kauppakirjaan sopimussakkolausekkeet,
c) Lujatalo Oy maksaa 13 vapaana olevan autopaikan vastikkeet Vantaan kaupungille erikseen lähetettävää laskua vastaan vuoden 2025 alusta lukien siihen saakka, kunnes Keltasafiirin osakekanta myydään,
d) toteuttaja sitoutuu liittymään Kivistön alueen jätteiden putkikeräysjärjestelmään ja noudattamaan kaupunginhallituksen vahvistamia menettelytapoja ja maksuja,
e) yhtiö sitoutuu aloittamaan tontin 23153/1 rakentamisen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta,
f) Lujatalo Oy vastaa kauppaehtojen noudattamisesta siihen asti, kunnes rakentamisvelvoite on täytetty, ja
g) päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 31.12.2026 mennessä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- kartta tontista 23153/1 ja määräosasta tonttia 23152/2 myynti

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Hilma Ruoho, puh. 043 825 5177,
maankäyttöinsinööri Lauri Tölli, puh. 040 658 6618,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KOHTEEN SIJAINTI

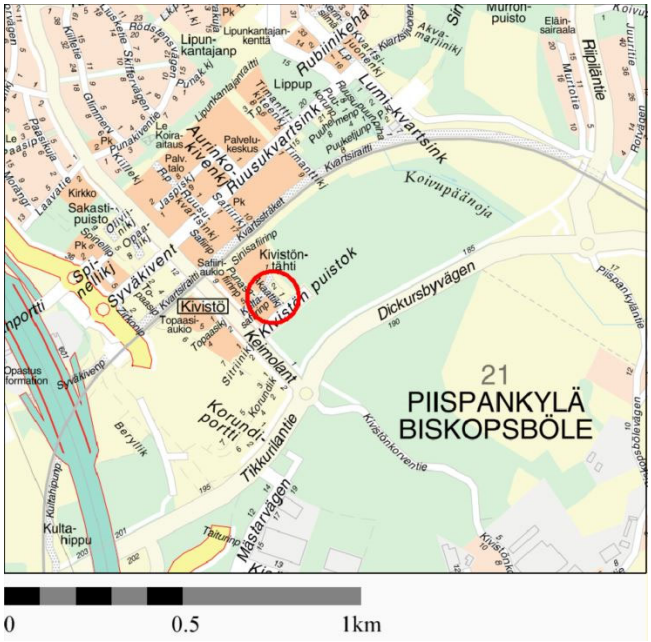

TONTIN MYYNTI JA MÄÄRÄOSAN MYYNTI / Lujatalo Oy

Kaupunginosa: KIVISTÖ (23)

Tontti 92-23-153-1
Pinta-ala 2253 m^2
Rakennusoikeus 4820 k-m^2

Määräosan 4820/45515 myynti tontista 92-23-152-2 (LPA)

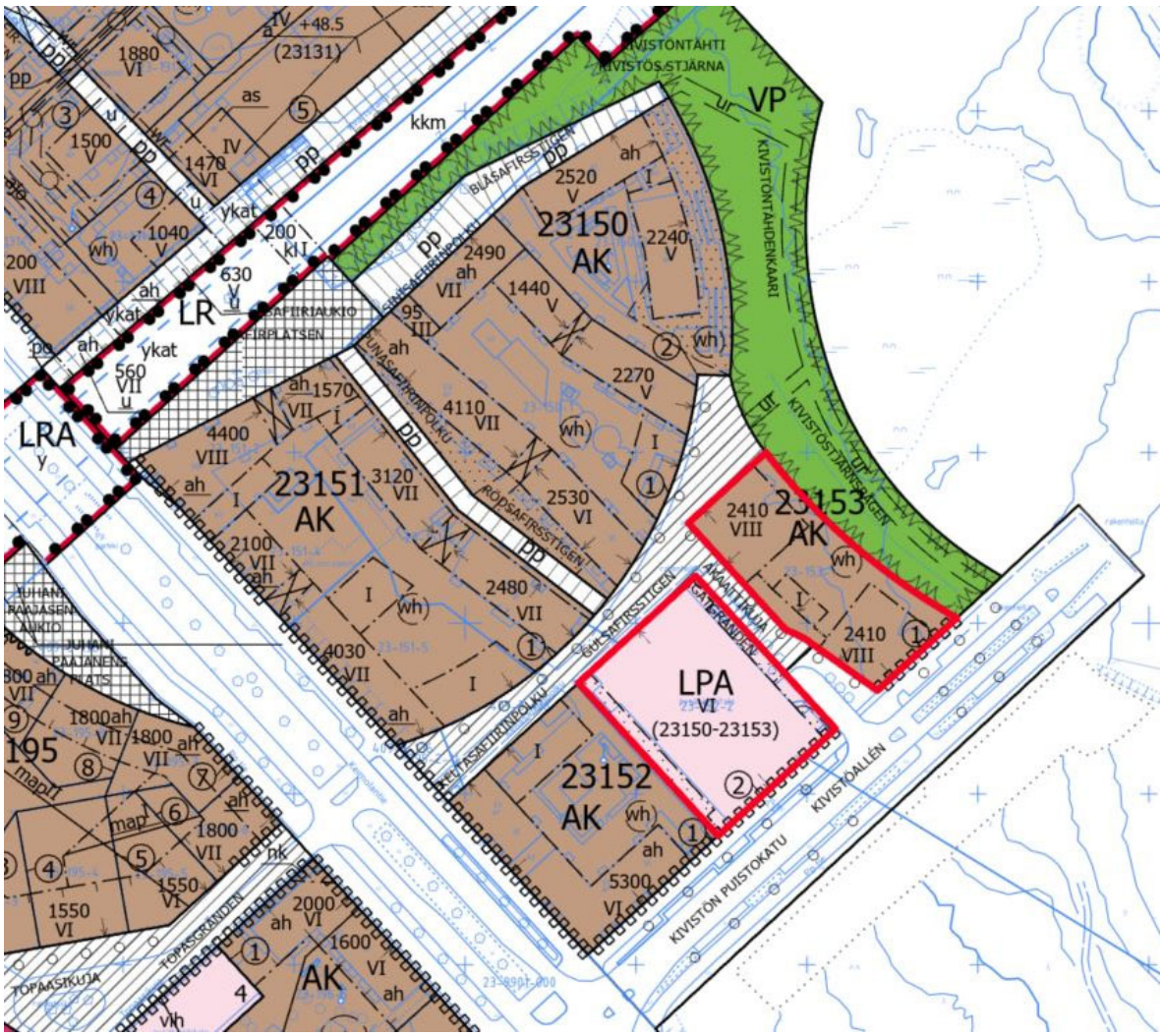

46 § Tonttien 92-52-131-4, -5- ja-6 ostaminen Veromiehen kaupunginosassa / Kiinteistö Oy:t Avia Centre 1, Avia Centre 2A ja Avia Centre 2B / c/o YIT Rakennus Oy

VD/3410/10.00.01.00/2025

AK/TH/AVP/TJ/MT

Esitetään tehtäväksi kiinteistöjen kauppa, jolla Vantaan kaupunki ostaa kolme rakentamatonta tonttia Veromiehessä YIT Rakennus Oy:n (jäljempänä YIT) omistamilta kiinteistöosakeyhtiöiltä. Kaupan kohteella on voimassa toimitilarakennusten (KTY) korttelialueen asemakaava, ja sen kokonaisrakennusoikeus on 13 600 k-m2. Kauppahinta on 2 500 000 euroa.

Perusteluja ja taustaa
YIT:n omistamilla kolmella kiinteistöosakeyhtiöllä on ollut vuosia myytävänä kolme toimitilarakennusten tonttia Veromiehessä Markkatiellä. Tontit ovat rakentamattomia ja niiden yhteenlaskettu rakennusoikeus on 13 600 k-m2. Tonttien haasteina ovat mm. toimitilarakentamisen tulevaisuuden suuri epävarmuus sekä huomattavan kallis kaksikerroksinen maanalainen pysäköintiratkaisu.

Kaupungin haasteena puolestaan alueella muun ohella on ollut saada osoitettua tilavaraus Lentoasemantien ylittävälle Muuran puistosillalle, jota on kaavailtu nyt ostettavaksi esitettävän tonttikokonaisuuden eteläosalle mm. Aviapolis-kaavarungossa (tunnusnumero 052200) sekä Muuran kaupunkikylät 1 asemakaavassa (002356).

Lisäksi tonttien ostamisella lisättäisiin merkittävästi kaupungin maavarantoa keskeiseltä tulevaisuudessa kehitettävältä alueelta. Tontit rajautuvat Lentoasemantien lisäksi kolmelta sivultaan kaupungin ennestään omistamiin alueisiin.

Kaupunki on myynyt kaupan kohteen (silloinen määräala tontista 92-52-102-2) YIT:lle perustettavien yhtiöiden lukuun vuonna 2000, jolloin sen toimistorakennusoikeus (KT) oli 10 600 k-m2 ja kauppahinta oli noin 2 228 490 euroa (13 250 000 markkaa).

Vuonna 2013 osana laajempaa kaavamuutosta (001835) kaupan kohteen rakennusoikeus nousi nykyiseen 13 600 k-m2:iin ja käyttötarkoitus muutettiin toimitilarakennusten (KTY) korttelialueeksi. Kaavamuutoksesta YIT maksoi kaupungille yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena yhteensä 527 000 euroa.

Kaupan kohteesta
Kaupan kohteena on kolme tonttia. Tontti 92-52-131-4 (om. Kiinteistö Oy Avia Centre 1), tontti 92-52-131-5 (om. Kiinteistö Oy Avia Centre 2B) ja tontti 92-52-131-6 (om. Kiinteistö Oy Avia Centre 2A). Tonttien pinta-alat ja rakennusoikeudet em. järjestyksessä ovat 3 547 m2 ja 6 800 k-m2, 2 052 m2 ja 3 400 k-m2 sekä 2 025 m2 ja 3 400 k-m2. Kauppa toteutetaan vain yhtenä kokonaisuutena.

YIT:n omistusaikana kaupan kohteelle ei ole tehty käytännössä mitään. Alue on luonnontilaista metsää.

Hinnoittelu ja kaupan erityisehdot
Neuvotteluissa päädyttiin 2 500 000 euron kauppahintaan. Tämä vastaa rakennusoikeuden yksikköhintaa noin 183 euroa/k-m2. Kauppahinta vastaa kohteen markkina-arvoa, ja siinä on huomioitu edellä esitetyt haasteet tonttien toteuttamisessa sekä markkinatilanteen epävarmuus. Kauppahinta jakautuu tonteittain/myyjien välillä niiden rakennusoikeuksien suhteissa.

Yhteenveto
Kiinteistöjen hankkiminen Vantaan kaupungille on merkittävä lisäys kaupungin maanomistukseen tulevaisuudessa kehitettävällä alueella. Neuvoteltu kauppahinta vastaa kiinteistöjen markkina-arvoa.

Toimivalta
Vantaan hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 23 kohdan nojalla kaupunginhallitus päättää kiinteän omaisuuden ostamisesta, kun kauppahinta on yli 2 000 000 euroa ja enintään 3 000 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 14.5.2025 § 21

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään esittää edelleen kaupunginhallitukselle, että
a) Vantaan kaupunki ostaa edellä esitetyn mukaisesti ja ehdoin 2 500 000 euron kauppahinnalla tontin 92-52-131-4 Kiinteistö Oy Avia Centre 1:ltä, tontin 92-52-131-5 Kiinteistö Oy Avia Centre 2B:lta ja tontin 92-52-131-6 Kiinteistö Oy Avia Centre 2A:lta, ja
b) mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 15.11.2025 mennessä, raukeaa tämä päätös.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 46

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että
a) Vantaan kaupunki ostaa edellä esitetyn mukaisesti ja ehdoin 2 500 000 euron kauppahinnalla tontin 92-52-131-4 Kiinteistö Oy Avia Centre 1:ltä, tontin 92-52-131-5 Kiinteistö Oy Avia Centre 2B:lta ja tontin 92-52-131-6 Kiinteistö Oy Avia Centre 2A:lta, ja
b) mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 15.11.2025 mennessä, raukeaa tämä päätös.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- kohdekartta ostettavista tonteista (kaupan kohde)

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Teemu Jääskeläinen, puh. 040 705 5145,
tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö, puh. 040 733 7447,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KOHTEEN SIJAINTI

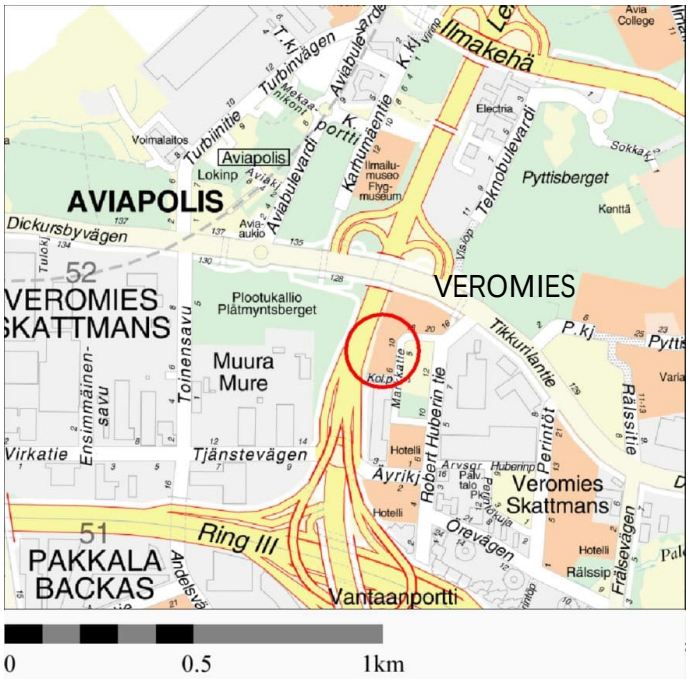

Kiinteistöjen ostaminen /
YIT Rakennus Oy

Kaupunginosa: VEROMIES (52)

Kiinteistö: 92-52-131-6
(n. 2025 m^2), Kiinteistö Oy Avia Centre 2A

Kiinteistö: 92-52-131-5
(n. 2051 m^2), Kiinteistö Oy Avia Centre 2B

Kiinteistö: 92-52-131-4
(n. 3547 m^2), Kiinteistö Oy Avia Centre 1

(yhteensä n. 7623 m^2)

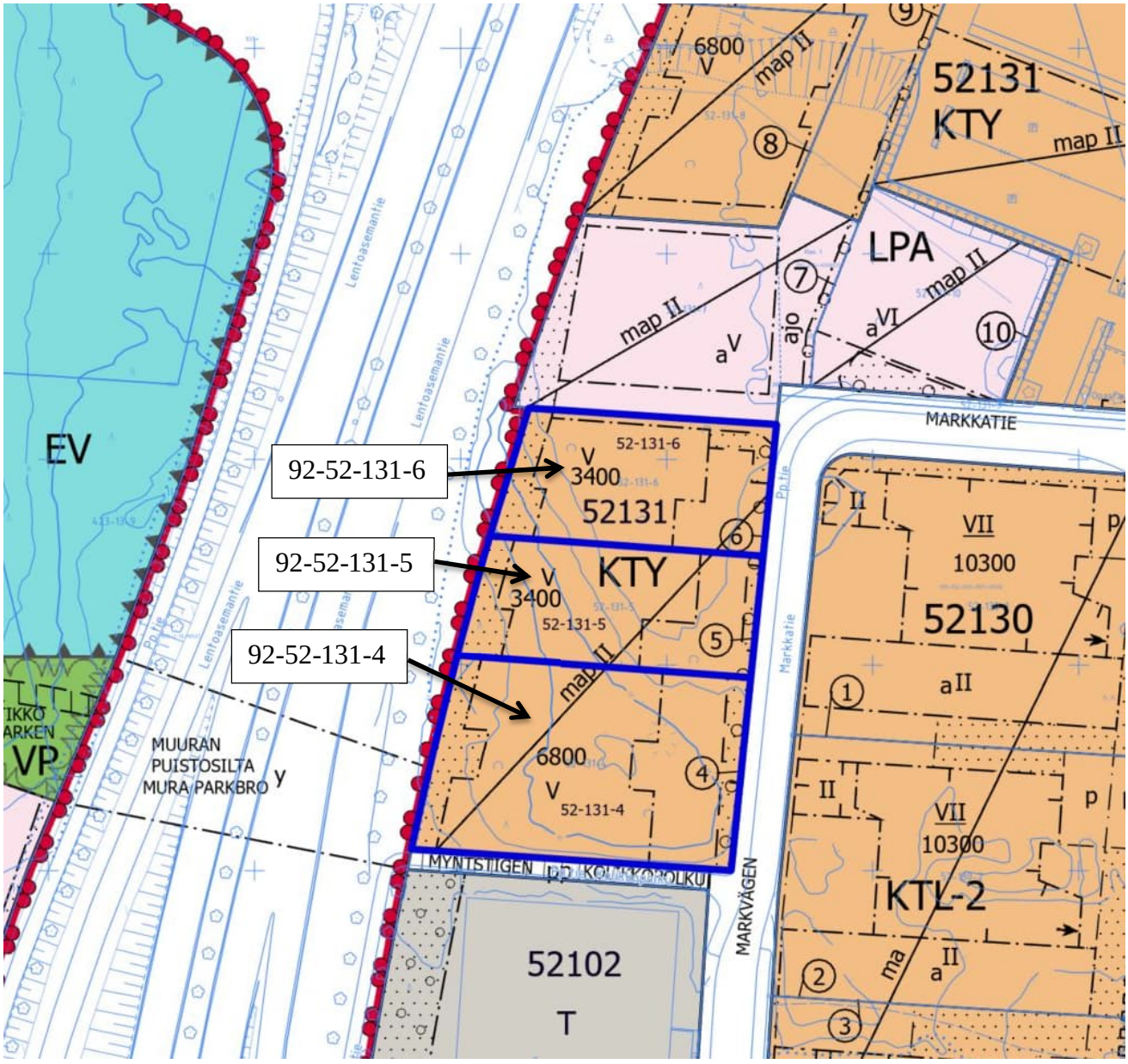

47 § **Rakennuskiellon jatkaminen II / 90103R Kivistön asemakorttelit**

VD/3316/10.02.06/2025
SP/TE/KZ/VIK

Kivistön asemakortteleiden alueelle jatketaan alueidenkäyttölain (132/99) 53 §:n 2 momentin mukaisesti rakennuskieltoa kahdella vuodella asemakaavan 233100 laatimista varten. Rakennuskiellolla ja asemakaavamuutoksella pyritään varmistamaan Kivistön keskustan kaavarungon tavoitteiden mukainen toteutuminen. Alueelle 24.5.2021 määrätyn rakennuskiellon (90103R) voimassaoloa on kaupunginhallituksen päätöksellä 4.9.2023 § 22 jatkettu kahdella vuodella 24.5.2025 saakka.

Rakennuskielto on yksi alueidenkäyttölain antamista välineistä, jota kunnat voivat käyttää esimerkiksi silloin, kun tarkoituksena on, että kaava-alue pysyy muuttumattomana suunnittelun ajan eikä kaavan toteuttamiselle aiheudu haittaa. Rakennuskielto voidaan määrätä sekä yleis- että asemakaavan laatimisen ajaksi. Tällä menettelyllä kunta voi varmistaa, että suunnitellaan ajanmukaista ja kilpailukykyistä ympäristöä.

Alueidenkäyttölain 53 §:n mukaan kunta voi määrätä rakennuskiellon alueelle, jolle asemakaavan laatiminen tai muuttaminen on vireillä. Rakennuskielto on voimassa enintään kaksi vuotta. Kunta voi kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi pidentää kieltoaikaa kaksi vuotta kerrallaan. Kunnan määräämä rakennuskielto kaava-alueen laajentamiseksi voi kuitenkin kestää enintään kahdeksan vuotta.

Kivistön asemakortteleiden rakennuskieltoalue nro 90103R
Alueella on käynnissä asemakaavan ja asemakaavan muutoksen 233100 Kivistön asemakorttelit laatiminen. Kivistön asemakortteleiden asemakaavalla mahdollistetaan kortteleiden kehittyminen keskustan keskeiseksi palvelukeskittymäksi, jossa julkiset ja kaupalliset palvelut limittyvät toimitila- ja asuntorakentamiseen luontevasti. Suunnittelualue sijaitsee Kehäradan eteläpuolella.

Asemakaavaluonnos valmistuu vuoden 2026 aikana.

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 8 § 1 kohdan 29 mukaan kaupunginhallitus päättää rakennuskiellon antamisesta alueelle, jolla asemakaavan laatiminen taikka asemakaavan tai tonttijaon muuttaminen on vireillä.

Kaupunkiympäristölautakunta 13.5.2025 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan vs. esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) jatketaan alueidenkäyttölain (132/99) 53 §:n mukaisesti rakennuskieltoa 90103R asemakaavan muuttamiseksi liitekarttaan rajatulla alueella 24.5.2027 saakka,
b) päätöstä on noudatettava alueidenkäyttölain 202 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 47

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että
a) jatketaan alueidenkäyttölain (132/99) 53 §:n mukaisesti rakennuskieltoa 90103R asemakaavan muuttamiseksi liitekarttaan rajatulla alueella 24.5.2027 saakka,
b) päätöstä on noudatettava alueidenkäyttölain 202 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Rakennuskieltoaluekartta: 90103R Kivistön asemakorttelit

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa

Lisätiedot:
aluearkkitehti Tuomas Eskola, puh. 040 547 1428,
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Rakennuskiellon jatkaminen asemakaavan laatimista varten:

90103R Kivistön asemakorttelit
13.5.2025

Kaupunkirakenne ja ympäristö

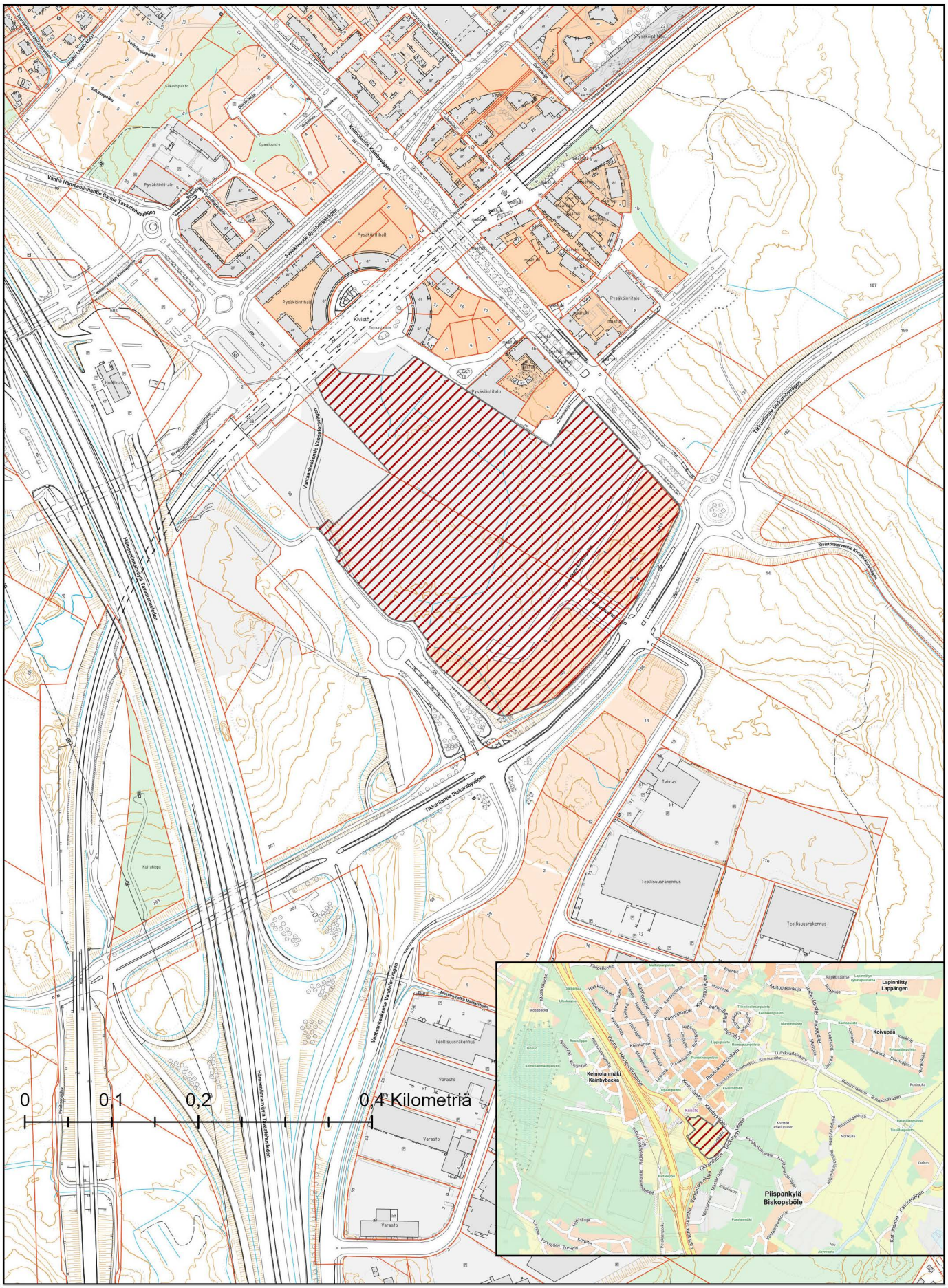

48 § Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

VD/3353/00.04.03/2025

TeA/HW/EP/IR/MT

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää Vantaan kaupungilta lausuntoa hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit). Liikennepalvelulain lisäksi muutoksia ehdotetaan myös ajoneuvolakiin sekä lakiin harmaan talouden selvitysyksiköstä.

Liikenne- ja viestintäministeriössä käynnistettiin syksyllä 2023 taksisääntelyn muutostarpeiden arviointi. Arviointityön pohjalta laadittiin arviomuistio, joka oli keväällä 2024 lausunnoilla. Arviomuistion ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta on nyt laadittu lausuttavana oleva luonnos hallituksen esitykseksi.

Petteri Orpon hallitusohjelmassa on linjattu takseja koskevasta lainsäädäntöhankkeesta. Säädöshankepäätös on asetettu 3.10.2024. Hankkeen esivalmistelussa on laadittu arviomuistio keväällä 2024, joka oli lausuntokierroksella. Taksisääntelyn nykytilaa ja muutostarpeita on arvioitu valmistelun aikana yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Sidosryhmien näkemyksiä on kartoitettu lainsäädäntöhankkeen esivalmistelun aikana laaditun arviomuistion lausuntokierroksella ja sekä erillisissä sidosryhmätapaamisissa.

Hankkeen tavoitteena on hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti lisätä kuluttajien luottamusta taksiliikenteeseen, edistää taksien saatavuutta, huomioida eri asiakasryhmät koko maassa sekä tehostaa taksiliikenteen valvontaa ja kitkeä harmaata taloutta.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2025.

Lausuntopyyntö liitteineen on julkisesti saatavilla lausuntopalvelu.fi-palvelussa:
https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=cd76180c-81c4-44ac-9be0-82026e48653a

Lausunnot on pyydetty toimittamaan viimeistään perjantaihin 6.6.2025 mennessä lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 48

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että Vantaan kaupunki antaa liitteen mukaisen lausunnon hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:
Apulaiskaupunginjohtaja teki asian käsittelyn aikana seuraavan *lisäyksen* liitteenä olevaan lausuntoon:

”Taksien valvontaa ja tunnistamista koskevat ehdotukset lisäävät taksitoiminnan läpinäkyvyyttä ja yhdenmukaisuutta. Taksamittarin asettamista pakolliseksi kaikissa taksitoiminnassa käytettävissä takseissa tulisi kuitenkin vielä harkita. Taksamittarin edellyttäminen lukitsisi alan tietynlaiseen teknologiaan ja estäisi uudenlaisen teknologian käyttämisen nykyisen rinnalla. Vaatimus saattaa myös nostaa sovelluspohjaisten taksipalveluiden kuluttajahintoja, jos taksamittarin vaatima investointi siirtyy palveluiden hintaan. On vielä harkittava, ovatko taksamittarivaatimuksen haitat perusteltavissa siitä saatavilla hyödyillä sekä tarkasteltava vaihtoehtoisia etenemistapoja. *Asiakkaalla tulee olla teknisestä ratkaisusta riippumatta mahdollisuus joko ennen matkaa tietää matkan lopullinen hinta tai seurata hinnan muodostumista matkan aikana.”*

Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
- Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit) KH 2.6.2025 § 48

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
liikenneinsinööri Iina Rusanen, puh. 040 688 6954
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit). Hankkeen yhtenä tavoitteena on lisätä kuluttajien luottamusta taksiliikenteeseen. Esityksessä todetaan, että pääkaupunkiseudulla turvallisuudentunne taksipalveluiden käyttöön liittyen on selvästi alhaisempi kuin koko maan keskiarvo. Luottamuksen palauttaminen taksiliikenteeseen ja turvallisuudentunteen parantaminen on erittäin tärkeää, jotta turvattomuus ja luottamuksen puute toimialaa kohtaan eivät estä erityisesti heikommassa asemassa olevia ihmisiä käyttämästä takseja osana toimivaa liikennejärjestelmää. Kaupungin näkökulmasta ehdotetut muutokset tukevat tavoitteen toteuttamista parantamalla taksitoiminnan turvallisuutta ja läpinäkyvyyttä.

Huomionne taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksistä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Ehdotuksen mukaisesti taksiliikenneluvan saamisen edellytyksiin lisättäisiin eräiden henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten sekä seksuaalirikosten ja petos- ja maksuvälinerikosten huomioiminen. Tämä lisäys voi parantaa taksien turvallisuutta ja pitkällä aikavälillä lisätä kuluttajien luottoa takseihin.

Huomionne taksien tunnistamista, valvontaa ja hinnoittelua koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Taksien valvontaa ja tunnistamista koskevat ehdotukset lisäävät taksitoiminnan läpinäkyvyyttä ja yhdenmukaisuutta. Taksamittarin asettamista pakolliseksi kaikissa taksitoiminnassa käytettävissä takseissa tulisi kuitenkin vielä harkita. Taksamittarin edellyttäminen lukitsisi alan tietynlaiseen teknologiaan ja estäisi uudenlaisen teknologian käyttämisen nykyisen rinnalla. Vaatimus saattaa myös nostaa sovelluspohjaisten taksipalveluiden kuluttajahintoja, jos taksamittarin vaatima investointi siirtyy palveluiden hintaan. On vielä harkittava, ovatko taksamittarivaatimuksen haitat perusteltavissa siitä saatavilla hyödyillä sekä tarkasteltava vaihtoehtoisia etenemistapoja. Asiakkaalla tulee olla teknisestä ratkaisusta riippumatta mahdollisuus joko ennen matkaa tietää matkan lopullinen hinta tai seurata hinnan muodostumista matkan aikana.

Huomionne taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Ehdotus taksinkuljettajan koulutuksen suorittamisen palauttamisesta taksinkuljettajan ajoluvan saamisen edellytykseksi olisi myönteinen muutos nykytilaan. Koulutuksen sisällössä erityisen positiivista on osio kuljettajien oikeuksista ja velvollisuuksista, joka ehdotetaan lisättävän myös

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
PL 1100
01030 Vantaan kaupunki

Puhelin (vaihde) 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Kaupunkiympäristön toimiala

Y-tunnus 01246109

taksinkuljettajan kokeeseen. Pakollinen koulutus varmistaa, että liikenteessä toimivilla taksinkuljettajilla on yhtenäiset perustaidot taksinkuljettajana toimimiseen.

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
PL 1100
01030 Vantaan kaupunki

Puhelin (vaihde) 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Kaupunkiympäristön toimiala

Y-tunnus 01246109

49 § Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä

VD/3435/00.04.03/2025

TeA/JK/PW/LK

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä. Määräaika lausunnon antamiselle on 15.6.2025.

Asetus on osa uudelleen laaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) toimeenpanoa. Asetuksella annettaisiin energiatehokkuuden parantamiseksi rakennuksen korjaus- ja muutostöissä päästöttömäksi rakennukseksi koskevat vaatimukset. Vaatimukset koskisivat tilannetta, jossa rakennusta korjataan muitten syitten takia tai rakennuksen käyttötarkoitusta muutetaan. Asetuksella saatettaisiin rakennuksen korjaus- ja muutostyötä koskevat energiatehokkuus säännökset vastaamaan uudelleen laaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin vaatimuksia päästöttömästä korjatusta rakennuksesta.

Asetuksella edistettäisiin uusiutuvan energian käytön lisäämistä, rakennuksen energiantarpeen vähentämistä ja rakennuksen sopeutumista ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin sekä hyvien toimintaedellytysten luomiselle kestäville investoinneille uusiutuvaan ja fossiilittomaan energiantuotantoon, energian varastointiin ja uusiin energiaratkaisuihin sekä pienen mittakaavan energiatuotannon investointiympäristöstä huolehtimisesta. Lisäksi sillä edistettäisiin myös uusiutuvan energian käytön lisäämistä ja siirtymistä hiilettömään, puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti.

Lausuntopyyntö, luonnos asetukseksi ja luonnos perustelumuistioksi löytyvät lausuntopalvelu.fi -palvelusta osoitteesta: https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=e3884c65-f225-4bc7-ac5f-3e3aa47a8732.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 49

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa ympäristöministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä
- Ympäristöministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
johtava lvi-tarkastusinsinööri Janne Korhonen, +358 43 825 3371
tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius, +358 40 749 2592
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä VN/18839/2024

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä. Lausunnon antamisen määräaika on 15.6.2025. Vantaan kaupunki lausuu asetusluonnoksesta seuraavaa:

Pykäläkohtaiset huomiot

7 § E-luku-vaatimus rakennusluokittain
Kun rakennuksen energiatehokkuuden parantamisen suunnittelu ja toteutus tapahtuu rakennuksen vakioituun käyttöön perustuvaa kokonaisenergiankulutusta ((E-luku) kWhE/(m2 a)) pienentämällä, on laskettava rakennukselle ominainen rakennusluokan mukainen kulutus asetuksessa esitettyjen kaavojen mukaisesti rakennusluokittain. Epäselväksi jää, mikä on vaadittava E-luku kussakin rakennusluokassa. Kaavojen mukaan rakennusluokkakohtaisella kertoimella korjattu korjauskohteesta laskettu E-luku saisi olla suurempi tai yhtä suuri kuin E-vaadittu, mikä ei vaikuta loogiselta.

9 § Energiatehokkuuden parantaminen usean korjauksen yhteisvaikutuksena
Asetusluonnoksessa käytetään termiä perusparannuspassi. Kyseisen termin yhteydessä tulisi selvittää, mitä sillä tarkoitetaan.

11 § Ilmanvaihto
Asetuksessa on hyödyllisiä kirjauksia ilmanvaihtoon liittyen korjausrakentamisessa. Tosin olisi suotavaa, että IV-asetuskin olisi linjassa tämän asetuksen kanssa. LVI-järjestelmiä koskevat muutokset ovat jotakuinkin verrattavissa tämän hetken uusien rakennuksien vaatimuksiin ja siten toteutettavissa.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
PL 1100
01030 Vantaan kaupunki

Puhelin (vaihde) 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Y-tunnus 0124610-9

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö

29.04.2025 VN/18839/2024

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä

Johdanto

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä.

Tausta

Asetukset ovat osa uudelleen laaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) toimeenpanoa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi lausunnossa pyydetään noudattamaan esitysluonnoksen otsikointia ja jäsentelyä. **Lausuntoa pyydetään niiltä osin kuin asetuksia on esitetty muutettavaksi.**

Myös muut kuin alla Jakelu-kohdassa mainitut tahot voivat antaa lausunnon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta: lausunto.om@om.fi.

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja lausuntopalvelussa annetut lausunnot julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lisäksi muiden kuin yksityishenkilöiden antamat lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus YM043:00/2024). Yksityishenkilöiden lausunnot julkaistaan hankesivuilla vain henkilön tätä erikseen pyytäessä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan sunnuntaihin 15.6.2025 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja asetusluonnoksista antaa rakennusneuvos Jyrki Kauppinen (sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@ym.fi).

Liitteet:

Lausunnolle Yma energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä 28.4.2025.pdf - Asetusluonnos

MF om förbättring av byggnaders energiprestanda till nollutsläppsbyggnader vid reparations- och ändringsarbeten 28.4.2025.pdf - Utkast till förordning

Perustelumuistio YMA päästötön korjausrakentaminen 28.4.2025.pdf - Perustelumuistio asetukseen

Jakelu:

Arkkitehtitoimisto Kimmo Lylykangas
Arkkitehtitoimistojen liitto ATL
Asukasliitto
Aurinkoteknillinen yhdistys ry
Bioenergia
BuildingSMART Finland
Digi ja väestötietovirasto DVV
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Energiateollisuus ry
Energiavirasto
Espoon kaupunki
Espoon rakennusvalvontavirasto
FiCom ry
Finanssiala ry
Fingrid Oyj
Geoforum Finland ry
Granlund
Green Building Council Finland
Green Bulding Council Finald ry
Helen
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin kaupungin asunnot Oy
Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Helsingin kaupunginmuseo
Helsingin kaupunki
Helsingin rakennuvalvontavirasto

Ilmatieteen laitos
Isännöintiliitto
Joensuun rakennusvalvontavirasto
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän rakennusvalvonta
Jyväskylän yliopisto
Järvenpään kaupungin rakennusvalvontavirasto
Kaupan liitto
KEHA-keskus
Kempeleen rakennusvalvonta
Keravan kaupunki
Keskuskauppakamari
Kiinteistöalan koulutussäätiö
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
Kiinteistönvälitysalan keskusliitto
Kiinteistötyönantajat
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kirkkohallitus
Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry
Korkein hallinto-oikeus
Kouvolan kaupunki
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
Kuntarahoitus Oyj
Kuopion kaupunki
Kuopion rakennusvalvontavirasto
Lahden rakennusvalvonta
Lappeenrannan rakennusvalvontavirasto
Liikenne- ja viestintäministeriö
LUO Arkkitehdit Riikka Kuittinen
LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry
Lämmitysenergiayhdistys ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Maanomistajain liitto
Matkailu- ja ravintolapalvelut
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Metropolia ammattikorkeakoulu
Motiva
Museovirasto
Natur och Miljö
oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun rakennusvalvontavirasto
Oulun yliopisto
Peruskorjaamisen ja Rakentamisen kehittämiskeskus ry
Pientaloteollisuus ry
Puolustusministeriö
Puutuoteteollisuus ry
Puutuoteteollisuus ry
Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA
Rakennusmestarit ja-insinöörit AMK RKL
Rakennustarkastusyhdistys RTY

Rakennusteollisuus RT
Rakennustietosäätiö RTS
Rakennustuoteteollisuus RTT ry/ Eristeteollisuus
Rakentamisen Laatu RALA ry
Rejlers
Rovaniemen kaupunki
Saamelaiskäräjät
Sato
Savonlinnan rakennusvalvonta
Senaatti
sosiaali- ja terveysministeriö
SPEK
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
Suomen arkkitehtuurimuseo
Suomen Kaasuyhdistys ry
Suomen kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Luonnonsuojeluliitto
Suomen LVI-liitto SULVI ry
Suomen Lähienergialiitto ry
Suomen lämpöpumppuyhdistys SULPU ry
Suomen Omakotiliitto
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL
Suomen Talokeskus ry
Suomen Tuulivoimayhdistys ry
Suomen Vuokranantajat
Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura ry
Suomen yrittäjät ry
Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL
Sweco talotekniikka oy
SYKE
Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry
Sähkötekniikan ja energiatehokkuuden edistämiskeskus STEK
Sähköteknisen kaupan liitto ry
Säteilyturvakeskus STUK
Talotekniikkaliitto ry
Talotekninen teollisuus ja kauppa Talteka ry
Tampereen rakennusvalvontavirasto
Tampereen yliopisto
Teknologiateollisuus
Teräsrakenneyhdistys ry
Tilastokeskus
Turun rakennusvalvontavirasto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
työ- ja elinkeinoministeriö
Valtion Taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi

Vanhustyön keskusliitto
Vantaan kaupunki
Vantaan rakennusvalvontavirasto
VERO
Vesilaitosyhdistys
Viherympäristöliitto
Vuokralaiset ry.
WWF Suomi
Ympäristömerkintä Suomi Oy
Y-säätiö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Laanti Tommi
Ympäristöministeriö

Kauppinen Jyrki
Ympäristöministeriö

50 § Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

VD/3442/00.04.03/2025

TeA/PW/SE/LK/MT

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista. Määräaika lausunnon antamiselle on 15.6.2025.

Asetus on osa uudelleen laaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) toimeenpanoa. Direktiivin mukaan rakennuksen energiatehokkuus on määritettävä lasketun tai mitatun energiankäytön perusteella, ja siinä on tultava esiin tilojen lämmitykseen, tilojen jäähdytykseen, käyttöveden lämmitykseen, ilmanvaihtoon, kiinteään valaistukseen ja muihin rakennuksen teknisiin järjestelmiin tyypillisesti käytetty energia. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tyypillinen energiankäyttö edustaa todellisia käyttöolosuhteita kulloisenkin tyypin osalta ja vastaa tavanomaista kuluttajakäyttäytymistä. Tyypillisen energiankäytön ja tyypillisen kuluttajakäyttäytymisen on mahdollisuuksien mukaan perustuttava käytettävissä oleviin kansallisiin tilastoihin, rakennusmääräyksiin ja mitattuihin tietoihin.

Suomella on ollut käytössä kansalliset energiamuodonkertoimet ja asetuksella pidettäisiin voimassa oleva kertoimien rakenne sekä lähes nollaenergia rakennuksia koskevat kertoimet ennallaan sekä annettaisiin uudelleen laaditun EPBD:n vaatimuksia vastaavien kertoimien lukuarvot eri energiamuodoille sekä erikseen uusiutuvan ja uusiutumattoman primäärienergian määrän laskentaa varten. Asetuksella mahdollistettaisiin kansallista minimivaatimusta suuremman uusiutuvan ja päästöttömän energian huomioon ottaminen energiamuodonkertoimessa päästöttömien ja lähes nollaenergia rakennusten laskennassa.

Lausuntopyyntö, luonnos asetukseksi ja luonnos perustelumuistioksi löytyvät lausuntopalvelu.fi -palvelusta osoitteesta: https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=4053e98e-0b24-4fe2-add2-20724b84cf94.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 50

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa ympäristöministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista
- Ympäristöministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
energian erityisasiantuntija Sirpa Eskelinen, +358 40 684 4725
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista VN/18837/2024

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista. Lausunnon antamisen määräaika on 15.6.2025. Vantaan kaupunki lausuu asetusluonnoksesta seuraavaa:

Vantaan kaupunki on käynyt lävitse asetusluonnoksen koskien rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoja ja pyytää, että kertoimien arvoja tarkasteltaisiin vielä tarkemmin seuraavien asetuksen herättämien näkökulmien kannalta.

1) Asetusluonnoksen 2 §:ssä esitetyt energiamuotojen lukuarvot
Päästöttömissä rakennuksissa käytettäviksi energiamuotojen kertoimien lukuarvoiksi esitetään:
1) sähkö 0,90;
2) kaukolämpö 0,38;
3) kaukojäähdytys 0,11;
4) fossiiliset polttoaineet 1,00;
5) rakennuksessa käytettävät uusiutuvat polttoaineet 0,38.

Energiamuotojen kertoimien lukuarvot uusiutuvan energian laskemiseksi olisivat:
1) sähkö 0,47;
2) kaukolämpö 0,20;
3) kaukojäähdytys 0,11;
4) fossiiliset polttoaineet 0,00;
5) rakennuksessa käytettävät uusiutuvat polttoaineet 0,38.

Energiamuotojen kertoimien lukuarvot uusiutumattoman energian laskemiseksi olisivat:
1) sähkö 0,43;
2) kaukolämpö 0,18;
3) kaukojäähdytys 0,10;
4) fossiiliset polttoaineet 1,00;
5) rakennuksessa käytettävät uusiutuvat polttoaineet 0,00.

2) Huomiot asetuksessa esitettyjä kaukolämmön energiamuotojen kertoimia koskien
Miten asetuksen 2 §:ssä esitetyt energiamuotojen kertoimien lukuarvot uusiutuvan energian laskemiseksi ovat kaukolämmölle edullisemmat kuin uusiutuville polttoaineille? Kaukolämpöä

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
PL 1100
01030 Vantaan kaupunki

Puhelin (vaihde) 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Y-tunnus 0124610-9

voidaan myös tuottaa monella tavalla, jolloin kaikkien tuotantotapojen ympäristövaikutukset eivät ole samansuuruiset.

Paikalla tuotetun uusiutuvan energian tuotannossa ei synny siirtohäviöitä, kun energia kulutetaan tuotantopaikalla. Onko siirtohäviöiden vaikutuksia huomioitu mitenkään skenaariolaskennassa?

Perustelumuistiossa kohdassa ”4.1. Taloudelliset vaikutukset” todetaan: Kertoimien voidaan yritystoiminnan kannalta katsoa tukevan kaukolämpöä ja siihen vertautuvaa alueellista keskitettyä energiantuotantoa, koska kerroin on alempi verrattuna hyötysuhteella korjattuun rakennuksessa polttoaineella tuotettuun energiaan. Toteamme, että paikalla tuotettua uusiutuvaa energiaa voidaan myös rakennuspaikan edellytykset huomioiden tuottaa monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä asentaa kustannustehokkaasti. Molempien tuotantotapojen (kaukolämmön ja uusiutuvien energioiden) tukeminen tasapuolisesti ohjaisi myös uusien energiainnovaatioiden kehittämiseen ja käyttöönottamiseen.

3) Huomiot asetuksessa esitettyjä sähkön energiamuotojen kertoimia koskien
Sähköntuotannon osalta voidaan todeta, että asetuksen 2 § energiamuotokerroin on iso kaikissa tapauksissa, vaikka valtava määrä myös tuulivoimaa toimii jo valtakunnallisen voimajärjestelmämme osana. Millä tavoin lisääntyvän teollisen mittakaavan tuulivoimatuotannon päästöt on huomioitu sähkön energiakerroinlaskennassa? Onko skenaariolaskentaa tehty jo myös Itärajalle suunnitteilla olevien tuulipuistojen tuotantovolyymeja simuloiden?

Vastaavasti myös aurinkosähköjärjestelmiä lisätään valtakunnallisesti rakennuskantaamme kiihtyvällä tahdilla laajojen aurinkosähkön maa-asennusten lisäksi. Näidenkin huomioiminen tulevaisuuden skenaariolaskennoissa on tärkeää.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö

29.04.2025 VN/18837/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Johdanto

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista.

Tausta

Asetukset ovat osa uudelleen laaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) toimeenpanoa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi lausunnossa pyydetään noudattamaan esitysluonnoksen otsikointia ja jäsentelyä. **Lausuntoa pyydetään niiltä osin kuin asetuksia on esitetty muutettavaksi.**

Myös muut kuin alla Jakelu-kohdassa mainitut tahot voivat antaa lausunnon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta: lausunto.om@om.fi.

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja lausuntopalvelussa annetut lausunnot julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lisäksi muiden kuin yksityishenkilöiden antamat lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus YM041:00/2024). Yksityishenkilöiden lausunnot julkaistaan hankesivuilla vain henkilön tätä erikseen pyytäessä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan sunnuntaihin 15.6.2025 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja asetusluonnoksista antaa rakennusneuvos Jyrki Kauppinen (sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@ym.fi).

Liitteet:

Lausunnolle 28.4.2025 Vna energiamuotojen kertoimien lukuarvoista.pdf - Asetusluonnos

MF om de numeriska värdena på energiformsfaktorerna för byggnader 28.4.2025.pdf - Utkast till förordning

Perustelumuistio VNA rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista 28.4.2025.pdf - Perustelumuistio valtioneuvoston asetukseen

Jakelu:

Arkkitehtitoimisto Kimmo Lylykangas
Arkkitehtitoimistojen liitto ATL
Asukasliitto
Aurinkoteknillinen yhdistys ry
Bioenergia
BuildingSMART Finland
Digi ja väestötietovirasto DVV
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Energiateollisuus ry
Energiavirasto
Espoon kaupunki
Espoon rakennusvalvontavirasto
FiCom ry
Finanssiala ry
Fingrid Oyj
Geoforum Finland ry
Granlund
Green Building Council Finland
Green Bulding Council Finald ry
Helen
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin kaupungin asunnot Oy
Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Helsingin kaupunginmuseo
Helsingin kaupunki
Helsingin rakennuvalvontavirasto
Ilmatieteen laitos
Isännöintiliitto

Joensuun rakennusvalvontavirasto
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän rakennusvalvonta
Jyväskylän yliopisto
Järvenpään kaupungin rakennusvalvontavirasto
Kaupan liitto
KEHA-keskus
Kempeleen rakennusvalvonta
Keravan kaupunki
Keskuskauppakamari
Kiinteistöalan koulutussäätiö
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
Kiinteistönvälitysalan keskusliitto
Kiinteistötyönantajat
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kirkkohallitus
Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry
Korkein hallinto-oikeus
Kouvolan kaupunki
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
Kuntarahoitus Oyj
Kuopion kaupunki
Kuopion rakennusvalvontavirasto
Lahden rakennusvalvonta
Lappeenrannan rakennusvalvontavirasto
Liikenne- ja viestintäministeriö
LUO Arkkitehdit Riikka Kuittinen
LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry
Lämmitysenergiayhdistys ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Maanomistajain liitto
Matkailu- ja ravintolapalvelut
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Metropolia ammattikorkeakoulu
Motiva
Museovirasto
Natur och Miljö
oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun rakennusvalvontavirasto
Oulun yliopisto
Peruskorjaamisen ja Rakentamisen kehittämiskeskus ry
Pientaloteollisuus ry
Puolustusministeriö
Puutuoteteollisuus ry
Puutuoteteollisuus ry
Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA
Rakennusmestarit ja-insinöörit AMK RKL
Rakennustarkastusyhdistys RTY
Rakennusteollisuus RT
Rakennustietosäätiö RTS

Rakennustuoteteollisuus RTT ry/ Eristeteollisuus
Rakentamisen Laatu RALA ry
Rejlers
Rovaniemen kaupunki
Saamelaiskäräjät
Sato
Savonlinnan rakennusvalvonta
Senaatti
sosiaali- ja terveysministeriö
SPEK
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
Suomen arkkitehtuurimuseo
Suomen Kaasuyhdistys ry
Suomen kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Luonnonsuojeluliitto
Suomen LVI-liitto SULVI ry
Suomen Lähienergialiitto ry
Suomen lämpöpumppuyhdistys SULPU ry
Suomen Omakotiliitto
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL
Suomen Talokeskus ry
Suomen Tuulivoimayhdistys ry
Suomen Vuokranantajat
Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura ry
Suomen yrittäjät ry
Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL
Sweco talotekniikka oy
SYKE
Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry
Sähkötekniikan ja energiatehokkuuden edistämiskeskus STEK
Sähköteknisen kaupan liitto ry
Säteilyturvakeskus STUK
Talotekniikkaliitto ry
Talotekninen teollisuus ja kauppa Talteka ry
Tampereen rakennusvalvontavirasto
Tampereen yliopisto
Teknologiateollisuus
Teräsrakenneyhdistys ry
Tilastokeskus
Turun rakennusvalvontavirasto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
työ- ja elinkeinoministeriö
Valtion Taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vanhustyön keskusliitto
Vantaan kaupunki

Vantaan rakennusvalvontavirasto
VERO
Vesilaitosyhdistys
Viherympäristöliitto
Vuokralaiset ry.
WWF Suomi
Ympäristömerkintä Suomi Oy
Y-säätiö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Laanti Tommi
Ympäristöministeriö

Kauppinen Jyrki
Ympäristöministeriö

51 § Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen parannetaan Vantaan demokratiakasvatusta

VD/7644/00.02.00.03/2024

KK/PP/AR/EN/VT/MT

Nuorisovaltuuston aloite parannetaan Vantaan demokratiakasvatusta

“Demokratia on yhteiskuntamme perusta ja sen ymmärtäminen, sekä siihen osallistuminen on tärkeää jokaiselle kansalaiselle. Siksi on olennaista, että demokratiakasvatus alkaa jo varhain, jotta lapset ja nuoret oppivat yhteiskunnallisten vaikutusmahdollisuuksien merkityksen. Koulut ovat erinomaisia paikkoja demokratiakasvatukselle, koska niissä lapset ja nuoret voivat harjoitella aktiivista kansalaisuutta.

Tällä hetkellä kaikissa Vantaan kouluissa ei kuitenkaan välttämättä ole riittävästi selkeitä käytäntöjä, jotka tukisivat oppilaiden demokratiakasvatusta vaalien aikana tai muutoinkaan kouluarjessa. Monet oppilaat saattavat kasvaa ympäristössä, jossa demokraattiset prosessit ja niiden tärkeys eivät tule selkeästi esille. Tämän vuoksi koulun tulisi olla paikka, jossa jokainen oppilas oppii ymmärtämään, mitä demokratia tarkoittaa ja kuinka he voivat siihen osallistua jo nuorena.

Esitämme, että Vantaan kouluissa olisi käytössä selkeä käytäntö, jossa kunkin luokanopettajan/ryhmänohjaajan tulisi varata aikaa vaalien alla käsitelläkseen ajankohtaisia vaaleja, kuten nuorisovaltuusto-, eduskunta-, presidentti-, euro-, kunta- ja aluevaaleja, ja niiden merkitystä. Jokaisen luokanopettajan tulisi vaalien aikaan kertoa oppilaille/opiskelijoille, mistä vaaleissa on kyse, kuinka ne toimivat ja miksi niihin osallistuminen on tärkeää. Tämä tietoisuus on tärkeää, jotta lapset ja nuoret ymmärtävät vaalien vaikutuksen yhteiskunnan toimintaan ja omiin oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa kansalaisina.

Lapsille ja nuorille olisi myös hyvä tarjota mahdollisuuksia osallistua simuloituihin vaaleihin, joissa he voisivat harjoitella äänestämistä ja tutkia demokraattisen prosessin toimivuutta käytännössä. Tosin, vielä parempaa olisi se, että vaalilla voitaisiin tehdä yhdessä päätös jostain minkä vaikutukset näkyisivät käytännössä. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi luokan tai koulun yhteisiä äänestyksiä, joissa oppilaat päättävät yhteisistä asioista, kuten luokkaretkien kohteista tai yhteisistä pelisäännöistä. Näiden harjoitusten avulla lapset oppivat ymmärtämään demokratian toimintatapoja käytännössä ja saavat kokemuksen siitä, miten jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Demokraattisten käytäntöjen harjoittaminen lapsena tukee oppilaita kasvamaan aktiivisiksi kansalaisiksi, jotka osaavat tulevaisuudessa osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.

Tavoitteenamme on, että demokratiakasvatus näkyy vahvemmin Vantaan koulujen opetussuunnitelmissa ja arjessa, jotta lapset ja nuoret kasvavat aktiivisiksi ja vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi.

Esitämme että Vantaan Kaupunki:

- **Vantaan kouluissa järjestetään oppitunneilla tietoa vaaleista ja niiden merkityksestä aina vaalien alla.**

- **Kouluja ja oppilaitoksia velvoitetaan järjestämään jonkinlainen mahdollisuus demokraattisten käytäntöjen harjoitteluun, kuten yhteisten äänestysten ja päätöksentekotilanteiden muodossa.**

- **Tiedotetaan vanhemmille ja oppilaille demokratiakasvatuksen merkityksestä ja annetaan heille mahdollisuus keskustella demokratiasta koulujen järjestämissä tapahtumissa tai vanhempainilloissa.”**

_____

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kiitämme nuorisovaltuustoa tärkeän aiheen esiin nostamisesta. Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppijoiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi. Vastaamme ansiokkaisiin esityksiinne kohta kohdalta.

1. Vantaan kouluissa järjestetään oppitunneilla tietoa vaaleista ja niiden merkityksestä aina vaalien alla.

Perusopetuksen ja lukioiden opetussuunnitelmat ja ammatillisen koulutuksen toteutussuunnitelmat ovat velvoittavia suunnitelmia, joiden mukaan opetusta toteutetaan. Näistä löytyy esimerkiksi seuraavia kirjauksia demokratiakasvatukseen liittyen.
Perusopetuksen OPS: “Oppilaan kasvaminen vaikuttamiseen ja osallisuuteen lähtee mahdollisuuksista olla aktiivinen omissa oppimisprosesseissa ja oman koulun jäsenenä. Oppilaskuntatoiminta sekä kunta- ja aluetasoiset vaikuttamisen foorumit tarjoavat tilaisuuden oppia edustuksellisen vaikuttamisen mekanismeja. Aikuisten tehtävänä on luoda mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen sekä tehdä vaikuttamisen tulokset näkyviksi. Oppilaan osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisääviä rakenteita suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorisopalveluiden, nuorisovaltuuston, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.”

Vantaan suomenkielisten lukioiden OPS, yhteiskunnallinen osaaminen “...Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä. Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa. “
Ammattiopisto Variassa yhteisten tutkinnonosan yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen osa-alueessa opiskellaan aiheita, joiden avulla opitaan ymmärtämään omia toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksia osana suomalaista yhteiskuntaa. Osa-alue on jaettu neljään osioon, joista yksi on päätöksenteko ja vaikuttaminen, johon kuuluvat kansalaisaloitteet ja päätöksenteko Suomessa.

2. Kouluja ja oppilaitoksia velvoitetaan järjestämään jonkinlainen mahdollisuus demokraattisten käytäntöjen harjoitteluun, kuten yhteisten äänestysten ja päätöksentekotilanteiden muodossa.

Vantaan kaupunki on jo pitkään kannustanut vaalien alla kouluja ja oppilaitoksia osallistumaan nuorten vaaleihin ja valmistaa niihin tukimateriaalia. Näissä oppijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua

simuloituihin vaaleihin, joissa he voivat harjoitella äänestämistä ja tutkia demokraattisen prosessin toimivuutta käytännössä. Esimerkiksi 2023 nuorten eduskuntavaaleihin osallistui 18 koulua ja oppilaitosta, vuonna 2025 nuorten kuntavaaleihin ilmoittautuneita kouluja ja oppilaitoksia on 26. Kouluissa ja oppilaitoksissa järjestetään yhteisiä äänestyksiä ja päätöksentekotilanteita, joissa oppijat päättävät yhteisistä asioista, kuten koulun tai oppilaitoksen tai ryhmän yhteisistä pelisäännöistä tai luokkaretkikohteista. Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa järjestetään oppitunteja, joissa käsitellään ajankohtaisia vaaleja, kuten nuorisovaltuusto-, eduskunta-, presidentti-, euro-, kunta- ja aluevaaleja. Vantaan kaupungin vaalibussin pysähdyspaikoissa on huomioitu demokratiakasvatus ja osallisuus pysähtymällä ammattiopistoissa sekä lukioilla ja alueilla, joilla on perinteisesti ollut alhainen äänestysprosentti.

Lakisääteinen oppilas- ja opiskelijakuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppijoiden osallistumiselle ja demokratiakasvatukselle. Oppijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua koulun päätöksentekoon ja vaikuttaa koulun toimintaan oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan kautta. Koulujen osallistuminen vaikuttajapäivän tai osallistuvan budjetoinnin tapaisiin osallistaviin toimiin antaa oppijoille mahdollisuuden saada arvokasta kokemusta demokratian toteutumisesta. Vaikuttajapäivän opettajien (oppilas- ja opiskelijakuntia ohjaavat opettajat) ohjelmassa käydään säännöllisesti läpi demokratiakasvatuksen mahdollisuuksia.

Yhtenä esimerkkinä tällaisesta osallistuvasta demokratiakasvatuksesta keskustelimme 24.1.2025 toisen asteen koulutuksen opiskelijakuntien hallitusten edustajien ja opiskelija-aktiivien kanssa vaaleista, ja siitä mikä innostaisi nuoria äänestämiseen. Opiskelijat kokivat tärkeänä, että koulujen tulisi tarjota puolueetonta tietoa ja esitellä asiaa neutraalisti ja tämän mukaan kouluja on myös ohjeistettu. Opiskelijat pitivät tärkeinä, että nuorten vaaleja järjestetään kouluissa ja oppilaitoksissa, jotta autetaan nuoria ottamaan ensimmäiset askeleet vaikuttamisessa.

3.Tiedotetaan vanhemmille ja oppilaille demokratiakasvatuksen merkityksestä ja annetaan heille mahdollisuus keskustella demokratiasta koulujen järjestämissä tapahtumissa tai vanhempainilloissa.

Kiitämme nuorisovaltuustoa osuvasta ehdotuksesta tiedottamisen suhteen. Asian tärkeys on tunnistettu myös kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ja siihen on pyritty vastaamaan tekemällä tiedottamisesta suunnitelmallista ja säännöllistä sekä nostamalla asia esiin vanhempainilloissa. Kokemuksemme mukaan tiedottaminen ylipäänsä on haastavaa, sillä huoltajien huomiosta kilpailee moni muukin asia. Pääsääntöisesti koulut ja oppilaitokset vastaavat itse huoltajaviestinnästä, mutta hyviä malleja jaetaan mm. rehtoreiden kokouksissa. Koulujen ja oppilaitosten vanhempainiltoihin osallistumisen trendi on ollut laskusuunnassa, samoin huoltajille lähetettyjen viestien ja tiedotteiden lukeminen. Pyrimme kehittämään huoltajaviestintää kaikessa tiedottamisessa ylipäänsä, myös demokratiakasvatuksen osalta.

Kaupunginhallitus 7.4.2025 § 14

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa nuorisovaltuustolle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:
Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

_____

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kiitämme nuorisovaltuustoa tärkeän aiheen esiin nostamisesta. Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppijoiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi. Vastaamme ansiokkaisiin esityksiinne kohta kohdalta.

1. Vantaan kouluissa järjestetään oppitunneilla tietoa vaaleista ja niiden merkityksestä aina vaalien alla.
Perusopetuksen ja lukioiden opetussuunnitelmat ja ammatillisen koulutuksen toteutussuunnitelmat ovat velvoittavia normeja, joiden mukaan opetusta toteutetaan. Näistä löytyy esimerkiksi seuraavia kirjauksia demokratiakasvatukseen liittyen.

Perusopetuksen OPS: “Oppilaan kasvaminen vaikuttamiseen ja osallisuuteen lähtee mahdollisuuksista olla aktiivinen omissa oppimisprosesseissa ja oman koulun jäsenenä. Oppilaskuntatoiminta sekä kunta- ja aluetasoiset vaikuttamisen foorumit tarjoavat tilaisuuden oppia edustuksellisen vaikuttamisen mekanismeja. Aikuisten tehtävänä on luoda mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen sekä tehdä vaikuttamisen tulokset näkyviksi. Oppilaan osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisääviä rakenteita suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorisopalveluiden, nuorisovaltuuston, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.”

Vantaan suomenkielisten lukioiden OPS, yhteiskunnallinen osaaminen “...Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä. Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa. “
Ammattiopisto Variassa yhteisten tutkinnonosan yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen osa-alueessa opiskellaan aiheita, joiden avulla opitaan ymmärtämään omia toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksia osana suomalaista yhteiskuntaa. Osa-alue on jaettu neljään osioon, joista yksi on päätöksenteko ja vaikuttaminen, johon kuuluvat kansalaisaloitteet ja päätöksenteko Suomessa.

2. Kouluja ja oppilaitoksia velvoitetaan järjestämään jonkinlainen mahdollisuus demokraattisten käytäntöjen harjoitteluun, kuten yhteisten äänestysten ja päätöksentekotilanteiden muodossa.

Vantaan kasvatuksen ja oppimisen toimialalla osallisuus ja sen myötä myös mahdollisuus demokratiakasvatukseen on nähty tärkeänä jo pitkään. Toimialalla on panostettu aiheeseen siten, että on palkattu kaksi vakituista osallisuusasiantuntijaa, jotka tukevat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulujen ja oppilaitosten osallisuus- ja demokratiatyötä. Työtä jo olemassa olevien hyvien demokratiakasvatuksen keinojen parantamiseksi jatketaan. Keskitetyin toimin ohjataan ja innostetaan opettajia sisällyttämään osallistavia toimia demokratiakasvatuksen vahvistamiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa. Toisella asteella järjestetään kaksi kertaa lukuvuodessa palvelualueen johdon ja opiskelijakuntien tapaaminen, perusopetuksessa oppilaskunnat tapaavat alueellisesti vuosittain.

Vantaan kasvatuksen ja oppimisen toimiala on jo pitkään kannustanut vaalien alla kouluja ja oppilaitoksia osallistumaan nuorten vaaleihin ja valmistaa niihin tukimateriaalia. Näissä oppijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua simuloituihin vaaleihin, joissa he voivat harjoitella äänestämistä ja

tutkia demokraattisen prosessin toimivuutta käytännössä. Esimerkiksi 2023 nuorten eduskuntavaaleihin osallistui 18 koulua ja oppilaitosta, vuonna 2025 nuorten kuntavaaleihin ilmoittautuneita kouluja ja oppilaitoksia oli 26.

Kouluissa ja oppilaitoksissa järjestetään yhteisiä äänestyksiä ja päätöksentekotilanteita, joissa oppijat päättävät yhteisistä asioista, kuten koulun tai oppilaitoksen tai ryhmän yhteisistä pelisäännöistä tai luokkaretkikohteista. Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa järjestetään oppitunteja, joissa käsitellään ajankohtaisia vaaleja, kuten nuorisovaltuusto-, eduskunta-, presidentti-, euro-, kunta- ja aluevaaleja. Vantaan kaupungin vaalibussin pysähdyspaikoissa on huomioitu demokratiakasvatus ja osallisuus pysähtymällä ammattiopistoissa sekä lukioilla ja alueilla, joilla on perinteisesti ollut alhainen äänestysprosentti.

Lakisääteinen oppilas- ja opiskelijakuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppijoiden osallistumiselle ja demokratiakasvatukselle. Oppijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua koulun päätöksentekoon ja vaikuttaa koulun toimintaan oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan kautta. Vantaalla on toteutettu omaa lasten ja nuorten vaikuttamisrakennetta Vaikuttajapäivää vuosittain vuodesta 2008. Lukuvuonna 2025–2026 Vaikuttajapäivän ennakkotehtävät ja tapahtumat keskittyivät uuteen kaupunkistrategiaan ja lasten ja nuorten näkemysten keräämiseen Vantaan tulevaisuudesta. Ennakkotehtävissä ja Vaikuttajapäivän toiminnoissa käytetään monipuolisia, ikätasoisia ja sovellettavia menetelmiä demokratiakasvatuksen vahvistamiseksi varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Lukuvuonna 2024–2025 lapsille ja nuorille on tarjottu eskareista toiselle asteelle tukea osallistua kaupunkitasoiseen osallistuvaan budjetointiin sekä ideointi-, äänestys-, että yhteiskehittämivaiheessa. Vaikuttajapäivän osallistuvien opettajien ohjelmassa käydään läpi demokratiakasvatuksen mahdollisuuksia.

Oppijat ovat olleet mukana kehittämään osallisuus- ja demokratiakasvatusta Vantaalla. Yhtenä esimerkkinä tällaisesta osallistuvasta demokratiakasvatuksesta keskustelimme keväällä 2025 toisen asteen koulutuksen opiskelijakuntien hallitusten edustajien ja opiskelija-aktiivien kanssa vaaleista, ja siitä mikä innostaisi nuoria äänestämiseen. Opiskelijat nostivat esiin, että koulujen tulisi tarjota puolueetonta tietoa ja esitellä asiaa neutraalisti ja tämän mukaan kouluja on myös ohjeistettu. Opiskelijat pitivät tärkeinä, että nuorten vaaleja järjestetään kouluissa ja oppilaitoksissa, jotta autetaan nuoria ottamaan ensimmäiset askeleet vaikuttamisessa.

Kouluista ja oppilaitoksista on mahdollista järjestää vierailuja paikallisiin kunnallisiin ja valtiollisiin instituutioihin, kuten kaupungintalolle, eduskuntaan tai oikeustaloon. Näin oppijat saavat konkreettisen käsityksen siitä, miten päätöksenteko tapahtuu käytännössä. Demokratiakasvatuksen integrointia eri oppiaineisiin, kuten historiaan, yhteiskuntaoppiin, äidinkieleen ja luonnontieteisiin pyritään vahvistamaan. Esimerkiksi historian tunneilla voidaan käsitellä demokratian kehitystä ja merkitystä eri aikakausina. Oppijoiden osallistuminen projekteihin, joissa he suunnittelevat ja toteuttavat omia hankkeita, jotka liittyvät yhteiskunnallisiin kysymyksiin on hyvä esimerkki demokratiakasvatuksen keinoista. Tämä voi sisältää esimerkiksi ympäristönsuojeluun, ihmisoikeuksiin tai paikallisiin yhteisöprojekteihin liittyviä projekteja. Myös osallistavien menetelmien, kuten draaman ja roolipelien käyttäminen opetuksessa antaa oppijoille mahdollisuuden eläytyä erilaisin tavoin demokraattiseen päätöksentekoon. Demokratiakasvatusta toteutetaan myös osallistumalla kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin, joissa oppijat voivat tutustua muiden maiden päätöksentekoprosesseihin ja käytäntöihin. Myös osallistuminen kansainvälisiin projekteihin ja kilpailuihin, jotka liittyvät demokratiakasvatukseen ja kansalaisvaikuttamiseen avartaa oppijoiden käsitystä demokratiasta ja sen toteutumisesta.

Olemme koonneet vuoden 2025 aikana Lapset ja nuoret-miten voit vaikuttaa Vantaalla? -sivustolle erilaisia mahdollisuuksia lapsille ja nuorille osallistua ja vaikuttaa kotikaupungissaan ja

lähiympäristössään. Tätä sivustoa on jaettu koulujen ja oppilaitosten käyttöön ja kehitämme sitä jatkuvasti.
Näiden keinojen avulla voidaan monipuolistaa ja syventää demokratiakasvatusta Vantaan kouluissa, tarjoten oppijoille laajemmat mahdollisuudet ymmärtää ja osallistua demokraattisiin prosesseihin.

3.Tiedotetaan vanhemmille ja oppilaille demokratiakasvatuksen merkityksestä ja annetaan heille mahdollisuus keskustella demokratiasta koulujen järjestämissä tapahtumissa tai vanhempainilloissa.

Kiitämme nuorisovaltuustoa osuvasta ehdotuksesta tiedottamisen suhteen. Asian tärkeys on tunnistettu myös kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ja siihen on pyritty vastaamaan tekemällä tiedottamisesta suunnitelmallista ja säännöllistä sekä nostamalla asia esiin vanhempainilloissa. Kokemuksemme mukaan tiedottaminen ylipäänsä on haastavaa, sillä huoltajien huomiosta kilpailee moni muukin asia. Pääsääntöisesti koulut ja oppilaitokset vastaavat itse huoltajaviestinnästä, mutta hyviä malleja jaetaan mm. rehtoreiden kokouksissa. Koulujen ja oppilaitosten vanhempainiltoihin osallistumisen trendi on ollut laskusuunnassa, samoin huoltajille lähetettyjen viestien ja tiedotteiden lukeminen. Pyrimme kehittämään huoltajaviestintää kaikessa tiedottamisessa ylipäänsä, myös demokratiakasvatuksen osalta.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 51

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa nuorisovaltuustolle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Nuorisovaltuuston aloite parannetaan Vantaan demokratiakasvatusta

Täytäntöönpano: lakiasiat- ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
opetustoimen asiantuntija Päivi Pitkäranta, puh. +358 50 312 1570, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
opetustoimen asiantuntija Enni Nordman, puh. +358 40 627 9113, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
opetustoimen asiantuntija Anders Rosenqvist, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Aloite: Parannetaan Vantaan demokratiakasvatusta

Demokratia on yhteiskuntamme perusta ja sen ymmärtäminen, sekä siihen osallistuminen on tärkeää jokaiselle kansalaiselle. Siksi on olennaista, että demokratiakasvatus alkaa jo varhain, jotta lapset ja nuoret oppivat yhteiskunnallisten vaikutusmahdollisuuksien merkityksen. Koulut ovat erinomaisia paikkoja demokratiakasvatukselle, koska niissä lapset ja nuoret voivat harjoitella aktiivista kansalaisuutta.

Tällä hetkellä kaikissa Vantaan kouluissa ei kuitenkaan välttämättä ole riittävästi selkeitä käytäntöjä, jotka tukisivat oppilaiden demokratiakasvatusta vaalien aikana tai muutoinkaan kouluarjessa. Monet oppilaat saattavat kasvaa ympäristössä, jossa demokraattiset prosessit ja niiden tärkeys eivät tule selkeästi esille. Tämän vuoksi koulun tulisi olla paikka, jossa jokainen oppilas oppii ymmärtämään, mitä demokratia tarkoittaa ja kuinka he voivat siihen osallistua jo nuorena.

Esitämme, että Vantaan kouluissa olisi käytössä selkeä käytäntö, jossa kunkin luokanopettajan/ryhmänohjaajan tulisi varata aikaa vaalien alla käsitelläkseen ajankohtaisia vaaleja, kuten nuorisovaltuusto-, eduskunta-, presidentti-, euro-, kunta- ja aluevaaleja, ja niiden merkitystä. Jokaisen luokanopettajan tulisi vaalien aikaan kertoa oppilaille/opiskelijoille, mistä vaaleissa on kyse, kuinka ne toimivat ja miksi niihin osallistuminen on tärkeää. Tämä tietoisuus on tärkeää, jotta lapset ja nuoret ymmärtävät vaalien vaikutuksen yhteiskunnan toimintaan ja omiin oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa kansalaisina.

Lapsille ja nuorille olisi myös hyvä tarjota mahdollisuuksia osallistua simuloituihin vaaleihin, joissa he voisivat harjoitella äänestämistä ja tutkia demokraattisen prosessin toimivuutta käytännössä. Tosin, vielä parempaa olisi se, että vaalilla voitaisiin tehdä yhdessä päätös jostain minkä vaikutukset näkyisivät käytännössä. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi luokan tai koulun yhteisiä äänestyksiä, joissa oppilaat päättävät yhteisistä asioista, kuten luokkaretkien kohteista tai yhteisistä pelisäännöistä. Näiden harjoitusten avulla

lapset oppivat ymmärtämään demokratian toimintatapoja käytännössä ja saavat kokemuksen siitä, miten jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Demokraattisten käytäntöjen harjoittaminen lapsena tukee oppilaita kasvamaan aktiivisiksi kansalaisiksi, jotka osaavat tulevaisuudessa osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.

Tavoitteenamme on, että demokratiakasvatus näkyy vahvemmin Vantaan koulujen opetussuunnitelmissa ja arjessa, jotta lapset ja nuoret kasvavat aktiivisiksi ja vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi.

Esitämme että Vantaan Kaupunki:

- **Vantaan kouluissa järjestetään oppitunneilla tietoa vaaleista ja niiden merkityksestä aina vaalien alla.**

- **Kouluja ja oppilaitoksia velvoitetaan järjestämään jonkinlainen mahdollisuus demokraattisten käytäntöjen harjoitteluun, kuten yhteisten äänestysten ja päätöksentekotilanteiden muodossa.**

- **Tiedotetaan vanhemmille ja oppilaille demokratiakasvatuksen merkityksestä ja annetaan heille mahdollisuus keskustella demokratiasta koulujen järjestämissä tapahtumissa tai vanhempainilloissa.**

52 § Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen: Lopetetaan KiVa koulu -malliin osallistuminen ja siirrytään Etelä-Karjalan malliin

VD/352/00.02.03.00/2025

KK/TK-P/PK/VT/TK-P/PK/VT/MT

KiVa Koulu on kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma. Tämä malli on käytössä vantaalaisissa peruskouluissa, mutta myös laajemmin valtakunnallisesti. Ohjelman tarkoitus on KiVaKoulu.fi:n mukaan: “-- kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta.” Nuorisovaltuuston kanta on, että KiVa Koulu -malli ei toteuta nykyään tarkoitustaan.

KiVa Koulu kehitettiin vuosina 2006–2009 ja siitä tuli maksullinen oppilaitoksille vuonna 2016. Malli perustuu kolmeen tavoitteeseen, jotka muodostavat ohjelmaan, jonka tarkoitus on ennaltaehkäistä kiusaamista ja vastata siihen sen ilmentyessä. Nuorisovaltuuston aloite keskittyy tavoitteeseen numero kaksi, sillä uskomme sen vaikuttavan negatiivisesti peruskoulujen kykyyn vastata koulukiusaamiseen tehokkaasti ja reilusti.

Kyseisessä tavoitteessa määritellään selvittelykeskustelut, joiden on tarkoitus ratkaista kiusaamistilanne sen tapahduttua. Näissä keskusteluissa paikalla on useimmiten luokanvalvoja, kiusaaja ja kiusattu, mutta KiVa Koulu -mallin mukaan paikalla kuuluisi olla myös KiVa-tiimi. Nämä keskustelut ovat olleet aikaisemmin kritiikin kohteena mallissa. KiVa Koulu on vastannut kritiikkiin (Yle.fi, 9.1.2019.) toteamalla, että ongelmana näissä keskusteluissa on koulujen heikko osallistuminen ohjelmaan. Nuorisovaltuusto uskoo kuitenkin, että ongelma on itse ohjelmassa.

Muun muassa Helsingin sanomat, Yle ja Vantaan sanomat ovat uutisoineet kiusattujen kokemuksista näissä selvittelykeskusteluissa. Nämä kokemukset ovat ylivoimaisesti kriittisiä. Mallin yleinen tulkinta kouluissa on asettaa kiusaaja ja kiusattu saman pöydän ääreen opettajan täyttäessä lomaketta. Tämä asetelma luo kiusatulle epämukavan ympäristön, jossa hän ei uskalla kertoa tapahtuneesta tai halua keskustella siitä kiusaajansa kanssa. Kiusaajalla on selvä voima asema kiusattua kohtaan, jota hän voi hyväksikäyttää.

Ohjelma ei myöskään tunnusta nykyaikaisen kiusaamisen luonnetta. Malli kehitettiin ennen nettikiusaamisen yleistymistä. Moderni kiusaaminen on keskittyneempää, jossa yhä pienempää joukkoa kiusaa suurempi kiusaajien ryhmä. Kiusaamistapauksissa on myös esiintynyt suhteellisesti useammin seksuaalista väkivaltaa, joka kohdistuu erityisesti entuudestaan kiusattua kohtaan. KiVa Koulu -malli ei kykene reagoimaan näihin muutoksiin.

KiVa Koulu -malli on lisäksi kartuttanut huonoa mainetta oppilaiden keskuudessa. Tämä haittaa kaikkia koulujen kiusaamisen vastaisia toimia, sillä nuoret menettävät luottamuksensa esimerkiksi opettajien kykyyn sovitella kiusaamistilanteita. Journalisti Markus kirjoittaa artikkelissaan (Vantaan sanomat, 12.8.2024. omista kokemuksistaan KiVa Koulu -mallin kanssa. “KiVa-koulu ei ole kiva koulu, kun kiusaamistapaukset lakaistaan maton alle iloisten saatesanojen saattelemana”, kirjoittaa Friman. Kiusaaminen on aina jonkin näköistä väkivaltaa ja juuri siksi siitä on puhuttava sen oikealla nimellä: kouluväkivaltana. KiVa Koulu -malli ei tunnusta tätä tosiasiaa riittävän selvästi eikä puutu ilmiöön tarpeeksi tehokkaasti.

Tämän takia nuorisovaltuusto esittää, että Vantaa lopettaisi KiVa Koulu -malliin osallistumisen peruskouluissa. Ehdotamme, että KiVa koulu – mallin sijaan Vantaa omaksuisi Etelä-Karjalassa kehitetyn

mallin kouluväkivallan käsittelyyn. Mallissa alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään aina rikosilmoitus. Tekijä ohjataan moniammatilliseen keskusteluryhmään, johon osallistuvat tekijä lisäksi uhri, molempien huoltajat, poliisi ja nuorten oikeusedustaja. (HS, 2.12.2024.)Suomen suurimmista kaupungeista Vantaalla rikoksia tehdään kouluissa eniten, joten malille olisi tarvetta. Etelä-Karjalassa malli osoitti tehokkuutensa alle vuodessa (Yle, 12.8.2023.) Se onkin saanut laajaa kiitosta muun muassa sen kyvystä ehkäistä väkivallan toistumista ja tukea nuorten käyttäytymismuutosta.

_____

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

KiVa Koulu -malli ja Etelä-Karjalan kiusaamisen vastainen malli eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan ne voivat täydentää toisiaan tehokkaasti kiusaamisen ehkäisyssä ja siihen puuttumisessa. Molemmilla malleilla on omat vahvuutensa ja ne voivat toimia rinnakkain, tarjoten monipuolisia keinoja kiusaamisen torjumiseksi.

KiVa Koulu -malli on Turun yliopistossa kehitetty kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma, joka perustuu laajaan tutkimustietoon ja on osoittautunut erittäin tehokkaaksi kiusaamisen ehkäisyssä. Ohjelman tavoitteina ovat kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta. KiVa Koulu -malli on käytössä laajasti Suomessa ja kansainvälisesti, ja se on saanut tunnustusta toimivuudestaan. Malli sisältää muun muassa oppitunteja, joissa käsitellään kiusaamista ja sen vaikutuksia, sekä konkreettisia toimintamalleja kiusaamistilanteiden selvittämiseksi. Kiva-koulun mallia tulisi käyttää sellaisenaan. Jos koulu muokkaa mallia niin tämä ei enää toimi yhtä tehokkaasti. Kartoituksemme mukaan KiVa Koulu –malli on käytössä Vantaan perusopetuksessa sellaisenaan tai sovellettuna noin ¼ kouluista.

Etelä-Karjalan kiusaamisen vastainen malli puolestaan keskittyy erityisesti lainvastaisiin tekoihin puuttumiseen kouluissa. Malli sisältää selkeät ohjeet ja toimintatavat, joiden avulla puututaan alle 15-vuotiaiden tekemiin lainvastaisiin tekoihin, kuten kiusaamiseen. Mallissa korostetaan yhteistyötä eri viranomaisten, kuten poliisin ja nuorten oikeusedustajan, kanssa, ja se sisältää myös keskusteluryhmiä, joissa ovat mukana tekijän ja uhrin lisäksi molempien huoltajat. Tämä malli tuo selkeyttä ja vakavuutta kiusaamistilanteisiin puuttumiseen ja varmistaa, että kaikki osapuolet saavat tarvittavaa tukea ja ohjausta. Myös Vantaalla korostetaan moniammatillista yhteistyötä ja huoltajien mukaan ottamista selvittelyn prosessiin.

Vantaan toimenpideohjelma kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi on kehitetty tukemaan kouluja kiusaamisen ehkäisyssä ja siihen puuttumisessa. Toimenpideohjelma on valtuuston hyväksymä ja otettu Vantaalla käyttöön 2022. Ohjelma sisältää monialaisen yhteistyön vahvistamista, ryhmätasoisten toimenpiteiden kehittämistä ja kiusaamistilanteiden kirjaamista ja seurantaa. Toimenpideohjelmassa ei erikseen ohjata kouluja käyttämään KiVa Koulu –mallia tai mitään muutakaan mallia. Kouluja on ohjeistettu tekemään rikosilmoitus, kun kiusaaminen sisältää rikoksen tunnusmerkit. Lisäksi koulun henkilökunnalla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, kun nousee huoli lapsesta tai nuoresta. Kouluilla seurataan myös lain määrittelemiä kurinpitokeinoja ja turvaamistoimenpiteitä. Vantaalla työskentelee Suomen ensimmäinen Kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntija, joka tukee kouluja pitkittyneiden ja vakavien kiusaamistapausten selvittelyssä. Toimenpideohjelman tavoitteena on luoda turvallinen oppimisympäristö ja varmistaa, että kiusaamiseen puututaan tehokkaasti ja systemaattisesti.

Ennaltaehkäisevään työhön on etenkin viimeisinä vuosina panostettu runsaasti. Vantaan perusopetuksessa on kuluneen vuoden aikana mm. pilotoitu Aseman lapset ry:n K-0 – toimintaa K-0 - Kiusaamiseen puuttuva työ - Aseman Lapset ry , joka tulee jatkumaan Vantaalla osana ennaltaehkäisevää työtä myös jatkossa. K-0 –toiminta omalta osaltaan auttaa ehkäisemään tilanteiden kärjistymistä ja mahdollisia rikoksia.

Vantaalla kouluilla on toimiva ja matalan kynnyksen yhteistyö ennalta estävän poliisin kanssa. Kouluilla ja poliisilla on yhteisiä toimivia käytänteitä. Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä niin ryhmämuotoisten ilmiöiden kuin yksittäisiin oppilaisiin liittyvissä tilanteissa. Poliisit ovat mukana aktiivisesti kouluille suunnatuissa perehdytyksissä, joissa käydään läpi erilaisia tilanteita ja poliisin laatimia ohjeistuksia kouluille. Ennalta estävä poliisi on ohjeistanut kouluja tekemään rikosilmoituksia matalalla kynnyksellä. Toimet varmistavat tasalaatuista ilmoittamista, eli että kaikissa rikoksen tunnusmerkit ylittävissä teoissa rikosilmoitus tehdään matalalla kynnyksellä.

Vantaan kaupungin turvallisuustiimissä työskentelee myös poliisikoordinaattori, jota koulut voivat matalalla kynnyksellä konsultoida erilaisissa tilanteissa. Poliisikoordinaattori ohjeistaa myös kouluja rikosilmoitusprosesseissa ennalta estävän poliisin ohella.

Poliisin kanssa tehtävä yhteistyö on poikkeuksellisen hyvää ja laadukasta Vantaalla ja tämä on koulujen näkökulmasta erittäin positiivinen asia. Vantaalla koulut toimivat vastuullisesti, kun tekevät rikosilmoituksia matalalla kynnyksellä kaikista rikoksen tunnusmerkit ylittävissä teoissa Vuoden 2025 aikana tullaan päivittämään ja jalkauttamaan päivitetty Vantaan toimenpideohjelma kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Päivityksessä hyödynnetään tutkimustietoa ja arviointitietoa ohjelman toteutuksesta ja vaikuttavuudesta. Valtuuston iltakoulussa 13.2.2025 kuultiin kaupungin valtuuston jäseniä osana toimenpideohjelman arviointia. Nuorisovaltuustoa tullaan kuulemaan kevään 2025 aikana osana toimenpideohjelman päivitysprosessia.

Myös opiskeluhuoltosuunnitelma päivitetään ja hyväksytään kevään 2025 aikana ja päivitetty suunnitelma liitteineen otetaan käyttöön kouluilla 1.8.2025 alkaen. Perusopetuksessa on päivitetty myös opiskeluhuoltosuunnitelman liitettä “Suunnitelma suojata oppilasta väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä”, jossa ohjeistetaan, kuinka ennaltaehkäistään, puututaan ja tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätapauksissa.

Perusopetus hakee rahoitusta syksyllä 2025 alkavaan opetushallituksen “Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttuminen perusopetuksessa”-hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on kehittää systemaattista ja vaikuttavaa kiusaamisen ja väkivallan vastaista työtä, vahvistaa koulujen henkilöstön osaamista, lisätä oppilaiden ja huoltajien osallisuutta sekä vahvistaa monialaista yhteistyötä. Opetushallitus tukee avustuksen saaneita hankkeita maksuttomalla täydennyskoulutuskokonaisuudella kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyssä ja puuttumisessa sekä turvallisen toimintakulttuurin rakentamisessa hankekauden aikana. Täydennyskoulutuskokonaisuuden alussa on myös mahdollisuus tutustua jo olemassa oleviin malleihin, kuten esimerkiksi Etelä-Karjalan malliin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että KiVa Koulu -malli ja Etelä-Karjalan kiusaamisen vastainen malli voivat toimia rinnakkain ja täydentää toisiaan. KiVa Koulu -malli tarjoaa laajan tutkimusperusteisen lähestymistavan kiusaamisen ehkäisyyn ja siihen puuttumiseen, kun taas Etelä-Karjalan malli tuo selkeyttä ja vakavuutta lainvastaisiin tekoihin puuttumiseen. Vantaan toimenpideohjelma kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi tukee näitä molempia malleja tarjoamalla monialaisen yhteistyön ja systemaattisen lähestymistavan kiusaamisen ehkäisyyn ja siihen puuttumiseen.

LINKKI: Vantaan toimenpideohjelma kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi Kiusaamisen ehkäisy ja puuttuminen | Vantaa

Kaupunginhallitus 7.4.2025 § 15

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa nuorisvaltuustolle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:
Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala täydentää edellistä vastaustaan seuraavasti:

Kaikkien Vantaan koulujen kiusaamiseen puuttumisen työtä raamittaa ja ohjaa Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen toimenpideohjelma. Tätä tarkentaa lakisääteinen opiskeluhuoltosuunnitelman liitteenä oleva suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamiselta (liite 1), jonka laatii opetuksen järjestäjä. Kaikkien Vantaan koulujen tulee toteuttaa kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista toimenpideohjelman ja suunnitelman mukaisesti.

Toimialatasoisessa toimenpideohjelmassa tai palvelualuekohtaisessa suunnitelmassa ei voida täsmentää jokaisen koulun yksityiskohtaisia toimintakäytänteitä, minkä vuoksi koulut kirjaavat yksikkökohtaiset täsmennykset toteutuksesta toimintasuunnitelmaansa. Koululla voi olla käytössä myös toimenpideohjelmaa ja opiskeluhuoltosuunnitelman liitettä konkretisoiva menetelmä/malli. Huhtikuussa -25 yhteisöllisille opiskeluhuoltoryhmille toteutetun kyselyn (vastausprosentti 74) perusteella kouluista 30 prosentilla on käytössä Pro-Koulu, 23 prosentilla KiVA koulu ja 47 prosentilla jokin muu menetelmä/malli. Someturva-palvelu on käytössä 3.–9. luokkien oppilailla sekä toisella asteella. Se on anonyymi palvelu, joka auttaa puuttumaan netissä tapahtuvaan kiusaamiseen ja häirintään. Lukumäärätietoa yksittäisen käytössä olevan (esim. KiVa-koulu) mallin mukaisesti käydyistä (tai yleisestikään kiusaamiseen puuttumisen) keskusteluista ei ole kaupungilla kerätty.

Sekä toimenpideohjelma että suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamiselta ohjaavat puuttumaan tietoon tulleeseen kiusaamiseen välittömästi. Mikäli alkuselvityksestä käy ilmi, että kyse on kiusaamisesta, selvittää koulun kiusaamiseen puuttumisen tiimi osapuolet ja tapahtumat kuulemalla kaikkia osapuolia erikseen. Kaikista selvittelyistä tehdään koululla kirjaukset, mutta niistä ei ole kerätty lukumäärätietoa. Osapuolten kuuleminen on kuitenkin vain yksi osa toimintaa kiusaamiseen puuttumiseksi. Lisätietoa suunnitelmassa oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamiselta (liite 1.).

Kiusaamisen jatkuessa tai pahentuessa voi koulu pyytää nimettömän konsultaation kaupungin kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntijalta. Erityisasiantuntija voi tukea koulua joko konsultaatiolla tai yhteispäätöksessä aluepäällikön kanssa ottaa vastuun selvittelyprosessista. Erityisasiantuntija tai kaupungin K-0-työntekijät selvittelevät tapausta yhteistyössä koulun kanssa. Pitkittyneissä kiusaamistapauksissa seurataan Aseman lasten kehittämää K-0-toimintamallia.

Poliisi on antanut seuraavia ohjeilta kouluille kiusaamistilanteisiin: Jos koulun omat keinot eivät riitä kiusaamisen ratkaisemiseksi, voi poliisia konsultoida asiassa muiden ratkaisujen löytämiseksi.

Kiusaaminen voi olla myös rikos tai rikollinen teko, josta voi tehdä rikosilmoituksen. Poliisilla on (myös) velvollisuus kirjata tietoonsa saamansa rikosepäily. Koulukiusaamisen tultua poliisin tietoon, saattaa poliisi viran puolesta laatia asiassa rikosilmoituksen ja asiaa tutkitaan esitutkinnassa. Kiusaamiseksi mielletään runsas joukko tekoja, jotka eivät aina täytä rikoksen tunnusmerkistöä. Teot ovat kuitenkin aina vakavia eikä niitä saa väheksyä. Tällaisia tekoja ovat esim. eristäminen, vähättely, aliarvioiminen, nimittely, yllyttäminen itsemurhaan sekä erilaiset ilmeet, eleet ja merkit, joilla halvennetaan toista. Tällöin puhutaan henkisestä väkivallasta. Mainitut teot vaarantavat lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen ja niistä voidaan lastensuojelulain velvoittamana tehdä lastensuojeluilmoituksen. Henkinen väkivalta voi joissain tapauksissa täyttää rikoslain 21 §:ssä säädetyn pahoinpitelyn tunnusmerkistön.

Tilastoa kouluilla tehdyistä väkivaltatilanteista vuonna 2024 ei ole.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Vantaan koulujen kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen perustuvat kattavaan toimenpideohjelmaan ja lakisääteiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan. Vantaan koulut toteuttavat kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista toimenpideohjelman ja suunnitelman mukaisesti. Lisäksi käytössä on erilaisia menetelmiä, kuten Pro-Koulu ja KiVA koulu, sekä Someturva-palvelu netissä tapahtuvaan kiusaamiseen puuttumiseksi. Tarvittaessa koulut voivat pyytää apua kaupungin kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntijalta ja/tai poliisilta.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 52

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa nuorisovaltuustolle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallitus jätti asiaan seuraavan yhteisen pöytäkirjalausuman:
Vuodesta 2026 alkaen kaupunki kerää lukumäärätiedon yksittäisen käytössä olevan mallin (esim. KiVa koulu) mukaan käydyistä keskusteluista sekä kouluilla olleista väkivaltatilanteista ja tuo ne tiedoksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle.

Liitteet:
- Nuorisovaltuuston aloite Lopetetaan KiVa koulu -malliin osallistuminen ja siirrytään Etelä-Karjalan malliin
- Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä
- Haastavien tilanteiden puheeksi ottamisen materiaali

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
opetuspäällikkö Pepita Kaskentaus, puh. +358 40 720 2962, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
opiskeluhuollon erityisasiantuntija Tiina Kulju-Palo, puh. +358 40 513 7818, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Aloite: Lopetetaan KiVa koulu -malliin osallistuminen ja siirrytään Etelä-Karjalan malliin

KiVa Koulu on kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma. Tämä malli on käytössä vantaalaisissa peruskouluissa, mutta myös laajemmin valtakunnallisesti. Ohjelman tarkoitus on KiVaKoulu.fi:n mukaan: “-- kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta.” Nuorisovaltuuston kanta on, että KiVa Koulu -malli ei toteuta nykyään tarkoitustaan.

KiVa Koulu kehitettiin vuosina 2006 - 2009 ja siitä tuli maksullinen oppilaitoksille vuonna 2016. Malli perustuu kolmeen tavoitteeseen, jotka muodostavat ohjelmaan, jonka tarkoitus on ennaltaehkäistä kiusaamista ja vastata siihen sen ilmentyessä. Nuorisovaltuuston aloite keskittyy tavoitteeseen numero kaksi, sillä uskomme sen vaikuttavan negatiivisesti peruskoulujen kykyyn vastata koulukiusaamiseen tehokkaasti ja reilusti.

Kyseisessä tavoitteessa määritellään selvittelykeskustelut, joiden on tarkoitus ratkaista kiusaamistilanne sen tapahduttua. Näissä keskusteluissa paikalla on useimmiten luokanvalvoja, kiusaaja ja kiusattu, mutta KiVa Koulu -mallin mukaan paikalla kuuluisi olla myös KiVa-tiimi. Nämä keskustelut ovat olleet aikaisemmin kritiikin kohteena mallissa. KiVa Koulu on vastannut kritiikkiin (Yle.fi, 9.1.2019.) toteamalla, että ongelmana näissä keskusteluissa on koulujen heikko osallistuminen ohjelmaan. Nuorisovaltuusto uskoo kuitenkin, että ongelma on itse ohjelmassa.

Muun muassa Helsingin sanomat, Yle ja Vantaan sanomat ovat uutisoineet kiusattujen kokemuksista näissä selvittelykeskusteluissa. Nämä kokemukset ovat ylivoimaisesti kriittisiä. Mallin yleinen tulkinta kouluissa on asettaa kiusaaja ja kiusattu saman pöydän ääreen opettajan täyttäessä lomaketta. Tämä asetelma luo kiusatulle epämukavan ympäristön, jossa hän ei uskalla kertoa tapahtuneesta tai halua keskustella siitä kiusaajansa kanssa. Kiusaajalla on selvä voimaasema kiusattua kohtaan, jota hän voi hyväksikäyttää.

Ohjelma ei myöskään tunnusta nykyaikaisen kiusaamisen luonnetta. Malli kehitettiin ennen nettikiusaamisen yleistymistä. Moderni kiusaaminen on keskittyneempää, jossa yhä pienempää joukkoa kiusaa suurempi kiusaajien ryhmä. Kiusaamistapauksissa on myös esiintynyt suhteellisesti useammin seksuaalista väkivaltaa, joka kohdistuu erityisesti entuudestaan kiusattua kohtaan. KiVa Koulu -malli ei kykene reagoimaan näihin muutoksiin.

KiVa Koulu -malli on lisäksi kartuttanut huonoa mainetta oppilaiden keskuudessa. Tämä haittaa kaikkia koulujen kiusaamisen vastaisia toimia, sillä nuoret menettävät luottamuksensa esimerkiksi opettajien kykyyn sovitella kiusaamistilanteita. Journalisti Markus Friman kirjoittaa artikkelissaan (Vantaan sanomat, 12.8.2024.) omista kokemuksistaan KiVa Koulu -mallin kanssa. “KiVa-koulu ei ole

kiva koulu, kun kiusaamistapaukset lakaistaan maton alle iloisten saatesanojen saattelemana”, kirjoittaa Friman.

Kiusaaminen on aina jonkin näköistä väkivaltaa ja juuri siksi siitä on puhuttava sen oikealla nimellä: kouluväkivaltana. KiVa Koulu -malli ei tunnusta tätä tosiasiaa riittävän selvästi eikä puutu ilmiöön tarpeeksi tehokkaasti.

Tämän takia nuorisovaltuusto esittää, että Vantaa lopettaisi KiVa Koulu -malliin osallistumisen peruskouluissa. Ehdotamme, että KiVa koulu – mallin sijaan Vantaa omaksuisi Etelä-Karjalassa kehitetyn mallin kouluväkivallan käsittelyyn. Mallissa alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään aina rikosilmoitus. Tekijä ohjataan moniammatilliseen keskusteluryhmään, johon osallistuvat tekijä lisäksi uhri, molempien huoltajat, poliisi ja nuorten oikeusedustaja.

(HS, 2.12.2024.) Suomen suurimmista kaupungeista Vantaalla rikoksia tehdään kouluissa eniten, joten malille olisi tarvetta. Etelä-Karjalassa malli osoitti tehokkuutensa alle vuodessa (Yle, 12.8.2023.) Se onkin saanut laajaa kiitosta muun muassa sen kyvystä ehkäistä väkivallan toistumista ja tukea nuorten käyttäytymismuutosta.

SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, HÄIRINNÄLTÄ JA KIUSAAMISELTA

VANTAAN PERUSOPETUS

Päivitetty viimeksi xx.05.2025

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO....3

1. TUNNISTA MISTÄ ON KYSYMYS – VÄKIVALTA, HÄIRINTÄ JA KIUSAAMINEN ILMIÖINÄ....4

1.1. Mitä on kiusaaminen?....5
1.1.1. Kiusaamisen ehkäisy on koko yhteisön asia....5
1.1.2. Kiusaaminen voi saada monenlaisia muotoja....6
1.1.3. Miten aikuinen voi tunnistaa kiusaamisen?....7
1.2. Mitä on väkivalta?....8
1.3. Mitä on häirintä?....10
1.4. Kiusaaminen, väkivalta ja häirintä verkkovälitteisissä ympäristöissä....12

2. LAINSÄÄDÄNTÖ JA OHJAAVAT ASIAKIRJAT VELVOITTAVAT SYSTEMAATTISEEN ENNALTAEHKÄISYYN JA PUUTTUMISEEN....13

3. OPISKELUHUOLTO RAKENTAMASSA TURVALLISTA OPPIMISYMPÄRISTÖÄ....14

3.1. Yhteisöllinen opiskeluhuolto....14
3.2. Yksilökohtainen opiskeluhuolto....15

4. ENNALTAEHKÄISEMINEN....15

4.1. Toimenpiteet yhteisötasolla....15
4.2. Toimenpiteet ryhmätasolla....16
4.3. Toimenpiteet yksilötasolla....17

5. KIUSAAMISEEN PUUTTUMINEN....18

5.1. Toimenpiteet yksilötasolla....19
5.1.1. Ensimmäinen selvittelytapaaminen kiusaamista kokeneen kanssa....21
5.1.2. Ensimmäinen tapaaminen kiusaamiseen osallistuneiden kanssa (jokainen erikseen)....22
5.1.3. Seuranta....23
5.1.4. Pitkittyneet kiusaamistapaukset....23
5.2. Toimenpiteet ryhmätasolla....23
5.3. Toimenpiteet yhteisötasolla....24

6. VÄKIVALTAAN JA HÄIRINTÄÄN PUUTTUMINEN....24

6.1. Henkiseen väkivaltaan, häirintään ja vihapuheeseen puuttuminen....25
6.2. Seksuaaliseen häirintään tai väkivaltaan puuttuminen....26
6.3. Fyysiseen väkivaltaan puuttuminen....27

7. SEURAAMUKSET JA MENETTELY KIUSAAMIS-, VÄKIVALTA- JA HÄIRINTÄTAPAUKSISSA....28

7.1. Seuraamukset ja kurinpito....28

7.2. Suunnitelma opetukseen palaamiseksi opetuksen epäämisen jälkeen.....29
7.3. Ilmoitusvelvollisuudet ja konsultointi.....30
7.3.1. Ilmoitus huoltajille.....31
7.3.2. Yhteydenotto opiskeluhuoltopalveluiden saamiseksi.....31
7.3.3. Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi.....32
7.3.4. Lastensuojeluilmoitus.....32
7.3.5. Rikosilmoitus.....33
7.3.6. Ilmoitusvelvollisuus suunnitteilla olevasta törkeästä rikoksesta.....33
7.3.7. Ilmoitus poliisille väkivallan uhasta.....33
7.3.8. Verkossa tapahtuvan toiminnan ilmoittaminen.....33
7.3.9. Varmista lapsen turvallisuus ja konsultoi tarvittaessa.....34
8. KOULUN AIKUISEN OPPILAASEEN KOHDISTAMA VÄKIVALTA, HÄIRINTÄ JA KIUSAAMINEN.....35
9. OPPILAAN KOULUN AIKUISEEN KOHDISTAMA VÄKIVALTA, HÄIRINTÄ TAI KIUSAAMINEN.....36
10. SUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN JA SEURANTA.....36
11. SUUNNITELMAN PEREHDYTTÄMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN.....36

JOHDANTO

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) velvoittaa, että opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa on suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamiselta. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) määritellään tarkemmin, että suunnitelmassa tulee kuvata toimenpiteet näiden ehkäisemiseksi, esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet.

Kouluilla on lakiin kirjattu velvollisuus puuttua tietoonsa tulleeseen kiusaamiseen, joka on tapahtunut koulussa tai koulumatkan aikana (Perusopetuslaki 628/1998).
Tämä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamiselta on tarkoitettu Vantaan perusopetuksen työtä ohjaavaksi dokumentiksi sekä työvälineeksi koulujen henkilöstölle. Suunnitelmassa kuvataan väkivaltaa, häirintää ja kiusaamista ilmiöinä, niiden ehkäisemistä sekä toimintatapoja niihin puuttumiseksi niin yhteisö-, ryhmä- kuin yksilötasolla. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan yhteistyötä eri viranomaisten sekä oppilaiden huoltajien kanssa. Suunnitelman avulla edistetään tietoisuutta väkivallasta, häirinnästä ja kiusaamisesta, edistetään niiden vastaista työtä sekä vahvistetaan osaamista toimia väkivalta-, häirintä- ja kiusaamistilanteissa.

Tämä suunnitelma on lakisääteinen opiskeluhuoltosuunnitelman liite ja sen laatimisessa on huomioitu Opetushallituksen ohjeistus suunnitelman laatimiseksi. Suunnitelma linkittyy tiiviisti Kasvatuksen ja oppimisen toimialalle laadittuun toimenpideohjelmaan Kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Suunnitelmassa tarkennetaan ja konkretisoidaan toimenpideohjelmassa kirjattua työtä perusopetuksen näkökulmasta.

Tämän suunnitelman keskeinen sisältö käydään läpi henkilökunnan, huoltajien ja oppilaiden kanssa jokaisen lukuvuoden alussa. Koulukohtaiset tarkennukset suunnitelman toteuttamisesta tehdään koulun toimintasuunnitelmassa ja toimintatavoista tiedotetaan koulun kotisivuilla. Koulu kirjaa toimintasuunnitelmaan, kun suunnitelma on käyty läpi kaikkien osapuolten kanssa.

1. TUNNISTA MISTÄ ON KYSYMYS – VÄKIVALTA, HÄIRINTÄ JA KIUSAAMINEN ILMIÖINÄ

Väkivalta, häirintä ja kiusaaminen loukkaavat toisen henkilön koskemattomuutta ja turvallisuutta. Ne ovat osin päällekkäisiä ilmiöitä, ja siksi toisinaan haastavia erottaa toisistaan. Koulun arkisessa kasvatustyössä yksittäisten tilanteiden nimeäminen oikealla käsitteellä ei ole olennaista, mutta on tärkeää ymmärtää käsitteiden väliset erot, keskinäinen linkittyminen toisiinsa sekä eri ilmiöihin vaikuttavat taustatekijät, jotta niitä voidaan ehkäistä ja niihin voidaan puuttua oikealla tavalla. Tässä luvussa tarkastellaan väkivaltaa, häirintää ja kiusaamista ilmiöinä sekä tuodaan esiin näiden välisiä suhteita.

Kuva 1: Kiusaaminen, häirintä ja väkivalta

1.1. Mitä on kiusaaminen?

Yleisesti koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu yhden tai useamman muun oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjinnän kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Kiusaamisen ominaispiirteitä ovat[1]:

- toistuvuus,
- valtaepätasapaino ja
- tietoisuus.

Nämä piirteet erottavat sen esimerkiksi riitelystä tai yksittäisestä konfliktista. Tämän takia kiusaamistilanteeseen puuttuminen edellyttää erilaisia toimenpiteitä kuin yksittäiseen konfliktiin puuttuminen.

Kiusaaminen on ryhmäilmiö, jossa ryhmä omalla toiminnallaan ylläpitää kiusaamista. Vaikka suurin osa oppilaista ei hyväksyisikään kiusaamista, voivat he omalla toiminnallaan ylläpitää sitä omaksumalla esimerkiksi hiljaisen hyväksyjän roolin. Ryhmän jokaisella jäsenellä voidaan katsoa olevan oma roolinsa kiusaamistilanteissa. Kiusaamiseen osallistuneen ja kiusaa kokeneen lisäksi ryhmästä löytyy tyypillisesti kiusaamiseen osallistuneen apuri, kiusaa kokeneen puolustaja, hiljaisia hyväksyjiä ja passiivisia sivustaseuraajia. Toisaalta on myös hyvä tiedostaa, että on tapauksia, jotka tapahtuvat muilta ryhmän jäseniltä piilossa.

Kiusaamisen määrittelyä haastaa se, että eri osapuolet saattavat kokea tilanteet eri tavoin. Aina kiusaamiseksi koettuja tekoja ei ole tarkoitettu loukkaaviksi. Varsinaisen toiminnan lisäksi kyse on myös yksilön kokemuksista tai ryhmän suhtautumisesta.

1.1.1. Kiusaamisen ehkäisy on koko yhteisön asia

Viimeaikaisessa tutkimuksessa kiusaaminen nähdään ensisijaisesti sosiokulttuurisena ilmiönä. Lapset ja nuoret ovat jatkuvasti erilaisten yhteisöjen ympäröimiä ja vuorovaikutuksessa näiden ympäristöjen kanssa. Kiusaaminen on siten monimutkainen sosiaalinen ilmiö, johon vaikuttavat erilaiset tekijät erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa.

Kouluyhteisön jäsenten käytökseen vaikuttavat virallisten ja kirjattujen sääntöjen lisäksi niin sanotut kirjoittamattomat säännöt. Yhteisön jäsenet vaikuttavat niihin arvoihin ja

[1] Olweus, 1993; Salmivalli, 2010

normeihin, jotka hyväksytään tai joihin vähitellen sopeudutaan. Kirjoittamattomien sääntöjen muotoutumista ohjaa siis keskeisesti ympäröivän yhteisön sosiaalinen paine. Kirjoittamattomat säännöt ovatkin toimintakulttuurin ydintä. Sellainen toimintakulttuuri, jossa ei sallita väkivaltaa, häirintää tai kiusaamista, edellyttää koko henkilöstön sitoutumista näiden vastaiseen työhön.

Kiusaaminen tai sen vaikutukset eivät usein rajaudu koulupäivään, minkä vuoksi sen ehkäisyssä on tärkeää olla mukana koko yhteisö, sekä huoltajat että muut yhteistyökumppanit.

1.1.2. Kiusaaminen voi saada monenlaisia muotoja

Kiusaamisen muodot ovat hyvin vaihtelevia ja kiusaamista tapahtuu lasten ja nuorten arjessa erilaisin tavoin. Kiusaaminen voi olla suoraa ja kaikille näkyvää, kuten jonkun haukkumista tai epäsuoraa, kuten ryhmän ulkopuolelle jättämistä. Epäsuora kiusaaminen voi ilmetä esim. ulossulkemisena, sanallisena tai fyysisenä häirintänä tai nettikiusaamisena.

Yleisimmin kiusaaminen ilmenee Vantaalla

- nimittelynä, pilkkaamisena,
- naurunalaiseksi tekemisenä,
- huomiotta jättämisenä, tai kaveriporukan ulkopuolelle sulkemisena (Kouluterveyskysely 2023).

Hienovarainen, epäsuora kiusaaminen jää usein aikuisilta piiloon. Siitä kertominen on myös usein oppilaalle haastavaa: miten ottaa asia puheeksi, jos kyse ei ole niinkään yksittäisistä kuvailtavissa olevista teoista vaan epämääräisestä ja ikävästä tunteesta, että tulee torjutuksi vertaistensa joukossa? Pelko siitä, että kertomisen myötä tilanne vain pahentuisi, voi estää kiusaamista kokenutta oppilasta kertomasta tilanteesta. Kiusaamista nähnyt oppilas voi myös pelätä sitä, että aikuiselle kertominen lisää omaa riskiä joutua kiusatuksi.

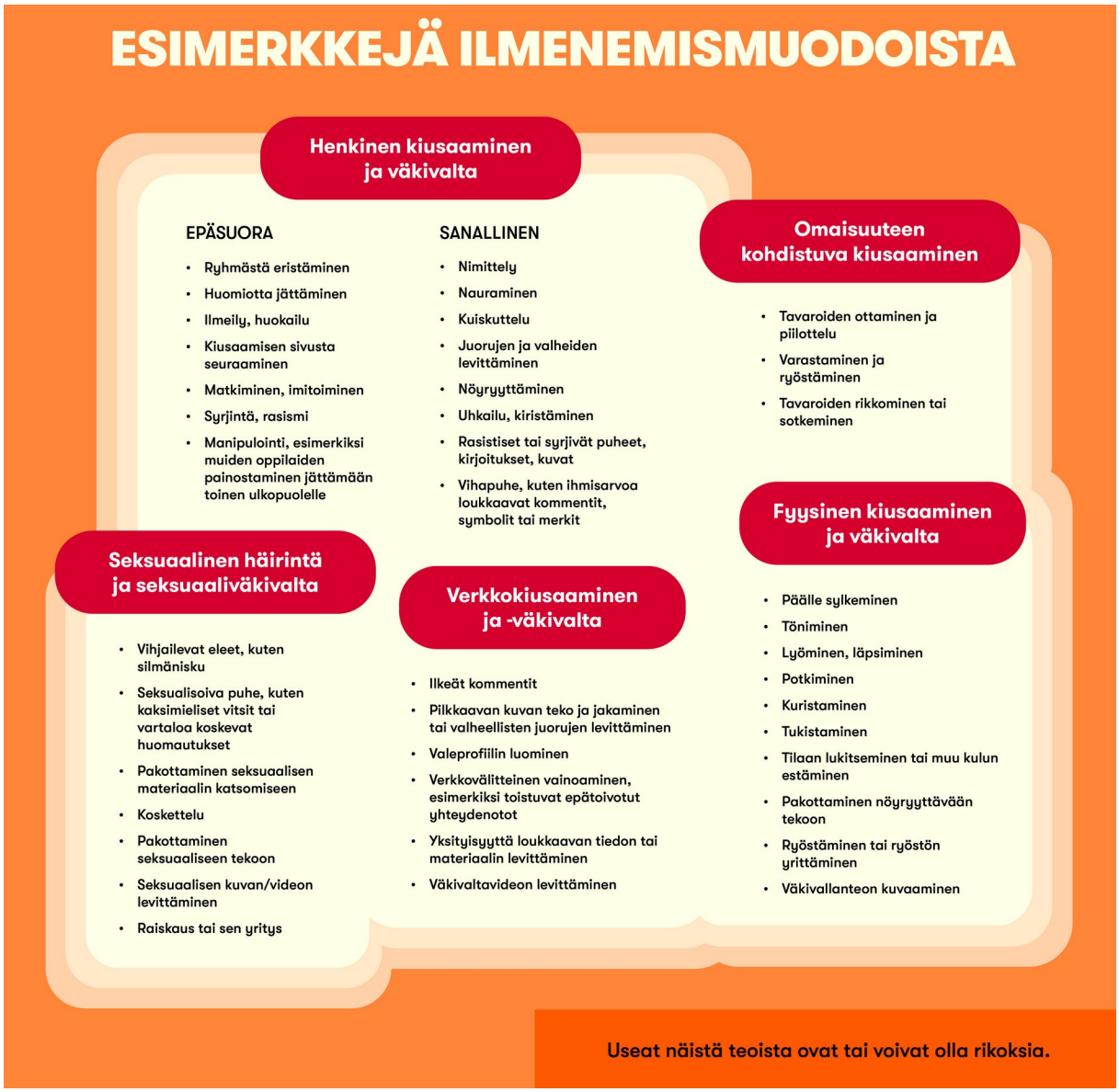

Kuva 2: Esimerkkejä väkivallan, häirinnän ja kiusaamisen ilmenemismuodoista

1.1.3. Miten aikuinen voi tunnistaa kiusaamisen?

Kiusaamista voi olla vaikea havaita, mutta kiusaa kokenut oppilas voi oirehtia eri tavoin, ja tämä voi näyttäytyä monenlaisina merkkeinä. Koulussa voidaan esimerkiksi havaita, että oppilas viettää välitunnit toistuvasti yksin tai hän on haluton lähtemään välitunnille. Hän saattaa myös koulupäivän jälkeen jäädä koulun alueelle viivyttelemään, vältellen heti kotimatkalle lähtemistä. Oppilaan poissaolot koulusta saattavat lisääntyä tai hän voi vaikuttaa ahdistuneelta tai surumieliseltä. Koulumenestys saattaa äkillisesti romahtaa ilman selvää syytä.

Kiusaamisesta kertoo myös se, että luokkatoverit esimerkiksi nauravat toistuvasti oppilaan vastauksille tai eivät valitse häntä ryhmätöihin tai joukkueisiin. Kysyttäessä oppilas saattaa kieltää kiusaamisen, mutta se ei tarkoita sitä, ettei kiusaamista voisi silti tapahtua.

Kiusaamisen kieltäminen on yksi puolustuskeino, jonka avulla kiusaa kokenut yrittää jollakin tavalla pitää itseään kasassa mahdottomien paineiden edessä. Moni kiusaamiseen osallistunut voi myös itse olla koulussa kiusaa kokenut.

Kotona näkyviä merkkejä voivat olla lapsen tai nuoren ahdistuneisuus ja alakuloisuus, univaikeudet tai psykosomaattiset oireet, kuten päänsärky tai vatsakipu. Lapsi tai nuori voi yllättäen osoittaa, ettei halua mennä kouluun tai hän alkaa kulkea sinne uutta reittiä tai haluaa koulumatkalle mukaan saattajan. Myös se, ettei lapsi tai nuori puhu kavereista, eikä tuo heitä kotiin, saattaa kertoa kiusaamisesta.

Lapsestaan tai nuorestaan huolissaan olevan huoltajan on tärkeää sen lisäksi, että keskustelee hänen kanssaan, ottaa aina yhteyttä kouluun.

1.2. Mitä on väkivalta?

Väkivalta on vallan, kontrollin tai fyysisen voiman käyttöä tai sillä uhkaamista. Se kohdistuu toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään ja voi johtaa fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen, perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen tai jopa kuolemaan.[2] Se on kattokäsite kaikille väkivallan muodoille, jotka voivat olla fyysisiä, henkisiä tai seksuaalisia. Väkivaltaa voi esiintyä kasvokkaisissa kohtaamisissa, kirjoituksissa sekä erilaisissa verkkovälitteisissä ympäristöissä.

Fyysinen väkivalta on toisen henkilön kehollisen koskemattomuuden loukkaamista ja vahingoittamista. Se tarkoittaa toisen kehoon kohdistuvia, kipua, haittaa tai vammoja tuottavia tekoja. Pahimmillaan fyysisen väkivallan teot voivat johtaa pysyvään vammautumiseen tai kuolemaan. Fyysistä väkivaltaa ovat esimerkiksi töniminen, repiminen, ravistelu, raapiminen, lyöminen, potkiminen, tukistaminen, kuristaminen tai erilaisten astaloiden tai aseiden käyttö (teräase, ampuma-ase, muu vastaava).

Henkinen väkivalta on toisen henkilön henkisen hyvinvoinnin vahingoittamista. Sitä voi olla vaikea tunnistaa, sillä siitä ei jää ulkoisesti näkyviä vammoja tai ruhjeita, vaan sen jäljet jäävät henkilön mieleen ja hyvinvointiin. Henkisen väkivallan tarkoituksena on käyttää valtaa toista henkilöä kohtaan esimerkiksi alistamalla, pakottamalla tai nöyryyttämällä. Henkistä väkivaltaa ovat esimerkiksi nimittely tai loukkaaminen sanallisesti sekä

[2] WHO, Violence Prevention Alliance: Violence Prevention Alliance Approach (who.int)

kontrolloiminen, kiristäminen ja painostaminen, joita saatetaan tehostaa esimerkiksi nöyryytyksen tai väkivallan uhalla. Väkivallalla uhkaaminen tai esimerkiksi tavaroiden heittely ja hajottaminen ovat myös henkistä väkivaltaa.

Henkisen väkivallan muotona voidaan pitää myös **sosiaalista väkivaltaa**, joka voi olla esimerkiksi juorujen tai valheiden levittelyä ja tahallista naurunalaiseksi tekemistä. Sosiaalinen väkivalta voi ilmetä myös ulkopuoliseksi jättämisenä tai käytöksenä, joka saa toisen kokemaan olevansa näkymätön, kuulumaton tai merkityksetön (ostrakismi). Tällaista käytöstä on esimerkiksi toistuva huomiotta jättäminen eli sivuuttaminen.

Seksuaaliväkivalta on toisen henkilön seksuaalisen koskemattomuuden tai itsemääräämisoikeuden loukkaamista.[3] Seksuaaliväkivalta on kattokäsite, jonka alle voidaan lukea myös seksuaalisen häirinnän teot (seksuaalisesta häirinnästä jäljempänä kappaleessa 1.3.). Seksuaaliväkivaltaa ovat esimerkiksi koskettelu, ahdistelu, seksuaalisen kuvan tai videon ottaminen, levittäminen tai sillä kiristäminen, seksuaalisiin tekoihin pakottaminen tai raiskaus tai sen yritys. Kaikki mainitut teot ovat rikoslain mukaan rangaistavia.[4] Aikuisen lapseen kohdistamien seksuaalirikosten rangaistukset ovat ankarampia.

Aatteellisella eli ekstremistisellä väkivallalla tarkoitetaan kaikenlaista väkivaltaa, jota henkilö perustelee ja oikeuttaa aatemaailmallaan. Ekstremismissä oman aatemaailman mukaisia tavoitteita ja yhteiskunnallisia muutoksia pyritään edistämään väkivallan keinoin.[5] Ekstremistisen väkivallan taustalla voi olla hyvin monenlaisia aatemaailmoja ja ideologioita sekä näitä tukevia narratiiveja. Ekstremistisiä aatemaailmoja yhdistävä tunnuspiirre on, että niissä joku ihmisryhmä tai jotkin ihmisryhmät nähdään syyllisinä havaittuihin epäkohtiin sekä oman viiteryhmän vihollisina. Lisäksi aatemaailmoille on tyypillistä näihin ryhmiin kuuluvien ihmisarvon alentaminen tai epäinhimillistäminen. Väkivalta tiettyjä ihmisryhmiä kohtaan oikeutetaan ideologisin perustein. Ekstremistinen väkivalta voi olla luonteeltaan fyysistä, henkistä tai sosiaalista ja se voi ilmentyä myös esimerkiksi vihapuheena (ks. vihapuheesta tarkemmin luku 1.3.).

1.3. Mitä on häirintä?

[3] Seksuaaliväkivalta - THL
[4] Seksuaalirikoslaki - Oikeusministeriö
[5] Radikalisoituminen ja ekstremismi - THL

Häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä toimintaa, jonka tarkoituksena on luoda jonkin henkilön tai ihmisryhmän ominaisuuden takia halventava, nöyryyttävä, uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Tällaisia ominaisuuksia voivat olla esimerkiksi kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä tasa-arvo- tai yhdenvertaisuuslaissa säädetty syrjintäperuste.[6] Häirintä ilmenee usein erilaisina henkisen väkivallan muotoina ja sen tarkoituksena voi olla esimerkiksi kohteena olevan henkilön tai ryhmän vaientaminen, pelottelu, nöyryyttäminen tai naurunalaiseksi saattaminen.

Häirintä on yhdenvertaisuuslaissa kiellettyä syrjintää ja joissain yhteyksissä näitä sanoja käytetään myös käsiteparina. Häirinnästä on kyse, kun väkivallan tai kiusaamisen muodot liittyvät johonkin yhdenvertaisuus- tai tasa-arvolaissa tarkoitettuun syrjintäperusteeseen. Häirintää on esimerkiksi rasistinen, homofobinen tai vammaisvihamielinen kiusaaminen.

Rasismi ja syrjintä ovat rakenteellisia ilmiöitä. Syrjinnässä on kyse siitä, että henkilöä kohdellaan samanlaisessa tilanteessa huonommin kuin toisia, yhden tai useamman henkilökohtaisen ominaisuuden takia.[7] Rasismi voi näyttäytyä esimerkiksi yksilöiden ja ryhmien välisenä tahallisena ja tietoisena tekona, tai tahattomana ennakkoluuloihin ja pelkoihin perustuvana rodullistavana käytöksenä. Se voi ilmentyä esimerkiksi vihapuheena, syrjintänä, väkivaltana tai näennäisen neutraaleina käytäntöinä, jotka tosiasiassa sulkevat ulos osan ihmisistä. Yksittäisten syrjintä- tai rasismitilanteiden taustalla vaikuttavat aina myös rakenteelliset tekijät, joita on tärkeää tunnistaa.[8]

Häirintä voi kohdistua yksittäisen henkilön lisäksi abstraktiin ryhmään. Häirintä ja sen eri muodot linkittyvät läheisesti myös vihapuheeseen. **Vihapuhe** on viestintää, joka lietsoo vihaa yhtä ihmistä tai ihmisryhmää vastaan. Se voi olla puheen lisäksi myös esimerkiksi kirjoituksia, kuvia, symboleja, musiikkia, piirroksia ja elokuvia.[9] Vihapuheella ei kuitenkaan tarkoiteta mitä tahansa vihaisuutta tai suuttumusta ilmaisevaa viestintää. Vihapuheen tarkoituksena on luoda kuva tiettyyn ryhmään (usein vähemmistöön) kuuluvista ihmisistä alempiarvoisina. Vihapuheen keskeinen tunnusmerkki on, että se loukkaa ihmisarvoa. Se voi olla verhoiltu myös näennäisen humoristiseen muotoon tai sitä voidaan selittää vitsinä. Tämä ei vähennä vihapuheen vakavuutta ja sen vaikutuksia, eikä saa olla syynä puuttumatta

[6] Häirintä | Yhdenvertaisuusvaltuutettu
[7] Syrjintä | Yhdenvertaisuusvaltuutettu
[8] Rasismi | Yhdenvertaisuusvaltuutettu
[9] Vihapuhe | Yhdenvertaisuusvaltuutettu

jättämiseen. Vihapuhe itsessään ei ole kriminalisoitu, mutta osa teoista voi täyttää myös rikoksen tunnusmerkit (esimerkiksi kunnianloukkaus, laiton uhkaus tai kiihottaminen kansanryhmää vastaan).

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.[10] Tällaisia tekoja voivat olla esimerkiksi seksuaalisesti vihjailevat eleet tai ilmeet, seksuaalisesti latautuneet puheet, vitsit tai ehdotukset sekä vartaloa tai pukeutumista koskevat intiimit huomautukset tai kysymykset. Myös seksuaalista häirintää saatetaan pyrkiä vähättelemään selittämällä sitä vitsinä tai syyllistämällä teon kohteeksi joutunutta huumorintajuttomaksi tai tiukkapipoiseksi.

1.4. Kiusaaminen, väkivalta ja häirintä verkkovälitteisissä ympäristöissä

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän erilaisia muotoja esiintyy myös verkkovälitteisissä ympäristöissä. Verkkovälitteistä kiusaamista ja väkivaltaa ovat esimerkiksi ilkeät kommentit, pilkkaavan kuvan tekeminen ja jakaminen (esimerkiksi tekoälyä hyödyntäen), valheiden levittäminen, valeprofiilin luominen, toistuvat ja epätoivotut yhteydenotot tai yksityisyyttä loukkaavan tiedon tai kuvan levittäminen. Verkkovälitteisyys ei vähennä tekojen tuomittavuutta ja myös verkossa tehty teko voi olla rikoslain mukaan rangaistava.

Esimerkiksi väkivallanteon kuvaamisen tai tällaisen materiaalin levittämisen voi nähdä aktiivisena osallistumisena väkivallantekoon. Tällaisten kuvien tai videoiden levittämisellä voi olla todella kauaskantoisia vaikutuksia teon kohteeksi joutuneen elämään. Lisäksi väkivaltaa sisältävien videoiden näkeminen voi olla kenelle tahansa lapselle tai nuorelle syvästi järkyttävää. Väkivaltaa sisältävän materiaalin levittäminen voi olla rikoslain mukaan rangaistavaa yksityiselämää loukkaavan tiedon tai väkivaltakuvauksen levittämisenä.

Jokainen verkon keskustelupalstoja tai sosiaalista mediaa käyttävä lapsi tai nuori on päivittäin altis kohtaamaan alustoilla väkivaltaa, häirintää tai kiusaamista. Jopa viidesosa 13–18-vuotiaista lapsista kertoo nähneensä netissä ilkeää kommentointia päivittäin ja noin neljännes saman ikäisistä on nähnyt netissä joskus kuvia tai videoita vakavista väkivalta- tai

[10] Seksuaalinen häirintä | Tasa-arvovaltuutettu

kiusaamistilanteista.[11] Myös lasten sosiaalisessa mediassa kohtaama seksuaalinen häirintä ja väkivalta on lisääntynyt merkittävästi. Hyvin nuoretkin lapset saavat sosiaalisessa mediassa seksuaalissävytteisiä yhteydenottoja joko toisilta alaikäisiltä tai aikuisilta. Myös grooming- tai kiristämisyritykset ovat sosiaalisessa mediassa huolestuttavan yleisiä.

Grooming, eli lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin, tarkoittaa aikuisen tietoista ja tavoitteellista toimintaa, jolla hän pyrkii seksuaaliseen kontaktiin lapsen kanssa tai houkuttelemaan lasta tekemään seksuaalisia tekoja.[12] Lasta voidaan myös kiristää seksuaalisilla kuvilla (sextortion).[13]

Lapset ja nuoret kertovat verkossa kohtaamansa väkivallan, häirinnän tai kiusaamisen kokemuksista tai näkemistään asioista vain harvoin aikuiselle. Tämän vuoksi sekä koulun että huoltajien on tärkeää luoda lasten ja nuorten kanssa keskustelua verkossa ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta väkivallasta, häirinnästä ja kiusaamisesta sekä kanavoista sen ilmoittamiseksi (ks. lisää kappale 7.3.8.). Kun lapsi tai nuori rohkaistuu kertomaan aikuiselle kokemastaan väkivallasta, häirinnästä tai kiusaamisesta verkossa, on tärkeää, että hänen kertomansa otetaan vakavasti ja siihen tartutaan välittömästi, aivan kuten kasvokkain tapahtuneiden tilanteiden kohdalla.

2. LAINSÄÄDÄNTÖ JA OHJAAVAT ASIAKIRJAT VELVOITTAVAT SYSTEMAATTISEEN ENNALTAEHKÄISYYN JA PUUTTUMISEEN

Perusopetusta ohjaavat asiakirjat tukevat suunnitelmallisen kiusaamisen vastaisen työn toteuttamista: Jokaisen oppilaan oikeus turvalliseen oppimisympäristöön on kirjattu perusopetuslakiin (POL 628/1998, 29 §). Tähän liittyen perusopetuslaissa määritellään tarkemmin koulua ja oppilasta koskevista velvollisuuksista:

Oppilaan velvollisuutena on suorittaa tehtävänsä tunnollisesti, käyttäytyä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimia siten, ettei hän vaaranna toisten oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön terveyttä ja turvallisuutta.

[11] MLL: Nettikiusaamiskysely 2025
[12] Grooming – Pelastakaa Lapset
[13] Sextortionin monet muodot - Someturva

Koulun rehtorin tai opettajan velvollisuus on ilmoittaa tietoonsa tulleista koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, väkivallasta tai kiusaamisesta niihin syyllistyneen ja kohteena olleen oppilaan huoltajalle. Ilmoitusvelvollisuutta täsmennettiin samaan aikaan koskemaan sekä epäiltyä että todettua kiusaamista. (11.3.2022/163)

Vaikka kiusaamista ei erikseen terminä olekaan rikoslaissa, niin siinä tehdyt häirinnän ja väkivallan teot voivat täyttää rikoksen tunnusmerkistön. Rikoslaki koskee kaikkia kansalaisia, ja sen säädökset ulottuvat myös koulumaailmaan, erityisesti kun on kyse vakavista teoista, kuten väkivallasta, uhkailusta tai muusta rikoslain alaisesta toiminnasta. Rikokseen voi syyllistyä myös avustamalla sen toteutumista, yllyttämällä tai rikoskumppanina.

Kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteissa rikoslaki voi tulla sovellettavaksi esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- **Pahoinpitely** (Rikoslaki 21 luku 5 §): Fyysinen väkivalta tai kiusaaminen, kuten lyöminen tai töniminen, voi täyttää pahoinpitelyn tunnusmerkit.
- **Kunnianloukkaus** (Rikoslaki 24 luku 9 §): Julkinen nöyryyttäminen tai toisen maineen tahallinen vahingoittaminen voi täyttää kunnianloukkauksen kriteerit.
- **Laiton uhkaus** (Rikoslaki 25 luku 7 §): Toisen uhkaaminen väkivallalla tai muulla vahingolla.
- **Vainoaminen** (Rikoslaki 25 luku 7a §): Toistuva kiusaaminen tai häirintä, joka saa uhrin tuntemaan jatkuvaa pelkoa.

Yhdenvertaisuuslain 8 § kieltää kaikenlaisen syrjinnän, ja laki velvoittaa oppilaitoksia edistämään yhdenvertaisuutta aktiivisesti. Tämä tarkoittaa, että koulun on puututtava tilanteisiin, joissa oppilas joutuu kiusatuksi esimerkiksi etnisen taustansa tai vammansa vuoksi. Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjä syyllistyy syrjintään, jos se ei puutu asiaan saatuaan tietää, että lapsi, oppilas tai opiskelija on joutunut häirinnän kohteeksi. Tämän suunnitelman lisäksi myös koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmilla sekä järjestyssäännöillä luodaan puitteet oppilaiden yhdenvertaiselle ja turvalliselle opiskelulle.

3. OPISKELUHUOLTO RAKENTAMASSA TURVALLISTA OPPIMISYMPÄRISTÖÄ

3.1. Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Yhteisöllinen opiskeluhuolto kuuluu oppimisympäristön turvallisuutta vahvistavaan hyvinvointityöhön. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan koko oppimisyhteisöä tukevaa, ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Jokaisessa koulussa toimii koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä, josta Vantaalla käytetään lyhennettä YHR. Ryhmässä asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä oppijaa koskevaa asiaa.

YHR voi käsitellä esimerkiksi luokka- tai koulu-/oppilaitostason kiusaamisilmiöitä ja pyrkiä puuttumaan niihin. Opettajat tai muu henkilökunta voi myös konsultoida YHR:ää väkivallan, häirinnän ja kiusaamisen ennaltaehkäisyyn liittyvissä asioissa.

3.2. Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa voidaan tarvita tilanteissa, joissa oppilas on kokenut väkivaltaa, häirintää tai kiusaamista.

Oppilas voi itse pyytää tukea opiskeluhuollolta tai sen voi tehdä myös opettaja tai huoltaja. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tukea tarjotaan tarvittaessa sekä kiusaa kokeneelle että kiusaamiseen osallistuneelle. Yksilökohtainen opiskeluhuolto on vapaaehtoista palvelua ja tarvittaessa voidaan perustaa monialainen asiantuntijaryhmä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon työskentelyn päättyessä on ensisijaisen tärkeää arvioida jatkopalveluiden tarve.

4. ENNALTAEHKÄISEMINEN

4.1. Toimenpiteet yhteisötasolla

Väkivallan, häirinnän ja kiusaamisen ehkäisemisessä keskiössä on toisen kohtaaminen, sekä aikuisten että oppilaiden. On tärkeää, että jokainen kohdataan kouluyhteisössä tasa-arvoisena ja yhdenvertaisena, oikeudenmukaisesti ja arvostavasti. Yhteisöllisyyttä lisää yhteisön yhteisesti sovitut säännöt, jotka ohjaavat toimintaa ja joita kaikki noudattavat. Myös luokka- ja ryhmäkohtaiset säännöt ja sopimukset lisäävät yhteenkuuluvuuden tunnetta koulussa.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

Tässä suunnitelmassa ei voida täsmentää jokaisen koulun yksityiskohtaisia toimintakäytänteitä, minkä vuoksi koulut kirjaavat yksikkökohtaiset täsmennykset kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän vastaisen työn toteutuksesta Toimintasuunnitelmaansa.

Turvallisuutta ja hyvinvointia rakennetaan yhteisesti koulun johdon ja henkilöstön kesken oppilaita laajasti ja yhdenvertaisesti mukaan ottaen. Oppilaiden osallisuutta ja yhteistoimintaa kehitetään ottamalla oppijat mukaan yhteisöllisen hyvinvointityön suunnitteluun, toteuttamiseen, kehittämiseen ja arviointiin. On tärkeää, että jokainen kokee kuuluvansa omaan yhteisöönsä sen täysiarvoisena jäsenenä.

Oppilaiden hyvinvointia mitataan säännöllisesti (esim. Kouluterveyskysely, toimipisteiden omat kyselyt). Tuloksia analysoidaan ja tehdään johtopäätöksiä kehittämistoimenpiteistä niin koulu- kuin kaupunkitasoisesti.

Henkilöstön osaamista vahvistetaan järjestämällä koulutusta hyvinvoinnin edistämisestä, tunne- ja vuorovaikutustaidoista sekä väkivallan, häirinnän ja kiusaamisen ehkäisemisestä ja puuttumisesta.

Yhteisöllistä hyvinvointia luodaan yhteistyössä myös huoltajien kanssa. Huoltajien on tärkeää ymmärtää hyvien käytöstapojen ja muita huomioivien toimintatapojen merkitys väkivallan, häirinnän ja kiusaamisen ehkäisyssä. Huoltajat on otettava mukaan koulun toimintaan jo ennaltaehkäisevällä tasolla. Heidän tulee tietää, minkälainen on koulun toimintakulttuuri, mitkä ovat koulun järjestyssäännöt, miten koulussa esimerkiksi huolehditaan jokaisen hyvinvoinnista ja tuetaan ryhmään/yhteisöön kiinnittymistä.

Koulujen toimintakulttuurilla ja vuorovaikutuksella on suuri merkitys koulussa viihtymiseen ja kouluun kiinnittymiseen. Sekä henkilökunnan välinen, oppijoiden ja henkilökunnan välinen, että oppijoiden keskinäinen toimiva ja toisia kunnioittava vuorovaikutus on tärkeää. Jokainen koulussa tietää, miten missäkin tilanteessa toimitaan ja (jokainen aikuinen puuttuu systemaattisesti, mikäli väkivaltaa, häirintää tai kiusaamista esiintyy). On tärkeää, että jokaisessa koulussa on määritelty selkeät toimintaohjeet käytöksestä, jota odotetaan.

4.2. Toimenpiteet ryhmätasolla

Yhteisöllistä hyvinvointia ja kouluun/luokkaan/ryhmään kiinnittymistä vahvistetaan hyvinvoinnin vuosikelloon pohjautuvalla tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksella säännöllisesti, vähintään kerran kuukaudessa. Vantaalla 7- ja 8.-luokkalaisille oppilaille on lisätty 0,5 vuosiviikkotuntia tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetukseen.

Tunnetaitoja voi pitää yhtenä tärkeimmistä kasvattajan taidoista. Opettaja tarvitsee tunnetaitoja työssään jatkuvasti. Oppilaat, kollegat, huoltajat ja erilaiset arkiset kohtaamiset herättävät tunteita. Osa tunnetaitojen opetusta on tunnetaitojen mallintamista oppilaille vuorovaikutustilanteissa. Tunnetaitoihin kuuluvat mm. tunteiden tunnistaminen, säätely, ilmaiseminen ja käsittely. Tunnetaitojen kanssa käsi kädessä kulkevat vuorovaikutustaidot, joissa korostuvat ystävyystaidot, keskustelun ja kuuntelemisen taidot sekä nykyään myös vuorovaikutus sosiaalisessa mediassa.

Luokan/opetusryhmän ryhmäyttäminen on jatkuva, läpi lukuvuoden toteutuva prosessi. Ryhmäyttämisellä tarkoitetaan prosessia, jossa ryhmän jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta, luottamusta, viihtymistä ja tuntemista kehitetään ja tuetaan tietoisesti. Ryhmäytymisprosessin tarkoituksena on edistää toisten tuntemista niin, että ryhmän jäsen tuntee olonsa ryhmässä mukavaksi ja turvalliseksi, hän tuntee voivansa vapaasti viihtyä ja ilmaista mielipiteitään, yrittää ja välillä erehtyäkin. Näin ollen ryhmäytyminen on edellytys myös kannustavan, kiusaamista ennaltaehkäisevän oppimisympäristön syntymiselle. Erityistä huomiota on kiinnitettävä oppilaiden siirtymävaiheisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin oppilaisiin.

Luokan/ryhmän kehittyminen toimivaksi ja yhteistyökykyiseksi vaatii aikaa ja tutustumista. Toimiva ja turvallinen luokka/ryhmä alkaa muodostua siitä, että kaikki oppilaat tuntevat toisensa mahdollisimman hyvin ja ryhmäytyvät kiinteäksi ryhmäksi. Turvallinen ryhmä ei synny hetkessä, vaan ryhmän vuorovaikutus vaatii tietoista kehittämistä pitkin lukuvuotta. Kouluun kiinnittymistä vahvistaa turvallinen oppimisympäristö ja hyvinvoiva oppilasryhmä. Riitoihin ja konflikteihin on puututtava ajoissa, jo ennen väkivallan leimahtamista. Toisen henkisestä ja fyysisestä koskemattomuudesta tulee muistuttaa.

4.3. Toimenpiteet yksilötasolla

Oppilaantuntemus ja oppilaan kohtaaminen lisäävät hyvinvointia ja kouluun kiinnittymistä, kun jokainen kokee kuuluvansa kouluyhteisöön. Oppilaan vahvuuksien tunnistaminen ja tukeminen on tärkeää. Oppilaan osallistuminen järjestyssääntöjen laadintaan lisää

osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuden kokemuksia. Luokkien ja ryhmien säännöt tulee laatia yhdessä.

Oppilasta tulee rohkaista muodostamaan vapaasti oma mielipiteensä sekä luotava sellainen oppimisympäristö, jossa lapsi voi käyttää oikeuttaan tulla kuulluksi. On luotava rakenteita, jotka mahdollistavat oppilaiden mielipiteiden esiintuomisen.

Vahvistetaan positiivisella tavalla yhteisten sääntöjen ja ohjeiden noudattamista. Oppilaiden osallisuutta ja yhteistoimintaa kehitetään. Tukioppilas- ja kummitoimintaa vahvistetaan hyvinvoinnin edistämisessä, kiusaamisen ehkäisyssä ja lievien ristiriitatilanteiden selvittelyssä.

Kummioppilastoiminta tukee alakoulun oppilaiden osallisuutta ja kouluviihtyvyyttä. Parhaimmillaan kummioppilastoiminta on oppilaiden näköistä ja itsensä suunnittelemaa. Osallisuus innostaa ja motivoi toimimaan. Oppilaat saavat kokemuksia toistensa ohjaamisesta ja toisilta oppimisesta. Tukioppilastoiminnan ydintä on nuorten osallisuus, kouluhyvinvointi ja kiusaamisen ennaltaehkäisy. Tukioppilaat voivat tutustuttaa oppilaita toisiinsa, esitellä koulua uusille oppilaille, järjestää tapahtumia ja tempauksia, pyytää yksinäisiä mukaan ja puuttua kiusaamiseen. Tukioppilastoiminta on kouluviihtyvyyttä lisäävää toimintaa, jonka tulokset näkyvät suoraan koulun arjessa.

Oppilaat osallistuvat kouluyhteisön ja -ympäristön rakentamiseen edistäen näin turvallisuutta ja hyvinvointia.

Osallisuuden tukeminen on parhaimmillaan pitkäkestoista, jatkuvaa ja systemaattista. Kouluissa tämä tarkoittaa osallisuuden nivomista myös osaksi koulua ohjaavia dokumentteja ja suunnitelmia.

5. KIUSAAMISEEN PUUTTUMINEN

Kiusaamiseen puuttumisen prosessi noudattaa Vantaalla toimenpideohjelman kirjauksia. Koulut kirjaavat prosessin yksikkökohtaiset täsmennykset Toimintasuunnitelmaansa. Selvittelyprosessi on kuvattu alla tiiviisti kuviossa ja jäljempänä tässä kappaleessa kohta kohdalta.

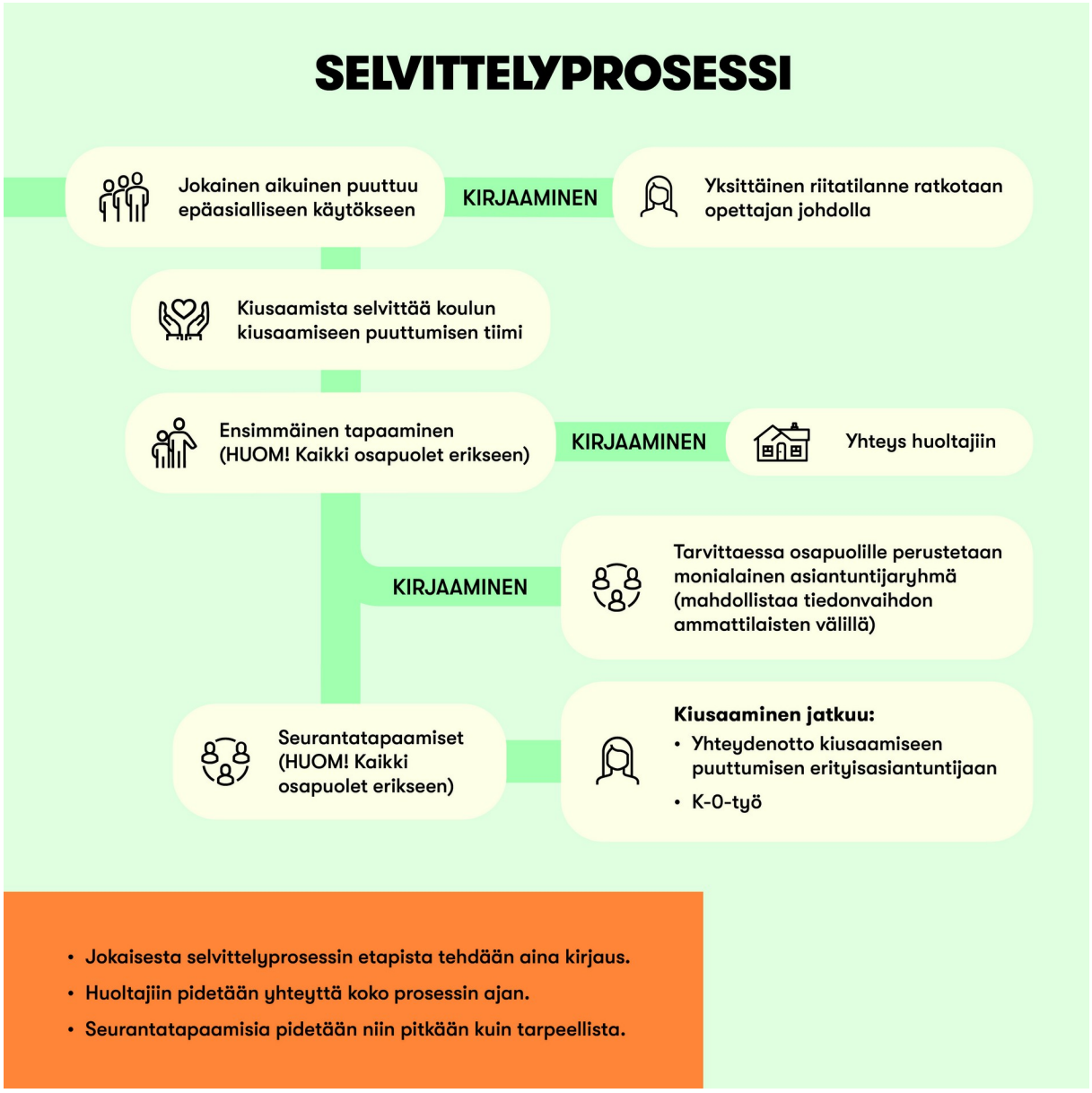

Kuva 3: Selvittelyprosessi

5.1. Toimenpiteet yksilötasolla

Kun koulun henkilöstö saa tiedon kiusaamisesta, siihen on puututtava välittömästi. Kiusaamista voi tapahtua koulupäivän aikana ja/tai koulumatkalla. Myös vapaa-ajalla tapahtuvat kiusaamistilanteet (esimerkiksi sosiaalisessa mediassa), jotka vaikuttavat koulunkäyntiin, on selvitettävä.

Jos alkuselvityksessä käy ilmi, että kyseessä on kiusaaminen, asia siirtyy koulun kiusaamiseen puuttumisen tiimin käsiteltäväksi. Osapuolet ja tapahtumat selvitetään kuulemalla kaikkia osapuolia erikseen. Lisäksi kuullaan henkilökuntaa ja huoltajia.

Kiusaamista kokeneelle ja kiusaamiseen osallistuneille kerrotaan, miten selvitysprosessi etenee.

Jos huoltaja saa tiedon kiusaamisesta, joka on kohdistunut omaan tai toiseen lapseen, hänen tärkeää olla viipymättä yhteydessä kouluun. Yhteydenotto kannattaa tehdä ensisijaisesti lasta opettavaan opettajaan tai luokanopettajaan Wilman kautta. Tarvittaessa huoltaja voi ottaa yhteyttä koulun rehtoriin tai opiskeluhuollon henkilökuntaan.

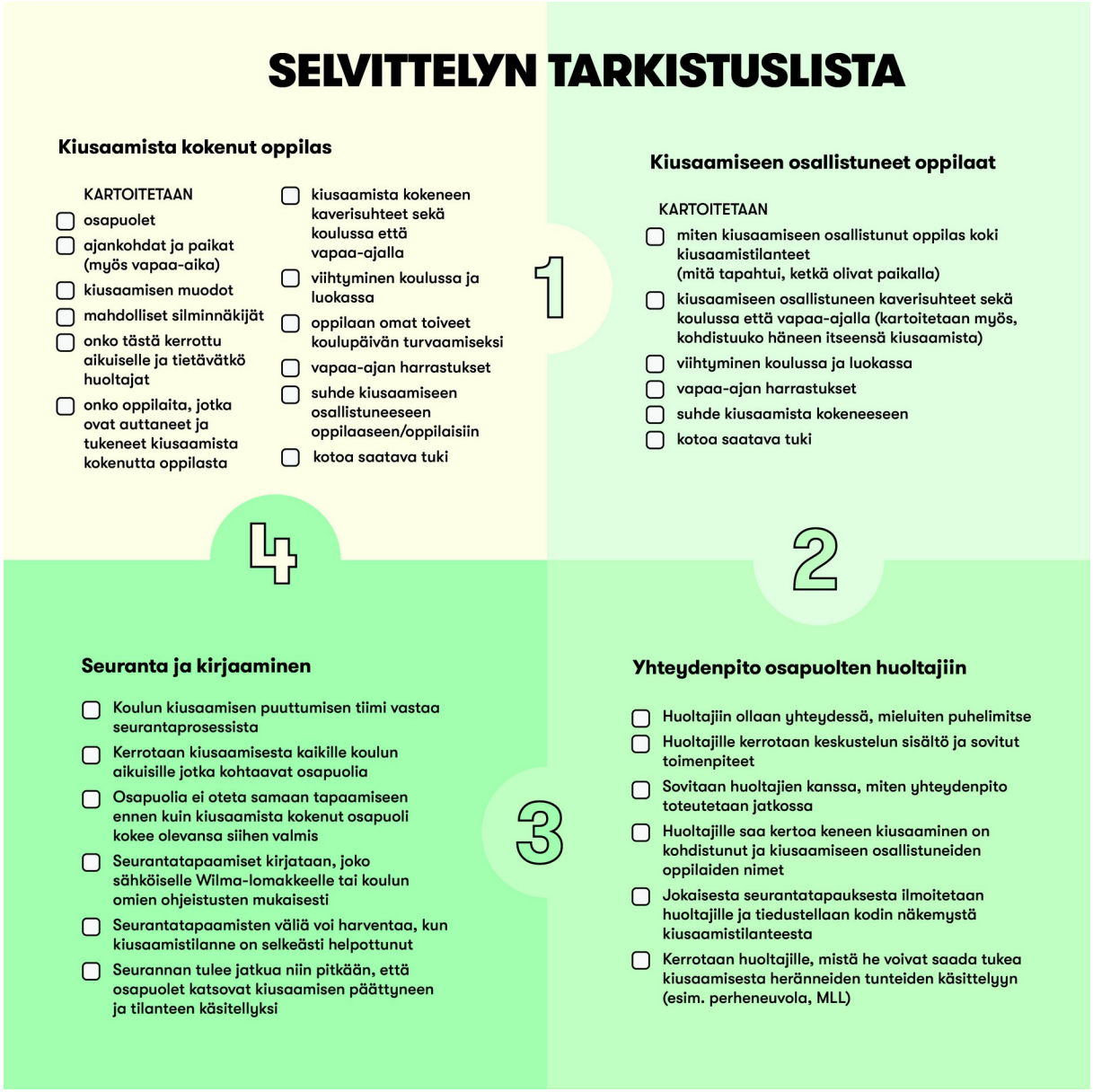

Kuva 4: Kiusaamisen selvittelyn tarkistuslista

5.1.1. Ensimmäinen selvittelytapaaminen kiusaamista kokeneen kanssa

Kiusaamisen selvittelyn dokumentointi on tärkeää niin tilanteen hoitamisen kuin oppilaan ja koulun henkilöstön oikeusturvan näkökulmasta. Syyslukukaudella 2024 Vantaalla on otettu käyttöön sähköinen kirjaamisen lomake Wilmaan. Lomake avataan kiusaamista kokeneelle oppilaalle Muistiot -välilehdeltä. Lomakkeeseen voi prosessin aikana lisätä toimenpiteitä. Myös seurantatapaamiset sekä tilanteen eteneminen merkataan siihen.

Kiusaamisen selvittelylomake Wilmassa:

1. Oppilaan sivu
2. Muistio
3. Lisää uusi
4. Lomakkeen nimi: Kiusaamistilanteen selvittely

Huoltajiin ollaan yhteydessä, mieluiten puhelimitse (merkitään lomakkeeseen).

Jos koulu ei käytä sähköistä Wilma-lomaketta, kirjataan tilanteen selvittely koulun omien ohjeiden mukaan.

Selvittelykeskustelussa kiusaamista kokeneen oppilaan kanssa kartoitetaan:

- osapuolet
- ajankohdat ja paikat (myös vapaa-aika)
- kiusaamisen muodot
- mahdolliset silminnäkijät
- onko tästä kerrottu aikuiselle ja tietävätkö huoltajat
- onko oppilaita, jotka ovat auttaneet ja tukeneet kiusaa kokenutta oppilasta
- kiusaamista kokeneen kaverisuhteet sekä koulussa että vapaa-ajalla
- viihtyminen koulussa ja luokassa
- vapaa-ajan harrastukset
- suhde kiusaamiseen osallistuneeseen oppilaaseen/osallistuneisiin oppilaisiin
- kotoa saatava tuki

Seuraavat toimenpiteet tehdään ensimmäisessä tapaamisessa kiusaamista kokeneen oppilaan kanssa:

- oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluiden piiriin
- oppilaalle nimetään tukiaikuinen ja sovitaan tuen toteuttamien tavasta

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

- selvitetään oppilaan omat toiveet koulupäivän turvaamiseksi
- Oppilasta kehotetaan kertomaan heti koulun aikuiselle, jos kiusaamista edelleen esiintyy.
- Oppilasta kehotetaan säilyttämään mahdolliset todisteet kiusaamisesta (esimerkiksi kuvakaappaukset mahdollisista viesteistä).
- Ollaan yhteydessä huoltajiin. Kerrotaan keskustelun sisältö ja sovitut toimenpiteet. **Huoltajille saa kertoa kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden nimet**.
- Jos oppilaan hyvinvoinnista nousee huoli, ja koetaan että hän tarvitsee moniammatillisesta tukea, perustetaan monialainen asiatuntijaryhmä.
- Kerrotaan huoltajille, mistä he voivat saada tukea kiusaamisesta heränneiden tunteiden käsittelyyn (esim. perheneuvola, MLL).
- Sovitaan seurantatapaamisesta

5.1.2. Ensimmäinen tapaaminen kiusaamiseen osallistuneiden kanssa (jokainen erikseen)

Harkitaan tapauskohtaisesti, kannattaako oppilasta lähestyä suoraan kertomalla mitä on tullut tietoon, vai kysymällä tietääkö hän, miksi hänen kanssaan jutellaan.

Selvitetään juurisyy kiusaamiseen kartoittamalla:

- miten kiusaamiseen osallistunut oppilas koki kiusaamistilanteet (mitä tapahtui, ketkä olivat paikalla)
- kiusaamisen osallistuneen kaverisuhteet sekä koulussa että vapaa-ajalla (kartoitetaan myös, kohdistuuko häneen itseensä kiusaamista)
- viihtyminen koulussa ja luokassa
- vapaa-ajan harrastukset
- suhde kiusaamista kokeneeseen
- kotoa saatava tuki

Seuraavat toimenpiteet tehdään ensimmäisessä tapaamisessa:

- Kiusaamisen luonteesta ja vakavuudesta riippuen käytetään seuraavia perusopetuslain mukaisia rangaistuskäytänteitä (tuntimerkintä, kasvatuskeskustelu, jälki-istunto).

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

- Vakavammissa tapauksissa annetaan kirjallinen varoitus. Loppupäivän ja seuraavan päivän opetukseen osallistumisen epääminen kiusaamiseen osallistuneiden kohdalla on paikallaan, jos koulu ei voi taata kiusaa kokeneen turvallisuutta.
- oppilas ohjataan opiskeluhuollon palveluiden piiriin
- oppilaalle nimetään tukiaikuinen ja sovitaan tuen toteuttamien tavasta
- Sovitaan seurantatapaamisesta
- Otetaan yhteyttä huoltajiin. **Huoltajille saa kertoa, kehen kiusaaminen on kohdistunut.**

Koulu tekee rikosilmoituksen, jos kiusaaminen täyttää rikoksen merkit. Koulu tekee lastensuojeluilmoituksen, jos lapsesta ja hänen käytöksestään herää huoli. Jos tapauksen vakavuudesta on epävarmuutta, voit soittaa konsultaatiopuhelun poliisille ja/tai lastensuojeluun.

5.1.3. Seuranta

Koulun kiusaamisen puuttumisen tiimi tai tilannetta selvittänyt vastuuhenkilö vastaa seurantaprosessista. Osapuolet tavataan erikseen useampaan kertaan. Osapuolia ei oteta samaan tapaamiseen ennen kuin kiusaa kokenut oppilas kokee olevansa siihen valmis. Jokaisesta seurantatapauksesta ilmoitetaan huoltajille ja tiedustellaan kodin näkemystä kiusaamistilanteesta. Seurantatapaamiset kirjataan joko sähköiselle Wilma-lomakkeelle tai koulun omien ohjeistusten mukaisesti. Kun kiusaamistilanne on selkeästi helpottanut, seurantatapaamisten väliä voi harventaa. Seurannan tulee jatkua niin pitkään, että osapuolet katsovat kiusaamisen päättyneen ja tilanteen käsitellyksi.

5.1.4. Pitkittyneet kiusaamistapaukset

Jos ensimmäisessä seurantatapaamisessa havaitaan, että tilanne on parantunut, asiaa seurataan edelleen koulussa. Kiusaamisen jatkuessa tai pahentuessa koulu pyytää nimettömän konsultaation kaupungin kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntijalta. Erityisasiantuntija voi tukea koulua joko konsultaatiolla tai yhteispäätöksessä aluepäällikön kanssa ottaa vastuun selvittelyprosessista. Erityisasiantuntija tai kaupungin K-0-työntekijät selvittelevät tapausta yhteistyössä koulun kanssa. Pitkittyneissä kiusaamistapauksissa seurataan Aseman lasten kehittämää K-0-toimintamallia.

5.2. Toimenpiteet ryhmätasolla

Kiusaaminen on ryhmäilmiö, jossa ryhmän muilla oppilailla on merkittävä rooli kiusaamisen mahdollistamisessa tai lopettamisessa. Koko ryhmän tasolla työskentely on siis avainasemassa, kun pyritään luomaan pitkäaikaisia muutoksia ja varmistamaan, että kiusaaminen loppuu pysyvästi.

Ryhmätasolla koulupäivän turvallisuutta voidaan tukea mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- siirtymätilanteiden ja/tai välituntivalvonnan lisääminen
- aikuinen vastaanottamassa oppilaan kouluun
- porrastetut välitunnit
- luokan jako pienempiin ryhmiin
- ryhmän kanssa työskentely ja luokan sosiaalisten suhteiden vahvistaminen
- luokan rutiinien muuttaminen
- huoltajien tietoisuuden lisääminen ajankohtaisesta ilmiöstä
- luokan ylimääräinen vanhempainilta
- kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää käsittelevä oppitunti

5.3. Toimenpiteet yhteisötasolla

Jokaisella koululla on kiusaamiseen puuttumisen tiimi, joka koostuu opetus- tai muusta koulun henkilökunnasta (esim. kouluvalmentaja). Kiusaamistapaukset selvitetään aina työpareittain. Tiimi tekee systemaattista selvittelytyötä luottamuksellisella ja kunnioittavalla työotteella. Selvittelytapaaminen ja siinä tehdyt sopimukset kirjataan kiusaamisprosessi-lomakkeeseen Wilmassa tai muualla koulussa sovittujen menetelmien mukaan.

- Varmistetaan oppilaan turvallisuus koulupäivän aikana.
- Tiedotetaan tilanteesta myös koulun muuta henkilöstöä.
- Järjestetään koko koulun tilaisuuksia, esim. Someturvan luento.
- Lisätään henkilöstön ymmärrystä kiusaamisesta ilmiönä.

6. VÄKIVALTAAN JA HÄIRINTÄÄN PUUTTUMINEN

Kaikenlaiseen väkivaltaan, häirintään ja kiusaamiseen on puututtava välittömästi. Välittömässä puuttumisessa voi noudattaa pääosin samoja menettelytapoja riippumatta

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

siitä, onko tilanteessa kyse väkivallasta, häirinnästä tai kiusaamisesta. Joskus on myös vaikeaa tunnistaa heti tarkasti, mistä juuri kyseisessä tilanteessa on kyse. Esimerkiksi yksittäistä konfliktia voi olla vaikea tunnistaa kiusaamisesta ennen tarkempaa selvittelyä. Tämä ei saa olla esteenä puuttumiselle.

Jokainen aikuinen puuttuu aina näkemäänsä konflikti- tai riitatilanteeseen. Puuttumisessa on hyvä noudattaa seuraavia ohjeita:

- Mene lähemmäksi ja jos tilanne on epäselvä, kysy esimerkiksi: ”Mitä tapahtuu?”
- Pyydä tekijää/tekijöitä lopettamaan.
- Jos tilanne edellyttää, soitetaan 112 ja jäädään odottamaan avun saapumista paikalle.
- Kun akuutti tilanne on rauhoittunut, keskustellaan osapuolten kanssa kahden. Väkivaltaa tai häirintää kokeneelta pyritään selvittämään, onko vastaavaa tapahtunut aikaisemmin ja onko hän kertonut asiasta aikuiselle.
- Lieviä tapauksia lukuun ottamatta otetaan yhteyttä osapuolien huoltajiin puhelimitse mahdollisimman pian.
- Varmistetaan, että väkivaltaa tai häirintää kokenut pääsee turvallisesti lähtemään paikalta.

6.1. Henkiseen väkivaltaan, häirintään ja vihapuheeseen puuttuminen

Jos havaitset henkistä väkivaltaa, häirintää, syrjintää tai vihapuhetta, puutu siihen välittömästi ja pyydä tekijää lopettamaan. Arvioi tilannekohtaisesti, millä tavalla tapahtunutta on syytä käsitellä paikalla olevien kesken heti ja missä määrin tarkempi selvittely on syytä tehdä kahden kesken tekijän ja uhrin kanssa.

Muista, että myös oppilaan levittämät vihaa lietsovat puheet, kirjoitukset, eleet, merkit ja symbolit edellyttävät aikuisten puuttumista, vaikka ne eivät olisi selkeästi kohdennettuja jollekin tai joillekin oppilaille. Jos olet epävarma, mistä on kyse, kuinka ottaa asia puheeksi tekijän kanssa tai kuinka toimia, voit aina konsultoida esimerkiksi kaupunkiturvallisuustiimiä, poliisia tai muita ammattilaisia. **Jos teko täyttää rikoksen tunnusmerkistön, tehdään rikosilmoitus.** Kysymykseen voivat tulla esimerkiksi laiton uhkaus tai kunnianloukkaus. Ollessasi epävarma, voit aina konsultoida poliisia ensin.

Henkisen väkivallan, häirinnän tai vihapuheen kohteena olleen kanssa käydään läpi tapahtumien kulkua sekä kartoitetaan hänen toiveitaan ja mahdollista tuen tarvettaan. Jos tilanne niin edellyttää, ohjataan oppilas tarvittavan tuen piiriin esimerkiksi opiskeluhuoltoon.

Oppilaalle on hyvä mahdollistaa myös aikaa käydä keskustelua tapahtuneen aiheuttamista tunteista. On tärkeä viestittää, että aikuiset puuttuvat ja ryhtyvät aktiivisesti tarvittaviin toimiin estääkseen henkistä väkivaltaa, häirintää tai vihapuhetta.

Myös tekoon osallistuneen kanssa käydään läpi tapahtumien kulkua. Apuna on hyvä käyttää avoimia kysymyksiä ja herätellä pohdintaa teon vaikutuksesta toiseen. Lisäksi pyritään pääsemään selville toiminnan taustalla vaikuttavista syistä tai motiiveista, jotta vastaavaa käytöstä voitaisiin jatkossa ehkäistä. Soveltuvat seuraamukset ja kurinpitotoimet arvioidaan tilanteen edellyttämällä tavalla ja niiden osalta toimitaan kappaleen 7.1. mukaisesti.

Jos tilanne toistuu tai jatkuu, kysy tarvittaessa tukea kollegoiltasi tai konsultoi muita ammattilaisia, esimerkiksi opiskeluhuoltoa. Jos havaitaan, että kyse on kiusaamisesta, asia siirtyy kiusaamisen puuttumisen tiimille (kappale 5. Kiusaamiseen puuttuminen).

Jos henkisen väkivallan, häirinnän tai vihapuheen tekijä on koulun aikuinen, toimitaan luvussa 8. kuvatulla tavalla.

6.2. Seksuaaliseen häirintään tai väkivaltaan puuttuminen

Jos havaitset tai saat tietoosi tapahtunutta seksuaalista häirintää tai väkivaltaa, huolehdi ensimmäisenä teon kohteeksi joutuneen oppilaan tuesta. Älä jätä oppilasta yksin asian kanssa. Seksuaaliväkivaltaa tai häirintää kokeneen on tärkeä saada tietää, että hän tulee kuulluksi ja hänen kokemuksensa uskotaan todeksi. Seksuaalisen häirinnän tai väkivallan kokemukset voivat aiheuttaa voimakkaita tunteita, kuten häpeää, hämmennystä, pelkoa ja syyllisyyttä, eikä niistä välttämättä mielellään haluta puhua aikuisen kanssa. Ota arkaluontoisuus huomioon ja keskustele oppilaan kanssa aina rauhallisessa tilassa kahden.[14]

[14] Seksuaaliväkivaltaa tai häirintää kokeneen auttaminen koulussa tai oppilaitoksessa - THL

Jos seksuaaliväkivalta tai häirintä on tapahtunut sosiaalisen median alustoilla, pyydä oppilasta säilyttämään viestit ja tekijän profiili. Jos mahdollista, ottakaa niistä kuvakaappaus mahdollista poliisitutkintaa varten. Estäkää tekijää ottamasta yhteyttä uhriin.

Jos tietoosi tullut tai todistamasi tilanne täyttää rikoksen tunnusmerkit, sinulla on aina velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille ja lastensuojeluun. Konsultoi poliisia tai lastensuojelua matalalla kynnyksellä ollessasi epävarma, kuinka sinun tulisi toimia. Tapahtuneen jälkeen keskeistä on olla turvallinen aikuinen, mutta muista, ettet voi luvata oppilaalle, että pidät asian omana tietonasi. Kerro ilmoitusvelvollisuuksistasi läpinäkyvästi. Myös lievemmissä tapauksissa oppilas on hyvä aina ohjata opiskeluhuoltoon, jossa tarvittavia jatkotoimenpiteitä voidaan pohtia yhdessä. Tilannekohtaisten tukitoimien lisäksi on tärkeää, että koulun aikuiset huolehtivat oppilaan arjen jatkumisesta turvallisena.

Jos tekijä on koulun oppilas, hänen kanssaan keskustellaan kahden tapahtuneesta ja tapahtumien kulusta. Tämän jälkeen päätetään toimenpiteistä ja seurannasta. Tekoon osallistunut ohjataan tarvittavan tuen piiriin. Seuraamusten ja kurinpidon osalta noudatetaan mitä kappaleessa 7.1. on todettu.

Jos seksuaalisen häirinnän tai väkivallan tekijä on oppilaan läheinen, toimitaan aina Kriisikortin[15] ohjeen mukaisesti. Jos seksuaalisen häirinnän tai väkivallan tekijä on koulun aikuinen, toimitaan luvussa 8. kuvatulla tavalla.

6.3. Fyysiseen väkivaltaan puuttuminen

Joskus on vaikeaa havaita, onko yksittäisellä väkivaltatilanteella yhteyttä systemaattiseen ja pidempään jatkuneen kiusaamiseen**. Riippumatta siitä, onko fyysinen väkivaltatilanne yksittäinen vai liittyykö se pidempään jatkuneeseen kiusaamiseen, akuutti tilanne hoidetaan aina kriisiluontoisena noudattaen Kriisikortin väkivaltatilannetta koskevaa ohjeistusta.** Jos tilanne niin edellyttää, soitetaan 112.

Yksittäisenäkin näyttäytyvän väkivaltatilanteen taustalta löytyy kuitenkin yleensä aiempia hyvinvointia uhanneita taustatekijöitä tai tapahtumia. Kaikissa tilanteissa akuutin tilanteen jälkeen selvitetään tapahtuman kulku ja taustatekijät kunkin osapuolen kanssa erikseen. Osapuolet ohjataan tarvittavan hoidon tai tuen piiriin.

[15] Perusopetus - Akuutit turvallisuustilanteet (sisäinen intrasivu)

Fyysisestä väkivallasta tehdään rikosilmoitus ja lastensuojeluilmoitus. Tapahtuneen jälkiselvittelyn perusteella arvioidaan tarvittavat koulun seuraamukset ja kurinpidolliset toimet. Näiden osalta noudatetaan luvussa 7.1. todettua. Opetuksen epäämisen tullessa kyseeseen, noudatetaan opetukseen palaamisen osalta luvussa 7.2. todettua.
Jos väkivallan tekijä on koulun aikuinen, toimitaan luvussa 8. kuvatulla tavalla.

7. SEURAAMUKSET JA MENETTELY KIUSAAMIS-, VÄKIVALTA- JA HÄIRINTÄTAPAUKSISSA

7.1. Seuraamukset ja kurinpito

Kiusaamisesta, väkivallasta ja häirinnästä annettujen seuraamusten on tärkeää olla ennakoitavia ja johdonmukaisia. Kasvatuskeskustelujen ja järjestyssääntöjen käytössä noudatetaan aina perusopetuslain säännöksiä ja kaupungin yleisiä ohjeistuksia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käytökseen. Muissa kuin vähäisissä teoissa voidaan käyttää suoraan jälki-istuntoa tai kirjallista varoitusta. Samankaltaisten tekojen toistuessa voidaan seuraavassa vaiheessa harkita myös ankarampaa seuraamusta. Määräaikainen erottaminen tulee kyseeseen vain vakavissa tai toistuvissa teoissa. Seuraamusta harkittaessa otetaan aina huomioon teon luonne, sen mahdollinen toistuvuus sekä oppilaan ikä. Oppilaan kanssa on hyvä keskustella etukäteen myös siitä, mitä seuraa, jos vastaava käytös toistuu.

Koulun seuraamuksia ja kurinpitotoimia voidaan käyttää myös tilanteissa, joissa väkivalta-, häirintä- tai kiusaamistapaus on johtanut rikosprosessiin.

Koulun seuraamuksen tarkoituksena on osoittaa oppilaalle, että teko on vastoin yhteisiä sääntöjä ja että sääntöjen rikkomisella on seurauksia. Koulun toimilla on aina myös kasvatuksellinen tarkoitus ja tämä tulee huomioida kaikissa seuraamuksissa. Seuraamuksen ohella on tärkeää pyrkiä pääsemään selville oppilaan käytöksen takana vaikuttavista syistä ja tekijöistä, jotta käytöksen jatkuminen pystytään estämään. Oppilas ohjataan tilanteen mukaan tarvittavan tuen piiriin, esimerkiksi opiskeluhuoltoon. Toimenpiteet ja annetut seuraamukset kirjataan oppilaan tietoihin.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

Kuva 5: Seuraamukset ja kurinpito

7.2. Suunnitelma opetukseen palaamiseksi opetuksen epäämisen jälkeen

Jos oppilaan käytös on ollut sillä tavoin uhkaavaa tai häiritsevää, että se vaikuttaa muiden turvallisuuteen tai vaikeuttaa kohtuuttomasti opetusta, rehtori voi evätä häneltä opetuksen loppupäiväksi tai myös seuraavan päivän ajaksi.

Oppilaan palaaminen opetukseen järjestetään suunnitellusti seuraavalla tavalla:

1. Oppilaan kouluun saapumisaika sovitaan huoltajan kanssa.
2. Rehtori tai rehtorin valtuuttama henkilö on heitä vastassa tuona sovittuna aikana.

3. Oppilas, huoltaja ja rehtori käyvät keskustelun tapahtuneesta, niin että kaikilla on sama käsitys tapahtumien kulusta ja siitä, miten oppilaan koulunkäyntiä tuetaan niin, että hän pystyy palamaan normaaliin koulurytmiin. Oppilaan ja huoltajan kanssa pohditaan yhdessä, mitkä toimintatavat ja tekijät auttavat ennakoimaan, ettei vastaavanlaisia tilanteita tapahdu uudelleen. Lisäksi sovitaan mahdollisesta opiskeluhuollon tuesta.
4. Tilanteen vakavuuden mukaan rehtori voi harkita myös jälki-istunnon antamista tai mahdollisina kurinpitotoimina kirjallista varoitusta tai määräaikaista erottamista.

Keskustelun kokoonpano riippuu tilanteesta. Jos oppilaan tueksi on perustettu monialainen ryhmä, sen jäsenen voi kutsua mukaan keskusteluun. Huoltajan ja oppilaan luvalla palaveriin voi tarvittaessa kutsua mukaan opiskeluhuollon palveluiden ammattilaisen. Jos opetuksen epäämisen syynä ollut väkivaltainen käytös on kohdistunut henkilökunnan jäseneen, myös kyseinen henkilökunnan jäsen on mukana keskustelussa, kuitenkin työntekijän voimavarat huomioon ottaen. Keskustelusta kirjataan muistio Wilmaan.

7.3. Ilmoitusvelvollisuudet ja konsultointi

Koulun henkilökunnalla on väkivalta, häirintä ja kiusaamistapauksissa tilannekohtaisesti erilaisia ilmoitusvelvollisuuksia. Näistä on tärkeää olla tietoinen. Jos olet epävarma, voit aina konsultoida viranomaista.

Ilmoitusvelvollisuudet on kuvattu alla tiiviisti kuvassa sekä jäljempänä leipätekstissä.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

Kuva 6: Ilmoitusvelvollisuudet

7.3.1. Ilmoitus huoltajille

Koulun henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa väkivallasta, häirinnästä tai kiusaamisesta sekä näistä epäillyn että kohteena olleen oppilaan huoltajille. (Perusopetuslaki 29 § 7 mom.)

7.3.2. Yhteydenotto opiskeluhuoltopalveluiden saamiseksi

Jos koulun henkilöstö arvioi oppilaan tarvitsevan opiskeluhuollon palveluita, heihin on oltava oppilaan kanssa yhteydessä viipymättä ja annettava tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 §)

7.3.3. Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos lapsen huoltajan kanssa on jaettu huoli lapsen tilanteesta, voidaan tehdä sosiaalihuoltolain 35 § mukainen yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi sähköisen lomakkeen kautta Maisan viranomaislomakkeella. Yhteydenottoon kirjataan huoltajien kanssa yhteisymmärryksessä syntynyt käsitys lapsen ja perheen tuen tarpeista ja tilanteesta. Kyseessä voi olla esimerkiksi tilanne, jossa vanhempi tarvitsee apua lapsen kasvatuksessa ja koulunkäynnin tukemisessa.[16]

7.3.4. Lastensuojeluilmoitus

Jokaisella koulun ammattilaisella on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos oppilaan oma käytös, hoidon ja huolenpidon tarve tai muut olosuhteet voivat vaarantaa hänen kehitystään. Ilmoituksen tekemistä ei saa delegoida toiselle henkilölle. Ilmoitus on hyvä mahdollisuuksien mukaan tehdä yhdessä lapsen tai hänen vanhempansa kanssa, mutta tällöinkin se on tehtävä viivytyksettä. (Lastensuojelulaki 25 § ja 25 a §.)[17]

Oppilaan ja huoltajien kanssa on hyvä keskustella lastensuojeluilmoituksen tarkoituksesta ja ilmoituksen syistä mahdollisuuksien mukaan jo etukäteen. Huoltajille on myös tärkeää kertoa koulun henkilökunnan velvollisuudesta tehdä lastensuojeluilmoitus.

Joissain erityistilanteissa ilmoituksen tekemisestä ei pidä keskustella etukäteen huoltajien kanssa. Jos epäilet lapsen lähisuhteissa tapahtunutta väkivaltaa, on erityisen tärkeää neuvotella toimintatavoista ensin poliisin ja sosiaalitoimen kanssa.[18] Toimi tällöin Kriisikortin ohjeistusten mukaisesti.

Jos tilanne toistuu tai ilmoituksen syynä olevat tekijät tai olosuhteet eivät muutu, lastensuojeluilmoitus tehdään tarvittaessa uudelleen. Älä jätä ilmoitusta tekemättä, vaikka tietäisit tai epäilisit, että lapsen tilanteesta on hiljattain tehty ilmoitus. Ilmoitusta ei myöskään saa jättää tekemättä, vaikka olisi tiedossa, että perhe on jo lastensuojelun asiakas. Uusi ilmoitus tai useat ilmoitukset auttavat sosiaalihuollon viranomaisia kokonaistilanteen arvioinnissa.

[16] Huoli lapsesta tai nuoresta - Vakehyva
[17] Huoli lapsesta tai nuoresta - Vakehyva
[18] Velvollisuus ilmoittaa poliisille - THL

7.3.5. Rikosilmoitus

Kaikissa niissä tilanteissa, joissa väkivalta-, häirintä- tai kiusaamistilanne täyttää rikoksen tunnusmerkit, tehdään lastensuojeluilmoituksen lisäksi rikosilmoitus poliisille. Jos olet epävarma, konsultoi poliisia ensin. Poliisi on antanut koululle ohjeita ilmoittamisesta ja yhteistyöstä, jotka löydät perusopetuksen turvallisuusintrasta[19].

7.3.6. Ilmoitusvelvollisuus suunnitteilla olevasta törkeästä rikoksesta

Rikoslaissa (luku 15, 10 §) on säädetty, että jokaisen (mukaan lukien koulussa työskentelevien aikuisten) pitää ilmoittaa poliisille tai sille, jota vaara uhkaa, jos hän saa tietää suunnitteilla olevasta törkeästä rikoksesta ja jos rikos on vielä estettävissä ilmoituksen tekemisellä. Säännöksessä mainittuja törkeitä rikoksia ovat esimerkiksi törkeä pahoinpitely, ryöstö ja törkeä ryöstö.

7.3.7. Ilmoitus poliisille väkivallan uhasta

Jokaisella koulun aikuisella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus ilmoittaa poliisille, jos hän on saanut tehtävissään tietoja, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi. Tällaisissa tilanteissa poliisille ilmoitetaan mahdollisen uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot. (Perusopetuslaki 40.5 §, Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23.4 §.)

Väkivallan uhkasta ilmoittaminen kuuluu vastuulliseen toimintaan ja virkavelvollisuuksiin, eikä tietojen luovuttamatta jättäminen saa johtua siitä, että säännöstä ei ole kirjoitettu ehdottoman velvoittavaan muotoon. (HaVM 41/2014 vp). Säännöksessä ei erotella, kuka mahdollisen väkivallan uhan kohteena on, joten se koskee kaikenlaisia tilanteita, joissa väkivallan uhkaa on syytä epäillä.

7.3.8. Verkossa tapahtuvan toiminnan ilmoittaminen

Verkossa esiintyvää epäilyttävää toimintaa tai keskustelua voi ilmoittaa esimerkiksi osoitteessa Nettivinkki - Poliisi. Huomaathan, että kyseessä on kiireettömien asioiden ilmoituskanava. Jos epäilet jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi, ilmoita poliisille viivytyksettä uhkan arvioimisen ja estämisen kannalta välttämättömät tiedot. Jos tilanne on akuutti, soita 112. Jos jokin verkossa tapahtunut teko näyttää ylittävän rikoksen tunnusmerkit, tehdään rikosilmoitus. Epävarmassa tilanteessa konsultoi poliisia.

[19] Perusopetus - Akuutit turvallisuustilanteet (sisäinen intrasivu)

Vantaalla on lisäksi käytössä **Someturva-palvelu**[20], jossa oppilaat voivat ilmoittaa verkkoympäristöissä kohtaamastaan häirinnästä, kiusaamisesta tai uhkailusta. Myös ammattilaiset voivat käyttää palvelua esimerkiksi tilanteissa, joissa toivovat konsultaatiotukea somessa tapahtuvien ilmiöiden ratkomiseen koulussa. Ilmoituksen tekijä saa tilanteeseensa sopivat toimintasuositukset someturvan tiimiltä. Someturvan tiimi koostuu someen erikoistuneista juristeista ja sosiaalipsykologeista.

7.3.9. Varmista lapsen turvallisuus ja konsultoi tarvittaessa

Epäillessäsi väkivallan uhkaa tai tapahtunutta väkivaltaa, ensisijaista on varmistaa lapsen turvallisuus.

Ethän jää yksin asiasi kanssa, jos et ole varma, kuinka sinun tulisi toimia. Viranomaisia voi aina ensin konsultoida anonyymisti, jos olet epävarma siitä, kuinka tulisi toimia. Lisäksi tukenasi ovat tarvittaessa kaupungin oma turvallisuustiimi ja kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntija.

- Kaupunkiturvallisuustiimin ja poliisin ajantasaiset yhteystiedot löytyvät Kasvatuksen ja oppimisen turvallisuusintrasta:
  Kasvatus ja oppiminen - Turvallisuus: Tärkeät yhteystiedot (sisäinen intrasivu)
- Sosiaalitoimen yhteystiedot löytyvät hyvinvointialueen verkkosivuilta:
  Huoli lapsesta tai nuoresta (Vantaan ja Keravan hyvinvointialue)
- Kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntijan yhteystiedot löytyvät Hyvinvoinnin ja opiskeluhuollon intrasta:
  Kasvatus ja oppiminen - Hyvinvointi ja opiskeluhuolto (sisäinen intrasivu)

[20] Someturva.fi

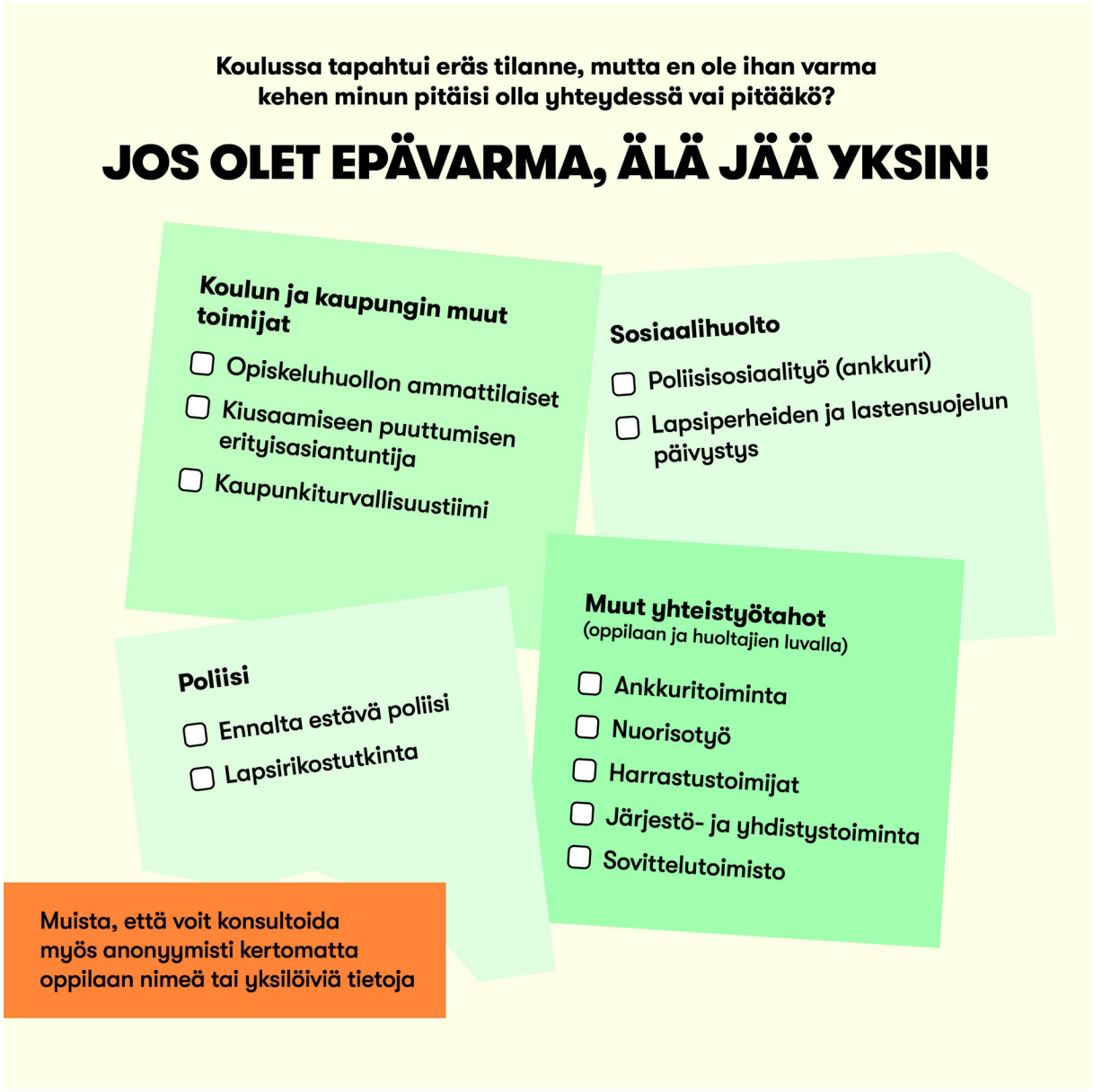

Kuva 7: Jos olet epävarma, älä jää yksin

8. KOULUN AIKUISEN OPPILAASEEN KOHDISTAMA VÄKIVALTA, HÄIRINTÄ JA KIUSAAMINEN

Aikuisen tekemä väkivalta oppilasta kohtaan on aina rikos, jonka poliisi selvittää. Rehtori ilmoittaa huoltajille tapahtuneesta. Akuuteissa tapauksissa soitetaan 112.

Jos herää epäily, että koulun aikuinen kohdistaa kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa oppilaaseen, asiasta on ilmoitettava viipymättä rehtorille, joka selvittää tapausta.

Rehtori ilmoittaa oppilaan huoltajille sekä tekee rikosilmoituksen, jos kiusaaminen, häirintä tai väkivalta täyttää rikoksen tunnusmerkit. Poliisille voi tehdä konsultaatiopuhelun, jos on epävarma tilanteesta. Epäasiallinen käytös voi johtaa **huomautukseen, kirjalliseen varoitukseen tai irtisanoutumiseen.**

9. OPPILAAN KOULUN AIKUISEEN KOHDISTAMA VÄKIVALTA, HÄIRINTÄ TAI KIUSAAMINEN

Jos itse kokee tai herää epäilys, että henkilökunnan jäsen kokee väkivaltaa, häirintää tai kiusaamista oppilaan kohdalta, ilmoitetaan asiasta rehtorille. Rehtori ottaa yhteyttä kaupungin turvallisuustiimiin ja työsuojeluun. Henkilö, johon kohdistuu häirintää tai kiusaamista, tekee TUTKA-ilmoituksen.

Akuuteissa tapauksissa soitetaan 112.

10. SUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN JA SEURANTA

Suunnitelmaa arvioidaan ja sitä seurataan säännöllisesti.

11. SUUNNITELMAN PEREHDYTTÄMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Suunnitelmaa käsitellään aina lukuvuoden alussa henkilöstön kanssa. Suunnitelmasta tiedotetaan huoltajille, oppilaille ja yhteistyötahoille lukuvuoden alussa.

Materiaali on tuotettu osana Yhteinen turvaverkko- ja Hyvinvointia ja turvallisuutta Vantaan toisella asteella -hankkeita. Hankkeita ovat rahoittaneet Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus vuosina 2023–2025.

TUKIMATERIAALI HAASTAVIIN KESKUSTELUIHIN

Tämä materiaali on laadittu tueksesi erilaisten haastavien keskustelujen käymiseen. Materiaali on tehty yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa, mutta sisältö sopii hyödynnettäväksi kaikenlaisiin kohtaamisiin. Puheeksiottoa ja keskusteluja pohjustamaan on koottu kuvaus suojaavista tekijöistä ja riskitekijöistä, joihin on hyvä kiinnittää huomiota. Voit hyödyntää niitä, kun pohdit henkilön tilannetta ja keskustelet hänen kanssaan. Toivotamme rohkeutta ja toiveikkuutta käymiisi keskusteluihin!

Sisältö

Millaisiin asioihin on hyvä kiinnittää huomiota?

- Suojaavat tekijät 3
- Riskitekijät ja muuttunut käytös..... 4

Mikä avuksi, jos puheeksiotto tuntuu hankalalta? 5

MUISTILISTA: Mitä on hyvä muistaa keskustelun aikana? 6

Miten eteenpäin?..... 8

Mitkä ovat ilmoitusvelvollisuuteni? 9

SUOJAAVAT TEKIJÄT

Turvalliset läheiset suhteet

Epävarmuuden sietokyky

Osallisuuden kokemus

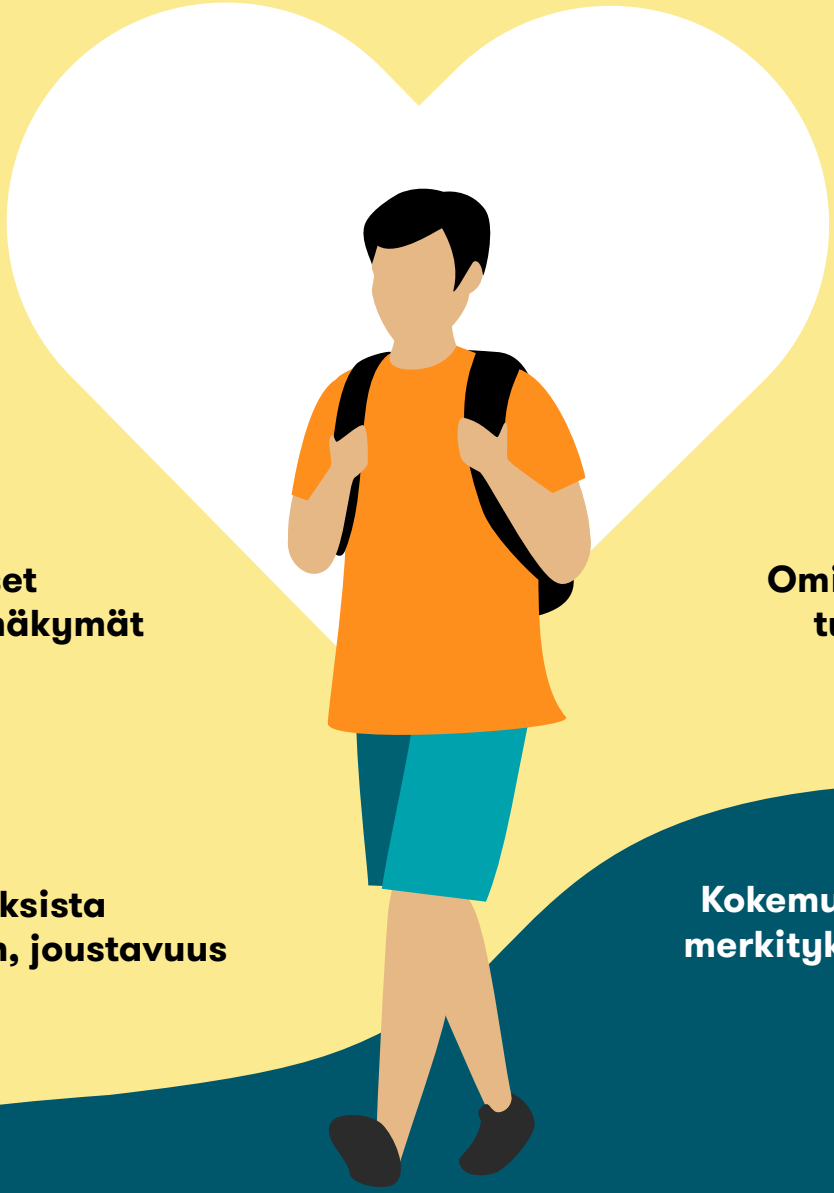

Autonomian kokemus

Perustarpeet

Myönteiset tulevaisuudennäkymät

Omien vahvuuksien tunnistaminen

Vaikeuksista palautuminen, joustavuus

Kokemus siitä, että on merkityksellinen toisille

Mielekäs vapaa-ajan tekeminen

Onnistumiset koulussa ja vapaa-ajalla

Ajattelutaidot (medialuku, itsereflektio)

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

RISKITEKIJÄT

Rasismi- ja syrjintäkokemukset

Kiusaamiskokemukset

Yksinäisyys

Tunne- ja vuorovaikutus-taitojen haasteet

Epävakaa arki, perustarpeiden toteutumatta jääminen

Väkivallan kokeminen tai todistaminen

Kaveripiirin aiheuttama ryhmäpaine

Perheen hyvinvoinnin haasteet, taloudelliset vaikeudet

Menetykset tai isot elämänmuutokset

MUUTTUNUT KÄYTÖS

Koulupoissaolot

Merkittävästi muuttunut ulkoinen olemus

Toivottomuus, pessimistisyys

Epäluottamus, auktoriteettivastaisuus

Puheessa, piirroksissa tai kirjoituksissa toistuvat asiat

Lisääntynyt väkivaltamyönteisyys

Kielteinen minäkuva

Toisten kiusaaminen

Päihteiden käyttö, riippuvuudet

Vetäytyminen, itsetuhoisuus

Aggressiivisuus, uhkailu, fyysinen väkivalta

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

MIKÄ AVUKSI, JOS PUHEEKSIOTTO TUNTUU HANKALALTA?

“Tekee mieli vältellä koko asiaa.”

- Se on inhimillistä, mutta harvemmin hyödyllistä. Pitkittämällä asia tuskin muuttuu helpommaksi.
- Sparraile ja pohdi ensin työkaverin kanssa?

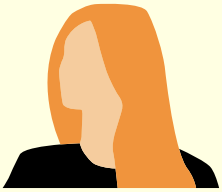

“En tunne häntä kovin hyvin, osaankohan puhua oikein. Entä jos epäonnistun? Mitä jos reaktio onkin erilainen kun odotan, enkä osaa vastata siihen?”

- Ei hätää, taito karttuu harjoittelemalla ja luottamus itseen kasvaa tehdessä. Myös virhearvioinneista oppii.
- Yritä myöhemmin uudelleen! Jos mokaat, ole siitä avoin. Pahoittele ja pyydä anteeksi tarvittaessa.

“Kokeilin kerran aloittaa keskustelun hänen kanssaan, mutta siitä ei tullut mitään.”

- Älä odota liikaa yhdeltä keskustelulta, ensimmäinen keskustelu on usein vasta alku.
- Ei ole epätyypillistä, jos aikuisen keskusteluyritys herättää vastustusta. Entä jos lähestyisitkin ensin jollain ihan muulla, neutraalilla tai myönteisellä asialla?
- Se, että olet sinnikäs ja yrität uudelleen, osoittaa, että hänen asioillaan on väliä.

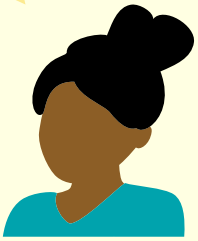

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

MUISTILISTA: HAASTAVIEN KESKUSTELUJEN KÄYMINEN

Puutu

Lähetät näin tärkeän viestin: hänen asioillaan on väliä. Sinun ei tarvitse olla kyseisen asian asiantuntija tai tuntea erilaisia ilmiöitä syvällisesti. Valitse keskustelulle rauhallinen ympäristö ja pohdi miten tuot asiasi esille niin, ettei se kuulosta moitteelta.

Anna mahdollisuus tulla aidosti kuulluksi

Muista oma roolisi ammattilaisena ja pohdi etukäteen keskustelun ensisijaista tavoitetta. Älä kuitenkaan aseta tavoitteita liian korkealle tai lukkiudu niihin liian ehdottomasti, sillä sinä et voi yksin päättää, noudatteleeko keskustelu toiveitasi.

Viesti kiinnostusta

Pienillä eleillä ja ilmeillä voit vaikuttaa kohtaamisen tunnelmaan ja sanojesi tulkintaan merkittävästi. Viesti toiminnallasi läsnäoloa: kuuntele, vältä keskeytyksiä (esim. puhelin, kelloon katselu) ja ilmaise kiinnostustasi katseella.

Kuunteleminen ja avoimet kysymykset ovat tärkeimmät työkalusi

Esimerkiksi: “Mitä itse ajattelet tästä?” “Miltä tämä sinusta kuulostaa?”

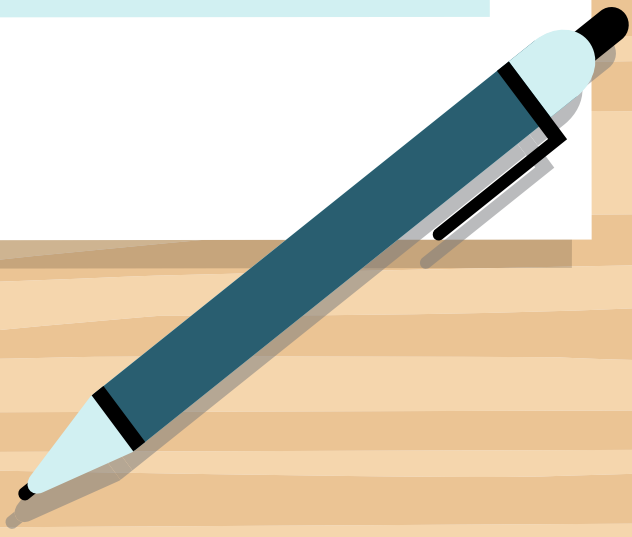

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

Vältä väittelyä, vastakkainasettelua ja tuomitsemista

Tarkoituksenasi on luoda sellainen kohtaaminen, joka ei herätä tarvetta puolustautua. Voit kuitenkin kertoa läpinäkyvästi omista ajatuksistasi. Huumori on hyvä työkalu, mutta vältä sarkasmia ja ironiaa, sillä ne voivat tuntua vähättelyltä.

Varo leimaamista

Teot voivat olla tuomittavia, mutta ei ihminen.

Luo toivoa

Vältä puolesta tekemistä ja tietämistä, mutta ole tukena. Kannustus, tuki ja onnistumisen kokemukset ovat keskeisiä muutoksen mahdollistajia. Ilman voimavaroja on hyvin vaikeaa kokea itseään kykeneväksi muutokseen.

Inhimillistä itseäsi ja muita

Houkuttele pohtimaan asioita eri kannoilta. Näin saatat istuttaa siemeniä muutokseen. Sinunkaan ei tarvitse olla täydellinen, vaikka olet ammattilainen. Avoimuus omasta epätäydellisyydestä ja inhimillisyydestä luo pohjaa luottamukselle ja avoimelle keskustelulle.

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06.2025 / 52 §

MITEN ETEENPÄIN?

Ole sanojesi mittainen

- Älä lupaa sellaista, mitä et voi varmasti tehdä.
- Älä myöskään lupaa, ettet kerro asiasta kellekään, jos sinun on kerrottava esimerkiksi muille viranomaisille. Ota tämä mieluummin avoimesti puheeksi ja **kerro velvollisuudestasi ilmoittaa esimerkiksi lastensuojeluun.**
- Voitte yhdessä pohtia, miten ilmoitus tehdään (soitatteko esimerkiksi yhdessä vai toivooko hän sinun tekevän ilmoituksen).

Osoita, että olet edelleen kiinnostunut: Palaa asiaan tarvittaessa

- Vaikka asia olisi edennyt ja sille on mahdollisesti tullut toinen vastuuhenkilö, osoita kiinnostusta ja viesti ajattelevasi, että asia on yhä tärkeä: Kysy kuulumisia ja tarjoa mahdollisuus keskustelulle jatkossakin.

Sinun ei tarvitse tehdä ja tietää kaikkea yksin

- Muista hakea tukea ympärillesi kollegalta, opiskeluhuollosta tai konsultoimalla muita tarvittavia ammattilaisia.

Anonyymi konsultointi

tarkoittaa, että konsultoit toista ammattilaista kertomatta yksilöiviä tietoja henkilöstä. Voit konsultoida esimerkiksi opiskeluhuoltoa, lastensuojelua tai poliisia

LIITE: Kaupunginhallitus 02.06. 52

MITKÄ OVAT ILMOITUSVELVOLLISUUTENI?

Ilmoitukset sosiaalitoimeen

Lastensuojeluilmoitus

Velvollisuutesi on tehdä viipymättä lastensuojeluilmoitus, jos olet työtehtävissäsi saanut tietää alaikäisestä, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä.
Lastensuojelulaki 25 § 1 mom.

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon

Voit toteuttaa ilmoitusvelvollisuutesi tekemällä ilmoituksen yhdessä lapsen/nuoren tai hänen huoltajansa kanssa. **Tämä on suositeltava ja ensisijainen toimintatapa, jos se vain on tilanteessa mahdollista.** Ilmoitus tällöinkin tehtävä viipymättä. Jos epäilet alaikäiseen kohdistuvaa lähisuhdeväkivaltaa, ilmoituksesta ei tule keskustella etukäteen huoltajien kanssa. Tällöin on tärkeää neuvotella toimintatavoista ensin poliisin ja sosiaalitoimen kanssa.

Yhteydenotto voidaan tehdä sähköisen lomakkeen kautta Maisan viranomaislomakkeella. Yhteydenottoon kirjataan huoltajien kanssa yhteisymmärryksessä syntynyt käsitys lapsen ja perheen tuen tarpeista ja tilanteesta.
Lastensuojelulaki 25 a §
Sosiaalihuoltolaki 35 §

Lue lisää: Huoli lapsesta tai nuoresta | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Ilmoitusten tekemistä ei saa delegoida, mutta voit aina kysyä apua.

Ilmoitukset poliisille

Ilmoitus väkivallan uhasta

Sinulla on oikeus ilmoittaa poliisille, jos olet työssäsi saanut tietoja, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi. Väkivallan uhkasta ilmoittaminen kuuluu vastuulliseen toimintaan ja virkavelvollisuuksiin, eikä tietojen luovuttamatta jättäminen saa johtua siitä, että säännöstä ei ole kirjoitettu ehdottoman velvoittavaan muotoon. (HaVM 41/2014 vp). Säännöksessä ei erotella, kuka mahdollisen väkivallan uhan kohteena on, joten se koskee kaikenlaisia tilanteita, joissa väkivallan uhkaa on syytä epäillä.
Perusopetuslaki 40 § 5 mom.
Lukiolaki 58 § 2 mom.
Ammattikoululaki 109 § 5 mom.
Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 23 § 4 mom.

Ilmoitus lapseen kohdistuneesta rikoksesta

Sinulla on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, jos epäilet, että alaikäiseen on kohdistettu seksuaali- tai väkivaltarikos. Tällaisissa tilanteissa konsultoi aina poliisia.
Lastensuojelulaki 25 § 3 mom.

Lisätietoa ja poliisin konsultaationumerot:
KASO:n turvallisuussivut (sisäinen intrasivu)

Ilmoitusten tekemistä ei saa delegoida, mutta voit aina kysyä apua.

53 § Vastaus Antero Eerolan, Funda Demirin, Naima El-Issaouin, Faysal Abdin sekä 14 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan annettava humanitaarista apua Gazan sodan uhreille, erityisesti lapsille

VD/7223/00.02.00.03/2024

PT/EV/MT

Antero Eerola, Funda Demiri, Naima El-Issaoui, Faysal Abdi sekä 14 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen: ”Verinen sota Gazassa on jatkunut kohta jo kokonaisen vuoden. Israelin ja Hamasin välinen sota käynnisti laajaan humanitaariseen kriisiin Gazassa. Hamasin Israeliin tekemän julman, lähes 1 200 ihmisen hengen vaatineen terrori-iskun jälkeen. Israelin kostotoimien hinta on ollut kova. YK:n humanitaarisen avun koordinointitoimiston OCHA:n mukaan (https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update- 229-gaza-strip) Gazan sodassa on lokakuun 15. päivään 2024 mennessä saanut surmansa jo yli 42 300 ja haavoittunut yli 99 000 palestiinalaista. Erityisen raskaasti ovat kärsineet lapset. Kansainvälisen Pelastakaa lapset – järjestön mukaan (https://www.savethechildren.net/what-we-do/emergencies/war- gaza) jopa 20 000 lasta on kateissa samalla, kun heitä on kuollut paitsi sotatoimissa, myös aliravitsemukseen ja tauteihin.

Pysäyttävä tieto on sekin, että jopa 96 prosenttia alueen palestiinalaisista kärsii vakavasta ruokapulasta. Samalla valtaosa Gazan koko infrastruktuurista on tuhottu Israelin hyökkäyksissä. Tämä koskee myös kouluja ja terveydenhuoltoa.

Kun Venäjä käynnisti laajamittaisen hyökkäyksen Ukrainaan helmikuussa 2022, Vantaan kaupunki ei aikaillut vaan lahjoitti välittömästi 150 000 euroa sodan uhrien auttamiseen. Nyt olisi aika tehdä sama Gazan suhteen.

YK:n humanitaarisen avun koordinointitoimisto kertoo, että kansainvälinen yhteisö on kyennyt kokoamaan vain 47 prosenttia tuesta, joka vaadittaisiin välittömästi 2,3 miljoonan gazalaisen ja 800 000 Palestiinan Länsirannalla asuvan ihmisin kaikkein välttämättömimpien tarpeiden tyydyttämiseksi.

Kunnat ovat tukeneet sodista ja muista kriiseistä kärsivistä kohteista monin tavoin. Kunnista on lähtenyt hyökkäyssodasta tai luonnon katastrofista kärsivään maahan rahallista ja materiaalista tukea, mutta kunnat auttavat ja tukevat sotaa pakenevia ihmisiä myös Suomessa.

Helsingin kaupunki päätti hiljattain 350 000 euron avustuksesta Gazan sodan uhreille. Myös Vantaan on nyt aika ojentaa auttava käsi.

Edellä olevan perusteella me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaan kaupunki kokoaa humanitaarisen avustuspaketin lähetettäväksi Gazan sodan uhreille vielä tämän vuoden aikana. Apu kanavoidaan sopivaksi katsotun kansainvälisen avustusjärjestön kautta.”

Kaupunginvaltuusto 21.10.2024 § 32

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu Antero Eerolan, Funda Demirin, Naima El-Issaouin, Faysal Abdin sekä 14 muun valtuutetun aloite Vantaan annettava humanitaarista apua Gazan sodan uhreille, erityisesti lapsille

_____

Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Tilanne Gazassa on erittäin vaikea sodan ja humanitaarisen kriisin jatkuessa.

Suomessa kuntien tehtäviin ei kuitenkaan kuulu humanitaarisen avun myöntäminen kansainvälisesti eivätkä kaupungit yleensä ole myöntäneet avustuksia kansainvälisiin konflikteihin. Vantaalla kansainväliseen avustukseen ei ole varattu erikseen määrärahoja.

Suomen perustuslain 8 luvun 93 pykälän mukaan ”Suomen ulkopolitiikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Eduskunta hyväksyy kuitenkin kansainväliset velvoitteet ja niiden irtisanomisen sekä päättää kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisesta siltä osin kuin tässä perustuslaissa säädetään.” Kunnan harjoittamassa kansainvälisessä yhteistyössä on pidetty sallittuna humanitaarisen avun antamista (KHO 1983 II 35), kun päätös ei ole sisältänyt kannanottoa ulkopoliittisiin kysymyksiin eikä toisen valtion sisäisiin asioihin. Kunnan toiminnan lähtökohtana on kuitenkin toiminnan paikallisuus ja keskittyminen kunnan omalle alueelle (KHO 1983 II 28).

Kaupungin on vaikea arvioida, milloin avustamisen kynnys ylittyy, minkä vuoksi Vantaalla seurataan valtion linjauksia. Vantaan kaupunki tuki Ukrainaa helmikuussa 2022 Venäjän laajamittaisen hyökkäyksen jälkeen. Ukrainan tukeminen oli linjassa Suomen valtion ja Euroopan unionin antaman tuen kanssa, ja myös muut suomalaiset ja eurooppalaiset kaupungit ovat laajasti tukeneet Ukrainaa. Lisäksi kunnat saivat asiaan liittyviä suuntaviivoja Kuntaliitolta. Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainaan on ollut myös suoria vaikutuksia Vantaalle, sillä Vantaalle on saapunut pakolaisia Ukrainasta.

Suomalaisista kaupungeista Helsingin kaupunki on myöntänyt avustuksen Gazaan syyskuussa 2024. Rovaniemen kaupunginhallitus ei päättänyt myöntää valtuustoaloitteessa esitettyä avustusta Gazaan elokuussa 2024.

Vantaan kaupunki seuraa jatkossakin Suomen valtion linjauksia ja suosituksia liittyen Gazan kriisiin.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 53

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Antero Eerolalle, Funda Demirille, Naima El-Issaouille, Faysal Abdille sekä 14 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite:

- allekirjoitettu Antero Eerolan, Funda Demirin, Naima El-Issaouin, Faysal Abdin sekä 14 muun valtuutetun aloite Vantaan annettava humanitaarista apua Gazan sodan uhreille, erityisesti lapsille

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Elina Värtö, kansainvälisten asioiden päällikkö, 040 171 8052, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Valtuustoaloitteen otsikko **Vantaan annettava humanitaarista apua Gazan sodan uhreille, erityisesti lapsille**	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Verinen sota Gazassa on jatkunut kohta jo kokonaisen vuoden. Israelin ja Hamasin välinen sota käynnisti laajaan humanitaariseen kriisiin Gazassa. Hamasin Israeliin tekemän julman, lähes 1 200 ihmisen hengen vaatineen terrori-iskun jälkeen. Israelin kostotoimien hinta on ollut kova. YK:n humanitaarisen avun koordinointitoimiston OCHA:n mukaan (https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-229-gaza-strip) Gazan sodassa on lokakuun 15. päivään 2024 mennessä saanut surmansa jo yli 42 300 ja haavoittunut yli 99 000 palestiinalaista. Erityisen raskaasti ovat kärsineet lapset. Kansainvälisen Pelastakaa lapset – järjestön mukaan (https://www.savethechildren.net/what-we-do/emergencies/war-gaza) jopa 20 000 lasta on kateissa samalla, kun heitä on kuollut paitsi sotatoimissa, myös aliravitsemukseen ja tauteihin. Pysäyttävä tieto on sekin, että jopa 96 prosenttia alueen palestiinalaisista kärsii vakavasta ruokapulasta. Samalla valtaosa Gazan koko infrastruktuurista on tuhottu Israelin hyökkäyksissä. Tämä koskee myös kouluja ja terveydenhuoltoa. Kun Venäjä käynnisti laajamittaisen hyökkäyksen Ukrainaan helmikuussa 2022, Vantaan kaupunki ei aikaillut vaan lahjoitti välittömästi 150 000 euroa sodan uhrien auttamiseen. Nyt olisi aika tehdä sama Gazan suhteen. YK:n humanitaarisen avun koordinointitoimisto kertoo, että kansainvälinen yhteisö on kyennyt kokoamaan vain 47 prosenttia tuesta, joka vaadittaisiin välittömästi 2,3 miljoonan gazalaisen ja 800 000 Palestiinan Länsirannalla asuvan ihmisen kaikkein välttämättömimpien tarpeiden tyydyttämiseksi. Kunnat ovat tukeneet sodista ja muista kriiseistä kärsivistä kohteista monin tavoin. Kunnista on lähtenyt hyökkäyssodasta tai luonnon katastrofista kärsivään maahan rahallista ja materiaalista tukea, mutta kunnat auttavat ja tukevat sotaa pakenevia ihmisiä myös Suomessa. Helsingin kaupunki päätti hiljattain 350 000 euron avustuksesta Gazan sodan uhreille. Myös Vantaan on nyt aika ojentaa auttava käsi. Edellä olevan perusteella me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen: * Vantaan kaupunki kokoaa humanitaarisen avustuspaketin lähetettäväksi Gazan sodan uhreille vielä tämän vuoden aikana. Apu kanavoidaan sopivaksi katsotun kansainvälisen avustusjärjestön kautta.	Aloitteen tekijät Antero Eerola (vas.) Funda Demiri (vas.) Naima El-Issaoui (sd.) Faysal Abdi (sd.) Aloitteen allekirjoittajat: 1. Jussi Särkelä 2. Elina Nykyri 3. Minttu Sillanpää 4. Mari Hynninen 5. Tuomas Mutanen 6. Eva Tawasoli 7. Vaula Norrena 8. Sirpa Siru Kauppinen 9. Tuire Kaimio 10. Reija Friman 11. Hanna Valtanen 12. Eve Rämö 13. Mikko Viilo 14. Pirkko Letto

54 § Vastaus Jari Sainion ja Sirkka-Liisa Kähärän sekä 22 muun valtuutetun aloitteeseen Kuusijärven pysäköinti tulee säilyttää maksuttomana

VD/8488/00.02.00.03/2024

TeA/HW/EP/HV/JTy

Jari Sainio ja **Sirkka-Liisa Kähärä** sekä 22 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Kuusijärven alueen toimintaa on kehitetty viime vuosina merkittävästi ja se on ollut yksi Vantaan kaupungin kärkihankkeista. Kuusijärven ulkoilualueelle on investoitu viime vuosina runsaasti alueen vetovoimaisuuden parantamiseksi. Arvion mukaan Kuusijärvelle tehdään noin 400 000–500 000 käyntiä vuodessa.

Ulkoilureitit, Sipoon korpeen johtava silta ja saunat järviympäristöineen ovat muodostuneet monen vantaalaisen ympärivuotiseksi virkistyspaikaksi.

Jo usean vuoden ajan alueen pysäköintialue on ollut riittämätön, mutta nyt tätäkin on laajennettu käyttäjien turvallisuutta vahvistaen. Kuusijärvelle valmistui uusi pysäköintialue syksyllä 2023, jonka myötä pysäköintipaikkamäärä lähes tuplaantui 390:een paikkaan. Enää ei siis tarvitse pysäköidä vilkasliikenteisen tien reunaan peläten, että uintireissulla olevat lapset jäisivät ohiajavan auton alle.

Kaupunkitilalautakunta päätti 11. joulukuuta 2024 kokouksessaan muuttaa Kuusijärven virkistysalueen pysäköinnin maksulliseksi siten, että ensimmäinen tunti olisi maksuton ja minkä jälkeen pysäköintimaksu on 0,50 €/tunti.

Summa ei äkkiseltään kuulosta suurelta, mutta kun kyse on säännöllisesti useamman kerran viikossa tapahtuvasta harrastus- tai kilpailutoiminnasta kasvavat kustannukset suuriksi.

Mielestämme meidän tulisi kaikissa päätöksissämme huomioida mahdolliset vaikutukset vantaalaisten hyvinvointiin, terveyteen ja liikkumiseen? Edellä mainittu päätös pysäköinnin maksullisuudesta lyö kuntalaisia suoraan päin kasvoja.

Vantaalla halutaan rakentaa matalan kynnyksen liikuntapaikkoja, missä kuntalaiset pääsevät oma-aloitteisesti kuntoilemaan.

Samanaikaisesti Vantaan kaupunki aikoo kerätä pysäköintimaksuja ulkoilualueelta, mikä välittömästi tulee karsimaan osan liikkujista pois palvelujen ja ulkoilualueiden piiristä. Siksi tämä päätös osaltaan heikentää jo tehtyä merkittävää kansanterveystyötä.

Voidaanko olettaa, että eri ikäiset kuntoilijat lähtisivät julkisilla kulkuvälineillä suksien tai muiden urheiluvälineiden kanssa Kuusijärvelle, Hakunilan-, Tikkurilan- tai Myyrmäen urheilupuistoon?

Miksi siis nyt, kun olemme saaneet turvalliset pysäköintijärjestelyt Kuusijärvelle, tehdään päätöksiä, joiden seurauksena ulkoilijat saattavat hyvinkin jatkaa liikenneturvallisuuden kannalta vaarallista pysäköintiä Lahdentien pientareille?

Esitämme että, Kaupunkitilalautakunnan 11.12.2024 tekemä päätös Kuusijärven pysäköintialueella käyttöön otettavasta maksullisesta pysäköinnistä kumotaan. Alueen pitkäaikaisen pysäköinnin estäminen voidaan toteuttaa liikennemerkein.

Samalla esitämme että urheilu-, liikunta- ja virkistysalueiden pysäköinti paikat tulee säilyttää vantaalla maksuttomina.”

Kaupunginvaltuusto 16.12.2024 § 41

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu Jari Sainion ja Sirkka-Liisa Kähärän sekä 22 muun valtuutetun aloite Kuusijärven pysäköinti tulee säilyttää maksuttomana

___

Kaupunkiympäristön toimialan katujen ja puistojen palvelualue toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunkitilalautakunta on päättänyt Kuusijärven pysäköinnin muuttamisesta maksulliseksi. Päätöksessä lautakunta edellyttää katujen ja puistojen palvelualuetta seuraamaan toteutettavan pysäköintiratkaisun vaikutuksia aktiivisesti ja keräämään asiasta palautetta. Palvelualue esittelee lautakunnalle maksullisuuden vaikutuksia ja tarvittaessa asia viedään uudestaan päätöksentekoon.

Pysäköintialue on ollut ajoittain ruuhkainen aiemmin rakennetusta laajennuksesta huolimatta. Kuusijärveä kehitetään voimakkaasti ja tavoitteena on kävijämäärien lisääminen. Uuteen laadukkaaseen pysäköintialueeseen on panostettu rahallisesti paljon ja palvelut paranevat Kuusijärvelle koko ajan. Maltillisella pysäköintimaksulla kävijät osallistuvat osaltaan alueen ylläpidon kustannuksiin.

Kuusijärven kestävyyttä seurataan usealla mittarilla, joihin kuuluu myös Kuusijärvelle eri kulkumuodoilla kulkeminen. Pysäköinnin maksullisuudella pyritään varmistamaan, että pysäköintipaikat riittävät myös jatkossa, ja samalla kannustetaan ihmisiä saapumaan Kuusijärvelle kestävin kulkumuodoin.

Pysäköinninvalvonta tulee aktiivisesti seuraamaan Lahdentien varteen virheellisesti pysäköitäviä ajoneuvoja sekä määräämään niille virhemaksuja, kun maksullinen pysäköinti astuu voimaan.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 54

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Jari Sainiolle ja Sirkka-Liisa Kähärälle sekä 22 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite:
- allekirjoitettu Jari Sainion ja Sirkka-Liisa Kähärän sekä 22 muun valtuutetun aloite Kuusijärven pysäköinti tulee säilyttää maksuttomana

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupungininsööri Henry Westlin, puh. 0400 417436, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Valtuustoaloitteen otsikko: **Kuusijärven pysäköinti tulee säilyttää maksuttomana**	**Aloitteen tekijä/tekijät ja Allekirjoitukset** **Jari Sainio ja Sirkka-Liisa Kähärä**
Kuusijärven alueen toimintaa on kehitetty viime vuosina merkittävästi ja se on ollut yksi Vantaan kaupungin kärkihankkeista. Kuusijärven ulkoilualueelle on investoitu viime vuosina runsaasti alueen vetovoimaisuuden parantamiseksi. Arvion mukaan Kuusijärvelle tehdään noin 400 000–500 000 käyntiä vuodessa. **Ulkoilureitit**, Sipoon korpeen johtava silta ja saunat järviympäristöineen ovat muodostuneet monen vantaalaisen ympärivuotiseksi virkistyspaikaksi. Jo usean vuoden ajan alueen pysäköintialue on ollut riittämätön, mutta nyt tätäkin on laajennettu käyttäjien turvallisuutta vahvistaen. Kuusijärvelle valmistui uusi pysäköintialue syksyllä 2023, jonka myötä pysäköintipaikkamäärä lähes tuplaantui 390:een paikkaan. Enää ei siis tarvitse pysäköidä vilkasliikenteisen tien reunaan peläten, että uintireissulla olevat lapset jäisivät ohiajavan auton alle. **Kaupunkitilalautakunta** päätti 11. joulukuuta 2024 kokouksessaan muuttaa Kuusijärven virkistysalueen pysäköinnin maksulliseksi siten, että ensimmäinen tunti olisi maksuton ja minkä jälkeen pysäköintimaksu on 0,50 €/tunti. Summa ei äkkiseltään kuulosta suurelta, mutta kun kyse on säännöllisesti useamman kerran viikossa tapahtuvasta harrastus- tai kilpailutoiminnasta kasvavat kustannukset suuriksi. **Mielestämme meidän** tulisi kaikissa päätöksissämme huomioida mahdolliset vaikutukset vantaalaisten hyvinvointiin, terveyteen ja liikkumiseen? Edellä mainittu päätös pysäköinnin maksullisuudesta lyö kuntalaisia suoraan päin kasvoja. **Vantaalla** halutaan rakentaa matalan kynnyksen liikuntapaikkoja, missä kuntalaiset pääsevät oma-aloitteisesti kuntoilemaan.	<u>Aloitteen tekijät</u> Jari Sainio ja Sirkka-Liisa Kähärä <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Ida Tamminen 2. Pirjo Luokkala 3. Faysal Abdi 4. Nina Nummela 5. Tiina Tuomela 6. Sirpa Siru Kauppinen 7. Marjo Vacker 8. Anu Hall 9. Tarja Eklund 10. Jussi Särkelä 11. Lasse Norres 12. Aadan Ibrahim 13. Jari Jääskeläinen 14. Pirkko Letto 15. Juha Suoniemi 16. Milla Friman 17. Paula Lehmuskallio 18. Naima El Issaoui 19. Juha Järä 20. Eeva Tikkanen 21. Tuire Kaimio 22. Aki Mäkipernaa

Samanaikaisesti Vantaan kaupunki aikoo kerätä pysäköintimaksuja ulkoilualueelta, mikä välittömästi tulee karsimaan osan liikkujista pois palvelujen ja ulkoilualueiden piiristä. Siksi tämä päätös osaltaan heikentää jo tehtyä merkittävää kansanterveystyötä. **Voidaanko** olettaa, että eri ikäiset kuntoilijat lähtisivät julkisilla kulkuvälineillä suksien tai muiden urheiluvälineiden kanssa Kuusijärvelle, Hakunilan-, Tikkurilan- tai Myyrmäen urheilupuistoon? **Miksi siis** nyt, kun olemme saaneet turvalliset pysäköintijärjestelyt Kuusijärvelle, tehdään päätöksiä, joiden seurauksena ulkoilijat saattavat hyvinkin jatkaa liikenneturvallisuuden kannalta vaarallista pysäköintiä Lahdentien pientareille? **Esitämme että**, Kaupunkitilalautakunnan 11.12.2024 tekemä päätös Kuusijärven pysäköintialueella käyttöön otettavasta maksullisesta pysäköinnistä kumotaan. Alueen pitkäaikaisen pysäköinnin estäminen voidaan toteuttaa liikennemerkein. Samalla esitämme että urheilu-, liikunta- ja virkistysalueiden pysäköinti paikat tulee säilyttää vantaalla maksuttomina.	

55 § Vastaus Faysal Abdin ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen väliaikainen luistinrata ja kesällä tapahtumapaikka Korson keskustaan

VD/8489/00.02.00.03/2024

RÅ/V-MK/JL/EJ/MT

Faysal Abdi sekä 25 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Korson keskustan kehittäminen on alkanut ja ensimmäiset rakennukset on purettu.

Korson keskustassa Korsonpolun ja Korsontien välissä, on alkanut liikerakennuksen Korson Liiketalo Oy:n purkaminen ja sen vieressä on iso tyhjä alue, joka on kerrosalaltaan noin 2 000 neliötä. Kun rakennuksen viereinen pysäköintialue lasketaan mukaan keskustaan, muodostuu iso, lähes 4 000 neliömetrin tyhjä alue. Kun huomioidaan nykyisen rakentamisen suhdanteet, voi Korson keskustan rakentamisen aloittaminen viedä vuosia.

Keskusta ei ole mitään ilman ihmisiä eikä se houkuttele ihmisiä, jos aukiot seisovat tyhjinä. Keskustaa täytyy kehittää ja pitää kunnossa, jotta ihmiset haluavat tulla sinne ja viihtyvät seillä.
Niin ennen rakentamisen aloittamista kuin myös rakentamisen aikana.

Parantaakseen Korson viihtyvyyttä, ehdotan valtuustoaloitteella Korson keskustaan (osoitteessa Korsonpolun ja Korsontien välissä) purettujen kiinteistöjen ja ison parkkialueen tilalle, tulisi väliaikainen luistinrata, joka jäädytettäisiin talvisin. Tuon tilan koko on yhteensä 4000m2.

Luistinrata elävöittäisi keskustaa talven ajaksi ja kesällä voisi harrastaa erilaisia pelejä, kuten katukorista ja järjestää muitakin tapahtumia. Kenttä palvelisi vieressä olevaa nuorisotaloa ja koulua. Lisäksi jäädytetty kenttä voisi palvella laajasti niin Korson keskustan kuin muita Korson alueiden asukkaita. Kenttä sijaitsee keskustassa koulun ja nuorisotalon vieressä, joten suunnittelu ja jäädytys edellyttänee toimialojen välistä yhteistyötä sekä kaupunkilaisten osallistamista, jotta se olisi elävä.

Keskustassa voisi olla jatkossa enemmän ihmisten kohtaamispaikkoja ja tekemistä kaikille ikäryhmille.

Kaupunginvaltuusto 16.12.2024 § 42

Päätös:
Päätetään ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu Faysal Abdin ja 25 muun valtuutetun aloite väliaikainen luistinrata ja kesällä tapahtumapaikka Korson keskustaan

_____

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan liikunnan palvelualue toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Korson keskustassa Korsonpolun ja Korsontien välissä olevan alueen rakennuksia on purettu ja paikalle toivotaan väliaikaisia liikuntamahdollisuuksia. Tontilla on sorapintainen alue sekä kaksi asfalttipintaista paikoitusaluetta, joista toinen on vuokrattu paikoituskäyttöön.

Alueen saattaminen tilapäiseen liikuntakäyttöön edellyttää maamassojen vaihtoa, aitojen rakentamista sekä alueen asfaltointia, jotta alueelle saataisiin talvella tehtyä jäätä ja kesällä esim. koripallokenttiä ja muita liikuntapaikkoja. Massanvaihdot, asfaltoinnit, aidat ja kalusteiden hankinnat maksaisivat vähintään reilut 100 000 euroa.

Liikuntapaikkasuunnittelun ja rakentamisen aikataulut ja määrärahat on jo sovittu tuleville vuosille. Kentän luistelukuntoon saattaminen olisi lisäksi haasteellista, jotta ympäristöön ei valuisi vettä, joka liukastuttaisi tiet ja paikoitusalueet. Korson liikuntapuistossa on muutaman sadan metrin päässä tekojää, jossa luistelumahdolliset ovat varmoja säästä huolimatta.

Edellä mainituista syistä liikunnan palvelualue ei näe realistisena alueen väliaikaista liikuntarakentamista. Keskusta-alueen suunnittelun ja kehittämisen myötä alueelle voidaan selvittää pidempiaikaista ratkaisua.

Kaupunginhallitus 28.4.2025 § 36

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Faysal Abdille ja 25 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

_____

Kaupunginhallitus 12.5.2025 § 13

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Faysal Abdille ja 25 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

_____

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 55

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Faysal Abdille ja 25 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Liitteet:
- allekirjoitettu Faysal Abdin ja 25 muun valtuutetun aloite väliaikainen luistinrata ja kesällä tapahtumapaikka Korson keskustaan

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Liikuntajohtaja Veli-Matti Kallislahti, 050 511 8636, liikuntapäällikkö Jari Lärka, 040 525 2162 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Valtuustoaloitteen otsikko: Väliaikainen luistinrata ja kesällä tapahtumapaikka Korson keskustaan	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Korson keskustan kehittäminen on alkanut ja ensimmäiset rakennukset on purettu. Korson keskustassa Korsonpolun ja Korsontien välissä, on alkanut liikerakennuksen Korson Liiketalo Oy:n purkaminen ja sen vieressä on iso tyhjä alue, joka on kerrosalaltaan noin 2 000 neliötä. Kun rakennuksen viereinen pysäköintialue lasketaan mukaan keskustaan, muodostuu iso, lähes 4 000 neliömetrin tyhjä alue. Kun huomioidaan nykyisen rakentamisen suhdanteet, voi Korson keskustan rakentamisen aloittaminen viedä vuosia. Keskusta ei ole mitään ilman ihmisiä eikä se houkuttele ihmisiä, jos aukiot seisovat tyhjinä. Keskustaa täytyy kehittää ja pitää kunnossa, jotta ihmiset haluavat tulla sinne ja viihtyvät seillä. Niin ennen rakentamisen aloittamista kuin myös rakentamisen aikana. Parantaakseen Korson viihtyvyyttä, ehdotan valtuustoaloitteella Korson keskustaan (osoitteessa Korsonpolun ja Korsontien välissä) purettujen kiinteistöjen ja ison parkkialueen tilalle, tulisi väliaikainen luistinrata, joka jäädytettäisiin talvisin. Tuon tilan koko on yhteensä 4000m2. Luistinrata elävöittäisi keskustaa talven ajaksi ja kesällä voisi harrastaa erilaisia pelejä, kuten katukorista ja järjestää muitakin tapahtumia. Kenttä palvelisi vieressä olevaa nuorisotaloa ja koulua. Lisäksi jäädytetty kenttä voisi palvella laajasti niin Korson keskustan kuin muita Korson alueiden asukkaita. Kenttä sijaitsee keskustassa koulun ja nuorisotalon vieressä, joten suunnittelu ja jäädytys edellyttänee toimialojen välistä yhteistyötä sekä kaupunkilaisten osallistamista, jotta se olisi elävä. Keskustassa voisi olla jatkossa enemmän ihmisten kohtaamispaikkoja ja tekemistä kaikille ikäryhmille. Vantaan kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.12.2024 Faysal Abdi, sd	Aloitteen tekijät Faysal Abdi Aloitteen allekirjoittajat: 1. Vaula Norrena 2. Eve Rämö 3. Sirpa Siru Kauppinen 4. Marjo Vacker 5. Anu Hall 6. Tarja Eklund 7. Jussi Särkelä 8. Pirjo Luokkala 9. Antero Eerola 10. Sirkka-Liisa Kähärä 11. Tiina Tuomela 12. Aadan Ibrahim 13. Juha Suoniemi 14. Pirkko Letto 15. Paula Lehmuskallio 16. Eva Tawasoli 17. Jari Sainio 18. Tuomas Mutanen 19. Juha Järä 20. Eeva Tikkanen 21. Ida Tamminen 22. Tuire Kaimio 23. Aki Mäkipernaa 24. Pekka Rautio 25. Nina Nummela

56 § Vastaus Susanna Kaijun ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen jalkapallojuniorien pelien kannustuskulttuurin edistäminen

VD/7236/00.02.00.03/2024

RÅ/V-MK/AA/MT

Susanna Kaiju sekä 18 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaan liikkumisohjelman mukaisesti kaupunki kannustaa kaikkia vantaalaisia lisäämään liikuntaa. Vantaalla on paljon jalkapallojunioreita, jotka harrastavat kukin omalla tasollaan. Kaikista heistä ei tule maailmanluokan tähtiä, mutta tärkeää on, että he liikkuvat ja löytävät ilon liikkumisestaan. Parhaimmillaan se kantaa koko elämän.

Aina kannustusjoukoissa ei muisteta, että tärkeintä on liikkumisen ilo. Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki asentaa hyvästä kannustuskulttuurista muistuttavia kylttejä, julisteita tai lakanoita Vantaalla olevien jalkapallokenttien yhteyteen esimerkiksi sanoin: ”Kannustetaan, ei kritisoida. Annetaan pelaajien pelata, valmentajien valmentaa ja tuomareille työrauha. Ei pilata kenenkään peliä asiattomalla huutelulla jne.” Esitämme, että nämä muistutukset laadittaisiin osallistaen mainiot vantaalaiset jalkapallojuniorit vantaalaisissa joukkueissa.”

Kaupunginvaltuusto 21.10.2024 § 33

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:

- allekirjoitettu Susanna Kaijun ja 18 muun valtuutetun aloite jalkapallojuniorien pelien kannustuskulttuurin edistäminen

---

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:

Urheilemiseen ja liikunnan harrastamiseen sekä näiden seuraamiseen liittyy monesti voimakkaita tunteita. Tämän lieveilmiönä voi olla ottelutapahtumien seuraajien ja kannustajien epäasiallinen käytös pelaajia, valmentajia ja tuomareita kohtaan. Asiatonta käytöstä voi olla myös pelaajien ja joukkueiden välillä sekä otteluiden lisäksi myös harjoituksissa.

Kaupunki on ottanut vuonna 2024 käyttöön turvallisemman tilan periaatteet kaikilla liikuntapaikoilla epäasiallisen käyttäytymisen ehkäisemiseksi. Lähtökohtana on, että liikuntapaikat ovat fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti käyttäjilleen turvallisia. Tavoitteena on, että liikuntapaikoilla ei ilmene syrjintää, kiusaamista, häirintää tai minkäänlaisia väkivallan muotoja. Periaatteet koskevat kaikkia kaupungin liikuntatiloja ja niiden noudattaminen on jokaisen tilan käyttäjän vastuulla. Periaatteet koskevat yhtä lailla niin ottelutapahtumia kuin harjoituksia ja niissä niin pelaajia kuin muitakin liikuntapaikalla olijoita.

Vantaalaisilla liikunta- ja urheiluseuroilla on ollut mahdollisuus osallistua turvallisemman tilan periaatteiden laadintaan niiden valmisteluvaiheessa vuonna 2023. Periaatteet ovat näkyvillä liikuntapaikoilla ja niitä on mahdollista hyödyntää myös asiallisen ja kunnioittavan kannatus- ja katsomokulttuurin kehittämisessä.

Liikuntapaikkojen turvallisemman tilan periaatteet

Vantaan kaupungin liikuntapaikoilla on käytössä turvallisemman tilan periaatteet. Tavoitteena on, että kaikki liikuntapaikkojen käyttäjät tuntevat olonsa tervetulleiksi ja turvallisiksi.

Olen tervetullut omana itsenäni.
- En tee oletuksia toisista tilan käyttäjistä esimerkiksi toimintakyvyn, kulttuurin, sukupuolen tai varallisuuden perusteella.

Olen ajoissa ja huolehdin siisteydestä.
- Pidän kiinni aukioloajoista ja käyttövuorojen aikatauluista.
- Huolehdin, että tilat jäävät siistiin kuntoon jälkeeni.

Kunnioitan ja autan muita.
- Kunnioitan kaikkia tilan käyttäjiä, asiakkaita, toiminnan järjestäjiä ja henkilökuntaa.
- Autan ja opastan toisia tilan käyttäjiä ja saan tarvittaessa apua, kun itse sitä tarvitsen.

Puutun asiattomaan käytökseen.
- Jos näen tai koen asiatonta käytöstä, ilmoitan siitä paikallaolevalle aikuiselle, toiminnan järjestäjälle tai henkilökunnalle.

Kaupunki järjestää vuosittain useampia seurafoorumeita sekä seurojen toiminnanjohtajien tapaamisia. Näihin tilaisuuksiin osallistuu myös vantaalaisten jalkapalloseurojen edustajia.

Lasten ja nuorten osalta kaupungilla on myös Lapsiystävällinen Vantaa 2025–2026 toimintasuunnitelman yhtenä tavoitteena se, että kaikki aikuiset puuttuvat väkivaltaan ja kiusaamiseen sekä tukevat lasten ja nuorten yhdessä olemista. Yhtenä tämän tavoitteen konkreettisena toimenpiteenä on laatia tapahtumien vastuullisuusperiaatteet, joissa myös ottelutapahtumien katsomokulttuurin kehittämiseen liittyvät asiat voisi olla mahdollista ottaa huomioon.

Syksyn seurafoorumissa 30.9.2025 ja toiminnanjohtajien tapaamisessa 10.12.2025 tullaan nostamaan esille seurojen vastuu turvallisemman tilan periaatteiden ja lapsen oikeuksien huomioimisesta omassa toiminnassaan sekä hyvän kannatus- ja katsomokulttuurin merkityksestä. Tilaisuuksissa tullaan myös seurojen kanssa miettimään, miten seurojen nuoret harrastajat perheineen voisivat osallistua kunnioittavan katsomokulttuurin kehittämiseen.

Turvallisemman tilan periaatteiden ja lapsen oikeuksien toteutumisen yhteys kannatus- ja katsomokulttuuriin tullaan käsittelemään myös liikuntapalveluiden uutiskirjeessä seuroille vuoden 2025 aikana.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 56

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa Susanna Kaijulle ja 18 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- allekirjoitettu Susanna Kaijun ja 18 muun valtuutetun aloite jalkapallojuniorien pelien kannustus-kulttuurin edistäminen

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Liikuntapäällikkö Anton Ahonen, 040 620 2897
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Jalkapallojuniorien pelien kannustuskulttuurin edistäminen	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Vantaan liikkumisohjelman mukaisesti kaupunki kannustaa kaikkia vantaalaisia lisäämään liikuntaa. Vantaalla on paljon jalkapallojunioreita, jotka harrastavat kukin omalla tasollaan. Kaikista heistä ei tule maailmanluokan tähtiä, mutta tärkeää on, että he liikkuvat ja löytävät ilon liikkumisestaan. Parhaimmillaan se kantaa koko elämän. Aina kannustusjoukoissa ei muisteta, että tärkeintä on liikkumisen ilo. Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki asentaa hyvästä kannustuskulttuurista muistuttavia kylttejä, julisteita tai lakanoita Vantaalla olevien jalkapallokenttien yhteyteen esimerkiksi sanoin: ”Kannustetaan, ei kritisoida. Annetaan pelaajien pelata, valmentajien valmentaa ja tuomareille työrauha. Ei pilata kenenkään peliä asiattomalla huutelulla jne.” Esitämme, että nämä muistutukset laadittaisiin osallistaen mainiot vantaalaiset jalkapallojuniorit vantaalaisissa joukkueissa.	Aloitteen tekijät Susanna Kaiju (kok) Aloitteen allekirjoittajat: 1. Otso Kivimäki 2. Tiina Tuomela 3. Elina Nykyri 4. Mari Hynninen 5. Marjo Vacker 6. Nina Nummela 7. Eva Tawasoli 8. Kai-Ari Lundell 9. Sirpa Siru Kauppinen 10.Maarit Raja-Aho 11.Jukka Nevala 12.Katja Siniketo-Pietilä 13.Riku Kärkkäinen 14.Oskari Iivarinen 15.Stefan Åstrand 16.Aki Mäkipernaa 17.Minna Heikkinen 18.Faysal Abdi

57 § Vastaus Antero Eerolan ja 19 muun valtuutetun aloitteeseen nuorisotilojen aukioloja laajennettava

VD/1578/00.02.00.03/2025

RÅ/HH/PM/MT

Antero Eerola sekä 19 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Nuorten lisääntyvä oirehtiminen, hyvinvointi ja etenkin pahoinvointi ovat nousseet yhä suuremmiksi huolenaiheiksi koko Suomessa, myös Vantaalla. Oleellista oirehtimiseen puuttumiseksi on tarjota nuorille mielekästä tekemistä, harrastusmahdollisuuksia ja tiloja, jossa nuoret voivat oleskella myös vapaamuotoisesti, mutta turvallisesti.

Tässä suhteessa nuorisotilat ovat keskeisellä sijalla. Vantaalla ne ovat kuitenkin varsin rajoitetusti auki. Kun nuorisotilat ovat esimerkiksi arki-iltaisin kiinni, siirtyy moni niissä käyvistä nuorista muualle.

Se voi tarkoittaa esimerkiksi lähistöjen kirjastoja, kauppakeskuksia tai asemia. Näin on erityisesti ollut Tikkurilassa.

Kirjasto on toki hyvä paikka kaikenikäisille. Juna-asemilla ja kauppakeskuksissa oleilu on sitä vastoin jo ongelmallisempaa. Niiden työntekijöillä ei ole ammattitaitoa nuorten kohtaamiseen. Liikkuvan nuorisotyön ”Nuorisotyö raiteilla” tekee nimensä mukaisesti hyvää työtä radan varrella, mutta se ei korvaa varsinaisia nuorisotiloja.

Siksi nuorisotilojen aukioloaikoja koko kaupungissa pitäisi laajentaa huomattavasti nykyisestä. Se olisi helppo ja taloudellisesti edullinen keino vaikuttaa suoraan nuorten hyvinvointiin.

Asia on ollut usein esillä kaupungin talousarvioneuvotteluissa, joissa on myös saavutettu tuloksia. Edistys on kuitenkin ollut vaatimatonta tarpeeseen nähden.

Edellä olevan perusteella, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaa ryhtyy toimenpiteisiin nuorisotilojen aukioloaikojen laajentamiseksi koko kaupungissa.”

Kaupunginvaltuusto 24.2.2025 § 16

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaalla on 14 nuorisotilaa sijoittuen eri puolille Vantaan suuralueita. Kaikilla nuorisotiloilla on yhtenäiset aukioloajat. Tilat ovat avoinna maanantaisin 14.00–20.30, torstaisin 14.00–20.30 ja perjantaisin 14.00–22.00. Lauantaisin aina yksi alueen tiloista on auki 15.00–22.00. Keskiviikkoisin tilat ovat auki lähinnä iltapäivisin, jolloin niissä toimivat kohdennetut harrastusryhmät ja tavoitteellisemmat nuorten pienryhmät. Keskiviikkoisin nuorisotyöntekijät jalkautuvat lisäksi kaikkiin Vantaan kouluihin 5.–

9. luokkalaisten pitkille välitunneille puolen päivän aikaan. Nuorisotiloilla käy paljon nuoria. Pienemmissä nuorisotiloissa kävijämäärät ovat keskimäärin 40–60 nuorta illassa, isommissa tiloissa 70–150 nuorta iltaa kohti. Suurimmat kävijämäärät keskittyvät loppuviikkoon. Aukioloajoista alkuiltapäivät on tarkoitettu nuoremmille kävijöille eli 10–12-vuotiaille. Vanhemmat nuoret tulevat nuorisotiloille klo 17–18 ja siitä eteenpäin. Nuorisotyöntekijän työajasta suurin osa eli noin 80 % kuluu nuorten ohjaustyössä. Muu aika on työn suunnittelua, valmistautumista sekä verkostoyhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Lisäksi muutamalla alueella järjestetään nuorille aikuisille suunnattua avointa tilatoimintaa eli Olkkareita, joihin ovat tervetulleita kaikki 18–29-vuotiaat nuoret aikuiset.

Vantaan nuorisotilatoiminnan yksi tärkeimmistä tavoitteista on tarjota nuorille mielekästä, monipuolista ja turvallista vapaa-ajan toimintaa nuorisotyön ammattilaisten ohjauksessa. Nuorten fyysinen, sosiaalinen ja psyykkinen turvallisuus nuorisotilatoiminnassa on nuorisotyölle tärkeä asia. Olemme panostaneet tilojen turvallisuuteen paljon mm. kouluttamalla henkilökuntaamme aiheeseen liittyen systemaattisesti vuosittain. Lisäksi turvallisuutta pyritään lisäämään riittävällä henkilöstömäärällä nuorisotilojen aukioloaikoina. Tämänhetkinen henkilöstöresurssi ei kuitenkaan riitä laajempaan aukioaikaan kuin mitä nyt on tarjolla.

Turvallisuuden lisäämiseksi nuorisopalveluissa tehdään myös säännöllistä jalkautuvaa nuorisotyötä kaikilla Vantaan suuralueilla. Nuorisotyö raiteilla -toiminnan lisäksi jalkautumista tehdään myös muissa nuorten suosimissa julkisissa ja puolijulkisissa paikoissa. Kaikki nuorisotyöntekijät koulutetaan jalkautuvaan nuorisotyöhön kohtaamaan nuoria nuorisotilojen ulkopuolella. Samalla varmistetaan, että nuorten vapaa-ajan vietto myös näissä ympäristöissä olisi mahdollisimman turvallista. Kohtaamisissa nuorille kerrotaan muista nuorisotyön palveluista alueella ja suositellaan nuorisotilojen monipuolisten mahdollisuuksien hyödyntämistä. Kaikkia nuoria emme toiveista huolimatta kuitenkaan saa käymään nuorisotilalla. Nuoret ovat kautta aikojen viettäneet vapaa-aikaansa toistensa kanssa niissä ympäristöissä, joissa kokevat viihtyvänsä. Nuoret haluavat näissä paikoissa nähdä muista ihmisiä, mutta myös näkyä ja tulla nähdyiksi.

Nuorisotilojen henkilökunta on tarkkaan mitoitettu niin, että toiminta on mahdollisimman turvallista. Mitoitus on huomioitu siten, että akuuteista henkilökunnan poissaoloista ei heti seuraisi tilojen sulkemisia. Tilojen aukioloa on turvattu myös mahdollisuudella käyttää väliaikaisia tuntityöntekijöitä paikkaamaan mahdollisia poissaolijoita. Vuonna 2024 sijaismäärärahojen budjetti ylittyi 124 000 €, kun monia nuorisotyön vakansseja oli täyttämättä. Vuonna 2024 nuorisotyössä oli kuitenkin vielä paljon henkilöstövajausta työvoimapulan vuoksi, jolloin vakituisen henkilöstön pakkamenot jäivät huomattavasti alle budjetoidun.

Vuodelle 2025 sijaismäärärahaa on varattu 159 100 €. Jo tällä hetkellä ennakoidaan, ettei määräraha tule riittämään sijaistarpeisiin nähden. Nuorten levottomuus ja rikoksilla oireilu on kasvaneet, mikä on asettanut lisävaatimuksia nuorisotilatyölle. Nuorisotiloille on jouduttu palkkaamaan lisähenkilökuntaa vakinaisen henkilökunnan lisäksi nuorisotyöntekijöiden työturvallisuuden ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi. Monilla tiloilla kävijämäärät ovat lisääntyneet, eikä tiloja ole mahdollista pitää avoinna pienemmällä henkilöstömäärällä.

Jos kaikki Vantaan nuorisotilat olisivat auki 7 päivää viikossa, olisi lisäresurssitarve nykyiseen nähden 22 nuorisotyöntekijän vakanssia. Tämä edellyttäisi lisämäärärahaa myös sijaisiin. Tämän aukioloaikojen laajentamisen kustannus olisi noin 1 396 000 € vuodessa. Jos kaikki Vantaan nuorisotilat olisivat auki 5 päivää viikossa, olisi lisäresurssitarve 14 nuorisotyöntekijän vakanssia sekä määrärahaa sijaisiin. Tällöin lisäkustannus olisi yhteensä 775 000 € vuodessa. Nykyisten resurssien puitteissa nuorisotilojen aukioloaikoja ei ole mahdollista laajentaa.

Kaupunginhallitus 7.4.2025

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Antero Eerolalle ja 19 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaalla on 14 nuorisotilaa sijoittuen eri puolille Vantaan suuralueita. Kaikilla nuorisotiloilla on yhtenäiset aukioloajat. Tilat ovat avoinna maanantaisin 14.00–20.30, torstaisin 14.00–20.30 ja perjantaisin 14.00–22.00. Lauantaisin aina yksi alueen tiloista on auki 15.00–22.00. Keskiviikkoisin tilat ovat auki lähinnä iltapäivisin, jolloin niissä toimivat kohdennetut harrastusryhmät ja tavoitteellisemmat nuorten pienryhmät. Keskiviikkoisin nuorisotyöntekijät jalkautuvat lisäksi kaikkiin Vantaan kouluihin 5.–9.luokkalaisten pitkille välitunneille puolen päivän aikaan. Nuorisotiloilla käy paljon nuoria. Pienemmissä nuorisotiloissa kävijämäärät ovat keskimäärin 40–60 nuorta illassa, isommissa tiloissa 70–120 nuorta iltaa kohti. Suurimmat kävijämäärät keskittyvät loppuviikkoon. Aukioloajoista alkuiltapäivät on tarkoitettu nuoremmille kävijöille eli 10–12 - vuotiaille. Vanhemmat nuoret tulevat nuorisotiloille klo 17–18 ja siitä eteenpäin. Nuorisotyöntekijän työajasta suurin osa eli noin 80 % kuluu nuorten ohjaustyössä. Muu aika on työn suunnittelua, valmistautumista sekä verkostoyhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Lisäksi muutamalla alueella järjestetään nuorille aikuisille suunnattua avointa tilatoimintaa eli Olkkareita, joihin ovat tervetulleita kaikki 18–29-vuotiaat nuoret aikuiset.

Vantaan nuorisotilatoiminnan yksi tärkeimmistä tavoitteista on tarjota nuorille mielekästä, monipuolista ja turvallista vapaa-ajan toimintaa nuorisotyön ammattilaisten ohjauksessa. Nuorten fyysinen, sosiaalinen ja psyykkinen turvallisuus nuorisotilatoiminnassa on nuorisotyölle tärkeä asia. Olemme panostaneet tilojen turvallisuuteen paljon mm. kouluttamalla henkilökuntaamme aiheeseen liittyen systemaattisesti vuosittain. Lisäksi turvallisuutta pyritään lisäämään riittävällä henkilöstömäärällä nuorisotilojen aukioloaikoina. Tämänhetkinen henkilöstöresurssi ei kuitenkaan riitä laajempaan aukioaikaan kuin mitä nyt on tarjolla.

Turvallisuuden lisäämiseksi nuorisopalveluissa tehdään myös säännöllistä jalkautuvaa nuorisotyötä kaikilla Vantaan suuralueilla. Nuorisotyö raiteilla -toiminnan lisäksi jalkautumista tehdään myös muissa nuorten suosimissa julkisissa ja puolijulkisissa paikoissa. Kaikki nuorisotyöntekijä koulutetaan jalkautuvaan nuorisotyöhön kohtaamaan nuoria nuorisotilojen ulkopuolella. Samalla varmistetaan, että heidän vapaa-ajan viettonsa myös näissä ympäristöissä olisi mahdollisimman turvallista. Kohtaamisissa nuorille kerrotaan muista nuorisotyön palveluista alueella ja suositellaan nuorisotilojen monipuolisten mahdollisuuksien hyödyntämistä. Kaikkia nuoria emme toiveista huolimatta kuitenkaan saa käymään nuorisotilalla. Nuoret ovat kautta aikojen viettäneet vapaa-aikaansa toistensa kanssa niissä

ympäristöissä, joissa kokevat viihtyvänsä. Nuoret haluavat näissä paikoissa nähdä muista ihmisiä, mutta myös näkyä ja tulla nähdyiksi.

Nuorisotilojen henkilökunta on tarkkaan mitoitettu niin, että toiminta on mahdollisimman turvallista. Mitoitus on huomioitu siten, että akuuteista henkilökunnan poissaoloista ei heti seuraisi tilojen sulkemisia. Tilojen aukioloa on turvattu myös mahdollisuudella käyttää väliaikaisia tuntityöntekijöitä paikkaamaan mahdollisia poissaolijoita. Vuonna 2024 sijaismäärärahojen budjetti ylittyi 124 000 €, kun monia nuorisotyön vakansseja oli täyttämättä. Vuonna 2024 nuorisotyössä oli kuitenkin vielä paljon henkilöstövajausta työvoimapulan vuoksi, jolloin vakituisen henkilöstön pakkamenot jäivät huomattavasti alle budjetoidun.

Vuodelle 2025 sijaismäärärahaa on varattu 159 100 €. Jo tällä hetkellä ennakoidaan, ettei määräraha tule riittämään sijaistarpeisiin nähden. Nuorten levottomuus ja rikoksilla oireilu ovat kasvaneet, mikä on asettanut lisävaatimuksia nuorisotilatyölle. Nuorisotiloille on jouduttu palkkaamaan lisähenkilökuntaa vakinaisen henkilökunnan lisäksi nuorisotyöntekijöiden työturvallisuuden ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi. Monilla tiloilla kävijämäärät ovat lisääntyneet, eikä tiloja ole mahdollista pitää avoinna pienemmällä henkilöstömäärällä. Lisäksi pitkien poissaolojen ja kalliiden henkilöstövuokrauskulujen vuoksi mm. Länsi-Vantaan alueen tälle vuodelle budjetoidut sijaismäärärahat on jo tässä kohtaa vuotta käytetty. Oma henkilöstö ei tällä hetkellä riitä paikkamaan sijaistarvetta, vaikka työntekijät ovatkin siirtyneet joustavasti työskentelemään myös oman alueensa ulkopuolisiin tiloihin.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluissa on etsitty ja valmisteltu myös vaihtoehtoisia toimintatapoja nuorisotilojen aukioloaikojen turvaamiseksi. Ylästössä ja Ilolassa on alkamassa nuorisotoiminta asuinalueen koulutettujen vapaaehtoisten aikuisten voimin ja nuoristyön vahvalla tuella vielä tänä keväänä. Toiminta toteutetaan kummankin asuinalueen kouluilla 1–2 iltana viikossa painottuen loppuviikkoon. Laajempaan toimintaan ei vapaaehtoisresurssit riitä. Nuoriso- ja yhteisöpalvelut ovat myös hankkineet nuorisotilatoimintaa ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Nikinmäen ja Kolohongan nuorisotilojen avoimesta nuorisotilatyöstä vastaa tällä hetkellä kilpailutuksen perusteella Vantaan NMKY. Joillakin alueilla nuorisotilatoiminnan hankkiminen ulkopuoliselta palveluntuottajalta mahdollistaisi oman henkilöstöresurssin käyttämisen aukioloaikojen laajentamiseen. On myös mahdollista lisätä taloudellista tukea järjestöille nuorisotoiminnan avustusten kautta, jotta järjestöillä olisi mahdollisuus järjestää nuorisotiloilla yhdistysten omaa nuorisotoimintaa. Tällöin joidenkin päivien aukiolosta voisivat järjestöt vastata.

Koulutettujen vapaaehtoisten toiminta on arvokasta ja tuo nuorille lisää vaihtoehtoja vapaa-ajan viettoon. Se ei kuitenkaan voi korvata ammattimaista pitkäjänteistä nuorisotyötä nykyisin hyvinkin vaativien nuorten kanssa. Toimintaa vapaaehtoisten aikuisten kanssa on tarkoitus laajentaa tulevaisuudessa Ylästön ja Ilolan kokemusten myötä, mikäli kokemukset osoittautuvat positiivisiksi. Toiminta voi parhaimmillaan tuoda lisää vapaa-ajanviettomahdollisuuksia nuorille niillä asuinalueilla, missä ei ole nuorisotilaa. Väheksymättä vapaaehtoisten työpanosta ei vapaaehtoistyöllä voi kuitenkaan korvata varsinaista nuorisotilatoimintaa vaativissa kaupunginosissa ja entistä vaativampien nuorten kanssa. Nuorisotyön kasvaneet ammatilliset vaatimukset liittyen mm. turvallisuusosaamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön edellyttävät ammattilaisiltakin jatkuvaa kouluttautumista sekä osaamisen kehittämistä.

Vantaan kaikki nuorisotilat ovat auki joka perjantai klo 22.00 saakka. Jokaiselle suuralueella on yksi iso nuorisotila auki joka lauantai-ilta klo 22.00 saakka. Tilat vuorottelevat lauantaiaukioloa, koska haluamme tarjota nuorisotyötä tasapuolisesti suuralueiden eri puolilla. Länsivantaan tilanne on tällä hetkellä hyvin vaativa. Alue on levoton sekä Myyrmäessä että Martinlaaksossa. Tarve nuorisotyölle on kova molemmissa kaupunginosissa. Martinlaakson levottomuus on kasvanut viime syksystä lähtien huomattavasti. Siksi on perusteltua, että Myyrmäen ja Martinlaakson nuorisotilat vuorottelevat lauantain aukioloja viikoittain. Henkilökuntaresurssit eivät riitä pitämään auki molempia tiloja joka viikko. Perjantai- ja lauantai-iltoina näillä nuorisotiloilla käy keskimäärin 70–100 nuorta illassa. Myyrmäessä kävijöitä on ollut jopa 120 nuorta yhden illan aikana. Illassa työskentelee minimissään 3–4 työntekijää.

Tikkurilassa on jo kokeiltu sitä, että Tikkurilan nuorisotila on auki joka lauantai. Kokeilu osoitti, että tarvetta joka lauantaiselle aukiololle on olemassa. Kävijöitä on lauantaisin ollut 50–70 illassa. Samalla kuitenkin Hiekkaharjun alueen nuoret jäivät ilman lauantain nuorisotilan toimintaa, ja nuorten levottomuus herkällä asuinalueella lisääntyi nuorisotilan läheisyydessä. Perjantaisin Hiekkaharjussa on ollut noin 30 kävijää illassa. Jos onnistumme löytämään ratkaisun Hiekkaharjun alueen nuorten vapaa-ajan vietolle lauantaisin, voimme hyvinkin siirtyä ratkaisuun, missä Tikkurilan nuorisotila on auki joka lauantai.

Jos kaikki Vantaan nuorisotilat olisivat auki 7 päivää viikossa, olisi lisäresurssitarve nykyiseen nähden 22 nuorisotyöntekijän vakanssia. Tämä edellyttäisi lisämäärärahaa myös sijaisiin. Tämän aukioloaikojen laajentamisen kustannus olisi noin 1 396 000 € vuodessa. Jos kaikki Vantaan nuorisotilat olisivat auki 5 päivää viikossa, olisi lisäresurssitarve 14 nuorisotyöntekijän vakanssia sekä määrärahaa sijaisiin. Tällöin lisäkustannus olisi yhteensä 775 000 € vuodessa. Nuorisotilatoiminnan hankinta kokonaan ostopalveluna ulkopuoliselta palveluntuottajalta lisäisi vuosittaisia kustannuksia noin 50 000 € aluetta kohden. Tämä mahdollistaisi oman resurssin käyttämisen aukioloaikojen laajentamiseen. Järjestöavustuksiin tarvittavaa lisäpanostusta on vaikeampi arvioida, koska järjestöjen toimintaedellytykset ovat riippuvaisia muistakin tekijöistä kuin kaupungin taloudellisesta tuesta. Keskimäärin tukea on maksettu yhdelle järjestölle noin 20 € / järjestetty toimintatunti. Nykyisten resurssien puitteissa nuorisotilojen aukioloaikoja ei ole mahdollista pysyvästi laajentaa.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 57

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Antero Eerolalle ja 19 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Ville Karinen jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

Vasemmistoliitto edellyttää, että seuraavan talousarvion yhteydessä varataan riittävät määrärahat nuorisotilojen aukioloaikojen laajentamiseksi vähintään viiteen (5) päivään viikossa. On kestämätöntä resurssien tuhlausta, että kalliita, jo valmiiksi rakennettuja ja ylläpidettyjä tiloja pidetään suljettuina huomattavan suuri osa viikosta. Nuorisotilojen parempi saavutettavuus edistää nuorten hyvinvointia ja tarjoaa heille turvallisen ja mielekkään ajanviettopaikan. Samalla se tukee alueiden yleistä rauhallisuutta ja turvallisuutta.

Liite:
- allekirjoitettu Antero Eerolan ja 19 muun valtuutetun aloite nuorisotilojen aukioloja laajennettava

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtaja Hanna Hänninen, 040 779 5648,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Valtuustoaloitteen otsikko: **Nuorisotilojen aukioloja laajennettava**	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset** Antero Eerola (vas.)
Nuorten lisääntyvä oirehtiminen, hyvinvointi ja etenkin pahoinvointi ovat nousseet yhä suuremmiksi huolenaiheiksi koko Suomessa, myös Vantaalla. Oleellista oirehtimiseen puuttumiseksi on tarjota nuorille mielekästä tekemistä, harrastusmahdollisuuksia ja tiloja, jossa nuoret voivat oleskella myös vapaamuotoisesti, mutta turvallisesti. Tässä suhteessa nuorisotilat ovat keskeisellä sijalla. Vantaalla ne ovat kuitenkin varsin rajoitetusti auki. Kun nuorisotilat ovat esimerkiksi arki-iltaisin kiinni, siirtyy moni niissä käyvistä nuorista muualle. Se voi tarkoittaa esimerkiksi lähistöjen kirjastoja, kauppakeskuksia tai asemia. Näin on erityisesti ollut Tikkurilassa. Kirjasto on toki hyvä paikka kaikenikäisille. Juna-asemilla ja kauppakeskuksissa oleilu on sitä vastoin jo ongelmallisempaa. Niiden työntekijöillä ei ole ammattitaitoa nuorten kohtaamiseen. Liikkuvan nuorisotyön ”Nuorisotyö raiteilla” tekee nimensä mukaisesti hyvää työtä radan varrella, mutta se ei korvaa varsinaisia nuorisotiloja. Siksi nuorisotilojen aukioloaikoja koko kaupungissa pitäisi laajentaa huomattavasti nykyisestä. Se olisi helppo ja taloudellisesti edullinen keino vaikuttaa suoraan nuorten hyvinvointiin. Asia on ollut usein esillä kaupungin talousarvioneuvotteluissa, joissa on myös saavutettu tuloksia. Edistys on kuitenkin ollut vaatimatonta tarpeeseen nähden. Edellä olevan perusteella, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen: * Vantaa ryhtyy toimenpiteisiin nuorisotilojen aukioloaikojen laajentamiseksi koko kaupungissa.	<u>Aloitteen</u> <u>Allekirjoitukset</u> 1. Faysal Abdi 2.Eva Tawasoli 3. Funda Demiri 4. Milad Dehghan 5. Minttu Sillanpää 6. Jari Jääskeläinen 7. Marjo Vacker 8. Pirjo Luokkala 9. Eeva Tikkanen 10. Nina Nummela 11. Mika Kasonen 12. Minna Heikkinen 13. Sirpa Siru Kauppinen 14. Tiina Tuomela 15. Tia Seppänen 16. Emmi Pajunen 17. Matilda Stirkkinen 18. Pekka Rautio 19. Ida Tamminen

58 § Vastaus Jari Jääskeläisen ja 17 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan kaupungin rakennushankkeisiin urakoiden ketjuttamiskielto

VD/1576/00.02.00.03/2025

TeA/PW/EJ/MT

Jari Jääskeläinen sekä 17 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuuston aloitteen:

”Vantaan kaupungin rakennushankkeiden sopimus- ja kilpailutusehtoihin lisätään urakoikoiden ketjuttamiskielto.

Aliurakoitsijat ketjutukset voivat ulottua jopa viidenteen tai kuudenteen urakoitsijaan. Tämän tarkoitus on yksinomaan hämärtää vastuuta ja mahdollistaa työperäinen hyväksikäyttö rakennustyössä.

Kunnissa ja hyvinvointialueilla rakennetaan vuosittain miljardien eurojen arvosta. Valitettavasti myös verorahoilla rahoitetuissa rakennuskohteissa ilmenee usein vakavia väärinkäytöksiä:

- alipalkkausta
- ulkomaalaisten työntekijöiden työperäistä hyväksikäyttöä
- harmaan talouden muita ilmiöitä

On kestämätöntä, jos veromaksajien rahoja maksetaan yrityksille, jotka rikkovat lakia ja jättävät yhteiskunnalliset velvoitteensa hoitamatta.

Me alle kirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki lisää sopimuksiin- ja kilpailutusehtoihin ketjuttamiskiellon, jos sitä siellä ei vielä ole.”

Kaupunginvaltuusto 24.2.2025 § 14

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu Jari Jääskeläisen ja 17 muun valtuutetun aloite Vantaan kaupungin rakennushankkeisiin urakoiden ketjuttamiskielto

_____

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Urakkahankinnoissa noudatetaan Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymää harmaan talouden torjuntaohjetta. Alihankintojen ketjuttamisesta on kirjattu seuraavasti:

Kaikki alihankkijat tulee hyväksyttää tilaajalla. Vantaan kaupungin sopimussuhteessa olevan palveluntuottajan/ urakoitsijan alihankkijalla/ aliurakoitsijalla on oikeus antaa hankinta/ urakka edelleen alihankintana/ aliurakkana. Tätä pidempiä alihankintaketjuja ei hyväksytä

ilman erityisen perusteltua syytä. Selvitykset alihankkijoista on saatava ennen toimittajan hyväksymistä, mikäli tarjoajaa ei ole velvoitettu nimeämään alihankkijoita jo tarjouksessa.

Kaikki alihankkijat/ aliurakoitsijat tulee hyväksyttää tilaajalla, jollei muuta ole sovittu. Tilaaja vaatii tilaajavastuulain mukaiset selvitykset alihankkijoista/ aliurakoitsijoista ennen työn aloittamista. Palveluntuottaja / urakoitsija vastaa, että kyseiset selvitykset ovat kunnossa ja luettelot ajantasaiset koko sopimuksen voimassaoloajan. Alihankkijaa/ aliurakoitsijaa ei hyväksytä, ellei hyväksyttyjä selvityksiä ole saatu.

Ohjeen mukaisesti urakkatarjouspyyntöihin ja hankintasopimuksiin tulee alihankinnan ketjuttamisen rajoittamista koskeva ehto, mutta alihankintaketju voi olla yhden portaan pidempi.

Kaupunginhallitus 24.3.2025 § 22

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään:

a) antaa Jari Jääskeläiselle ja 17 muun aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana esittelijä muutti aloitevastauksen lopun kuulumaan seuraavasti:
”Ohjeen mukaisesti urakkatarjouspyyntöihin ja hankintasopimuksiin tulee *alihankinnan ketjuttamisen rajoittamista koskeva ehto, mutta alihankintaketju voi olla yhden portaan pidempi.* ~~seuraava alihankinnan ketjuttamisen rajoittamista koskeva ehto:~~
~~Tilaajaan/ rakennuttajaan (alueurakassa kaupunkiin) sopimussuhteessa olevan palveluntuottajan/ urakoitsijan alihankkijalla/ aliurakoitsijalla on oikeus antaa urakka edelleen alihankintana/ aliurakkana. Hankinnan/ urakan ketjuttaminen tätä pidemmälle ei ole mahdollista ilman erityisen perusteltua syytä ja siihen on saatava tilaajan/ rakennuttajan (kaupungin) kirjallinen suostumus.”~~

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

_____

Kaupunginhallitus 7.4.2025 § 18

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa Jari Jääskeläiselle ja 17 muun aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

_____

Kaupunkiympäristön toimialan Kiinteistöt ja tilat palvelualue toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunkiympäristön toimiala täydentää aiemmin antamaansa vastausta tehdyn valtuustoaloitteen osalta.

Tehdyssä valtuustoaloitteessa esitettiin, että urakointiin asetetaan ketjutuskielto, ellei sitä jo ole.

Kaupungin voimassa olevan harmaan talouden ohjeistuksessa todetaan alihankintojen ketjuttamisesta seuraavaa: ”Vantaan kaupungin sopimussuhteessa olevan palveluntuottajan/ urakoitsijan alihankkijalla/ aliurakoitsijalla on oikeus antaa hankinta/ urakka edelleen alihankintana/ aliurakkana. Tätä pidempiä alihankintaketjuja ei hyväksytä ilman erityisen perusteltua syytä.”

Kaupunkiympäristön toimiala noudattaa kilpailutuksissaan yllä esitettyä harmaan talouden torjuntaohjeen mukaista ketjutuksen rajoittamista. Toimitilajohtamisessa on ketjutusta rajoitettu vielä siten, että aliurakoitsija voi antaa enintään osan omasta aliurakastaan edelleen aliurakaksi.

Lisäksi voidaan todeta, että kaupungin urakoissa ja niiden kilpailutuksissa on vastuullista rakentamista koskevan valtuustoaloitteen VD/7862/2024 mukaisesti keväällä 2025 otettu käyttöön uudehkon RT-kortin ”Työvoiman hyväksikäytön torjunta rakennusalalla” mukaiset menettelyt. Aliurakoita ei suositella ketjutettavaksi moneen portaaseen ilman perusteltua syytä. Rakentamiseen liittyvän urakoinnin osalta on todettava, että kaupungin sopijakumppanille tulee sallia aliurakointimahdollisuus. Ohjekorttia noudattaen urakoiden ketjuttamiseen liittyviä riskejä voidaan tilaajan toimesta torjua.

Toimitilarakentamisessa ei nykyään käytännössä ole yrityksiä, jotka voivat rakentaa hankkeensa pelkästään oman yrityksensä henkilöstön voimin ilman aliurakointia. Jotta voidaan käyttää kunkin hankkeen reunaehtoihin soveltuvia erilaisia urakkamalleja, on perusteltua sallia myös aliurakan antaminen vähintään osin edelleen aliurakoitaviksi.

Kaupunginhallitus 2.6.2025 § 58

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Jari Jääskeläiselle ja 17 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus,
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Jari Jääskeläisen ja 17 muun valtuutetun aloite Vantaan kaupungin rakennushankkeisiin urakoiden ketjuttamiskielto

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius, puh. 040 749 2592, (etunimi.sukunimi@vantaa.fi)

Valtuustoaloitteen otsikko: Vantaan kaupungin rakennushankkeisiin urakoiden ketjuttamiskielto	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset** Jari Jääskeläinen
Valtuustoaloite Vantaan kaupungin rakennushankkeiden sopimus- ja kilpailutusehtoihin lisätään urakoikoiden ketjuttamiskielto. Aliurakoitsijat ketjutukset voivat ulottua jopa viidenteen tai kuudenteen urakoitsijaan. Tämän tarkoitus on yksinomaan hämärtää vastuuta ja mahdollistaa työperäinen hyväksikäyttö rakennustyössä. Kunnissa ja hyvinvointialueilla rakennetaan vuosittain miljardien eurojen arvosta. Valitettavasti myös verorahoilla rahoitetuissa rakennuskohteissa ilmenee usein vakavia väärinkäytöksiä: • alipalkkausta • ulkomaalaisten työntekijöiden työperäistä hyväksikäyttöä • harmaan talouden muita ilmiöitä On kestämätöntä, jos veromaksajien rahoja maksetaan yrityksille, jotka rikkovat lakia ja jättävät yhteiskunnalliset velvoitteensa hoitamatta. Me alle kirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki lisää sopimuksiin- ja kilpailutusehtoihin ketjuttamiskiellon, jos sitä siellä ei vielä ole. Vantaalla 24.2.2025 Jari Jääskeläinen	<u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Niilo Kärki 2. Juha Järä 3. Tiina Tuomela 4. Nina Nummela 5. Marjo Vacker 6. Antero Eerola 7. Funda Demiri 8. Milad Dehghan 9. Minttu Sillanpää 10.Minna Heikkinen 11. Sirpa Siru Kauppinen 12.Jussi Särkelä 13 Tarja Eklund 14. Anu Hall 15. Sirkka-Liisa Kähärä 16. Ida Tamminen 17. Juha Suoniemi

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kaupunginhallitukselta** eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai
tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä ne oikaisuvaatimukseen mukaan. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupunginhallituksen yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Tarkista aukiolo soittamalla tai osoitteesta https://www.vantaa.fi/vantaa-info)
Puhelin: (09) 83911 (vaihde)
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Asiointipalvelun osoite: Kirjaudu sisään (https://asiointi-vantaa.digiloikka.fi/prod/eservices/available/start/Oikaisuvaatimus-paatokselle)

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivustolta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: Aloita asiointi (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)
Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän p**äätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa**, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän **päätökseen, joka koskee hankintaoikaisua**, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

3.3. Tähän **päätökseen, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa hakea muutosta.
(Etuostolaki 22 § 3 mom.)

3.4. Tähän oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun **päätökseen, joka koskee verotusta**, ei saa hakea muutosta.
(Veronkantolain 51 § 1 mom. ja 50 § 7 mom.)

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.
Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:
1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on

myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.
Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakuaika suorahankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suorahankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suorahankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suorahankintaa koskevaa ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suorahankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suorahankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 120 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 240 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 350 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 530 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314
markkinaoikeus(at)oikeus.fi
asiointipalvelun osoite: Aloita asiointi (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)

Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Voit tehdä valituksen myös, jos olet kunnan jäsen. Poikkeuksen tähän muodostavat vaikutukseltaan vähäiset muutokset muuhun asemakaavaan kuin ranta-asemakaavaan. Näihin vaikutukseltaan vähäisiin muutoksiin kunnan jäsenellä ei ole valitusoikeutta. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa
- muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta
- supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita
- nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla
- heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä tai
- muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen voi tehdä myös
- viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita. Kunnan jäsenen ja asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivustolta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079, Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: Aloita asiointi (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)

Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen eli päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Valituksen voi tehdä myös asiassa julkista etua valvova viranomainen.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisten katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivustolta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: Aloita asiointi (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)
Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje 7. Valitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet

- ostaja tai
- myyjä.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivustolta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: Aloita asiointi (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)
Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje Hallintovalitus hallinto-oikeudelle yksilöasioissa

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/ erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivustolta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: Aloita asiointi (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)
Virka-aika: klo 8.00−16.15